

Kaikkien maiden proletaarit, liittykää yhteen!

LENIN

TEOKSET

36

**JULKAISTAAN
VKP(b):n IX EDUSTAJAKOKOUKSEN
JA SNTL:n NEUVOSTOJEN
II EDUSTAJAKOKOUKSEN
PÄÄTÖKSEN PERUSTEELLA**

ИНСТИТУТ МАРКСИЗМА-ЛЕНИНИЗМА
при ЦК КПСС

В. И. ЛЕНИН

СОЧИНЕНИЯ

Издание четвертое

ГОСУДАРСТВЕННОЕ ИЗДАТЕЛЬСТВО
ПОЛИТИЧЕСКОЙ ЛИТЕРАТУРЫ
МОСКВА

NKP:n KK:n MARXISMIN-LENINISMIN
INSTITUUTTI

V. I. LENIN

TEOKSET

*Suomennos neljännestä
venäjänkielisestä painoksesta*

VIERASKIELISEN KIRJALLISUUDEN
KUSTANNUSLIIKE
MOSKOVA

V. I. LENIN

36

OSA

1900—1923

ESIPUHE

NKP:n Keskuskomitean päätöksen mukaisesti Marxisin-leninisin instituutti julkaisee lisäksi V. I. Leninin Teosten neljänteen painokseen viisi nidosta (osat 36—40). 36. osaan sisältyvät ne teokset, jotka oli julkaistu kolmannessa painoksessa, mutta jätettiin pois neljännestä painoksesta, sekä ne V. I. Leninin tuotteet, jotka on julkaistu Teosten neljännen painoksen ilmestyttyä; 37. osan muodostavat „Kirjeet omaisille”, 38. osan — „Filosofian vihkot”, 39. osan — „Imperialismi-vihkot” ja 40. osan — „Agraarikysymystä koskeva aineisto”. Tämän lisäksi V. I. Leninin Teosten neljännen painoksen tilaajia varten julkaistaan vielä kolme kirjaa, jotka sisältävät tärkeimpiä Lenin-kokoelmista valikoituja asiakirjoja.

V. I. Leninin Teosten neljännen painoksen 36. osa sisältää V. I. Leninin tuotteita vuosilta 1900—1923. Tässä osassa on huomattava sija V. I. Leninin kirjeillä, jotka liittyvät välittömästi Teosten 34. ja 35. osan sisältämiin kirjeisiin, sähköisiin ja kirjelappusiin. Vuosina 1900—1903 kirjoitetut V. I. Leninin kirjeet P. B. Axelrodille, G. V. Plehanoville, V. P. Noginille, S. I. Radtshenkolle, P. N. Lepehinskille ja P. A. Krasikoville, J. D. Stasovalle ynnä muille kuvastavat V. I. Leninin monitahoista toimintaa ensimmäisen yleisvenäläisen illegaalisen marxilaisen lehden, „Iskran”, ja aikakauslehti „Zarjan” perustamiseksi, valottavat sitä taistelua, jota V. I. Lenin kävi „legaalista marxilaisuutta” ja ekonomismia vastaan; vuosina 1903—1904 kirjoitetut kirjeet G. M. Krzhizhanovskille ja V. A. Noskoville, V. D. Bontsh-Brujevitshille, G. D. Leiteisenille ynnä muille kuvastavat taistelua, jota V. I. Lenin

kävi menshevikkien hajottavaa lahkolaistoimintaa vastaan VSDTP:n II edustajakokouksen jälkeen.

Kirjeenvaihto vuosilta 1905—1907 valaisee V. I. Leninin toimintaa puolueen III edustajakokouksen koollekutsumiseksi ja sen päätösten täytäntöönpanemiseksi.

Taantumusvuosilta peräisin olevat asiakirjat osoittavat, millaisia toimenpiteitä V. I. Lenin suoritti „Proletari” lehden julkaisemisen uudistamiseksi Genevessä ja pää-äänenkannattajan toiminnan parantamiseksi; ne valottavat taistelua, jota hän kävi avointa ja peiteltyä likvidaattoruutta sekä marxilaisen vallankumouspuolueen teoreettisten perusteiden vääristelemissä tehtyjä yrityksiä vastaan.

Eräät asiakirjat kuvastavat V. I. Leninin toimintaa Kansainvälisessä sosialistisessa toimistossa.

Ensimmäisen maailmansodan vuosina kirjoitetut lukuisat kirjeet V. A. Karpinskille, A. G. Shljapnikoville, A. M. Kollontaille ynnä muille koskevat puolueen pää-äänenkannattajan „Sotsial-Demokratian” julkaisemisen uudistamista, internationalististen aineiden yhteenliittämistä sekä sosialishovinismin ja keskustaliikkeen paljastamista venäläisessä ja kansainvälisessä sosialidemokratiassa. Näissä kirjeissä on huomattava sija kysymyksellä internationalistien kansainvälisen konferenssin koollekutsumisesta Zimmerwaldiin ja Kienthaliin.

Huomattavan osan tähän nidokseen sisältyvistä asiakirjoista muodostavat valmistettavaa laatua olevat V. I. Leninin tuotteet — jäsennykset, konseptit, alustelmat, teesit. Niiden joukkoon kuuluvat: „Huhtikuun teesien alustava hahmotelma”, „Huhtikuun konferenssia käsittelevän selostuksen jäsenitys”, „Ehdotus dekreetiksi kulutuskommuuneista. Alustavat teesit”, „Neuvostojen ylimääräisen, IV yleisvenäläisen edustajakokouksen puolueryhmälle pidetyn puheen jäsenitys”, „Brestin rauhan ratifioinnista. Neuvostojen edustajakokouksessa pidetyn puheen jäsenitys”, „Merkinnöt Valtionvalvonnan uudelleenjärjestämiskysymyksestä”, „Polyteknillisestä opetuksesta. Huomautuksia Nadezhda Konstantinovnan teeseihin”, „VKP(b):n X edustajakokouksessa pidetyn puheen jäsenitys, aiheena luovutusvelvollisuuden korvaaminen verotuksella”, „Poliittisen valistustyön tekijäin II yleisvenäläisessä edustajakokouksessa pidetyn puheen jäsenitys”, „Huomautuksia VKP:n historiasta”, „27. III. 1922 pidettävän puheen jäsen-

nys”, „Kominternin IV kongressissa pidetyn puheen jäsenyys”, „Neuvostojen X yleisvenäläisessä edustajakokouksessa pitämättä jääneen puheen konsepti” ynnä muut.

Tähän osaan sisältyy 59 sellaista V. I. Leninin tuotetta, jotka on otettu Teoksiin ensi kertaa (nämä asiakirjat on merkitty sisällysluettelossa tähdellä —*). Kolme G. V. Plehanoville kirjoitettua kirjettä — marraskuun 9 p:nä 1900, heinäkuun 13 p:nä 1901 ja joulukuun 1 p:nä 1902 — kuuluvat siihen kauteen, jolloin G. V. Plehanov oli „Iskran” toimituskunnan jäsen. Kirjeissä kiinnitetään huomiota siihen, että on torjuttava eräiden toimituskunnan jäsenten pyrkimykset heikentää „Iskran” taistelua opportunistia ja revisionismia vastaan, ja valaistaan kysymyksiä, jotka koskevat aineiston valmistamista lehden seuraavia numeroita varten.

K. H. Brantingille huhtikuun 19 p:nä 1901 kirjoittamassaan kirjeessä V. I. Lenin kehottaa Ruotsin ja Suomen sosialidemokraatteja solmimaan entistä kiinteämmät yhteydet ryhtymällä avustamaan „Iskra” lehteä ja aikakauslehti „Zarjaa”. V. I. Lenin tähdentää siinä, miten tärkeää Venäjän kansalle ja varsinkin Venäjän työläisille olisi saada tutustua Suomen kansan poliittiseen asemaan ja sen taisteluun tsarismia vastaan.

Tässä osassa julkaistaan „Alkulause Nizhni Novgorodin työläisten oikeudessa pitämiin puheisiin”, joka on kirjoitettu ennen joulukuun 1 (14) päivää 1902. Englannin „Työväenedustuskomitean” sihteerille maaliskuun 23 ja toukokuun 20 p:nä 1905 kirjoittamissaan kirjeissä V. I. Lenin tiedottaa, millä tavalla käytetään ne rahat, jotka oli lähetetty „Verisunnuntaina” tammikuun 9 (22) p:nä 1905 kärsimään joutuneiden perheiden avustamiseksi.

L. A. Fotijevalle kesäkuun 1 tai 2 p:nä 1905 kirjoittamassaan kirjeessä V. I. Lenin tiedottaa aikovansa pitää Pariisissa esitelmän aiheesta „Kolmas edustajakokous ja sen päätökset”. Artikkelin „Asiaintila puolueessa”, joka on kirjoitettu heinäkuussa 1911, Prahan puoluekonferenssiin valmistautumisen kaudella, on omistettu taistelulle sopuiliijoita ja heidän menshevikkiläis-trotskilaisia liittolaisiaan vastaan, jotka yrittivät estää konferenssin koollekutsumisen.

Kahdeksan V. I. Leninin kirjettä bolshevistisen „Pravda” lehden toimitukseen, joista viisi on kirjoitettu loka- ja marraskuussa 1912 ja kolme helmi- — huhtikuussa 1914,

antavat kuvan siitä, miten hän johti „Pravda” lehteä, joka kasvatti Venäjän vallankumouksellisten työläisten kokonaisen miespolven, „pravdistit”; kirjeissä on annettu paljon sijaa „Pravdan” toimituskunnan työtä koskeville kysymyksille IV Valtakunnanduuman vaalikampanjan yhteydessä.

Tähän osaan on otettu yhdeksän V. I. Leninin artikkeleita, jotka hän oli kirjoittanut vuosina 1912—1913 „Pravdaa” varten, mutta joita ei siihen aikaan julkaistu, ja 16 artikkeleita, jotka julkaistiin „Pravdassa” vuosina 1913—1914, osa ilman allekirjoitusta ja osa eri peitenimillä, ja jotka on uusien arkistoaineistojen perusteella todettu V. I. Leninin kirjoittamiksi.

Kirjoituksissaan „Amerikan vaalien jälkeen”, „Yletöntä ahkerointia” ja „Amerikassa” V. I. Lenin paljastaa, kuinka porvaripuolueet petkuttavat joukkoja, kuinka kyynillisesti ja likaisesti ne kaupustelevat „puoluekantaansa” vaalien aikana, saadakseen edullisia virkapaikkoja valtiokoneistossa. Hän osoittaa, että valtion ulkoisen puolustamisen varjolla amerikkalaiset miljardöörit puolustavat todellisuudessa kapitalististen monopolien etuja; hän selittää, että kaikkien maiden työläiset kannattavat rauhaa ja että imperialistiset sodat, joita käydään kapitalistien etujen hyväksi, vaativat äärettömän suuria uhreja.

Eräissä kirjoituksissaan V. I. Lenin valaisee Saksan työväenliikettä. Kirjoituksessa „Saksan sosialidemokratia ja asevarustelu” hän osoittaa, että kasvaa proletariaatin suutumus imperialisteja kohtaan, sitä vastaan että kansanjoukkoja ryövätään kapitalistien, sotatarvike- ja asehtailijoiden pikku ryhmän rikastumistarkoituksessa. Kirjoitus „Belgian lakon opetuksia” käsittelee Belgian proletariaatin yleislakkoa, joka puhkesi huhtikuussa 1913 ja jossa vaadittiin yleistä äänioikeutta. Kirjoituksissa „Korkeat elinkustannukset ja kapitalistien raskas elämä” sekä „Kapitalismi ja naisten työ” valaistaan tsaarin Venäjällä vallinnutta työläisten vaikeaa asemaa, annetaan selkeä kuva siitä, että kapitalismin oloissa kourallinen kapitalisteja rikastuu ja työtätekevät joukot köyhtyvät ja joutuvat kurjuuteen.

Teoksiin on ensi kertaa sisällytetty: jäsenitys esitelmää varten „Venäjän vallankumous, sen merkitys ja sen tehtävät”, jonka Lenin piti Zürichissä viimeistään maaliskuun 27 p:nä 1917; joulukuun 4 p:nä 1918 kirjoitettu kirje G. M. Serratille; „Ohjelman yleispoliittisen osan kolman-

nen kohdan ehdotelma (puolueen VIII edustajakokouksen ohjelmavaliokunnalle)", jossa esitetään proletaarisen sosialistisen demokratian olemus, sen perinpohjainen ero porvarillisesta demokratiasta; toukokuun 13 pnä 1919 lähetetty sähke Bela Kunille tervehdyksin Unkarin työläisten ja talonpoikien Punaiselle Armeijalle ja kesäkuun 18 pnä 1919 kirjoitettu kirje Bela Kunille varoituksin olla uskomatta Ententeä, sillä tämä vain yrittää voittaa aikaa valankumouksen tukahduttamiseksi.

Muutamat asiakirjat (31. XII. 1920 — 5. VIII. 1921) koskevat sähköurojen valmistamista.

Valtionpankin puheenjohtajalle helmikuun 28 pnä 1922 kirjoittamassaan kirjeessä V. I. Lenin viittaa Valtionpankin koneiston työssä ilmenneisiin epäkohtiin ja välttämättömyyteen valita henkilökuntaa huolellisemmin. N. Osinskille huhtikuun 12 pnä 1922 kirjoittamassaan kirjeessä V. I. Lenin mainitsee, että on tärkeää tutkia eri paikkakunnilla saatua parhainta kokemusta ja levittää sitä mahdollisimman laajalle.

Tässä osassa julkaistaan asiakirjat, jotka V. I. Lenin saneli joulukuussa 1922 ja tammikuussa 1923: „Kirje edustajakokoukselle”, joka tunnetaan „Testamentin” nimellä, kirjeet „Lainsäädännöllisten tehtävien antamisesta Valtion suunnittelukomissiolle” ja „Kansallisuksia eli 'autonomisointia' koskevasta kysymyksestä”.

Nämä teokset liittyvät läheisesti V. I. Leninin viimeisiin kirjoituksiin, joilla on ohjelmallinen merkitys: „Päiväkirjan sivuja”, „Osustoiminnasta”, „Vallankumouksestamme (N. Suhanovin kirjoitelmien johdosta)”, „Miten meidän olisi uudelleenjärjestettävä Työläis- ja talonpoikaisinspektio (Ehdotelma puolueen XII edustajakokoukselle)”, „Mieluummin vähemmän, mutta parempaa”, jotka hän saneli tammi- ja helmikuussa 1923 ja jotka julkaistiin silloin „Pravda” lehdessä (ks. Teokset, 33. osa).

„Kirjeessä edustajakokoukselle” Lenin tähdentää Kommunistisen puolueen yhtenäisyyden säilyttämisen välttämättömyyttä ja ehdottaa konkreettisia toimenpiteitä, jotka ovat omiaan turvaamaan puolueen yhtenäisyyden säilyttämisen, Keskuskomitean arvovallan kohottamisen ja puoluekoneiston parantamisen. Lenin ehdottaa lisättäväksi puolueen Keskuskomitean jäsenmäärää 50—100 henkeen. Tässä kirjeessään V. I. Lenin luonnehtii eräitä puolueen

Keskuskomitean jäseniä, kiinnittää huomiota J. V. Stalinin puutteellisuuksiin ja kehottaa harkitsemaan kysymystä toisen toverin asettamisesta hänen tilalleen pääsihteerin toimeen.

Kirjeessä „Lainsäädännöllisten tehtävien antamisesta Valtion suunnittelukomissiolle” V. I. Lenin osoitti välttämättömäksi laajentaa Valtion suunnittelukomission toimivaltaa sekä esitti ne poliittiset ja asialliset ominaisuudet, jotka täytyy olla Valtion suunnittelukomission johtajilla.

Hyvin tärkeä merkitys on V. I. Leninin kirjeellä „Kansallisuuksia eli 'autonomisointia' koskevasta kysymyksestä”, jonka hän kirjoitti niinä päivinä, jolloin valmisteltiin välittömästi SNTL:n Neuvostojen ensimmäistä edustajakokousta ja jolloin tuo kokous pidettiin. Tämä asiakirja luonnehtii selvästi V. I. Leniniä Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton todelliseksi innoittajaksi ja perustajaksi, luonnehtii hänen huolenpitoaan oikean kansallisuuspolitiikan toteuttamisesta ja SNTL:n lujittamisesta. Kirjeessään V. I. Lenin vaatii noudattamaan proletaarisen internationalismin periaatteita ja lujittamaan Neuvostoliiton suurten ja pienten kansojen ystävyyttä.

Kirjeessä tuomitaan jyrkästi kansallisuuskysymyksessä ilmennyt suurvaltalainen poikkeama, joka oli silloisissa oloissa perusvaarana, kiinnitetään huomiota siihen vahinkoon, joka koituu neuvostotasavaltojen yhteenliittämisaatteen suurvaltalais-shovinistisesta vääristelystä, ruoskitaan liiallista keskittämistä ja virkavaltaisuutta tässä asiassa. Kirjeessä tähdennetään, että on turvattava kansakuntien täydellinen ja tosiasiallinen tasa-arvoisuus, hoidettava taitavasti kansallisuuspolitiikkaa, suhtauduttava huomaavaisesti eri kansakuntien erikoisuuksiin ja etuihin, lujitettava jokaisen tasavallan suvereenisuutta kansojen yhteenliittymisen ja veljellisen ystävyyden välttämättömänä edellytyksenä.

* * *

36. osaan sisältyvät V. I. Leninin teokset on sijoitettu aikajärjestyksessä ja ulkomailta lähetetyt asiakirjat on päivätty uuden ajanlaskun mukaan.

Tämän osan erikoisluonteesta johtuen, sen ollessa eräänä lisäosana V. I. Leninin Teosten neljänteen painokseen, kir-

---

jan tieteellinen aparaatti eroaa muiden osien tieteellisestä aparaatista: siinä ei ole tietoja V. I. Leninin elämästä ja toiminnasta; huomautusten suuren määrän vuoksi tietoja on esitetty vain muutamien julkaisujen kohdalta eikä luonnehdita poliittisia puolueita, mikä on tehty perusosissa.

Kirjan lopussa on nimiluettelo, jossa selitetään tekstissä esiintyvät peite- ja salanimet.

1900

J. M. STEKLOVILLE¹

Kirje Nahamkisille

1. Julkaisemme.

2. Kirjoituksen plussat. [Huomautukset joukkoliikkeestä ja sosialidemokraattisesta joukkoliikkeestä,— että sosialidemokraatit eivät saa luopua hetkeksikään tuiki sosialidemokraattisista periaatteistaan,— huomautukset propagandasta ja agitaatiosta, poliittisten oikeuksien ja poliittisen vapauden keskinäissuhteesta. Siitä ettei saa kaventaa vapun merkitystä y.m.]²

3. — kirjoitukseen sopisi toivoa muutamia vähäpätöisiä muutoksia, joiden luonnoksen ehdotammekin siinä toivossa, että niiden yhteinen käsittely saattaa meidät täydelliseen yhteisymmärrykseen.

Ensinnäkin on tehtävä johtopäätökset sanotusta, yhteen-veto, loppulausunto, josta olette jo itsekkin maininnut. Toiseksi tämän yhteydessä olisivat toivottavia muutamit lyhennykset (esim. voitaisiin lyhentää seuraavista kohdista: s. 3 (NB* 2); s. 39 (NB 16) ja eräistä muista) kirjoituksen muista kohdista (yhteensä se *ei saa olla 1 paino-arkkia suurempi*) ja eräiden paikkojen muokkaus uuteen asuun. Tämä muokkaus olisi nähdäksemme suoritettava seuraavasti: kirjoitus on muodoltaan tullut eräänlaiseksi haasteeksi („avoin kirje”, teitittely j.n.e.), mikä tuskin lienee suotavaa. Olette itse maininnut nykyisen polemiikin eräistä äärimmäisyyksistä („hra G:n miekkoset”³ y.m.s.) ja *olette aivan oikeassa*; ja koska äärimmäisyyksiä on ollut, meidän on nyt meneteltävä varovammin: ei siinä mielessä, että tinkisimme hitustakaan periaatteistamme, vaan siinä mielessä, ettemme *tarpeettomasti* suututtaisi ihmisiä, jotka toimivat sosialidemokratian hyväksi niin kuin osaavat.

* — Nota bene — huomatkkaa. *Toim.*

Ehkä tässä suhteessa sopisi paremmin „Rabotsheje Delon” ohjelman arvostelu, jossa heistä puhuttaisiin kolmannessa persoonassa?

Samasta syystä olisi paikallaan eräänlainen „suvaitsevaisuus” „Rabotsheje Delon” ohjelman muodollista puolta kohtaan: sehän ei ole puolueen ohjelma eikä edes puolueohjelman luonnos, joten on väärin rinnastaa sitä Ranskan ja Saksan sosialidemokratian ohjelmaan (ainakin kun tämä rinnastus suoritetaan varauksetta, niin kuin olette tehnyt sivulla 42 (NB 17)). Ohjelman *muodollisen* puolen arvostelua voitaisiin supistaa (olettehan itsekin sanonut tahtovanne (s. 2) „jättää syrjään” muodolliset puutteellisuudet) pitämällä muodollisia puutteellisuuksia ohjelman *yleisen* periaatteellisen virheen synnyttämänä *yksityisinä* puutteellisuuksina. Tällainen muutos olisi mielestämme toivottavaa niiden arvostelevien huomautusten kohdalla, jotka on tehty sivuilla 45 (NB 20), 39 (NB 16), 20 (NB 9) ja 6 (NB 6). Siinä jyrkässä sanamuodossa, johon nämä huomautukset on muutamin paikoin puettu, ne saattanevat antaa ihmisille aihetta puhua saivartelusta (eivätkä sellaiset puheet olisi täysin aiheettomia). Tarpeeton — tuiki teoreettisesta näkökulmasta katsottuna tarpeeton — maininta, että on välttämättä otettava lukuun paikalliset olosuhteet y.m.s., ei ehkä johdu siitä, ettei toimituskunta ole selvillä tieteellisestä sosialismista, vaan saattaa johtua siitä, että toimituskunta on tahtonut tähdentää tätä itsestään selvää asiaa nimenomaan nyt, kun se on nähnyt tarpeelliseksi tähdentää sitä. Eikö joskus ole tarpeen tähdentää itsestään selviäkin asioita? *Emme lainkaan kiellä*, että tässä tapauksessa tuo „tarve” on *kolmelta neljäsosaltaan* ollut „tarvetta” kumarrella kohteliaasti „Rabotshaja Myslille”, — mutta vain *kolmelta neljäsosaltaan*. Unohtamalla viimeisen neljäsosan me annamme ihmisille tilaisuuden syyttää meitä saivartelusta, kun taas pitämällä näitä muodollisia puutteellisuuksia yleisestä periaatteellisesta virheestä johtuvina *yksityistapauksina* me lievennämme huomautuksiemme saivarteluluonnetta ja voimistamme perusteluamme ⁴.

Ja sitten yksityisiä huomautuksia:

Sivu 17 (NB 8), huomautus 1. Huomautus „Mitä tuo uni tietää?” on epäselvä.

Sivu 24 (NB 11). Ei voida sanoa, että sosialidemokratia „pitää liian vähän huolta vaatimustensa täyttämismahdol-

lisuudesta". Ymmärrämme ajatuksenne ja olemme samaa mieltä, mutta se on ilmaistava tarkemmin, varovammin: „ei voi asettaa ratkaisevaksi kriteeriksi välitöntä täyttämismahdollisuutta”; se osoittaa vaatimuksillaan suuntaa, johon *on* pyrittävä, eikä mahdollisuutta saavuttaa lähin käytännöllinen menestys tai jotain tähän tapaan.

Sivu 32 (NB 13) — „sen omaa sanontaa käyttääksemme” — eikö ole liian vahvasti sanottu?

Sivu 33 (NB 14) — „vallata etc.*” — epämukava, varomaton sanonta vallata-sanan tähden.

Sivu 35 (in fine **, huomautus). (NB 15.)

„Santarmit” y.m. Ehkä mieluummin jätetään pois tai muutetaan?

Sivu 43 (NB 18). Liian vahvasti sanottu. Ei voida *luopua* talonpoikaisto-termistä.

Sivu 44 (NB 19). Liian jyrkästi ja suoraviivaisesti. Venäjän sosialidemokraatit eivät ole vielä läheskään ratkaisseet kysymystä, mitä talonpoikaisto pystyy antamaan (vrt. huomautusta „Työn vapautus” ryhmän vuoden 1885 ohjelmaan⁵), ja tuskinpa tuo kysymys ratkaistaan siinä mielessä, että talonpoikaiston poliittinen osuus on yhtä kuin *nolla*. (Vrt.: Der 18 Brumaire⁶.)

Toivon saavani Teiltä kirjeen vastaukseksi tähän, enkä yksinomaan kirjettä, vaan myös artikkelin (toivottavasti ainakin kahden tai viimeistään kolmen viikon kuluttua).

G. V. kävi kirjoituksen läpi ja sanoi myös *kannattavansa* sitä pantuaan merkille vain erään kohdan sivulla 24 (täyttämismahdollisuudesta).

P. S.*** Tässä kirjeessä „me” tarkoittaa belleriveläisiä keskustelukumppaneitanne⁷. *Toistaiseksi emme ota puhuaksemme täysin päättävästi koko toimituskunnan nimissä*, mutta toivomme, ettei tästä koidu ikävyyksiä meille enempää kuin Teillekään.

Kirjoitettu syyskuun alussa v. 1900
Lähetetty Nürnbergistä Pariisiin

Julkaistu ensi kerran v. 1930
XIII Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* — et cetera — ja niin edelleen. *Toim.*

** — lopussa. *Toim.*

*** — Postscriptum — jälkikirjoitus. *Toim.*

* * *⁸

Suuresti kunnioitettu toveri! Olemme saaneet kirjeenne ja kiiruhdamme vastaamaan.

Jos Te katsotte sanojeni saattamisen G—n tietoon „kostoksi”, vastenmieliseksi velvollisuudeksi, niin minun on tietenkin pakko peruuttaa pyyntöni. Ellei pyyntöni ole Teille vastenmielinen, niin saattakaa sanani perille sopivassa tilaisuudessa, keskustelun aikana oikaisun eikä vaatimuksen muodossa. Ottakaa joka tapauksessa huomioon, että minä *en vaadi*.

Me emme esiinny „vallankumouksellisen Sotsial-Demokrat-järjestön”⁹ nimellä, olemme kirjoittaneet ja tähdentäneet Teille, että muodostamme itsenäisen lehtiyhteyksen¹⁰.

Puhkeaako meillä „mahdoton” polemiikki — tämä on kysymys, josta olemme jo lausuneet mielipiteemme edellisessä kirjeessä.

Emme lainkaan aio kieltäytyä henkilökohtaisesta tuttavuudesta tämän tai tuon liittolaisen kanssa, mutta nykyään emme näe olevan mitään hyötyä erikoisesta Kirjallisuusryhmän¹¹ ja Liiton¹² välisestä kanssakäymisestä, sillä Liiton epäluottamus meitä kohtaan voidaan, toistan sen, hälventää vain itse julkaisuilla, eivätkä mitkään ennakkokeskustelut olisi hyödyksi.

Siitä, että „Kirjallisuusryhmän suhteita Liittoon” „olisi pidettävä Teille välttämättöminä”, ei ole ollut eikä voi olla puhettakaan.

Ellei voi olla puhettakaan kieltäytymisestäänne avustamasta, niin olemme erittäin iloisia, että käsitimme asian hieman väärin, ja kiiruhdamme tiedottamaan Teille osoitteen, minne voitaisiin lähettää kaikenlaista aineistoa

---

Venäjältä (Teille ilmoitettua Roegnerin osoitetta saa käyttää vain ulkomailta käsin, olkaa hyvä älkääkää antako sitä muille). Olkaa hyvä ja tiedottakaa, mitä aikoisitte lähettää aikakausjulkaisua ja sanomalehteä varten, olisiko Teillä jo jotain valmista ja ellei ole, niin milloin aikoisitte kirjoittaa?

*Kirjottettu syyskuun 5 ja 15 pn
välisenä aikana 1900 Münchenissä*

*Julkaistu ensi kerran v. 1924
I Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

P. B. AXELRODILLE

10. X. 00.

Hyvä P. B.! Olen saanut kirjeenne liitteineen. Kiitos niistä.

Englantilaisesta aikakausjulkaisusta (siinä oli kaksi kirjoitusta) sisko¹³ sanoo, ettei muista sen nimeä — se oli kai jotenkin Family Pictures¹⁴ — kansi oli keltainen ja punakuvioinen, se oli kuvalehti, kooltaan isompi kuin „Neue Zeit“¹⁵, noin 10 painoarkkia, ja hän antoi muka sen Teille minua varten vaimonne läsnä ollessa.

Aleksei on säilynyt, kirjoittelee ja solmii yhteyksiä. Vapautuu 1½—2 kuukauden kuluttua, tuskin ennen. Veli on vielä täällä, viivytteläe yhä.

Julkilausuma saadaan lähipäivinä valmiiksi, ja lähetän tietystikin sen Teille¹⁶. Avustajien aineistoa on lehteä varten jo paljon — sääli vain, että se on ahtaasti työläisvoittoista, lakkoja ja taas lakkoja ja työläisten aseman kuvauksia. Ei ole mitään sisäpoliittisista kysymyksistä yleensä.

Dietz on ottanut julkaistakseen aikakauslehteämme¹⁷. Kirjakkeet on ostettu, mutta vastaavaa¹⁸ ei ole vielääkään; eräs yritys epäonnistui; toisia on hankkeilla. Ellemme löydä vastaavaa, siirrämme kirjapainon muualle.

Miten on terveytenne laita? Sujuuko työnteko? Pariisi on kaiketi lopen väsyttänyt Teidät. Tiedottakaa miten on Liebknechtiä koskevan artikkelin laita aikakausjulkaisua ja *sanomalehteä varten*¹⁹ — missä vaiheessa se on ja milloin sitä sopii odottaa?

Puristan lujasti kättänne ja toivon, että olisitte täysin terve ja saisitte enemmän vapaata aikaa.

Teidän Petroff

Paras osoite on:
Herrn Dr. Med. *Carl Lehmann*,
Gabelsbergerstrasse 20a.
München.

Sisällä, toisessa kuoressa: Petroville.

(Antanette anteeksi, että tuli näin sotattua.)

P. S. Saimme parastaikaa Nahamkisilta kirjeen, josta selviää, että Pariisin kongresseja koskevan aiheen suhteen on syntynyt väärinkäsitys. Te olette ehdottanut tätä aihetta Gurevitshille, ja se on tietysti erittäin hyvä asia. Koltsov on kirjoittanut meille aikovansa kirjoittaa samasta aiheesta ja tiedottanut Nahamkisille, että me olemme „kehottaneet” häntä kirjoittamaan siitä, mutta se ei pidä paikkaansa. Ettekö voisi kirjoittaa Koltsoville, että hän kävisi mieluummin käsiksi johonkin toiseen aiheeseen? Olkaa hyvä ja tehkää niin, varsinkin kun emme tiedä tarkoin missä hän nykyään on. Me kirjoitamme Nahamkisille, että hän ja Gurevitsh jakaisivat keskenään tämän työn.

Lähetetty Münchenistä Zürichiin

*Julkaistu ensi kerran v. 1925
III Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käskikirjoituksen mukaan

P. B. AXELRODILLE

18. X. 00.

Hyvä P. B.! Eilen sain 15. X päivätyt pitkän ja herttaisen kirjeenne, suuri kiitos siitä. Olimme erittäin iloisia saatuamme tietää, että vointinne on parempaan päin ja että työhön luistat. Sanomalehteen tarkoitettua artikkelia jopa kirjoitetaan jo puhtaaksi! Alatte päästä edelle meistä, sillä me emme ole vielä voineet järjestää työtämme niin, että olisi joku, joka kirjoittaisi lähetettäväksi tarkoitetut jutut puhtaaksi. Zagorskaja²⁰ viipyy yhä, mutta kirjeenvaihtotyötä lisääntyy lisääntymistään. Toisinaan olen lopen uupunut ja vieraannun tykkänään varsinaisesta työstäni.

En ymmärrä täysin vihjaustanne, että joudumme vielä „touhuamaan” pariisilaisten²¹ kanssa. Teidän olisi tietystikin hirveän vaikeata kirjoittaa kaikesta, mutta ehkä esittäisitte asian sisällön Vera Ivanovnalle, joka matkustaa toivottavasti piakkoin tänne?

Meillä ei vielä kukaan ole vastaavaa... Julkilausuma on valmis ja lähetetty Venäjälle (kohdakkoin lähetän Teille), pian voidaan ryhtyä latomaan lehteä. Laajan kirjoituksen „Toukokuun päivät Harkovissa” (lähes 50 tuh. kirjainta) aiomme julkaista erillisenä kirjasena²² ja lehteen panna vain lyhykäisen tiivistelmän, sillä eihän voida uhrata yhdelle jutulle $\frac{3}{4}$ painoarkista! (Lehden sivulla tulee olemaan 3 palstaa, noin 6 tuhatta kirjainta tai oikeastaan „kirjainpaikkaa” kullakin palstalla.) (Lehden ensimmäisen numeron olemme ajatelleet 2 arkkia, 8 sivua käsittäväksi. Teemmekö niin?) Mitä Te ajattelette asiasta?

Kiitos neuvostanne avustajien kirjoitusten suhteen — yritämme ehdottomasti käyttää sitä hyväksi, sillä se vaikuttaisi tietenkin edullisesti lehden kasvoihin²³.

Veljen²⁴ matkan suhteen olen kanssanne täysin samaa mieltä. Minkä hänelle mahtaa? Joudumme saamaan varoi-

tuksia kaikkialta — niin Pariisista (että Venäjältä saapuneet mainitsevat kaikkia kolmea nimeltä) kuin Venäjältäkin (että tänne matkustaessani oli päästy jäljilleni²⁵ ja eräässä maaseutukaupungissa pidätettiin kerrassaan syytön mies, kaukainen sukulaiseni, joka *ei ollut minua nähnytkään*, ja kuulusteltiin, mitä tehtäviä olin hänelle uskonut!!), ja minä suostuttelen kaikin mokomin veljeä olemaan matkustamatta tai sitten käväisemään äkkiä parissa viikossa, suostuttelen, ivailen ja soimaan (en ole koskaan häntä niin haukkumalla haukkunut)—eikä mikään auta, hän vain hokee samaa: kotiin! Ja nyt hän on saattanut asian niin pitkälle, että julkilausuma lähti Venäjälle,— siis tulee jo (siinä tapauksessa, että julkilausuma kaapataan, mikä on varmaa) suoranainen viittaus uudesta kirjallisuusyrityksestä. Eihän nyt enää tarvitsisi kovin kauan odottaa Alekseita? Heti tulee „vastaväittäjäni”, ja annan hänelle tämän luettavaksi — ottakoon ja „kumotkoon”, jos omatunto sallii!

Olemme molemmat täysin terveinä, mutta hermot ovat pahasti rempallaan,— pääasia on tämä uuvuttava epämääräisyys²⁶, pirun saksalaiset aina vain lupailevat että huomenna,— voi! kyllä minä heille näyttäisin!..

Niin, unohdinkin! (olkaa hyvä ja suokaa kaikin mokomin anteeksi nämä kirjeeni käänteet.)— Buchholzin kanssa on jo käyty neuvotteluja — kieltäytyi, kertakaikkisesti kieltäytyi. Tyrkyttää meille Vermittlerrolle'a* — ja siinä kaikki!

Puristan lujasti kättänne ja pyydän sanomaan terveiset koko perheellenne.

Teidän *Petrov*

Zagorskaja saapui juuri. Huomenna tapaan hänet.

Lähetetty Münchenistä Zürichiin

*Julkaistu ensi kerran v. 1925
III Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* — välittäjänosaa. *Toim.*

P. B. AXELRODILLE

19. X.

Hyvä P. B.! Pikkuinen lisäys eiliseen kirjeeseeni, ettei Teidän tarvitsisi vastata kysymyksiin, jotka ovat osoittautuneet jo erledigt*.

Olemme nyt saaneet pariisilaisten kirjeet — ja käsitimme heti sen, josta kirjoitin Teille eilen, etten täysin ymmärtänyt**, nimittäin kehotuksenne olla „älykkäitä kuin käärmeet” (se on helppo sanoa) ja pysytellä syrjässä „emigraatiosta”. Kirjeiden sävy on sellainen, että se on mainio kommentaari huomautukseenne, joka on nyt minulle täysin selvä.

Teidän *Petrov*

*Kirjoitettu lokakuun 19 p:nä 1900
Lähetetty Münchenistä Zürichiin*

*Julkaistu ensi kerran v. 1925
III Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

---

* — järjestetyksi. *Toim.*

** Ks. tätä osaa, s. 8. *Toim*

P. B. AXELRODILLE

21. X. 00.

Hyvä P. B.! Vasta eilen kohtasin Zagorskajan, joka toimitti minulle jotakin Teiltä.

Olkaa hyvä ja lähettäkää artikkelinne (Liebknechtistä) heti kun se on kirjoitettu puhtaaksi. Zagorskajan sanoista en saanut tarkkaa käsitystä, kuinka laaja se on, mutta eihän kysymys ole laajuudesta: ainahan me voimme tehdä tilaa ja teemme sen aina mielellämme, kun on kysymys Teidän artikkelistanne.

Ja sitten siitä pariisilaisesta naishenkilöstä, joka matkustaa kuukauden kuluttua etelään Venäjälle ja tahtoi saada suosituksia. Mielestäni on parasta tehdä näin: tutustaa hänet sisareni, joka on nykyään Pariisissa ja viipyy siellä vielä ainakin kolmisen viikkoa. Jos suostutte tähän suunnitelmaan, niin tiedottakaa sen naisen nimi ja osoite sekä lähettäkää puolestanne jokin kirjelappu (jos se on tarpeen), jolla voidaan ilmoittautua hänen luokseen Teidän lähettämänä,— joko minulle tai siskolleni (Rue de la Glacière, 103. M-lle Loukachevitsch, *Paris*. Blankille).

Olen kuullut Teidän lähettäneen tänne tyynyn ja englantilaisen aikakauslehden. Millä osoitteella? ja kenen nimelle, jos postlagernd *? — sitä Zagorskaja ei osannut sanoa.

Puristan lujasti kättänne. Teidän *Petrov*

P. S. Oheistan kappaleen julkilausumaamme Amerikkaa varten. Tahdomme olla levittämättä sitä täällä — ainakin olla ehdottomasti levittämättä siihen saakka, kunnes se on ilmestynyt Venäjällä riittävän suuressa määrässä

* — postista noudettavaksi. *Toim.*

(Venäjältä ei ole vielä saatu tietoja tästä kysymyksestä). Siksipä olemme tällä haavaa päättäneet lähettää julkilauseman vain Teille ja G. V:lle, mutta jos katsotte *tarpeelliseksi* lähettää Amerikkaan odottamatta tietoja Venäjältä — siinä tapauksessa lähettäkää tietysti sinnekin.

Teidän *Petrov*

Lähetetty Münchenistä Zürichiin

*Julkaistu ensi kerran v. 1925
III Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

V. P. NOGINILLE

2. XI. 00.

Kallis Novosjолоv, olkaa hyvä ja suokaa anteeksi, että olen näin pahasti viivästyttänyt vastaustani 17. X päivättyyn kirjeeseen: „vähäpätöiset” asiat ja asiapahaset ovat täällä kaiken aikaa haitanneet ja odotin myös vastausta Alekseilta. Ja vastaus piti välttämättä saada selvittääksemme toimituksemme julkilausumaa koskevan kysymyksen. Aleksei on toistaiseksi päättänyt olla levittämättä julkilausumaa. Siksipä lähettäessäni Teille yhden kappaaleen *pyydän hartaasti* Teitä pitämään sen salassa, älkää näyttäkö sitä *kenellekään* (ehkä vain sille läheiselle ystävällenne, jolla on valtuudet Pietarin ryhmältä ja josta olette kirjoittanut²⁷) älkääkään tietenkään antako kenenkään käsiin. Olemme yleensä päättäneet olla levittämättä tätä kirjelmää ulkomailla ennen kuin se on levinnyt Venäjällä, ja koska Aleksei pidättää sitä sielläkin, meidän on erittäin tärkeää estää sen leviäminen täällä. Toivoen Teidän ottavan läheisesti osaa yrityksemme olen päättänyt tehdä poikkeuksen ja tutustaa Teidät julkilausumaan. Sitä lukiesanne ottakaa huomioon, että aikomuksena on julkaista sekä sanomalehteä että *aikakauslehteä* (tai *kokoelmaa*), mutta viimeksi mainitusta julkilausumassa ei mainita mitään eräistä erikoisyydistä, jotka liittyvät aikakauslehden julkaisemissuunnitelmaan²⁸. Siksipä julkilausuman eräiden kohtien on katsottava koskevan *muutakin eikä ainoastaan* sanomalehteä.

Olkaa hyvä ja kirjoittakaa, millaisen vaikutelman olette Te ja Teidän ystäväenne saaneet julkilausumasta.

Minkätyyppistä „agitaatiolehteä” aikovat julkaista „Rabotsheje Znamja” ryhmän jäsenet (olettehan kirjoittanut heistä)? Minkäluontoista ja millaisella avustajavoimalla?

Rajan yli Venäjälle saattamisesta olen sitä mieltä, että se on aina helposti järjestettävissä: olemme yhteydessä muutamiin rajan ylittämistä hoitaviin ryhmiin, ja tämän lisäksi eräs ryhmämme jäsen sai hiljakkoin lupauksen (pitävän, kaikesta päätellen), että Venäjälle voidaan siirtää kenet tahansa ilman passia. Se on mielestäni helposti järjestettävissä.

Venäjän passiin nähden ovat asiat huonommin. Toistaiseksi ei ole vielä mitään ja „perspektiivitkin” ovat vielä kovin epämääräisiä. Ehkä sekin järjestyy kevääseen mennessä.

Viivyn täällä nähtävästi vielä hyvinkin kauan, joten kirjeenvaihtoa voidaan ylläpitää hankaluuksitta.

Tiedustelette: minkä työn tahtoisimme Teidän ottavan suoritettavaksenne? Minusta tuntuu, että meille tulevat erittäin tärkeiksi (kevääseen tai syksyyn mennessä, jolloin aiotte lähteä) seuraavat työt: 1) kirjallisuuden vieminen rajan yli; 2) kuljettaminen Venäjällä; 3) työläiskerhojen järjestäminen levittämään lehteä ja hankkimaan tietoja y.m.s., siis yleensä lehden levittämisen järjestäminen sekä kiinteiden ja joustavien yhdyssiteiden järjestäminen lehden ja eri komiteoiden ja ryhmien välille. Panemme suuria toiveita avustavaan toimintaan — varsinkin välittömien yhteyksien aikaansaamisessa työläisiin eri paikkakunnilla. Olisiko tällainen työ Teille mieleen? Onko Teillä mitään matkustamisia vastaan? — työ vaatisi kaiketi alituista matkustelua.

Onko nykyään olemassa se Pietarin ryhmä, jolta ystäväne on saanut valtuudet? Jos on, niin ehkä hän voisi antaa osoitteet tapaamisen järjestämiseksi Pietarissa ja tunnussanan hankkimiseksi, jotta heille voitaisiin toimittaa julkilausumamme. Onko heillä yhteyksiä työläisiin yleensä ja muun muassa „Pietarin työväenjärjestöön”²⁹?

Puristan lujasti kättänne ja toivon, että läpäisette mahdollisimman nopeasti ja helposti ulkomaisen karanteenin.

Teidän *Petroff*

P. S. Olenko kirjoittanut osoitteen oikein?
Tiedottakaa tämän kirjeen saannista.

Lähetetty Münchenistä Lontooseen

*Julkaistu ensi kerran v. 1928
VIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

P. B. AXELRODILLE

3. XI.

Sain eilen kirjeenne, hyvä P. B., ja jo tänään lähetin lapun siskolle. Kirjeen V. I:lle olen antanut.

Ettei unohtuisi: olkaa hyvä ja tiedottakaa, kenen nimelle olette lähettänyt tänne tyynyn ja englanninkielisen kirjan. *En ole vielä kukaan saanut niitä.* Jos lähetitte postlagernd *, niin yksinkertaisesti postlagernd vai Bahnhofpostlagernd ** vai jotenkin muuten? V. I. ei osannut vastata minulle, joten odotin jatkuvasti kirjettä, mutta siinä ei ole tästä sanaakaan. Enkä voi tiedustella, koska en tiedä kenen nimelle ne on lähetetty. Pyytäkää Vera Pavlovnaa kirjoittamaan minulle tästä pari sanaa ja antakaa herran nimessä anteeksi, että yhä uudelleen kiusaan Teitä näillä joutavilla asioilla.

Liebknechtiä koskevan kirjoituksen suhteen emme oikeastaan tiedä miten menettelisimmekään. Teiltähän syntyi mittansa puolesta artikkeli *aikakausjulkaisua varten*: 8 sivua (sellaista, V. I. sanoi, kuin on „Nakanunessa”³⁰ pienillä kirjasimilla ladottuna, siis liki 8 tuh. kirjainta sivulla)—se on yhtä kuin 64 tuh. kirjainta, tai jos otetaan vaikkapa „Nakanunen” isot kirjasimet, niin se on liki 50 tuhatta kirjainta! Sanomalehtemme tulee olemaan „Vorwärtsin” *** kokoa, niin ikään kolmelle palstalle taitettu. Palstaan menee noin 6 tuh. kirjainta — siis puolet artikkelistanne ottaa lehden sivun + vielä yhden palstan! Se on kovin epä-mukavaa sanomalehdelle, puhumattakaan siitä, ettei sovi paloitella sellaista artikkelia kuin on Teidän artikkelinne Liebknechtistä.

* — postista noudettavaksi. *Toim.*

** — rautatieaseman postista noudettavaksi. *Toim.*

*** — „Eteenpäin”. *Toim.*

Lasken kaiken tämän tarkemmin, kun artikkelinne saapuu. Yritämme tehdä kaikkemme sen sovittamiseksi lehteen, mutta jollei tämä käy päinsä mitan puolesta, niin ettekö voisi sallia meidän julkaista se sanomalehden liitekirjasena? (jos kirjoitatte Liebknechtistä aikakausjulkaisua varten erikseen). Parhaillaan ladotaan kirjasta „Toukokuun päivät Harkovissa” (50 tuh. kirjainta), sitten ladotaan sanomalehti, sitten kirjasenne Liebknechtistä, ja lehteä varten, jos käy tarpeelliseksi, voidaan kirjoittaa lyhyt muistokirjoitus, jossa viitataan kirjaseen. Mitä ajattelisitte tästä?

Toistan: kaikki tämä on vain olettamusta — täytyy laskea tarkoin, ja saatuani artikkelinne teenkin sen ja kirjoitan Teille oitis.

Puristan lujasti kättänne, ja suurin toivomukseni on, että toipuisitte mahdollisimman pian täydellisesti. Lämpimät terveiset perheellenne.

Teidän *Petrov*

*Kirjoitettu marraskuun 3 p:nä 1900
Lähetetty Münchenistä Zürichiin*

*Julkaistu ensi kerran v. 1925
III Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

P. B. AXELRODILLE

8. XI.

Hyvä P. B.! Olen saanut 5 pnä päivätyin kirjeenne sekä artikkelinne³¹. Suuri kiitos siitä. Sen muokkaaminen aiheutti Teille kaiketi melko paljon vaivaa ja vieläkin enemmän harmia, sillä tällaisen aiheen supistaminen lie-nee ollut kaikkea muuta kuin hauskaa työtä. Sitä arvokkaampaa on meille, että otitte sen tehdäkseen itse. Pyydän anteeksi, ettemme lähetä Teille kirjoituksia: „sihteerillämme” on valitettavasti suuri perhehuolten taakka kannettavanaan, ja siksi puhtaaksikirjoittaminen sujuu häneltä kovin vaivalloisesti. Oheistan artikkelin „Venäjän proletariaatin uusia ystäviä”, jonka aiomme julkaista 1. numerossa alakertana³². Olkaa hyvä ja tiedottakaa mielipiteenne — sen voitte merkitä kynällä suoraan artikkeliin — ja sitten olkaa hyvä ja lähettäkää se G. V—tshille.

Pariisilaisten suhteen olemmekin päättäneet noudattaa nimenomaan neuvomaanne taktiikkaa: toisaalta „olla aseistamatta” ja toisaalta „pidättäytyä”. Pidättäytymisemme ei tietystikään miellytä heitä, ja hiljattain meidän täytyi (välttämättömyyden pakosta täytyi) antaa sellainen vastaisku heidän tyytymättömyytensä ilmauksen johdosta, että aloimme pelätä „kylmenemistä” (pelätä ei ole sopiva sana, sillä olimme päättäneet antaa tuon vastaiskun, vaikkapa se olisi ehdottomastikin vienyt välien rikkoutumiseen). Eilen saimme vastauksen heidän Pariisissa muodostamansa ryhmän³³ „sihteeriltä”; vastauksesta päätellen vastaiskumme ei ole johtanut vahingollisiin seurauksiin ja „kaikki on kunnossa”. Toivokaamme, että vastaisuudesakin on oleva näin. On tietysti totta, että myöhemmin joudumme kai ajattelemaan „sääntöjä” ynnä muita herttaisia

ja mielenkiintoisia asioita, joista Te puhutte, ja olette menettellyt mainiosti pannessanne tälle likipitäiseksi määräajaksi puoli vuotta. Niin kauan kuin ei yritystä ole saatu vielä „täyteen käyntiin”, se olisi ennenaikaista; siitä olemme täysin samaa mieltä kanssanne.

Mutta siitä taas, että täällä alettaisiin esiintyä avoimesti, en voi yhtyä mielipiteeseenne. En voi toistaiseksi luulla, että „legaalisuus on jo mennyttä”. Mielestäni *toistaiseksi* ei ole vielä mennyttä, ja tuota „toistaiseksi” saattaa jatkua vielä muutama kuukausi, joiden kuluessa selviää hyvinkin paljon. (Veli on jo Venäjällä; toistaiseksi on onni ollut myötä. Matkailija³⁴ vaeltaa samoin toistaiseksi onnellisesti.) Ja vaikka menettäisimme täysin ja lopullisesti legalisuutemme, niin sittenkin saattaa olla painavia syitä avointa esiintymistä vastaan (esimerkiksi mietteet kotimatkoista). Senpä vuoksi aina ensimmäisten numeroiden ilmestymiseen saakka ja kunnes me kaikki (yhdessä Alekseihin ja veljen kanssa) pääsemme samaan paikkaan, tulen joka tapauksessa pysyttelemään edelleenkin piilossa. Jos yrityksen on suotu menestyä, tämä päätös saattaa piankin muuttua, mutta „elämän proosa” on huomattavasti horjuttanut entistä „optimismiani” tämän ehdon suhteen³⁵.

Aikakausjulkaisun suhteen selvinnee piakkoin, saammeko sen järjestetyksi täällä vai onko painuttava muihin maihin etsimään turvapaikkaa. Tiedotan Teille heti kun asia selviää.

Minun on hyvin epämukavaa kirjoittaa Amerikkaan, sillä enhän tunne siellä ketään eikä minua tunneta,— kuitenkin on turvaututtava välitykseenne, joten eiköhän olisi parempi, että Te itse kirjoittaisitte suoraan ja lähettäisitte julkilausuman tiedottaen, että se on Venäjän ryhmältä, että suhteenne tähän ryhmään on sellainen ja sellainen, että parhaillaan samassa kirjapainossa on ladottavana kirjanen „Toukokuun päivät Harkovissa” ja sen jälkeen aletaan latoa sanomalehteä, että aikakausjulkaisusta (tai kokoelmasta) ei mainita julkilausumassa mitään, koska tahdotaan jättää asia salaiseksi, että l. numeroa varten valmistellaan (tai on valmiina) niitä ja niitä kirjoituksia, joita ovat kirjoittaneet G. V., Te, Kautsky (Erinnerungen* — mielenkiintoinen kirjoitelma, jota V. I. jo kääntää) y.m.

* — Muistelmia. *Toim.*

Mielestäni kaikki ne tarkoitusperät, joista kirjoitatte, ovat paljon suuremmin ja paremmin saavutettavissa Teidän kirjeellänne, eikä julkilausuman lähettämisestä Amerikkaan Teidän kauttanne enää nyt (luullakseni) uhkaa epäsuotava julkituleminen, varsinkin kun kysymys on yhden kappaleen lähettämisestä sikäläisen seuran sihteerin luettavaksi seuran kokouksessa ³⁶.

Puristan lujasti kättänne. Teidän *Petroff*

P. S. Tyynyn ja kirjan olen saanut.

*Kirjoitettu marraskuun 8 pnä 1900
Lähetetty Münchenistä Zürichiin*

*Julkaistu ensi kerran v. 1925
III Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käskikirjoituksen mukaan

G. V. PLEHANOVILLE

9. XI.

Sain tänään kirjeenne, hyvä Georgi Valentinovitsh, ja lähetin heti Teille kirjattuna ristositeenä 1) Puttmanin artikkelin „Mitä on tapahtunut?"; 2) Byvalyin artikkelin³⁷ ja 3) D. Koltsovin artikkelin Pariisin kongressista³⁸.

Viimeksi mainitun artikkelin Vera Ivanovna on katsonut kerrassaan kelvottomaksi, ja olen täysin samaa mieltä hänen kanssaan: kirjoitus ei ole kiinnostava, aikakausjulkaisuun se ei lainkaan sovi (varsinkin kun Millerand'ista tulette kirjoittamaan Te³⁹) ja sanomalehteen se on liian pitkä. Siinä on 22—27 tuh. kirjainta, kun taas sanomalehteen tarvitaan kirjoitus, jossa on 6—9 tuh. kirjainta tai hiukan enemmän. Siksi aikoisimme tilata Rakovskilta tämän pituisen pikku kirjoituksen sanomalehtea varten ja hylätä Koltsovin artikkelin. Päätimme lähettää sen Teille, varsinkin kun olette aikonut vastata Rakovskille: tehkää niin kuin parhaaksi katsotte — joko hylätkää Koltsovin artikkeli ja tilatkaa Rakovskilta tai antakaa Koltsovin tehtäväksi suorittaa Teidän johdollanne kirjoituksen muokaus uuteen asuun sekä sen supistaminen. Meistä tuntuu uskottavammalta, että valitsette ensimmäisen keinon, ja siinä tapauksessa voitte tietysti perustella päätöstänne Koltsoville vetoamalla meihin, ja me voimme itse kirjoittaa hänelle saatuaamme vastauksenne.

Lähetän Byvalyin artikkelin, että tekisitte ehdottamanne parannukset ja muutamat korjaukset. Korjauksia voitte tietysti tehdä — olkaa hyvä, niitä saatte tehdä kaikkiin artikleihin joko kirjoittamalla lyijykynällä suoraan käsikirjoitukseen tai erillisille liuskoille. Jos niin tahdotte, minä voin sitten ottaa kirjeyhteyden Byvalyihin näiden korjausten

johdosta,— ei kai hän pane vastaan, mutta jos panee, niin käsitellään ja tehdään valinta: otetaanko sellaisena vai ollaanko ottamatta. En vain voi mitenkään suostua ehdotukseenne, että olisi heitettävä pois maininta Baharevin⁴⁰ kirjasesta, en niinkään paljon siksi, että se olisi erittäin epämieluisaa tekijälle, vaan siksi, että minäkin pidän Baharevin kirjasta hyödyllisenä (sen puutteellisuuksista huolimatta), koska siinä on nostettu esiin todella tärkeä kysymys ja ylipäänsä ratkaistu se oikein. Byvalyi kirjoittaa uudestakin eikä pelkästään vanhasta; joskaan 70-luvulla tosi vallankumousmiehet eivät kaivanneet tällaisia kirjasia, niin me nykyään kaipaamme niitä varmasti, ja aikomuksenamme on ollut julkaista ehdottomasti (ehkä sanomalehdessä, muttei 1. numerossa) siitä arvosteleva ja samalla hyväksyvä pikku kirjoitus. Kokemattoman työläis- ja intelligenssinuorison saaminen mukaan joukkoliikkeeseen, se, että nuoriso on unohtanut miltei täydellisesti tai oikeastaan ei ole tietänytkään, mitä ja miten tapahtui entisaikoina, ja että puuttuu „koeteltujen” vallankumousmiesten järjestöä — kaikki tämä pakottaa julkaisemaan kirjasia sosialistien käyttäytymissäännöistä. Puolalaisilla on tällainen kirjanen⁴¹ ja kaiketi paljon sisällökkäämpi kuin Baharevin kirjanen. Vera Ivanovna on samaa mieltä, ettei mainintaa Baharevista saa heittää pois. Määrätyin edellytyksin, jos katsotte asian hyödylliseksi, olisi ehkä paikallaan käsitellä aikakausjulkaisun palstoilla kysymys tällaisten kirjasten mahdollisesta merkityksestä.

Byvalyin artikkelin olemme tarkoittaneet aikakausjulkaisuun emmekä sanomalehteen. Vera Ivanovna sanoo, että sen lukijakunnan mukaisesti, jolle sanomalehtemme on tarkoitettu, se on oleva tasoltaan yhtä askelmaa matalampi kuin Te nähtävästi arvelette. Vera Ivanovna on yleensä aika lailla tyytymätön lehtemme: sanoo sen olevan „Rabotsheje Delon” *tyyppiä*, joskin kielellisesti hiukan huolitellumpi, sievistetympi... Olen lähettänyt erään artikkelin Pavel Borisovitshille ja pyytänyt toimittamaan sen Teille. Olisi kerrassaan epämukavaa supistaa ja typistää Kautskyn päätöslauselmaa koskeva artikkeli sanomalehtikirjoituksen pituiseksi, ja siksipä tahtoisimmekin julkaista aikakauslehdessä Teiltä pienemmän artikkelin tai kirjoittelman tästä kysymyksestä. Vai aiotteko ehkä rajoittua aivan pieneen? Nähtävästi suppeakin kirjoitus tästä vaatisi liki

10 aikakauslehden sivua, siis noin 20 tuhatta kirjainta ellei enemmänkin?

Totta puhuen ajattelin, että Te otatte laatiaksenne suppean kirjoituksen Solovjovista. Puttman tuskin suostuu: kirjoitan hänelle, molten pane suuriakaan toiveita.

Vera Ivanovna⁴² on valmis kirjoittamaan dekabristeista, mutta miten on aineiston laita? Kirjoitamme heti, että lähettäisivät mitä voivat. Ehkä Tekin mainitsette, mitä olisi erityisen tärkeä saada tätä työtä varten. Erityisen tärkeitä olisivat ehkä historialliset aikakausjulkaisut, joita ei täältä saa.

Gurevitsh kirjoittaa aikakausjulkaisua varten laajaa artikkelia Ranskan asioista ja sanomalehteä varten kansalliskongressista. Kansainvälisestä kongressista aikoivat kirjoittaa Goldendach tai Nahamkis, mutteivät ruvenneetkaan kirjoittamaan.

Olkaa hyvä ja lähettäkää artikkelinne „Sosialismi ja poliittinen taistelu” (voitte lähettää *samalla Lehmannin osoitteella*, kirjattuna ristisiteenä); en luule, että toverillisen arvostelun vuoksi kirjoitus voisi olla epämiellyttävä Alekseille, joka muistaakseni kertoi minulle tunnustaneensa Pavel Borisovitshin vastaväitteet oikeiksi.

Numeroimme erilliset liuskat uudestaan (ellei sitä ole jo tehty) ja tuskinpa latojat hukkaavat niitä: ovathan he aina tekemisissä erillisten liuskojen kanssa, myös meillä lehdessämme, eivätkä ole toistaiseksi hukanneet. „Vastaavaa” koskeva kysymys ratkeaa nähtävästi huomenna tai ylihuomenna — kaiketi myönteisesti (tänään sain tiedon kahden suostumuksesta: huomenna odotan saavani oleellisempia tiedotuksia) — ja mielestämme ei kuitenkaan voida tulla toimeen (alussa ainakaan) ilman Blumenfeldin apua, jonka Dietz on suostunut ottamaan latojaksi ja joka *panisi* liikkeelle yrityksemme, opettaisi saksalaisia y.m. Niin pian kuin asia on lopullisesti selvä, kirjoitan tai sähkötän heti hänelle. Ja taas Teidän kirjoituksenne „Vielä keran” etc.⁴³ tekisi mieli saada mahdollisimman pian, koska saattaa käydä niin, että se on heti toimitettava ladottavaksi.

„Rabotshaja Myslia” vastaan — oikeastaan vain „Erillisi-litteessä” ollutta „Tosiolomme” nimistä artikkelia vastaan — kirjoitin jo vuosi sitten artikkelin „Taannehtivaa suuntausta Venäjän sosialidemokratiassa”⁴⁴; nyt se on

lähetetty minulle tänne, ja aikomuksenani on muokata se aikakausjulkaisua varten „Rabotsheje Deloa” vastaan tarkoitetuin lisäyksin.

En oikein käsitä, mistä „Rabotshaja Myslin” „viime numerosta” Te puhutte? Lehden viimeinen numero oli n:o 8 — („5. sivulta asti” on toimitettu uudestaan), jossa on „Erillisliitteeseen” sisältyvän Tshernyshevskiä koskevan kirjoituksen lopussa julkaistu m.m. *luopuminen* kuuluisista *paralleeleista*. Sitäkö Te tarkoitatte?

Kirjoitusta „Mihin on päädytty?”⁴⁵ pitäisin hyödyllisenä, vaikka *nykyään* epäilen „Rabotshaja Myslin” „sotaisuutta”: eräitä askeleita „meille päin” (*passez moi le mot **) he tahtovat kuitenkin ottaa, ja heitä sietäisi yrittää pitää ver-besserungsfähig **. Hyökkäykseen *täytyy* kuitenkin ryhtyä: ilman hyökkäystä he eivät ole parannettavissa. Olin hiljattain kirjeenvaihdossa Liiton⁴⁶ ajoilta olevan vanhan toverini, Vetrinskajan kanssa ja sanoin hänelle yhtyvänä Alekseihin: „joudumme taistelemaan Teitä vastaan”. Taistelkaa, ellei teitä hävetä, hän vastasi Alekseille. Kirjoitin ettei minua lainkaan hävetä.

Olisin mielelläni keskustellut kanssanne vielä ekonomistisesta suuntauksesta ja Alekseihin katsomuksista, mutta on jo liian myöhäistä, joten rajoitun vain muutamaan sanaan: ekonomistinen *suuntaus* on tietysti aina ollut virheellinen, mutta tuo suuntaushan on hyvin nuori, kun taas „ekonomistiseen” agitaatioon *viehättymistä* oli (*ja eräissä paikoin on yhä*) ilman suuntaustakin, se oli laillinen ja kiertämätön seuralainen liikkeemme ottaessa *edistysaskelta* siinä tilanteessa, joka *vallitsi Venäjällä* 80—90-luvun vaihteessa. Tuo tilanne oli niin hirvittävä, että Te ehkette voi kuvitellakaan, eikä saa tuomita ihmisiä, jotka kompastelivat selviytyessään tuosta tilanteesta. Selviytymistarkoitusta silmälläpitäen oli eräänlainen ahdaskatseisuus ymmärrettävää ja luvallista,— *oli*, mutta kun on alettu tehdä siitä teoriaa ja sitoa sitä bernsteiniläisyyteen, on asia tietenkin muuttunut perinpohjin. „Ekonomistiseen” agitaatioon ja „joukkoluontoisen” liikkeen palvelemiseen viehtymyksen tunnustitte muistaakseni Tekin luonnolliseksi vuonna 1896 kirjoittamassanne „Uudessa retkessä”, jolloin vilmolainen

* — (suokaa anteeksi sanontani). *Toim.*

** — parantuvina, ei toivottomina. *Toim.*

ekonomismi ⁴⁷ oli jo à l'ordre du jour *, mutta pietarilainen vasta syntymässä ja muodostumassa.

Puristan lujasti kättänne ja pyydän, ettette harmistuisi kirjeeni sekavuuden vuoksi.

Votre *Petroff*

*Kirjoitettu marraskuun 9 pnä 1900
Lähetetty Münchenistä Geneveen*

*Julkaistu ensi kerran v. 1956
„Kommunist“ aikakauslehdessä
16. numerossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

---

* — päiväjärjestyksessä. *Toim.*

P. B. AXELRODILLE

16. XI.

Hyvä P. B.! Sain juuri huomautuksenne kirjoitukseeni „Päivänpolttavat tehtävät”⁴⁸. Suuret kiitokset niistä. Mitä arvelette, onkohan tämä kirjoitus epäpopuläärinen? Aiheuttaisiko se epäsointua?

Lähetän Teille esipuheen kirjaseen „Toukokuun päivät Harkovissa” (Teillä olevaan käsikirjoitukseen on tehty joi-takin, tosin hyvin pieniä korjauksia). Olkaa hyvä ja sano-kaa sananne tästä kysymyksestä ja tehkää kainostelematta korjauksianne saman tien musteella tai kynällä.

Oheistan myös Venäjältä saadun asiakirjan Pietarin työ-väenjärjestön sulautumisesta yhteen „Taisteluliiton”⁴⁹ kanssa. Pietarilaisten kerrotaan olevan tämän tähden kovassa touhussa ja Kievin mukamas jo hyväksyneen tämän ohjelman. Ohjelmasta on välttämättä kirjoitettava. Olisikohan teillä halua tehdä se? (Luettuanne tämän „asia-kirjan” — „hedelmän” niin kuin veli sanoo — olkaa hyvä ja lähettäkää se G. V:lle, ellette sitä itse tarvitse.)

Olemme vihdoinkin löytäneet vastaavan: Ettinger on ottanut allekirjoitukseensa ainakin kaksi vihkoa, asetta-matta mitään vaatimuksia „sävyyn” y.m. nähden, ja varan-nut oikeudekseen kahden vihkon jälkeen lausua painetun sanan välityksellä olevansa suostumaton sisältöön y.m. Luultavasti hän täyttää tämän välipuheen (hän vain pyy-tää hartaasti olla puhumatta tästä kenellekään toistaiseksi, ennen kuin vihko on ilmestynyt), ja tuona aikana me joko löydämme toisen henkilön tai järjestämme asian muulla tavalla⁵⁰. Ettingerin kanssa käytyjä neuvotteluja hoidin itse Buchholzin välityksellä, joka *erosi Liitosta* ottaakseen muutamia askeleita sovinnollisuuden hengessä. Kirjoitan

näistä askeleista seikkaperäisemmin myöhemmin, varsinkin kun niissä ei ole paljoakaan mielenkiintoista.

Nyt toivomme saavamme lähipäivinä latomisen alkuun.

Puristan lujasti kättänne.

Teidän *Petroff*

Kirjoitettu marraskuun 16 p:nä 1900

Lähetetty Münchenistä Zürichiin

Julkaistu ensi kerran v. 1925
III Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

P. B. AXELRODILLE

19. XI. 00.

Hyvä P. B.! Sain juuri 17. XI päivätyn kirjeenne ja luin suuresti kiinnostuneena huomautuksenne. Pyrimme tietystikin vastedes ehdottomasti lähettämään Teille mahdollisimman paljon kirjoituksia, koska se on kaikin puolin hyödyllistä julkaisuillemme puhumattakaan Teidän luonnollisesta mielenkiinnostanne. Sääli vain, että sihteerimme on überarbeitet*; tässä suhteessa tapahtunee sentään kohta muutos, sillä Kinderpflege**-kysymyksessä on tapahtumassa perusteellisia uudistuksia⁵¹.

Danevitsh on lähettänyt noin 12 tuhatta kirjainta käsitävän Ranskan kansalliskongressia koskevan kirjoituksen sanomalehteä varten; en oikein osaa sanoa, onko se täysin kelvollinen. Saattaa hyvinkin käydä niin, että laatimanne katsauksen turvin tulemme toimeen ilman sitäkin; odotamme hartaasti katsaustanne. Aikakausjulkaisua varten Danevitsh kirjoittaa laajaa artikkelia Ranskan asioista⁵².

Oheistettu kirje on tarkoitettu Rolaulle: työtoverini kirjoittaa hänelle „teetä” koskevasta asiastamme, sillä luultavastikaan ei kirjeenvaihtoverini Skubiks ole kaupungissa⁵³. Olkaa niin hyvä ja toimittakaa tämä kirje Rolaulle sekä pyytäkää häntä vastaamaan meille heti (suokaa anteeksi, että vaivaan Teitä tällaisilla pyynnöillä: luulisin Teidän voivan antaa tämän vaikkapa Gurevitshin tehtäväksi). Ellei Rolau ole kaupungissa, niin olkaa hyvä ja lukekaa hänelle tarkoitettu kirje sekä keskustelkaa kirjeen sisällöstä vaikkapa Skubiksin vaimon kanssa: asia on niin, että meidän on saatava mahdollisimman nopeasti selvä

* — liikarasittunut. *Toim.*

** — lapsihuoli. *Toim.*

vastaus, ja ellei Rolauta eikä Skubiksia ole, niin sitä ei voida saada muuten aikaan kuin että Te henkilökohtaisesti puhutte jonkun heidän porukkaansa kuuluvan kanssa.

L. Axelrodin kirjoituksen suhteen⁵⁴ olen täysin samaa mieltä kanssanne, että se on ennen kaikkea lähetettävä G. V:lle.

Puristan lujasti kättänne ja pyydän anteeksi, että olen kirjoittanut liiaksi hätiköiden.

Teidän *Petrov*

Lähetetty Münchenistä Zürichiin

*Julkaistu ensi kerran v. 1925
III Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

P. B. AXELRODILLE

26. XI. 00.

Hyvä P. B.!

Juuri saapui kirje yhteiseltä ystävältämme, joka kirjoittaa, että kaikki on saatu kuntoon. Vihdoinkin asia alkaa „pysyvästi” luistaa! Hän pyytää kovin Teitä lähettämään (minulle) mahdollisimman nopeasti Nusperlin passin (vai Husperlinko? On epäselvää, mutta Tehän tiedätte)*⁵⁵.

Huomenna, 27. XI, hän alkaa latoa, ja voidaan siis toivoa, että kahden viikon kuluttua (tai vähän päälle) kaikki on täysin valmiina. Sen tähden olisi hyvin tärkeää, että viikon kuluttua olisi koko aineisto jo koossa, myös laatimanne katsaus ulkomaiden tapahtumiin. Toivottavasti tämä määräaika ei pakota Teitä jättämään mitään pois, sillä ei kai Teillä enää ole paljon kirjoitettavaa. V. I. kirjoittaa tänään G. V:lle, että tämä hoputtaisi Pariisin kongressista kirjoitettavaa⁵⁶. Viittaukset hänen kirjoituksensa (jos niitä teette) voidaan tietysti täysin tehdä jo ennen kuin hänen kirjoituksensa on saatu.

Puristan lujasti kättänne ja toivotan mitä parhainta terveyttä.

Teidän *Petrov*

P. S. Tänään vielä lähetän käsikirjoituksen (G. V:n kirjoittaman)⁵⁷ Dietzille. Ehkäpä sielläkin asiat alkavat luistaa ratkaisevasti. Onhan jo aikakin!

Lähetetty Münchenistä Zürichiin

*Julkaistu ensi kerran v. 1925
III Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* Hän kirjoittaa: „Lähetän sen takaisin heti kun olen ilmoittautunut täällä.”

P. B. AXELRODILLE

11. XII.

Hyvä P. B.!

Kiitän suuresti siitä, että olette lähettänyt nopeasti huomautuksenne kahtiajakautumista koskevasta kirjoituksesta⁵⁸. Olen tehnyt toivomanne korjaukset, mutta en sentään ole voinut heittää tykkänään pois viittausta „Rabotsheje Delon” ansioihin,— se olisi mielestäni vääryyden- tekoa vastustajalle, jolla on muutakin kontollaan kuin rikkomuksia sosialidemokratiaa kohtaan.

Poletajev toi minulle erittäin ilahduttavan uutisen, että Te olette nykyään päässyt hieman eroon kefiiristä ja voisitte tulla joksikin aikaa meille. Se olisi mainiota! — asuntokysymyksessä ei mielestäni synny vaikeuksia, huone voidaan vuokrata aina viikoksi kerrallaan. Teillähän on Sveitsin kansalaisen passi. Odotan kuitenkin (kuitenkin, sillä olen jo kauan ja turhaan odottanut) molempien ystäväieni pikaista saapumista. Aleksei kirjoittaa „haluavansa kiihkeästi” tänne, mutta erinäiset seikat ovat jonkin verran pidättäneet. Toinen ystäväni ei ole jostain syystä kirjoittanut pitkään aikaan, mutta en luulisi sen merkitsevän mitään kovin pahaa. Siihen mennessä, kun he saapuvat, ilmestyvät kaiketi sekä „Iskra” (1—2 viikon kuluttua) että „Zarja” (Dietz on palkannut toisenkin latojan ja painaa kovasti päälle, hoputtaa meitäkin. Niin, olisiko Teillä jotain aikakauslehden tähän numeroon *?); yhtä ja toista alkaa selvitä myös kuljetuksen suhteen (voi miten vaikea pulma!) ja aineiston mielessä, ja silloin olisi erittäin toivottavaa yhteisen neuvonpidon järjestäminen. Toivon sitä hartaasti.

* Ehkä saisitte jotain kokoon siitä, mitä olette kirjoittanut Liebknechtistä ja on jätetty pois sanomalehdestä.

Miten on nuoren Adlerin kirjoituksen laita⁵⁹? Kirjoit-
taako hän? Milloin se valmistuu? Olkaa hyvä ja hoputta-
kaa häntä kirjeellä ja — jos kirjeenvaihto olisi rasittavaa
Teille tai jos Umweg* München—Zürich—Wien aiheuttaisi
suurta ajanhukkaa — antakaa hänelle Lehmannin osoite
(Herrn Dr. Med. Carl Lehmann, Gabelsbergerstrasse 20 a.
München. Toiseen kuoreen: für Meyer**) ja meille hänen
osoitteensa, niin me pyydämme häneltä vastauksen.

„Zarjaa” aiomme painattaa 1.000 kpl Venäjää varten ja
500 ulkomaille.

Odotan kärsimättömästi katsausta — ja sitten tapaamis-
tamme.

Teidän *Petroff*

Gurevitshille:

Olkaa hyvä ja vaivautukaa tekemään seuraavaa: pitäisi
hankkia hyvä zürichiläinen osoite, jonka kautta Jefimov
(Dietzin latoja) voisi olla kirjeenvaihdossa geneveläisten
kanssa, siis välitys-, välikäsi-osoite. Jos voitte, niin olkaa
hyvä ja lähettäkää se minulle mahdollisimman nopeasti ja
ainakin pankaa paperille heti vaikkapa pari sanaa vastauk-
seksi.

Puristan lujasti kättänne ja lähetän terveisiä Vera Pav-
lovnalle.

Teidän *Petroff*

Kirjoitettu joulukuun 11 p:nä 1900
Lähetetty Münchenistä Zürichiin

Julkaistu ensi kerran v. 1925
III Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* — kiertotie. *Toim.*
** — Meyerille. *Toim.*

P. B. AXELRODILLE

14. XII. 00. Klo 12 yöllä.

Hyvä P. B.! Suokaa anteeksi, että olen suotta vaivannut Teitä sähkösanomalla. Kun en aamulla saanut artikkelianne, arvelin (eilisen sähkösanomanne jälkeen) että jotakin oli tapahtunut ja päätin tiedustella lennättimitse, varsinkin kun kirjapainosta oli tullut epätoivoinen kirje. Ja artikkelinne saapuikin muutaman tunnin kuluttua! Pyyntöstänne kiiruhdan tiedottamaan Teille nyt heti sen saamisesta ja pyydän vielä kerran anteeksi sähkösanomaani.

Olen äärettömän iloinen että kohta tavataan; „veli” myös saapunee lähipäivinä — ja 2—3 viikon kuluttua ehkä Alekseihin.

Pariisista emme ole vielääkään saaneet kirjoitusta kansainvälisestä kongressista — lähetin tänään sähkösanoman.

Minun täytynee ehkä matkustaa joksikin aikaa ennen lehden ilmestymistä voidakseni laittaa paikoilleen pikku jutut (olemme pahasti erehtyneet kirjaintuhansien laskussa ja pyyhimme nyt paljon pois!), mutta se vie vain 3—4 päivää.

Kirjoittakaa, pitäisikö vuokrata vai mieluummin vain etsiä Teille etukäteen huone. Tiedustelen vaatimuksianne V. I:ltä ja alan etsiä.

Suokaa anteeksi kirjeeni lyhyys — olen kovin väsynyt ja pidän kiirettä.

Puristan lujasti kättänne.

Teidän *Petroff*

Lähetetty Münchenistä Zürichiin

*Julkaistu ensi kerran v. 1925
III Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

P. B. AXELRODILLE

24. XII. 00.

Hyvä P. B.!

Vasta eilen palasin asiamatkaltani⁶⁰ ja sain kirjeenne. Tänäpä pitää lehden olla valmis: saatuani lähetän Teille, ellette lähde itse matkalle.

Tänä iltana saapuu veli.

Aleksei pääsee vastuksistaan ja lähtee matkalle aikaisintaan 20. XII vanhaa lukua.

Korjausvedoksia *en millään* voinut lähettää — en itsekkään pystynyt niitä saamaan, joten minun piti matkustaa laittamaan paikoilleen eräitä juttuja 8. sivulle. Niin epämieluisaa kuin se olikin, Teidän artikkelinne on pitänyt jakaa kahtia ja jättää toinen puoli seuraavaan numeroon⁶¹: muulla tavalla sitä ei voitu mahduttaa, koska oli välttämätöntä (teknillisistä syistä) latoa bourgeois'illa eikä petiitillä.

Ja niin sitten, Vasiljevilta — ? entä Adlerilta — eikö mitään? Ette kirjoittanut Adlerista.

Aikakausjulkaisu edistyy: G. V. lähetti artikkelin Struvesta⁶² — kaikkiaan on lähetetty 6 kirjoitusta.

Puristan lujasti kättänne ja sydämeni pohjasta toivon pääsevänne pian irti influenssasta, joka raivoaa tänä vuonna niin pahasti kaikkialla.

Teidän *Petroff*

P. S. Luin juuri Gurevitshin kirjeestä, että olette saanut Itävaltaa koskevan kirjoituksen. Se on mainiota. Onko Teillä täysin pätevää kääntäjää? Ellei ole, lähettäkää kirjoitus tänne, käännätämme täällä.

Gurevitshille

Kiitos uutisista. Olisi tietystikin suotavaa saada seikka-
peräisemmät tiedot riikalaisesta toverista: mitä työtä hän
tahtoi ja voisi ottaa suorittaakseen? Miten vapaa hän on
ja miten hyvissä varoissa? j.n.e.

Olkaa hyvä ja sanokaa Skubiksille, että olen saanut
hänen kirjeensä, en vastannut koska olin poissa kotoa —
ja nyt voin sanoa vain sen, että *miehemme on jo „siellä”*
ja hänellä on osoite, niin että se asia, josta olimme kirjeen-
vaihdoissa Skubiksin kanssa, on järjestynyt.

Puristan lujasti kättänne. *Petrov*

Lähetetty Münchenistä Zürichiin

*Julkaistu ensi kerran v. 1925
III Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

1901

V. P. NOGINILLE

Tammikuun 3 pnä 1901.

Hyvä toveri! Olen saanut „Vallankumouksen ja vastavallankumouksen”⁶³, olen Teille suuresti kiitollinen, että lähetitte tämän kirjasen. Ylikuljetuksen suhteen emme voi tällä haavaa ottaa itsellemme mitään määrättyjä velvollisuuksia. Yhdystiemme ovat parhaillaan järjestymässä ja kaiketi järjestyvätkin, muttei vielä ole selvää, miten ne tulevat toimimaan. Kaikesta päätellen voimme viimeistään 2—3 viikon kuluttua antaa Teille täysin selvän vastauksen, ja jos kykenemme, niin otamme mielihyvin toimittaaksemme kirjasenne perille. Max Menkusista⁶⁴ emme tiedä mitään emmekä hoida asiaa hänen välityksellään. Kirjeenne ja kirjoituksenne on saatu. Eräitä niistä olemme jo käyttäneet sanomalehteä varten. Muuten, ensimmäisen numeron pitäisi näinä päivinä valmistua, ja sitten lähetänkin sen Teille⁶⁵. Aivan lähiaikoina odotamme tänne poltavalaista ystäväämme. Kaikkea hyvää sitten. Niin, vielä eräs asia.— Saatuaan tietää, että meillä on jo valmis venäjännös Kautskyn kirjasta „Bernstein ja sosialidemokraattinen ohjelma”, eräs „Rabotsheje Znamja” ryhmän jäsenistä kääntyi Venäjällä erään ryhmämme jäsenen puoleen tarjoutuen julkaisemaan tämän käännöksen⁶⁶. Tahtoisimme kuitenkin julkaista sen itse, oman firmamme nimellä. Senpä vuoksi haluaisimme tietää, eivätkö tarjoutujat suostuisi antamaan meille rahaa sen julkaisemiseen, vaikkapa jonkin verran. Olkaa hyvä ja kirjoittakaa, onko Teillä mahdollisuutta ja suostuisitteko Te ottamaan heihin yhteyden tässä mielessä.

Teidän Petrov *

* Tuntemattomalla käsialalla on lisätty: „Osoite: Herrn Philipp Roegner. Cigarrenhandlung. Neue Gasse. Nürnberg.” Toim.

Hyndmanin kirjoituksen aiomme piakkoin julkaista huomautuksin, että „se on toimitettu meille tekijän käsikirjoituksena *'Rabotsheje Znamjan' Pietarin-ryhmän erään jäsenen välityksellä*”⁶⁷. Jos Teillä on jotakin sanottavaa alleviivattujen sanojen suhteen, olkaa hyvä ja tiedottakaa meille *hetimmiten*.

Puristan kättänne. *Petrov*

Lähetetty Münchenistä Lontooseen

*Julkaistu ensi kerran v. 1928
VIII Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
konekirjoituskappaleesta
V. I. Leninin tekemien korjauksin
ja lisäyksin*

V. P. NOGINILLE

24. I. 01.

Hyvä toveri!

Sain passeja koskevan kirjeenne, kirjoitin ystävälleni (täkäläiselle), jolta saattaisin odottaa apua siinä mielessä, ja nyt odotan vastausta. Luullakseni ulkomaanpassi (Venäjälle tuloa varten) onnistutaan hankkimaan (bulgarialainen tai saksalainen), kun taas Venäjän passin tai vaikkapa lomakkeen, siis puhtaan passin, saamiseen en luota. Saattaa kyllä käydä niin, että tämäkin onnistuu, mutta kehoittaisin Teitä ryhtymään heti toimeen hankkiaksenne ulkomaanpassin — muuten olette vaarassa jäädä ilman mitään passia. Ja taas Venäjän passi, jos se onnistutaan saamaan, niin pikemminkin Venäjältä.

Jos huomautuksessa jätetään „Rabotsheje Znamja” mainitsematta, niin ettekö keksisi, miten muuten voidaan sanoa? Esim. eräältä Pietarissa v. 1897 toimineelta „Rabotsheje Znamja” ryhmän jäseneltä (jäsenen välityksellä) tai jotakin siihen tapaan. Mielestäni olisi paikallaan mainita jollakin tavalla, kenen kautta kirjoitus on saatu, mutta jos olette toista mieltä, niin selvähän se, julkaisemme ilman mitään mainintaa keneltä.

Minulle on tiedotettu sen pietarilaisen nimi, joka on tarjoutunut (syrjäseudulla, hyvin kaukaisella) julkaisemaan Kautskyn kirjan venäjännöksen. En voi luottaa postiin ja mainita sukunimeä — sanon sen sentään Teille seuraavalla tavalla. Kirjoittakaa Alekseini etunimi, isännimi (venäläisittäin) ja sukunimi ja merkitkää kaikki 23 kirjainta numeroilla peräkkäisjärjestyksessä. Siinä tapauksessa tämän pietarilaisen sukunimi muodostuu seuraavista kirjaimista: 6., 22., 11., 22. (sen asemesta ääntäkää aakkosten seuraava kirjain), 5., 10. ja 13.⁶⁸.

„Vallankumouksen ja vastavallankumouksen” myynnistä pyydämme tietoja niiltä ulkomaisilta järjestöiltä, joihin meillä on yhteyksiä.

Nykyään on kaikki kiinni kuljetuksesta, joka nielee paljon rahaa, sillä asiahan on uutta. Siksi en voi antaa Teille selvää vastausta raha-avusta passien valmistamiseen, ennen kuin on saatu selville, kuinka paljon rahaa siihen tarvitaan ja kuinka suuret ovat takeet, että kaikki muu siihen tarvittava (paitsi rahaa) on olemassa. Aleksei antoi jo keväällä (sic! *) rahaa eräälle vaikutusvaltaiselle järjestölle puhtaiden passilomakkeiden ostoon (niitä oli luvattu), muttei toistaiseksi ole saanut mitään.

Ettekö suostuisi ottamaan lähitulevaisuudessa suorittaaksenne vakituista kuljetustehtävää, t.s. asumaan rajan pinnassa, matkustelemaan, pitämään yhteyttä salakuljettajiin y.m.s.? Osaatteko saksaa tai jotakin muuta kieltä paitsi venäjää? **

Puristan lujasti kättänne. Teidän *Petrov*

Lähetän lehden ⁶⁹: olkaa hyvä älkääkään näyttäkö *kenellekään* paitsi ystävällemme ja tiedottakaa mielipiteenne. Toista numeroa painetaan.

Kirjoittakaa minulle osoitteella:

Herrn Georg Rittmeyer.
Kaiserstrasse 53 I.
München.

(Ilman mitään välikäsiä, jos kirje on venäjänkielinen.)

Lähetetty Münchenistä Lontooseen

Julkaistu ensi kerran v. 1928
VIII Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjotuksen mukaan

* — sillä tavalla! *Toim.*

** Olisiko tiedossanne toveria, joka pystyy tähän tehtävään ja osaa hepreaa? Vielä: olisiko tiedossanne täysin luotettavaa latojatoveria?

„BORBA” RYHMÄLLE

3. II. 01.

Hyvät toverit!

Olemme kovin pahoillamme kirjeestänne, jossa kieltäyditte yhteistoiminnasta. Meidän kirjeemme Nevzoroville (siihen oli oheistettu erikoisesti Teitä varten „julkilausuma”, „Iskran” 1. numero ja Rjazanovin kirjoituksen korjausvedos) ja kieltäytymisen sisältävä kirjeenne olivat yhtä aikaa matkalla, koska ne oli lähetetty samanaikaisesti ⁷⁰.

Jo tästäkin huomaatte, kuinka kaukana olemme olleet ajatuksesta syrjäyttää Teidät asioista. Pyydämme antamaan anteeksi myöhästymisemme — siihen olemme tosiaankin syyssä —, mutta älkää unohtako, että „suhteiden epämääräisyydestä” me kärsimme yhtä paljon kuin Tekin. Olemme noudattaneet tiukasti ryhmämme päätöstä olla levittämättä lehteä ulkomailla ennen kuin se on päässyt leviämään Venäjällä ja tehneet poikkeuksen vain läheisiin henkilöihin, myös Teihin nähden. Aina viime aikoihin asti olimme täysin epävarmoja, pääseekö lehti leviämään Venäjällä (emme vielääkään voi mennä takuuseen siitä), — tähän asiaan liittyvät huolet eräiden uusien neuvottelujen yhteydessä (demokraatti-liberaalien kanssa, mikä on *suuri salaisuus*, toistaiseksi!) ⁷¹ ovat vieneet meiltä täydellisesti ajan, ja siksipä pari viikkoa sitten tehty päätös „Iskran” numeron lähettämisestä Teille viivästy toimeenpanovaiheessa.

Julkilausumaamme ei ole Venäjällä vielä levitetty, sitä vain *näytettiin* siellä muutamille henkilöille.

Toistamme vielä kerran, että tapahtunut ei johdu suinkaan huomion puutteesta, vaan siitä epämääräisestä ja

touhuisasta tilanteesta, josta emme ole itsekään vielä päässeet. Meitä ilahduttaisi suuresti, jos tästä aiheutuneet väärinkäsitykset saataisiin poistetuksi ja Te suhtautuisitte edelleenkin yhteiseen asiaamme entiseen tapaan.

Toverillisin terveisin *Petrov*

Lähetetty Münchenistä Pariisiin

*Julkaistu ensi kerran v. 1930
XIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

„BORBA” RYHMÄLLE

21. II. 01.

Hyvät toverit!

Ihmettelemme itsepintaisuuttanne „suhteiden määrittelemiseen” nähden, mutta suureksi mielipahaksemme emme voi täyttää vaatimuksianne siinä suhteessa. Asia on meillä vasta alulla, kone on vasta alkanut vähitellen pyöriä, ja tarmokkaasta yhteistoiminnastamme riippuu, alkaako se kunnolla toimia,— mutta sitten yhtäkkiä pitäisi kiireellisen työn asemesta ottaa ja ryhtyä „määrittelemään suhteita” jotenkin erikoisen tarkasti! Meistä tuntuu, että läheinen ja jatkuva yhteistyö (joka on jo ilmennyt Teidän lähettämänne kahden kirjoituksen muodossa ja jonka olemme toivoneet jatkuvan vastakin) on riittävän määrätynlainen suhde ja että siitä juontuu selvästi myös avustajain oikeus puhua julkaisun nimessä, hankkia voimia, yhteyksiä, varoja, kirjoituksia y.m. Että tämä hankkiminen johtaa luonnollisesti myös työhön mukaan saatujen ja toimituskunnan lähentymiseen toisiinsa, että lopullisten sopimusten aikaansaaminen (jostakin yrityksestä tai jonkin osaston, jonkin tehtävän hoitamisesta) vaatii toimituskunnan välittömiä yhteyksiä näihin mukaan saatuihin — tämäkin juontuu itsestään läheisten avustajien ja toimituskunnan välisten suhteiden olemuksesta.

Toivomuksemme on, että tavallisesta yhteistyömuodosta suhteemme voisivat ajan mittaan muuttua sellaiseksi kooperaatioksi, että jaettaisiin hoidettavaksi eräät osastot ja aika ajoin järjestettäisiin toimituskunnan yhteisiä neuvotelutilaisuuksia.

Edelleen, emme kylläkään kiellä, että ulkomaisten voimien järjestäminen vaatii ($1/4$ — $1/2$ vuoden perästä)

luomaan uusia toimintamuotoja, elimiä, tehtäviä, ja siinä mielessä olemme kiinnittäneet toiveitamme Teihin, mutta emme voi hetipikaa käydä kaikkeen tähän käsiksi, koska „Zarjaa” ja „Iskraa” ei ole vielä saatu lainkaan vankalle pohjalle.

Toivottavasti käsitätte meidänkin asemamme ja myönätte, ettei pitemmälle menevä „suhteiden määrittäminen” nyt ole mahdollista.

Puristamme kättänne.

Lähetetty Münchenistä Pariisiin

*Julkaistu ensi kerran v. 1930
XIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoliuksen mukaan

P. B. AXELRODILLE

27. II. 01.

Hyvä P. B.! Olen saanut molemmat kirjeenne ja toimittanut Italiasta saadun kirjeen V. I:lle. Tämän viimeksi mainitun kirjeen sisältöä en vielä tunne, koska olen sen toimittanut perille Blumenfeldin kautta. Matkustamme hänen kanssaan huomenna: hän matkustaa Wienin kautta edelleen ja minä Wienin kautta Prahaan asioilleni⁷². Suo-kaa anteeksi, että tapaamisten ja matkavalmistelujen vuoksi kirjoitan lyhyesti.

Dietziltä on saatu kirje, että lausuntoa (liittoutumisesta liberaalien kanssa) hän *ei painata*, että se on vaarallista („liittoutuminen”, ryhmät etc.) ja että yleensä meille olisi ehkä suotavampaa salainen paino?! Tuo sekapäisen idiootti Dietzin uutinen on kovin tyrmistyttänyt meidät. Olemme päättäneet (provisorisch *) *toistaiseksi* jättää „Zarjan” (toistaiseksi!), mutta muut painattaa Genevessä.

Diplomaattiset suhteet pariisilaisiin on *luultavasti* saatu aikaan uudelleen.

Molotov on *jo* kirjoittanut rahataloutta koskevan artikkelin („Iskran” 3. numeroa varten)⁷³. Lupasi myös ulkomaankatsauksen.

„Iskran” 3. numeroa varten on vielä niukalti aineistoa.

Juudas (Teljonok) ei ole vielä matkustanut. Näinä päiviä taitaa vihdoinkin mennä tiehensä — luoja kiitos. Häneen nähden on „kaikki hyvin”.

Kotimaasta: kirjoitetaan yhä ylioppilaslevottomuuksista. Veli kirjoittaa saapuvansa kohdakkoin.

---

* — väliaikaisesti. Toim.

Toista numeroa ⁷⁴ ei Venäjällä ole vielä saatu.

Puristan lujasti kättänne. Kirjoitan ehdottomasti selvemmin, kun palaan (viivyn 4—7 päivää) ja pääsen taas syventymään asioihin.

Teidän *Petrov*

Lähetetty Münchenistä Zürichiin

*Julkaistu ensi kerran v. 1925
III Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

F. I. DANILLE

22. III. 01.

Paljon kiitoksia Rittmeyerin osoitteella saadusta 2. maaliskuuta päivätystä kirjeestänne. Olemme sangen ilahtuneita, että vihdoinkin meidän kesken on järjestynyt kirjeenvaihto (josta kirjoitin Teille jo *heinäkuun* 15 pnä!!). Olkaa hyvä ja jatkakaa sitä oikealla tavalla, jotta aina, jokaisen tärkeän asian yhteydessä, tietäisimme kirjeen tulevan perille. Osoite, jota viime kerralla käytitte, on parhaimpia — käyttäkää sitä.

Kerätkää rahaa. Meidät on nyt saatettu melkeinpä puille paljaille, ja suuren summan saaminen on meille elämänskysymys. Lähipäivinä lähetämme „Zarjan”. Tehkää siis kaikkenne rahan hankkimiseksi*.

Miten on tohtorin ryhmän laita⁷⁵? Kesällä heidän edustajansa käyttäytyi niin, että se oli yhtä kuin välirikko (hän asetti meille järjettömiä vaatimuksia), — mutta sitten eräs hänen ryhmästään ryhtyi taas kanssakäymisiin Berliinin edustajamme kanssa⁷⁶. Ottakaa asiasta selvä: suostuvatko he auttamaan vai eivät?

Lähetäkää osoite, minne voidaan mennä matkalaukun kera,⁷⁷ sekä varmempi osoite kirjeitä ja kirjoja varten.

Teidän *Starik*

---

* Rahat voitte siirtää pankin kautta shekillä, jonka lähetätte kirjatussa kirjeessä lääketieteen tohtorin Carl Lehmannin (kolmas kirjain on saksalainen hoo) nimelle Gabelsbergerstrasse 20a. Pitäkää mielessä tämä osoite: se kelpaa hyvin, kun lähetätte rahaa, kirjeitä tai kirjoja.

Miten on suomalaisten teiden laita ⁷⁸? Emme tiedä mitään emmekä ole saaneet Teiltä ainuttakaan kirjettä tästä asiasta. Toistakaa.

Ellei matkalaukun tuojilla ole kirjettä järjestöltä, niin ei heidän kanssa pidä ryhtyä *kerrassaan mihinkään* avo-
mielisiin keskusteluihin.

Lähetetty Münchenistä Berliiniin

*Julkaistu ensi kerran v. 1928
VIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

V. P. NOGINILLE

6. IV. 01.

Saimme juuri Aleksein mukana kirjeenne, joka koskee „Zarjaa”. Suuri kiitos perusteellisesta ja avomielisestä lausunnostanne: tällaiset lausunnot ovat meille sitäkin arvokkaampia, kun saamme niitä niin harvoin. Mainintanne, että „Zarjassa” on liian vähän poliittisia katsauksia ja artikkeleita, ovat aivan paikallaan. Käsitämme täydellisesti tämän epäkohdan ja yritämme kaikkemme sen korjaamiseksi.

Puristan kättänne. Teidän *Petrov*

Lähetetty Münchenistä Lontooseen

*Julkaistu ensi kerran v. 1928
VIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

K. H. BRANTINGILLE ⁷⁹

Huhtikuun 19 pnä 1901.

Kunnioitettu toveri!

Berliinissä oleva toverimme on toimeksiannostamme jo kirjoittanut Teille, että haluaisimme solmia entistä kiinteämmät yhteydet ruotsalaisiin ja suomalaisiin tovereihin.

Nyt otan vapauden kääntyä puoleenne venäläisen sosialidemokraattisen aikakauslehden „Zarjan” (J. H. W. Dietz Verlag. Stuttgart) toimituskunnan nimessä seuraavin pyynnöin.

Annamme erittäin suuren merkityksen sille, että saisimme tutustua yleensä venäläisiä ja varsinkin Venäjän työläisiä Suomen poliittiseen tilanteeseen ja Suomen sironalaisuuteen sekä suomalaisten sisukkaaseen taisteluun hirmuvaltaa vastaan. Olisimme tämän vuoksi erittäin kiitollisia Teille, jos Te esittäisitte kaikille tuntemillenne suomalaisille tovereille hartaan pyyntömme, että he tukisivat meitä tässä aikeessamme.

Meille olisi tietystikin erittäin suotavaa, että voisimme saada vakituisen suomalaisen avustajan, joka lähettäisi meille ensinnäkin kuukausittain pikkukirjoituksia (4—8 tuhatta kirjasinmerkkiä) ja toiseksi ajoittain myös laajempia artikkeleita ja katsauksia. Viime mainittuja tarvitsemme „Zarjaa” varten ja ensin mainittuja illegaaliseen venäläiseen sanomalehteen „Iskraan”, jonka toimituskunta on esittänyt meille tämän pyynnön.

Jos katsotte tarpeelliseksi, lähetän Teille „Zarjan” ja kaksi numeroa „Iskraa”.

Kirjoitukset saa lähettää myös ruotsin- tai suomenkielisinä: kääntäjän kyllä löydämme.

Pyydän hartaasti Teitä tiedottamaan minulle, voitteko täyttää pyyntömme.

Sosialidemokraattisin terveisin

I. Petrov

P. S. Suokaa anteesi kerrassaan kehno saksankielen-
taitoni.

Osoitteeni on:

Herrn J. H. W. Dietz Verlag.

Furthbachstr. 12.

Stuttgart.

Sisäkuoreen:

An die Redaktion der Morgenröte — für Herrn Petroff.

Kirjoitettu Münchenissä

*Julkaistu ensi kerran ruotsiksi
maaliskuun 8 pnä 1955
„Morgon-Tidningen” lehdessä
65. numerossa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan
Venäjännös saksan kielestä*

G. V. PLEHANOVILLE

21. IV. 01.

Hyvä G. V.!

Iloitsemme äärettömästi siitä, että seikkailunne päättyi onnellisesti⁸⁰. Odotamme Teitä: puhumista olisi paljonkin sekä kirjallisuus- ja järjestökysymyksiä koskevista aiheista että „Iskrasta” (kolmannen numeron pitää olla valmis 1. V. Sitten aiomme painattaa heti neljättä) ja „Zarjasta”. Tapaamispaikan osoitehan Teillä on — Velika Dmitrijevnan osoite. Tässä on vielä toinenkin (Aleksin) kaiken varalta: Occamstr. (Schwabing) 1a, III, rechts bei Frau Kraft, kysyttävä Herrn Vernetiä, mutta tähän paikkaan sopisi mieluummin kirjoittaa etukäteen saapumisajasta, sillä muuten saattaa käydä niin, ettei olla kotona.

Lähetän „Promyshlennyi Mirin” numerot 1—11. Frank meillä on — lähetän Teille, jos tarvitsette vielä ennen matkallelähtöänne⁸¹.

„Na slavnom postu”⁸² kokoelmaa on täällä vain yksi kappale: tilaamme vielä yhden, sillä se on erittäin kysytty.

Olemme täysin samaa mieltä kanssanne siitä, että tällä hetkellä on järjestötoiminta asetettava etutilalle agitatioon verraten. „Listok 'Iskry' ” on nähkääs hyvin varovainen suoranaisen kehotuksen suhteen — vai pidättekö sitäkin vaarallisena⁸³?

Pikaisiin näkemiin.

Teidän *Petrov*

Olkaa hyvä ja lähettäkää tai tuokaa mukanne „Narodnoje Hozjaistvo”⁸⁴.

Lähetetty Münchenistä Geneveen

*Julkaistu ensi kerran v. 1928
„Gruppa 'Osvobozhdenije truda' ”
kokoelman 6. numerossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

M. G. VETSSESLOVILLE

Jurjeville

Huhtikuun 25 pnä.

Olen saanut kirjeenne.

Olkaa hyvä ja lähettäkää meille mahdollisimman pian tarkka selonteko, montako matkalaukku Teillä oli ja millaisia ne olivat, montako on lähetetty ja montako jäänyt. Tarvitsemme tätä laatiaksemme tilikertomuksen ja menoarvion. Kirjallisuudesta olen niin ikään jo ajat sitten pyytänyt Teitä kirjoittamaan, nimenomaan kuinka paljon ja mitä olette saanut sekä mihin ja miten käyttänyt.

Vappulehtistä (NB) meillä *ei ole*.

Rahaa (100 Mr.*) on jo lähetetty; toistan pyynnön, että hankittakoon tarmokkaammin rahaa Berliinistä ja muualta matkalaukkuja varten: siten annatte meille suurinta ja tarpeellisinta apua. Paljonko Teillä on omaa rahaa kassassa? Kuinka suuri on sen tavallinen (ja nykyinen) kuukausikierto?

„Harkovin päivät” olisi hyvin tärkeää lähettää mitä pikimmin etelään, jonne niitä kovasti pyydetään.

Bulletiinin suhteen en oikein ymmärtänyt Teitä. 1) „Iskran’ kannatusryhmäkö” aikoo sitä julkaista vai „Puolueeton ryhmä”⁸⁵? 2) Samantapaisiako bulletiineja kuin ennenkin vai muunlaisia? Katsomme erittäin epäjärkipäiseksi kuluttaa varoja entisen lajin bulletiineihin emmekä puolestamme osaa luvata aineistoa, koska parhailaan on käynnissä voimaperäinen työ „Iskran” muuttamiseksi kuukausilehdeksi⁸⁶ eikä meillä ole aikaa enempää kuin varojakaan aineiston puhtaaksi kirjoittamiseen ja lähettämiseen. Emme saa ajatella sellaista, että käytettävissämme oleva aineisto ripoteltaisiin bulletiineihin ja

* — markkaa. *Toim.*

siten heikennettäisiin sen merkitystä ja vaikutusvoimaa levittämällä sitä muokkaamattomana ulkomailla, vaan on päinvastoin ajateltava kaiken aineiston keskittämistä „Iskraan” ja joudutettava sen julkaisemista muokattua ja valaisevaa aineistoa sisältävänä lehtenä. Muunlainen taktiikka ei olisi taistelua nykyistä aatteellista hoipertelua ja hajaannusta vastaan, vaan sen edistämistä.

Ei ole mikään ihme, että kokoonpanoltaan ja ohjelmaltaan tolkuton „Puolueeton ryhmä” julkaisi tuollaisia bulleteriineja, mutta „Iskran’ kannatusryhmältä” sopisi odottaa paremmin kanssamme sovittua ja järkipäisempää toimintaa. Koettakaapa esittää (eikä lukea kokonaan, sillä kirjoitan yksinomaan Teidän tiedoksenne) nämä ajatukset ryhmällemme ja saada se uskomaan sekä tiedottakaa sen päätös.

Sellaiset bulleteriinit, jotka sisältävät ulkomaisten lehtien katsauksia Venäjän tapahtumiin, ovat eri asia. Ne ovat tietystikin hyödyllisiä. Lähettäkää leikkeitä venäläisistä lehdistä. Ettekö voisi niin ikään varustaa „Iskran” toimintuskuntaa venäläisillä aikakauslehdillä sitä mukaa kuin ne on luettu Berliinissä? Jos se käy päinsä, niin tiedottakaa, mitä aikakauslehtiä voisimme saada (yhtä ja toista meillä on, mutta se on vähän).

*Kirjoitettu huhtikuun 25 pnä 1901
Lähetetty Münchenistä Berliiniin*

*Julkaistu ensi kerran v. 1928
VIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

S. I. RADTSHENKOLLE

Olemme saaneet kirjeenne. Hyväksymme täydellisesti kirjallisuudenlevittämiskeinonne ja kehotamme noudattamaan sitä tiukasti välittämättä kenenkään neuvoista ja panetteluista.

Olisi vain toivottavaa, että Te omistaisitte hiukan huomiota „*Sotsialist*” ryhmälle⁸⁷ ja antaisitte sille tarpeen vaatiessa mahdollisia etuisuuksia (esim. luottoa), sillä se pyrkii lähentymään yhä enemmän meihin ja lupaa tehdä agitaatiota meidän hyväksemme. He ovat ehdottaneet meille kirjallisuudesta tulevan maksun asemesta kiinteätä osaa tuloistaan: *valtuutamme Teidät* suostumaan siihen *oman* harkintanne mukaan, jos *ette* katso sitä rahallisesti *epäedulliseksi*. (Miksi „*Sotsialist*” valittaa, että *Te ette anna* kirjallisuutta?)

Ylipäänsä älkää antako ilmaiseksi, mutta maksusta levittääkää *mahdollisimman* nopeasti.

Älkää antako rahaa Grigorjevillä, vaan lähettäkää kaikki meille. Grigorjevin on hankittava rahaa omasta kirjallisuudesta, jota hänellä on runsaasti.

Kolmatta numeroa painetaan, vuorossa on neljäs. Vappulehtinen ja „*Iskran*” erikoislehtinen⁸⁸ ovat ilmestyneet.

Ponnistakaa kaikkenne, jotta *Berliiniin* lähetettäisiin väkeä matkalaukkuja hakemaan (*osoite*)*.

Tunnussana: **Petroviltä.**

Jos „Harkovin päiviä” on jäänyt noin 100—200 kappaletta, lähettäkää heti *osoite** *suusanallisesti*.

Ottakaa yhteys Pihkovaan. Tulemme lähettämään matkalaukkuja Lepeshinskille, ja Te ottakaa häneltä.

Kirjoitettu huhtikuun lopulla 1901
Lähetetty Münchenistä Pietariin

Julkaistu ensi kerran v. 1928
VIII Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* Osoitetta ei käsikirjoitukseen ole merkitty. *Toim.*

P. N. LEPESHINSKILLE ja P. A. KRASIKOVILLE

2a 36 — p — — 89

1. VI. 01.

Ryhtyisimme hyvin mielellämme yhteistyöhön —p—:n kanssa. Hänestä olisi erikoisen suurta hyötyä nykyisenä väen hoipertelun aikana yleensä ja varsinkin kaikkinaisten ulkomaisten juonittelujen aikana. Valitettavasti rahanasiamme ovat perin kehnosti emmekä millään pysty rahoittamaan hänen matkaansa ja toimeentuloaan. Ansiotyön löytäminen täällä on myös äärettömän vaikeaa (emme puhu Ranskasta emmekä ranskalaisesta Sveitsistä, kun emme tunne sikäläisiä oloja. Siitä on —p— itse paremmin perillä kuin me). Vain yhdessä tapauksessa voisimme antaa rahallista tukea: jos nimittäin —p— ottaisi matkustaakseen ulkomaille, hankkiakseen täältä Ranskan passin ja matkustaisi sen turvin 2—3 kertaa rajan yli eri rajojen kautta mukanaan aina pari matkalaukkua. Maksammehan kumminkin tällaisista kuljetuksista ja mieluummin tietenkin maksaisimme hänelle kuin jollekin muulle, syrjäiselle. Kielitaitoisena ja kekseliäänä miehenä hän pystyisi sen varmasti tekemään ja matkan varrella ehkä löytäisi vielä jonkun samaan tehtävään. Jos hän suostuu tähän, niin kirjoittakoon oitis — lukekaa hänelle tämä kirje alusta loppuun — ja tiedottakoon hyvin yksityiskohtaisesti tuntomerkinsä. Silloin me vaadimme heti hankkimaan Ranskan passin, jossa osoitetaan nämä tuntomerkit, ja saatamme sen tiedotamme hänelle, että hän matkustaisi. Ylipäänsä koko hankkeemme on nykyään kiinni yhdestä seikasta — kuljetuksesta, kuljetuksesta ja kuljetuksesta. Ken tahtoo auttaa meitä, ryhtyköön *kaikin voimin* tähän hommaan.

Ja sitten niistä 125 ruplasta. Olemme jo usean kerran joutuneet pulaan annettuamme luottoa vieraille järjestöille: olemme jakaneet suunnattoman paljon rahaa, mutta tulos on ollut mitättömän pieni, *melkein nolla*. Tämän vuoksi pelkäämme kovin maksaa etukäteen. Ja edelleen: meille on tärkeämpää toimittaa nopeasti perille pieni määrä (vaikkapa $\frac{1}{2}$ puutaa *yhdessä kuukaudessa*) kuin toimittaa 10—20 puutaa 3—4 kuukaudessa, sillä „Iskran” jokakuukautinen julkaiseminen ja perille toimittaminen on meille tärkeintä. Toistaiseksi olemme olleet miltei yksinomaan matkalaukkujen varassa. Harkitkaa siis seikka-peräisemmin, onko ehdotus luottamisen arvoinen, mistä järjestöstä se on lähtöisin, mitkä kuljetusvälineet tulevat kysymykseen, emmekö voisi saada sinne omaa miestämmä valvomaan ja osallistumaan, ja sitten tiedottakaa meille. Jos ovat suostuvaisia kuljettamaan koe-erän ilman etumaksua, niin määrätäkää asiasta itse. Jos taas meidän on heti maksettava suuret rahat, niin meidän on punnittava ja harkittava tarkoin *kaikki* seikat.

Lähetetty Münchenistä Pihkovaan

*Julkaistu ensi kerran v. 1928
VIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

P. B. AXELRODILLE

1. VI. 01.

Hyvä P. B.! Saimme juuri kirjeenne ja sen mukana Deb—n aineiston ja kirjeet *⁹⁰. Suuri kiitos; aineistoa pitää seuloa ja harkita.

Deb—n ehdotuksen suhteen olemme tietystikin suostuvaisia luovuttamaan hänelle 300 vedosta ja uskomme, etteivät hänen varauksensa tule mitenkään haittaamaan muistelmien julkaisemista meillä. „Zarjan” 2. numeron määräaika on enintään kuukausi — siis heinäkuun 1 päivään. Suurin koko on 2 painoarkkia, maximum 2½. Toivottavasti hän jakaa 4—5 arkkiaan eri lukuihin niin, että sopisivat „Zarjan” 2. ja 3. numeroon.

Konferenssista emme tiedä vielä mitään⁹¹. Olkaa hyvä ja suostuttakaa Koltsov ja vielä joku „Sotsial-Demokratista”. Eihän se vielä mihinkään velvoita, mutta karistaa meiltä pois odiumin **, ettemme muka tahdo tehdä loppua torasta. Totta totisesti emme ole taipuvaisia tekemään vähänkään olennaisia myönnytyksiä „Borballe” enempää kuin „Rabotsheje Delollekaan” (kuinka heikko onkaan sen „Listokin” 7. numero⁹²! Me olemme jo nyt ohittaneet sen jopa teknilliseltäkin osalta: tietojen julkaisemisen nopeudessa).

„Iskran” 5. numeroa painetaan. Sen pääkirjoitus on „Mielettömistä haaveiluista” (Staroverin). G. V:n alakertakirjoitus — „Uutta viiniä vanhoissa leileissä” — koskee sosialistivallankumouksellisten manifestia ja heidän kääntymistään sosialidemokraatteihin päin. Sitten pikku kirjoitus (tai parikin) Pietarissa (Viipurinpuolella ja Obuhovin tehtaalla) 4.—7. toukokuuta tapahtuneesta verilöy-

* Hänen kirjeensä säilytämme tietystikin.
** — moitteen, syytöksen, soimauksen *Toim*

lystä. Yhteiskuntaelämän kronikkaan ja työväenliike-osastoon on myös aineistoa, samoin on osastoon „Vappu Venäjällä”—esim. elävästi kirjoitettu pietarilaisen työläisen kirje työläisen (hänen sukulaisensa) murhaamisesta toukokuun 4 p:nä väkijoukossa, joka oli menossa Nevskille⁹³. Läheisen ystävämme, ivanovovoznesenskilaisen työläisen kirje sikäläisistä mielialoista, vapunvietonyrityksistä⁹⁴, „Iskran” menestymisestä.

Raha-asiat vain ovat kurjasti, kaikki muu sujuu hyvin ja lupaavasti tulevaisuuden mielessä.

Miten on terveytenne laita? Onko Teidän nyt helpompaa Erwerbsarbeitissanne *? lepäätekö riittävästi? Miten aiotte viettää kesän?

Puristan lujasti kättänne ja lähetän terveiseni kaikille omaisillenne.

Teidän *Petrov*

Lähetetty Münchenistä Zürichiin

*Julkaistu ensi kerran v. 1925
III Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

---

* — anslytyössänne. *Toim*

M. G. VETSHELOVILLE

17. VI. 01.

Olemme saaneet kirjeenne, jossa pyydätte lähettämään 100 markkaa. Valitettavasti en voi täyttää pyyntöänne ennen kuin olen saanut Teiltä lupaamanne „lähimmät tiedot”. En voi mitenkään ottaa vastuulleni päätöstä tuon summan myöntämisestä (muodollisista syistä, sillä asia riippuu kollegiosta, sekä niistä syistä, jotka esitin Teille tavatessamme henkilökohtaisesti) enkä voi nyt saada kollegiota koolle, sillä eräät henkilöt ovat matkoilla. Pyydän Teitä vielä kerran olemaan kitsastelematta ja ilmoittamaan lähimmät ja hyvin seikkaperäiset tiedot: ilman sitä ei suhteitamme saada *koskaan* sellaisiksi kuin niiden tulisi olla. Sellaiset uutiset kuin että „toistaiseksi on kaikki kunnossa” saattavat pikemminkin vaikuttaa kielteisesti kollegioomme, jonka ratkaistavaksi asia kuuluu. Käsitän mainiosti, että tarmokkaimmatkin ponnistukset saattavat asianomaisesta riippumattomista syistä hyvin usein raueta tyhjiin ja että olisi järjetöntä syyttää vastoinkäymisestä. Mutta käsittääkö toki Tekin, että ellei meillä ole mahdollisimman perusteellisia ja tarkkoja tietoja siitä, millaisia nuo ponnistukset ovat olleet, mikä nimenomaan on onnistunut (respective* epäonnistunut), nimenomaan miksi ja miten nimenomaan ovat asiat ja suunnitelmat tällä hetkellä, niin me *emme voi* ottaa seuraavia askeleita emmekä panna valtuuttajiamme tekemään jatkuvastikin uhrauksia, joista *me* olemme vastuussa.

Läheletty Münchenistä Berliiniin

*Julkaistu ensi kerran v. 1928
VIII Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
N. K. Krupskajan
kirjoittaman jäljennöksen mukaan*

* — tai. *Toim.*

P. B. AXELRODILLE

9. VII. 01.

Hyvä P. B.! Lähetän Teille Nevzorovin kirjoituksen, jonka olemme hylänneet⁹⁵. Vilkaiskaapa tätä tekelettä (olette kuulemma tiedustellut sitä) ja luettuanne olkaa hyvä ja lähettäkää hetimiten G. V—tshille, jota myös kiinnostavat pariisilaiset. Mielestämme on tarpeen säilyttää jäljennös asiakirjana.

„Iskran” 6. numero on ladottavana — taitaa tulla 6-sivui-
nen, sillä on melko paljon aineistoa yhteiskuntaelämän kro-
nikkaan ja työväenliikkeestä. „Zarjan” toiseen numeroon
on lähetetty 1) G. V:n pääkirjoitus „Mikä nyt eteen?” ja
2) L. I:n kirjoitus — Ortodoxin „Miksi emme halua kulkea
taaksepäin?” Sitten vielä kirjoittavat Arsenjev ja Velika
Dmitrijevna, on Aleksein referaatti (miltä se Teistä näytti?
Velika Dm. oli siihen tyytymätön). Minä olen kirjoittanut
pikku artikkelin Witten kirjelmän ja sen esipuheen joh-
dosta, sätin tietystikin hra R. N. S:ää⁹⁶ — Velika Dmitri-
jevna on kovin tyytymätön, ja artikkeli on lähetettävä
G. V:lle j.n.e.: kiperä kohta tuo herra R. N. S.!

Miten työnne sujuvat ja miten on terveytenne laita?
Kuinka pitkän loman saatte tänä vuonna ja missä aiotte
levätä? Toivoisin hartaasti, että saisitte tilaisuuden
käväistä täällä ja että voisimme keskustella kaiken maail-
man asioista, mutta pelkään kuitenkin kutsua, koska levon
asemesta saatatte aiheuttaa itsellenne uutta hermojen kidu-
tusta. Ellette pelkää sitä — pistäytykää tosiaan.

Venäjältä on meille kirjoitettu, että edustajakokouksesta
puhutaan yhä enemmän. Tämä pakottaa meitä yhä uudel-
leen ajattelemaan ohjelmaa. Ohjelmaluonnoksen julkaise-
minen on *tuiki* välttämätöntä, ja sillä olisi valtava merki-
tys⁹⁷. Muttei ole muita kuin Te ja G. V., jotka voisivat

käydä siihen käsiksi: asia vaatii rauhallista keskittymistä ja miettimistä. Olkaa hyvä ja tulkaa avuksemme, jos asiat ja terveytenne suinkin sallivat. Tai ehkä kohtaatte G. V:n ja olette yhdessä jonkin aikaa, niin voisitteko käyttää hyväksi tuota aikaa?

Kautsky poikkesi täällä (oli matkalla Tyroliin lepäämään), mutta unohdimme keskustella hänen kanssaan Erfurter Programmista* (jota Aleksei tutkiskelee nykyään). Onko hän luvannut erikoisen esipuheen?

Mistä kirjoista Te ilmoititte Aleksein siskolle, että ne on lähetetty?

„Zarjaan” tarkoitetusta ulkomaankatsauksesta meillä ei ole varmuutta: Parvus tahtoo vaan kirjoittaa järjestöasioista, Luxemburg ja Danevitsh antavat (ehkä) kirjoitukset Ranskasta, eikä mitään muuta, ei Saksasta, ei Itävallasta... Kehno juttu!

Näkemiin sitten! Suokaa anteeksi, että kirjoitan harvoin: tšekäläisessä touhussa ei oikein jää aikaa. Täällä on nykyään lontoolaisia⁹⁸; he miellyttävät minua. Entä Teitä?

Puristan lujasti kättänne ja lähetän terveisiä kaikille omaisillenne. Teidän...

Leiteisenin osoite on: 52, Faubourg du Temple. *Mr. Gouman. Paris*; sisäkuoreen: pour Mr. Basile.

[„Iskran” ensimmäisen numeron uusintapainoksen ottamisesta täytyy toistaiseksi hieman pidättäytyä: piakkoin selviää kysymys tuhannesta kappaleesta, jotka osoittautuivat säilyneen, ja nyt on hankkeilla yritys kuljettaa tuo tuhat perille.]

Adleria koskeva kirjoitus ehtii vielä „Iskran” 6. numeroon⁹⁹, jos se saadaan viimeistään viikon kuluttua.

Liiton kanssa tehtävän sopimuksen luonnoksesta en kirjoita: ei ole mitään uutta, ja muunhan Te olette tietysti kuullut Aleksein siskolta.

Lähetetty Münchenistä Zürichiin

*Julkaistu ensi kerran v. 1925
III Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* — Erfurтин ohjelmasta. *Toim.*

G. V. PLEHANOVILLE

13. VII. 01.

Olen saanut 11:ntenä päiväämännä kirjeen ¹⁰⁰. Mitä tulee Ortodoxin P. Scriptumiin ¹⁰¹, niin Aleksei selostaa Teille jo tänään enemmistön mielipiteen. Minä en ole samaa mieltä, ja minua (henkilökohtaisesti) kiinnostaisi myös Teidän mielipiteenne muun muassa tästä P. Scriptumista ja siitä, että se muka voitaisiin hylätä koko kirjoituksen hyväksymisen jälkeen P. Scriptumin „tyylillisten puutteellisuuksien” perusteella. Ja taas P. S:n „pelastaminen”, josta kirjoitatte, lienee mahdollista vain jos Pavel Borisovitch äänestää päättävästi sen *puolesta*, muttei sittenkään aivan varmasti: äänet menevät tasan, sillä Aleksei on ollut nyt miltei täydellisesti vastaan.

Yleensä jokaisen kysymyksen suhteen, joka koskee vaikkapa hiukankin „riidanalaisia” seikkoja, Teidän pitäisi luullakseni tiedustella välittömästi niiden mielipiteiden motiiveja, joita *Struvefreundlichemme* ¹⁰² ovat lausuneet: sen voitte tehdä kirjeitse samaisen Lehmannin osoitteella (nyt on ylipäänsä kirjoitettava *Lehmannin nimelle*) lisäämällä für Meyer ja „Puttmanille”. Sillä minä en voi mennä esittämään heidän mielipiteitään. Se koskee muun muassa R. N. S:ää vastaan tähdättyä kirjoitustani ¹⁰³.

Paljon kiitoksia siitä, että lupaatte lähettää aineistoa Tshernovia vastaan. Olen juuri käynyt käsiksi häneen ja tarvitsisin nähtävästi sitäkin, mikä koskee Ranskaa ja Belgiaa (Vandervelde et Destrée. „Le socialisme en Belgique” *, jota Tshernov lainaa, sekä myös Vandervelden uuden teoksen ¹⁰⁴). Lähettäkää kuitenkin vain siinä tapauksessa, ellette itse sitä tarvitse ja jos voitte lainata muutamaksi viikoksi. Tarvitsisin kipeästi Liebknechtin „Zur

* — *Vandervelde ja Destrée. „Sosialismi Belgiassa”. Toim.*

Grund- und Bodenfrage" *, jota en ole täällä löytänyt Parvukselta enkä kirjastosta. Jos Teillä se on, niin olkaa hyvä ja lähettäkää joksikin aikaa.

Tshernov siteeraa jotakin suoranaisesti marxilaisia vastaan sotivaa Gerolamo Gattia: *Le nuove correnti dell'economia agricola (Milano—Palermo, 1900)***. Tiedättekö, mikä lintu hän on, kannattaako lukea? Olisiko ranskanosta? (en hallitse italiaa — ehkä kuitenkin sisareni voisi auttaa).

Puristan lujasti kättänne. Kirjoittakaa artikkelini johdosta.

Teidän *Petrov*

Lähetetty Münchenistä Geneveen

*Julkaistu ensi kerran v. 1956
„Kommunist“ aikakauslehden
16. numerossa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

---

* — *Liebknechtin „Agraarikysymykseen“ Toim.*

** — *Gerolamo Gatti: Agricoltura e socialismo. Le nuove correnti dell'economia agricola (Milano—Palermo, 1900) (Gerolamo Gatti: Agraarikysymys ja sosialismi. Uusia virtauksia maataloudessa (Milano—Palermo, 1900)). Toim.*

P. B. AXELRODILLE

21. VII. 01.

Hyvä P. B.! Olen koko ajan ollut aikeissa vastata kirjeeseen, mutta lykkäsin odotellen artikkelianne. Älkää pitäkö sillä erikoisempaa kiirettä, koska se on Teillä kovan työn takana,— tai heittäkää tykkänäänkin lukeminen, levätkää ja hoitakaa kunnollisesti terveyttänne. G. V. on jo kirjoittanut minulle melko seikkaperäisesti toivomistaan muutoksista, ja yritän tietenkin tehdä *kaikki* nuo muutokset ¹⁰⁵ (vain *sävyn* muuttamisen suhteen... en tiedä, onnistuuko se. Tuskin pystyn kirjoittamaan diplomaattisessa sävyssä herrasta, joka kuohuttaa mieltäni. Ja tuskinpa G. V. lienee täysin oikeassa, että „vihani” on lukijasta käsittämätöntä: viittaa esim. Parvukseen, joka tuntematta tekijää kävi esipuheen luettuaan myös vihaiseksi tuota „teertä” kohtaan, niin kuin hän sanoi,— mutta tämä tulokoon sanotuksi ohimennen). Olen ollut kerrassaan tyytymätön sen vuoksi, että olemme sälyttäneet Teille kaksi urakkaa (omani ja Ortodoxin artikkelin lukemisen) nimenomaan nyt, kun olette matkustanut hoitamaan terveyttänne ja lepäämään. Yrittäkää mieluummin käyttää tarkasti aikanne terveyden hoitoon älkääkää missään nimessä rasitako itseänne käsikirjoitusten tutkimisella.

Olkaa hyvä ja kirjoittakaa (ja lähettäkää käsikirjoituksia ja kaikkea muuta) *yksinomaan* osoitteella:

Herrn Dr. Med. Carl Lehmann.

Gabelsbergerstrasse 20 a/II.

München (sisällä: *für Meyer*).

Rittmeyerin osoite *ei enää kelpaa* (jos olette kuitenkin jo ennen tämän kirjeen saamista lähettänyt jotakin Rittmeyerin kautta, niin saamme sen vielä).

Olisiko Teillä Liebknechtin kirja „Zur Grund- und Bodenfrage” (Leipzig 1876)? Tai jollakin zürichiläisellä

genossella *? *Tarvitsen* sitä *kovin* Tshernovia vastaan tähdättyä artikkeliani varten¹⁰⁶, mutta täällä ei ole kirjastossa, ei Parvuksella eikä Lehmannilla.

Näkemiin sitten! Puristan lujasti kättänne ja toivotan hyvää lepoa ja *perusteellista* parantumista.

Teidän *Petrov*

P. S. Vielä eräs pyyntö: olisiko ehkä Teillä (tai Greulichilla) *Internationalen kongressien pöytäkirjat?* tai „*Vorbote*” (jossa oli kai tarkat selostukset)? En saa rauhaa tuon Tshernovin takia,— tuo roisto nähtävästi *vääristelee* asiaa vedotessaan *Internationalen kongressien pöytäkirjoihin* ja pannessaan „dogmaattisen marxilaisuuden” tilille jopa „solidarisoidut kyläyhteisötkin” (Rittinghausenin ehdottamat)¹⁰⁷. Jos voisitte auttaa minua tämän aineiston osalta, olisin erittäin kiitollinen Teille.

[Jos Teidän pitäisi vaivata itseänne näiden tietojen hankkimisen tähden, niin *olkaa hyvä ja jättäkää se tekemättä*: tulen jotenkuten toimeen muutenkin.]

Lähetetty Münchenistä Zürichiin

Julkaistu ensi kerran v. 1925
III Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

---

* — toverilla. *Toim.*

P. B. AXELRODILLE

24. VIII. 01.

Hyvä P. B.! Lähetän Teille Nevzorovin artikkelin, jonka hän on itse muokannut uudelleen. Olemme päätyneet sen suhteen seuraavaan vaihtoehtoon: joko julkaistaan artikkeli „*Zarjassa*” tai evätään tykkänään sen julkaiseminen. Äänet menivät tasan (Aleksei ja Arsenjev *kannattavat* julkaisemista, Velika Dmitrijevna ja minä olemme vastaan). Olkaa hyvä ja saattakaa äänenne kuuluville. Sanonkin tässä, että minua suututtaa eniten se, että kaikki (Arsenjevkin!) haukkuvat artikkelia „julkeaksi” ja „petturimaiseksi” (näin on sanonut siitä myös G. V.)— ja kuitenkin haastelevat julkaisemisesta! Tämä on mielestäni mitä pahinta myönnytysten ja sukoilun taktiikkaa. Artikkelin puolustelemiseksi sanotaan: „Se on avustajan kirje toimitukseen. *On epämukavaa hylätä.*” Mielestäni jos kerran avustaja tekee *tällaisia* lehmänkäännöksiä, meidän on nimenomaan estettävä sellaiset. Menköön herran nimessä „Rabotsheje Deloon” (Nevzorov kirjoittikin meille, olisiko meillä mitään sitä vastaan!!? Sic! *)— täten me vain voimme paremmin „dokumentoida” tämän miekkosen olemuksen ja läksyttää hänet vapaammin kuin omassa „Zarjassamme”. (Eräs *puolustava* perustelu kuului: julkaista että olisi aiheetta vastata yleisesti levinneisiin argumentteihin.)

Joten ratkaiskaa siis asia!

Entä Finnin kirjoitus? Jos se on asiallinen (kuten olette kirjoittanut), niin eikö julkaistaisi „*Zarjassa*”? Ehkä lähettäte sen tänne?

---

* — Sillä tavalla! *Toim.*

Miten on terveytenne laita? Olen kuullut Teidän oleskelevan lähellä Thunia, mutta toivottavasti kirje toimitetaan perille.

Milloin aiotte käydä G. V:n luona? Kiinnitämme Teihin suuria toiveita ohjelman suhteen.

Näkemiin sitten! Toivotan hyvää tervehtymistä ja puristat lujasti kättänne.

Teidän *Petrov*

„Iskran” seitsemäs numero ilmestyy lähipäivinä. „Zarjaan” on lähetetty G. V:n artikkeli (jo toinen Struvea vastaan). Sitten menevät Nevzorovin, Alekseinin, Velika Dmitrijevnan, Arsenjevin ja agraarikysymystä koskeva artikkeli (kirjoitan sitä)¹⁰⁸ sekä G. V:n kirjoitus Bernsteiniiä vastaan (Bernsteinin kirjan venäjännöksen arvostelu). Ulkomaankatsausta ei ole. Kirjoittaisikohan Danevitsh? „Iskrää” varten hän on jo lähettänyt toisen kirjeen (julkaistaan 8. numerossa).

*Lähetetty Münchenistä
Heiligenschwendeen
(Sveitsi, lähellä Thunia)*

*Julkaistu ensi kerran v. 1925
III Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

P. B. AXELRODILLE

30. VIII. 01.

Hyvä P. B.! Sain tänään kirjeenne ja jo tänään lähetin artikkelini ¹⁰⁹ korjausvedoksen Dietzille. Tein ehdottamanne korjauksen — lopussa, liberaalien erottaminen vallankumousmiehistä, joihin molempiin viittasi sama „me”. „Koh-talonomaiselle hairahdukselle” taas en enää mahtanut mitään: niin suuria muutoksia olisi vaatinut tämän kohdan korjaaminen, eikä koko kirjoituksen henkikään salli sitä muutettavan niin että „yksipuolisuus” tulisi poistetuksi (olette tietenkin oikeassa, että kuvaus on „yksipuolista”: väittelykirjoituksessa, jonka tarkoituksena on hyökätä vihollistemme erään sivustan kimppuun, kuinka siinä olisi-kaan voinut pitää kiinni monipuolisuudesta! Haluan siis sanoa, että tämä *epäkohta* on niin syvällä, ettei sitä voida poistaa erillisellä korjauksella, — enkä lainkaan sitä, ettenkö näkisi tässä epäkohtaa).

Olemme saaneet kaikki kirjeenne. Miten on sisareni laita, sitä en tiedä, koska en ole pitkään aikaan saanut häneltä mitään viestiä.

Olette tietysti saanut Alekseihin kirjeen, jossa hän kertoo edustajakokouksen kokoontumisesta ¹¹⁰ haittaavasta esteestä. Jäämme odottamaan, miten Te Danevitshin kanssa ratkai-sette tämän asian.

Seitsemäs numero ¹¹¹ on ilmestynyt, ja Teille se on tietenkin jo lähetetty. Kahdeksannessa julkaistaan Rjazanovin kirjoitus „Tsaarin kapakka” (viinamonopolista), lisäksi on suunniteltu kirjoitus uudesta (kesäkuun 8 pn) laista, joka koskee maiden myöntämistä aatelisille Siperiasta ¹¹². Yhteiskuntaelämän kronikkaan on uutisia, joissa kerrotaan liberaalien edustajakokouksesta, Siperiaan karkotettujen sietämättömästä kohtelusta, sellaisilla perukoilla kuin

Kurskissa ilmenevästä syvästä kuohunnasta, seminaari-
laisten ja kymnaasilaisten mellakasta. Sitten olemme saa-
neet erään työläisen erittäin mielenkiintoisen kirjoituk-
sen — vastauksen Dadonoville, joka haukkui „Russkoje
Bogatstvossa” Ivanovo-Voznesenskin työläisiä ¹¹³. Kirjoi-
tuksen kerrotaan olevan erittäin hyvä (en ole vielä luke-
nut), joten emme tiedä, mihin sen mieluummin sijoittai-
simme: „Iskraanko” vai „Zarjaan”. „Iskran” 8. numeroon
on Ranskasta saatu Danevitshin kirje.

Mutta „Zarjaan” ei ole vielääkään ulkomaankatsausta! Ja
tuskin tulee kotimaistakaan ¹¹⁴. Hullusti on! Ja kylläpä tuo
„Zarja” paisuu. Nyt on jo 6 painoarkkia +4 (Plehanovin
„Arvostelua”) +2 (niin ikään hänen — Bernsteiniä vas-
taan) +2 (Nevrozov + Aleksei) +2—3 (Velika Dmitrijevna
ja Starover) ... Minä taas olen juuttunut kokonaan agraari-
kysymykseen.

No niin, ehkäpä kohta tavataan.

Puristan lujasti kättänne. Teidän *Petrov*

*Lähetetty Münchenistä
Heiligenschwendeen
(Sveitsi, lähellä Thunia)*

*Julkaistu ensi kerran v. 1925
III Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

E. L. GUREVITSH-DANEVITSHILLE

3. XI. 01.

Toveri hyvä! Keskustellessamme vielä täällä ennen matkalle lähtöä sanoitte meille, että muodostuvatpa suhteemme millaisiksi tahansa — vaikka erkanisimmekin toisistamme — Te jääte joka tapauksessa julkaisujemme avustajaksi. Myöhemmin, jo järjestöneuvottelujemme surkuteltavien tulosten jälkeen¹⁵, olemme toistaneet toisillemme, ettemme suinkaan „julista toisillemme sotaa”, vaan pysymme poliittisina liittolaisina, vaikkakin väliaikaisesti erkaantuneina.

Toivomme tämän vuoksi Teidän jatkavan entiseen tapaan kirjeittenne lähettämistä Ranskasta „Iskraan”. Valitettavasti emme pystyneet saamaan ryhmänne tšekäläiseltä jäseneltä selvää vastausta kysymykseemme. Olkaa hyvä ja tiedottakaa, aiotteko avustaa meitä edelleen vai ette.

Tiedättehän hyvin, miten suuren arvon me annamme kirjalliselle avustuksellenne, ja joskin nyt, „Liigan” muodostuttua, järjestösuhteemme Teidän ryhmäänne ovat mutkistuneet, niin ei ainakaan meidän puoleltamme ole esteitä jatkuvalla kirjallisella lähentymisellä. Me toivoisimme tätä lähentymistä.

Toverillisin terveisin...

P. S. Rjazanovin sanoista päättelen, että huomautukseni erkanemisemme mahdollisesta vaikutuksesta kirjalliseen yhteistyöhön ymmärrettiin väärin. Tarkoitin vain kirjasten julkaisemista koskevaa sopimusta („Liiga” on perustanut erikoisen kirjasia julkaisevan toimituskunnan), kun taas „Zarjan” ja „Iskran” toimituskunnan puhtaasti kirjallisia suhteita avustajiin ei „Liigan” perustaminen ole koskettanut.

Lähetetty Münchenistä Pariisiin

*Julkaistu ensi kerran v. 1930
XIII Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
N. K. Krupskajan
kirjoittaman jäljennöksen mukaan*

L. I. AXELROD-ORTODOXILLE

27. XI. 01.

Suuresti kunnioitettu L. I.! Kiitos kirjastanne, jota V. Iv. näytti minulle. Olen kovin pahoillani, etten jouda sitä lukemaan: ensinnäkin olen viime aikana ollut kovasti kiinni kirjassessa („Rabotsheje Deloa” vastaan)¹¹⁶ ja toiseksi olen taas joutumassa „epämääräisen” taudin kynsiin. Työ on saanut odottaa, enkä tiedä milloin voin taas käydä siihen käsiksi! Ja työ on kiireellinen...

Mitä Popovalle suositteluun tulee, niin valitan syvästi, etten lainkaan kelpaa siihen. Henkilökohtaisesti en tunne enkä ole koskaan tuntenut Popovaa. Olen ollut tekemisissä hänen kanssaan *vain Struven kautta* (jolle, niin kuin ymmärrätte, ei voida ajatellakaan esittää pyyntöä kirjanne suosittelusta. Ja onhan hän Popovan julkaisujen toimituskunnan johtaja!). Näin ollen minun kääntymiseni Popovan puoleen vaikuttaisi pikemminkin kielteisesti.

Mutta ei siinäkään kaikki. Kirjoitin hiljattain (kuukausi tai 1½ sitten) Popovalle, esitin *ensimmäisen kerran* hänelle pyynnön saada yhden kappaleen Webbin teoksen toista osaa, jonka käännöksen olen toimittanut ja joka ilmestyi vasta hiljattain painosta¹¹⁷. Vastausta sen paremmin kuin kirjaakaan en ole vielä kukaan saanut!

Vodovozovan¹¹⁸ kanssa olin aikoinaan sanoisinko „koh-teliaassa” kirjeenvaihdossa. Mutta viimeiseen (keväällä kirjoitettuun!) kirjeeseeni (*asialliseen*) hän *ei vastannut lainkaan*. Kuten näette, tässäkin en kelpaa lainkaan.

Ei muuta neuvoa kuin löytäkää joku toinen, jolla on parempia suhteita kirjallisuus- ja kustantajapiireihin, tai kääntykää välittömästi muutamien kustantajien puoleen ja oheistakaa kirjanne. [Ehkä Filippov voisi auttaa Teitä?

Onhan hän kustantanut teoksianne! Minun välini häneen ovat poikki.]

Berg kirjoittaa Teille tai tulee itse keskustelemaan kanssanne: aikoo matkustaa piakkoin.

Puristan lujasti kättänne.

Teidän *Frey*

Lähetetty Münchenistä Berniin

Julkaistu ensi kerran v. 1929
XI Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

G. V. PLEHANOVILLE

1. XII. 01.

Hyvä G. V., olen lukenut Finnin kirjoitusta koskevan kirjeenne. Osoittauduite paljon ankarammaksi. Minusta juttu oli näyttänyt mukiinmenevältä. Mutta perustelunne ovat minulle täysin vakuuttavia, joten suostun amputointiin. Tekijälle *olen jo puhunut* eräiden muutosten ja supistusten välttämättömyydestä. Hän ei pannut lainkaan vastaan, mutta esitti „toivomuksen”, ettei pahasti leikattaisi, sillä muuten hän muka löytäisi kirjoitukselleen paikan muualta.

Yritämme kirjoittaa tekijälle: osoite on, mutta on hieman epämukavaa kirjoittaa.

Mutta kirjoituksen korjaamista *en ota tehtäväkseni*. Sen saatte tehdä Te, jos päätetään julkaista.

Puristan lujasti kättänne.

Teidän *Frey*

Finnin kirjoitukseen kohdistamanne arvostelu on saanut minut vieläkin kerran ajattelemaan „Iskran” talouselämän osaston köyhyyttä, josta puhuitte Zürichissä. Miksette lähetä mitään tähän osastoon? Alkaen 1/2 palstan uutisista (4 tuh. kirjainta, 4—6 Teidän kirjoitusliuskaanne), joissa kerrotaan päivän tapahtumista, sellaisista kuin ovat osuuskuntien kongressi, uudet tiedot syndikaateista, „Economist”¹¹⁹ lehden taloudelliset katsaukset, suuret lakot, uudet tilastotiedot y.m.s.— aina 1 1/2—2 palstan artikkeleihin tai jopa 20—25 tuhatta kirjainta (30 liuskaanne) käsittäviin alakertakirjoituksiin— kaikki tämä olisi niin perin tärkeää!! Ja Tehän seuraatte kaiketi parhaiten talousalan kirjallisuutta, joten Teidän olisi muita helpompi laatia edes joskus tällaisia pikkukirjoitelmia! Totta totisesti yrittäkää ja auttakaa meitä, sillä muuten „Iskra” käy yksitoikkoi-

seksi. Minulla ei tietysti ole vähäisintäkään aikomusta irrottaa teitä ohjelmanlaatumistyöstänne, jota tarvitaan *ehdottomasti* ja ennen kaikkea, mutta lyhyitä juttuja ja kirjoitelmia uusista talousalan julkaisuista y.m. voisitte laatia työnne lomassa.

„Iskran” historian-osasto on niin ikään heikko: alaker-toja, joissa kerrotaan Euroopan vallankumouksista j.n.e. Tässä voitaisiin luullakseni turvautua käännöksiinkin. Olkaa hyvä ja lähettäkää sopivaa aineistoa: sanoitte ker-ran Teillä olevan tähtäimessänne yhtä ja toista.

Teidän *Frey*

Olen jatkuvasti ollut huonovointinen ja „hautonut” „*Rabotsheje Deloa*” vastaan tarkoitettua kirjasta, joka edistyy melkein pä etanan vauhtia.

Lähetetty Münchenistä Geneveen

*Julkaistu ensi kerran v. 1925
III Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

G. V. PLEHANOVILLE

19. XII. 01.

Hyvä G. V.!

Olen juuri saanut 17 pnä lähettämänne kirjeen ja vastaan heti. Brysselin matkasta ¹²⁰ vastasin Teille jo *runsaasti viikko* sitten, lähetin tuon pitkän kirjeen P. B:lle (koska siinä oli „Zarjan” 4. numeron sisältösuunnitelma) ja pyysin häntä lähettämään sen *heti* Teille. Ellei kirje ole hukkunut, niin on hävytöntä, että hän on sitä pidättänyt!! Kirjoitan heti hänelle.

Yhdyn Alekseihin mielipiteeseen, että Teidän *täytyy* matkustaa. Kritshevski saattaa tehdä vahinkoa,— ja nyt, kun on alkanut *ratkaiseva* taistelu, on hänen suhteensa oltava erikoisesti varuillaan. Meillä ei ole mitään tekemistä heidän kanssaan.

Lähetän Teille 230 markkaa: 80 mrk = 100 frs * Kansainväliseen toimistoon ja 150 markkaa matkarahaksi. Kävisikö vähäksi?

Lunastakaa *kiertomatkalippu* (2 kuukaudeksi), jolla voitte poiketa Müncheniin (tilatkaa Zürichistä, ellei se varovaisuussyistä käy Teille päinsä Genevestä käsin). Zürichissä suostutatte myös P. B:n saapumaan. Silloin voimme tammikuun alussa kokoontua yhteen ja *päättää lopullisesti* sekä ohjelmasta (se on tärkeää) että „Zarjan” 4. numerosta y.m.

---

* — francs — frangia. *Toim.*

„Zarjan” odotan saavani aivan lähipäivinä. Sen sisällysluettelon jo lähetin P. B:tshille siinä kirjeessä.

Kirjoittakaa „Iskraan” pieni selostus tai uutinen Kansainvälisen sihteeristön istunnoista.

Puristan lujasti kättänne.

Teidän *Frey*

Vastatkaa, tuletteko meille.

Lähetetty Münchenistä Geneveen

*Julkaistu ensi kerran v. 1926
III Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

L. I. GOLDMANNILLE

...Olen aina sanonut, että työnjako määräytyy itsestään: täällä julkaistaan kirjallisuutta ja kirjoitetaan artikkeleja lehteen y.m. Venäjällä levitetään kirjallisuutta ja hankitaan yhteyksiä. Kuljetuksesta huolehtivat erikoiset henkilöt, jotka on määrätty toimeen tšäkaläisten ja sikäläisten keskinäisellä sopimuksella ja pitävät yhteyttä molempiin. Tämä olisi ihannejärjestys...

...Meitä on jo kauan harmittanut, että Venäjän-organisaatio (tärkein asia) järjestyy hankalasti, ja me — muistatko? — lähetimme „suunnitelmankin” Teille kesällä ¹²¹ (valitettavasti emme ole säilyttäneet jäljennöstä kirjeestä, jossa tuota „suunnitelmaa” kehiteltiin), mutta Te vastasitte: „Väkeä puuttuu.” Nyt olette kai katsoneet mahdolliseksi ryhtyä siihen käsiksi, ja me kaikki olemme tietystikin valmiit auttamaan teitä kaikessa, mikäli se meistä riippuu. Mutta mehän esitämme tässä kerrassaan alistettua osaa. Te pidätte yhteyttä X. Y. Z:aan ¹²², kaikki kirjallisuuden „lähteet” ovat siis käsissänne. Ottakaa yhteys toisiinne ja määrätäkää näistä lähteistä: jos löydätte henkilöitä, jotka kelpaavat siihen ja ovat ansainneet täyden luottamuksenne, niin perustakaa heistä yhteisesti sopien järjestelytoimikunta, ja me tietysti kirjoitamme kaikille kenelle suinkin voimme, että tuota komiteaa toteltaisiin. On vain päästävä siihen, että toimikunta ajattelisi *ehdottomasti* koko Venäjää eikä missään nimessä jotain yhtä nurkkaa, sillä „Iskran” koko tulevaisuus riippuu siitä, pystyykö se voittamaan ahtaan näpertelyn ja nurkkakuntaisuuden ja muodostumaan *todella* yleisvenäläiseksi lehdeksi...

*Kirjoitettu joulukuussa 1901
Lähetetty Münchenistä Kishineviin*

*Julkaistu ensi kerran v. 1928
„Proletarskaja Revoljutsija”
aikakauslehdessä I. numerossa,
„Iskran” järjestön selostuksessa
VSDTP:n II edustajakokoukselle”*

*Julkaistaan N. K. Krupskajan
kirjoittamasta käsikirjoituksesta
„Iskran” järjestön selostus
VSDTP:n II edustajakokoukselle”*

1902

L. I. AXELROD-ORTODOXILLE

18. II. 02.

Suuresti kunnioitettu L. I.! Vastaukseksi kirjeeseenne kii-
ruhdan tiedottamaan Teille, että Struven ja Bulgakovin
kirjoitukset on julkaistu vuonna 1897 *toukokuun*
„Novoje Slovoissa” (vihkossa № 8, niiden erikoisen
numerojärjestyksen mukaan)¹²³.

On hyvin ilahduttavaa, että artikkelinne tulee piakkoin
valmiiksi,—olkaa hyvä ja lähettäkää sen mukana myös
Struven ja Bulgakovin kirjoitukset.

Oletteko käyttänyt hyväksi „Russkoje Bogatstvon” vii-
meisissä vihkoissa julkaistuja Vl. Tshernovin kirjoituksia
subjektiivisesta menetelmästä, Berdjajevista y.m.? Voi
kuinka hyvä olisikaan käyttää vaikkapa muutama rivi tuon
suunsoittajan pehmittämiseen! „Sozialistische Monatshef-
te'n”¹²⁴ toisessa (helmikuun) numerossa eräs Lozinski on
niin ikään hautaamassa materialismia ja ylistämässä
Berdjajevia.

Vologdasta (jossa Berdjajev ja Bogdanov istuvat tuo-
miotaan) tiedotetaan, että karkotetut väittelevät siellä
ahkerasti filosofiasta ja Berdjajev muita tietävämpänä tai-
taa olla „voitolla”.

Puristan lujasti kättänne.

Teidän...

*Läheletty Münchenistä Berniin**Julkaistu ensi kerran v. 1929
XI Lenin-kokoelmassa**Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

P. B. AXELRODILLE

22. III. 02.

Hyvä P. B.!

Miten on terveytenne laita matkan jälkeen? Oletteko toipunut kulkurielämästä ja „reaktiosta”, jota odotitte läh-
tiessänne täältä?

Velika Dmitrijevna on lähettänyt Teille G. V:n laatiman ohjelman sekä ehdotuksemme, joka koskee asian „lauta-
kunnallista järjestämistä” sui generis * sovittelukomission avulla ¹²⁵. Näyttää siltä että tämä ehdotuksemme on menossa myttyyn, koska G. V. ei sitä hyväksy, mutta tarkalleen en sitä toistaiseksi tiedä. Olisi mielenkiintoista tietää, minkä vaikutelman olette saanut G. V:n uudesta luonnoksesta ja kumman luonnoksen kannalle Te nyt kallistutte.

Kirjastanne ¹²⁶ on *vasta nyt* alettu kirjoittaa puhtaaksi: puhtaaksikirjoittaja suoritti tähän saakka puhtaaksikirjoitusta „Iskraa” varten ([asia]** edistyy — „Iskran” osalta — Tsvetovin matkustamisen takia perin hankalasti: maaliskuussa ilmestyy vain yksi numero). Jos kirjasenne otetaan julkaistavaksi täällä, lienee myöhästyminen kiertämätöntä; ellette millään tahtoisi sellaista, niin tiedottakaa ja siinä tapauksessa se voidaan lähettää Geneveen. Ellette välitä kiireellisyydestä, niin puhtaaksikirjoituksen jälkeen ja Tsvetovin palattua panemme kirjasenne täällä ladottavaksi.

Vieläkin ohjelmasta. Sen siirtämistä *koko* Liigan (eikä yksinomaan toimituskunnan) äänestettäväksi, respec-

* — omalatautisen. *Toim.*

** Sana [asia] on lisätty selvyuden vuoksi. *Toim.*

---

tive * kirjallista väittelyä keskenämme emme pitäisi lainkaan suotavana (vaikkakaan sopimisyhteyden rautessa sitä ei ole helppo välttää). Mitä mieltä Te olette?

Puristan lujasti kättänne ja toivotan hyvää terveyttä.

Teidän...

Lähetetty Münchenistä Zürichiin

*Julkaistu ensi kerran v. 1924
II Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjotuksen mukaan

---

* -- tai. Toim.

P. B. AXELRODILLE

27. III. 02.

Hyvä P. B.! Sain juuri kirjeenne ja kiiruhdan vastamaan. Ajatuksenne artikkelin julkaisemisesta „Zarjassa” eikä kirjasena („Iskran” liitteenä) miellyttää minua yleensä kovin ja varsinkin kun meillä on suunnitteilla muutto Lontooseen (Jevgeni kirjoittaa Teille siitä)¹²⁷. Lähes puolet artikkelistanne on jo kirjoitettu puhtaaksi ja lähetän sen Teille heti kun se on saatu valmiiksi: puhtaaksikirjoitus käy nyt nopeasti. „Zarjaan” sopii erinomaisesti nimenomaan aikakauslehtikirjoituksen luontoinen artikkeli. Ja jos kaivataankin muutoksia, koska kirjeessä on käännytty „Iskran’ puoleen”, niin nehän ovat vähäisiä.

„Kanun revoljutsii”¹²⁸ julkaisun arvostelua ei tietääkseni kukaan ole alkanut eikä aiokaan kirjoittaa. Siksipä kirjoittakaa ehdottomasti, sillä juuri arvosteluista onkin „Zarjassa” puute.

Mitä ohjelmaan tulee, lähetän Teille lähipäivinä huomautukseni G. V:n laatiman luonnoksen johdosta (parhailaan ne ovat sairaalla ystävällä)¹²⁹: näytin niitä tšekäläisille ystäville, ja he neuvoivat minua olemaan lähettämättä niitä G. V:lle, koska on syntynyt olettamuksia „välimies- eli sovittelu”-lautakunnan muodostamisesta. Mutta Teille kylläkin minun olisi hyvin mieluisaa lähettää ne, jotta näkisitte minun Bedenken*, jotka olen esittänyt huomautuksisani järjestelmällisesti. Neuvottelukokousta¹³⁰ ajatellen en luulisi sen voivan nykyään viedä asiaa onnelliseen päätökseen. En tiedä, miten koko toimituskunta päättää (tutustamme sen jo tänään suunnitelmaanne), mutta minä ainakin epäilen kovasti, että kun ei ole valmiina jo kolmatta luonnosta, *kun ei tule uutta äänestäjien kokoonpanoa*, kun

* — mietteeni. Toim.

ei ole *varmaa* sopimusta siitä, miten nimenomaan ja kenen kesken on äänestys toimitettava ja *mikä merkitys äänestyksille olisi annettava*, niin Zürichissä pidettävä kokouksemme ei taaskaan saa mitään aikaan. Siinä taas, mitä kirjoititte ohjelman julkaisemisen tärkeydestä, olette *tuhat kertaa* oikeassa.

Oletteko nähnyt Borban „Kalenterin”¹³¹? Miellyttikö se? „Revoljutsionnaja Rossijan” 4. numero on ilmestynyt. Ahertavat!!

Suokaa anteeksi, että kirjeeni on lyhyt ja pikapäin kirjoitettu. On kova kiire.

Teidän...

Lähetetty Münchenistä Zürichiin

*Julkaistu ensi kerran v. 1924
II Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

A. A. BOGDANOVILLE

Hyvät toverit! Meitä ilahduttaa kovin ehdotuksenne kirjasten julkaisemisesta. Nimenomaan kirjasista on ollut tiettyä puutetta, ja me voisimme julkaista helposti kuinka suurin määrin tahansa. (Kuljetuksen suhteen emme tällä haavaa voi *mennä takuuseen* oikeasta perille toimittamisesta en masse *, mutta toivottavasti sekin alkaa järjestyä yhä paremmin.) Kuitenkin pyytäisimme hartaasti, ettette pidä kiinni ehdostanne, että kirjaset on hyväksyttävä tai hylättävä en bloc ** ilman mitään osittaisia muutoksia. Tämä ehto on perin hankala ja tulee jarruttamaan kauhasti koko asiaa. Esimerkki: jo ensimmäinen meille lähettämänne kirjoitus organisaatiosta (organisaation teknillisistä tehtävistä). Koko toimituskunta on sitä mieltä, että tätä kirjoitusta (sinänsä mielenkiintoista ja arvokasta) *ei voida tässä asussa julkaista*, sillä siinä on kerrassaan sopimattomia ja tahdittomia kohtia (sellaisia kuin „yksilön määräysvalta” ja „komitean yhden jäsenen diktatuuri” y.m.), on myös erillisiä epäkohtia, jotka kaipaavat korjausta. Mutta eihän olisi lainkaan vaikeaa sopia tällaisista korjauksista, jotka eivät ole tekijän kannalta kovinkaan olennaisia (mutta ovat ehdottomasti tarpeellisia). Harkitkaa tätä huolellisesti älkääkään jättäkö sikseen tärkeää asiaa sen tähden, että Teidän tekisi mieli asettaa meille erikoisen kahlehtivat ehdot.

Toistamme: kirjoitus on ylipäänsä asiallinen ja arvokas; olemme yleensä *suostuvaisia siihenkin*, että kirjoitukset hyväksytään tai hylätään sellaisinaan, ilman erinäisiä korjauksia. Mutta tällaisin ehdoin meidän olisi *pakko* hylätä jo ensimmäinen kirjoituksenne, ja se olisi

* — suurin erin. *Toim.*

** — sellaisenaan. *Toim.*

vahingoksi asialle. Ja *erinäisistä* korjauksistahan voitaisiin kai sopia tekijän kanssa. Koettakaa vaikkapa esimerkin vuoksi antaa meille kokeeksi tilaisuus tehdä tällaiset korjaukset. Jos tahdotte, voimme kirjoittaa Teille tarkemminkin, mitä kohtia nimenomaan on muutettava.

*Kirjottettu
maaliskuun lopussa (28 pn jälkeen)
tai huhtikuun alussa v. 1902
Lähetetty Vologdaan*

*Julkaistu ensi kerran v. 1930
XIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjottuksen mukaan

F. V. LENGNIKILLE

Niinpä siis tehtävänne on nyt muodostaa *itsestänne* komitea valmistamaan edustajakokousta¹³², ottaa tähän komiteaan bundilainen (punniten häntä *kaikin puolin* — NB tämä!), saada omia miehiä mahdollisimman useaan komiteaan varjellen itseänne ja omia miehiä kuin silmäteräänne edustajakokoukseen asti. Kaikki tämä on perin tärkeää! muistakaa se. Olkaa siinä mahdollisimman rohkeita, häikäilemätön ja kekseliäs ja muussa maltillinen ja varovainen.

Älykkäitä kuin käärmeet — ja lempeitä (komiteoiden: bundin ja Pietarin suhteen) kuin kyyhkyseläimet.

Täysin Teidän *Starik*

Kirjoitettu toukokuun 23 p:nä 1902
Lähetetty Lontoosta Samaraan

Julkaistu ensi kerran v. 1928
VIII Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

I. I. RADTSHENKOLLE

Olemme juuri antaneet *bundilaiselle* osoitteenne ja tunnussanan. Kysymyksessä on edustajakokous. Teidän on hänen kanssaan (+toimikunta tai joku vielä) perustettava edustajakokousta valmisteleva Venäjän komitea. Esiintykää *vaiikutusvaltaisesti* ja *varovasti*. Ottakaa hoitaaksenne mahdollisimman useita piirejä, joissa Te otatte valmistellaksenne edustajakokousta, vedotkaa toimikuntaan (nimittäen sitä jotenkin toisin), yleensä tehkää niin, että koko asia olisi *täysin Teidän käsissänne*, ja bund rajoittukoon toistaiseksi omaan järjestöönsä. Me aloitamme täällä eräitä neuvotteluja tšekäläisestä lähentymisestä ja tulemme tiedottamaan niistä heti Teille.

Niinpä siis toistaiseksi *hahmotelkaa* „edustajakokousta valmisteleva Venäjän komitea” kokoonpanoltaan meille mahdollisimman edulliseksi (ehkä olisi sopivaa sanoa, että olette jo muodostanut tuon komitean ja *otatte* mielihyvin Bundin *mukaan* tai jotain siihen tapaan). Ottakaa *ehdottomasti* hoidettavaksenne sihteerin toimi tässä komiteassa. Se on ensi askel. Ja sittenpä katsotaan.

Sanon että „hahmotelkaa” kokoonpano, jotta Teillä olisi suurempi toimintavapaus: älkää sitoko heti käsiänne Bundin suhteen (voitte esimerkiksi sanoa, että on saatu yhteys Volgalle, Kaukasiaan, keskialueille — meillä on eräs mies sieltä — ja etelään — sinne meiltä matkustaa kaksi henkeä) ja asettukaa itse tämän yrityksen isännäksi. Mutta tehkää kaikki tämä varovasti, herättämättä moitteita.

Kirjoittakaa, onko tämä osanne Teille selvä. Kenties edhimme vielä saada toisiltamme kirjeitä.

Lähetäkää ehdottomasti viikkolehteä *säännöllisesti* Roegnerin osoitteella: tarvitsemme mahdollisimman

säntillistä kirjeenvaihtoa. Mekin haluaisimme puolestamme lähettää viikoittain ilmestyvää erikoisalan aikakauslehteä: tiedottakaa mitä pikimmin lääkärin, teknikon, polkupyöräilijän, näyttelijän y.m.s. tai jonkun muun osoite.

Täysin Teidän...

*Kirjoitettu kesäkuun 22 pnä 1902
Lähetetty Lontoosta Pietariin*

*Julkaistu ensi kerran kokonaisuudessaan
v. 1928 VIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjituksen mukaan

G. V. PLEHANOVILLE

2. VII. 02.

Hyvä G. V.!

Suokaa anteeksi, että kirjoitan näin kiireesti. Olen matkustanut tänne Bretagne'iin lepäämään (odotan tänne myös omaisia)¹³³, mutta Pariisissa Berg antoi minulle uutisjuttunsa; sain myös Teidän lähettämänne artikkelin, jossa on allekirjoitus Veteran.

Olen täysin samaa mieltä Veteranin kanssa. „Iskrassa” julkaistun Lekertiä koskevan pikkukirjoituksen johdosta minulla syttyi pieni kahakka Bergin ja Velika Dmitrijevan kanssa, jotka molemmat hermostelivat kuten aina ja alkoivat puhua terrorin kiertämättömyydestä ja että meidän on tarpeen (muodossa tai toisessa) ilmaista se. „Iskrassa” julkaistu pikkukirjoitus oli näin ollen kompromissi: siinä kaikki minkä sain *puolustetuksi*¹³⁴.

Nyt on Berg itsekin asennoitunut päättävämmiin terroria, jopa Lekertienkin terroria vastaan.

Mutta kysymys on siitä, onko mukavaa julkaista artikkelinne Veteranin nimellä varustettuna? *Jos Te tahdotte, niin tietysti se julkaistaan ehdottomasti* (ja ehtii vielä lähimpään numeroon),— mutta eikö olisi parempi, että tekisitte siitä 22. numeron pääkirjoituksen yhdistämällä (niin sanoakseni) sen Bergin artikkeliin „Miten on taisteltava”? Oheistan tämän artikkelin, jossa on mielestäni korjausta kaipaavia kohtia, sellaisia Lekertiä koskevia kohtia, joissa asia kierretään, mikä ei ole toivottavaa.

Oheistan samalla myös kirjoitelman papin kirjeen johdosta. Mikä on mielipiteenne?

Olkaa hyvä ja vastatkaa, hyvä G. V., mahdollisimman pian sekä palauttakaa kaikki nämä kolme juttua suoraan Lontooseen (J. Richter, 30. Holford Sg. 30. Pentonville: London W. C.). Samalla osoitteella kirjoittakaa minullekin.

Mielestäni olisi parhainta sanoa *nimenomaan* pääkirjoituksessa se mistä puhutte: se olisi eduksi asialle („*vastaväite*” „*Iskraa*” *vastaan* lieventyisi) ja kokonaisvaikutelma voimistuisi. Ja Teidänhän on luonnollista ja helppoa kehittää artikkelinne pääkirjoitukseksi ja näin muodoin *korvata* sillä kirjoitus „*Miten on taisteltava*”. Tämä korvaaminen olisi mielestäni parhain ulospääsy.

Puristan lujasti kättänne. Teidän *Lenin*

Lähetetty Loguivysta
(*Ranskan pohjoisrannikko*)
Geneveen

Julkaistu ensi kerran v. 1928
„Gruppa 'Osvobozhdenije truda' ”
kokoelman 6. numerossa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

N. K. KRUPSKAJALLE

16. VII. 02.

Oheistan Arkadille tarkoitettun kirjeen.

Sain tänään kirjeesi, korjausvedokset ja rahat. Merci.

Sveitsiin tarkoitettusta „edustajakokouksesta”¹³⁵ on yleensä tulossa jotain surkeata sekasotkua. Kuka se on (ensimmäisenä) pannut alulle „edustajakokouksen”? *Me emme ole*. Sen lienee keksinyt B. N., jota pitäisi nuhdella ankarasti kevytmielisyydestä (matkoja ulkomailla, löpötely Korenevskin kanssa edustajakokouksesta j.n.e.); ole hyvä ja *nuhtele oikein lujasti*, ellet ole vielä sitä tehnyt. Tekisin sen itsekin, mutta sinun on kaiketi mukavampi, sillä olen kovin vihoissani.

„Edustajakokousta” *ei kukaan järjestä*: edustajakokousta varten pitää *kaikkien olla koolla* (ja me taas emme tiedä mitään varmaa Arkadista emmekä Sonjasta¹³⁶). „Edustajakokoukseen” tarvitaan joitakuuta ulkomailla olevista (sellaisia kuin Dimka, vanhukset, ehkä Aleksandrova y.m.), mutta *siitähän ei ollut puhettakaan*. Edustajakokoukseen ei kukaan ole valmistellut edes ohjelmaa eikä kukaan tiedä mistä siellä pitäisi puhua: „Iskran” venäläisestä järjestöstäkö? ilman tämän järjestön edustajia?? Tämä kaikkihan on hämmästyttävän hätäistä ja harkitsematonta!!

L. Gr. itsekin lykkää sitä nyt „syksyyn”. Ole hyvä ja yritä sinäkin „kukistaa” tuo „edustajakokous”-höly. *Täytyy* heti tavata Lapotia: hän tapaa sveitsiläiset ja *itse* saapuu meille. Mitä vielä? Niin, póvar taitaa kaivata vielä ope-
tusta — ja saakin opiskella Zürichissä; se on mainio asia. Ehkä hän joutuu B. N:n tavoin oleskelemaan vielä *kuukausia* ulkomailla?!? Miksi pitäisi jouduttaa tapaamista? Kun tahtoo matkustaa, on hänen itsensä tultava meille, joten häntä ei tarvitse nyt kiskoa meille. Ja mitä kaikkea pötyä B. N. ja V. V. kirjoittivatkaan Bergille: „ilman P. B:tä ei

voida keskustella". Kenen kanssa? Póvarinko kanssa — hän on P. B:n luona. Kolmen henkilön kanssa — he ovat P. B:n luona. Lapotin kanssa — hän käy P. B:n luona. Kehota Bergiä nuhtelemaan perusteellisesti V. V:tä ja B. N:ää tuosta hölynpölystä ja kirjoita minulle, mikä on Bergin kanta ja onko toivoa, että hän vastaa heille niin, että oikuttelunhalu lähtee. Ja onhan P. B. itsekin käynyt Münchenissä, joten tulee hän Lontooseenkin. Että G. V:n saapuminen on (*tulee*) tarpeen, sitä ei ole kukaan epäillyt.

Kirjoitin G. V:lle, etten tiedä mitään „edustajakokouksesta”, mutta että *asiallinen kohtaus* (Lapotin y.m. kanssa) on järjestettävä Lontoossa, johon hänkin tietysti tulee. Tarpeen vaatiessa kirjoitan hänelle vielä.

Yritä *kaikin mokomin* ahdistaa L. Gr:ia, että hän muuttaisi mielensä: hän ei käsitä selvästi *mitä varten* ja *miten* tuo „edustajakokous” olisi pidettävä ja *ketä* sinne tulisi.

Sinun...

Korjausvedoksia ei kai tarvitse palauttaa? N'est-ce pas *?

Entä V. I:n kirjoitus, eikö sitä ole ladottu?

{ { Ole hyvä äläkä unohda: agraari aiheisessä artikkelissani
 { { on lainaus Bulgakovilta: ? osa, sivu ? Niin ei kelpaa jättää, ja ellen saavu ennen enkä saa enää käsiini korjausvedosta, niin ota pois — älä koko huomautusta, vaan ainoastaan nämä sanat: „— osa, sivu —” 137.

Lähetetty Loguvysta
 (Ranskan pohjoisrannikko)
 Lontooseen

Julkaistu ensi kerran v. 1928
 VIII Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* Eikö totta? Toim.

I. I. RADTSHENKOLLE

Kirje Arkadille

Hyvä ystävä! Olen lukenut uudelleen pitkän kirjeenne, joka on päivätty 6. kesäkuuta *, ja mieleni tekee lisätä yhtä ja toista edelliseen kirjeeseeni ¹³⁸. Sillä niin kovin ilahdutti tiedotuksenne työläisten kanssa käydystä keskustelusta. Saamme perin harvoin vastaanottaa tällaisia kirjeitä, jotka todellakin rohkaisevat suuresti. Kertokaa tästä välttämättä työläisillenne ja välittäkää heille pyyntömme, että he itsekin kirjoittaisivat meille *eikä yksinomaan julkais-tavaaksi*, vaan muutenkin, ajatusten vaihdon vuoksi, ettemme menettäisi yhteyttä toinen toisiimme ja keskinäistä ymmärtämystä. Tällöin minua itseäni kiinnostaa erikoisesti se, miten työläiset suhtautuvat kirjaani „Mitä on tehtävä?“, sillä en ole vielä saanut työläisten lausuntoja.

Järjestäkää siis työläiskerhonne ja myös Manjan ¹³⁹ taholta välitön yhteys meihin; se on perin tärkeää ja varmistaa hyvinkin sekä heidän lähentymistään „Iskraan” että Teidän asemaanne heidän keskuudessaan. Ja sitten jos Manjan johtajien keskuudessa on todella kyvykkäitä henkilöitä, olisi hyvä jos yksi heistä matkustaisi luoksemme: vihjaiskaa heille tästä ja kysykää, miten he suhtautuvat siihen ajatukseen.

Ja sitten vielä kolme kohtaa.

1) Jos Vanja ¹⁴⁰ on meikäläinen, niin miten voisitte määrittää suhteenne häneen? Mitä ajattelette? Ehkä siinä tapauksessa, jos Vanja ja Manja ovat *täysin* meikäläisiä (ja jos he julkaisevat lausunnon, josta olen kirjoittanut —

---

* — uutta lukua 19. kesäkuuta. *Toim.*

se on tuiki tärkeää), he voisivat hyväksyä Teidät Keskuskomiteansa ¹⁴¹ ja lisäksi vahvistaa Teidät virallisesti erikoistehtävään yleisvenäläistä yhdistävää työtä varten? (s.o. „KK valtuuttaa NN:n, joka kuuluu jäsenenä KK:hon sekä „Iskran” Venäjän-järjestöön, jonka kanssa KK on täysin solidaarinen, valtuuttaa tämän NN:n hoitamaan „Iskran” hengessä tapahtuvaa puolueen yhdistämisen valmistelua”).

Ehkä tämä voitaisiin muuttaa seuraavasti (hahmottelen tietystikin kaiken vain arviolta): „Täysin solidaarisena „Iskran” Venäjän-järjestön kanssa Pietarin komitean KK hyväksyy mielellään Komitean kokoonpanoon, sen yhteisestä suostumuksesta, ryhmän henkilöitä, jotka kuuluvat tähän järjestöön ja hoitavat erikoistehtävänä „Iskran” kuljetusta ja sen levittämistä kautta *koko Venäjän*. KK määrää tämän ryhmän avuksi ne ja ne jäsenet ja myöntää niin ja niin paljon varoja, ja tällöin yksi tämän ryhmän jäsenistä (Arkadi) tulee Pietarin komitean KK:n jäseneksi jääden „Iskran” Venäjän-järjestön jäseneksi ja ottaa erikoistehtäväkseen hoitaa koko puolueen yhdistämisen valmistelua „Iskran” hengessä.” Ryhmällä tarkoitan niitä miehiä, jotka olette lähettänyt kalaan ¹⁴² j.n.e. Toistan vielä kerran: minä vain hahmottelen erilaisia sopivia ja mahdollisia ehdotelmia täyttäen pyyntöänne, että esittäisin „konkreettisen suunnitelmaluonnoksen”, ja jättäen Teidän harkintaanne, käyttätkö ehdotelmiani muodossa vai toisessa. Kirjoittakaa ehdottomasti, miten asiat ovat nykyään ja mihin suuntaan Te niitä ajatte. Takokaa nyt kun rauta on kuumaa ja muistakaa, että „ääniraudan” (=Pietarin komitean=Vanjan) lopullista ja peruuttamatonta valloittamista koskevan suunnitelman suhteen meidän on päästävä molemmin puolin yhteisymmärrykseen mahdollisimman tarkasti. Ja Teidän on oltava älykäs kuin käärme nuorten ystävienne suhteen!

Jos tämä on mahdollista, niin se olisi parasta. Silloin Te kuuluisitte Organisaatiokomiteaan (Sashan valmistamiseksi ¹⁴³) Vanjan edustajana ja Sonjan edustajana olisi vielä yksi meikäläinen. Kirjoittakaa mahdollisimman pian, mitä arvelette tästä kysymyksestä. *Oletteko keskustellut siitä Vanjan ja Manjan kanssa?*

2) Venäjän Organisaatiokomitea on ehdottomasti Teidän muodostettava ja Teidän on otettava se käsiinne: Te Van-

jan edustajana, Clair Sonjan edustajana + vielä eräs meikäläinen etelästä — se olisi ihanneratkaisu. Bundin suhteen olkaa erittäin varovainen ja pidättyväinen, älkää paljastako korttejanne, antakaa Bundin hoitaa Bundin asioita, mutta *älkää antako sen pistää nokkaansa* venäläisiin asioihin: muistakaa, että se on epäluotettava ystävä (*tai vieläpä vihollinenkin*).

3) Selittäkää kaikille ja kaikkialla juorupuheiksi se, että muka „Iskran” toimituskunta tahtoisi itse asettua Venäjän puolueen Keskuskomiteaksi. Se on pötyä. Keskuskomitea voi olla vain toimintakentällä, ja toivomme sen kasvavan Organisaatiokomiteasta ja vallankumouksellisista työläisistä. „Iskran” toimituskunnan suhteet Keskuskomiteaan määräisi se periaate, että tehtävät jakautuvat (aatteellinen johtaminen ja *käytännöllinen määrääminen*), ja tällöin yhdistyminen kävisi säännöllisten edustajakokousten kautta tai ehkä siten, että tänne lähetettäisiin vakituiseksi edustajaksi yksi viidestä (olettakaaamme) Keskuskomitean jäsenestä. Tuota juorupuhetta levittää „Borba” ja se on paljastettava. Emme tahdo vastata noille lurjuksille painetussa sanassa: mieluummin rangaistakoon heitä „Iskran” vaitiololla.

Ehkä Vanjan epäröintikin (josta olette kirjoittanut) on selitettävissä sillä, että hän käsittää tämän hämärästi? Saakaa sekä Vanja että varsinkin *Manja* käsittämään tämä täysin selvästi.

Puristan lujasti kättänne ja eniten toivon, että suoriudutte.

Teidän *Lenin*

[P. S. Jos Vanjan päähän pälkähtäisi vaatia määrittämään tarkasti hänen ja Manjan väliset, hänen jäsentensä ja Pietarin Keskuskomiteaan kuuluvien Manjan jäsenten väliset suhteet, niin mielestäni olisi parasta *lykätä* se täällä tulevaan kohtaustilaisuuteen ja sanoa Vanjalle *suoraan*: „Jompikumpi: joko olemme todella solidaarisia, ja siinä tapauksessa pääsemme yhteisessä työssä kuukauden sisällä niin hyvään yhteisymmärrykseen, ettei meille jää väärinkäsitysten häivääkään, sillä kaikista meistä tulee iskralaisia. Tai ilmenee erimielisyyttä — ja silloin erkanemme

kunniallisesti. Emme tahdo saattaa itseämme taas häpeään kirjoittamalla sopimuksia y.m.s.!” Kesäkuun kuudentena päivätystä kirjeestänne olen havainnut, että vastasitte heille alussa tähän malliin ja hyvin teittekin tietysti.]

Kirjoitettu heinäkuun 16 pnä 1902

*Lähetetty Loguivosta
(Ranskan pohjoisrannikko)
Pietariin*

*Julkaistu ensi kerran v. 1924
„Proletarskaja Revoljutsija”
aikakauslehden 3. numerossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

A. M. KALMYKOVALLE

27. IX. 02.

Olen saanut kirjeenne. Suuri kiitos seikkaperäisestä vastauksesta. Teen niin kuin pyydätte: ennen Vikontin saapumista en tule asettamaan yleistä rahakysymystä *enkä tiedottamaan* kirjeestänne muuten kuin yleispiirtein, s.o. en siitä, miten Te määrittelette „haltijain” kokoonpanon, enkä siitä, nimenomaan minkä summan mainitsette, enkä siitäkään, kuinka pian voitte sen antaa (hetikö koko summan kerrallaan vai osa osalta). Tulemme kuitenkin Vikontin kanssa käymään *vertrauliche** keskusteluja kaikista tärkeimmistä kysymyksistä, joten on parempi, että näytän ennen kaikkea hänelle kirjeenne ja päätämme yhdessä hänen kanssaan niistä sanoisinko rajoista, joihin saakka voimme kertoa edelleen tuon kirjeen sisällöstä.

Minun mielestäni olisi parasta olla toistaiseksi tiedottamatta kenellekään koko summaa (pitää se omana tietonamme) sekä olla puhumatta poikkeuksetta kenellekään mahdollisuudesta saada koko summa kerrallaan, sillä nykyään on *äärettömän paljon* „mahdollisista” yrityksistä „mahdollisesti” koituvia menoja. Karkausten runsauden vuoksi „Iskran” „käyttöön” tulee paljonkin väkeä *sillä ehdolla, että se ylläpitää kaikkia*, mutta jos ryhtyisimme sellaiseen laajassa mitassa, helposti ja harkitsematta, niin joutuisimme $\frac{1}{2}$ vuoden tai vuoden kuluttua „puille paljaille”. Jos taas olemme „kitsaampia”, niin melko useat paikalliset yritykset „tulevat toimeen omillaan”. Sen vuoksi on parasta *järjestää asiat entiseen tapaan* (s.o. puhua kaikille asianosaisille seuraavasti): *Te* voitte antaa vielä *melko* paljon, sanokaamme „yli 10 tuhannen”, mutta ensinnäkään ette yhteen otteeseen ja toiseksi *tahdotte* antaa

---

* — luottamuksellisia. *Toim.*

vain äärimmäisen tarpeen vaatiessa ja kehotatte etsimään itsekin vakituisia tulolähteitä juokseviin menoihin. Toistan, että tämä on toistaiseksi henkilökohtainen mielipiteeni, Vikontin mielipidettä en vielä tiedä. Haluaisimme Vikontin kanssa herättää täällä kysymyksen eräänlaisesta „sovinollisesta”, „ystävällisestä” tehtävien jaosta, sillä onhan toki parempi käyttää hyväksi rauhaa kestävän modus vivendin * aikaansaamiseksi, kuin lykätä taas „satunnaiseen” selkkaukseen asti. Mutta onnistummeko siinä, päättämekö näin, sopiiko asettaa tämä kysymys,— kaikesta tästä ei ole vielä tietoa.

Raha-asiamme ovat nyt kerrassaan huonosti, mutta meillä on *lykkäystä sietämättömiä* kuluja. Tämän vuoksi olkaa hyvä ja lähettäkää mikäli mahdollista heti *2.000 markkaa*: minkä voitte — lähettäkää oitis ja mikä taas on nostettava — lähettäkää mahdollisimman nopeasti (ja tiedottakaa milloin saamme). Ja mielestäni on jo heti nostettava suurempi summa: nostakaa *kolmisen tuhatta r u p l a a* ja pitäkää hallussanne, jotta Teiltä voitaisiin saada nopeasti. Muuten meidän on aivan mahdotonta päästä palkhästä: olemme jo niinkin velkaa 150 rpl., seuraavalla viikolla pyydämme lykkäystä 50 ruplan maksussa. Poismatkustamisiin (välttämättömiin) tarvitaan liki 300 rpl., tšekäläisille kohdakkoin noin 200 j.n.e. Kirjoittakaa mahdollisimman pian, miten olette määrännyt, milloin ja kuinka paljon saatte.

Brockille tiedotan. Väkeä on meillä paljon ja touhua tavattomasti. Ja lähipäivinä saapuu vielä useita lisää!

Ette kirjoita mitään aikomuksistanne matkustaa tänne, terveydestännekin vain hyvin epämääräisesti: vain että voitte pahoin, entä miksi ja miten? Minua huolettaa vielä se, ettei kotoa ole mitään tietoja.

No niin, voikaa hyvin.

Teidän *Lenin*

Lähetetty Lontoosta Dresdeniin

*Julkaistu ensl kerran v. 1928
VIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

---

* — elinmuodon, -tavan. *Toim.*

ALKULAUSE
NIZHNI NOVGORODIN TYÖLÄISTEN
OIKEUDESSA PITÄMIIN PUHEISIIN ¹⁴⁴

NIZHNI NOVGORODIN TYÖLÄISIA OIKEUDESSA

Lainaamme palstoillemme Nizhni Novgorodin työläisten puheet, jotka on otettu Venäjän sosialidemokraattisen työväenpuolueen Nizhni Novgorodin komitean kivipainossa monistamasta lentolehtisestä. Lisätä jotakin näihin puheisiin olisi yhtä kuin laimentaa vaikutusta, jonka tekee tämä koruton kertomus työläisten kärsimyksistä ja heidän keskuudessaan vallitsevan suuttumuksen ja taisteluvälmiuden kasvusta. Olemme nyt velvolliset tekemään kaikkemme, jotta kymmenet tuhannet Venäjän työläiset saisivat lukea nämä puheet. Zalomovin, Bykovin, Samylinin, Mihailovin ja heidän tovereittensa esimerkki, kun he puolsivat oikeudessa sankarillisesti taistelutunnustaan: „Alas itsevaltius!” on innoittava koko Venäjän työväenluokkaa yhtä sankarilliseen ja päättäväiseen taisteluun koko kansan vapauden puolesta, työväenliikkeen vapauden puolesta sen pyrkiessä herkeämättä valoisampaan socialistiseen huomeneen.

Kirjoitettu
ennen joulukuun 1 (14) päivää 1902

Julkaistu
„Iskra” lehden 29. numerossa
joulukuun 1 päivä 1902

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

G. V. PLEHANOVILLE

1. XII. 02.

Hyvä Georgi Valentinovitsh! Olin jo aikeissa tiedustella Teiltä vaitiolonne syitä, mutta sainkin kirjeenne. Pyynnönne tulevat täytettyä.

Miksi olette vaiti sekä (1) „Iskraan” menevän kirjoituksen aiheesta että (2) Tarasovia koskevasta artikkelista ¹⁴⁵? Ettekö ehkä ole saanut Bernistä lähettämääni kirjettä? Olkaa hyvä ja vastatkaa mahdollisimman pian, otatteko kirjoittaaksenne „Iskraan” pääkirjoituksen siitä tai likipitäen sellaisesta aiheesta? (Mahdollisimman pian siksi, että № 28 on jo valmis ja on alettu latoa 29. numeroa. 28. numerossa on Vera Ivanovnan pääkirjoitus sosialistivallankumouksellisia vastaan, siitä, että he vääristelevät historiaa sepustelemalla että muka „Narodnaja voljan” aikoina ei poliitikkoja loukattu etc. Otsikkona on „Le mort saisit le vif” *.)

Miten sujuu väittelyenne „Vladimirovin” kanssa? Entä referaattinne? Miten on Lalajantsin y.m. kerhojen laita? Entä „zhizniläiset” ¹⁴⁶?

Puristan kättänne.

Teidän *Lenin*

Niin, olin unohtaa, että Lev **

Olkaa hyvä ja lähettäkää oheinen kirje kaupungin postissa.

Lähetetty Lontoosta Geneveen

*Julkaistu ensi kerran v. 1956
„Kommunisti” aikakauslehden
16. numerossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* — „Kuollut tarrautuu elävään”. *Toim.*

** Lause on jäänyt kesken. *Toim.*

1903

F. V. LENGNIKILLE

Kurzille

17. I. 03.

Eilen saimme *marraskuun* 30 pnä (sic! *) ilmestyneen „Kijevski S.-D. Listokin” 1. numeron syrjäisen henkilön kautta. On kerrassaan hävytöntä, että iskralaisemme laahustavat aina häntäpäässä! Miksei Zarin lähettänyt tätä lehtistä aikanaan? Miksei hän kirjoittanut sanaakaan tästä yrityksestä? Pyydämme herran nimessä Zarinia järjestämään meille välittömän yhteyden johonkin Komitean jäsenen, sellaiseen säntilliseen ja toimeliaaseen, joka tietää kaiken mitä on tekeillä. Jokaista lehtistä (olkoon se sitten kenen tahansa) lähetettäköön heti kahdella eri osoitteella, kumpaisellakin kaksi kappaletta, toinen kirjekuoressa ja toinen venäläiseen lehteen käärittynä. Ja sitten järjestettäköön meille viipymättä yhteys *Vakariin*. Pelkäämme pahoin, että Kievin iskralaisia odottaa heidän toimettomuutensa ja sivustakatsojan-asenteensa vuoksi Pietarin kohdalo. Kirjallisuuden saannista ja *jakamisesta* (NB) ei myöskään sanaakaan!! Jopa ollaan liemessä!

*Lähetetty Lontoosta Kieviin**Julkaistu ensi kerran v. 1928
VIII Lenin-kokoelmassa**Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan** — sillä tavalla! *Toim.*

J. D. STASOVALLE

Miksette vastaa „Rabotshaja Myslin” 16. numeroon, jonka on nähtävästi Nadezhdin julkaissut Genevessä? Jättekö tämänkin sikseen, esittämättä vastalauseita¹⁴⁷? Miten hävytöntä, että „Rabotshaja Myslin” lehtinen № 1 poltettiin¹⁴⁸: siinä olisi kylläkin pitänyt yhtä ja toista korjata, melkoisesti korjata, mutta miksei sitten korjattu? teillä tapahtuu vallan käsittämätöntä! Miksi on pidätetty lehdistön 200-vuotispäivälle omistetun painolehtisen¹⁴⁹ lähettämistä? Lähettäkää heti jokainen lehtinen, oma sekä vieras, työläisten sekä ylioppilaiden julkaisema, poikkeuksetta kaikki lehtiset merkittyänne niihin, saako siteerata ja onko levitetty,—jokaista kaksi kappaletta kahdella osoitteella joko suoraan kirjekuoressa tai käärittynä illegaaliin lehteen ja lähettäen ristisiteenä, mutta ehdottomasti sidottuna vahvasti ristiin.

Miksette lähetä „Iskraan” Pietarin komitean selosteita rahankeräyksistänne? Tehkää se ehdottomasti. Työläisten kirjeet Pietarista ovat erittäin tarpeen: hankkikaa niitä herran nimessä ahkerammin, varsinkin työttömyydestä ja sitten kirjallisuuden tekemistä vaikutelmista.

Korjatkaa „Rabotshaja Myslin” lehtinen № 1 kirjoittamalla hillitymmin ja asiallisemmin ja julkaiskaa ehdottomasti selonteko Komitean sisällä tapahtuneesta jakautumisesta. Nadezhdinin „Rabotshaja Myslia” *ei saa*, ymmärtäkää nyt, *ei saa* jättää sikseen, esittämättä vastalauseita julkisesti.

*Kirjottettu tammikuun 28 pnä 1903
Lähetetty Lontoosta Pietariin*

*Julkaistu ensi kerran v. 1928
VIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

G. M. KRZHIZHANOVSKILLE ja V. A. NOSKOVILLE

Clairille ja Borisille Starikilta

Hyvät ystävät! Kurz kirjoittaa teille eilisestä kokouksesta ¹⁵⁰. Enää ei ole mitään, ei kerrassaan mitään rauhan toiveita. Te ette osaa kuvitellakaan edes kymmenesosaa niistä hävyttömyyksistä, joihin martovilaiset ovat täällä päätyneet myrkyttäen kaikki ulkomaiset piirit juorupuheilla, kaapaten käsiinsä yhteyksiä, *rahaa*, kirjallisuusaineistoa y.m. Sota on julistettu, ja he (Ljuba, Kostja, Jerjoma) ovat jo matkalla taistellakseen Venäjällä. Valmistautukaa mitä legaalisimpaan, mutta vimmattuun taisteluun. On miehittävä ehdottomasti omalla väellä paikat poikkeuksetta *kaikissa* komiteoissa. Erikoista huomiota on kiinnitettävä Harkoviin, Jekaterinoslaviin ja Rostoviin. Onko totta, että Kievin komitea on hyväksynyt vähemmistöä puoltavan päätöslauselman? Onko se mahdollista? Miksi emme ole havainneet sitä aikaisemmin?

Kehottaisin teitä kovasti kooptoimaan Konjagan ja Ignatin. Edellisen saatte kohta nähdä ja tulette tuntemaan hänet. Ja taas jälkimmäisestä sanon: sodan aikana hän on totta totisesti hyödyksi ja tarpeen; hän tulee täydellisesti tottelemaan; sopimattomista tehtävistä hänet voidaan jättää syrjään; hänestä on liikkeellä paljon turhia juorupuheita; ei tarvitse lainkaan pelätä, että hän saattaisi kooptoida hitto ties kenet, sillä Kurz jää toistaiseksi tänne, ja me säästämme häntä. Toistan vielä: kehotan kovasti ottamaan mukaan Ignatin, mutta se on tietysti kokonaan teidän päätettävissänne, ja olen ottanut Ignatilta juhlallisen lupauksen totella kaikessa esimiehiä (tunnustaen hänelle, että hänen pitää olla valmis myös siihen, ettei häntä kooptoitaisikaan).

Pankkaa herran nimessä byroo toimimaan oikealla tavalla, jotta saisimme joka viikko kirjeitä teiltä. Vieläkin hartaammin pyytäisin siirtämään Brutuksen illegaaliseen asemaan: ei kannata suotta sortua. Kiertäköön maat ja mantereet 2—3 kuukaudessa ja sitten tulkoon tänne Kurzin tilalle. Se on totta vie tarpeen. Olemme nähneet Lebedeviä. Ruben on myös täällä.

Gurvitsh ja Hintshuk ovat martovilaisia.

Vastatkaa kiireesti Neuvoston suhteen: on hetimiten nimitettävä virallisesti vielä yksi jäsen teiltä ja hänen on annettava äänensä Kurzille. Olkaa hyvä, älkää vitkastelko.

*Kirjoitettu lokakuun 5 pnä 1903
Lähetetty Genevestä Kieviin*

*Julkaistu ensi kerran v. 1927
VI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

F. I. DANILLE

Vastauksen jäljennös
Potresovin osoitteella (Danille)

2. XII. 03.

Kunnioitettu toveri! Minun ja Martovin välillä sattuneen henkilökohtaisen selkkauksen loppuunselvitys voitaisiin todistaa Liigan edustajakokouksen pöytäkirjojen liitteessä¹⁵¹. Minä puolestani tietysti vain iloitsisin siitä. Muttei kenelläkään ole muodollista eikä moraalista oikeutta supistaa mitään kohtia edustajakokouksen pöytäkirjoista eikä jättää pois mitään sen kuvauksesta, mitä on tapahtunut.

Toverillisin terveisin *N. Lenin*

Kirjoitettu Genevessä

*Julkaistu ensi kerran v. 1929
X Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

1904

KESKUSKOMITEAN ETELÄN-BYROOLLE

O d e s s a a n

Ulkomailla asuvalta Keskuskomitean jäseneltä
ja Neuvoston jäseneltä, Leniniltä

Toverit! Yksityistä tietä meille on tiedotettu, että Nikolajevin komitean enemmistöä syytetään väärästä menettelystä¹⁵². Tahtoisin kovin saada selville, miten oli asia. Olkaa hyvä ja vastatkaa minulle *heti* itse (ja pyytäkää niin ikään heti vastaamaan minulle myös niitä tovereita, jotka kuuluvat nykyään Nikolajevin komiteaan, lähettämällä heille tämän kirjeeni), vastatkaa seuraaviin kysymyksiin:

1) Kuka nimenomaan oli Nikolajevin komitean jäsenenä, ennen kuin se paloi maaliskuun 8—9 pnä? Tarvitaan täydellinen salanimien luettelo. Kuinka monta jäsentä oli kaikkiaan? Montako kuului vähemmistöön ja montako enemmistöön?

2) Paloivatko maaliskuun 8—9 pnä kaikki Nikolajevin komitean jäsenet? Elleivät kaikki, niin montako on jäänyt? Montako enemmistöstä ja montako vähemmistöstä?

3) Oliko ehkä Nikolajevin komitea tehnyt virallisen päätöksen (ennen maaliskuun 8—9 pn palamistapausta) varajäsenten nimittämisestä? Jos oli, niin milloin se oli tehty, nimenomaan montako varajäsentä oli asetettu ja nimenomaan keitä he ovat?

4) Onko Nikolajevin komiteassa ollut palamistapauksia maaliskuun 8—9 pn jälkeen? Miten jokainen tällainen palo on muuttanut Nikolajevin komitean kokoonpanoa?

5) Olivatko ehkä toverit S. ja O. (vähemmistön jäsenet, joiden kanssa selkkaus syntyi) olleet Nikolajevin komitean jäseninä ennen sen paloa? Olivatko he ehkä aikaisemmin työskennelleet Nikolajevissa? Jos olivat, niin milloin, kuinka pitkän aikaa ja missä ominaisuudessa, missä ryh-

mässä, missä toimessa y.m.? Nimenomaan milloin S. ja O. olivat saapuneet Nikolajeviin?

6) Monenko päivän kuluttua täydellisen palon jälkeen toveri N. saapui Nikolajeviin?

7) Millä oikeudella toveri N. nimitti toveri S:n ja toveri O:n Nikolajevin komitean jäseniksi ilman Nikolajevin komitean jäsenten, tovereiden V:n ja A:n suostumusta, kysymättä heiltä?

8) Eivätkö toverit S. ja O. väittäneet mitään sellaista, että he olivat Nikolajevin komitean jäseniä muutenkin, ilman mitään toimeennimitystä ja kooptointia? Jos esittivät, niin kertokaa seikkaperäisesti, millä he sitä perustelivat.

9) Mitä yhteyksiä tovereiden S:n ja O:n piti uskoa tovereille V:lle, N:lle ja A:lle? Mistä toverit S. ja O. olivat saaneet nuo yhteydet? Kuka ja milloin oli heille nuo yhteydet uskonut?

10) Miksi S. ja O. eivät tunnustaneet tovereita V:tä ja A:ta komiteaksi?

11) Mitä Nikolajevin komitean virallisia laitoksia oli olemassa palon hetkellä maaliskuun 8—9 pnä? t.s. nimenomaan mitä agitaattoreiden, järjestäjien, propagandistien y.m. ryhmiä? montako tällaista ryhmää? Lueteltava ehdottomasti kaikki ja mainittava, montako jäsentä oli kussakin, montako vähemmistöön ja montako enemmistöön kuuluvaa.

12) Milloin oli perustettu se agitaattoreiden ryhmä, jonka 10-jäseninen kokous teki huhtikuun 20 pnä päätöslauselman enemmistön hyväksi? ennen paloako vai palon jälkeen? onko sen kokoonpano muuttunut palon jälkeen ja nimenomaan miten muuttunut? Oliko ehkä tällä ryhmällä (tai muilla ryhmillä) muodollinen tai vaiteliaasti hyväksytty oikeus asettaa varajäseniä paikalliseen komiteaan?

13) Tiedättekö ehkä, mistä ja kenen avun (rahan y.m.) turvin S. ja O. oli lähetetty?

Kirjoitettu

toukokuun lopulla 1904 Genevessä

*Julkaistu ensi kerran v. 1930
XV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

V. D. BONTSH-BRUJEVITSHILLE

26. 7. 04.

Hyvä Vladimir Dmitrijevitch! Kiitos 23. 7. 04 päivätyistä asioita koskevasta kirjeestänne ¹⁵³. Vastaan pykälittäin.

Yleisen politiikan suhteen pidän yhä kiinni aseellisesta rauhasta, vastalausein perääntymisestä (niin kuin olemme puhuneet Nina Lvovnan kanssa Teidän ja Martyn Nikolajevitshin kuullen), sanalla sanoen olen entisen taktiikan kannalla. Jokaisen rikkomuksen johdosta on esitettävä vastalause, kuulutettava, agitoitava antamatta aihetta heidän toivomaansa coup d'état'iin *. Erinäisten toimenpiteiden yksityiskohdista on Teidän taas helpompi päättää itse paikalla.

Siihen, ettei Keskuskomitean asiamiehille annettu pappia, on suoranaisesti *syysä* Boris, joka matkusti viimeisenä ¹⁵⁴. Olen jo kirjoittanut Martyn Nikolajevitshille kehottaen *selittämään* Pää-äänenkannattajan toimituskunnalle, että on *järjetöntä* vaatia papereita: että Borisille on kirjoitettu kahdesti, *on saatu tieto hänen vangitsemisesta*, pitäisikö sitten odottaa puolen vuoden kuluttua saapuvaa vastausta Venäjältä?? Protestoikaa,— ja de facto ** Tehän tullette tekemään kaiken.

Finanssien kannalta pelkään, että olemme turhaan ruvenneet puuhaamaan kirjastoa: mitäpä silloin ihramahasta, kun on kysymys omasta nahasta. Muistanette, että olen puhunut Teille tästä. Ja 300 frs *** menivät kuin kaivoon! Varokaa, älkää herran nimessä viehättykö kirjastoon ¹⁵⁵, pitäkää mielessä *kokonaisuutta*.

Paljon terveisiä minulta Ignatille. Miten hän voi?

---

* — valtiokaappaukseen. *Toim.*
 ** — oikeastaan, todellisuudessa. *Toim.*
 *** — francs — frangia. *Toim.*

Olemme kovasti huolissamme Nina Lvovnan suhteen. Kirjoittakaa heti, kun saatte jotakin tietää.

Vastaus Plehanoville on mielestäni ehdottomasti julkais-
tava (*kirjasena* eikä lehtisenä, pienin esipuhein), jollei
Pää-äänenkannattaja kaikkien vastalauseiden jälkeen jul-
kaise. Älkääkä myöhästykö tässä, muuten mielenkiinto
katoaa ¹⁵⁶.

Puristan lujasti kättänne ja lähetän terveisiä Vera
Mihailovnalle ja kaikille ystäville.

Teidän *N. Lenin*

Kirjoittakaa minulle (ja lähettäkää lehtiä) *Meiringeniin*,
postlagernd*.

*Kirjoitettu Sveitsin vuoristossa,
lähetetty Geneveen*

*Julkaistu ensi kerran v. 1930
XV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

---

* — postista noudettavaksi. *Toim.*

V. D. BONTSH-BRUJEVITSHILLE

Hyvä Vladimir Dmitrijevitsh! Olen saanut kirjeenne ja kiiruhdan vastaamaan. En voi mitenkään käsittää, mikä on ollut riitanne aiheena ja mistä siinä on kysymys. En ymmärrä, miksei voida myydä 20—30 kappaletta „Zarjaa”, mikä siinä tietäisi „kiirehtimistä”. Tämä on luullakseni niin yksityisluontoinen postitustehtäviä koskeva kysymys, että sen pitäisi olla täysin lähettämön johtajan, siis Teidän ratkaistavissanne. Kirjoitan vielä tänään Martyn Nikola-jevitshille yrittääkseni asettaa riidan. Suotta Te hermostelette liikaa erinäisten sanontojen johdosta, niin purevia ja niin epäoikeudenmukaisia kuin ne saattavatkin olla. Näetehän, että kaikki ovat hermostuneita, ja syynä siihen on kerrassaan keho tilanne, jonka uudet petturit ovat saaneet aikaan Keskuskomiteassa. Ehkäpä kohdakkoin pääsemme lopullisesti irti kaikesta tästä ja aloitamme työn uuteen tapaan,— silloin putoaa pois pohja pieniltä selkkauksilta. Mutta toistaiseksi on yritettävä sietää, ja pureviin sanontoihin vastaisin vitsailemalla „iskevästä miina-aluksesta”. Käsitän täysin hermostuneisuutenne, mutta muuta keinoa kuin vitsailua ei tähän voida keksiä. Kun syntyy kiista — pitkittäkää asian ratkaisua, kirjoittakaa tänne ja siinä kaikki. Olkaa hyvä ja ryhtykää *kaikkiin mahdollisiin toimenpiteisiin* jouduttaaksenne asiaa, että ilmestyisivät pikemmin

- 1) Rjadovoin ja Galjorkan kirjanen,
- 2) Teidän ilmoituksenne asiakirjoineen,
- 3) tänään lähetetty Galjorkan kirjanen ¹⁵⁷.

Miten Ilja voi? Hän kävi luonani eilen, kerroin hänelle asiasta ¹⁵⁸, mutta toistaiseksi hän ei uskalla. Oletteko antanut hänelle 1) kirjeeni 26. 5. 04 tehdyn sopimuksen johdosta ¹⁵⁹, 2) vastalauseen Keskuskomitean julkilausuman johdosta ¹⁶⁰ ja 3) kirjeen vastalauseen johdosta ¹⁶¹? On

ehdottomasti tarpeen, että hän ja kaikki latojat lukisivat, älkää viivytelkö tässä asiassa.

Onko asiat saatu kuntoon osuuskunnallisen kirjapainon suhteen ^{162?} Pitäkää kiirettä.

Ilja kertoi kuulopuheena, että Glebov on saanut Travinskilta erohakemuksen. Katsotaan ja tarkastetaan.

Aika velikultia, eikö? Kinaavat 5 ja 4; kaksi 5:stä lähtee pois, kaksi 4:stä otetaan,— ja sitten kolme eroamisen asemesta tekee coup d'état'in * ^{163!!}

Teidän *N. Lenin*

*Kirjoitettu v. 1904
elokuun 18 ja 31 päivän välillä
Sveitsin vuoristossa,
lähetetty Geneveen*

*Julkaistu ensi kerran v. 1930
XV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

---

* — valtiokaappauksen. *Toim.*

V. D. BONTSH-BRUJEVITSHILLE

13. 9. 04.

Hyvä Vladimir Dmitrijevitch! Mielestäni *älkää jättäkö* mitään hakemusta, niin kuin olemme jo päättäneet ¹⁶⁴.

Kirjaseen ¹⁶⁵ liimatkaa lehtinen, johon painattakaa
1) ilmoitus kustantamostanne (myös toiselle puolelle);
2) lausunto Borisin kiellosta (niin kuin on jo ladottu);
3) 12. IX päivätty Borisin kirje (tämä) ¹⁶⁶ ilman jälkikirjoitusta; 4) lisäys kirjeeseen, lyhykäinen, osapuilleen tällainen:

„Tällaista on niiden politiikka, jotka ovat niin loistavasti käyneet „periaatteellista” sotaa muodollisuutta ja virkavaltaisuutta vastaan! Olisi kuitenkin mielenkiintoista tietää: mikä sääntöjen pykälä kieltää puolueen jäseniltä oikeuden julkaista puoluekirjallisuutta?

V. Bontsh-Brujevitch.”

Terveisiä kaikille. Saavun torstaina, ylihuomenna.

Teidän *N. Lenin*

P. S. Sanokaa Sergei Petrovitshille: 1) että torstaina hädämme hänet asunnosta ja yövyimme itse siellä; 2) että Samsonovista pan ¹⁶⁷ kirjoitti neljä päivää sitten. Hänet olisi pitänyt lähettää suoraan!

Kirjoitettu Geneven lähistössä

*Julkaistu ensi kerran v. 1930
XV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

G. D. LEITEISENILLE

29. 9. 04.

Kunnioitettu toveri!

Minulle on ollut erittäin miellyttävä yllätys saada kuulla Sergei Petrovitshilta ja Martyn Nikolajevitshilta Teidän nykyisestä poliittisesta kannanotostanne. On tarpeetonta puhua Teille, miten raskasta minulle oli viime vuoden kuluessa niiden hyvien suhteiden katkeaminen, jotka olivat meillä aina ennen olleet. Mainitut tiedotukset huomioon ottaen olisi mielestäni turhaa kiinnittää huomiota menneisyyteen, voisimme kaikei palauttaa suhteemme ennalleen pelkästään nykyisten ja tulevien yhteisten myönteisten tehtävien pohjalla. Jos siinä erehdyn, niin tietysti korjaatte erehdykseni, mutta Martyn Nikolajevitshin kanssa käydyn keskustelun jälkeen olen katsonut velvollisuudekseni tehdä ensimmäisen yrityksen suhteidemme selvittämiseksi välittömästi ja suoraan.

Kunnioittaen
N. Lenin

Osoitteeni on:...*

Lähetetty Genevestä Pariisiin
Julkaistu ensi kerran v. 1930
XV Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan P. N. Lepeshinskin
kirjoittaman jäljennöksen mukaan

---

* Osoitetta ei käsikirjoituksessa ole. *Toim.*

M. P. GOLUBEVALLE

Salakielellä.

Henkilökohtainen Leniniltä *Maria Petrovnalle*

Hyvä toveri! Minulle on tuottanut erittäin suurta iloa saada tietää yhteisiltä tuttaviltamme (varsinkin *Zveriltä* — en tiedä, oletteko tuntenut tuon naisen samalla peitenimellä), että olette elossa ja omaksunut kanssamme yksituumaisen poliittisen kannan. Olemme tavanneet ja olleet tuttuja niin kauan aikaa sitten (Samarassa vuosina 1892 ja 1893), että ilman uusien ystävien välitystä meidän olisi vaikea uudistaa ystävyyskuntamme. Kuitenkin minun tekisi kovin mieli uudistaa se. Siksi käytän hyväkseni osoitetta ja lähetän Teille seikkaperäisen kirjeen asiaintilastamme ja pyydän hartaasti, että vastaatte henkilökohtaisesti ja mahdollisimman pian. Ilman säännöllistä kirjeenvaihtoa ei yhteisten asiain ajaminen ole ajateltavissa, ja Saratov on tähän saakka ollut itsepintaisesti vastaamatta kuukausikaupalla. Olkaa hyvä ja järjestäkää tästäpuolin asiat toisiin ja alkakaa itse kirjoittaa seikkaperäisesti. Ilman seikkaperäisiä omakohtaisia kirjeitänne on mahdotonta ottaa selvää henkilökohtaisesta asemastanne yrityksessä ja yleensäkin Saratovin oloista. Älkää katsoko vaivaksi kuluttaa 2—3 tuntia viikossa.

Lähetän Teille paljon terveisiä ja puristan lujasti kättänne.

Lenin

Kirjoitettu
lokakuun 5 pn jälkeen 1904
Lähetetty Genevestä Saratoviin

Julkaistu ensi kerran v. 1930
XV Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

E. E. ESSENILLE

Paronille Leniniltä

4. XI. 04.

Hyvä toveri! Koko joukko saamiani, Teitä koskevia uutisia pakottaa pyytämään Teitä hartaasti jättämään väliaikaisesti työnne ja matkustamaan kuukaudeksi tänne. Ymmärrän varsin hyvin, että työnne viehättää Teitä suuresti ja Teidän on vaikea keskeyttää se, mutta onhan ajateltava voimien sijoittamista kamppailun yleissuunnitelmaa silmällä pitäen. Tarvitsemme kokeneita työntekijöitä, ja Teidän on löydettävä itsellenne sijaisia nuorten keskuudesta täksi ajaksi ja matkustettava ehdottomasti tänne järjestämään eräitä yhteisiä asioita, tiedottamaan kaikki johtopäätöksenne tekemistänne matkoista, neuvottelemaan uusista toimenpiteistämme. Tämä on ehdottomasti tarpeen, muussa tapauksessa jäämme seuraavana vaikeana ajankohtana vaille reserviä. Olkaa hyvä ja vastatkaa minulle henkilökohtaisesti mahdollisimman pian älkääkää herran nimessä lykätkö matkaa yhdelläkään viikolla. Oletehan jo kauan aikonut tulla ja yhä pitkittänyt. Tiedän, mitä siitä seuraa. Puristan lujasti kättänne ja odotan Teitä pikapuolin.

Teidän *N. Lenin*

Lähetetty Genevestä Odessaan

*Julkaistu ensi kerran v. 1924
„Krasnaja Letopis“ aikakauslehden
1. numerossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

A. I. JERAMASOVILLE

Hyvä ystäväl Antamanne apu on ollut yleensä meille ja varsinkin minulle erittäin arvokasta. Kun en ole vielä kertaakaan kääntynyt puoleenne erikoisin pyynnöin, niin tämä on johtunut siitä, ettei ole ollut äärimmäistä tarvetta, ja Teidän tuestanne, mikäli olette voinut sitä antaa, olen ollut varma. Nyt on koittamassa äärimmäisyys, niin tukala tilanne, etten aikaisemmin voinut aavistaakaan mitään tämän tapaista. Yrityksemme uhkaa mennä suorastaan myttyyn, elleimme pysty kestämään *erikoisvarojen turvin* vähintään puoli vuotta. Ja kestääksemme, supistamatta yrittystämme, tarvitsemme minimaalisesti kaksituhatta ruplaa kuukaudessa: toimituksen ylläpitoon, julkaisemiseen, kuljetuksiin, erittäin tarpeellisten asiamiesten varustamiseen. Tämänpä vuoksi käännynkin nyt Teidän puoleenne pyytäen hartaasti pelastamaan meidät pälkähästä ja hankkimaan meille tuota tukea. Olkaa hyvä ja tiedottakaa mahdollisimman pian, käykö Teille päinsä tämän pyyntömme täyttäminen.

Kirjoitettu
joulukuun alkupuoliskolla v. 1904
Lähetetty Genevestä Syzraniin

Julkaistu ensi kerran v. 1930
XV Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

1905

* * * ¹⁶⁸

9. III. 05.

Hyvä ystävä! Suurimpaan osaan kysymyksistä en pysty vastaamaan, koska en itse tiedä sen enempää kuin Tekään. Voinov ei taida olla yhden keskuksen kannalla. Venäjänmaalaiset kyllä. En tiedä, meneekö se läpi. Minä kannatan mieluummin entistä ¹⁶⁹, mutten anna sille erikoisen suurta merkitystä. Kysymyksen ytimenä ovat Keskuskomitean ja toimituskunnan väliset neuvottelut, ja tämä taas johtaa *todellisuudessa* oikeastaan Neuvostoon.

„Sittenpä hän nähdään.”

Moskovaan en voi kirjoittaa Teistä, sillä siellä ei ole henkilökohtaisia tuttaviani, ja tässä asiassa on oltava varovainen. On parempi odottaa, miten he itse ratkaisevat.

Konseptin selostuksestani („III edustajakokouksen tehtävät”) lähetän, jos löydän *: se on *erittäin* lyhyt, melkein samaa kuin oli „Vperjodissa” sanottu „Toimitukselta” ¹⁷⁰.

En voi mitenkään päästä selville, mikä Keskuskomitean suostumus edustajakokouksen koollekutsumiseen se sellainen oli. Pelkäsin itse kovin Keskuskomitean ovelaa juontaa — meidän suhtautumisemme olette saanut nähdä „Vperjodista” ¹⁷¹. Vähemmistön Keskuskomitea on nyt palanut miltei täydellisesti, ovat säilyneet vain Fischer, Nikititsh ja Karp. Myös Stein ja Povar on pidätetty ¹⁷². Tämä heikentänee menshevikkejä pitkäksi aikaa. Martushka täällä suorastaan kiihkoilee klubissaan, kun kuulee mainittavan edustajakokouksesta. Tästä päätellen he eivät suostu. Mutta kukapa sen varmasti tietäisi? Olen valmis pahimpaankin: kahtiajakoon meidän puoleltamme, mutta en pidä sitä luultavana.

* Löysin, mutten voi lähettää, sillä hieroglyfit on pantu paperipalalle. Kehotan tutkimaan II edustajakokouksen antamia kokemuksia.

Ettekö tosiaankaan saaneet aikaan vaikkapa *pöytäkirjaa* Deutschin halpamaisesta kerskailusta? Sehän on jotain valan sopimatonta!! Sellaista hävyttömyyttä ei voitu odottaa. Olisi pitänyt naulata mies *pöytäkirjaan*, julkaista „heidän” ryhmiensä *luettelo* tai vaikkapa antaa tuo pöytäkirja edustajakokoukselle, jotta olisi voitu näyttää venäjänmaalaisille noiden herrojen ääretön hävyttömyys.

Puristan kättänne. *N. Lenin*

Kirjoitettu Genevessä

*Julkaistu ensi kerran v. 1926
V Lenin-koelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

**ENGLANNIN „TYÖVÄENEDUSTUSKOMITEAN”
SIHTEERILLE ¹⁷³**

23. III. 05.

Kunnioitettu herrat!

Suuri kiitos lahjoituksistanne. Olen saanut 80 punnan (2.008 frangin) shekin ja ohjeittenne mukaisesti lähettänyt 60 puntaa (1.506 frangia) Pietariin Venäjän sosialidemokraattisen työväenpuolueen Pietarin-komiteallemme ¹⁷⁴. Olen saanut myös toisen shekin 90 punnalle (tätä erää ei ole vielä nostettu täällä frangeissa). 50 puntaa lähetetään niin ikään avun antamiseksi tammikuun 9(22) päivänä murhattujen Pietarin (työtätekevien) työläisten leskille ja orvoille.

Parhainta toivottaen,
vilpittömästi Teidän

VI. Uljanov
(„Vperjodin” toimittaja)

VI. Oulianoff, Editor of the „Vperiod”,
3. Rue de la Colline. 3. Genève.
Switzerland.

Lähetetty Lontooseen

*Julkaistu ensi kerran
elokuun 18 p:nä 1946
„Britanski Sojuznik” aikakauslehden
33. numerossa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan
Venäjännöts englannin kielestä*

P. A. KRASIKOVILLE

5. IV. 05.

Hyvä ystävä! Ajan suhteen en voi vielä sanoa mitään varmaa¹⁷⁵. Luullakseni ehditte käydä Liège'issä, jos voitte palata sunnuntaina tai olla lunastamatta paluulippua ja olla palaamatta Pariisiin (lienee parasta lunastaa jo nyt 45 päivän kiertomatkalippu Pariisi—Liège j.n.e. — Pariisi). *Tuskin* lienee ajateltavissa ennen maanantaita, vaikka tarkalleen, toistan, en tiedä. Huhtikuun viides päivä (tänään) oli määrätty viimeiseksi Pietarista lähdön päiväksi — ergo * tuskin ennen maanantaita. Toistaiseksi ei paikalla ole vielä ketään. Perjantaina täältä matkustaa kaksi henkeä,— käyvät ehkä kaupungissanne, mutta tuiki inkognito.

Oletteko nähnyt Plehanovin Dnevnikin¹⁷⁶? Mikä surullinen nöyrytyksen sävy! On sääli ukkoparkaa, suotta hän vihoittelee, ja teräväpäinen hän on...

Edustajiin nähden linjamme on oltava ehdottoman rauhallinen: meillä „ei ole mitään menetettävissä, mutta saavutettavissamme on (jos voitamme) kaikki”; vihollisillamme asia on päinvastoin. Saatte sen muuten itsekin selville Enemmistökomiteoiden Byroon ja Keskuskomitean lehtisestä¹⁷⁷ sekä 13. numerosta (Organisatorinen kysymys)¹⁷⁸.

Ulkomaisen järjestön komitean selostuksen¹⁷⁹, *jäsenluettelon* ja kaikkien asiakirjojen suhteen pitää kiirettä, kiirettä ja kiirettä.

Au revoir **. Teidän *N. Lenin*

*Terveisiä Kiskalle*¹⁸⁰! Miten hän jaksanee?

Lähetetty Genevestä Pariisiin

Julkaistu ensi kerran v. 1931
XVI Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* — siis. *Toim.*

** — Näkemiin. *Toim.*

* * * 181

Kiiruhdan muistuttamaan Teille eräästä jutusta, joka on ehdottomasti käännettävä ja julkaistava mahdollisimman pian ja josta unohdin mainita keskustellessani kanssanne (vaikka olin jo ajat sitten ajatellut tuota juttua!). Se on Friedrich Engelsin Die Reichsverfassungskampagne * Mehringin julkaisemista Marxin ja Engelsin kootuista teoksista (Marx' Nachlass ** j.n.e., III osa). Se on erillinen, itsenäinen kirjoitus, joka pitää ehdottomasti julkaista kirjasena. Nykyisenä ajankohtana se on *erittäin* mielenkiintoinen ¹⁸².

*Kirjoitettu
huhti- tai toukokuussa 1905
Genevessä*

*Julkaistu ensi kerran v. 1931
XVI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjolluksen mukaan

* — Kamppallu valtakunnan perustuslain puolesta. *Toim.*

** — Marxin kirjallinen jäämistö. *Toim.*

**ENGLANNIN
„TYÖVÄENEDUSTUSKOMITEAN”
SIHTEERILLE**

20. 5. 05.

Kunnioitettu herral

Kiitollisena vahvistan saaneemme 25 puntaa, joista 5 puntaa tullaan käyttämään asettamienne ehtojen mukaisesti avun antamiseen. Kaikista lahjoituksistanne on mainittu „Vperjod” lehdessämme, jota olemme lähettäneet Teille. Nyt lähetän Teille taas tämän lehden niitä numeroita, joissa on mainittu lahjoituksista, ja merkitsen vastaavat kohdat sinisellä kynällä.

Olemme jo kirjoittaneet Venäjän sosialidemokraattisen työväenpuolueen Pietarin-komitealle, että muutamissa työväen joukkokokouksissa on ilmoitettava „Työväenedustuskomitealta” saaduista lahjoituksista. Koska kaikkalainen yhteys puolueemme järjestöihin on salaista, vastauksen saaminen ottaa hieman aikaa. Tällä viikolla lähtee muutamia venäläisiä tovereita Pietariin, ja olenkin toistanut heille pyyntöni. He ovat luvanneet tehdä kaikkensa, jotta tuo ilmoitus tehtäisiin Pietarissa mahdollisimman pian, ja lähettää sanan Teille. 22. IV. 05 päivätty kirjeenne lähetetään niin ikään Pietarin-komitealle.

Toivon, kunnioitettu herra, että saatte piakkoin tovereiltamme Pietarista kirjeen, jossa esitetään työ-

väen joukkokokouksessa Venäjän pääkaupungissa tehty ilmoitus.

Antanette minulle anteeksi kehnon englanninkieleni.

Sydämellisin kiitoksin,
vilpittömästi Teidän

VI. Uljanov

(„Vperjodin” toimittaja)

VI. Oulianoff,
3. Rue de la Colline. 3.
Genève. Switzerland.

Lähetetty Lontooseen

*Julkaistu ensi kerran elokuun 18 p:nä 1946
„Britanski Sojuznik” aikakauslehden
38. numerossa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan
Venäjännös englannin kielestä*

L. A. FOTIJEVALLE

Kiska hyvä!

Nyt juuri lähetin Teille sähkösanoman. Kaiken varalta selitän, mistä on kysymys. Olen saanut kutsun käydä Pariisissa eräällä asialla. En mitenkään tahtoisi tuhlata matkaa vain tähän, vaan haluaisin pitää esitelmän. Aihe: „Kolmas edustajakokous ja sen päätökset.” Sisältö: meikäläisten ja menshevikkien päätösten rinnakkainen käsittely; menshevikit ovat juuri julkaisseet tiedotuksen omasta konferenssistaan, ja tulenkin käsittelemään sitä. Voin selostaa vain *tiistaina* (saavun maanantaina, mutta iltani on varattu) ja minun on ehdottomasti lopetettava yhdessä päivässä. Jos käy päinsä, vuokratkaa kaikkein suurin sali (jossa esitelmöin Struvea vastaan — Filatov y.m. tietävät sen) ja tiedottakaa mahdollisimman suurelle yleisjoukolle. Ellette ole vielä sähköttänyt minulle selvästi vastaustanne, sähköttäkää huomenna, että tietäisin *varmasti*, onko sali vuokrattu. Ehkä ehditte kirjoittaakin minulle *pikalähetyksenä* (että saisin viimeistään sunnuntai-aamuna), mutta jos on tiedotettava jotain tärkeää, sähköttäkää ehdottomasti.

Tänään selostan täällä samaa.

Tournez s'il vous plaît! * Puristan kättänne.

Teidän *Lenin*

Jos jostain syystä sattuisi niin, ettei esitelmää voitaisi pitää, niin ehken yleensäkin lähtisi matkalle. Vastatkaa tämän vuoksi ehdottomasti.

*Kirjoitettu
kesäkuun 1 tai 2 pnä 1905
Lähetetty Genevestä Pariisiin*

*Julkaistu ensi kerran v. 1931
XVI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

---

* — Kääntäkää! Toim.

VSDTP:n KESKUSKOMITEALLE

15. 9. 05.

Hyvät toverit! Olen saanut rahat, 1.000 rpl — 2.640 francs *, ja „Rabotshin” ensimmäisen numeron. Se vaikuttaa erinomaiselta. Voidaan toivoa, että se huomattavassa määrin ratkaisee vaikean tehtävän — tulee esittämään asiat kiintoisasti ja helppotajuisesti. Esityksen sävyssä ja luonteessa on jotain raikasta. Mainio taisteluhenki. Sanalla sanoen voin sydämeni pohjasta onnitella menestyksen johdosta ja toivottaa sitä edelleenkin. Toistaiseksi on minulla seuraavia yksityisluontoisia huomautuksia: 1) olisi toivottavaa, että puhuttaisiin hieman enemmän *socialismista*, koska lehti on luonteeltaan „selittävä”; 2) olisi toivottavaa, että taisteluhenkiset poliittiset tunnukset yhdistettäisiin kiinteämmin ja välittömämmin III edustajakokouksen päätöslauselmiin ja taktiikkamme, vallankumouksellisen sosialidemokratian taktiikan yleiseen henkeen.

Ja nyt 24. 8. 05 päivätyistä kirjeestänne¹⁸³, joka suorastaan hämmästytti kaikkia meitä sävyllään. I. Tiedotustoiminnasta. Te „ette voi tehdä mitään sen enempää”. Tuo ei ole totta, sillä me näemme ja tiedämme, että niin Bund ja menshevikit kuin eräät bolshevikitkin kykenevät tekemään ja tekevät enemmän. Onhan tosiasia, että ulkomailla asuva Keskuskomitean jäsen tietää asioista vähemmän kuin bundilaiset ja „Iskra”. Tämä vika on korjattava ja sitä on korjattava herkeämättä ja väsymättä. Mainitsen tuoreimman esimerkin. Aktiivista boikotointia koskevan päätöslauselmanne saimme *vasta joku päivä sitten*. Venäjältä saapuneet ovat tietäneet siitä jo *kesäkuusta asti!!* Ja te sanotte, että „ette voi tehdä mitään sen enempää”???? Päätöslauselmanne myöhästyminen on aiheuttanut meillä,

---

* — frangia. *Toim.*

minun syyttäni, eroavaisuutta, sillä olen „Proletarissa” tulkinnut „aktiivista boikotointia” toisin, tietämättä teidän tulkintaanne¹⁸⁴.

Siinä teille vielä tosiasia, joka osoittaa, että olette palauttaneet entisen olotilan, jolloin oli kaksi keskusta. Syntynyt eroavaisuus ei kylläkään ole suuri, mutta se ei kuitenkaan ole toivottavaa, kun on kysymyksessä koko puolueen menettelytapa. Minun mielestäni 1) perin tärkeä ja III edustajakokouksen päätösten kannalta ainoa oikea menettely on se, että asetetaan suoraan agitaatiokampanjan keskiöksi kapinatunnus ja väliaikaisen vallankumoushallituksen muodostaminen. 2) Mielestäni ehdottomasti virheellistä on neuvoa, että valitsijamiesten kokoukset „hajotettakoon väkivalloin”. Sellainen taktiikka olisi turmiollinen. Jompikumpi: joko ei ole edellytyksiä voiman käyttöön laajassa mitassa,—siinä tapauksessa rajoituttakoon agitaatioon, puheiden pitoon, lakkoihin, mielenosoituksiin yrittäen saada valitsijamiehet vakuuttuneiksi, muttei suinkaan „hajottamalla” heitä. Tai on edellytyksiä voiman käyttöön laajassa mitassa,—siinä tapauksessa tuo voima suunnattakoon poliiseja ja hallitusta eikä valitsijamiehiä vastaan. Siinä tapauksessa ryhtykää kapinaan. Muuten saatatte joutua mitä hullunkurisimpaan tilanteeseen: työläiset „hajottavat väkivalloin” valitsijamiehiä, kun taas hallitus puolustaa heitä väkivalloin!! Tässä tulee käytännössä ilmi, mikä vahinko koituu siitä, kun ei ole esitetty suoraan ja päättävästi kapina-tunnusta Duumaa vastaan tähdätyn agitaation keskiönä: valmistakaa kapinaa, saakaa kaikki (myös valitsijamiehet) vakuuttumaan, että on valmistettava kapinaa, selostakaa sen päämääriä, muotoja, keinoja, ehtoja, elimiä, edellytyksiä. Mutta *voimaa* älkää turhaan käyttäkö niin kauan kuin sitä ei ole kartutettu, ja ellette ole saaneet valitsijamiehiä vakuuttumaan, niin näiden hajottaminen väkivalloin on suorastaan järjettömyyttä, sosialidemokratian itsemurha.

Edelleen. II. Te kirjoitatte, ettette viekastelleet Organisaatiokomission suhteen, vaan täytitte III edustajakokouksen tahtoa. Luulen teidän olevan tässä ilmeisesti väärässä. Siitä, että on valmistettava yhdistymisen *edellytyksiä* ja että yhdistymistä varten on pidettävä *kaksi edustajakokousta* (samassa paikassa ja samaan aikaan velvoituk-
sin, että kukin järjestö alistuu *oman* edustajakokouksensa

päätöksiin), kirjoitin Teille jo *... Tässä ei siis ole erimieli-syyksiä. Mutta se pysyy tosiasiana, että te olette unohtaneet salaisen päätöslauselman (oheistan sen), sen että yhdisty-misen ehdot on *välttämättä* vahvistettava IV edustajako-
kokouksessa. Tätä seikkaa olenkin korostanut. Organi-
saatiokomissio on julkilausumansa kahdessa kohdassa
(Keskuskomitean „Letutshi Listok”¹⁸⁵ № 3, s. 5), 2. koh-
dassa ja 3. kohdassa, sanonut *suoraan vastusta-
vansa* edustajakokouksen kautta tapahtuvaa yhdisty-
mistä. Tälä tosiasiaa ei voida kieltää. Mutta te ette
vastauksessanne mainitse *sanaallakaan* olevanne vas-
taan!! On käynyt nimenomaan niin, että olette kumonnet
päätöslauselman. On kiistatonta, että tämä on virhe ja että
se on korjattava.

Ja vihdoin toinen kiistaton virhe: ette ole antaneet Orga-
nisaatiokomissiolle suoraa vastausta. Te kirjoitatte, että
*„kysymyksessä oli yhteensulautuminen III edustajakokouk-
sen pohjalta”*. So, so, herrat! Miksi petkutatte itseänne?
Miksi heikennätte oikeaa asennettanne ilmeisellä teesken-
telyllä??

Yhteensulautuminen III edustajakokouksen pohjalta on
hylätty. Sitä ehdottivat sekä Winter että Vadim jo täällä
suoraan sekä Plehanoville että Organisaatiokomissiolle.
Tällaisen yhteensulautumisen tapahtuessa olisi *yksi* Pää-
äänenkannattaja (Plehanov on jopa ehdottanut sitä varten
„kolmikko” asiamiestensä kautta). *Tällaisen* yhteensulau-
tumisen tapahtuessa olisi yksi Keskuskomitea *ehdottomasti*
molemmista puoliskoista, siis „kooptointi” ei olisi täyte-
vaali, vaan todellista yhteensulautumista.

Mutta tämä on hylätty. Siis jäljellä on *sopiminen*
IV edustajakokoukseen saakka ja *yhteensulautuminen*
„neljännen edustajakokouksen pohjalta”. Sen sijaan,
että antaisitte tämän suoran ja selvän vastauksen ja sanoi-
sitte sen koko väen kuullen, te kierrätte *väen edessä* kysy-
myksen ytimen olemalla siitä vaiti (sillä Organisaatio-
komissio ehdottaa ilmeisesti yhteensulautumista, mutta ei
IV edustajakokouksen pohjalta, ja te vastaatte: ylipäänsä
se voidaan hyväksyä, hyvä on, keskustellaan sitten vielä!).

---

* Käsikirjoitukseen on „Jo” sanan jälkeen jätetty tyhjä paikka, jotta siihen
olisi voitu lisätä Keskuskomitealle lähetetyn kirjeen päivämäärä: heinäkuun 28.
(ks. Teokset, 34. osa, ss. 311—314). N. K. Krupskaja on vetänyt „Jo” sanan yli
viivan ja kirjoittanut sen yläpuolelle „aikaisemminkin”. Toim.

Mutta minulle te kirjoitatte: „*uhkavaatimuksenamme olivat III edustajakokouksen säännöt*”. Tämäkö ei olisi itsepetosta? Sillä jos sanotte tämän julkisesti, niin ensinnäkin kaikki bolshevikit nauravat teille ja toiseksi menshevikit vastaavat teille *niin*, että kaikki hyvät yhteensulautumisaikenne menevät hornan tuuttiin!

Mielestäni on parempi sanoa puolueelle suoraan: valitettavasti *he* hylkäsivät III edustajakokouksen pohjalta suoritettavan yhdistämisen. Ryhtykäämme valmistelemaan IV edustajakokousta niin, että samaan aikaan ja samaan paikkaan kokoontuu kaksi edustajakokousta. Ryhtykäämme valmistelemaan yhteensulautumissuunnitelmaa. Oletta-kaamme, että kaikissa rinnakkaisjärjestöissä *kaikkialla* on saman verran molempia (à la * Nikolajev). Siinä tapauksessa laatikaa luettelo, täydellinen luettelo rinnakkaisjärjestöistä, kysykää kaikki niiltä. Sitten sanokaamme Keskuskomitea muodostetaan myös tasapuolisesti, saman verran toisia kuin toisiakin. Täydellisen *yhteensulautumisen* tapahtuessa ei tällaista „kooptointia” vastaan voida periaatteessa väittää (vaikka käytännössä kysymys on mutkikkaampi, ja täytyy tietää, montako rinnakkaisjärjestöä on olemassa j.n.e.). (Ohimennen: on varsin valitettavaa, että „Letutshi Listokin” 1. numerossa te kerskuitte meidän kannallamme olevan $\frac{2}{3}$ puolueesta. Täten te horjutitte tulevaa suostumustanne „panna puoleksi”. Ja sanoittekohan totta, että $\frac{2}{3}$??) Edelleen, Pää-äänenkannattaja. *Yhteensulautumisen* tapahduttua on mielestäni järjetöntä julkaista kahta Pää-äänenkannattajaa, ja pidänkin mahdollisena, että bolshevikit katsovatärkevämmäksi julkaista muutamien komiteoiden omaa lehteä puolueen sääntöjen nojalla. Kahta *keskenään kilpailevaa* Pää-äänenkannattajaa julkaistaessa jää yhteensulautuminen kuolleeksi kirjaimiksi. Siinä tapauksessa on parempi „sopia” — sellaisella pohjalla kuin on Nikolajevissa, t.s. kaikkialla on yhdistämis- tai sovintokomissioita puoleksi toisista ja toisista ¹⁸⁶.

III. Rahoista. Lausuntonne, että Pää-äänenkannattajaa on kustannettava „ulkomaisilla varoilla”, että Keskuskomitean vararikon tulee *alkaa Pää-äänenkannattajasta*, tyrmistytti meitä kaikkia kuin salamanisku. Te kirjoitatte, ettei tämä ole närkästystä eikä moitetta. Sallikaa olla

* — siihen malliin kuin, niin kuin. *Toim.*

uskomatta. Kun tällaista puhutaan vakavasti, rauhallisesti ja kylmästi — se on yhtä kuin julistettaisiin Pää-äänenkannattajan *pesäero* puolueesta, mutta ettehan ole voinut toivoa sellaista. Puolueen Pää-äänenkannattajan kustantaminen ulkomaisilla eikä puolueen varoilla,—julistaminen, että puolueen vararikon tulee *alkaa* Pää-äänenkannattajasta (eikä loppua siihen)— se on jotain kerrassaan tavatonta. Jos ottaisimme tämän vakavalta kannalta emmekä pitäisi sitä nimenomaan tilapäisten vaikeuksien aiheuttaman hermostuneisuuden ilmauksena (sillä ylipäänsä liikevaihtonne on „lihava”, ja näköpiirissä on 60.000 ja vielä kolme kertaa „lihavampi” „yritys”), meidän täytyisi ryhtyä heti toimeen siirtyäksemme julkaisemaan „ulkomaisilla varoilla” Ulkomaisen järjestön komitean äänenkannattajaa. Mutta toistan, että pidän tätä teidän hirvittävää edesottamustanne vain hermostuneisuutena ja jään odottamaan henkilökohtaista tapaamista, sillä tämä ei mielestäni ole *pesäeron* alku, vaan väärinkäsitys.

Puristan lujasti kättänne.

N. Lenin

Kirjoitettu Genevessä

*Julkastu ensi kerran v. 1926
V Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjottuksen mukaan

M. A. REISNERILLE

4. X. 05.

Suuresti kunnioitettu Mihail Andrejevitch! Olen hyvin kiitollinen Teille kirjeestänne, joka antaa minulle enemmän tietoja niin kutsuttujen kadettiemme suunnitelmista ja taktiikasta kuin Felix Aleksandrovitshin tiedotus keskustelusta kanssanne. Erittäin arvokas on tiedotuksenne, että liberaalit, Witte y.m. pelkäävät kuolemakseen aktiivista boikotointia. Olen juuri saanut Venäjältä tiedotuksen, että on pidetty puolueiden välinen sosialidemokraattien konferenssi (VSDTP:n molemmat osat, Bund, nähtävästi latvialaiset j.n.e.)¹⁸⁷. Aktiivisen boikotoinnin taktiikka on hyväksytty lopullisesti.

Suunnitelmanne on minusta epäselvä: 1) onko tosiaankin vaikkapa hitunen toivoa, että kadetit kieltäytyvät Valtakunnanduuman vaaleista? Mielestäni ei ole mitään toivoa. 2) Jos sitten solmitaan sopimus radikaalien kanssa, niin eikö meidän olisi parempi vaatia niiltä miljoonan verran Pietarin työläisten aseistamiseen kuin pikaisia perustavan kokouksen vaaleja? Mitä hyötyä on oleva vaaleista ennen kuin taistellaan Trepovia vastaan tai ilman taistelua Trepovia vastaan?

Tätä on tietenkin pohdittava tarkemmin. Panen toiveeni ensinnäkin siihen tapaamistilaisuuteen, joka Teillä on lähipäivinä Berliinissä erään ystäväni kanssa; toiseksi siihen, että me tapaamme Teidät täällä, kuten Felix kirjoitti. Toivottaen menestystä taistelussa aktiivisen boikotoinnin puolesta,

valmiina palveluksiin...

Lähetetty Genevestä Berliiniin

*Julkaistu ensi kerran v. 1926
V Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjotuksen mukaan

VSDTP:n KESKUSKOMITEALLE

25. X. 05.

Hyvät ystävät! Sain juuri kirjeenne, joka koskee minun nimittämistäni Kansainväliseen toimistoon¹⁸⁸ (sääli ettei nimitetty Orlovskia, mutta siitä keskustellaan kun tava-taan) ja tapaamistamme Odessassa (Berliinissä). Kohtaus on järjestettävä mahdollisimman pian. Odessan asemesta voin ehdottaa Varsovaa (Königsbergiä)¹⁸⁹— kaikki ehdot ovat samat, mutta se on lähempänä ja yllättävämpää poliisille. Viimemainitussa paikassa kaikki voisi päättyä teille neljässä päivässä, kun on mitä parhaimmat edellytykset (laillinen passi), joista kehotan alkamaan huolehtia tarmokkaasti jo nyt. Huonommissa olosuhteissa järjestetäessä aika on sentään melko lyhyt, ja jos mahdollista olisi hyvä lisätä osanottajien määrää. Jos valitsette epätavallisen kaupungin (Königsbergiin on Pietarista 22 tunnin matka), tapaaminen voidaan määrätä tapahtuvaksi etukäteen matkaoppaan mukaan sovituissa kahvilassa, hotellissa tai oluttuvassa.

Kirjoitan vielä tänään Kansainväliseen toimistoon ja kysyn konferenssista ja sen pitämisajasta; saatuani vastauksen lähetän sen oitis teille. Pyydän hartaasti pitämään kiirettä kohtauksen järjestämisessä jopa riippumatta Kansainvälisen toimiston konferenssista.

Pidettiinkö puolueiden välisessä konferenssissa pöytäkirjoja? Jos pidettiin, niin lähettäkää ne meille ehdottomasti.

Kirjoitettu Genevessä

*Julkaistu ensi kerran v. 1926
V Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

1907

M. S. KEDROVILLE

Kunnioitettu toveril! Niin kuin olemme sopineet, II osaan tarkoitettu aineisto on luovutettava viimeistään 1. X ja III osaan viimeistään 10. X¹⁹⁰. Ensimmäinen osa viivästy. 12 arkkia II osaan olen luovuttanut, seuraavat 7 ovat valmiit ja sitä seuraavat (noin 5 tai 7) voin luovuttaa hyvin pian. Tahtoisin kuitenkin tietää, tarvitsetteko todellakin näin nopeassa tahdissa koko tämän aineiston. Ryhdyttekö heti ladottamaan? Oletteko jo lähettänyt ladottavaksi 12 arkkia II osaan? Viivästytkö julkaiseminen, jos luovutan II osan lopun myöhemmin? Jos viivästy, voin luovuttaa II osan lopun heti, jos niin haluatte. Mutta minulla on suunnitelma: aion kirjoittaa II osan loppuun suuren teoksen maiden jakaantumisesta Venäjällä (uusien, v:n 1905 tilastotietojen perusteella) ja maiden kunnallistamisesta (huomioiden „Pääoman” IV osan eli „Theorien über den Mehrwert” *, joka ilmestyi niin ikään v. 1905). Mielestäni tämä kirjoitelma kiinnostaisi suuresti lukijakuntaa ja olisi erittäin ajankohtainen. Teokseen tarvitsemani aineiston olen koonnut jo miltei täydellisesti ja osaksi jo muokannutkin. Loppuun kirjoittaminen ottaa muutaman viikon; toivon voivani kirjoittaa tämän teokseni muutamassa viikossa.

Niinpä tiedottakaa minulle: toivotteko luovuttavani II osan heti ilman tuota uutta artikkelia — vai pitäisittekö parempana, että luovuttaisin II osan noin kuukauden tai 1½ perästä yhdessä uuden artikkelin kanssa.

*Kirjoitettu joulukuun alussa 1907
Lähetetty Suomesta Pietariin*

*Julkaistu ensi kerran v. 1930
XIII Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan N. K. Krupskajan
kirjoittaman jäljennöksen mukaan*

---

* — „Lisäarvoteoriat”. *Toim.*

1908

G. A. ALEKSINSKILLE

7. I. 08.

Pjotr hyvä!

Tulla tupsahdin tänään Nadezhda Konstantinovnan kanssa Geneveen¹⁹¹. Emme ole päättäneet vielä lopullisesti, mihin majoitumme: Aleksandr Aleksandrovitsh on kovasti Geneveä vastaan, joten suoritamme tiedusteluja muualta.

Mutta on saatava täysin selväksi asiointila täälläkin. Olkaa hyvä ja kirjoittakaa heti: 1) tuntuuko ketään *sopi-vaa* miestä kirjapainon ja lähettämön johtajan toimeen¹⁹²? 2) mitä ajattelisitte toh[torista]* tähän hommaan? 3) mitä erikoisia seikkoja on otettava varteen kirjapainon suhteen? [tarvitaanko sille] omistaja, kerran se [kuuluu] Tukholman edustajakokouksen bolshevistisen [puolueryhmän] Pää-äänenkannattajalle? Miksi pidätte Keskuskomitean omaisuutena vain *menshevikkien* kirjapainoa? 4) Luuletko, että viikkolehti on mahdollinen, ja suunnilleen kuinka suurta levikkiä sille voitaisiin ajatella? 300—500—1.000?

Saimme Berliinissä kirjeenne 17 hengen vangitsemisen aiheuttaman paniikin aikana¹⁹³ ja siksi hävitimme sen ehtimättä edes lukea tarkasti. .

Vastatkaa osoitteella...

Miten on terveytenne laita? Milloin [liki]pitäen voitte palata tänne? Onko terveytenne [edes jonkin] verran parantunut tänä aikana?

Puristan kättänne...

Lähetetty Genevestä Wieniin

Julkaistu ensi kerran v. 1930
XIII Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* Tässä kohdassa ja alempana on tässä kirjessä pantu hakasulkeisiin sisällön ja erinäisten säilyneiden kirjainten mukaan palautetut sanat ja sanonnat, jotka puuttuvat käsikirjoituksesta syystä että liuskasta, jolle kirje on kirjoitettu, on reväisty ja puuttuu palanen. *Toim.*

G. A. ALEKSINSKILLE

Pjotr hyvä! Minulla olisi Teille seuraavanlainen pyyntö. Olen kirjoittanut agraariohjelmaa koskevan laajan artikkelin, jossa olen muun muassa käsitellyt seikkaperäisesti II Duumassa käytyjä keskusteluja¹⁹⁴. Puuttuu muutamia II Duumalle jätettyjä *asiakirjoja*.

Nimittäin: *Mushenko* jätti 104:n tai 105:n lakiehdotuksen, ei sitä trudovikkien „tunnettua” lakiehdotusta, joka jätettiin I Duumalle ja toistettiin myös II:lle, vaan *uuden, eserräläisen*¹⁹⁵. Ranskaksi se on julkaistu Rapport du parti S. R. au congrès de Stuttgart'ssa. Olisiko Teillä sen venäjänkielistä tekstiä? Voisitko saada sen? Olisin suuressa kiitollisuudenvelassa, jos auttaisitte.

Onko se painettu erikoisena julkaisuna? missä ja milloin?

Teidän V. Uljanov

*Kirjoitettu v. 1908
tammikuun 7 ja helmikuun 2 pn välillä
Lähetetty Genevestä Wieniin*

*Julkaistu ensi kerran v. 1930
XIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

G. A. ALEKSINSKILLE

3. II. 08.

Kylläpä olette tehnyt karhunpalveluksen! Olette uskonut osoitteen ja yhteydet menshevikki Mandelbergille. Se on naiiviuden huippu. Mandelbergiä *ei saa missään nimessä* laskea lähellekään, mutta kun kerran olette tuon tyhmyyden tehnyt, niin ottakaa häneltä osoite pois ja vetäkää häntä huulesta.

„*Proletarista*” Teille kirjoitettiin eilen. Ryhmäkuntataistelun kärjistyminen on *kaikkialla* valtava ja väistämätön. Yksityiskohtaisemmin — tavattaessa.

V. Uljanov

Lähetetty Genevestä Wieniin

*Julkaisu ensi kerran v. 1930
XIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

A. M. GORKILLE

Hyvä A. M.! En ole pitkiin aikoihin kirjoittanut Teille. Matkamme lykkääntyy yhä: suurimpana esteenä nyt on se, ettei ole saatu tietoja Brysselistä. Ystäväni ovat kirjoittaneet minulle sieltä, että minua odotetaan sinne toimiston (Kansainvälisen sosialistisen) istuntoon. Olen lähettänyt sihteerille kyselyn, milloin on matkustettava (sillä minun on muka matkustettava Italiaan). *Vastausta ei vain kuulu.* Ja Brysseliin taas ei saa jättää menemättä.

Oletteko saanut „*Proletarin*”? Mitä aikeita Teillä on sen suhteen? Entä An. Vas:illa? Olen saanut häneltä tiedon, että hän kieltäytyy kirjoittamasta Kommuunista. Se on valitettavaa. Kolmas toimittajamme on *Innokeni*.

Kirjoittakaa, onko Teillä ja An. Vas:illa mitään suunnitella „*Proletaria*” varten.

Puristan kättänne.

Teidän *Lenin*

*Kirjoitettu
maaliskuun alkupuolella v. 1908
Lähetetty Genevestä Caprin saarelle
(Italia)*

*Julkaistu ensi kerran v. 1924
1 Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

M. F. ANDREJEVALLE

Hyvä Maria Feodorovna! Oheistan kirjastonhoitajamme kirjeen A. M:lle.

Asia on seuraavanlainen. Pyydän hartaasti A. M:ää kirjoittamaan *Venäjän* sanomalehtiin *julkisen* avoimen kirjeen, jossa pyydetään *auttamaan* Genevessä sijaitsevaa Kuklinin *kirjasloa*¹⁹⁶ lähettämällä vallankumouskauden sanomalehtiä ja sen historiaan liittyviä asiakirjoja.

Kirje saa olla lyhykäinen, laajalle yleisölle *selittävä*, miksi on tärkeää auttaa tätä kirjastoa sekä Gorkin itsensä että monien muiden hänen tuntemiensa kirjailijain työskentelyä varten.

Pyydän Teitä huolehtimaan tuon kirjeen monistamisesta hektografilla (toivottavasti Zinovi Aleksejevitsch¹⁹⁷ ei kieltäydy auttamasta siinä) ja lähettämisestä *kaikkiin* suuntaukseltaan vähänkin siedettäviin *Venäjän* lehtiin ja aikakausjulkaisuihin.

Olkaa hyvä ja järjestäkää kaikki tämä!

Samaa Zinovi Aleksejevitschia pyytäisin lähettämään *rahitavarana* ne kirjat, joita Viktor ei ole ottanut, jos *niitä* ei ota Natalja Bogdanovna¹⁹⁸.

Puristan lujasti kättänne.

Teidän *Lenin*

Hyvää vappua!

Kirjoitettu
huhtikuun lopulla v. 1908
Lähetetty Genevestä Caprin saarelle
(Italia)

Julkaistu ensi kerran v. 1930
XIII Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

TH. A. ROTHSTEINILLE

8. VII. 08.

Hyvä toveril

Luotonantajan¹⁹⁹ suhteen olen päättänyt lykätä kirjettä *aivan* lähiaikoina pidettävään Keskuskomitean *uuteen* kokoukseen²⁰⁰ asti. Minun on epämukavaa tuppautua, kun kerran puolueen valtuuttaman kollegion kokous pidetään kohdakkoin.

Ilomielin tapaan Teidät täällä. Geneven lähistöstä en voi sanoa juuri mitään varmaa: palattuani Lontoosta olen sairastellut yhtä mittaa, pysyttelen kotona enkä näe huvilaväkeä. Tiedän, että *Ranskassa* ja samalla Geneven lähetyvillä on paljon hyviä ja tuskin kovinkaan kalliita paikkoja. Esimerkiksi Mornex, Salève'in vuoren rinteellä, siis melko korkealla. Eräs tuttavani asui siellä vuonna 1904, ja siellä voinee majoittua omine talouksineenkin melko halvalla, täysihoitola taas käy kalliimmaksi, mutta 4—4½ frs * saa varmasti, sillä se on tavallinen hinta. Kauempana Genevestä (Mornex lienee noin 7 virstan päässä ja Salève'iin pääsee sähköraitioiteitse)—kymmenisen virstan päässä ja sitä kauempana, Juran rinteellä voi myös saada majoituksen, mutten tunne sikäläisiä paikkoja. Yritän tiedustella tarkemmin ja kirjoitan Teille heti, kun saan selvää.

Puristan lujasti kättänne.

Teidän *Lenin*

VI. Oulianoff. 61, III. Rue des Maraîchers. 61. Genève.
Osoite on uusi! Tämä on lähellä École de médecine **.

Lähetetty Genevestä Lontooseen

*Julkaistu ensi kerran v. 1930
XIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* — francs — frangilla. *Toim.*

** — lääketieteellistä koulua. *Toim.*

KIRJELAPPU A. A. BOGDANOVILLE

Hyvä A. A.! Lähetän Teille Steklovin kirjeen. Vastatkaa hänelle itse. Minä vastasin suostuvani, jos aihe jaetaan uudestaan — minulle filosofia ja Bazaroville talonpoikaiskysymys²⁰¹.

Puristan kättänne.

Lenin

P. S. Palauttakaa kirje.

Kirjoitettu
lokakuun 27 tai 28 pnä 1908
Genevessä

Julkaistu ensi kerran v. 1930
XIII Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

1909

G. J. ZINOVJEVILLE

Kamenevin kirjoituksen viimeiset kaksi kolmasosaa ovat perin kehoja ja tuskin niitä voidaan korjailemalla parantaa. Olen korjannut alkukolmanneksen (s. 1 — s. 5 loppuun), mutta edelleen en pysty korjaamaan, sillä näen, ettei tässä ole kysymys *korjaamisesta*, vaan *uudelleen muokkaamisesta*.

Oman ajatuksensa (että lokakuulaiset²⁰² ja oikeistolaiset taistelevat yksityiskohdista, että heidän taistelunsa, rettelöintinsä, tappelunsa ovat väistämättömiä tiellä monarkian muuttamiseen porvarilliseksi, että tästä tappelusta vallankumous *juontuu* vain *välillisesti*, s.o. proletariaatin astuttua näyttämölle, eikä välittömästi, ei itsensä porvariston „vasemmistolaistumisesta”) — tämän ajatuksen Kamenev esittää kirjoituksensa tässä osassa äärimmäisen sekavasti ja sotkuisasti, tuhansin tarpeettomin koukeroin.

Mielestäni *ei saa* päästää tällaisessa asussa.

Joko saakaa tekijä *muokkaamaan* viimeiset kaksi kolmasosaa *uudelleen*,— ja silloin me „korjaamme” kirjoituksen,— taikka yrittäkää itse kirjoittaa viimeiset kaksi kolmasosaa melkein uudestaan.

Oheellisenä lähetän likipitäisen muuttamisjäsenyyksen (musteella kirjoitetut ss. 1—3).

*Kirjoitettu kesällä 1909 Bombonissa
(Ranska, Seine-et-Marnen departementti)*

*Julkaistu ensi kerran v. 1930
XIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

G. J. ZINOVJEVILLE

Tiistaina.

Grigori hyvä!

Olen saanut kirjoituksen ruotsalaisten lakosta²⁰³. Erit-
tään hyvä. Lähetin sen Pariisiin Bogdanovia koskevan
artikkelini²⁰⁴ lopun kanssa (kertyi 100 riviä — 2 sivua
„*Proletarin*” liitteeseen). En sitten tiedä, hyväksyttekö kai-
ken. Jätän *täydellisesti* harkintanne varaan: olen
niin kyllästynyt tämän artikkelin kirjoittamiseen, etten nyt
tiedä, olisiko ehkä parempi heittää se *kokonaan* pois ja vas-
tata aivan muutamalla rivillä Bogdanoville hänen juorui-
hinsa „koko puolueyhmän omaisuuden” johdosta. Rat-
kaiskaa!

Plehanovista ryhdyn kirjoittamaan. Pääkirjoituksessa on
mainittava ruotsalaisten lakosta.

Puristan kättänne.

Lenin

Kirjoitettu
syyskuun 7 tai 14 pnä 1909
Bombonissa

(Ranska, Seine-et-Marnen departementti)

Julkaistu ensi kerran v. 1930
XIII Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

1910

L. TYSZKALLE

T:lle

28. III. 10.

Hyvä toveril Kiitos että lähetitte Rosa Luxemburgin kirjoitukset²⁰⁵.

Pääkysymyksestä — Warskin vaihtamisesta Lederiin — minun on protestoitava mitä päättäväisimmin. Hyvänen aika, Tehän saatatte meidät vallan mahdollomaan asemaan! En aio puhua Lederin henkilökohtaisista ominaisuuksista (mikäli ne ovat pistäneet silmään yhteistoiminnan aikana edustajakokouksissa ja konferensseissa: näissä kokouksissa saatu vaikutelma *ei* lainkaan todistanut tietoja, kykyjä, kirjallista makua, asian ymmärtämistä, vaan todisti useinkin pikkumaista salvartelua etc. etc.— minäkin kirjoitan Teille tietysti privatissime *). En aio puhua siitä, ettei saa vaihtaa kokenutta kynämiestä, viisasta marxilaista ja erinomaista toveria kokemattomaan ja varsin vähän sopivaan henkilöön.

Mutta minä aion puhua Pää-äänenkannattajan toimituskunnassa vallitsevasta tilanteesta ja puolueen *kriisistä*. Ei voi olla niin, että Te ette näkisi tilanteen olevan kriittinen. Yhdessä Warskin kanssa kirjoitamme Keskuskomiteaan Pää-äänenkannattajan toimituskunnan kokoonpanon muuttamisesta (Dan jarruttaa sitä ilmeisesti). Likvidaattorit **

* — ehdottomasti meidän kesken. *Toim.*

** Likvidaattoruus — opportunistinen virtaus, joka vallitsi menshevikkien keskuudessa Venäjän ensimmäisen, vuosien 1905—1907 vallankumouksen päätyttyä tappioon. Mainitun virtauksen kannattajat vaativat proletariaatin vallankumouksellisen illegaalisen puolueen likvidoimista ja tsaarivallan sallimissa puitteissa legaalisen toimivan opportunistisen puolueen luomista sen tilalle. Lenin ja muut bolshevikit paljastivat väsymättä likvidaattoreita, jotka olivat kavaltaneet vallankumouksen asian. VSDTP:n Prahan konferenssissa (tammikuussa 1912) likvidaattorit erotettiin puolueesta. *Suom.*

jarruttavat Keskuskomitean toimintaa. Ja tällaisena aikana, kun *ehdottomasti* tarvitaan sellaista miestä, joka on ollut täysistunnossa, on koeteltu työssä, päässyt yhteisymmärrykseen kollegiossa, ryhtynyt vakavaan sotaan vakavaa vihollista vastaan — tällaisena aikana hänet tahdotaan vaihtaa alokkaaseen!! Herra paratkoon — sehän olisi yhtä kuin lamauttaa Pää-äänenkannattaja! Onhan Pää-äänenkannattaja toistaiseksi jäänyt *koko* puolueen *ainoaksi* johtoelimeksi (kunnes Keskuskomitea kokoontuu sen jälkeen, kun likvidaattorit ovat tehneet sen tehottomaksi). Pää-äänenkannattajan työkyky on helkkarin tärkeä juttu — ja tällaisena aikana pitäisi „aloittaa alusta”, „alkaa totuttaa työhön” alokasta, *kinastella* eikä toimia. Ymmärtäkää toki, että menshevikit, nojaten täysistuntoon (ja muodollisesti heillä on kiistaton oikeus nojata siihen), *kinaavat* suorastaan jokaisesta päätöslauselman sanasta, jokaisesta seikasta, josta päätöslauselmassa ei ole sanottu, jokaisesta (pienimmästäkin) täysistunnossa sattuneesta välikohtauksesta löytääkseen *takaportin*. Ja kuinka sitten olisi ajateltavissa heilurin osaan mies, joka *ei ole ollut* täysistunnossa eikä ole enää *moniin aikoihin* toiminut kanssamme VSDTP:n keskuksissa? Sehän on kerrassaan mahdotonta! Se on yhtä kuin pysäyttää työ — ja sellaisena ajankohtana, jolloin jokaisessa kokouksessa pitää *ratkaista mitä tärkeimpiä* asioita. Lederinhän olisi silloin pakko sanoa „en tiedä” vastaukseksi *tuhansiin* menshevikkien perusteluihin ja saivarteluihin (hehän ovat, kuten hyvin tiedätte, hiton näppäriä käyttämään hyväkseen kaikenlaista fraktioneller Dreck *). Kuinka nyt voidaan ajatellakaan sellaista miestä tällaisena aikana?

Ei. Ei. Emme vaadi liikoja PSD:ltä **. Tunnetemme sen voimat, sen tarpeet, Puolassa tehtävän työn vaatimukset. Emme rasita Warskia emmekä irrota häntä puolalaisesta *kirjallisuustyöstä*. Mutta Teidän pitää ehdottomasti jättää hänet meille Pää-äänenkannattajaan, niin kuin sovimme täysistunnon aikana. Ilman Warskia emme *mitenkään* pysty „läpäisemään” kriisiä — saamaan aikaan muutosta Pää-äänenkannattajan toimituskunnan kokoonpanossa. Kun pulakausi on ohi, kun Pää-äänenkannattajan toimitus-

* — ryhmäkuntalaista roskaa. *Toim.*

** — Puolan sosialidemokratialta. *Toim.*

kunnan kokoonpano on muuttunut, silloin... mutta silloinkaan *ei* missään nimessä Lederiä. Antakaa sitten Karski, ellei sittenkään voida jättää Warskia. Mutta nyt Warski on kerrassaan, kerrassaan välttämätön.

Puristan kättänne. Terveisiä Rosalle.

Teidän *Lenin*

Lähetetty Pariisista Berliniin

*Julkaistu ensi kerran v. 1925
III Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

M. M. ZOLINALLE

M. M:lle

30. IV. 10.

Toveri hyvä! Kiitän, että tiedotitte Mihailin tilasta. Ryhdyin heti toimeen raha-avun järjestämiseksi hänelle. Asia on niin, että sen järjestäminen Keskuskomitean Ulkomaisen byroon kautta on toivotonta, sillä nykyään olemme siellä vähemmistönä. Sattui Venäjälle menijöitä, joiden mukana lähetinkin Venäjän Keskuskomitealle tiedon, että se järjestäisi raha-apua Mihailille. Toivon saavani suotuisan vastauksen parin viikon kuluttua. *Joka tapauksessa* pitäisi saada aikaan, että Mihail jatkaisi terveytensä hoitoa ja jäisi toistaiseksi Davosiin täydelliseen toipumiseen saakka.

Puristan lujasti kättänne.

Teidän *N. Lenin*

Osoitteeni on:
Mr. Vl. Oulianoff.
4. Rue Marie Rose. 4.
Paris. XIV.

*Lähetetty Pariisista Davosiin
(Sveitsi)*

*Julkaistu ensi kerran v. 1930
XIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

L. TYSZKALLE

20 7.

Werter Genosse *! Sain juuri tietää Warskilta, että kaksi golosilaista (täysistunnossa *ollutta*) on jo Venäjällä. Tilanne on kriittinen. Täysistunnon jälkeen olemme menettäneet *kolme* bolshevikkia²⁰⁶. Enempää emme voi. Olemme hukassa, elleivät puolalaiset auta. Joko löytäkää toinen Keskuskomitean kannalla oleva puolalainen ja lähettäkää hänet Haneckin mukana 2—3 viikoksi, jotta voitaisiin *hinnalla millä hyvänsä* kutsua koolle kollegio *ainoastaan* suorittamaan „toimenpiteet” ja täytevaalit,— tai ollaan hukassa²⁰⁷. Se riippuu Teistä. Me olemme tehneet kaiken voitavamme, hukanneet kolme miestä, enempää emme voi. Kirjoittakaa minulle: Mr. Oulianoff. Rue Mon Désir. Villa les Roses. *Pornic* (Loire-Inférieure). France. Olen siellä elokuun 23:nteen saakka ja sitten Kööpenhaminassa²⁰⁸.

Paljon terveisiä Rosalle.

Teidän N. Lenin

Kirjoitettu heinäkuun 20 pnä 1910
Lähetetty Pariisista Berliiniin

Julkaistu ensi kerran v. 1925
III Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* — Arvoisa toveril Toim.

K. RADEKILLE

30. IX. 10.

Werter Genosse *! Suokaa anteeksi, että vastaan myöhään molempiin kirjeisiinne. Vasta toissapäivänä palasin Pariisiin ²⁰⁹, joten en voinut vastata ennemmin.

Mitä tulee Pää-äänenkannattajaan tarkoitettuun artikkeliin aseistariisuntaa koskevasta Kööpenhaminan edustajakokouksen päätöslauselmasta, niin artikkeli on jo tilattu (jo Kööpenhaminassa) ja toinen avustaja on sen jo kirjoittanut. Valitettavasti tarjouksenne on tullut liian myöhään.

Siitä, että artikkelinne julkaistaisiin seuraavassa numerossa, on keskusteltava Warskin ja toisen toimittajakumppanin kanssa. Teen sen.

„Leipziger Volkszeitungissa” ** julkaistujen pääkirjoitusten johdosta täytyy sanoa, että kysymys on hyvin mielenkiintoinen, mutta olen vähänlaisesti tutkinut sitä, ja minun mielestäni Te ette ole teoreettisesti ihan oikeassa. „Kapitalismin puitteissa toteutumattoman” kriteeriä ei saa ymmärtää niin, että porvaristo ei salli, että sitä ei voida viedä läpi j.n.e. Tässä mielessä ovat hyvin monet minimiohjelmamme vaatimukset „toteutumattomia” ja silti välttämättömiä.

Ja sitten, mainitessanne Internationalen adressin, Te olette jättänyt lainauksesta pois valtioiden välisten suhteiden periaatteita koskevat Marxin sanat. Eikö se ole „minimiohjelma” kansainvälisessä politiikassa? Ja vihdoin miksette mainitse sanallakaan Engelsin artikkelista „Kann Europa abrüsten?” ²¹⁰

Olette mielestäni täysin oikeassa (kaikki tämä on tietystikin henkilökohtainen mielipiteeni), ettei saa jättää pois

* — Arvoisa toveril Toim.

** — „Leipzigin Kansanlehti”. Toim.

kansan aseistamisen vaatimusta. Eikö olisi oikeampaa keskittää hyökkäys siihen, että Volkswehria * ei ole päätöslauselmassa, eikä siihen, että Abrüstung ** siinä on?

Martoville ja Trotskille haluan vastata „*Neue Zeitisa*” ***. Olen kirjoittanut jo Kautskylle ja kysellyt, julkaiseeko hän ja kuinka pitkän. „*Leipziger Volkszeitungissa*” on tietystikin myös vastattava.

Puristan kättänne. Teidän *Lenin*

Lähetetty Pariisista Leipzigiin

*Julkaistu ensi kerran v. 1930
XIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjotuksen mukaan

---

* — kansan aseistusta. *Toim.*
 ** — aseistariisunta. *Toim.*
 *** — „Uusi Aika”. *Toim.*

K. RADEKILLE

Toveri *Karl Radekille*

9. X. 10.

Kunnioitettu toveri! Olin aikeissa vastata Martovin ja Trotskin kirjoituksiin „*Neue Zeitissa*” * laajalla artikkelilla itse asian olemuksesta. Mutta kävikin toisin. Te olette julkaissut erittäin hyvän lausunnon, ja jo ennen kuin kirjoitin Kautskylle ja Wurmille aikeistani, tov. Karski tarjosi „*Neue Zeitille*” Martovia vastaan tähdätyn kirjoituksen ²¹¹. Wurm lähetti Karskin kirjoituksen minulle, ja minä suostuin rajoittumaan tähän kirjoitukseen.

En kuitenkaan voi jättää vastaamatta Martovin ja Trotskin aivan mahdottomiin järjettömyyksiin ja vääristelyihin. Olen saanut jo valmiiksi kolmanneksen tai puolet kirjoituksestani. Sen aihe on: „*Venäjällä käydyn puolueensisäisen taistelun historiallinen sisältö*” ²¹². Olkaa hyvä ja neuvo-kaa: olisiko mahdollista ja tarkoituksenmukaista julkaista tämä kirjoitus „*Leipziger Volkszeitungissa*” **?

Jos vastaus tähän kysymykseen riippuu siitä, miellyttääkö kirjoitukseni vai eikö miellytä toimituskuntaa, olen tietystikin mielelläni valmis tarjoamaan Teille kirjoituksen ilman mitään ehtoja.

Olisin Teille erittäin kiitollinen, jos tiedottaisitte minulle jo nyt jotain tästä asiasta. Tekisi mieli esim. tietää, voisitteko julkaista „*Leipziger Volkszeitungissa*” muutamia alaker-toja tästä aiheesta? Mikä saattaisi olla kirjoituksen *maksimi* pituus? Ja sitten: en pysty kirjoittamaan saksaksi, vaan kirjoitan venäjäksi; voitteko käännättää Leipzigi-ssä — vai onko se Teille epämukavaa tai hankalaa ja täytyisikö minun löytää kääntäjä täältä (tämän kyllä voi-

* — „*Uusi Aika*”. *Toim.*

** — „*Leipzigin Kansanlehti*”. *Toim.*

nen myös tehdä)—vai vihdoin kirjoitanko *erittäin* huonolla saksankielelläni (josta näytteen saatte tästä kirjeestäni) ja Leipzigissä sitten käännetään huonosta saksasta hyvälle saksan kielelle? (Kerran eräs kaverini kertoi minulle, että on *helpompaa* kääntää saksan kielelle hyvästä venäjän kielestä kuin kehnosta saksan kielestä.)

Parhainta toivottaen

Teidän *N. Lenin*

Osoitteeni on:

Mr. Vl. Oulianoff.

4. Rue Marie Rose. 4.

Paris. XIV.

Lähetetty Pariisista Leipzigin

*Julkaistu ensi kerran v. 1930
XIII Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan
Venäjännös saksan kielestä*

G. V. PLEHANOVILLE

22. XI. 10.

Hyvä G. V.! Tov. Grigori antoi minulle juuri kirjeenne. Kansainvälisestä sosialistisesta toimistosta olen saanut kaiken kaikkiaan yhden paperilapun *pelkästään* raha-asioista — s.o. puolueemme maksuista Kansainvälisen sosialistisen toimiston ylläpitoon. Olen antanut paperin Keskuskomitean Ulkomaisen byroon kassanhoitajalle ja vastannut Huysmansille, että olen tiedottanut maksuista Keskuskomitealle. Jokaisen Kansainvälisestä sosialistisesta toimistosta saadun „ei-raha-asioita” koskevan paperin tulen tietystikin lähettämään Teille.

Mitä mieltä olette „Rabotshaja Gazetasta”?

Täällä puhutaan, että alkaessaan julkaista uudestaan „Golosa” Martov ja kumpp. ovat pyytäneet puoluemiesmenshevikkejä „menemään pois” „heidän” ryhmästään.

Puristan kättänne.

Teidän N. Lenin

Lähetetty Pariisista Geneveen

*Julkaistu ensi kerran v. 1930
XIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

1911

G. V. PLEHANOVILLE

3. II. 11.

Hyvä toveri! Sain tänään Singeriä koskevan kirjeenne ja annoin toverille, joka lupasi lähettää sähkösanoman (minussa on pikkuista influenssaa). Ja sitten. Lähetin Teille joulukuun 18 p:nä Huysmansin kirjeen sekä vastaukseni luonnoksen²¹³. Vastauksenne viipyy niin kovin kauan!! Lähettäkää vaikkapa Huysmansin kirje.

Puolueryhmästä kirjoitetaan, että „Zvezdan” 4. numerossa julkaistun Jordanskin kirjoituksen jälkeen likvidaattorit ovat tehneet uuden rynnäkönn. Likvidaattorien kannalla olivat Smirnov, Martovin veli, Tsherevanin y.m.

Vastaan olivat Veselovski, Tshernyshev, Lositski.

Poletajev (joka kirjoitti minulle tästä) sanoo, että voitto on varma, t.s. likvidaattorien rynnäkönn on lyöty takaisin.

Puristan kättänne. Teidän *Lenin*

*Lähetetty Pariisista San Remoon
(Italia)*

*Julkaistu ensi kerran v. 1930
XIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

A. M. GORKILLE

Hyvä A. M.! Miten on terveytenne laita? M. F. kirjoitti, että palatessanne Teissä oli yskää y.m.s. Toivottavasti olette tervehtynyt.

Meillä on käynyt onnettomasti „Myslille”²¹⁴. „Retshistä” y.m. lehdistä Te kaiketi tiedätte, mistä on kysymys. Yritys on siirrettävä Pietariin ja aloitettava alusta. Mutta meillä ei ole luotettavia legaalaisia miehiä.

Ettekö voisi auttaa meitä, jos olette myötämielinen „Myslille”? Tai ehkä Pjatnitski voisi auttaa? Asiat ovat nyt niin, että meillä on vielä toistaiseksi rahaa sellaisen pikuisen aikakauslehtisen kustantamiseen (tietystikin sillä ehdolla, että kaikki me teemme työtä maksutta ja sivullisille maksamme 20 rpl. arkilta! Eipä paljoa, kuten näette). *Nykyään* tarvitaan siis yksinomaan *teknillistä* apua: on löydettävä kustantaja, joka julkaisisi aikakauslehteä *tuhlaamatta yhtäkään kopeekkaa omia* varojaan (tällöin me tunnustamme *mitä tiukimman* legaalisuuden siinä määrin, että annamme sekä kustantajalle että toimitussihteerille+lakimiehelle oikeuden *evätä* kaiken mikä olisi vähänkin vaarallista: neljä numeroa olemme julkaisseet saamatta oikeusistuimelta pienintäkään moitetta. № 5 takavarikoitiin Kautskyn takia²¹⁵!! Selvä on, että se oli saivartelua. Kautskyn kirjoituksessa ei ollut mitään laitonta).

Miksei Pjatnitski tai joku muu voisi auttaa meitä näin vaarattomassa asiassa? Jos on mahdotonta löytää kustantajaa, niin eikö voitaisi löytää *sihteerii* — *legaalista* henkilöä, jolle maksaisimme 50 rpl. kuukaudessa kirjapaino- ja lähetyspuuhista. Tarvitaan rehellistä ja huolehti-vaista miestä, eikä muuta mitään. Koko onnettomuutemme on siinä, että meillä *ei ole* legaalista väkeä — paitsi työläisiä (he eivät sovi).

Toinen asia. Meillä on jo *maksettu* käännös Kautskyn uusimmista kirjoituksista Maslovia vastaan²¹⁶. Legaalinen teos. Tarpeellinen teos, sillä Maslov on valehdellut mahdolltomasti ja puhunut palturia venäläisille lukijoille. Noin 3—5 painoarkkia. Olisiko mahdollisuutta julkaista — ilman tekijänpalkkioita (sillä käännöksestämme on jo maksettu) omakustannushintaan? Kelpaako Pjatnitski (tai joku muu) johonkin tällaiseen vai ei?

Kolmas asia. J. M. Nahamkis, joka on karkotettu tänne Pietarista yhteyksistä sosialidemokraattiseen ryhmään (*Nezovorov*, toiselta nimeltään *Steklov*, hän on kirjoittanut Tshernyshevskistä hyvän kirjan²¹⁷), hakee kovasti työtä ja pyytää kysymään, saisiko ehkä julkaista Pearyn „*Pohjoisnaparetken*”. Hän luulee sen menevän kaupaksi.

Mitä uutta Teillä on „suunnitelmiin” nähden? Kirjoitkaa.

Vastatkaa toki koulumme työläisille. He ovat hyviä poikia. Eräs runoilijaparka kirjoittelee alinomaa runoja, mutta hänellä ei ole ohjaajaa, auttajaa, opastajaa eikä neuvojaa.

Puristan kättänne. Teidän *Lenin*

Robert E. Peary:

„*La découverte du pôle nord*”. Paris — mainio kuvitus. Kuvalaatat voidaan ostaa täältä halvalla. Noin 15 painoarkkia, 40.000 merkkiä kussakin. (Kävin juuri tapaamassa Steklovia, joka tiedottikin minulle nämä yksityiskohdat.)

*Kirjoitettu huhtikuun lopulla 1911
Lähetetty Pariisista Caprin saarelle
(Italia)*

*Julkaistu ensi kerran v. 1924
/ Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

ASIAINTILA PUOLUEESSA

Puolueemme on epäilemättä tullut erääseen kehityksensä kriittilliseen kohtaan. Kaikkien bolshevikkien on ponnistettava voimansa tehdäkseen perin pohjin selväksi periaatteellisen linjansa, liittyäkseen lujemmin yhteen ja johdattakseen taas puolueen, kuten ennenkin, oikealle tielle.

Ulkomailla on juuri (kesä- ja heinäkuussa 1911) ollut tapahtumia, jotka tietävät puoluekeskusten kriisiä. Nämä tapahtumat, joista on kerrottu ja joita on valotettu useissa miltei kaikkien puolueyhmiön ja virtausten lehtisissä, ovat suppeasti sanottuna siinä, että likvidaattorit (Keskuskomitean Ulkomaisen byroon kautta²¹⁸) ovat lopullisesti ajaneet karille täysistunnon koollekutsumisen. Bolshevikit ovat tehneet pesäeron tästä itsensä laittomaksi asettaneesta Keskuskomitean Ulkomaisesta byroosta ja muodostaneet liitossa „sovittelijain” ja puolalaisten kanssa „Teknillisen komission” ja „Organisaatiokomission”²¹⁹ valmistelemaan konferenssin koollekutsumista.

Mikä periaatteellinen merkitys on näillä tapahtumilla?

Pesäero likvidaattoreista, jotka ovat katkaisseet suhteensa VSDTP:hen, mutta jarruttaneet koko sen toimintaa keskusten (sellaisten kuin Keskuskomitean Ulkomaisen byroon) sisältä käsin, merkitsee tämän jarrun poistamista ja mahdollisuutta ryhtyä yksissä miehin illegaalisen ja todella vallankumouksellisen sosialidemokraattisen puolueen palauttamiseen entiselleen. Tämä on ensimmäinen ja tärkein seikka. Toiseksi: pesäero kaikki puoluelait rikkooneista Keskuskomitean Ulkomaisesta byroosta (ja sitä seurannut Martovin ja Danin eroaminen Pää-äänenkannattajan toimituskunnasta, jonka työhön he eivät olleet vuoden 1910 helmikuusta lähtien osallistuneet *lainkaan*) merkitsee, että korjataan se täysistunnon (tammikuu 1910) tekemä virhe, jonka vuoksi keskuksiin joutuivat goloslaiset²²⁰, s.o.

likvidaattorit, eivätkä puoluekantaiset menshevikit. Täysistunnon periaatteellinen linja (työväenpuolueen puhdistaminen *porvarillisista* likvidaattoruus- ja otzovismi*-virtauksista) on nyt vapaa likvidaattorisista keskustelimestä, jotka sitä salasivat.

Onneksi ovat golosilaisten ja Trotskin tekopyhät voivotukset Keskuskomitean Ulkomaisen byroon puolustamiseksi saaneet välimiehiltä oikean arvion. Kolme saksalaista sosialidemokraattia (Mehring, Kautsky ja Zetkin) saivat ratkaistakseen kysymyksen bolshevikkien rahoista, jotka oli *ehdollisesti* annettu Keskuskomitealle, ja he ovat päättäneet, *alustavasti*, ennen konferenssin pitämistä, luovuttaa rahat Teknilliselle komissiolle eikä Keskuskomitean Ulkomaiselle byroolle. Tämä päätös merkitsee, että välimiesoikeus katsoo Keskuskomitean Ulkomaisen byroon olevan *väärässä*.

Millä kannalla ovat muut ulkomailla olevat puolueeryhmät? Trotski puolustaa tietenkin kaikin mokomin likvidaattoreita, vperjodilaiset²²¹ *myös* (he eivät ole vielä sanoneet sitä lehdistössä, mutta se tiedetään heidän ja Organisaatio-komission välisistä virallisista neuvotteluista). Plehanov „odottelee” saarnaten toistaiseksi (ks. plehanovilaisten päätöslauselmaa) sovintoa Keskuskomitean Ulkomaisen byroon kanssa.

Keskuskomitean Ulkomainen byroo yrittää itse ryhtyä kutsumaan koolle konferenssia Trotskin, „Vperjodin” ja kumpp. avun turvin. Syntyykö tällaisesta „liitosta” mitään — se on tietämätöntä. Periaatteellista romahdusta ei tässä voida välttää. Tällaisesta liitosta *ei voi* syntyä mitään puolueuetyön tapaistakaan. Keskuskomitean entisen Ulkomaisen byroon kyhäämä „blokki” ei merkitse muuta kuin juonittelua hra Potresovin, Mihailin, Jurin, Romanin ja kumpp. ryhmän puolueenvastaisen ja sosialidemokratianvastaisen toiminnan *verhoamiseksi*.

---

* Otzovismi — opportunistinen virtaus, joka syntyi bolshevikkien keskuudessa vuonna 1908. Käyttäen kilpenään vallankumouksellisia korulauseita otzovistit vaativat sosialidemokraattisten edustajain kutsumista pois III Valtakunnanduumasta ja legaalisisissa järjestöissä harjoitettavan toiminnan lopettamista. Välttämättä taantumusvuosien oloissa puolueen oli tehtävä vain illegaalista työtä, otzovistit kieltäytyivät osallistumasta Duumaan, työväen ammattiyhdistyksiin, osuuskuntiin ja muihin legaalisiin ja puolilegaalisiin joukkojärjestöihin ja katsoivat välttämättömäksi keskittää koko puolueitoiminta illegaalisen järjestön puitteisiin. Ks. Leninin artikkelia „Otzovismin ja Jumalanrakentamisen kannattajain puolueeryhmästä” (Teokset, 16. osa, ss. 16—49). *Suom.*

Bolshevikkien tehtävänä on nykyään liittyä lujasti yhteen, torjua kaikki sosialidemokratian viholliset, olla esimerkkinä kaikille horjueille ja auttaa illegaalista VSDTP:tä pääsemään jaloilleen.

Sanotaan, että tämä on kahtiajako. Keskuskomitean Ulkomaisessa byroossa olevien herrojen tällaisten voivostusten tekopyhyiden ovat tunnustaneet saksalaisetkin, joille Venäjän asiat ovat vieraita. Martovin kirjasen saksankielinen laitos, joka oli toimitettu hallussapitäjille, kirvoitti Klara Zetkinin huuilta lausunnon: „Iljettävä tekele.”

Venäjällä ei ole tapahtunut illegaalisten järjestöjen jakautumista, ei ole rinnakkaisia sosialidemokraattisia järjestöjä. On puolueen kannattajia ja eronneita, eristäytyneitä likvidaattoreita. Golosilaisten, Trotskin, Bundin, „Vperjodin” y.m. ulkomaiset ryhmät tahtovat peitellä likvidaattoreiden erkanemista, auttaa heitä verhoutumaan VSDTP:n lipun suojaan, auttaa heitä ajamaan karille VSDTP:n ennalleen palauttamista. Tehtävämme on antaa hinnalla millä hyvänsä vastaisku likvidaattoreille ja *heidän vastarinnastaan huolimatta* luoda VSDTP uudestaan. Se, että pois jääneiden legalistien vastarinnasta huolimatta tapahtuvaa illegaalisen puolueen uudestiluomista ja lujittamista nimitetään „kahtiajaksi”, on yhtä kuin pilkanteko totuudesta ja (tahaton tai teeskennelty) likvidaattorien auttaminen. Bolshevikkien sanotaan toivovan ryhmäkuntia. Tällä perusteella ovat „sovittelijat” nykyään erkaantuneet (Pariisissa) erikoiseksi *puolueryhmäksi*. Toivomatta „ryhmäkuntalaisuutta” he ovat perustaneet uuden puolueryhmän (jolla on erikoinen edustusto Teknillisessä komissiossa ja Organisaatiokomissiossa — se juuri onkin puolueryhmän perustunnusmerkki, „sovittelijain” omassa keskuudessaan pitämää sisäistä kuria).

Kuinka ovat asiat ryhmäkuntalaisuuden suhteen? Tammiukuussa 1910 bolshevikit laskivat hajalle oman ryhmänsä *sillä ehdolla*, että kaikki muutkin ryhmät hajotetaan. Tämä ehto on jäänyt täyttämättä, niin kuin kaikki tietävät. „Golos”, „Vperjod” sekä Trotski ja kumpp. *tehostivat* ryhmäkuntamaista eristäytyneisyyttään. Siksi mekin bolshevikit ilmoitimme joulukuun 5 p:nä 1910 avoimesti, että ehtoa vastaan *on rikottu*, että sopimuksemme puolueryh-

mien laskemisesta hajalle *on mitätöity*, ja vaadimme takaisin ryhmämme rahat.

Puolueenvastaisten virtausten lisäksi myös plehanovilaiset ovat säilyttäneet puolueeryhmänsä; heillä on oma äänenkannattaja („Dnevnik”), *oma* ohjelma, omat ryhmäkunnan ehdokkaat keskuksiin, ryhmäkunnan oma sisäinen kuri.

Mitä onttoa sanahelinää onkaan tällaisen asiointilan valitessa kirkua „ryhmäkuntalaisuutta” vastaan, varsinkin sellaisten henkilöiden taholta, jotka ovat juuri muodostaneet ryhmäkuntansa. On vihdoinkin aika käsittää, että kirkuminen ryhmäkuntalaisuutta vastaan on *huomion johtamista pois* todella tärkeästä kysymyksestä, siitä kysymyksestä, onko eri ryhmien työ *sisällöltään puoluetta rakentavaa* vai *puolueenvastaista*. Me bolshevikit muodostimme Teknillisen komission ja Organisaatiokomission liittoutuen „sovittelijain” ja puolalaisten ryhmien kanssa. Puolalaiset *kannattavat* „sovittelijoita”, me olemme vähemmistönä, me emme vastaa Teknillisen komission ja Organisaatiokomission sovitteluhenkisistä virheistä. Koko „sovittelukunnan” historia (jonka kerromme julki lehdistössä heti, kun sovittelijat *pakottavat* meidät sen tekemään) on *huutavaa* virheellisyttä. Bolshevikkien on käsitettävä tämä, ettei näitä virheitä enää toistettaisi.

„Sovittelijat” *eivät käsittäneet* likvidaattoreista tehdyn pesäeron aatteellisia juuria ja sen vuoksi jättivät heille muutamia *takaportteja* ja olivat useinkin (tahattomasti) likvidaattorien leikkikaluna. „Sovittelijat” veivät läpi (yhdessä puolalaisten kanssa) vuoden 1910 tammikuun täysistunnossa päätöslauselmaan idioottimaisen pykälän: „Avautuu ensimmäisen kerran” j.n.e. (ks. Leninin kirjoitusta „Diskussionnyi Listokin” 2. numerossa²²², Plehanovin „Dnevnikia”, hän kun pitää pykälää pöhönä, integralistisena, t.s. järjettömänä). Sovittelijat uskoivat golosilaisiin; siitä hyvästä „Golos” on häväissyt *julkisesti* sovittelijoita mehevillä suudelmillaan.

Sovittelijat luottivat Trotskiin, joka on ilmeisesti ja täysin kääntänyt kelkkansa likvidaattorien suuntaan. Venäjällä sovittelijat (pitäen toista vuotta hallussaan Keskuskomitean byroota, t.s. *koko* valtaa ja *kaikkia* rahoja) yrittivät hieroa kauppa likvidaattorien kanssa, esittivät heille kutsuja, „odottivat” heitä ja *siksi* eivät tehneet *mitään*.

Ja nyt sitten päästyään Teknilliseen komissioon ja Organisaatiokomissioon sovittelijat ovat joutuneet tienhaaraan: yhtäältä *se tosiasia*, että on tehty pesäero Keskuskomitean Ulkomaisesta byroosta, on sovitteluhenkisten virheiden tunnustamista ja korjaamista. Toisaalta bolshevikkeja vastaan tähdätyn erillisen puolueyhmän muodostaminen ja liittoutuminen vähimmin varmojen puolalaisten kanssa on askel vanhojen virheiden jatkamisen tietä.

Velvollisuutemme on varoittaa kaikkia bolshevikkeja tästä vaarasta sekä kehottaa heitä tiivistämään kaikki voimansa ja *taistelemaan* konferenssin puolesta. Poikkeuksetta kaikki on saatava liikkeelle tämän taistelun hyväksi. Bolshevikkien täytyy voittaa johdattaakseen puolueen oikealle tielle.

Virtauksena bolshevikit ovat kokeneet vallankumouksen jälkeen kaksi virhettä: 1) otzovismi-vperjodilaisuuden ja 2) sovittelun (hoipertelun likvidaattorien suuntaan). On aika päästä irti molemmista.

Me bolshevikit olemme kivenkovaan päättäneet olla *nyt missään nimessä* toistamatta (ja olla *antamatta* toistaa) sovitteluvirhettä. Se merkitsisi VSDTP:n jälleluomisen jarruttamista, sen sotkemista uuteen peliin golosilaisten (tai heidän Trotskin kaltaisten apuriensa), vperjodilaisten y.m. kanssa, mutta aika on kriittinen eikä hidastelu käy päinsä.

Kaikkien bolshevikkien on liityttävä lujasti yhteen, pidettävä nopeasti ja *hinnalla millä hyvänsä* konferenssi, päästävä voitolle siinä tai siirtyä avoimeen, selvään, periaatteelliseen oppositioon. Puolueen pystyy johdattamaan oikealle tielle vain bolshevismi, joka ei hoipertele ei vasemmalle eikä oikealle.

Kirjoitettu heinäkuussa 1911

*Julkaistu ensi kerran v. 1956
„Kommunist” aikakauslehden
5. numerossa*

*Julkaistaan
konekirjoitusjäljennöksen
mukaan*

A. M. GORKILLE

15. IX. 11.

Hyvä A. M.! Taisin kirjoittaa Teille viimeksi parisen kuukautta sitten — koulun²²³ alettua (nyt se on jo päättynyt ja opiskelijat ovat matkustaneet pois). Vastausta ei kuulunut — tulin ajatelleeksi, että jokohan „neuvottelut” olivat pitkistyneet vai oliko tapahtunut jonkinlaisia perusteellisia muutoksia. Äskettäin kävi Leshtshenko täällä, kertoi Caprista, ja sain ilokseni tietää, että kaiken syynä oli ollut suunnittelemienne tapaamisten lykkäytyminen „markkinain jälkeen”²²⁴ tapahtuviksi. Ja suunnitelmat taas — Leshtshenko sanoi — ovat Caprilla entiset: paksu aikakausjulkaisu, suuri sanomalehti ja vielä kai kopeekka-lehti.

Niin, niin, nyt se olisi parahiksi. Likvidaattorit puuhaavat (niin kuin huhutaan Pietarissa, josta saimme tänään kirjeen) Kijevskaja Kopeikan ostamista ja siirtämistä Pietariin. Olisi perin tärkeää järjestää heille vastaisku.

Toistaiseksi olemme pystyneet vain keräämään viimeiset rahavarat kokoon „Zvezdan” julkaisemisen uudistamiseen. Panen suuria toiveita apuunne: lähettäkää kirjoitus. Apu on erittäin tarpeen alussa, sillä keskeytetyn julkaisun uudistaminen ei ole mikään helppo asia.

Oletteko saanut ja lukenut Kamenevin kirjasen? Toivon sen hälventävän eräitä ennakkoluuloja, joita Teillä taitaa olla sen tekijää kohtaan.

Puolueasioissa meillä on melkoista sotkua, mutta ollaan sentään lähempänä loppuratkaisua. Plehanov luikertelee — loppuratkaisun edellä hänellä on aina ollut sellaista, jonkinlaisena tautina. Martov lähetti Kautskylle ja Zetkinille käännökseen (koneella kirjoitetun) kirjasestaan, millä auttoi meitä *suuresti*: sekä Kautsky että Zetkin haukkuivat

---

kirjasen pataluhaksi, edellinen nimitti sitä iljettäväksi, toinen likaiseksi.

No niin, kaikkea hyvää. Kirjoittakaa „Zvezdaan”.

Älkää katsoko vaivaksi kirjoittaa pari sanaa. Paljon terveisiä Maria Feodorovnalle.

Teidän *Lenin*

*Lähetetty Pariisista Caprin saarelle
(Italia)*

*Julkaistu ensi kerran v. 1925
III Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

G. L. SHKLOVSKILLE

Kunnioitettu toveri! Matkustaessani täältä (huomenna esitelmöin täällä aiheesta „Stolypin ja vallankumous”) Geneveen poikkeen Bernissä ja tahtoisin tavata sikäläisiä bolshevikkeja. Kirjoittakaa heti (osoite on toisella puolella * — N. N:ää *varten*), voisinko tavata Teidät keski-
viikkona tai torstaina ja onko Teillä siellä vielä bolshevikkeja.

Puristan kättänne. *Lenin*

P. S. Teidän osoitteellanne saattaa tulla kirjeitä minulle. Jos olette muuttanut asuntoa, ilmoittakaa postiin.

*Kirjoitettu syyskuun 25 p:nä 1911
Lähetetty Zürichistä Berniin*

*Julkaistu ensi kerran v. 1930
XIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

---

* Tarkoitetaan Safarovin osoitetta, joka oli merkitty postikortin toiselle puolelle lähettäjän osoitteena. *Toim.*

G. L. SHKLOVSKILLE

Kunnioitettu toveri! Sain kirjeenne ja vastasin sähkösanomalla.

Väärinkäsitysten välttämiseksi lisään vielä muutamia yksityiskohtia. Kysymyksessä on *julkinen* esitelmä („Stolypin ja vallankumous”), josta pääsymaksu menee „Rabotshaja Gazetan” hyväksi (ei tietenkään tarvitse tai ei ainakaan ole välttämätöntä kirjoittaa ilmoituksiin, minkä hyväksi keräys suoritetaan). Kokouksen puhemieshistön (tai puheenjohtajan) pitää ehdottomasti olla nimitetty paikallisten *bolshevikkien* taholta, ei lainkaan „valittu” (että välttyään rettelöiltä ja skandaaleilta, joita likvidaattorit niin mielellään järjestävät).

Olen suostuvainen keskustelemaan puoluemiesten (plehanovilaisten) *mutta en golosilaisten kanssa*. Mieluummin rajoitettakoon keskusteluseura bolshevikkeihin.

Toivon saapuvani torstaina; jos kerkiän, ilmoitan sähkösanomalla saapumisajasta.

Olkaa niin hyvä ja lähettäkää tämä kirje *oitis* Gorinille [M. Gorine. Rue du Pont Neuf. 2. (Chez M-me Vire) Genève],—jotta hän voisi ryhtyä järjestämään *tällaista* esitelmätilaisuutta Genevessä *lauantaiksi* ja vastata minulle Teidän kauttanne torstaihin mennessä²²⁵.

Puristan kättänne. *Lenin*

Esitelmää varten tarvittavasta kirjallisuudesta pyydän varaamaan minulle (α) Pää-äänenkannattajan *kaikki numerot*, (β) 2 puoluetta, (γ) Dnevnikin, (δ) Arkoedin²²⁶.

Kirjoitettu v. 1911
syyskuun 26 ja 28 pn välisenä aikana
Lähetetty Zürichistä Berniin

Julkaistu ensi kerran v. 1930
XIII Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

1912

MITÄ SANOTTAVAA KADETEILLA ON VAALEISSA?

„Retshin” lauantainen, syyskuun 15 päivänä julkaistu pääkirjoitus on oikeastaan kadettipuolueen²²⁷ tärkeimpien poliittisten periaatteiden esitelmä. Mihin sitten ovat nykyään kiteytyneet nuo liberaalis-monarkistisen porvariston pääpuolueen periaatteet?

Kolmeen pykälään: 1) „äänioikeuden laajentaminen”, 2) „Valtakunnanneuvoston perusteellinen uudistus”²²⁸ ja 3) „ministeristön vastuu kansanedustajien edessä”. On ilman muuta selvää, että tähän liitetään yhdistymisvapaus (koalitioiden muodostamisvapaus) ja kaikki muut vapaudet, kansallisuuksien tasa-arvoisuus, maaseudun jakautumisen „pysäyttäminen ja hidastaminen” y.m., y.m.s.

Verratkoot lukijat näitä liberaalien „kolmea pykälää” työväendemokratian „kolmeen pykälään”. Työväendemokratia on antanut pätevän vastauksen sekä poliittiseen kysymykseen että työväenkysymykseen ja talonpoikaiskysymykseen. Kaiken pahan ja kaikkien vitsausten todellinen alkulähde, niiden todellinen „kokouma”, sekä ulospääsykeino on osoitettu selvääkin selvemmin työväendemokratian „kolmessa pykälässä”.

Sen sijaan kadettien liberaalinen ohjelma — sillä asiallisesti, joskaan ei muodollisesti, tämä juuri onkin heidän vaaliohjelmansa — on vain vaatimattomien perustuslaillisten parannuksien *toivomista*. Tämä toivomus eroaa kovin vähän lokakuulaisten toivomuksista.

Pääasia on jätetty varjoon; pääasiasta ei liberaalis-monarkistisella porvarillisella puolueella ole mitään sanottavaa. Jos kadetit tahtovat „voittaa vaatimattomuudellaan”, niin ovathan herrat Gutshkovit kokeilleet käytännössä vaatimattomuutta — entä tulos? Tulos on yhtä kuin nolla!

Me emme paljoa toivo, kadetit kerskailevat. Mutta, herrat, tämän „valtin” ovat lokakuulaiset jo lyöneet pöytään. Kaikissa kolmessa Duumassa kadetit ja lokakuulaiset ovat vakuuttaneet „esivallalle” ja „yhteiskunnalle” haluavansa vähäistä, vaatimatonta, minimaalisen eurooppalaista. Tulos on ollut yhtä kuin nolla!

Ei, herrat, luettelitpe te perustuslaillisia parannuksia kolmessa pykälässä tai kahdessakymmenessä pykälässä, ohjelmanne jää sittenkin mahoksi. Perustuslaillisista parannuksista voidaan puhua joutumatta naurun alaiseksi vain siellä ja silloin, missä ja milloin on jo olemassa, on muodostunut, on turvattu vankka poliittisten vapauksien pohja ja perusta.

Tiedättehän itsekkin, ettei Venäjällä tätä toistaiseksi ole, ja siksipä teidän hurskaat toivomuksenne eivät osoita demokratialle ulospääsytietä, vaan petkuttavat sitä pettävillä toiveilla!

Kirjoitettu
v. 1912 syyskuun 15 ja 20
(syyskuun 28 ja lokakuun 3) p:n
välisenä aikana

Julkaistu ensi kerran v. 1954
„Kommunisti” aikakauslehden
6. numerossa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

TYÖVÄEN YHTENÄISYYS JA VAALIT

Likvidaattorien sanomalehti „Lutsh”, joka ilmestyi — kuten „Pravdan” avustaja aivan oikein sanoo — *vaalipäivänä* tarkoituksenaan saada yhtenäisyys rikotuksi, on tullullaan „yhtenäisyyttä” koskevia korulauseita.

Pietarin kuvernementin työväenkuuriassa on vaalien ratkaiseva hetki käsillä lähipäivinä, perjantaina lokakuun 5:ntenä. Sinä päivänä työväen valtuusmiehet valitsevat 6 valitsijamiestä. Ratkaiseva merkitys on nimenomaan *näillä* vaaleilla, sillä jos *eivät kaikki* valitsijamiehet ole vakaumuksellisia, johdonmukaisia työläisdemokraatteja ja likvidaattoruuden vastustajia, niin ei saada mitään varmoja takeita sellaisen edustajan valitsemisesta Valtakunnanduumaan, jota luokkatietoisten työläisten enemmistö toivoo.

Jottei ratkaisevalla hetkellä annettaisi periksi, on käsitettävä selvästi työläisdemokraattien tehtävät ja se tilanne, jossa valtuusmiehet toimivat.

Asian koko ydin on *nyt* siinä, että yhtenäisyys-huutojen varjolla likvidaattorit *rikkovat* Pietarin luokkatietoisten työläisten enemmistön tahtoa vastaan, yrittävät tyrkyttää työläisenemmistölle intelligenssin, nimenomaan likvidatorisen intelligenssin, muodostaman *vähemmistön hajotusmielisiä* valitsijamiesehdokkaita.

Porvarillisessa maassa kaikkia vaaleja säestetään hillittömällä korulauseetuvalla, häikäilemättömillä valheellisilla lupauksilla. Sosialidemokraattien tärkein periaate on: *älä usko sanoihin, ota selvää asian ytimeistä.*

Yhtenäisyyttä koskevat korulauseet, joita likvidaattorit toitottavat „Lutsh” lehdessään, ovat silkkaa valhetta. *Todellisuudessa* yhtenäisyys on jo saatu aikaan Pietarissa luokkatietoisten työläisten enemmistön toimesta *likvidaattoreita vastaan*, on saatu aikaan vappuesiintymisellä, saatu

aikaan sillä, että 550 työläisryhmää on ryhtynyt tukemaan „Pravdaa”, kun likvidaattoreita on tukenut vain 16 ryhmää.

Tämä ei ole korulauseita, vaan tekoja. Kun 550 ryhmää on liittynyt yhteen 16:ttä vastaan, niin tätä sanotaan *yhtenäisyydeksi*. Kun 16 *tyrkyttää* „omaa” ehdokastaan 550:lle, niin se on hajotusta.

Likvidaattorit suorittavat hajotustyötä huutaen yhtenäisyydestä kuten se varas, joka juoksee pakoon huutaen: „Ottakaa varas kiinni!”

Luokkatietoisten työläisten ei pidä antaa petkuttaa itseään tyhjillä huudoilla ja korulauseilla.

Älkää uskoko sanoja, tarkastelkaa kylmästi asiaintilaa. Työväen marxilainen valtaenemmistö vastustaa likvidaattoruutta. Likvidaattoreita kannattaa työläisten mitätön vähemmistö, mutta likvidaattorien „voimana” on porvarillinen intelligenssi, joka voi panna pystyyn lehtipahasen, perustaa vaalipäivänä uuden sanomalehden, hankkia „yhteyksiä”, väkeä intelligenssin vaalilautakuntia varten j.n.e.

Jokainen Pietarin sosialidemokraatti tuntee nämä tosiasiat.

Tästä käykin selväksi, mikä merkitys on likvidaattorien yhtenäisyys-huudoilla. Likvidaattoreita suosiva porvarillinen intelligenssi tahtoo näiden huutojen varjolla *särkeä työläisten* yhtenäisyyden tyrkyttämällä heille likvidaattorien ehdokkaan.

Siinä on koira haudattuna. Siinä on likvidaattorien „Lutshin” „konsti”.

Ken toivoo marxilaistyöläisten *todellista* yhtenäisyyttä, hänen on autettava, että kaikki likvidaattoreita vastustavat valitsijamiesehdokkaat tulisivat valituiksi.

Ken toivoo todellista yhtenäisyyttä, hän auttakoon viemään läpi luokkatietoisten työläisten enemmistön tahdon.

Ken auttaa vähemmistöä rikkomaan tätä tahtoa vastaan, hän on mitä pahin hajottaja, huutakoon hän kuinka kirkuvasti tahansa korulauseita yhtenäisyydestä!

Kirjoitettu syyskuun lopulla v. 1912

*Julkaistu ensi kerran v. 1954
„Kommunist” aikakauslehden
6. numerossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

V. A. KARPINSKILLE

K. hyvä! En ole seurannut viimeisiä rauhankongresseja. Sosialistien osanotosta — ja sen opportunistisesta luonteesta — olen kuullut, mutta vain *kuullut* ²²⁹.

En katso voivani puhua päättävästi tästä kysymyksestä ennen kuin olen lukenut selostukset vaikkapa yhdestä edustajakokouksesta. Kysymys on monimutkainen. Opportunismien yleinen nousu ja sen voimien „tasapainottuminen” vallankumouksellisen sosialidemokratian kanssa työväenliikkeen suurmaissa (Saksassa) tulee varmasti tuntumaan tässäkin. Antaa Bebelin harjoittaa diplomatiaa opportunisteihin nähden — *jos* se on tarpeen (???) — mutta meidän arvollemme se ei sovi. Siinä kaikki mitä voin toistaiseksi sanoa.

Terveiseni tov. Olgalle ja kaikille ystäville — myös Gorinille. Miten hän jaksaa? Mitä uutta Teille kuuluu? Millaiset ovat suhteenne Plehanoviin? Jutteletko?

Syksyllä saapuu Kamenev Sveitsiin esitelmöimään (parhaillaan hän on täällä) — matkallaan Pariisiin. Talvella tulen mahdollisesti minäkin.

Terveisiä! Teidän *Lenin*

*Kirjoitettu lokakuun 8 p:nä 1912
Lähetetty Krakovasta Geneveen*

*Julkaistu ensi kerran v. 1930
XIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

KIRJE TOIMITUKSELLE

Allekirjoittanut on katsonut velvollisuudekseen, nyt jo „*Pravdan*” ja „*Neuskaja Zvezdan*” vakituksena poliittisena avustajana, esittää vastalauseensa näitä lehtiä johtavien virkaveljiensä menettelystä kriittillisenä aikana.

Pietarin työväenkuuriassa ja toisessa kaupunkikuuriassa toimeenpantavat vaalit ovat kriittinen ajankohta, viiden vuoden työtulosten toteutumisen ajankohta, sellainen ajankohta, jolloin määritellään monessa suhteessa tulevan viisivuotistyön suunta.

Työväendemokratian johtavan lehden on tällaisella hetkellä ajettava selvää, lujaa, tarkasti määriteltyä politiikkaa. Mutta „*Pravda*”, joka on asiallisesti suuressa määrin johtava elin, ei aja tällaista politiikkaa.

„*Lutsh*” ja „*Metallist*”²³⁰ pitävät kovaa ääntä „yhtenäisyydestä” harjoittaen tämän „suositun” lipun varjolla *pahinta* likvidaattorien politiikkaa, nimittäin yllyttävät mitättömän pientä vähemmistöä olemaan alistumatta marxilaisten työläisten valtaenemmistön tahtoon Pietarissa,—tyrkyttävät johdonmukaisen työväendemokratian *sadoille* työläisryhmille väkisin joidenkin kolmen, viiden, kymmenen pienen intelligenssiryhmän ja vähälukuisen työläisryhmän valitsijamiesehdokasta.

Niiden muutamien päivien aikana, jotka ovat jäljellä työläisten valitsijamiesten vaaleihin, niiden muutamien viikkojen aikana, jotka ovat jäljellä Pietarin toisessa kuuriassa toimitettaviin vaaleihin, „*Pravdan*” olisi ehdottoman välttämättä käytävä *armotonta* taistelua tätä kauniilta kuulostavilla ja suosituilla korulauseilla verhottua työväenjoukon *petkuttamista* vastaan. On ehdottomasti mitä seikkaperäisimmin selostettava, todistettava, tolkutettava jok'ikiselle, ensinnäkin, että likvidaattoruus ei ole marxilainen, vaan liberaalinen virtaus;

toiseksi, että yhtenäisyys vaatii vähemmistöön alistumista enemmistön tahtoon, ja likvidaattorit ovat ilmeisesti mitättömänä vähemmistönä, kuten kahdeksan kuukauden työkokemus on osoittanut;

kolmanneksi, että niiden, jotka haluavat tukea *työväendemokratiaa*, on tiedettävä, *missä* ovat työväen suuret joukot ja *missä* poroporvarillinen, marxilaisuutta leikkivä intelligenssi;

neljänneksi, että konferenssin, jota likvidaattorit ja „Lutsh” puuhailevat, ovat hylänneet ja paljastaneet sekä puolueeton Plehanov (hän sanoi suoraan, että likvidaattorien konferenssiin osallistui „ei-puoluekantaisia ja puolueenvastaisia aineksia”) että jopa antilikvidaattoreille vihamielinen Aleksinski.

J.n.e., j.n.e.

Ellei „*Pravda*” selitä kaikkea tätä ajoissa, niin nimenomaan *se* on oleva syyppää rikkinäisyyteen ja hajaannukseen, sillä työläisten valtaenemmistö takanaan ja selostamalla asian ajoissa „*Pravda*” voisi *varmasti* turvata yhtenäisyyden, koska likvidaattorit ovat kylläkin aika poikia kerskailemaan ja uhkailemaan, mutta käytännössä eivät koskaan rohkenisi toimia „*Pravdaa*” vastaan.

„*Pravda*” on itse myöntänyt, että on olemassa kaksi täysin muodostunutta linjaa, ohjelmaa, yhteistahtoa (elokuinen likvidaattorien ja tammikuinen). Samalla „*Pravda*” antaa aiheita luulla, että se ajaa jonkinlaista „omaa”, kolmatta, jonkun äskettäin keksimää linjaa, joka päättyy (niin kuin syrjäiset kirjoittavat meille Pietarista, sillä „*Pravdan*” toimituskunta ei missään nimessä tahdo kunniottaa meitä vastauksellaan) joko siihen, että kolmesta ehdokkaasta yksi luovutettaisiin likvidaattoreille, tai ehkä siihen, että koko toinen kuuria luovutettaisiin heille „vaihtokaupaksi työväenkuuriasta”. Jos nämä huhut ovat perättömiä, niin „*Pravda*” on täysin *syyllinen* niihin, sillä ei saa kylvää marxilaisten keskuuteen sellaista epävarmuutta, että ilmeiset *ystävät* — marxilaiset uskovat näitä huhuja ja levittävät niitä.

Kuumeisena aikana „*Neuskaja Zvezda*” lakkaa ilmestymästä, ilman yhtäkään kirjettä ja selitystä, yhteinen mielipiteiden vaihto keskeytyy *tykkänään*, ja poliittiset avustajat jäävät *neuvottomiksi* tietämättä *ketä* he auttavat viemään läpi, jokoahan likvidaattoria. Minun on pakko

protestoita jyrkästi tätä vastaan ja katsoa olevani vapaa vastuusta tästä epänormaalista tilanteesta, josta uhkaa aiheutua jatkuvasti pitkäjäisiä selkkauksia.

Pyydän saattamaan tämän kirjeen sekä „*Pravdan*” ja „*Neuskaja Zvezdan*” „isännän” että molempien lehtien koko toimituskunnan kuin myös kaikkien johdonmukaisesti työläisdemokraatteihin lukeutuvien avustajien tietoon.

Terveisin V. Iljin

Kirjoitettu
lokakuun alkupuoliskolla v. 1912
Lähetetty Krakovasta Pietariin

Julkaistu ensi kerran v. 1956
„Kommunist” aikakauslehden
5. numerossa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

„PRAVDA” LEHDEN TOIMITUKSEEN

Hyvä ystävä! Ettekö pidä kummallisena, että meillä on ollut ahkeraa ja erittäin vilkasta kirjeenvaihtoa eräästä teoreettisesta kysymyksestä, eräästä kirjasta, eräästä teoriasta ja ettei meillä ole koskaan ollut kirjeenvaihtoa sen venäjänmaalaisen sanomalehtikirjailun päivänpolttavista kysymyksistä, johon me molemmat olemme viime aikoina joutuneet osallistumaan melko läheisesti?

Omasta puolestani pidän tätä kummallisena. Mielestäni ei kerta kaikkiaan ole eikä voikaan olla sellaisia asiahaaroja, jotka voisivat vähänkään vakavasti puolustaa tällaisen kirjeenvaihdon puuttumista, sillä viittasittehan kerran itsekin — ja täydellä syyllä — siihen irtaantuneisuuden, eristyneisyyden, tietyn yksinäisyyden y.m. vahingollisuuteen, minkä me kaikki tunnemme.

Tämän vuoksi toivon saavani kannatusta, jos aloitan suoraan kirjeenvaihdon № 2 (ja № 1, kirjasta ja teoriasta, sujuu ja tulee sujumaan itsestään).

Tietääkseni olette ollut tuttu Pokrovski toisen kanssa, vaikkakin kaukaisesti. Mitä ajattelette Senaatin viimeksi antamasta selityksestä? nimittäin siitä, jonka mukaan asunnonvuokrasensus vaatii tosiasiallista asumista asunnossa? Näyttää siltä kuin tuo selitys, joka on annettu juuri ennen toisen kuurian vaaleja, tähtäisi erikoisesti Pokrovski toiseen, Priedkalniin y.m.! Voiko heillä olla muuta sensusta paikkakunnillaan kuin asunnonvuokraajan sensus? ja voiko olla niin, että toimiessaan Duuman jäsenenä he „tosiasiallisesti asuisivat” asunnonsaan paikkakunnalla sano-kaamme vuoden ajan? Ja koska sitä nyt selitetään, niin eikö sopisi kehottaa Pokrovski toista asettumaan äänestettäväksi Pietarissa, missä hänellä on kaikei varmempi sensus, t.s. sellainen, mikä olisi vähemmän altis „selitykselle”? Itse puolestani kannattaisin kovin tällaisen

ehdokkaan asettamista Pietarissa (rinnan kahden, nähtävästi kiistattoman ehdokkaan kanssa, joiden johdosta tyhmähkö ja häikäilemätön „Lutsh” on julkaissut tyhmähkön ja häikäilemättömän pelkurimaisen kumoavan tiedotuksen). Olisin suuresti kiitollinen, jos viitsisitte kirjoittaa pari riviä (vastaukseksi 200 riviini) mikä kanta Teillä on tässä kysymyksessä.

Edelleen tahtoisin keskustella kahdesta pietarilaisesta työväenlehdestä. „Lutsh” on periaatteeton ja katala, se ei ole sanomalehti, vaan sosialidemokraattisen ehdokkaan „matalaksipanolehtinen”. Mutta he osaavat taistella, he ovat pirteitä ja nokkelia. „Pravda” sen sijaan menettelee nyt, vaalien aikana, kuin unenpöpperöinen vanhapiika. „Pravda” ei osaa taistella. Se ei hyökkää, ei ahdistele kadettia eikä likvidaattoria. Mutta saako etumaisen demokratian äänenkannattaja olla *muuta* kuin taisteluhenkinen näin kuumeisena aikana? Olettakaamme parhainta: oletta-kaamme, että „Pravda” on varma likvidaattoruuden vastustajien voitosta. *Silti* on taisteltava, jotta *maa* tietäisi, mistä on kysymys, *kuka* on ajamassa vaaleja karille, *milläisten aatteiden* nimessä taistelua käydään. „Lutsh” taistelee raivokkaasti, hillittömästi, luopuen häpeämättömästi periaatteistaan. „Pravda” — sen kiusaksi — „näyttää vakavaa naamaa”, keimailee eikä taistele lainkaan!! Tämäkö on olevinaan marxilaisuutta? Eikö Marx osannut yhdistää toisiinsa mitä kiivainta, uhrautuvaisinta ja armottominta taistelua ja täydellistä periaatteellisuutta??

Ja olla taistelematta vaalikampanjan aikana on yhtä kuin saattaa asia häviöön. Katsokaas, miten „Lutshille” on käynyt *sen* esiintyessä „kadettien kalvajana”. Mutta „Pravdassa” on pelätty, että kunpa emme vain kalvaisi liian paljon kadetteja!!

Puristan kättänne.

Teidän V. Iljin

Kirjoitettu lokakuussa 1912
Lähetetty Krakovasta Pietariin

Julkaistu ensi kerran v. 1956
„Kommunist” aikakauslehdessä
5. numerossa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

„PRAVDA” LEHDEN TOIMITUKSEEN

Hyvä ystävä! Vasta tänään saimme tietää likvidaattorien voittaneen Pietarissa. Numerotietojen erittelystä käy selväksi, että heitä *eivät* vieneet läpi *sosialidemokraatit*, vaan nimenomaan ne 11 „puolueetonta”, jotka äänestivät puolueeseen kuulumatonta Stepanovia. Mutta tiedot ovat puutteelliset. Olisi kovin, kovin tärkeää saada täydelliset numerotiedot, s.o. 1) äänimäärä puolesta ja *vastaan kaikkien* 13 ehdokkaan osalta; lehdissä on ollut vain 9 ehdokkaasta (3 likvidaattorista ja 6 meikäläisestä); puuttuu tiedot 3 likvidaattorin ja 1 puolueettoman osalta. Tehkää *kaikki* voitavanne kootaksenne nämä tiedot. Jollei voida hankkia pöytäkirjaa, niin ottakoot muutamat valtuusmiehet selvää asiasta tiedustelemalla kirjeitse sanomalehtien toimituksista. Näillä numerotiedoilla on erittäin suuri merkitys. Ottakaa niistä selvä vaivojanne säästämättä. 2) Valtuusmiesten keskuudessa järjestettäköön kysely, kuka mitenkään äänesti. Tämä on erittäin tärkeää 7 „meikäläisen” putilovilaisen + 2 meikäläisen semjannikovilaisen suhteen. Kootkaa mahdollisimman nopeasti täydelliset ja tarkat tiedot. On perin tärkeää saada valtuusmiehiltä tietää, *miten* 11 puolueetonta äänesti (luultavasti he menivät vakaasti ja kaikki yhdessä likvidaattorien perässä, mutta toivottavaa olisi saada suoranaiset todisteet).

*Kirjoitettu marraskuun 2 pnä 1912
Lähetetty Krakovasta Pietariin*

*Julkaistu ensi kerran v. 1956
„Kommunisti” aikakauslehden
5. numerossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

„PRAVDA” LEHDEN TOIMITUKSEEN

Kunnioitettu virkaveli!

Kirjoitin pyynnöstänne Gorkille ja sain häneltä tänään vastauksen. Hän kirjoittaa:

„Lähetäkää oheinen kirjelappu „Pravdaan”. Palkkiosta ei kannata puhuakaan, se on joutavaa. Tulen avustamaan lehteä, kohdakkoin alan lähettää sinne käsikirjoituksia. En ole voinut tehdä sitä toistaiseksi vain siksi, että olen ollut hurjasti kiinni työssä, teen työtä noin 12 tuntia päivässä, selkä on katkeamaisillaan.”

Kuten näette, Gorkin asenne on hyvin ystävällinen*. Toivottavasti Tekin suhtaudutte häneen samalla tavalla ja tulette *huolehtivaisesti* seuraamaan, että hänelle lähetettäisiin *täsmällisesti* „Pravdaa”. Lähettämön toiminta ontuu toisinaan, joten ajoittain täytyy välttämättä omakohtaisesti tarkastaa ja valvoa asiaa.

Uutuuksia, jotka saattavat kiinnostaa häntä, sekä joitakin käsikirjoituksia lähettäkää niin ikään (minulle ja edelleen hänelle toimitettavaksi), jos tahdotte pitää yllä ystävällistä mielialaa.

Pyytäisin hartaasti lähettämään minulle „Pravdan” №№ 146, 147, 148 ja „Nevskaja Zvezdan” №№ 26 ja 27 vaikkapa pari kappaletta kutakin.

Aiotteko vastata „Lutshin” häijyn-kataliin tempauksiin? Nuo kanaljat ovat itse erkaantuneet ja huutavat hajotuksesta!! Mutta heidän *listansahan* sai *vähemmän* {koko listan, kaikkien 6 ehdokkaan puolesta annettujen äänten yhteismäärässä} sekä 17. X että 18. X!! Hankkikaa *ehdotto-*
masti Zaitsevilta tai joltakin muulta valitsijamieheltä tarkat ääniluvut *jokaisen* likvidaattoriehdokkaan osalta.

---

* Oheistan Gorkin kirjeen „Sovremennyi Miriin”²⁹¹, että Tellelle annettaisiin „Satu”. *Ottakaa pikemmin.*

Se on *kauhean* tärkeää! Ja miten hartaasti olenkaan pyytänyt ostamaan *painetun* valtuusmiesluettelon Pietarin kaupunginpäällikön kansliasta! *Tehkää* se ehdottomasti! Toivon kaikkea parasta.

Teidän...

Mitä parhaimmat onnitteluni ja toivotukseni kaikille „Pravdan” avustajille, toimittajille ja ystäville sen kannattajien Pietarissa, Harkovissa y.m. saavuttaman voiton johdosta!!

P. S. Kirjoittakaa myös „Pravdan” ja „Lutshin” nykyisestä painosmäärästä! Riittääkö aineistoa?

Kirjoitettu
marraskuun alkupuoliskolla v. 1912
Lähetetty Krakovasta Pietariin

Julkaistu ensi kerran v. 1956
„Kommunist” aikakauslehden
5. numerossa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

G. V. PLEHANOVILLE

17. XI. 12.

Toveri hyvä! Äsken juuri lähetin Teille sähkösanoman, että olemme hyväksyneet kombinaation, josta olitte sopinut Rubanovitshin kanssa.

Pyydämme Teitä esittämään valiokunnalle²³², sen tiedoksi, myös meidän *vivahde-eromme*, jos mielipiteemme eriävät seuraavassa kohdassa.

Kautskyn kirjoitus, joka julkaistiin „Neue Zeitin” * 6. numerossa, Kansainvälisen sosialistisen toimiston lokakuun istunnon jälkeen²³³, on ilmeisesti saksalaisten, itävaltalais-ten y.m. virallinen mielipide. Emme voi missään nimessä hyväksyä kirjoituksen keskeisintä kohtaa (*varsinkaan* ss. 191—192 sanoista Dabei müssen ** sanoihin heischen-den Massen ***²³⁴).

Kautskyn mukaan pitäisi *vannomalla vanna*, ettei turvauduta juuri *vallankumoukselliseen* joukkolakkoon. Tätä ei voida hyväksyä ei venäläisestä näkökulmasta katsottuna (Pietarissa on *nykyisin* 100.000 poliittista lakkolaista, jotka pitävät vallankumouksellisia joukkokokouksia ja kannattavat matruusien *kapinaa!*) eikä yleiseurooppalaisesta näkökulmasta katsottuna. Tehän muuten tunnette näkökantamme kirjallisuuden perusteella ja toivottavasti suostutte keskustelemaan tov. Kamenevin kanssa.

Edustajanamme Kansainvälisessä sosialistisessa toimistossa on tov. Kamenev (M. Rosenfeld. 11. Rue Roli. 11. Paris XIV).

Olkaa hyvä ja sähköttäkää hänelle, ellette matkusta; jos taas matkustatte, niin käykää tapaamassa häntä *ennen*

---

* — „Uusi Aika”. *Toim.*

** — Tällöin täytyy. *Toim.*

*** — vaativia joukkoja. *Toim.*

valiokunnan istuntoa Baselissa (M. Rosenfeld. Poste Restante. *Bâle*).

Ellette jostain syystä sattuisi matkustamaan, niin olkaa hyvä ja tiedottakaa kirjeitse, kenen valitsemista (Rubanovitshin vai Kamenevin) valiokuntaan kannatatte.

Valmiina palveluksiin. *N. Lenin*

Wl. Uljanow. 47. Lubomirskiego. Autriche. Krakau.

*Lähetetty Krakovasta San Remoon
(Italia)*

*Julkaistu ensi kerran v. 1930
XIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

„PRAVDA” LEHDEN TOIMITUKSEEN

Hyvät virkaveljet! Tarvitsen kipeästi „Pravdan” 8. numeroa. Kirjoititte ettei teillä sitä ole. Olkaa hyvä ja julkaiskaa „Pravdassa” seuraava ilmoitus — varovaisuussyistä en kirjoita № 8, vaan №№ 5—10.

Näin on tapana tehdä. Pyydän teitä hartaasti.

Teidän *V. Iljin*

Mikä Olminskia vaivaa? Onko totta, että hän on sairaana?

„Pravdan” toimitus ja hallinto pyytävät hartaasti lukijoita toimittamaan tänne „Pravdan” numerot 5—10 (№№ 5—10) yksi kappale kutakin. Ne tarvitaan vuosikerran täydentämiseksi.

Kirjoitettu
ennen marraskuun 26 päivää 1912
Lähetetty Krakovasta Pietariin

Julkaistu ensi kerran v. 1956
„Kommunist” alkakauslehden
5. numerossa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

AMERIKAN VAALIEN JÄLKEEN

Olemme jo maininneet „Pravdassa”²³⁵, miten suuri merkitys on Amerikan tasavaltalaisen puolueen jakautumisella ja Rooseveltin²³⁶ „edistysmielisen” puolueen perustamisella.

Nyt vaalit ovat ohi. „Demokraatit” ovat voittaneet, ja heti alkavat tuntua ne seuraamukset, jotka sosialistit näkivät jo edeltäkäsin. Rooseveltin edistyspuolue 4½ miljoonine äänineen on laajan, amerikkalaisittain suurisuuntaisesti näyttämölle astuneen, porvarillis-reformistisen virtauksen esikuva.

Tämän virtauksen kohtalo on yleisesti kiinnostava sen vuoksi, että tuo virtaus on olemassa muodossa tai toisessa *kaikissa* kapitalistisissa maissa.

Jokaisessa porvarillis-reformistisessa virtauksessa on kaksi vuolletta: porvarilliset kihot, politikoitsijat, jotka petkuttavat joukkoja lupailemalla parannuksia, ja petetyt joukot, jotka tajuavat, ettei vanhaan tapaan voida elää, ja seuraavat eniten lupaavaa veijaria. Ja niinpä Amerikassa vastaleivottu edistyspuolue alkaa jo seuraavana päivänä vaalien jälkeen natista kaikissa liittoksissaan.

Porvarilliset politikoitsijat, jotka petkuttavat joukkoja roosevelttilaisella puoskaroinnilla, kirkuvat nyt jo, että pitäisi *liittyä yhteen* tasavaltalaisen puolueen kanssa. Mistä on kysymys? Asia on hyvin yksinkertainen: politikoitsijat tarvitsevat edullisia virkapaikkoja, joita voittanut puolue jakelee Amerikassa erittäin häikäilemättömästi omille kannattajilleen. Tasavaltalaisten jakautuminen turvasi voiton „demokraateille”. Demokraatit jakavat nyt ihastuksissaan yhteiskunnan piirakan makupaloja. On ymmärrettävää, että heidän kilpailijansa ovat valmiit luopumaan „edistysmielisestä” puolueesta ja palaamaan takaisin *yhtenäiseen* tasavaltalaiseen puolueeseen, jolla on täydet mahdollisuudet saada voitto demokraateista.

Karkeaa, kyynillistä „puoluekannalla” kaupustelua, eikö olekin? Mutta aivan samaa näemme *kaikissa* kapitalistisissa maissa; ja mitä *vähemmän* vapaa on maa, sitä likaisempaa ja katalampaa on tämä porvarillisten keinottelijain harjoittama puoluekannalla kaupustelu, sitä suurempi merkitys on kulussientakaisilla juonilla ja yksityisillä „suh-teilla” toimituksia, apurahoja, edullisia (herroille asianajajille) liikeasioita y.m. hankittaessa.

Jokaisen porvarillis-reformistisen virtauksen toinen siipi — petetyt joukot — on nyt ilmentänyt itsensä niin ikään amerikkalaisittain omaperäisesti, vapaasti ja selkeästi. „Kymmenet edistyspuoluetta äänestäneet”, kirjoittaa newyorkilaisten työläisten sanomalehti „Vetoomus”²³⁷, „käyvät nyt sosialistisissa toimituksissa ja toimistoissa hankkimassa erilaisia tietoja ja selontekoja. Valtaosaltaan he ovat nuorta, luottavaista, kokematon väkeä. He ovat lampaita, joita Roosevelt keritsi, eikä heillä ole mitään tietoja politiikasta ja taloustieteestä. He tajuavat vaistomaisesti, että sosialistinen puolue miljoonine äänineen on vankeampi kuin Rooseveltin puolesta annetut 4½ miljoonaa ääntä, ja heitä kiinnostaa eniten kysymys, ovatko Rooseveltin lupaamat vähimmäisparannukset toteutettavissa.”

„On sanomattakin selvää”, „Vetoomus” lisää, „että me tarjoamme mielellämme kaikille näille „progressisteille” *kaikkia* tietoja ja selontekoja, päästämättä ainoatakaan heistä pois ilman sosialistista kirjallisuutta.”

Sellainen on kapitalismin kohtalo, että hurjapäisimmät veijarit ja keinottelijat „työskentelevät”... sosialismin hyväksi!

*Kirjoitettu ennen marraskuun 26
(joulukuun 9) päivää 1912*

*Julkaistu ensi kerran v. 1954
„Kommunist” aikakauslehden
6. numerossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

YLETÖNTÄ AHKEROINTIA

Kuka puhuu mistäkin: proletariaatti rauhan välttämättömyydestä, kapitalistit Balkanin sodassa ilmenneistä „isänmaallisuuden” näytteistä. Omansa kullakin. Työläiset todistavat, että Balkanin vallankumous vaatisi sata kertaa vähemmän uhreja kuin Balkanin sota ja tuottaisi tuhat kertaa laajakantoisempia ja pysyvämpiä demokraattisia tuloksia.

Kapitalistit — sekä „oikeistolaiset” että liberaaliset aina progressistejamme ja kadettejamme myöten — todistelevat kaikin tavoin, että yhdistyneet porvarit saivat Balkanilla kahmaistua niin ja niin paljon, mutta Englannin, Ranskan ja Venäjän yhdistyneet porvarit saisivat „yksissä tuumin” kahmaistuksi vieläkin enemmän.

Eräs amerikkalainen „patriotti”, rahapussin patriotti, sai jostakin tietää, että Kreikan sotalaivastossa oli aluksia, jotka oli rakennettu kreikkalaisten raharuhtinaiden, miljonäärien yksityisillä varoilla.

Tuo amerikkalainen Gutshkovimme tai amerikkalainen Maklakovimme kiiruhtaa propagoimaan hyvin laajalti suurta isänmaallisuuden näytettä. „Jospa meidän maamme rantoja”, hän kirjoittaa, „ja koko kauppamerenkulkuamme suojelisivat „Morgan”, „Astor”, „Vanderbilt” ja „Rockefeller” nimiset jättimäiset panssarialukset! Tällaisen esimerkin nähdessään kansa nurkuilisi vähemmän sitä vastaan, että pääoma on keskittynyt miljardööreille ja että rikkaus jakautuu epätasaisesti!”

Isänmaallinen, mutta epäkäytännöllinen ehdotus, — nauvavat Amerikan työläiset. Pankaa, herrat, erinomainen suunnitelmanne toimeen, me *kannatamme* täysin sitä. Tähän asti meillä Amerikassa Rockefellerit, Morganit y.m. ovat palkanneet yksityisiä aseistettuja osastoja suojelemaan omaisuuttaan, taistelemaan lakkolaisia vastaan.

Näyttäkööt nyt miljardöörit hyvin havainnollisesti kansalle, että „valtakunnan” „ulkoinen” puolustaminen on kokonaan *monopoli*en ja trustiemme valtioiden *liikevoittojen puolustamista!* Sittenpäähän nähdään, mitä amerikkalaiset työläiset oppivat katsolessaan „Morgan”, „Rockefeller” y.m. nimisiä panssarilaivajättiläisiä: isänmaallista ihastustako vai sosialistisia vakaumuksia. Jatkavatko he nöyristelyään kapitalistien edessä vai alkavatko vaatia tiukasti kaikkien trustien (tehtailijain liittojen) siirtämistä, trustien kaiken omaisuuden siirtämistä koko yhteiskunnan käsiin, itsensä työläisten käsiin?

...Amerikkalainen „patriootti” on ahkeroinut ylettömästi...

*Kirjoitettu ennen marraskuun 26
(joulukuun 9) päivää 1912*

*Julkaistu ensi kerran v. 1954
„Kommunist” aikakauslehden
6. numerossa*

Julkaistaan käsikirjottuksen mukaan

KYSYMYS PUOLUEKANTAISUUDESTA DEMOKRAATTISTEN YLIOPPILAIDEN KESKUUDESSA

Mainitsimme äskettäin „Pravdassa” (ks. №) ²³⁸ ylioppilas M:n kirjoituksesta, joka tarjoaa erinomaisen arvokasta aineistoa „ylioppilaiden mielialoista”. Ylioppilaiden puoluekannasta tekijä sanoo:

„Vasemmistolaisiin järjestöihin kuuluu kylläkin melko suppea osa ylioppilaista. Nykyoloissa ei muuten voikaan olla, ja yleensäkin järjestöjen voima ei määräydy jäsenluvusta, vaan niiden vaikutuksesta joukkoihin. On vaikea mennä arvailemaan tulevaisuutta, mutta sanottakoon, että nykyisin vasemmistolaiset järjestöt astuvat yhtä jalkaa ylioppilasjoukkojen kanssa” („Zapr. Zh.” ²³⁹ № 47).

Tekijä on aivan oikeassa, että *meillä* Venäjällä, *varsinkin* nykyisten poliittisten olosuhteiden vallitessa, „järjestöjen voima *ei* määräydy jäsenluvusta, *vaan* niiden vaikutuksesta joukkoihin”. Euroopan suhteen tämä ei olisi paikallaan; syksyllä 1905 Venäjän suhteen se ei myöskään olisi ollut paikallaan; mutta nykyisen Venäjän suhteen se on niin paikallaan, että voidaan jopa rohjeta esittää näennäinen paradoksi: järjestön jäsenluku ei saa nousta tiettyä minimimäärää korkeammalle, *jotta* sen vaikutus joukkoihin olisi laaja *ja pysyvä!*

Mutta minkälainen on näiden „vasemmistolaisten” ylioppilasjärjestöjen puoluekanta? Ylioppilas M. kirjoittaa:

„On pantava erikoisesti merkille, että eri vasemmistojärjestöjen kesken ei tunnu olevan eripuraisuutta. Tämä eripuraisuus tuntui erikoisen voimakkaasti kolmisen vuotta takaperin, toimeettomuuden ja hiljaiselon aikana. Sattui sellaistaikin, että ruokala- y.m. valiokuntien vaaliit toimitettiin puoluelistoitain. Nyt nämä riidat ovat miltei hävinneet,— osittain siksi, että kaikille on käynyt selväksi voimien yhdistämisen välttämättömyys yhteistoimia varten, ja osittain siitä syystä, että vanhat puolueasemat ovat järkkäneet eikä uusia ole vielä lujitettu.”

Tässäkin suhteessa ylioppilaat heijastavat epäilemättä laajaa, yleisvenäläistä ilmiötä. Kaikkialla, kaikkien demokraattisten ainesten, myös työväen keskuudessa „vanhat puolueasemat ovat järkkyneet eikä uusia ole vielä luji-tettu”. Mitä on likvidaattoruus? Sehän onkin joko pelkuri-maista myönnytystä ajan hengelle, vanhojen puoluease-mien „järkkyneisyyden” hengelle, taikka tämän järkkynei-syyden vahingoniloista käyttämistä liberaalien hyväksi.

Kaikkien demokraattisten ainesten tehtävänä on taistella voimiensa takaa tätä „järkkyneisyyttä” vastaan ja pyrkiä „uusien asemien” täsmälliseen, selvään, tarkkaan ja har-kittuun „lujittamiseen”. Olisi mitä pahin virhe sotkea puo-lueiden keskinäisistä (ja sisäisistä) toimintaohjelmista käy-dyt kiistat ja väittelyt „eripuraisuuksiin”.

„Voimien yhdistäminen yhteistoimia varten” on aivan välttämätöntä, muun muassa esim. marxilaisten ja narod-nikkien voimien yhdistäminen. Mutta tämä ei tee tarpeetto-maksi puoluekantaista määrätietoisuutta, vaan *vaatii* sitä. Toiminnot voidaan yhdistää vain silloin, kun on olemassa *todella* yhteinen vakaumus siitä, onko kyseinen toiminto tarpeen. Tämä on selvää kuin kirkas jumalan päivä. Venä-jän demokraattinen liike on saanut kärsiä siitä, että on yritetty „yhdistää voimat” *demokraattisia* toimintoja varten *ei*-demokraattien kanssa, liberaalien kanssa!

Yrittäkää „yhdistää” sanokaamme poliittisten lakkojen kannattajien „voimat” niiden vastustajien „voimiin”: se olisi ilmeisesti *vahingoksi* „toiminnolle”. Ei, erotelkaa ensin „asemat”, yhteispohjat ja ohjelmat selkeästi, selvä-piirteisesti, täsmällisesti ja harkitusti toisistaan — ja sitten *yhdistäkää* sellaiset voimat, jotka vakaumustensa ja yhteis-kunnallisen luonteensa puolesta *voivat* kulkea yhdessä, yhdistäkää ne *vain* siihen toimintoon, jossa voidaan odot-taa yksimielisyyttä. Silloin ja vain silloin aloitteesta on oleva hyötyä.

V. I.

Kirjoitettu marraskuun lopulla v. 1912

*Julkaistu ensi kerran v. 1954
„Kommunist” aikakauslehden
6. numerossa*

Julkaistaan käsitkirjoituksen mukaan

G. L. SHKLOVSKILLE

Kirjeenne lienee ensimmäinen sellainen, jossa tarjotaan „selostusta” Baselista ²⁴⁰!! Myöhänlaisesti... Jotakin taisi Baselissa puuttua (tai olla liikaa?)... Luullakseni edustajilta puuttui järjestyneisyyttä. Ja se on kovin murheellista. Kamenev oli tietystikin korviaan myöten vaipunut työhön, entä muut viisi edustajaa?? Eikö tosiaankaan käsitetty, että „Pravdaan” olisi pitänyt kirjoittaa *joka päivä?* Oliko vaikeaa jakaa osat? Ei ainoatakaan kirjettä „Pravdaan” itse paikalta, mutta likvidaattoreilla oli „Lutshissa” *useita*.

Eikö se hävetä? Tietysti mikäli me rupeamme nukku-
maan ja likvidaattorit toimimaan, heillä asiat tulevat ole-
maan paremmalla kannalla. Tehdäänkö mitään rahan
keräämiseksi „Pravdalle”? Ei näy tehtävän, kun taas
likvidaattoreilla on ollut „Lutshissa” selostuksia ulkomailla
suoritetuista *keräyksistä*. Ja „Pravdahan” *on* kovin, niin
kovin *rahan tarpeessa*.

Tänne ei ole kukaan edustajista kirjoittanut Basel-
aiheesta (paitsi Kamenev). Olisi välttämättä pitänyt jakaa
voimat ja kirjoittaa kahdesti päivässä. Mutta kaikki olivat
vaiti. Olivat kai tyytymättömiä jostain syystä. Mistä? Kuka
sitä tietää! Minä olen *erittäin* tyytyväinen Baselin
tuloksiin, sillä pölkkypäät likvidaattorit saattoivat itsensä
kiikkiin aloiteryhmän tapauksessa ²⁴¹!! Sen paremmin ei
noita roistoja olisi enää voitu saada koukkuun. Mutta edus-
tajiemme toimetttömyys ja jonkinlainen minulle epäselväksi
jäänyt „mykistyminen” harmittaa minua. Keskustelivatko
he saksalaisten edustajien kanssa? (*taisivathan* 4—5 heistä
saksaal) Kuka? kenen kanssa? miten? mistä? Mitään ei ole
kuulunut, paitsi Kamenevilta. Agitaatio saksalaisten kes-
kuudessa on *erittäin* tärkeää.

Kirjoititte, että „asiat meillä ovat kehnosti sekä lehdis-
tössämme että puolueyhymässämme”. Eivät ole kunnossa

„Prosveshtshenijen” suhteen²⁴². Rahaa ei ole. Ollaan pahassa pulassa. On autettava, on edistettävä.

„Pravdan” painos on liki 23 tuhatta. „Lutshin” on 8—9. Tässä suhteessa on toistaiseksi synti valittaa. Mutta „Pravdan” painoshan oli huhti- ja toukokuussa 60.000, kesällä putosi 20 tuhanteen. Se kohoaa *erittäin* hitaasti. *Avutta ei tulla toimeen*. Duuman edustajaryhmässä ovat asiamme paremmalla kannalla kuin koskaan. Kuurian kaikki kuusi työläistä ovat *meikäläisiä*²⁴³. Tällaista ei ole ollut *milloinkaan*. Ensi kertaa olemme vallanneet etelän. Kahdestatoista 6 ja 6. Mankov on menshevikki. Rusanovista ei ole tietoa. Voidaan taistella. Tässä tarkat tiedot edistyksestämme. Työväenkuurian edustajista oli:

II Duumassa	12	menshevikkä	II	bolshevikkia (=47%) („Lontoon edus-
III	4	”	4	(=50%) tajakokouksen
IV	3	”	6	(=67%) pöytäkirjat”,
				s. 451) ²⁴⁴ .

Jos teillä jossakin on joku masentunut, niin harkitkoon näitä numeroita ja hävetköön masentumistaan. *Ensi kertaa* on meikäläisten keskuudessa Duumassa *huomattava* työväen *johdaja* (Malinovski). Hän lukee julkilausuman. Se on toista kuin Aleksinski. Ja tulokset ovat *suuret*, joihin ei ehkä heti. III Duumassa aloitimme nollostalla!

Illegaalisen toiminnan alalla olemme tehneet entistä enemmän — sen ansiosta, että byroo on muuttanut tänne. Eteenpäin mennään, vaikkakin hitaasti. Julkaisemme illegaalisesti enemmän kuin muut. Ei ole rahaa. Kun saamme tukea, julkaisemme vielä „Rabotshaja Gazetaa” y.m.

Rajan takaa voidaan edistää illegaalista toimintaa vain tekemällä matkoja. Sitten on *erittäin* tärkeää avustus uusien yhteyksien aikaansaamiseksi 1) — kirjeiden — 2) — kuljetusten 3) passien 4) y.m. y.m.s. muodossa. *Kaikeeta tätä on niukalti*. Kaikkea tällaista tehdään paikan päällä ulkomailla 100 kertaa vähemmän kuin voitaisiin tehdä. Kaikkein tärkeintä nyt kuitenkin on auttaa „Pravdaa” „*nousemaan*”. Mutta sitä autetaan huonosti. Yksin wieniläinen (Buharin) yrittää. Muissa kaupungeissa *ei kukaan* ei kirjoita vakituisesti lehteen. Kukaan ei suorita *keräyksiä*. Kukaan ei kokoa mielenkiintoisia paikkakunnil-

laan julkaistuja kirjoja ja kirjasia tänne lähetettäväksi...*
laatia mielenkiintoisia kirjoituksia. Ajatelkaa näitä kysymyksiä enemmän, toverit! Esimerkiksi sosialidemokraatit Sveitsissä Neuenburgissa... kuka on pitänyt huolen?? Mitä siitä on tehty??

Puristan kättänne...

P. S. Olkaa hyvä ja lähettäkää tämä kirje Jurille, jotta hän toimittaisi Antonoville Pariisiin ja sieltä Wieniin. Emme ole vielä kukaan saaneet tietää, puhuiko Plehanov toimistossa lokakuun istunnossa siitä, että yhdistyisimme eserrien kanssa (vrt. Martov „Lutshin” 37. numerossa ²⁴⁵)? Eikö sitä ole tosiaankaan tiedusteltu Rubanovitshilta tai Nemeciltä tai Huysmansilta taikka joltakin muulta??

*Kirjoitettu
ennen joulukuun 20 päivää 1912
Lähetetty Krakovasta Berniin
Julkaistu ensi kerran v. 1930
XIII Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen jäljennöksen
mukaan*

---

* Jäljennöksessä on yksi sana mainittu epäselväksi; voidaan otaksua, että siinä oli sana „tarkoituksena”. *Toim.*

AMERIKASSA

Rochesterin kaupungissa ovat päättyneet „American Federation of Labour'in” — näin nimitetään ammattiyhdistysten liittoa — 32. vuosikokouksen istunnot. Nopeasti kasvavan sosialistisen puolueen rinnalla tämä liitto on kuin menneisyyden elävä jäännös: jäännös vanhoista ammattikunnallisista, liberaalis-porvarillisista perinteistä, jotka pitävät kokonaan vlassaan Amerikan työväenluokan *ylimystöä*.

AFL:n jäsenmäärä oli elokuun 31 p:nä 1911 1.841.268. Puheenjohtajaksi on uudelleen valittu Samuel Gompers, sosialismin jyrkkä vastustaja. Sosialististen työläisten ehdokas Max Hayes sai kuitenkin 5.074 ääntä Gompersin saamaa 11.974 ääntä vastaan, kun taas aikaisemmin Gompers oli aina valittu yksimielisesti. Sosialistien taistelu „ammattiliittomiehiä” vastaan Amerikan ammattiyhdistysliikkeessä johtaa hitaasti mutta varmasti ensin mainittujen voittoon jälkimmäisistä.

Gompers ei ainoastaan usko täydellisesti porvarillista satua „työn ja pääoman sopusoinnusta”, vaan suorastaan ajaa AFL:ssä porvarillista politiikkaa sosialistista politiikkaa vastaan,— vaikkakin sanoissa hän puolustaa ammattiliittojen täydellistä poliittista „puolueettomuutta”! Hiljattain toimitettujen Amerikan presidentinvaalien aikana Gompers painatti AFL:n virallisessa äänenkannattajassa kaikkien kolmen porvaripuolueen (demokraatit, republikaanit ja progressistit) ohjelmat ja vaaliponnet, mutta *sosialistisen puolueen ohjelmaa ei painattanut!!*

Gompersin kannattajienkin keskuudesta kuului Rochesterin kokouksessa vastalauseita tällaisen menettelyn johdosta.

Amerikan työväenliikkeessä vallitseva asiaintila osoittaa meille, niin kuin Englannissakin, että puhtaasti ammatillis-

ten ja sosialististen pyrkimysten välillä, *porvarillisen työväenpolitiikan* ja sosialistisen politiikan välillä on tapahtunut jyrkkä jakautuminen. Sillä niin kummallisilta kuin nuo sanat kuulostavatkin, kapitalistisessa yhteiskunnassa näet saattaa työväenluokkakin harjoittaa porvarillista politiikkaa silloin, kun se unohtaa vapauspyrkimyksensä, sie-tää palkkaorjuutta ja rajoittuu pitämään huolta liittoutumisesta milloin yhden, milloin toisen porvarillisen puolueen kanssa saadakseen näennäisiä „parannuksia” orjanasemaansa.

Historiallisena perussyynä, josta Englannin ja Amerikan porvarillisen työväenpolitiikan erikoinen tuntuus ja (väliaikainen) voimakkuus johtuu, on jo ajat sitten saavutettu poliittinen vapaus ja muihin maihin verrattuna tavattoman edulliset edellytykset kapitalismin kehittymiselle sekä laajuus- että syvyysuuntaan. Näistä edellytyksistä johtuen työväenluokasta erkaantui ylimystökerros, joka lyöttäytyi porvariston mukaan *kavaltaen* oman luokkansa.

20. vuosisadalla tämä Englannin ja Amerikan tilanteen erikoisuus on nopeasti häviämässä: muut maat ovat saavuttamassa anglosaksisen kapitalismin, ja työväen *joukot* oppivat elämäkokemuksestaan sosialismia. Mitä nopeammin maailmankapitalismi tulee kehittymään, sitä pikemmin koittaa sosialismin voitto Amerikassa ja Englannissa.

*Kirjoitettu
ennen joulukuun 8 (21) päivää 1912*

*Julkaistu ensi kerran v. 1954
„Kommunist” aikakauslehden
6. numerossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

TYÖVÄENLUOKKA JA SEN „PARLAMENTTI”-EDUSTUSTO

III KIRJOITUS ²⁴⁶

Kolmannen Duuman sosialidemokraattinen puolue ryhmä Venäjällä oli ensimmäinen sosialidemokraattinen duumaryhmä, joka sai toimia muutaman vuoden ja „kokeilla” pitkän aikaa yhteistoimintaa työväenluokan puolueen kanssa. Ymmärrettävistä syistä emme voi tässä kertoa tuon yhteistoiminnan vaiheita. Me voimme ja meidän täytyy mainita vain pääasia: miten puolueen kehitys *heijastui* duumaryhmässä? miten muuttuivat duumaryhmän *suhteet* puolueeseen?

Ensinnäkin on pantava merkille se seikka, että III Duuman sosialidemokraattisen puolue ryhmän toiminnan ensi askeleet herättivät puolueen enemmistössä kerta kaikkiaan tyytymättömyyttä ja ne tuomittiin jyrkästi. Duumaryhmässä oli huomattava yliote menshevikeillä, jotka olivat oppositiiossa vuonna 1907 tehtyjä puolueen päätöksiä vastaan ²⁴⁷, ja III Duuman sosialidemokraattinen puolue ryhmä jatkoi tätä „oppositiota” tai omaksui sen.

Puolueen ja duumaryhmän välillä alkoi tavallaan taistelu. Duumaryhmän julkilausumaa moitittiin — ja täydellä syyllä — opportunistista. Puolueen enemmistön tai koko puolueen mielipidettä edustaneet äänenkannattajat arvostelivat useaan otteeseen duumaryhmän opportunistisia tekoja ja totesivat, että eri kysymyksissä duumaryhmä ei ollut esittänyt täydellisesti puolueen kantaa tai oli esittänyt sen väärin.

Pitkä luettelo III Duuman puolue ryhmän tekemistä ja oikaistavista virheistä sekä vääristä hankkeista tunnustettiin virallisesti joulukuussa 1908 ²⁴⁸. Tällöin tietystikin sanottiin selvästi, ettei syy ole yksinomaan duumaryhmässä, vaan myös *koko* puolueessa, jonka pitäisi tehdä

enemmän työtä duumaedustustonsa parissa ja yhdessä sen kanssa.

Tämän työn tulokset ovat kaikkien nähtävissä. Vuodesta 1908 vuoteen 1912 puolueessa tapahtui menshevismin oikeistosiiven kehittyminen *likvidaattoruudeksi*. Bolshevikkien ja puoluekantaisten menshevikkien²⁴⁹ nelivuotista taistelua likvidaattoruutta vastaan ei voida pyyhkäistä pois historiasta, niin kovin kuin „Lutsh” sitä tahtoisikin.

Näiden neljän vuoden aikana sosialidemokraattinen duumaryhmä muuttui puoluetta *vastaan* oppositiossa olleesta, puolueen arvostelemasta ja menshevikkien puolustamasta (ja opportunistisissaan toisinaan suorastaan suosimasta) ryhmästä — *likvidaattoruudenvastaiseksi* ryhmäksi.

Kolmannen Duuman puolueryhmän jäsenten jakautuminen sanomalehdittäin vuoteen 1912 mennessä todistaa sen asiakirjallisesti. Astrahantsev ja Kuznetsov toimivat likvidaattorien „Zhivoje Delossa”. Belousov samoin, mutta sittemmin hän *erosi tykkänään duumaryhmästä* lähetettyään sille *äärimmäisen likvidaattoruushenkisen* kirjelmän, jossa vetosi myötämielisesti Martoviin ja „Nasha Zarjaan”²⁵⁰ (tämä hra Belousovin historiallinen kirjelmä ilmestyyne kohdakkoin päivänvaloon).

Edelleen, Shurkanov toimi sekä likvidaattorien että anti-likvidaattorien lehdessä. Gegetshkori ja Tshheidze eivät olleet kummassakaan. Muut *duumaryhmän 8 jäsentä* (Voronin, Voiloshnikov, Jegorov, Zaharov, Pokrovski, Priedkalin, Poletajev ja Surkov) avustivat *antilikvidaattorien* lehtiä.

„Nasha Zarja” toi vuosina 1911—1912 useita kertoja julki tyytymättömyytensä sosialidemokraattiseen duumaryhmään: likvidaattoreita ei voinut miellyttää menshevistisen duumaryhmän siirtyminen likvidaattoruuden vastustajain kannalle.

Mustassa Duumassa saatu työkokemus ja kokemus joka saatiin taistelussa likvidaattoruuden suohon suistunutta menshevismin oikeistosiipeä vastaan — kaikki tämä sysäsi III Duuman sosialidemokraattista puolueryhmää vasemmalle, lähemmäksi puoluetta, pois opportunistista.

Tämän neljä vuotta käydyin taistelun oivallisen historian, *taistelun jota puolue kävi duumaryhmän puoluekantaisuuden puolesta* (tässä on tietystikin puhe vain aatteellisesta

suunnasta, toimintalinjasta), ovat hyvin monet taipuvaisia unohtamaan — varsinkin ne, joita se ei ole miellyttänyt. Mutta tämä historia on tosiasia. Se on pidettävä mielessä. Siitä on lähdettävä neljännen Duuman puolueyhymää arvosteltaessa; siitä seuraavassa kirjoituksessa.

V. I.

*Kirjoitettu
ennen joulukuun 11 (24) päivää 1912*

*Julkaistu ensi kerran v. 1954
„Kommunist“ aikakauslehden
6. numerossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

TYÖVÄENLUOKKA JA SEN „PARLAMENTTI”-EDUSTUSTO

V KIRJOITUS

IV Duuman sosialidemokraattisen puolueyhmän ensimmäinen askel, joka antaa tietyn käsityksen tämän duumaryhmän kokoonpanosta ja toiminnan suunnasta, on sen tekemä päätöslauselma Jagielloa koskevasta kysymyksestä²⁵¹. Sanomalehdistä tiedetään, että se hyväksyttiin seitsemällä menshevikkien äänellä kuutta bolshevikkien ääntä vastaan. On siis selvää, että siinä on päätös, joka on tehty vastoin puolueen enemmistön mielipidettä, sillä 6 työväen edustajaa kuudesta tärkeimmästä teollisuuskuvernementista edustavat työväenpuolueen valtaenemmistöä, kuten olemme nähneet.

Mutta ehkä tämän päätöslauselman *sisältö* saa meidät vakuuttumaan, että päätös on oikea?

Tarkastelkaamme päätöslauselman sisältöä.

1. kohdassa mainitaan, että „puuttuu tarkkoja tietoja, joiden perusteella voitaisiin päätellä, pienempikö vai suurempi osa Varsovan proletariaatista” „oli valinnut *valitsijamieheksi*” Jagiellon.

Asia on siis 7 sosialidemokraattisen edustajan mielestä epäselvä. Tällöin he kuitenkin puhuvat selvästi *Varsovan* proletariaatista eivätkä yleensä Puolan proletariaatista, niin kuin likvidaattorit ja Bund puhuvat (ks. „Lutshia” ja „Nasha Zarjaa”). Me taas tiedämme *tarkasti*, että „Varsovan proletariaatti” „*oli valinnut valitsijamieheksi*” kaksi sosialidemokraattia ja yhden Puolan sosialistisen puolueen edustajan (Jagiellon).

Kaksi on enemmistö yhtä vastaan. On siis olemassa hyvin *tarkat* tiedot siitä, että Jagiello on *vähemmistön* valitsema. Enemmänkin: työväen lähettämien valitsijamiesten *enemmistö* (molemmat sosialidemokraatit) oli Jagiellon valitsemista *vastaan* ja ilmoitti siitä *virallisesti*.

Likvidaattorit vetosivat siihen, että Jagiello oli saanut enemmän ääniä, mutta tämä ei tee tyhjäksi sitä *tosiasiaa*, että valitsijamiehiksi valittiin *kaksi* sosialidemokraattia ja *yksi* Puolan sosialistisen puolueen edustaja.

Kiertämällä päätöslauselmassa niiden kahden sosialidemokraattisen valitsijamiehen *vastalauseen*, jotka edustavat Varsovan *koko* puolalaista sosialidemokratiaa, seitikkö on joka tapauksessa menetellyt *puolueenvastaisesti*, sillä onhan tähän saakka *vain* Puolan sosialidemokratia kuulunut Venäjän sosialidemokratiaan.

Ja vielä paljon hullumpi on päätöslauselman 2. kohta. Se seikka, että Jagiellon valitsivat „juutalaiset porvarilliset valitsijamiehet”, kerrotaan meille, „merkitsee että jopa porvarillisissakin piireissä (!? porvarillisissa *juutalaispiireissä?*) kasvaa tietoisuus, että vain sosialistit voivat todella taistella sorrettujen kansallisuuksien oikeudenmukaisten (?!) etujen puolesta”.

Kaikki tietävät, ettei juutalaisissa porvareissa ole ilmennyt hiukkaakaan tällaista „tietoisuutta”. He *pitivät parempana* puolalaista porvaria, mutta heidän *oli pakko* valita sosialisti, kun ei ollut muuta tasa-arvoisuuden kannattajaa. Ei „tietoisuuden kasvu”, vaan porvarien keskinäisestä kansallisuustaistelusta johtuvien *vaikeuksien* kasvu, juuri se antoi valtakirjan edustaja Jagiellolle!

Työväen lähettämällä valitsijamiehellä on oikeus (ja hänen täytyykin) *käyttää hyväksi* kahden tappelevan varkaan välisiä „vaikeuksia” saadakseen valituksi Duumaan rehellisen miehen. Se on kiistatonta. Puolalaisten sosialidemokraattien vähäisen osan (niin sanotun „päähallinnon”, joka on menettänyt *pääosansa* — Varsovan) päinvastainen mielipide ei kelpaa mihinkään.

Mutta kun rehellinen mies on päässyt Duumaan sen takia, että kaksi varasta tappeli keskenään, niin naurettavaa ja hullua on sanoa *toisessa varkaassa* ilmenneen „tietoisuuden kasvua”. Juuri tämä, Jagiellon edustajanoikeuden *puolustamiseksi*kin aivan tarpeeton juutalaisten porvarillisten valitsijamiesten ylistäminen todistaa duumaryhmän seitsemän jäsenen *opportunistia*, heidän *epäproletaarista* suhtautumisestaan kansallisuuskysymykseen.

Seitsikon olisi pitänyt tuomita ja leimata *pätöslauselmassa* kansallisuusviha sinänsä ja *varsinkin* puolalaiset porvarit heidän juutalaisvihastaan; se olisi ollut asiaa.

Mutta kun sanotaan, että juutalaisilla porvareilla ilmenee „tietoisuuden kasvua”, niin se merkitsee, että tuodaan ilmi oma tietoisuuden *puute*.

3. kohdassa tahdotaan todistaa, että Jagiello on sosialidemokraatti. Ja millä sitä todistellaan? 1) „Hänen lausunnollaan.” Se ei ole todiste. *Puolueväki* ottaa huomioon *järjestön*, johon N. N. kuuluu, eikä N. N:n „lausuntoa”. 2) Bundin ²⁵² ja PPS:n ²⁵³ välillä solmittu vaaliliitto tuki Jagiellon „ehdokkuutta”.

Entä missä on Puolan sosialidemokratia? Liitto *ilman sitä* ja *sitä vastaan* (Varsovan kahden sosialidemokraattisen valitsijamiehen poistuminen) todistaa Bundin *puolueenvastaisuutta*, niin kuin sovittelukannalla oleva Plehanovkin on tunnustanut!

4. kohdassa lukee: „PPS ei ole vielä yhdistynyt Venäjän sosialidemokratian kanssa.” Se on puolinen totuus. Miksi seitsikko *oli vaitti* siitä, että puolueen päätöslauselmassa (joulukuu 1908) *hyljättiin* yhtyminen PPS:n kanssa? Yksistäänkö puolueen hävittäjien, likvidaattorien mieliksi?

Koko tästä ontuvasta, onnettomasta päätöslauselmasta seuraa johtopäätös: „Venäjän sosialidemokratian sisäisen elämän kysymykset” *on erotettu* „poliittisen duumatoiminnan kysymyksistä”. Erottaminen on kerrassaan keho juttu. *Puolueväki* ei saa erottaa näitä kysymyksiä toisistaan. Niiden erottaminen toisistaan merkitsee Duuman puolueyhmän irrottamista puolueesta. Se on mitä pahinta opportunistia ja suuren sekasotkun aiheuttamista. Taktiikan määräävät puolueen „sisäiset” päätökset: *tätäkö* vai toista, „puolueetonta”, taktiikkaa on sovellettava „poliittisessa duumatoiminnassa”??

Bund havittelee kuulua osana sosialidemokratiaan, mutta sen ehdokkaalta *on evätty* päätösvalta „socialidemokratian sisäisen elämän kysymyksissä”. Tämä on ainoa plussa likvidaattorien sotkemien seitsemän edustajan sekavassa päätöslauselmassa.

Luokkatietoisten työläisten on kaikin voimin autettava heitä selviämään tästä sotkusta, selitettävä heille heidän virheensä tekemällä sitkeästi työtä (neljännessä Duumassa niin kuin kolmannessakin) duumaryhmän linjan *ojentamiseksi*. Alussa virhe ei sinänsä ole vielä niinkään kauhea,— sen pani oikein merkille K. Stalin ²⁵⁴,— tärkeää on vain

se, että työväendemokratia *tunnustaisi* avoimesti ja suoraan virheen ja saisi aikaan sen tunnustamisen. Silloin jatko on oleva parempaa kuin alku.

V. I.

Ehdottomasti tiedottakaa minulle kirjoituksen saamisesta ja jos sitten kuitenkin päättäisitte olla julkaisematta, palauttakaa heti, sillä siinä tapauksessa julkaisen sen muualla.

Kirjoitettu joulukuussa 1912

*Julkaistu ensi kerran v. 1954
„Kommunist“ aikakauslehden
6. numerossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

1913

EUGENE POTTIER

(HÄNEN KUOLEMANSÄ 25-VUOTISPÄIVÄKSI)

Vuoden 1912 marraskuussa tuli kuluneeksi 25 vuotta Eugene Pottier'n, ranskalaisen työmiesrunoilijan, proletariaatin kuuluisan laulun, „Internationalen” („Työn orjat, sorron yöstä nouskaa” j.n.e.) tekijän kuolemasta.

Tämä laulu on käännetty kaikille Euroopan ja muillekin kuin Euroopan kielille. Sattuipa luokkatietoinen työläinen mihin maahan tahansa, johdattipa kohtalo hänet mihin hyvänsä, niin vieraaksi kuin hän itsensä tuntisikin kieltä taitamattomana, ilman tuttavuuksia, kaukana kotiseudultaan, hän voi löytää itselleen tovereita ja ystäviä „Internationalen” tunnetun sävelmän avulla.

Kaikkien maiden työläiset ovat ottaneet omakseen eturivin taistelijansa, proletaarirunoilijansa sepittämän laulun ja tehneet sen yleismaailmalliseksi proletariaatin lauluksi.

Ja kaikkien maiden työläiset juhlivat nyt Eugene Pottier'ta. Hänen vaimonsa ja tyttärensä ovat vielä elossa ja elävät samanlaisessa kurjuudessa kuin „Internationalen” tekijä eli koko elämänsä. Hän syntyi Pariisissa lokakuun 4 p:nä 1816. Hän oli 14-vuotias kirjoittaessaan ensimmäisen laulunsa, ja sen laulun nimi oli — „Eläköön vapaus!” Vuonna 1848 hän osallistui työläisten suurtaisteluun porvaristoa vastaan soturina barrikadeilla.

Pottier syntyi köyhässä perheessä ja oli koko ikänsä köyhä, proletaari, ansaitsi elatuksensa pakkaamalla laattikoita ja sittemmin kuvittamalla kankaita.

Vuodesta 1840 lähtien hän vastasi kaikkiin Ranskan elämän suurtaapahtumiin taisteluhenkisillä lauluillaan herättäen tietoisuuteen jälkeensijäneitä, kehottaen työläisiä yhteinäisyyteen, ruoskien Ranskan porvaristoa ja porvarillisia hallituksia.

Suuren Pariisin Kommuunin aikana (v. 1871) Pottier valittiin Kommuunin jäseneksi. 3.600 äänestä hän sai 3.352. Hän osallistui Kommuunin, tuon ensimmäisen proletaarisen hallituksen kaikkiin toimenpiteisiin.

Kommuunin kukistuminen pakotti Pottier'n pakenemaan Englantiin ja Amerikkaan. Kuuluisan laulunsa, „Internationalen”, hän kirjoitti *kesäkuussa 1871*, voidaan sanoa, heti toukokuussa kärsityn verisen tappion jälkeen...

Kommuuni kukistettiin... mutta Pottier'n „Internationale” on levittänyt sen aatteet maailman kaikille kulmille, ja se on nykyään elävämpi kuin koskaan ennen.

Vuonna 1876 Pottier kirjoitti maanpaossa runoelman „Amerikan työläiset Ranskan työläisille”. Siinä hän kuvasi kapitalismin sortamien työläisten elämää, heidän kurjuuttaan, heidän orjamaista raadantaansa, heihin kohdistuvaa riistoa, heidän lujaa uskoaan asiansa tulevaan voittoon.

Vasta yhdeksän vuoden kuluttua Kommuunin kukistumisesta Pottier palasi Ranskaan ja liittyi heti „Työväenpuolueeseen”. Vuonna 1884 ilmestyi hänen ensimmäinen runokokoelmansa. Vuonna 1887 ilmestyi toinen nidos, nimeltään „Vallankumouslauluja”.

Eräitä muita työmiesrunoilijan lauluja julkaistiin vasta hänen kuolemansa jälkeen.

8 päivänä marraskuuta 1887 Pariisin työläiset saattoivat Eugene Pottier'n tomun Père Lachaise'in hautausmaalle, jonne ammutut kommunardit on haudattu. Poliisi järjesti pieksäjäiset yrittäen repiä alas punaisen lipun. Valtava väkijoukko otti osaa näihin kansalaishautajaisiin. Kaikialta kuului huutoja: „Eläköön Pottier!”

Pottier kuoli kurjuudessa. Mutta hän on jättänyt jälkeensä tosiaankin verrattoman muistomerkin. Hän oli suurimpia *laulun voimalla vaikuttaneita propagandisteja*. Siihen aikaan kun hän sepitti ensimmäisen laulunsa, sosialistiyöläisiä oli enintään muutamia kymmeniä. Nykyään Eugene Pottier'n historiallisen laulun tuntevat kymmenet miljoonat proletaarit...

TYÖVÄENKUOROJEN KEHITYS SAKSASSA

Saksan työväen lauluseurat viettivät hiljakkoin oma-laatuista merkkipäivää: työläislaulajain määrä nousi 100.000:een työväen lauluseurojen yhteisen jäsenmäärän ollessa 165.000 henkeä. Näihin lauluseuroihin kuuluvien työläisnaisten määrä on 11.000.

Työväenkuoroilla on oma julkaisunsa „Työläislaulajain lehti”, joka alkoi ilmestyä säännöllisesti vasta vuodesta 1907.

Työväen lauluseurat aloittivat toimintansa 1860-luvulla. Leipzigin „Ammattikunnalliseen valistusseuraan” perustettiin laulujaosto, jonka jäsenenä oli muun muassa August Bebel.

Ferdinand Lassalle piti työväenkuorojen järjestämistä hyvin tärkeänä. Hän sai aikaan sen, että vuonna 1863 „Yleissaksalaisen työväenliiton”²⁵⁵ jäsenet perustivat Frankfurt am Mainiin „Laululiitto” nimisen työväenyhdistyksen. Tämä liitto piti kokouksiaan erään frankfurtilaisen pikkuravintolan pimeässä, käryisessä takahuoneessa. Huoneen valaistukseen käytettiin talikynttilöitä.

Liitossa oli 12 jäsentä: Kun Lassalle joutui eräällä agitaatiomatkallaan yöpymään Frankfurtissa, nuo 12 työläislaulajaa lauloivat hänelle kuorossa tunnetun runoilija Herweghin sepittämän laulun. Lassalle oli pitkän aikaa pyytänyt runoilijaa sepittämään sanat työväen kuorolaulua varten.

Poikkeuslain kumoamisen jälkeen²⁵⁶, vuonna 1892 työväenkuorot käsittivät Saksassa 180 lauluseuraa ja niiden jäsenmäärä oli 4.300. Vuonna 1901 jäsenmäärä oli jo 39.717, v. 1907 — 93.000 ja v. 1912 — 165.000 henkeä. Berliinissä lasketaan olevan 5.352 työväen lauluseurojen jäsentä, Hampurissa — 1.628, Leipzigissä — 4.051, Dresdenissä — 4.700 j.n.e.

Hiljattain tiedotimme, että Ranskan ynnä muiden romaanisten maiden työläiset viettivät Eugene Pottier'n (1816—1887), kuuluisan „Internationalen” tekijän kuoleman 25-vuotispäivää*. Saksassa on sosialismin propagointi työväenlaulujen avulla huomattavasti nuorempaa, ja Saksan „junkkerien” (tilanherrojen, mustasotnialaisten) hallitus asettaa tällaiselle propagandalle paljon enemmän katalia esteitä poliisitoimenpiteillä.

Mutta mitkään poliisin koukkuilut eivät pysty estämään sitä, että maailman kaikissa suurkaupungeissa, kaikissa tehdasasutuksissa ja yhä useammin maataloustyöläisten mökeissä raikuu yksimielisesti proletaarien laulu pian koitavasta ihmiskunnan vapautumisesta palkkaorjuudesta.

*Kirjoitettu
tammikuun 16 pn jälkeen v. 1913*

*Julkaistu ensi kerran v. 1954
„Kommunist” aikakauslehden
6. numerossa
Allekirjottus: T.*

Julkaistaan kästkirjoituksen mukaan

---

* Ks. tätä osaa, ss. 196—197. *Toim.*

N. A. RUBAKINILLE

13. II. 1913.

Kunnioitettu toveri! Ehdottamiinne muutoksiin en voi suostua. Kirja „12 vuoden ajalta”²⁵⁷ on takavarikoitu, joten tuskin sitä on saatavissa. Yritän kylläkin tiedustella eräistä paikoista ja jos saan sen, niin lähetän Teille.

Nadezhda Konstantinovna pyytää sanomaan Teille terveisiä.

Absender: Wl. Uljanow. 47. Lubomirskiego. Krakau.

Teitä kunnioittava *Lenin*

*Lähetetty Krakovasta Clarens'iin
(Sveitsi)*

*Julkaistu ensi kerran v. 1930
XIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

PORVARISTON KANSAINVÄLISTÄ POLITIIKKA

Sekä hallituslehdet että vapaamieliset sanomalehdet ovat täynnä uutisia, huhuja, oletuksia ja laskelmia „Balkanin” politiikan suhteen. Niistä löytyy vaikka mitä! „Sensaatio” seuraa toistaan, uutiset ovat toinen toistaan „kirpaisevampia”. Eilen muka oli jo aivan puhkeamaisillaan sota — Itävallan ja Montenegron, Bulgarian ja Serbian välillä. Tänäpä kiiruhdetaan kumoamaan eiliset uutiset ja vakuuttamaan, että „rauha on turvattu”.

Eilen leviteltiin kirpaisevia kaskuja Essad-paššasta, hänen ja Montenegron kuninkaan keskeisestä salaisesta sopimuksesta, hänen katalista aikomuksistaan kaapata valta Albaniassa. Tänäpä kumotaan nuo kaskut ja levitellään uusia „kirpaisevia” tietoja Itävallan ja Essadin sopimuksista.

Poroporvarillinen väki kuuntelee korvat höröllään näitä löpötyksiä ottaen jutut täydestä ja seuraa sokeasti keinottelijoiden perässä, jotka pyrkivät askarruttamaan „yleistä” mielipidettä nimenomaan sillä, mikä on heille, keinottelijoille, edullista. Poroporvarillinen väki ei aavistakaan, että sitä vedetään nenästä, ei huomaa, että helisevillä korulauseilla „isänmaallisuudesta”, „isänmaan kunniasta ja arvovallasta”, „suurvaltojen ryhmittymisestä” verhotaan tahallisesti rahahuijareiden ja kaikenkarvaisten kapitalististen keinottelijain kepposia. Kirpaisevat uutiset, joita porvarilliset suurlehdet joka päivä sepustelevat, nämä kun eivät muuta teekään kuin myyvät edukseen „kaikkein tuoreimpia” ja „kaikkein kirpaisevimpia” uutistietoja, on tarkoitettu juuri *kääntämään* yleisön huomiota *pois* todella tärkeistä kysymyksistä, „korkean” politiikan todellisesta taustasta.

Konservatiiviset lehdet Euroopassa, mustasotniaisten²⁵⁸ ja lokakuulaisten lehdet sekä puolueettomat lehdet meillä pelaavat tätä peliä karkeasti ja kömpelösti — Venä-

jällä esim. ne usuttavat joka päivä Itävallan kimpptuun ja kuvaavat Venäjää slaavien „suojelijaksi”. Vapaamieliset lehdet, kuten „Retsch” ja sen tapaiset äänenkannattajat, pelaavat *samaa peliä*, vain peitellen sitä hienommin ja ovelammin, „pistellen” varovammin Itävallaa, tekeytyen valtiomiehiksi, jotka pohtivat eurooppalaisen konsertin ongelmia.

Todellisuudessa koko tämä riitely Itävallan ja Venäjän kesken, kolmiliiton ja kolmisopimuksen maiden kesken, kaikki nämä hienot salajuonet — kaikki tämä on vain kapitalistihuijareiden ja kapitalististen hallitusten riitaa saaliinjaosta. Poroporvarin huomio koetetaan kohdistaa kysymykseen, miten „me” saisimme kahmaistua mahdollisimman paljon ja antaa „heille” mahdollisimman vähän, poroporvarin huomio yritetään kohdistaa, saada kiintymään tästä käytävään riitaan.

Siitä, kuinka monta nahkaa nyt tullaan nylkemään talonpojasta ja työläisestä Serbiassa, Bulgariassa ja Kreikassa sotamenojen kattamiseksi — tai Itävallassa liikekannallepanosta johtuvien kustannusten peittämiseksi — tai Venäjällä samaan tarkoitukseen ynnä suurvaltapolitiikkaan; tai siitä, turvataanko ja millä tavalla nimenomaan turvataan demokraattiset laitokset Balkanin „uusissa” valtioissa tai Armeniassa taikka Mongoliassa — siitä ei kirjoiteta eikä puhuta. Se ei ole mielenkiintoista. Kansainvälisten haikalojen liikevoitot eivät riipu siitä. Demokraattiset laitokset jopa haittaavat liikevoittojen „rauhallista” saantia. Suurvaltojen politiikan *paljastamisen* asemesta sanomalehdet, niin hallituksen suojelemat kuin vapaamielisetkin, pohtivat, miten *parhaiten* saisi haikalat kylläiseksi tällä politiikalla.

„Pravda” № 101,
toukokuun 4 pnä 1913

Julkalstaan
„Pravda” lehden tekstin mukaan

TILANHERRAIN ÄÄNITORVI MAASEUDUN „RAUHOITTAMISESTA”

Joskin sanomalehti „Novoje Vremjalla” on täysin ansaitusti sellainen „maine”, että se on niitä epärehellisimpiä lehtiä, jotka yrittävät olla mukana edullisissa keinotteiluissa, myötäillä hallitusta sekä komentavaa tilanherrojen luokkaa, niin tämän lehden avustaja Menshikov on kaksinkerroin ja kahta suuremmalla syyllä sellaisessa maineessa.

Menshikovin kirjoitusten perusteella useinkin määritellään virheettömästi, mitkä Pietarin virkamies-, kapitalistit tai herrasväen „piirit” ovat tilanneet häneltä tämän tai tuon kirjoituksen. Joku aika sitten tältä Menshikovilta oli tilattu kirjoitus „aristokraattisen” Valtakunnan neuvoston puolustamiseksi sen muka suunnitellulta „demokraattiselta” uudistamiselta. Kirjoitus oli ilmeisesti korkeavirkaitten tilanherrapiirien tilaama. Sitä opettavaisempaa on kuulla, mitä tilanherrain äänitorvi sanoo maaseudun paljonpuhuttua „rauhoittamista” koskevasta kysymyksestä.

„Luonani käy melko usein Pietarissa asioitsevia maa-seutulaisia, tilanomistajia ja yhteiskunnallisia toimihenkilöitä”... Näin haastaa Menshikov. Käyvätkö tilanherrat hänen luonaan, vai hänkö käy ylhäissukuisten tilanherrain eteisissä, se on eri kysymys. Joka tapauksessa hän veisaa tilanherrain virttä, ja hänen kirjoituksensa arvo onkin vain siinä, että sen mukaan voidaan tutustua tilanherrain avoimiin puheisiin.

„Jos uskotaan heitä, ja miksipä emme luottaisi heihin”, tilanherrain äänitorvi jatkaa, „niin vuosien 1905—1906 Pugatshevin kapinaliike²⁵⁹ ei ole suinkaan sammunut. Se on vaimentunut, se on saanut toisia, vähemmän meluisia muotoja, mutta jatkaa tuhoisaa työtään. Talonpojat eivät tosin kulje entiseen tapaan kokonaisina joukkoina hevoskuormakaravaaneineen ryöstämässä tilanomistajien kar-

tanoita ja polttamassa niitä. Mutta tuhopoltot jatkuvat silti lakkaamatta — missä poltetaan talo, missä riihi, vaja, jyväättä, viljapieleksiä ja -kekoja. Mitä sietämättömin, mitä järjettömin syönnösvahinkojen aiheuttaminen jatkuu... Parlamenttikautemme seitsemän vuoden aikana ei taistelussa maaseutuanarkiaa vastaan ole edistytty askeltakaan.”

Näin kirjoittaa Menshikov „Novoje Vremjassa”. Hän on nähtävästi saanut tilauksen valmistaa „yleistä mielihpidettä” uusiin toimenpiteisiin „hulinoitsijain”, kuten mustasotnialais- ja lokakuulaisleirissä tavataan sanoa, vainoamiseksi ja rankaisemiseksi. Mutta tilausta täyttääsään tilanherrain palkkarenki löpöttelee julki tilanherrain todelliset mielialat ja heidän levottomuutensa todelliset syyt.

Kirjoittakaamme muistiin ja painakaamme mieleen, että tilanherrat aikovat uusien rangaistuslakien ja -määräysten turvin ryhtyä taistelemaan vuosien 1905—1906 „Pugatshevin kapinaliikettä” vastaan, joka ei ole suinkaan sammunut, vaan on saanut toisia muotoja.

Vain eräs seikka on hieman kummallinen. Vuonna 1905 ja 1906 hallitus ja yhdistyneen aateliston neuvosto²⁶⁰ vakuuttivat itselleen ja toisille, että „Pugatshevin kapinaliike” oli tulos kyläyhteisöllisestä maanomistuksesta ja siitä, ettei maan yksityisomistuslaitos ollut talonpoikain keskuudessa kyllin kehittynyt. Nyt ovat kaikki hallituksen asiamiehet, kaikki hallituspuolueet ja -lehdet jankuttamalla jankuttaneet, että kyläyhteisö luhistuu ja hajoaa, että uusi maankäyttöjärjestys ja maan yksityisomistuksen juurruttaminen menestyy „valtavasti” talonpoikaiston keskuudessa. Mutta jos niin on laita, niin „Pugatshevin kapinaliikkeen”, joka oli muka kyläyhteisön aiheuttama, olisi pitänyt sammuttaa. Ja koska se „ei ole suinkaan sammunut”, niin kuin tilanherrat vakuuttavat Menshikovin suulla, niin kysymys ei siis ole lainkaan kyläyhteisöstä. Paljonpuhuttu „uuden maankäyttöjärjestyksen” menestykset ovat siis pelkkää tarua.

Tilanherrojen kehuman politiikan vararikko on joka tapauksessa ilmeinen.

KAPITALISMI JA NAISTEN TYÖ

Nykyisen kapitalistisen yhteiskunnan uumenissa piilee runsaasti sellaista kurjuutta ja sortoa, mikä ei heti pistä silmään. Hajallaan elävät pikkuporvarien, käsityöläisten, työmiesten, virkailijain, pikku virkamiesten perheet kärsivät kauheata puutetta, *parhaimpinakin* aikoina ne hädin tuskin jaksavat hankkia elatuksensa. Monet miljoonat naiset viettävät (tai oikeastaan kärsivät) tällaisissa perheissä „kotiorjattarien” elämää pyrkien ruokkimaan ja vaatettamaan perheensä rovoilla, jokapäiväisten epätoivoisten ponnistusten hinnalla, ja „säästämällä” kaikessa — lukuun ottamatta omaa työtään.

Näistä naisista pääoma värvää mieluummin kotityöntekijöitä, jotka ovat hirveän alhaisesta palkasta valmiit „tienaamaan lisää” leipärahaa itselleen ja perheelleen. Näistä naisista kaikkien maiden kapitalistit ottavat itselleen (niin kuin orjanomistajat muinaisuudessa ja maaorjuuttaja-tilanherrat keskiaikana) mielin määrin vuode-tovereita mitä „kohtuullisimmasta” hinnasta. Eikä mikään „siveellinen suuttumus” (joka on 99 tapauksessa sadasta teeskenneltyä) prostituution johdosta mahda mitään tälle naisen ruumiin myynnille: niin kauan kuin on palkka-orjuutta, kiertämättä säilyy myös prostituutio. Kaikkien sorrettujen ja riistettyjen luokkien on ihmisyhteiskuntien historiassa ollut aina pakko (siinähan se niiden riisto juuri onkin) antaa sortajille ensinnäkin oma maksamaton työnsä ja toiseksi omat naisensa „herroille” vuode-tovereiksi.

Orjuus, maaorjuus ja kapitalismi ovat tässä suhteessa samanlaisia. Vain riiston *muoto* muuttuu; riisto jää.

Pariisissa, „maailman pääkaupungissa”, sivistyksen keskuksessa, on nykyään avattu „riistettyjen kotityöntekijättärien” tuotteiden *näyttely*.

Jokaisessa näyttelyesineessä nähdään pieni kortti, jossa on osoitettu, kuinka paljon kotityöntekijä saa sen valmistamisesta ja paljonko hän voi valmistaa päivässä ja tunnissa.

Ja mikä on tulos? *Yhdenkään* tavaran valmistuksessa kotityöntekijä *ei pysty* ansaitsemaan enempää kuin $1\frac{1}{4}$ frangia, s.o. 50 kopeekkaa. Ja valtaosa töistä tuottaa vielä paljon pienemmän ansion. Ottakaamme esimerkiksi lampunvarjostimet. Maksu on 4 kopeekkaa tusinalta. Tai paperipussit — 15 kopeekkaa tuhannesta, ansio tekee *kuusi* kopeekkaa tunnissa. Tahi pienet nauhoilla y.m.s. varustetut leikkikalut — $2\frac{1}{2}$ kopeekkaa tunnissa. Tai kukkatyöt — *kaksi kolme* kopeekkaa tunnissa. Taikka naisten ja miesten alusvaatteet — *kahdesta* kuuteen kopeekkaan tunnissa. Ja niin edelleen loppumattomiin.

Meidänkin työväenyhdistystemme ja ammattiliittojemme pitäisi järjestää tällainen „näyttely”. Se ei tuottaisi valtavia voittoja, joita porvariston järjestämät näyttelyt tuottavat. Naisten proletaarisen puutteenalaisuuden ja kurjuuden näyttely tuottaa toisenlaista hyötyä: se auttaa palkkатыöläisiä ja palkkaorjattaria käsittämään oman asemansa, luomaan silmäyksen omaan „elämäänsä”, harkitsemaan niitä edellytyksiä, jotka auttavat vapautumaan tästä ikuisesta puutteen, kurjuuden ja prostituution sorrosta ja kaikenlaisesta omistamattomien pilkkaamisesta.

„Pravda” № 102,
toukokuun 5 pñä 1913

Julkaistaan
„Pravda” lehden tekstin mukaan

BELGIAN LAKON OPETUKSIA

Kuten tunnettua, Belgian työläisten yleislakko päättyi puolinaiseen voittoon ²⁶¹. *Toistaiseksi* työläiset ovat saaneet klerikaaliselta hallitukselta vain *lupauksen* asettaa lautakunta käsittelemään kunnallisen äänioikeuden lisäksi myös kysymystä yleisvaltakunnallisesta äänioikeudesta. Belgian pääministeri lupasi joku päivä sitten edustajakamarissa, että lautakunta asetetaan toukokuussa.

Ministerin lupaus (niin kuin mikä „ylhäältä” annettu lupaus hyvänsä) on tietysti jotain kerrassaan epävakavaa. Ei voitaisi puhua edes niukasta voitosta, ellei yleispoliittinen tilanne todistaisi, että yleislakko aiheutti vanhaan, leppymättömään, myöntymättömään ja itsepäiseen klerikaaliseen (mustasotnialais- ja pappishenkiseen) „elämänjärjestykseen” tietyn murtuman.

Lakon aikaansaannoksena ei ole niinkään paljon tämä hallituksesta saatu vähäinen voitto, vaan järjestyneisyyden, kurinalaisuuden, taisteluun nousun ja taisteluinnon kasvu Belgian työväenluokan suurten joukkojen keskuudessa. Belgian työväenluokka on todistanut kykenevänsä sitkeään taisteluun oman sosialistisen puolueensa antamin tunnuksin. „Tarpeen tullen toistamme lakon vielä kerran!” Nämä sanat, jotka eräs työväenjohtaja lausui lakon aikana, tuovat ilmi joukkojen tietoisuuden siitä, että ne pitävät asetta lujasti käsissään valmiina käyttämään sitä uudelleen. Ja herroille Belgian kapitalisteille lakko on todistanut, miten suuria menetyksiä se aiheuttaa pääomalle, miten tarpeellisia ovat myönnytykset, ellei belgialainen pääoma tahdo jäädä toivottomasti jälkeen saksalaisesta j.n.e.

Belgiassa on jo ajat sitten vakiintunut vankka perustuslaillinen järjestys, kansalla on jo ajat sitten ollut poliittinen vapaus. Poliittisen vapauden vallitessa työläisille on auennut laeva kehitystie.

Mistä syystä sitten lakon menestys oli *vähäinen*? On kaksi pääsyytä.

Ensimmäinen syy on se, että Belgian sosialistien erään osan, varsinkin parlamentaarikkojen, keskuudessa on vallalla opportunismi ja reformismi. Nämä parlamentaarikot ovat tottuneet toimimaan liitossa liberaalien kanssa ja sen vuoksi tuntevat olevansa kaikessa menettelyssään riippuvaisia liberaaleista. Tämän vuoksi ilmeni horjuvuutta lakosta päätettäessä, horjunta ei voinut olla vaikuttamatta haitallisesti koko proletaarisen taistelun menestykseen, voimakkuuteen, mittavuuteen.

Seurattakoon vähemmän liberaaleja, luotettakoon heihin vähemmän, uskottakoon enemmän proletariaatin omintakeiseen, rajattoman uskolliseen taisteluun — sellainen on Belgian lakon ensimmäinen opetus.

Toinen osittaisen epäonnen syy on Belgian työväenjärjestöjen heikkous ja *puolueen* heikkous. Belgian työväenpuolue on poliittisesti järjestyneiden työläisten liittouma poliittisesti järjestymättömien työläisten kanssa, „pelkästään” osuustoimintamiesten, ammattiyhdistysväen y.m.s. kanssa. Tämä on Belgian työväenliikkeen suuri puutteellisuus, jonka hra Jegorov „Kijevskaja Myslissa” ja likvidaatorit „Lutshissa” ovat turhaan jättäneet huomiotta.

Kiinnitettäköön enemmän huomiota sosialistisen propagandan harjoittamiseen, tehtäköön enemmän työtä lujan, periaatteellisesti varmakantaisen ja sosialismille uskollisen, tiukasti puoluekantaisen organisaation liittämiseksi lujasti yhteen — sellainen on Belgian lakon toinen opetus.

„Pravda” № 104,
toukokuun 8 pnä 1913
Allekirjoitus: K. O.

Julkaistaan
„Pravda” lehden tekstin mukaan

RAKENNUSTEOLLISUUS JA RAKENNUSTYÖLÄISET

Viime vuosina Venäjällä tapahtuneen teollisen nousun yhteydessä on ilmennyt, niin kuin aina, nopea rakennusteollisuuden kehitys. „Vestnik Finansov”²⁶² suoritti äskettäin tiedustelun (kyselyn) tästä kysymyksestä Venäjän 158 kaupungin hallitukselta. Hra Veselovski esittää „Russkoje Slovoissa” seuraavat tästä tiedustelusta saadut tiedot: vuosittain on rakennettu ja uudestirakennettu taloja:

v. 1907	11.961
„ 1908	13.709
„ 1909	15.093
„ 1910	16.674

Kolmisen vuoden kuluessa rakennusteollisuus on kasvanut miltei puolitoistakertaiseksi! Sen, että kapitalistit kahmivat tästä teollisesta noususta valtavan suuria liikevoittoja, näkee tiilien hinnasta. Hinta on noussut jopa 33 ruplaan tuhannesta kappaleesta Pietarissa ja 36 ruplaan Moskovassa, joka on teollistuneempi kaupunki.

Kaupunkien tiilitehtaita on vain 50—60 kaupungissa, joten rakentajakapitalistien rajattoman rahanhimon vastustaminen on miltei mahdotonta. Ja koska äänioikeus on sensuksilla rajoitettu, koska vaalivapautta ei ole laisinkaan j.n.e., kaupunkimmekin ovat täydellisesti pienen mahtimiesryhmän hallussa ja nuo mahtimiehet pitävät oman taskunsa etuja kaupungin etuina.

Miten uskomattoman tökerösti suoritetaankaan rakennustöitä, miten huolimattomasti, miten kursailemattomasti suhtaudutaankaan ihmiselämään, sitä osoittavat useat kaikille tunnetut rakennusvaiheessa olleiden talojen luhistumiset. Rakennustoiminnan lisääntymistä — monien tuhansien ruplien joutumista urakoitsijain, insinöörien, kapitalistien taskuun, lukuisia uhreja, joita työläiset antavat

pääoman alttarille, — kas sitä merkitsee teollisuuden „nousu”.

Entä satojen tuhansien rakennustyöläisten asema?

Heidän työpalkoistaan saamme kyselyn perusteella tietää seuraavaa. Rakennustyöläisen päiväpalkka vaihtelee seuraavasti kaupungin suuruudesta riippuen:

Kaupungit, joiden väkiluku on	Rakennustyöläisen päiväpalkka
alle 5.000 asukasta	1 rpl 33 kop
5.000— 10.000	1 ” 36 ”
10.000— 25.000	1 ” 41 ”
25.000— 50.000	1 ” 53 ”
50.000— 75.000	1 ” 56 ”
75.000—100.000	1 ” 87 ”
100.000 ja yli	1 ” 80 ”

Suurimmissakaan kaupungeissa työläisen palkka ei ole edes kahta ruplaa päivässä! Voidaan kuvitella, miten kurjasti nämä työläiset elävät nykyisenä kalliina aikana joutuessaan elättämään perhettään, joka asuu useinkin toisessa kaupungissa tai maaseudulla. Sitä paitsi rakennustyöt ovat kausitöitä, ne eivät jatku ympäri vuoden. Työläisen on ansaittava muutamassa työkuukaudessa niin paljon, että hän pystyisi elättämään perheensä ja itsensä koko vuoden.

Työläisten elämä on kurjaa, heidän toimeentulonsa ei ole lainkaan turvattu — siitä nuo edellä esitetyt numerotiedot kertovat.

Rakennustyöläisten on vaikeampi yhdistyä ja järjestäytyä kuin tehdastyöläisten. Sitä enemmän on valvutuneiden työläisten pidettävä huolta rakennustyöläisten valistamisesta ja yhteenliittämisestä, sillä näillä ei ole odotettavissaakaan apua muualta kuin omalta työväenlehdeltään, omalta työväenliitoltaan, valvutuneemmilta proletaaritovereiltaan.

„Pravda” № 105,
toukokuun 9 pñä 1913
Allekirjoitus: F.

Julkaistaan
„Pravda” lehden tekstin mukaan

IV DUUMAN ARVIOINTI

Sosialidemokraattien, työväenluokan edustajien, mielipide IV Duumasta on tunnettu. Tämä mielipide perustuu siihen, että otetaan huomioon tilanherrain ja tilanherraporvariin Duuman luokkaluonne sekä sen hallituksen luonne, joka on tässä Duumassa pääsemässä eräissä kysymyksissä yhteisymmärrykseen valtaa pitävien luokkien kanssa.

On kuitenkin opettavaista tarkastella myös, mitä mieltä *oikeistolaiset itse* ja eritoten *tilanherrat* ovat tästä Duumasta.

Tässä suhteessa kiintoisa on eteläisissä lehdissä julkaistu keskustelu hra Sinadinon, Kishinevin kaupunginjohtajan, suurtilallisen kanssa, joka kuului III Duumassa nationalisteihin ja IV Duumassa lukeutuu „keskusta”-puolueeseen, on siis lokakuulaisia *oikeistolaisempi*. Hänkin näyttää siis olevan sellainen tukipylyvä, että varmempaa on enää turhaa etsiäkään! Tässä on sitten hänen lausumansa mielipide:

„Neljäs Duuma on pelkkä fiktio: Valtakunnanpuheissa istuvat miehet, jotka eivät lainkaan välitä kansanedustajista ja toimivat heistä piittaamatta, jos niin voidaan sanoa. Toistan, että Duuma on vain fiktio eikä se asiain näin ollessa pysty lainkaan hyödyttämään maata. En löydä venäjän kielestä sanaa Valtakunnanpuheiden toiminnan määrittelyä. Se on sitä mitä ranskaksi sanotaan 'sabotaasiksi'...”

Tämä loukkaantunut tilanherra puhuu sellaista totuutta Duumasta ja hallituksestamme, että työläisten sopii tarkastella sitä lähemmin. Kansanjoukohan saavat ylipäänsä kuulla taantumuksellisten herrojen totuudenmukaisen mielipiteen vallassaolevan taantumuksen järjestelmästä ja „järjestyksestä” vain silloin, kun nuo taantumukselliset riitaantuvat keskenään.

Kun yksi (tai muutama) tilanherra on loukkaantunut, saadaan sellainen kuvaus tilanherrain ylläpitämästä valtiohallinnon „järjestyksestä” ja valtion asioiden hoidosta ikään kuin se olisi otettu sosialidemokraattisesta julistuksesta!

Niin neljäs kuin kolmaskaan Duuma ei ole fiktio, hra loukkaantunut oikeistolainen tilanherra, koska ne esim. vahvistavat hallitukselle sen esittämän budjetin. Mutta siinähan se niksi onkin, että vaikka koko tilanherrain luokka ja kaikki porvariston huippukerrokset tukevat hallitusta, „kuorma seisoo vielä tänäpäpäni siellä”.

On tehty mahdolliseksi hallituksen liittoutuminen tilanherrain ja porvariston kanssa. Tällaisen liiton hyväksi Duuma tekee *kaiken* voitavansa. Kuitenkaan ei synny mitään, mikä edes vähänkään haiskahtaisi perustuslailta. Vanha valtiojärjestelmä pysyy ennallaan. Ministeritkin ovat sellaisia miehiä, että „vapisevat pelosta” (Sinadinon sanoja käyttäakseni) „oman itsensä puolesta” kaiketi tietämättä, miten heille käy huomenna, mitä heidän huomenna käsketään tehdä.

Duuman ja Valtakunnan neuvoston koko „toiminta”, kaikki liberaaliset voivotukset, että vaatimattomimmatkin, pienimmätkin, aivan lokakuulaishenkisetkin parannukset ovat toivottomia,— ja vihdoin loukkaantuneen „lainsäätäjät”—tilanherran avomielliset tunnustukset — kaikki puhuu siitä, että perustuslaki-illuusiot ja parannustoiveet ovat nyky-Venäjällä mielettömiä.

„Pravda” № 110,
toukokuun 15 pnä 1913

Julkaistaan
„Pravda” lehden tekstin mukaan

KORKEAT ELINKUSTANNUKSET JA KAPITALISTIEN RASKAS ELÄMÄ

Elinkustannukset nousevat nousemistaan. Kapitalistien liitot korottavat jatkuvasti hintoja kahmien miljoonia ja kymmeniä miljoonia, kun taas talonpoikaisjoukot yhä köyhtyvät, työläisperheiden toimeentulo käy yhä vaikeammaksi, ne joutuvat olemaan nälässä ja vailla kaikkein välttämättömyyksiäkin.

Teollisuudenharjoittaja-miljonääriemme äänenkannattaja „Promyshlennost i Torgovlja”²⁶³ esittää seuraavia tietoja elinkustannusten kallistumisesta. Niin kutsuttu *hintaindeksi*, joka määräytyy eräiden tiettyjen, tärkeimpien hyödykkeiden hintojen yhteenlaskusta, on viime vuosina osoittanut jatkuvaa nousua. Seuraavassa tiedot *huhtikuulta*:

	Hintaindeksi
vuonna 1908	2.195
” 1909	2.197
” 1910	2.416
” 1911	2.554
” 1912	2.693
” 1913	2.729

Viimeisten kuuden vuoden aikana hinnat ovat kohonneet 2.195 pisteestä 2.729 pisteeseen, siis kokonaista 24 prosenttia! Työtätekevän väestön ja varsinkin työläisten valtaosan nylkeminen keskenään sopineiden kapitalistien hyväksi on „edistynyt” erinomaisesti.

Mutta herrat kapitalistit — sekä mainitussa aikakausjulkaisussa että lukemattomissa hallituksen suopeasti sallimissa seuroissa ja liitoissa — valittavat jatkuvasti, että kauppaja- ja teollisuustoiminnan verotus on „*epäoikeudenmukaista*”!

Tämä olisi naurettavaa... mutta työläisiä ei naurata.

Köyhät ja onnettomat teollisuudenharjoittaja-miljonäärit

esittävät seuraavia tietoja, jotka on ilmoitettu ministeriön asiakirjassa *kiinteistöjen* verottamisesta *kaupungeissa*.

Vuonna 1910 näiden omaisuuksien tuottamat tulot määriteltiin 239 miljoonaksi ruplaksi (määriteltiin tietystikin virallisesti, virkamiesten toimesta, ja voidaanpa kuvitella, miten monta kymmentä miljoonaa on poloinen kauppiasääty salannut). Vuonna 1912, siis kaikkiaan kahden vuoden kuluttua, kiinteistöjen tuottama tulo kaupungeissa määriteltiin jo 500 miljoonaksi ruplaksi (yksistään Venäjän osalta ilman Puolan valtakuntaa).

Näin muodoin *kahden vuoden kuluessa* kiinteistöjen puhdas tuotto kaupungeissa kasvoi runsaalla 250 miljoonalla ruplalla! Tästä voidaan päätellä, millainen kultavirta valuu kapitalistien taskuihin muodostuen miljoonista talonpoikien ja työläisten tavattoman kurjuuden, köyhyyden ja nälänhädän puroista.

„Nykyinen kallis aika” ei ole mitään muuta kuin nykyisessä (kapitalistisessa) muodossa esiintyvää työtätekevien köyhtymistä, kurjistumista ja ryöväämistä, minkä ansiosta kourallinen kapitalisteja rikastuu tavattomasti.

Kapitalistipolaiset valittavat, että heitä verotetaan ilmeisen „epäoikeudenmukaisesti”. Ajatelkaahan tosiaankin: heiltä peritään 6 pros. *puhtaasta tuotosta*. Vuonna 1910 heiltä perittiin (Venäjällä ilman Puolaa) 14 miljoonaa ruplaa ja vuonna 1912 29,8 miljoonaa ruplaa.

Ryövätyiltä miljonääreiltä perityn veron lisäys teki siis kahdessa vuodessa miltei 16 miljoonaa ruplaa.

Mitä arvelette, työläistoverit: kun *puhdas* tuotto on kasvanut 240 miljoonasta 500 miljoonaan, siis *260 miljoonaa ruplaa kahdessa vuodessa*, eikö olisi pitänyt periä veroa sata tai kaksisataa miljoonaa ruplaa? Eikö olisi pitänyt siitä 260 miljoonaa ruplaa käsittäneestä *lisätulosta*, joka on kiskottu työläisiltä ja rutiköyhiltä talonpojilta, periä kaksisataa miljoonaa, vaatimattoman arvion mukaan laskettuna, kouluja ja sairaaloita varten, nälänhädässä olevien avustamiseen, työväen vakuutukseen?

SAKSAN SOSIALIDEMOKRATIA JA ASEVARUSTELU

Saksan valtiopäivien budjettivaliokunta on hyväksynyt ensimmäisessä käsittelyssä ehdotuksen sotamenoilaisiksi. Sen hyväksyminen on varmasti taattu. Junkkerien — niiden Purishkeitshimme ja Markovimme aateveljien — hallitus „työskentelee” yksissä tuumin Saksan porvariston kanssa kansan sortamiseksi entistä tehokkaammin ja siinä samalla tuhoamisaseita tuottavien tehtailijain liikevoittojen korottamiseksi. Sotatarvike- ja varustetehtailijoilla kauppa käy hyvin. Preussilaiset aatelisnulkit nauttivat jo etukäteen siitä, että heille avautuu „ylimääräisiä” upseerinvirkoja. Kaikki komentoa pitävät luokat ovat tyytyväisiä, — ja mitä muuta ovatkaan nykyiset parlamentit, elleivät komentoa pitävien luokkien tahdon toimeenpanovälineitä?

Uusien asevarustusten puolustamiseksi yritetään kuten tavallisesti maalaila kauhukuvia „isänmaata” uhkaavista vaaroista. Saksan kansleri pelottelee saksalaista poroporvaria muun muassa *slaavilaisvaaralla*. Balkanin voitot ovat nähkääs voimistaneet „slaavilaisuutta”, joka on vihamielinen koko „saksalaiselle maailmalle”!! Panславismi, aate kaikkien slaavilaisten yhdistämisestä saksalaisia vastaan, — siinä vaara, junkkerien kansleri vakuuttaa.

Saksan sosialidemokraatit ovat paljastaneet ja paljastavat jatkuvasti lehdistössään, parlamenttipuheissaan ja kokouksissa näitä tekopyhiä, kiihkoisänmaallisia puuhia. Sosialidemokraatit sanovat, että on olemassa valtio, jossa on slaavilainen väestöenemmistö ja jossa on jo ajat sitten ollut voimassa poliittinen vapaus ja perustuslaillinen järjestys. Se on Itävalta. On suorastaan typerää pelätä tämän valtion hautovan sotaisia hankkeita.

Kun sosialidemokraatit panivat Saksan kanslerin ahtaalle, niin hän viittasi Pietarissa olleisiin panslavistien

meluisiin mielenosoituksiin. Erinomainen peruste! Tykkejä, panssaria, kanuunoita, ruutia ynnä muita „kulttuuri”-tarvikkeita valmistuttavat tehtailijat mielivät hyötyä sekä Saksassa että Venäjällä ja yleisöä puijatakseen vetoavat toinen toiseensa. Saksalaisia pelotellaan venäläisillä shovinisteilla ja venäläisiä saksalaisilla. Ja kummatkin ovat viheliäisiä pelinappuloita kapitalistien käsissä, sillä kapitalistit tietävät mainiosti, että on naurettavaa ajatellakaan Venäjän ryhtyvän sotaan Saksaa vastaan.

Toistamme, että saksalaisille shovinisteille on taattu enemmistö valtiopäivillä. Mutta saksalaisten työläisten keskuudessa kasvaa suuttumus ja vaaditaan turvautumaan muihinkin kuin parlamentaarisiiin taistelukeinoihin shovinistien harjoittaman kansan rahojen häpeämättömän rosvoisuuden torjumiseksi. On kiintoisaa panna merkille, että 1:sen Württembergin vaalipiirin (Stuttgart) sosialidemokraattien yleisessä kokouksessa hyväksyttiin seuraava päätöslauselma:

„Yleinen kokous pahoittelee sitä, ettei sotamenolakiehdotusta vastaan parlamentissa käydä kyllin tarmokasta taistelua. Kokous on sitä mieltä, että asetettilijain hurjaa hyökkäystä kansan taskun kimppuun on vastustettava kaikki mahdollisin keinoin. Tämän vuoksi kokous odottaa, että valtiopäivien sosialidemokraattinen puolue ryhmä ryhtyy taisteluun mitä tarmokkaimmalla tavalla, kaihtamatta edes jarrutustakaan, kun lakiehdotus joutuu valiokunnasta koko valtiopäivien yleiseen käsittelyyn. Kokous pitää riittämättömänä sitä ulkoparlamentaarisista taistelua, mitä puolue on tähän saakka käynyt. Kokous vaatii, että puoluehallinnon on ryhdyttävä järjestämään koko työtätekevän väestön käsittävää toimintaa, muun muassa joukkolakkoja.”

Saksan sosialidemokratian keskuudessa kasvaa hitaasti mutta vastustamattomasti tietoisuus, että työläisten on käytävä entistä päättävämpää, hyökkäävää, joukkoluontoista taistelua. Joskin opportunistit, joita on runsaasti parlamentin puolue ryhmässä ja työväenliikkeen virkailijoiden keskuudessa, vastustavat tällaista taistelua, niin työväen joukoissa se saa entistä suurempaa kannatusta.

SAKSAN KATOLILAISET JOUKKOJA JÄRJESTÄMÄSSÄ

Kehittymättömissä valtioissa, joissa suuret väestöjoukot ovat vailla oikeuksia, joissa ei ole poliittista vapautta ja esivalta määrää mielensä mukaan, siellä ei ole mitään vähänkään laajoja poliittisia järjestöjä. Vain mitättömän vähäinen määrä tilanherroja ja teollisuudenharjoittajamiljonäärejä nauttii „yhdistymisvapautta”, mutta nämä suuntaavat kaiken huomionsa huippukerrokseen, „seurapiireihin”, esivaltaan, pyrkimättä lainkaan järjestämään kansanjoukkoja ja jopa peläten niiden järjestämistä kuin ruttoa.

Sellaisissa valtioissa, joissa perustuslaillisuus ja kansan osanotto valtakunnan asioiden hoitamiseen on turvattu, joukkoja järjestämään eivät pyri yksinomaan sosialistit (heidän ainoana voimanaan onkin joukkojen valistaminen ja järjestäminen), vaan *taantumuksellisetkin puolueet*. Jos valtiojärjestys on kansanvaltaistettu, kapitalistit *joutuvat* etsimään tukea joukoista, ja sitä varten taas joukot on järjestettävä klerikalismien (mustasotnialaisuuden ja uskonnon), nationalismin ja shovinismien y.m. tunnuksin.

Poliittinen vapaus ei poista luokkataistelua, vaan päinvastoin tekee sen tietoisemmaksi ja laajemmaksi vetäen siihen mukaan kaikkein takapajuisimmatkin kansankerrokset, opettaen niitä ymmärtämään politiikkaa ja puolustamaan katsomuksiaan, etujaan.

On opettavaista tarkastella, miten esimerkiksi Saksan taantumuksellinen „keskusta”-puolue, s.o. katolilaisten puolue järjestää kansanjoukkoja. He yrittävät saada joukot puolustamaan kapitalismia uskonnon ja „isänmaallisuuden” tunnuksin. Katolilaiset ovatkin onnistuneet käyttämään Saksassa hyväkseen kansanjoukkojen ennakkoluuloja ja pimeyttä — osittain siksi, että katolilaiset muodos-

tavat Saksassa väestön vähemmistön, ja tämä vähemmistö oli yhteen aikaan valtion vainoama. Ja työtätekevien ja riistettyjen joukothan ovat aina vaistomaisesti myötätuntoisia vainottuja kohtaan. Taantumukselliset katolilaiset ovat osanneet käyttää tätä mielialaa hyväkseen.

Katolilaiset ovat perustaneet joukkojärjestön — niin kutsutun „Katolisen Saksan kansanliiton”. Liitossa laskeetaan olevan $\frac{3}{4}$ miljoonaa jäsentä. Järjestö on tiukasti keskitetty. Sen päämääränä on „kristillisen” (mutta todellisuudessa *kapitalistisen*) järjestelmän puolustaminen ja taistelu „hävittäviä” (s.o. sosialistisia) pyrkimyksiä vastaan.

Liittoa johtaa hallinto, johon kuuluu 24 jäsentä. Yhdeksän heistä hoitaa hallinnon asioita ja muut ovat eri piirien, eräiden suurten kaupunkien y.m. edustajia. Jokaista 20—40 katolilaisperhettä kohti määrätään yksi „valtuutettu”. Kaikki valtuutetut toimivat hallinnon ohjeiden mukaisesti.

Sotiessaan sosialidemokraatteja vastaan herrat katolilaiset huutavat tavallisesti, että sosialidemokraatti-agitaattorit elävät työläisten rovoilla. Mutta katolilaiset itse *omassa* järjestössään menettelevät aivan samoin: jokaisessa vähänkin tärkeässä keskuksessa heillä on *palkallisia agitaattoreita*.

Puoluehallinnossa työ on järjestetty aivan tehdasmaisesti. 20 erikoisvirkailijaa työskentelee „kirjallisuuden” parissa: yksi pitää silmällä jumaluusoppia, toinen agraarikysymystä, kolmas sosialidemokraattista liikettä, neljäs käsityöammatteja j.n.e. Kootaan leikkeitä ja tehdään muistiinpanoja sanoma- ja aikakauslehdistä, pidetään luettelokirjaa. Työssä on pikakirjoittajia. Erikoisessa kirjastossa on 40.000 nidosta. Laaditaan uutiskirjeitä sanomalehtiin — „paikalliskirjeenvaihtajan kirjeitä”, joita kymmenet katoliset lehdet julkaisevat. Käydään erikoista „sosiaalis-poliittista”, erikoista „apologeettista” (s.o. uskontoa ja kristillisyyttä puolustavaa) kirjeenvaihtoa. Julkaistaan sarjoittain kirjasia kaikista kysymyksistä. Vuodessa lähetetään jopa 5.000 erilaisten esitelmien jäsennystä. Erikoisjaosto hoitaa elokuvapropagandaa. Neuvontatoimisto antaa maksutta jos jonkinlaisia tietoja: vuonna 1912 niitä annettiin yli 18.000.000.

Katolisia ylioppilaita käytetään järjestelmällisesti propaganda- ja agitaatiotyön suorittamiseen — varsinkin loma-aikoina. Valtuutetuille (heitä on useita *kymmeniä tuhansia*) pidetään erikoisia „sosiaalitiedon kurseja”. Puoluehallinnon yhteydessä järjestetyillä erikoisilla kahden kuukauden kursseilla annetaan erityistä „opetusta” taistelun käymisestä sosialidemokratiaa vastaan. Erikoisia kahden viikon kurseja järjestetään talonpojille, opettajille, kauppapalvelijoille j.n.e.

Saksan mustasotnialaiset katolilaiset toimivat aika hyvin. Mutta koko heidän toimintansa on Saksan sosialidemokraattien toiminnan heikkoa jäljittelyä.

„Pravda” № 120,
toukokuun 26 päivä 1918

Julkalstaan
„Pravda” lehden tekstin mukaan

TYÖLÄISTEN LOMISTA

Saksassa niin kuin muissakin maissa metallityöläiset ovat luokkatietoisten ja järjestyneiden proletaarien eturiveissä. He ovat muun muassa herättäneet kysymyksen säännöllisten lomien järjestämisestä työläisille *lepoa varten*.

Kuten tiedätte, tehtailijat vastustavat kaikin keinoin tätä toimenpidettä vetoamalla siitä aiheutuvien menojen „rasittavuuteen”. Mutta Saksan metallimiehet ovat liittonsa varta vasten julkaisemassa kirjasessa tarkoilla numero-tiedoilla kumonnet nuot itsekkäät ja valheelliset verukkeet. Työläiset ovat todistaneet, että Saksan metalliteollisuuden 93 osakeyhtiöille kuuluvassa tuotantolaitoksessa puhdas voitto teki vuosina 1905—1910 keskimäärin 13,4%!!

Tämän voiton supistaminen ainoastaan 2 prosentilla riittäisi turvaamaan kaikille työläisille säännöllisten lomien saantimahdollisuuden.

Mutta nykyisin lomajärjestelmä on vielä kovin heikosti kehittynyt ja kapitalistit käyttävät sitä enimmäkseen työläisten orjuuttamistarkoituksessa. Saksan metallimiehet ovat suorittaneet kaksi kyselyä (lähettäneet kahdesti kyselylomakkeita) lomakysymyksestä, vuosina 1908 ja 1912.

Vuonna 1908 laskettiin olleen 138 laitosta, joissa työläisille myönnettiin lomia. Näissä laitoksissa työskennelleistä 75.591 työläisestä lomia myönnettiin 13.579:lle, mikä on 17,9 pros.

Vuonna 1912 laskettiin olleen 389 laitosta, joissa työläisille myönnettiin lomia. Näissä laitoksissa työskennelleistä 233.927 työläisestä lomia sai 34.257 työläistä, t.s. 14 pros.

Jokaisesta tuhannesta metalliteollisuuslaitoksesta vain kolmessa laitoksessa myönnettiin lomia! Metallityöläisten yhteismäärästä lomia sai vain 1,8 pros., s.o. vähemmän kuin viideskymmenesosa.

Suurin osa lomiamyöntävistä laitoksista — nimittäin enemmän kuin yhdeksän kymmenesosaa niistä — on antanut lomiamyöntämisestä vain niille työläisille, jotka ovat olleet tehtaan palveluksessa melko pitkän aikaa. 389 tehtaasta (joissa työläisiä 233.927) 84 tehtaassa, joissa työläisiä on 140.209, vaaditaan, että työläisen täytyy olla tehtaan palveluksessa *viidestä kymmeneen* vuoteen (!),— vasta silloin hänellä on oikeus saada loma.

On selvää, että tällainen loma on naurettavan pientä parannusta työläisten oloihin, se on *etupäässä* syötti, jolla työläisiä kiinnitetään tehtaaseen, ja keino, jolla taistellaan lakkoja vastaan!

Loman pituus ei useimmissa tapauksissa (72 pros. työläisistä mainituissa laitoksissa) ylitä *viikkoa*. 10 pros. niiden työläisistä on saanut lomaa *vähemmän kuin viikon* ja vain 16 pros. on saanut *yli viikon* (kahteen viikkoon saakka).

Suurimmassa osassa lomiamyöntävistä laitoksista (97 pros.) työläiset saavat loma-ajalta entisen palkan tai viikon keskipalkan.

Lopputuloksena näemme, että lomiamyöntäminen annetaan työläisille hävyttömän vähän jopa kehittyneen maan kehittyneelläkin teollisuudenalalla. Mutta työläiset tajuavat yhä laajemmin, että on välttämättä saatava levätä säännöllisesti ja riittävästi, ja järjestyneet työläiset pystyvät sitkeydellään saamaan aikaan menestystä tälläkin alalla.

„Pravda” № 124,
toukokuun 31 pnä 1913
Altekirjoitus: N. N.

Julkaistaan
„Pravda” lehdessä tekstin mukaan

„HISTORIALLISEN” LAUSUMAN MERKITYS

Lokakuulaisten ja kadettien äänin IV Duumassa hyväksytty lausuma niin sanotun epäluottamuslauseen antamisesta hallitukselle (sisäasiainministeriön menoarviota käsiteltäessä) on yhä lehdistön huomion kohteena. Tosiaan-kin: tämä lausuma — samoin kuin liberaalisen lehdistön kommentaaritkin sen johdosta — ansaitsee vakavaa pohdintaa. Siinä on todella nostettu esille periaatteellisia kysymyksiä: niihin on palattava yhä uudelleen ja uudelleen.

„Retshin” pääkirjoitusten kirjoittaja lausui juhlallisesti (№ 137), että tämän lausuman hyväksymispäivä, toukokuun 21., „on säilyvä historiallisena merkkipäivänä”. Liberaalimme ovat mainioita mestareita esittämään moisia heliseviä ja komeasanasaisia korulauseita, mutta jo ensimmäinen yritys selittää vakavasti kysymystä tämän Duuman päätöksen *merkityksestä* tuo ilmi heidän hämmästyttävän aatteettomuutensa ja avuttomuutensa.

Liberaalit eivät halua nähdä perusluontoisimpia ja kiistattomimpia *tosiasioita*, jotka määräävät Duuman lausunnon merkityksen.

Ensinnäkään niistä puolueista, jotka hyväksyivät lausuman, eivät lokakuulaiset *eivätkä progressistitkaan*²⁶⁴ (joihin kadetit ovat *asiallisesti* erottamattomasti sidotut!) olleet ehdottaneet menoarvion hylkäämistä. Ja kadettien taholta taas menoarvion hylkäämisehdotus oli vain demokraattisille aineksille syötiksi tarkoitettu teatraalinen ele, sillä kaikkihan tiesivät mainiosti, että kadetit tulevat *todellisuudessa* antamaan tukensa lokakuulaisille.

„Historiallinen” lausuma on korulause, sillä *useimmat* porvarilliset puolueet eivät rohjenneet käyttää edes kiistatonta „parlamentaarista” oikeuttaan hylätä budjetti. Ja kadetit taas — jolleivät lokakuulaiset ja progressistit ole samaa mieltä heidän kanssaan — ovat yhtä kuin *nolla* sekä Duumassa että koko maassa.

Toiseksi — mikä on lausuman aatteellis-poliittinen sisältö? „Vaadimme suorittamaan pikaisesti *laajoja uudistuksia*”, näin sanotaan hyväksytyssä lokakuulaisten lausumassa. Näin kirjoittivat progressistitkin. Samaa — jopa pontevampaakin: „*perusteellisia uudistuksia!*” — on „keskustalaisilla” (t.s. puolittain lokakuulaisilla ja puolittain nationalisteilla). Täysin sama, reformistinen kanta on ilmaistu kadettienkin lausumassa: heillä on vain jyrkempi sanamuoto, mutta aatteet ovat peräti reformistisia.

Kolmanneksi kaikissa lausumissa, kadeteista lokakuulaisiin asti, on ilmaistu selvästi *taantumuksellinen* kanta.

Tässä mielessä, vastoin „Retshin” valheellisia vakuuteluja, lokakuulaisten lausuma ei ole oikeistolaisempi, vaan se on vasemmistolaisempi kuin progressistien ja vieläpä kadettienkin lausuma. Katsokaa ja päätelkää:

1) progressisteilla: (ministeriö) „kylvää maassa valtakunnan turvallisuutta vaarantavan levottomuuden siemeniä”;

2) kadeteilla: „tällainen tilanne vaarantaa vakavasti valtakunnallista ja yhteiskunnallista turvallisuutta”;

3) lokakuulaisilla: „ministeriö tappaa kansassa lain ja esivallan kunnioittamista ja voimistaa siten oppositiomielialoja”.

„Korkeimman politiikan” kielestä tavalliselle ihmis-kielelle käännettynä tämä merkitsee yhtä: sekä kadetit että lokakuulaiset samoin kuin progressistitkin *lupaavat* suojella paremmin *tilanherrain* turvallisuutta kuin nykyinen järjestelmä tekee, tilanherrat tietysti luokkana otettuina eikä yksilöinä.

Neljänneksi kaikki kolme mainittua puoluetta ovat nationalismiin ja shovinismiin kannalla: ministeriö nähkääs „heikentää Venäjän mahtia” (näin on lokakuulaisilla ja progressisteilla) tai (vieläkin selvemmin!) „valtakunnan ulkoista mahtia” (näin on kadeteilla).

Sellaisia ovat tosiasiat, joita liberaalit salaavat vaitiololla ja joita he vääristelevät. IV Duuman „historiallinen” lausuma on progressistien välityksellä solmittu kadettien ja lokakuulaisten *sopimus* siitä, että hallitukselle esitetään moite sekä toivotaan „perusteellisia uudistuksia”, *joiden ehtona* on budjetin puolesta äänestäminen ja taantumuksellisen nationalismiin ja shovinismiin kannan selvä esiintuominen.

KUKA ANTAA TUKENSA?

Sisäasiainministeriön menoarviota käsiteltäessä annettua IV Duuman surkean kuuluisaa lausumaa liberaalinen lehdistömme tulkitsee niin, että „hallitus toimii ikään kuin tyhjiössä”. „Hallituksella ei ole maassa muita ystäviä kuin apurahaa saavat lehdet ja niin ikään apurahaa saavat pienet politikoitsijain kuppikunnat, jotka ovat uskollisia vain niin kauan kuin raha-avustusta jatkuu.”

Tämä on „vakavan”, professorimaisen „Russkije Vedomostin” mielipide, joten leikki pois!

„Hallitus on täysin eristettynä eikä saa kannatusta edes muodostamiltaan poliittisilta ryhmiltä.” Tämä on „Retshin” mielipide.

Lienee vaikeata löytää senkaltaisen penikkamaisuuden näytteitä, jota ilmenee näissä liberaalisen leirin professorien, asianajajain, kirjailijain ja kansanedustajain järkeilyissä. Onpa totta tosiaan parantumaton parlamentaarista kretinismiä maassa, jossa, „luojan kiitos, ei ole parlamenttia”!²⁶⁵

Tyhjiössä, niinkö te sanotte?

Mutta ettekö te, herrat professorit ja kansanedustajat, ole kuulleet yhdistyneen aateliston neuvostosta? että se tukee hallituksen politiikkaa? että satakunta miljoonaa desjatiinaa parhainta maata Venäjän parhaimmilla alueilla on tilanherrain luokan hallussa? että kaikki tärkeimmät siviili- ja sotilasvirat kuuluvat samalle luokalle? että saman luokan keskuudesta ovat sokeri- ynnä muut rahakuninkaat?

Ettekö ole kuulleet? Oi teitä viisaita liberalismiin valtiomiehiä!

Hallitus on täysin eristettynä, sillä ei ole maassa ystäviä, niinkö te sanotte?

Entä te sitten, herrat? Olettehan te yhdessä progressistien ja lokakuulaisten kanssa vieneet läpi sisäasiainministeriön menoarvion!

Kuvitelkaahan mielessänne, että on tuttuja miljonäärejä, jotka antavat helposti rahaa kuinka paljon hyvänsä esittäen samalla „toivomuksia”, jotka eivät sido ketään. Eivätkö herrat ole sitä mieltä, että meillä olisi oikeus nimittää näitä miljonäärejä ystäviksemme ja että me emme tuntisikaan olevamme (miljoonamiesten seurassa) „eristettyinä”.

Mutta lausumallanne te annoitte hallitukselle aineellisen tuen lisäksi vielä suurta *aatteellista* tukea. Tämä on hyvin tärkeää, älkääkä luulko, että antaisimme teidän kiertää yleisön edessä tämän teille arkaluontoisen kysymyksen.

Mistä Duumassa kiisteltiin? Myönnettäköön rahat ja samalla esitettäköön toivomus... poliisin uudistamisesta ja „oikeusjärjestyksen normaalirajoista”, nationalistit sanoivat. Myönnettäköön rahat, mutta esitettäköön toivomus perusteellisten tai laajojen uudistusten toimeenpanemisesta, lokakuulaiset sanoivat ja *lisäsivät* olevansa ehdottomasti *vastavallankumouksellisen* nationalismin ja shovinismien kannalla.

Ja sitten kaikki liberaalit tekivät silmänkääntötempun: he vaikenevat lisäyksestä, mutta ovat ihastuksissaan „perusteellisten uudistusten” vaatimuksen johdosta! Sitä vain puuttui, että jonkin ratkiviisaan likvidaattorin kehoituksesta heidän luettelonsa olisi lisätty „yhdistymisvapaus ja maankäyttölainsäädännön uudistaminen”...

Maaorjuuttaja-tilanherrat kannattavat taantumusta. Porvaristo kannattaa uudistuksia. „Lausumallaan” se antoi hallitukselle moraalisen iskun. Mutta *samalla* tämä porvaristo antoi moraalista *tukea* hallitukselle tähdentämällä omaa vastavallankumouksellisuuttaan! Ja *tällaisella* tuella on sata kertaa tehokkaampi ja tuntuvampi merkitys kuin kymmenillä „moraalisilla” iskuilla.

„Historiallinen” Duuman lausuma on sadannen kerran vahvistanut todeksi, että kesäkuun kolmannen päivän järjestelmä²⁶⁶ on ajautunut umpikujaan. Ja pysytellessään mainitulla kannalla porvaristo on voimaton pääsemään ulos siitä. Historian kokemus opettaa meille, että porvaristo

-saattaa vuosikymmeniä haaveilla uudistuksista, kitua umpikujassa ja sietää Purishkevitchien iestä, ellei koitä nimenomaan sellainen kriisin selvitys, jota liberaalit torjuvat ja karttavat.

*„Pravda“ № 127,
kesäkuun 5 pnä 1913*

*Julkaistaan
„Pravda“ lehden tekstin mukaan*

RANSKASTA

(KIRJEENVAIHTAJALTAMME)

Lehdessämme on jo kerrottu Gustav Hervén antamasta erinomaisesta selkärangattomuuden näytteestä. Tämä nokkela sanomalehtimies ja agitaattori, sosialistista koulua käymätön ja sosialistista valmennusta vailla oleva mies on siirtynyt työväenpuolueeseen (professorien keskuudesta) kaikkine porvarilliselle intellektuellille ominaisine tottumuksineen ja taipumuksineen. Hän aloitti opportunistina. Sittemmin hän loikkasi „äärivasemmistoon” ja saarnasi kauan puolianarkistisia juttuja „peloitellen” porvaristoa meluamalla äänekkäästi militarisminvastaisessa hengessä.

Joku aika sitten hän alkoi kääntää selkäänsä anarkisteille ja palata puolueeseen, parlamenttitaistelun ja kasvattavan järjestötoiminnan tunnustamiseen. Mutta näissäkään asemissa ei nokkela intellektuelliparkamme pysynyt, vaan loikkasi taas opportunistien seuraan. Hetkellisille vaikutelmille liian herkkänä ja selkärangattomalle hoiper-telulle alttiina impressionistina hän „pelästyi” niin pahasti Ranskassa nykyään vyöryvää taantumuksellista shovinismin, nationalismin ja imperialismin hyökyaaltoa, että on alkanut saarnata palaamista „blokki”-politiikkaan, s.o. liittoutumista porvarillisten radikaalien kanssa. Tasavallan pelastamiseksi Ranskassa on nähkääs mentävä liittoon radikaalien kanssa,— muussa tapauksessa taantumukselliset palauttavat taas Ranskaan monarkian tai keisarikunnan!

On sanomattakin selvää, että Ranskan sosialistit, äärimmäisiä opportunisteja lukuun ottamatta, nauravat selkärangattomalle Hervélle ja vastustavat päättävästi liittoutumista. Eräs eteläranskalainen työväenpuolueen äänenkannattaja esitti hiljattain muutamia tunnettujen sosialistien lausuntoja *liittoutumista vastaan*.

Sosialistit ovat aloittaneet taistelun ja käyvät kampanjaa taantumusta vastaan — sanovat oikeutetusti nämä tunnetut työntekijät,— sosialistit ovat lähteneet viemään joukkoihin vastalauseita sen lain johdosta, joka tarkoittaa palaamista kolmivuotiseen asepalvelukseen (s.o. palaamista taantumukselliseen, kasarmimaiseen, kerrassaan epädemokraattiseen armeijaan). Sosialistit toteuttavat *proletaarista liittoutumista*, s.o. sosialistityöläisten liittoa syndikalistityöläisten kanssa. Vain mitättömän pieni osa radikaaleista ja „radikaali-sosialisteista” (meidän narodnikkejamme muistuttava pikkuporvarillinen puolue) tukee tätä sosialistien tosidemokraattista kampanjaa ja senkin se tekee horjuen.

Mitä varten pitäisi liittoutua? Liittoutuminen horjuvien kanssa heikentää joukkojen rynnistystä ja voimistaa horjuntaa. Sosialistit puolestaan eivät ole koskaan kieltäytyneet tukemasta radikaaleja, *mikäli* nämä ovat tapauksessa tai toisessa esiintyneet taantumusta vastaan.

Siinä teille, eräs sosialisti kirjoittaa, herrat Charles Dumont ja Alfred Masse, piintyneet „radikaali-sosialistit”, jotka *puolustavat* kolmivuotista asepalvelusta koskevaa lakia toivoen saavansa ministerinpaikan. Siinä teille radikaalien johtaja, „itse” Clemenceau, joka käy kampanjaa tämän lain *puolesta*. Siinä teille toinen huomattu radikaalien johtaja, Léon Bourgeois, joka hänkin puhuu tämän lain puolesta. Vihdoin edustajakamarin sota-asiain valiokunnassa tämä laki hyväksyttiin 17 äänellä 4 ääntä vastaan; vastaänet kuuluivat *poikkeuksesta* sosialisteille.

Mitä liittoutumista tässä voisi olla tuon radikaalien ja „radikaali-sosialistien” häpeämättömän porvaripuolueen kanssa? Vain harjoittamalla agitaatiota sitä *vastaan* joukkojen keskuudessa Ranskan sosialistit pystyvät *irrottamaan* kaikki demokraattiset ainekset tästä puolueesta ja siten *pakottamaan* sen tietyn osan siirtymään vasemmalle, demokratian puoleen. Ollen vaaleissa kokonaan riippuvaisia joukoista (sillä onhan Ranskassa toki yleinen ääni-oikeus ja parlamentaarinen hallintomuoto) useat radikaalit ajattelevat vielä toisenkin kerran ennen kuin äänestävät lopullisesti taantumuksellisen lain *puolesta*, jota ei tietävästi suosita joukoissa.

Demokratian ja tasavallan ainoana oleellisena tukena Ranskassa (niin kuin kaikkialla) ovat joukot, työväen ja

sen jälkeen pientalonpoikienkin joukot eivätkä porvarillisiin puolueisiin kuuluvat parlamenttiveijarit, tuuliviirit, kiipeilijät ja seikkailijat, jotka tänään julistautuvat „radikaali-sosialisteiksi” ja huomenna (tavoitellessaan ministerinpaikkaa tai edullista liikeyritystä jonkin toimiluvan muodossa taikka tointa miljonäärien syndikaatissa j.n.e.) ovat valmiit myymään sekä demokratian että isänmaan (niin kuin ranskalaiset porvarit kaupittelivat Ranskaa Bismarckille vuonna 1871 kauhistuneina Pariisin työläisten kapinasta palkkaorjuutta vastaan).

Voidaan vain tervehtiä lämpimästi Ranskan sosialisteja, jotka taistelevat liittoutumishanketta vastaan ja laajentavat sosialistista toimintaa ja agitaatiota joukkojen keskuudessa.

„Praoda” № 127,
kesäkuun 5 pnä 1913
Allekirjoitus: F.

Julkaistaan
„Praoda” lehdessä tekstin mukaan

KANSANEDUSTAJA FRANK KANNATTA JOUKKOLAKKOA

Saksan sosialistisen puolueen merkkitapahtumana on ollut tunnetun badenilaisen sosialidemokraatin Frankin, opportunistisen siiven erään huomatuimman edustajan, puhe, jossa hän kannatti joukkolakkoa taistelukeinona vaaliuudistuksen aikaansaamiseksi Preussissa.

Wilmersdorfin, Berliinin esikaupungin, sosialidemokraattinen puoluejärjestö oli kutsunut Frankin esitelmöimään tästä aiheesta. Siinä uskossa, että „Badenista” tulee kuulumaan rauhallista ja tyyntä puhetta, porvarilliset lehdet kuuluttivat laajalti kokouksesta. Näin muodostui erinomainen maksuton mainostus. Kokous muodostui valtavaksi ja varsin vaikuttavaksi.

Mutta Frank pitikin kiihkeän puheen joukkolakon puolesta — kenties siksi että hän puhui mielialoiltaan radikaalisille Berliinin työläisille tai ehkä siksi että etelästä kotoisin olevana ja etelä-Saksan vapaampiin oloihin tottuneena häntä kuohutti „junkkerien” (saksalaisten mustasotniais-aatelien) julkea valtiutus, jota hän joutui Berliinissä lähemmin näkemään.

Puhuja aloitti Preussin sisäpolitiikan kuvaamisesta. Frank ruoski armotta junkkerien valtiutta, taantumuksellista Preussin maapäivien vaalilakia (laki muistuttaa meikäläistä, kolmannen Duuman vaalilakia²⁶⁷), alkeellisimpienkin demokraattisten takeiden puuttumista. Kun puhuja mainitsi, että Preussin vaalilain nojalla tyttötalon omistaja nauttii ensimmäisen luokan äänioikeutta, mutta pääministeri vain kolmannen luokan äänioikeutta, ja että se on preussilaiselle „järjestykselle” luonteenomaista, kokous korosti hänen antamaansa arviota yksimielisellä naurunpuuskalla.

Frank pilaili, että taistelullaan Jagowia vastaan (kaupunginpää, joka oli vuonna 1910 yrittänyt turhaan kieltää

mielenosoitukset) Berliinin työläiset olivat todistaneet olevansa lahjakkaita katumanööverien suorittajia.

Puhuja mainitsi historiasta esimerkkejä joukkolakoista: miten chartistit ²⁶⁸ käyttivät niitä Englannissa, belgialaiset vuosina 1893, 1902 ja 1912, ruotsalaiset v. 1903, italialaiset v. 1904, venäläiset v. 1905; — tähän esimerkkiin puhuja kajosi seikkaperäisemmin tähdentäen sitä, miten venäläiset työläiset auttoivat silloin naapureitaan ja veljiään, Itävallan työläisiä. Pelkkä poliittisella lakolla uhkaaminen riitti *silloin* itävaltalaisilta yleisen äänioikeuden saavuttamiseksi.

Preussissa ja Saksassa on maailman paras työväenliike ja levinnein työväenlehdistö, Frank huudahti. Oppikaamme maailman proletariaatilta myös joukkotaistelun käymistä! (Myrskyisää hyväksymistä ja suosionosoituksia kokouksen osanottajien taholta.)

Uusi taistelutapa aiheuttaa tietysti uhreja ja vaaroja, Frank jatkoi,— mutta voidaanko kuvitella poliittisia taistoja ilman uhreja ja ilman vaaroja? Kun kerran olemme tajunneet taistelun välttämättömäksi, meidän on käytävä sitä loppuun saakka, meidän on ohjattava laivaamme eteenpäin, matkan varrella väijyvistä salakareista huolimatta. Ken pelkää niitä ja pysyttelee satamassa, sille ei voi mitään sattua, mutta hän ei koskaan pääsekään toiselle rannalle, pyrkimystemme määrän päähän.

Kokouksen riemukkaasti vastaanottama Frankin puhe näytti vieläkin kerran, millaisen kiihtymyksen valtaan taantumus on saattanut Saksan työväen. Hitaasti mutta varmasti kypsyy Saksan proletariaatissa mahtava protesti.

„Pravda” № 132,
kesäkuun 11 p:nä 1913
Allekirjoitus: Karitsh

Julkaistaan
„Pravda” lehden tekstin mukaan

MIELENKIINTOINEN EDUSTAJAKOKOUS

Eilen, kesäkuun 12:ntena, Harkovissa alkoi mielenkiintoinen edustajakokous. Se on mielenkiintoinen kahdessakin suhteessa. Ensinnäkin se on ensimmäinen zemstvojen yleinen edustajakokous, joka käsittelee kansanopetuksen tilastointia. Toiseksi se on saanut osakseen erikoista huomiota hallinnolliselta taholta. Hallinnollinen taho on *määrännyt* edustajakokouksen puheenjohtajan, se on myös „seulonut” asianymmärtäjät, niin kuin B. Veselovski on kertonut „Ruskoje Slovoissa”. Lehdistön edustajia ei ole kokoukseen päästetty.

Tuskin nämä toimenpiteet — jotka „venäläisestäkin” näkökulmasta katsottuna näyttävät liian... varokeinoin turvatuilta — lienevät selitettävissä sillä, että edustajakokous on koolla eräässä Ukrainan keskuksista. Zemstvojen yleiseen kokoukseen eivät saavu yksinomaan ukrainalaiset tilastotyöntekijät ja zemstvomiehet²⁶⁹, vaan tämän alan työntekijät Venäjän kaikista kansallisuuksista.

Edustajakokouksen harrastuspiiri ei taida oikein miellyttää hallinnollista tahoaa, — vaikka käsiteltävänä onkin vain tilastoinnin järjestäminen, se, mitä on tehty ja miksi on tehty vähän, kun pitäisi tehdä enemmän ja paremmin.

Kansanopetustyö on Venäjällä jäänyt jälkeen pahemmin kuin missään muualla maailmassa. Duuman jäsen Badajev mainitsi puheessaan, että jopa neekerien keskuudessa Amerikassa lasketaan olevan kaiken kaikkiaan 44% lukutaidottomia — Euroopassa prosentti tai pari prosenttia, — kun taas Venäjällä on 79% lukutaidottomia!

Viime aikana kansanopetus on kuitenkin tuhansista esteistä huolimatta kasvanut ja kehittynyt entistä nopeammin. Totuuden tietäminen kansanopetustyön tilasta — siinä seikka, joka kiinnostaa suoranaisesti ja läheisesti yleensä kansanjoukkoja ja erikoisesti työväenjoukkoja.

Kansanopetuksen tilastointi olisi helposti järjestettävissä eurooppalaiseen malliin. Kukin opettaja voisi vaivatta antaa vuosittain tiedot jokaisesta oppilaasta (ikä, kansallisuus, kotiolot, vanhempien taloudellinen asema j.n.e.) sekä jokaisesta opettajasta (sivistys, palkan suuruus, työpäivä, kansallisuus y.m. y.m.s.). Käsittelemällä joka vuosi tällaiset tiedot pienehkö määrä tilastomiehiä voisi tarjota valtion käytettäväksi mitä runsainta ja arvokkainta aineistoa sivistysoloista, nuoren polven kasvatuksesta ja opetuksesta sekä monelta muulta kansan elämän alalta... jos... niin, jos... Lehdistön edustajia ei ole päästetty Harkovin edustajakokoukseen, kokouksen puheenjohtaja on määrätty, asiasta selvillä olevat henkilöt on „Russkoje Slovon” avustajan B. Veselovskin kertoman mukaan seulottu tarkoin hallinnollisen tahon toimesta.

Puhuimme pötyä kansanopetustyön eurooppalaisesta tilastoinnista. Kaukana Euroopasta! Olkaamme mieluummin vaihi.

„Pravda” № 134,
kesäkuun 13 pnä 1913
Allekirjoitus: N.

Julkaistaan
„Pravda” lehden tekstin mukaan

V. M. KASPAROVILLE

Hyvä toveri! Olen saanut ja lukenut artikkelinne. Aiheeseen on mielestäni tartuttu hyvin ja sitä on kehitelty oikein,— mutta kirjallinen asu kaipaa hiomista. Siinä on paljon liikaa — miten sen sanoisinkaan? — „agitaatiota”, joka ei sovi *teoreettista* kysymystä käsittelevään artikkeliin. Käsitykseni mukaan joko Teidän itsenne on se muokattava tai me yritämme tehdä sen.

Paljon kiitoksia Kostrovia koskevista tiedoista. Olkaa hyvä ja pyytäkää Avelia kirjoittamaan ja tiedottamaan meille useammin. Se on tärkeää, mutta me *emme* tiedä *mitään*.

Voisittekohan hankkia ja kääntää Kostrovin gruusiankielisiä kirjoituksia (a) likvidaattoreita vastaan, (b) kansallisuuskysymyksestä kansallisen kulttuuriautonomian puolesta, (c) — *kaikkein tärkein* — Plehanovin kirjoittamaa Arkomedin kirjan esipuhetta vastaan²⁷⁰, Plehanovin kirjoittamaa hegemonian puolustusta vastaan?

Matkustan muutamaksi viikoksi Berniin. Toivottavasti palattuani keskustelen kanssanne vielä moneenkin kertaan kirjeitse.

Puristan kättänne. Teidän *Lenin*

P. S. Kiitos „Pravdan” numerosta²⁷¹.

Kirjoitettu
kesäkuun jälkipuoliskolla v. 1913
Lähetetty Poroninista Berliiniin

Julkaistu ensi kerran v. 1930
XIII Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

G. I. SAFAROVILLE

Georgi hyvä!

Konferenssista en tiedä mitään ²⁷². *P ä ä t t ä k ä ä i t s e*. N. K:n terveydenhoito on pitkittynyt, joten viivyn täällä vielä kaksi viikkoa tai ehkä enemmänkin. En tiedä tarkalleen.

Ukrainalaisen artikkeli on erittäin hyvä ²⁷³. Tärkeintä on se, että hän on sentralisti. Se on niin harvinaista ja niin arvokasta, tämän ilkeän aikamme oloissa, että Teidän ja Jurin ²⁷⁴ pitää *ehdottomasti* tutustua häneen lähemmin ja saada kunnan kosketus häneen, ottaa selvää mitä miehiä hän on.

Artikkeli ei kaipaa niinkään suuresti kielellistä korjailua (se on pikkuasia) kuin *tekijän selityksiä*. Hänen pitäisi kirjoittaa vielä yksi artikkeli. Kirjoitan siitä seuraavalla sivulla *; lukekaa Te ja Juri ja *p ä ä t t ä k ä ä i t s e*, annatteko sen ukrainalaiselle vai kerrotteko hänelle mieluummin omin sanoin.

Beste Grüsse **.

N. Lenin

Kirjoitettu heinäkuun 20 p:nä 1913
Lähetetty Bernistä Zürichiin

Julkaistu ensi kerran v. 1930
XIII Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* Ks. tätä osaa, ss. 236—237. *Toim.*

** — Parhaat tervelteni. *Toim.*

UKRAINALAISELLE SOSIALIDEMOKRAATILLE

(V. STEPANJUKILLE)²⁷⁵

Kunnioitettu toveri!

Minua ilahdutti suuresti artikkelinne Dontsoveja ja kumpp. vastaan taistelevan *sentralistin* tuotteena. On erittäin tärkeää taistella *näitä tällaisia*, ovelampia nationalisteja (sekä ukrainalaisia sosialidemokraatteja) vastaan!

Tulen ehdottomasti vaatimaan „*Pravdan*” toimituskunnalta artikkelinne julkaisemista. Mutta lukijat — 40.000 venäläistä (ja suurimmaksi osaksi isovenäläistä) työläistä — eivät mielestäni käsittäisi sitä.

Jos sallitte, annan Teille seuraavan neuvon: kirjoittakaa *vielä* yksi artikkeli, joka julkaistaan *ensin*. Johdanto, *lyhyt* yleiskatsaus kysymykseen Ukrainan sosialidemokraattien keskuudessa ilmenevästä „sentralismista” ja „separatismista” (termit olette valinnut *onnistuneesti* ja oikein). Johdattakaa lukija aiheeseen. Kertokaa yleisistä virtauksista, mitä ne ovat, minkä kehityksen ne ovat käyneet läpi (lyhyesti).

Sitten vielä eräs kysymys: Basok lienee kääntynyt nationalismiin ja separatismiin? Olen kuullut sellaista; onko siinä perää? Voisitteko hankkia minulle hänen „kuuluisan” artikkelinsa (vuodelta 1910 tai 1911 tai 1912), jossa tuo käänne ilmenee ²⁷⁶?

Sitten kerrotaan, että Lvovissa jotkut „yhdistyivät” hiljattain neuvottelukokouksessa: spilkalaisetko ukrainalaisten sosialidemokraattien tai Dontsovien kanssa? Minulle on luvattu lähettää Lvovista yhdistyneiden päätöslauselmat, mutta ei ole vielä lähetetty. Mitä Te siitä tiedätte ²⁷⁷?

Eikö sopisi lisätä pari riviä siitä, että valitettavasti Spilkankin ²⁷⁸ keskuudessa on sellaisia, jotka lankeavat nationalismiin ja separatismiin?

Terveisin ja parhain toivotuksin

N. Lenin

Kirjoitettu heinäkuun 20 pnä 1913

Lähetetty Bernistä Zürichiin

Julkaistu ensi kerran v. 1930
XIII Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

J. S. HANECKILLE

Kunnioitettu toveri! Jos käynte Jenassa, tutustukaa ehdottomasti edustajaamme (lähettäkää hänelle kirje postlagernd Herrn Bekzadian. *Jena* — jollette muuten tapaa)²⁷⁹. Keskustelkaa hänen kanssa kaikista asioista. Hänellä täytyy olla tietoja Tyszkaa vastaan²⁸⁰.

Terveisiä! Teidän *Lenin*

Tutustakaa hänet Pannekoekiin, Mehringiin ynnä muihin vasemmistolaisiin, ellei hän itse tutustu heihin. Kirjoittakaa, matkustatteko Jenaan (kun kysymys on ratkennut lopullisesti).

Absender: Uljanow. Poronin.

*Kirjoitettu syyskuun 12 pnä 1913
Lähetetty Poroninista Krakovaan*

*Julkaistu ensi kerran v. 1930
XIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

Z. LEDERILLE ²⁸¹

28. X. 1913. Krakova, Ul. Lubomirskiego. 51.

Kunnioitettu toveril!

Ymmärrän täydellisesti suuttumuksenne niin sanotussa Päähallinnossa olevia konnia kohtaan, mutta kehottaisin kuitenkin lautakuntaa ²⁸² pyrkimään ensin siihen, että Päähallinto kieltäytyy *virallisesti*. Sehän voidaan saada aikaan (Kansainvälisen sosialistisen toimiston jäsenen Rosa Luxemburgin vetoamus j.n.e.), mutta ilman sitä Kansainvälinen sosialistinen toimisto ei nähtävästi puutu asiaan, ja kysymyksen *asettaminen* hylätään muodollisista syistä. Ei pidä *parantaa* Tyszkan ja kumpp. asemaa sellaisella toiminnallanne, joka saattaisi aiheuttaa Kansainvälisen sosialistisen toimiston taholta kielteisen vastauksen Teille.

Kehotan kirjoittamaan *lautakunnan nimessä* Huysmansille varovaisen tiedotusluontoisen kirjeen (painostaen *pääasiassa* sitä, että Zarząd Główny * kieltäytyy tarkastamasta „oikeudenkäyntiään” Venäjällä toimivien ja Kansainväliseen sosialistiseen toimistoon liitettyjen puolueiden toimeenpanemalla oikeudenkäynnillä) pyytäen häntä auttamaan (respective ** vaikuttamaan moraalisesti), että Päähallinto saataisiin häpeämään menettelyään. Tämä keino olisi parempi kuin ennenaikainen virallinen vetoaminen, johon liittyy häviön vaara.

Jos Plehanov vastaa Teille, niin toivottavasti tiedotatte minulle.

Sosialidemokraattisin terveisin *N. Lenin*

Uljanow. Ul. Lubomirskiego. 51. Kraków.

Lähetetty Pariisiin

*Julkaistu ensi kerran v. 1930
XIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* — Päähallinto. *Toim.*

** — vastaavasti. *Toim.*

A. M. GORKILLE

Hyvä Aleksei Maksimovitsh! Tänään lähetän Teille kirjattuna ristisiteenä alkuosan romaanista, joka on tarkoitettu julkaistavaksi „*Prosveshtshenijessa*”. Luullaksemme Teillä ei ole mitään vastaan. Jos olisitte kuitenkin sitä vastaan,— *s ä h k ö t t ä k ä ä* „Prosveshtshenijeen”: „pankaa Voitinski syrjään” tai „älkää julkaisko Voitinskin romania”²⁸³

Se tieto, että Teitä lääkitsee *uudella* tavalla „bolshhevikki”, vaikkakin entinen, sai minut totta totisesti levottomaksi. Herra varjelkoon yleensä lääkäri-tovereilta ja varsinkin bolshevikki-lääkäreiltä! Toden totta lääkäritoverit ovat 99 tapauksessa 100:sta „aseja”, niin kuin eräs *hyvä* lääkäri kerran sanoi minulle. Uskokaa pois, että terveydenhoito (paitsi vähäpätöisissä tapauksissa) on uskottava *vain* ensiluokkaisille kuuluisuuksille. Sehän on vallan kauheata — antaa bolshevikin kokeilla keksintöjään elimistöllänne!! Vain napolilaisten professorien valvonnan alaisena... jos nuo professorit ovat todella päteviä... Niin että jos matkustatte talvella, käykää *joka tapauksessa* ensiluokkaisten lääkärien luona *Sveitsissä* ja *Wienissä* — olisi anteeksiantamatonta, ellette sitä tekisi! Miten on terveytenne laita nyt?

Teidän *N. Lenin*

P. S. Asiat luistavat meillä aika hyvin; Pietarissa työläiset liittyvät *puoluekantaisesti* yhteen *kaikissa* legaalisissa yhdistyksissä, myös vakuutusyhtiöissä. Täällä on myös käynyt mielenkiintoisia ja asiallisia poikia.

Osoite: Wl. Uljanow. Ulica Lubomirskiego. 51. *Kraków*. *Krakau* (*Galizien*).

Kirjoitettu marraskuun alussa v. 1913

*Lähetetty Krakovasta
Caprin saarelle (Italia)*

*Julkaistu ensi kerran v. 1924
I Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

A. M. GORKILLE

Hyvä A. M.! Olen saanut romaanin ²⁸⁴ ja kirjeenne. Mielestäni romaani saa olla julkaisematta, koska Te *olette vastaan*. Oheisena lähetän kirjeen Kameneviltä, joka on lukenut romaanin (minä en ole vielä lukenut).

Kirjoitamme Pietariin, etteivät julkaisisi.

Oheistan eilisen kirjeeni ²⁸⁵: älkää panko pahaksenne, että kimpaannuin. Käsitinkö Teidät ehkä *väärin*? Tarkoitteko ehkä *leikkiä* kirjoittaessanne „toistaiseksi”? Ja kenties ette jumalanrakentamisestakaan kirjoittanut vakavassa mielessä??

Hoitakaa herran nimessä paremmin terveyttänne.

Teidän *Lenin*

Kirjoitettu
marraskuun puolivälissä v. 1913
Lähetetty Krakovasta
Caprin saarelle (Italia)

Julkaistu ensi kerran v. 1924
I Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

N. I. BUHARINILLE

Hyvä toveri!

Halusimme hyvin mielellämme julkaista Struven kirjaa koskevan artikkelinne²⁸⁶, mutta luettuamme toistamiseen havaitsimme, että maaorjataloutta koskeva kohta ehdottomasti käsitettäisiin puoluepiireissä neuvoksi heittää ohjelmasta pois tilanherrain maiden *konfiskointi*. Tässä tarvitaan väittelyä. Eikö olisi parempi jättää tämä kohta pois toistaiseksi? *Nykyisin ette* kai *tahdo* aloittaa väittelyä.

Jos olemme erehtyneet ja Te *tahdotte* aloittaa väittelyn, niin kirjoittakaa: artikkeli julkaistaan, jos Te sitä vaaditte.*

*Kirjoitettu
marras- tai joulukuussa 1913
Lähetetty Krakovasta Wieniin*

*Julkaistu ensi kerran v. 1930
XIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

---

* Käsikirjoitus katkeaa tähän. *Toim.*

1914

„PUTJ PRAVDY” LEHDEN TOIMITUKSEEN

9. II. 1914.

Kunnioitetut virkaveljet! Olen saanut toimitussihteeriltä kirjeen siitä harmillisesta kirjoituksesta, jonka takia lehti joutui vaaralle alttiiksi ²⁸⁷. On kovin, kovin sääli, että julkaisitte (yhteisestä päätöksestäkö?) tuon harmillisen kirjoituksen, jossa osattiin havaita vihje, että lehdillä on ollut keskinäistä yhteyttä...

Kotiuduttuani äskettäin „virka-asioissa” tekemältäni matkalta ²⁸⁸ silmäilin kaikki ilmestyneet numerot *enkä tavannut* niistä *kahta* lähettämäni (jo kuukauden päivät sitten!!) kirjoitusta vastaukseksi F. D:lle yhtenäisyyskysymyksestä („Likvidaattorien johtaja yhtenäisyyden edellytyksistä” oli ensimmäisen kirjoituksen nimi ²⁸⁹). Kirjoitukset ovat ehdottoman välttämättömiä — varsinkin kun alkaa ilmestyä uusi aikakausjulkaisu „Borba” ²⁹⁰ — ja ne on julkaistava *ennen* sen ilmestymistä. Kirjoituksia ei ole kuitenkaan julkaistu, eikä minulle (aivan kuin pilkaton kaikkea kollegiaalisuutta) ole kuukauteen kirjoitettu sanaakaan niiden kohtalosta!!! ((Jos ne ovat liian pitkiä, mikä on muuten uskomatonta, julkaisisin ne „Prosveshtshenijessa”..))

En totta tosiaan jaksa mitenkään käsittää tuollaista asiain hoitamista! Miten voidaan suhtautua tuolla tavalla avustajiin? Ja virkaveljiin?

Vastatkaa toki!

Terveisin V. I.

P. S. Olkaa hyvä ja lähettäkää minulle
„Proletarskaja Pravda” № 11 (29)

„Putj Pravdy” № 2 ²⁹¹

„Novaja Rabotshaja Gazeta” № 8 (126).

P. S. Olisiko teillä aikakauslehti „Myslin” ²⁹² vuosikerta tai erillisiä nidoksia? Olkaa hyvä ja lähettäkää.

Lähetetty Krakovasta Pietariin

*Julkaistu ensi kerran v. 1956
„Kommunist” aikakauslehden
5. numerossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

A. A. TROJANOVSKILLE

Hyvä Aleksandr Antonovitsh!

Paljon kiitoksia Wienin uutisista: erittäin mielenkiintoista. Trotskin hankkeella on suuri merkitys²⁹³; *elokuun blokki*²⁹⁴ on luhistunut täydellisesti (lättiläiset ovat eronneet Organisaatiokomiteasta!)²⁹⁵.

Grigori sanoi, että olette jatkaneet

(1) keräysten tilastointia (työläisryhmittäin) v:n 1913 lokakuun 1 pn jälkeen (tammikuun 1 päivään 1914)²⁹⁶.

(2) 7:n ja 6:n puolesta annettujen äänten tilastointia (samoin vaikkapa tammikuun 1 päivään 1914 tai helmikuun 1 päivään 1914)²⁹⁷.

Olkaa hyvä ja tehkää loppuun mahdollisimman pian ja lähettäkää heti paikalla: *se menee kirjaseen*, jonka lähetämme lähipäivinä²⁹⁸.

Pitäkää kiirettä!

Sain „Prosvestshenijen” 1. numeron. Kutakuinkin hyvä. Suotta vain on Levitskin arvostelussa käytetty tyhmää sanaa „ryhmäkuntalaisuus”²⁹⁹.

Entä mitä mieltä Te olette numerosta?

Terveisiä Jelena Feodorovnalle.

Samoin Buharinille.

Teidän Lenin

Kirjoitettu
alkaisintaan helmikuun 11 pnä 1914
Lähetetty Krakovasta Wieniin

Julkaistu ensi kerran v. 1930
XIII Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

I. A. GURVITSHILLE

27. II. 1914. Krakova.

Suuresti kunnioitettu virkaveli!

Olen jo ajat sitten saanut kirjanne „Immigration and Labour”³⁰⁰ ja aloin etsiä osoitettanne kiittääkseen Teitä. Mutta osoitteenne hankkiminen ei ollutkaan mikään helppo asia. Sain sen vasta tänään ja kiiruhdankin lausumaan kiitokseni kirjan lähettämisestä. Olen jo kirjoittanut siitä ja sen perusteella pikkukirjoituksen³⁰¹ pietarilaiseen sosialidemokraattiseen „Pravda” lehtemme ja kirjoitan vieläkin. Olen varma, että tämä tutkielma tarjoaa hyvin paljon arvokasta kapitalismin tutkimisen alalla, samalla kun siinä aivan kuin sovellettaisiin parhaimpia kunnallistilastointimme menetelmiä läntiselle maaperälle.

Toveri, joka tiedotti minulle osoitteenne (Mr. John Ellert), kirjoitti minulle, että Te voisitte hyvinkin myötävaikuttaa erilaisten aineistojen saantiin Washingtonin tilastotoimistosta. Sallinette tämän vuoksi kääntyä puoleenne pyynnöin — tietystikin ellei se vain tuota Teille suurta vaivaa eikä häiritse työtänne.

Olen Pariisissa tutkinut amerikkalaista maataloustilastoa (vol. V. Agriculture — census of 1900) ja löytänyt hyvin paljon mielenkiintoista. Asuessani nyt Krakovassa en voi saada näitä julkaisuja käyttööni. Kahan, New Yorkissa ilmestyvän sosialistisen juutalaislehden toimittaja³⁰², kävi täällä vuosi takaperin ja lupasi lähettää, mutta on kai unohtanut.

Kuulemma amerikkalainen tilastotoimisto lähettää tuttuuden kaupalla ulkomaillekin maksutta julkaisujaan. Jos tämä on totta, etkökö voisi myötävaikuttaa asiaan? (Minä voisin lähettää tilastotoimiston kirjastoon kirjani „Kapitalismin kehityksestä” ja „Agraarikysymyksestä”.)³⁰³ Tarvitsen erikoisesti *Agriculture* — vol. V. census of 1900 —

ja *myös census of 1910* (ellei ole vielä ilmestynyt, niin ennakolta julkaistuja bulleteriineja).

Ellei se käy päinsä, niin olkaa hyvä ja kirjoittakaa postikortti Mr. John *Ellertille* (c./o. „Novy Mir”. 140. East 4-th Street. New York)—lähetän hänelle rahaa tärkeimpien julkaisujen lähettämiseksi minulle.

Kiitän Teitä vielä kerran kirjasta ja pyydän anteeksi, että vaivaan Teitä.

Sosialidemokraattisin terveisin

N. Lenin (V. Uljanov)

Osoite: Wl. Uljanow. 51. Ulica Lubomirskiego. *Krakau* (Galizien). Austria.

Lähetetty Washingtoniin

*Julkaistu ensi kerran v. 1930
XIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

„PUTJ PRAVDY” LEHDEN TOIMITUKSEEN

Hyvät virkaveljet!

Tervehdin kaikesta sydämestäni lehteä ja sen ilmeistä paranemista. Kirjallinen puoli on vihdoinkin pääsemässä jaloilleen. Nyt on *taloudellisen* puolen vuoro. Myöskään tilaajakysymystä ei saa jättää „salaan”: ajoittain on julkaistava tilaajien lukumäärä, muuten ei voida kohota nurkkakuntalaisuudesta järjestyneisyyteen, yksityisluontoisesta yrityksestä kollektiivisuuteen.

En voi sivuuttaa vaitiololla myöskään sitä ilmeistä virhettä, että 22. numerossa julkaistiin viipurilaisten oikean päätöslauselman ohella (koskee Burjanovia) pitempi ja iljettävän juonitteleva zürichiläisten päätöslauselma³⁰⁴ eikä toimitus esittänyt kantaansa. „Pravdan” sana on laki, sen vaitiolo harhauttaa työläisiä, sen pidättyvä asenne synnyttää neuvottomuutta.

Burjanovin suhteen on oltava „älykäs kuin käärme”, mutta toimitus poikkesi tästä viisaasta neuvosta. Me kehumme häntä vain siitä, että hän erkani likvidaattoreista, emmekä lainkaan yksilön „riippumattomuus”-kannasta. Siinä likvidaattorit *ovat oikeassa*, eikä poliitikolla ole taistelussa toista niin suurta vaaraa kuin on *väärä* asennoituminen.

Zürichiläiset taas *kannattavat* Burjanovia hänen väärässä, kierossa, juonittelevassa asennoitumisessaan!! Ja me annamme heille puheenvuoron — miksi? Tietäen zürichiläisten olevan *vähemmistönä* ulkomailla! Tietäen, ettemme voi saada *kaikkia* ulkomailla olevia lausumaan mielihpidettään „Pravdassa”!!

Burjanov on saatava käsittämään ja tuntemaan asenteensa kierous. Oletko siis eronnut likvidaattoreista? Hyvä on.

Ehdotit tasavertaisuutta? Hyvä on.

Entä edelleen? On jo aika tehdä valinta, mutta juonittelussa (heilurin osaa esittäessäsi) *me emme tule sinua tukemaan*. Likvidaattorit ahdistelevat sinua „riippumattomana sosdemina”: *he ovat oikeassa*, emmekä me rupea sinua puolustamaan. Saat armon aikaa, saat apua tuoksi ajaksi (äänetöntä apua, apua puheinj.n.e.), *mutta et pidemmäksi*. Joko teet valintasi (2—4 viikon kuluttua), tai et saa enää *mitään* apua.

Vain näin voidaan menetellä. Muutoin *lähitulevaisuudessa* (Wienin kongressissa ja ennenkin³⁰⁵) Burjanovin asenne koituu *meille* vahingoksi, ja *meille saatetaan oikeutetusti sanoa*, että tuemme „riippumatonta”.

Tilaisuuden tarjoutuessa toimituksen on sanottava, että (1) oikeassa ovat viipurilaiset eivätkä zürichiläiset; (2) että, paitsi osittaisesti ulkomaita (Zürich), *ei kukaan* Venäjällä ole kannattanut eikä kannata „riippumattomuutta”.

Tämä on tehtävä.

Kaikkea hyvää ja kaikkinaista parannusta ja menestystä lehdelle!

V. I.

P. S. Kuukauden kuluttua Burjanov sanoo: minua ovat kannattaneet zürichiläiset, mutta tuominneet *vain* viipurilaiset! Emmekä me saa aikaan yleistä, joukkoluontoista esiintymistä viipurilaisten *puolesta*, vaikka se olisi nyt tuiki tarpeen.

Jos Burjanoville „annetaan toimintavapaus” ja tukea, hän lujittaa asemansa meitä *vastaan*,—tämä olisi rikos työläisten enemmistön tahtoa ja „marxilaista kokonaisuutta” kohtaan.

P. S. Voisitteko lähettää mitä pikimmin „*Nasha Zarjan*” 2. numeron, kun se ilmestyy, jotta voisimme vastata L. Martoville „*Prosveshtshenijessa*”?

P. P. S. Pyydän näyttämään tämän kirjeen VSDTP:n duumaryhmään kuuluville lehden avustajille.

Kirjoitettu
ennen maaliskuun 23 päivää 1914

Lähetetty Krakovasta Pietariin
Julkaistu ensi kerran v. 1956
„Kommunist” aikakauslehden
5. numerossa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

V. B. STANKEVITSHILLE

24. III. 1914. Krakova.

Kunnioitettu V. B.!

Koska en ole samaa mieltä esittämänne aikakauslehtenne ohjelman peruskohdista, minun on kieltäydyttävä avustamasta lehteä³⁰⁶.

Vakuutan olevani valmis palveluksiin.

V. Iljin

Wl. Uljanow. 51. Ulica Lubomirskiego. Kraków.

Lähetetty Pietariin

*Julkaistu ensi kerran v. 1930
XIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

IRLANTIA KOSKEVISTA ARTIKKELEISTA

Pyydän toimituskuntaa tiedottamaan, meneekö toinen artikkelini ³⁰⁷. Pitäisi julkaista. Ellei ole tilaa, kirjoittakaa pari sanaa. Muutoin en voi kirjoittaa jatkoa.

Pyydän hartaasti että ette myöhästyisi „Jedinstvon” lähettämisessä (niin kuin myöhästyitte „Borban” 2. numeron kanssa): sikäläiset „puoluemies-bolshevikit” ³⁰⁸ on mielestäni heti saatettava naurunalaiseksi sanomalla suoraan, että he ovat nollia, joilla ei ole kertaakaan, ei yhdessäkään ainoassa kysymyksessä ollut koskaan ainoatakaan johdonmukaista ajatusta. Plehanoville taas on sanottava: on sääli, että suurta ansiotaan, hajaannuksen aikana käymäänsä taistelua likvidaattoreita vastaan, machilaisuuden rehottaessa käymäänsä taistelua machilaisia vastaan hän kompromettoi nykyään saarnaamalla sellaista, jota ei osaa itsekään selittää: *kenen kanssa yhtenäisyys?* „*Nasha Zaranja*”, „Severnaja Rabotshaja Gazetan” kanssako? ja millä ehdoilla?

Me kannatamme yhtenäisyyttä — tarkasti osoitetuilla ehdoilla, *jotka työläisten enemmistö on jo ajat sitten hyväksynyt*: alhaaltakäsin, ryhdy maanalaiseen toimintaan, tarkastuta teoilla olevasi puolueen likvidoimista vastaan.

Ei jokainen, joka „huutaa” yhtenäisyyttä, käsitä mitä yhtenäisyys on eikä auta sen aikaansaamista. Ne, jotka rikkovat työläisten *enemmistön* tahtoa, eivät ole yhdistäjiä, vaan hajottajia.

(Taistelua Plehanovia vastaan ei voida välttää, koska hän on antautunut järjettömään puuhaan, mutta hänet on erotettava Ljovasta ja Markista, tähdentäen: on ollut ansioita, mutta valitettavasti hän on *taas* alkanut kierrellä ja kaarrella).

Kirjoittakaa vaikkapa lyhyesti, mutta useammin. Muutoin on vaikea saada aikaan yhteistyötä.

Tuhannet terveiset lehdelle, joka on tullut 1.000 kertaa paremmaksi!! Kaikkea hyvää ja menestystä!

Lähetäkää „*Severnaja Rabotshaja Gazeta*”
№ 8 ja 36—38

„*Putj Pravdy*” № 43.

En ole saanut Deborinia y.m. kirjoja „*Prosveshtsheni-
jesta*”, vaikka olen pyytänyt moneen kertaan. Kirjoittakaa
uuden vihkon suunnitelmasta.

*Kirjoitettu huhtikuun
7 ja 23 päivän välillä v. 1914
Lähetetty Krakovasta Pietariin*

*Julkaistu ensi kerran v. 1956
„*Kommunisti*” aikakauslehden
5. numerossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

G. L. SHKLOVSKILLE

Hyvä ystävä! Eilen sain huolestuttavan kirjeen Samoilovilta³⁰⁹. Hän voi huonommin. Ei saa unta. *Ikävöi*.

Tshlenov neuvoi kylmiä (!?) kylpyjä. Neljän kylvyn jälkeen Samoilov on alkanut voida *entistä huonommin...*

Tämä on kauhean ikävää, sillä olemme ottaneet sanoisinko parantaaksemme hänet. Lähetän hänelle tänään suosituskirjeen tšekäläiseltä hermolääkäriltä Landaulta tohtori *De Montet'lle Vevey'hin* „Mon Repos'hon” (parantolaan).

Samoilovia on nähtävästi käytettävä parhaimman hermolääkärin luona ja siirrettävä hänet parantolaan, jossa olisi säännöllistä hoitoa ja silmälläpitoa.

Olkaa hyvä ja tehkää niin. Älkää kitsastelko rahojen käytössä puhelinkeskusteluihin ja matkoihin: tarpeen vaatiessa korvaamme kaikki nämä menot, sillä Samoilov on ehdottomasti saatava syksyyn mennessä kuntoon.

Jos on tarpeen, käykää vielä kerran Sahlin luona. Tässä tarvittaneen kuitenkin *hermolääkäriä*. Toivottavasti löydätte Sveitsin *parhaimman* ja käytätte Samoilovia hänen luonaan. Kirjoitan samasta asiasta Rivlinille: sopikaa Te sitten hänen kanssaan yhteistoiminnasta ja työnjaosta.

Ikävöinti on kuulemma hyvin vahingollista neurasteenikoille. Mutta mikä neuvoksi? Ottaisimmeko Samoilovin mukaamme *Poroniniin* (matkustamme sinne 1. toukokuuta) tai *Zakopaneen*? Voimme ottaa, mutta *siellä sataa koko kesän*.

Kirjoittakaa lääkäriissä käynnin tuloksista ja päätöksistä. Jospa kokeiltaisiin nyt „Mon Repos” parantolaa.

Terveisiä perheellenne. Nadezhda Konstantinovna lähettää myös terveisiä.

Teidän *Lenin*

*Kirjoitettu huhtikuun lopulla v. 1914
Lähetetty Krakovasta Berniin*

*Julkaistu ensi kerran v. 1930
XIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

TEHTÄVÄMME

Olemme luoneet lyhyen katsauksen Venäjän työväenlehdistön ja „Pravdan” syntyhistoriaan. Olemme yrittäneet osoittaa, miten Venäjän demokraattisten liikkeiden vuosisatainen historia on johtanut työväenjoukkojen itsenäisen liikkeen muodostumiseen marxilaisuuden aatteellisen lipun alla,—miten marxilaisuuden ja työväenliikkeen kaksikymmenvuotinen historia Venäjällä on työväen etujoukon käymän, pikkuporvarillisia, opportunistisia virtauksia vastaan tähdätyn pitkällisen taistelun tuloksena johtanut valvutuneiden työläisten valtaenemmistön liittymiseen „Pravdan” ympärille, joka syntyi vuonna 1912 tapahtuneen työväenliikkeen kuuluisan keväisen nousun tuloksena.

Olemme saaneet nähdä, että luokkatietoiset pravdalaiset työläiset ovat näiden kahden vuoden aikana, kun lehti on ollut olemassa, liittyneet aatteellisesti ja tietyissä määrin myös järjestöllisesti yhteen, ponnistuksillaan luoden ja tukien, lujittaen ja kehittäen johdonmukaista marxilaista työväenlehdistöä. Pyrkien tiukasti pysymään edellisellä historian kaudella toimineiden järjestyneiden marxilaisten seuraajina, noudattaen kaikkia heidän päätöksiään, rakentaen uutta vanhan perustalle ja kulkien järjestelmällisesti, järkähtämättä eteenpäin, johdonmukaisen marxilaisuuden varmasti ja tarkasti määritettyyn päämäärään, pravdalaiset työläiset ovat ryhtyneet ratkaisemaan tavattoman vaikeata historiallista tehtävää.

Suunnaton joukko vihollisia, ääretön määrä niin ulkoisia kuin sisäisiäkin vaikeuksia nousi työväenliikkeen eteen vuosien 1908—1911 kaudella. Työväenliike ei ole vielä missään, ei yhdessäkään maailman maassa onnistunut läpäisemään *tällaisia* kriisejä säilyttäen periytyvyytensä, järjestyneisyytensä, uskollisuutensa entisiä päätöksiä, ohjelmaa, taktiikkaa kohtaan.

Mutta venäläinen — tai oikeammin sanottuna venäjänmaalainen — työläinen on onnistunut tekemään sen, on onnistunut selviytymään kunnialla uskomattoman vaikeasta kriisistä säilyttäen uskollisuutensa menneisyydelle, säilyttäen järjestölliset perinteensä, omaksuen samalla *uusua* muotoja voimiensa valmentamiseksi, proletariaatin vereksien miespolvien valistamisen ja yhteenliittämisen *uusua* menetelmiä vanhastaan jääneiden, yhä ratkaisuaan odottavien, historiallisten tehtävien ratkaisemiseksi entisiin menetelmin.

Venäjän yhteiskunnan kaikista luokista tämän on onnistunut tekemään vain Venäjän työväenluokka, eikä tietenkään siksi, että se olisi ollut korkeammalla tasolla kuin muiden maiden työläiset; — se on päinvastoin jäänyt vielä suuresti jälkeen heistä järjestyneisyydessä ja valveutuneisuudessa. Se on onnistunut tekemään tämän siksi, että se on *tukeutunut* kerrassaan koko maailman työläisten *kokemukseen*, niin heidän teoreettiseen kokemukseensa, heidän valveutuneisuuteensa, siihen, mitä he ovat saaneet aikaan tieteessä, ja kokemukseen, josta *marxilaisuus* on tehnyt yleistyksiä, kuin myös siihen käytännölliseenkin kokemukseen, mitä on naapurimaiden proletaareilla, joilla on mainio työväenlehdistö ja joukkoluontoinen järjestyneisyys.

Pravdalaiset työläiset, jotka ovat vaikeimpana ja raskaimpana aikana pystyneet puolustamaan *omaa* linjaansa ulkoisilta vainoilta sekä sisälläkäsinkin vaikuttaneelta masenusmieleltä, uskonpuutteelta, arkailulta, petturuudelta, voivat nyt sanoa itselleen täysin tietoisesti ja vakaasti: me tiedämme kulkevamme oikeaa tietä, mutta otamme vasta ensi askeleita tällä tiellä ja suurimmat vastukset ovat vielä edessä, meidän on tehtävä vielä paljon lujittuaksemme lopullisesti, herättääksemme miljoonat takapajuiset, uinuvat ja poljetut proletaarit tietoiseen elämään.

Antaa proletariaatin pikkuporvarillisten „mukanakulkioiden”, jotka seuraavat orjamaisesti liberaaleja, puhua halveksivin ilmein „maanalaisuutta” vastaan, „illegaalisen lehdistön mainostamista” vastaan ja antaa heidän ihastella kesäkuun kolmannen päivän tuomaa „legaalisuutta”. Me tunnemme tuon „legaalisuuden” kestättömyyden, emme unohda historian antamia opetuksia sensuurin saavuttamattomissa ilmestyvän lehdistön merkityksestä.

Kehittämällä edelleen „pravdalaista” työtä tulemme viemään varsinaista sanomalehtitoimintaa eteenpäin yhdessä työväenliikkeen *kaikkien* toiminta-alojen *kanssa*.

„Putj Pravdy” lehteä on levitettävä kolme, neljä ja viisi kertaa enemmän kuin nykyisin. On perustettava yleisammattillinen liitelehti, jonka toimitukseen osallistuu kaikkien ammattiliittojen ja -ryhmien edustajia. Lehtemme on perustettava alueelliset liitteet (moskovalainen, uralilainen, kaukasialainen, baltialainen, ukrainalainen). Minkään kansakunnan erilaisten porvarillisten ja pikkuporvarillisten nationalistien tahdosta piittaamatta on lujitettava yhtenäisyyttä Venäjän *kaikkien* kansallisuuksien työläisten välillä ja sitä varten on alettava muun muassa julkaista lehtemme liitteitä, joissa valaistaan Venäjän eri kansallisuuksien työväenliikettä.

On vielä monen-, monenkertaisesti laajennettava „Putj Pravdyn” ulkomaanosastoa sekä luokkatietoisten työläisten *järjestötyön*, aatteellisen ja poliittisen elämän kronikkaa.

On perustettava kopeekan maksava iltalehti „Vetshernjaja Pravda”; „Putj Pravdy” on nykyisessä asussaan tarpeellinen valveutuneelle työläiselle ja sitä on laajennettava entisestään, mutta se on liian kallis, liian vaikeatajuinen, liian iso tavalliselle työläiselle, kansanmiehelle, niille, joita ei ole vielä saatu mukaan miljoonien liikkeeseen... Heidä ei unohda koskaan valveutunut työmies, joka tietää, että ammattikunnallinen rajoittuneisuus, työläisaristokratian erottuminen, sen eristäytyminen joukoista tietää proletarin tylsistymistä ja raaistumista, hänen muuttumistaan kurjaksi poroporvariksi, viheliäiseksi rengiksi, tietää kaikkien hänen vapautumiseensa tähtäävien toiveiden menetystä.

On perustettava kopeekan maksava iltalehti „Vetshernjaja Pravda”, joka leviäisi 200, 300 tuhannen kappaleen painoksena proletaristen ja puoliproletaaristen joukkojen syvimpiin kerroksiin tuoden niille maailman työväenliikkeen valoa, saaden ne luottamaan omiin voimiinsa, johdattaen niitä yhteenliittymiseen ja auttaen kohoamaan täydelliseen luokkatietoisuuteen.

„Putj Pravdyn” lukijat on saatava järjestäytymään paljon paremmin kuin nykyään, tehtäittäin, piireittäin j.n.e., saatava heidät aktiivisemmin mukaan sanomalehtikirjoit-

teluun, lehden avustamiseen, sen levittämiseen. Työläisiä on saatava osallistumaan säännöllisesti toimitustyöhön.

On vielä... vähänkös sitä vielä on tehtävä! Emme voi luetella tässä kaikkea mitä on tehtävä, olisimme naurettavia (ja pahempaakin kuin naurettavia), jos tahtoisimme luetella tässä kaikki tai edes tärkeimmät työalamme, kaikki työvainiomme!

Tiedämme kulkevamme oikeaa tietä. Tiedämme kulkevamme käsi kädessä kaikkien maiden valveutuneiden työläisten kanssa. Tiedämme, että tämä työkenttämme on vain osanen kokonaisuudesta, että olemme valtavalla vapautustiellämme vasta alkutaipaleella. Mutta tiedämme myös, ettei maailmasta löydy voimaa, joka pystyisi estämään kulkumme tätä tietä.

„Rabotshi” № 1,
huhtikuun 22 pnä 1914

Julkaistaan
„Rabotshi” lehden tekstin mukaan

A. A. TROJANOVSKILLE

20. V. 1914.

Hyvä Aleksandr Antonovitsh!

Laatimaanne perussäännön luonnosta käsitellään ³¹⁰. Se on pitkä juttu, on käsiteltävä Venäjällä toimivien sekä Keskuskomitean kanssa.

Väittelykirjoituksella ei ole mitään tekemistä perussäännön kanssa. Lähettäkää se tänne mahdollisimman nopeasti ³¹¹. Itsemääräämistä koskevan artikkelin loppu on suunniteltu julkaistavaksi toukokuussa, se on jo lähetetty ³¹².

Teidän *N. Lenin*

P. S. Olisi hyvä, jos lähettäisitte tänne Pokrovskin kirjeet voidaksemme tutustua niihin. Erittäin kiintoisa on ehdotuksenne kirjeenvaihdosta hänen kanssaan, jotta hänet saataisiin pois siivottomasta „Borbasta”.

*Lähetetty Poroninista Wieniin**Julkaistu ensi kerran v. 1930
XIII Lenin-kokoelmassa**Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

V. A. KARPINSKILLE

Hyvä ystävä! Paljon kiitoksia Rubakinin I osasta. Palautan sen Teille kohdakkoin. Kirjoittakaa, jos pitää kiirehtiä. Olen *erittäin* iloinen, että ette suosi „Sovremennikia”: me tulemme arvostelemaan ankarasti tuota kahden roiston, likvidaattorien ja narodnikkien, liittoutuman iljettävää yritystä. (Hra Stankevitch kutsui minua mukaan; vastasin: „Koska en ole samaa mieltä peruskohdista, minun on kieltäydyttävä avustamasta lehteä” *.)

Ansiotulojen vuoksi joudumme tietysti kaikki tekemään joskus työtä porvarillisia julkaisuja varten. Mutta herrat Martov ja Dan järjestivät „mielenosoituksen”!! Ja Plehanovkin on siinä häpeällisessä paikassa ^{313!}

Edustustehtävääne koskevan todistuksen lähetän Teille mielelläni: sensuroitavaksi kelpaavan (niinkö?) vai ille-gaalisen ^{314??}

Puristan kättänne.

Teidän *Lenin*

Kirjoitettu
toukokuun 22 pn jälkeen v. 1914
Lähetetty Poroninista Geneveen

Julkaistu ensi kerran v. 1930
XIII Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* Ks. tätä osaa, s. 250. *Toim.*

G. J. ZINOVJEVILLE

Hanecki on esittänyt „uhkavaatimuksen”: antakaa 250 kruunua, muuten emme matkusta Brysseliin.— Emme lähetä!

Olen ehdottomasti vastaan. Parempi onkin, elleivät *he*³¹⁵ matkusta. Tyszka „hierokoon sovintoa” PPS:n * kanssa, mutta me *odotamme* opposition vastausta.

Mainiota!

Viekää Haneckille **kielteinen** vastaus!

*Kirjoitettu
ennen heinäkuun 16 päivää 1914
Poronissa*

*Julkaistu ensi kerran v. 1930
XIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

---

* — PPS — Puolan sosialistinen puolue. *Toim.*

G. L. SHKLOVSKILLE

Hyvä Grigori Lvovitsh! Sain juuri tietää, että kansainvälinen kongressi on siirretty pidettäväksi Pariisissa elokuun 9 p:nä *uutta* lukua³¹⁶. Toivottavasti matkustatte?— ja *hyvissä ajoin*, valmistautuaksenne Pariisissa (Kamski oli valtuuskunnan mukana Brysselissä³¹⁷ ja ker-
too Teille kaiken). Vastatkaa heti. Vieläkin tärkeämpi on kysymys Samoilovin matkustamisesta. Voiko hän matkustaa? On hyvin mahdollista, ettei Venäjältä ehdi kukaan Valtakunnanduuman jäsenistä. Sen tähden Samoilovin on ehdottomasti matkustettava. Mieluummin järjestäkää niin, että Te matkustatte yhdessä hänen kanssaan. Hänet voidaan sijoittaa (jos terveyden hoitaminen sitä vaatii) Pariisin lähettyville (niin että olisi puhelin) täyshoitolaan (tai parantolaankin) maaseudulle 1/2 tunnin tai suunnilleen niin pitkän rautatiematkan päähän. Hän joutuu menemään Pariisiin kaksi, korkeintaan kolme kertaa 3—4 tunniksi kerrallaan (tai ehkä lyhyemmäksikin aikaa), joten terveyden hoitamisen kannalta se lienee järjestettävissä. On vain etukäteen harkittava ja otettava kirjeyhteys. (Me emme matkusta; Kansainvälisessä sosialistisessa toimistossa tulee olemaan Litvinov tai Kamski)— kirjoittakaa tohtori Wladimirskylle (rue Baillon. 10. Paris), hän neuvoo.

Pyydän hartaasti tekemään kaikkenne valmistellaksenne ja järjestääksenne kaiken tämän mahdollisimman huolellisesti. Jos kuitenkin Samoilovin matkustaminen on *aivan* mahdotonta, sähköttäkää minulle heti (osoite: Uljanow. Poronin) „nievozmozno” *. Jos päinvastoin Samoilovin matka käy päinsä ja Te otatte järjestääksenne kaiken, sähköttäkää „jedet” (=Samoilov matkustaa) taikka „jedem” (=sekä Te että Samoilov matkustatte). *Tarvitsen välttä-*

* — „mahdotonta”. *Toim.*

mättä sähköitse lähetetyn vastauksen (helpostihan arvaatte miksi ³¹⁸). Sen lisäksi kirjoittakaa heti.

Terveisiä Feodor Nikititshille ja perheellenne.

Teidän V. I.

P. S. Ehkä — jos sota syttyy — tulette saamaan kirjeitä ja rahaa minua varten. Toivottavasti järjestämme sitten niiden säännöllisen toimittamisen perille. Jos joudun matkustamaan pois, sähkötän teille.

Absender: Wl. Uljanow. Poronin (Galizien).

Kirjottettu heinäkuun 31 pnä 1914

Lähetetty Poroninista Berniin

Julkaistu ensi kerran v. 1930
XIII Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjotuksen mukaan

M. V. KOBZKYLLE

Hyvä toveri! Matkastamme ei tullut mitään ³¹⁹. En tiedä, oletteko saanut kirjeen. Jos olette, niin vastatkaa, jotta voimme tarkastaa, toimiiko posti. Te taidatte nyt joutua poikkeuksena ja hyvin harvana poikkeuksena olemaan sotaan yhtymättömän maan asukas, ja siksipä, jos suinkin posti tulee kulkemaan Teiltä meille, Teidän on ehdottomasti informoitava meitä ja lähetettävä lehtitietoja, joita meillä ei ole saatavissa. Tietenkin vain tärkeimpiä tietoja (varsinkin Venäjää koskevia).

Tiedottakaa, saatteko aikaan (vai onko Teillä jo nyt) hyvät yhteydet Tukholmaan, voitteko toimittaa edelleen kirjeitä, antaa osoitteen, minne voidaan lähettää rahaa Venäjältä, j.n.e.

Terveisiä!

Teidän V. I.

Absender: Wl. Uljanow. Poronin (Galizien)*.

Kirjoitettu

elokuun alkupäivinä v. 1914

Lähetetty Poroninista Kööpenhaminaan

Julkaistu ensi kerran v. 1930

XIII Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

---

* Kirjeen yläreunaan Lenin on kirjoittanut nähtävästi asunnon omistajalle: „Geehrter Herr! Bitte diesen Brief an Herrn Kobezky gefälligst zu übergeben!“ („Kunnioitettu herra! Olkaa hyvä ja antakaa tämä kirje herra Kobezkylle!“). *Toim.*

VIKTOR ADLERILLE

5. IX. 1914.

Kunnioitettu toveri! Olen saapunut onnellisesti koko perheineni Zürichiin³²⁰. Legitimationen * vaadittiin vain Innsbruckissa ja Feldkirchessä: Teidän apunne oli niin muodoin minulle erittäin tarpeen. Sveitsiin tuloa varten vaaditaan passi, mutta minut laskettiin passitta, kun mainitsin Greulichin. Parhaat terveiseni ja paljon kiitoksia.

Puolueterveisin *Lenin (V. Uljanov)*

Absender: Uljanow bei Bekzadian. Bollegstraße. 40. Zürich.

Lähetetty Zürichistä Wieniin

*Julkaistu ensi kerran v. 1924
II Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan
Venäjännös saksan kielestä*

---

* — Henkilöllisyystodistuksia. *Toim.*

SOTAA KOSKEVAT TEESIT ³²¹

1. §. Euroopan ja koko maailman sota on luonteeltaan aivan selvästi porvarillista, imperialistista, dynastista sotaa. Sodan ainoana todellisena sisältönä ja tarkoituksiperänä on taistelu markkinoista ja vieraiden maiden rosvious, pyrkimys pettää, eristää toisistaan ja lyödä hajalle kaikkien maiden proletaarit usuttamalla toisen kansakunnan palkkaorjat toisen kansakunnan palkkaorjien kimppuun porvariston hyödyksi.

2. §. II Internationaleen (1889—1914) kuuluvan Saksan sosialidemokraattisen puolueen johtajien menettely, kun he äänestivät sotabudjetin puolesta ja hokevat Preussin junkkerien ja porvariston porvarillis-shovinistisia fraaseja, on suoranaista sosialismin kavaltamista. Saksan sosialidemokraattisen puolueen johtajien menettely ei ole puolustettavissa missään tapauksessa, ei edes siinä tapauksessa, että oletetaan tuon puolueen olevan perin heikko ja että sen on pakko alistua kansakunnan porvarillisen enemmistön tahtoon. Todellisuudessa tämä puolue on nykyään alkanut harjoittaa kansallisliberaalista politiikkaa.

3. §. Yhtä tuomittavaa on Belgian ja Ranskan sosialidemokraattisten puolueiden johtajien menettely, kun he ovat kavaltaneet sosialismin menemällä porvarillisiin halituksiin.

4. §. Sosialismin kavaltaminen, johon II Internationalen (1889—1914) johtajien enemmistö on syylistynyt, merkitsee tuon Internationalen aatteellista vararikkoa. Tämän vararikon perussyynä on se, että II Internationalessa on tosiasiallisesti vallalla pikkuporvarillinen opportunisti, jonka porvarillisuutta ja vaarallisuutta kaikkien maiden proletariaatin parhaat edustajat ovat jo kauan tähdentäneet. Opportunistit ovat jo kauan valmistelleet II Internationalen vararikkoa kieltämällä sosialistisen vallankumouk-

sen ja vaihtamalla sen vaivihkaa porvarilliseen reformis-
miin, kieltämällä luokkataistelun ja sen välttämättömän
kehittymisen tiettyinä ajankohtina kansalaissodaksi, saar-
naamalla luokkien yhteistoimintaa, saarnaamalla isän-
maallisuuden ja isänmaan puolustuksen varjolla porvaril-
lista shovinismia sekä hylkäämällä tai kieltämällä sen jo
„Kommunistisessa manifestissa” esitetyn sosialismin
perustotuuden, että työläisillä ei ole isänmaata; rajoittu-
malla militarisminvastaisessa taistelussa sentimentaali-
seen poroporvarilliseen kantaan, sen sijaan että tunnustai-
sivat välttämättömäksi kaikkien maiden proletaarien val-
lankumouksellisen sodan kaikkien maiden porvaristoa
vastaan; muuttamalla porvarillisen parlamentarismia ja
porvarillisen legaalisuuden välttämättömän hyväksikäytön
tämän legaalisuuden palvonnaksi samalla unohtaen, että
kriisikausina tarvitaan välttämättä illegaalisia järjestö- ja
agitaatiomuotoja. Eräs kansainvälisen opportunismien
äänenkannattaja, „Sosialistinen Kuukausijulkaisu”, joka
on jo aikoja sitten asettunut kansallisliberaaliselle kan-
nalle, juhlii täydellä syyllä Euroopan sosialismista saavut-
tamaansa voittoa. Saksan sosialidemokratian ja muiden
socialidemokraattisten puolueiden niin sanottu keskusta on
tosiasiassa alistunut pelkurimaisesti opportunistien tah-
toon. Uuden internationalen tehtävänä tulee olemaan
lopullinen ja päättäväinen vapautuminen tästä socialis-
missa esiintyvistä porvarillisesta virtauksesta.

5. §. Niistä porvarillisista ja kiihkoisänmaallisista sofi-
meista, joilla mannermaan kahden keskenään kilpailevan
tärkeimmän kansakunnan — Saksan ja Ranskan — por-
varilliset puolueet ja hallitukset erikoisesti pettävät jouk-
koja ja joita porvariston perässä laahustavat socialistiset
opportunistit, niin avomielliset kuin salamyhkäisetkin,
orjallisesti toistelevat, on pantava merkille ja tuomittava
varsinkin seuraavat: kun Saksan porvarit vetoavat syn-
nyinmaansa puolustamiseen, taisteluun tsarismia vastaan,
kulttuurillisen ja kansallisen kehityksen vapauden varjele-
miseen, niin he valehtelevat, sillä Preussin junkkerit
Vilhelm II etunenässään sekä Saksan suurporvaristo ovat
aina harjoittaneet tsaristisen monarkian puolustamisen
politiikkaa, ja päättyipä sota miten tahansa, he eivät tule
lyömään laimin tilaisuutta suunnata ponnistuksensa tuon
monarkian pystyssä pitämiseen, he valehtelevat, sillä

todellisuudessa Itävallan porvaristo on aloittanut ryöstöretken Serbiaa vastaan, Saksan porvaristo sortaa tanskalaisia, puolalaisia ja ranskalaisia (Elsass-Lothringenissa) käyden hyökkäyssotaa Belgiaa ja Ranskaa vastaan päättäkseen rosvoamaan rikkaampia ja vapaampia maita, sovit-taen hyökkäyksen ajankohtaan, jonka se on nähnyt sopi-vammaksi sotatekniikan alalla aikaansaamiensa uusimpien parannusten hyväksikäytölle, ja Venäjän valmistellessa niin sanotun suuren sotaohjelman täytöntöönpanoa. Kun Ranskan porvarit vetoavat aivan samoin synnyinmaansa puolustukseen ynnä muuhun, he samaten valehtelevat, sillä todellisuudessa he puolustavat hitaammin kehittyviä, kapi-talistisen tekniikan alalla jälkeenjääneitä maita ja pestaa-vat miljardeillaan Venäjän tsarismiin mustasotnialaisjouk-kioita hyökkäyssotaan tarkoituksenaan rosvota Itävallan ja Saksan maita. Kumpikaan sotiva kansakuntien ryhmä ei jää jälkeen toisesta sodankäynnin julmuudessa ja raaka-laismaisuudessa.

6. §. Venäjän sosialidemokratian erikoisena ja ensivuo-roisena tehtävänä on taistella armottomasti ja ehdottomasti isovenäläistä ja tsaristis-monarkistista shovinismia vas-taan sekä sitä sofistiikkaa vastaan, jolla Venäjän liberaalit, kadetit y.m. ja narodnikkien eräs osa puolustelevat tuota shovinismia. Venäjän työväenluokan ja Venäjän kaikkien kansojen työtätekevien joukkojen kannalta pienimpänä pa-hana olisi tsaarin monarkian ja sen sotajoukkojen tappio, monarkian, joka sortaa Puolaa, Ukrainaa ja hyvin useita Venäjän kansoja sekä lietsoo kansallisuusvihaa voimis-taakseen isovenäläisten harjoittamaa muiden kansallisuus-kien sortoa ja lujittaakseen taantumusta ja raakalaismaista tsaristisen monarkian hallitusta.

7. §. Sosialidemokratian tunnuksien tulee nykyään olla seuraavat: ensinnäkin kaikinpuolinen, sotajoukkojen kes-kuudessa ja sotanäyttämöllä harjoitettava propaganda sosialistisen vallankumouksen puolesta sekä sen puolesta, että aseet on suunnattava kaikkien maiden taantumukselli-sia porvarillisia hallituksia ja puolueita vastaan eikä omia veljiä, muiden maiden palkkaorjia vastaan. Ehdottoman välttämätöntä on muodostaa illegaalisia soluja ja ryhmiä kaikkien kansakuntien sotaväen keskuudessa tällaisen prop-agandan harjoittamiseksi kaikilla kielillä. Armoton tais-telu poikkeuksetta kaikkien maiden pikkuporvarien ja por-

varien shovinismia ja „isänmaallisuutta” vastaan. Taistelussa sosialismin kavaltaneita nykyisen Internationalen johtajia vastaan on ehdottomasti vedottava työväenjoukkojen vallankumoukselliseen tietoisuuteen, sillä työväenjoukot kantavat koko sodan taakan ja vihaavat shovinismia ja opportunismia; toiseksi on propagoitava eräänä lähimpänä tunnuksena Saksan, Puolan, Venäjän y.m. tasavallan perustamista ja samalla Euroopan kaikkien erillisten valtioiden muuttamista Tasavaltaisiksi Yhdysvalloiksi.

Kirjottettu syyskuun 5–6 pnä 1914

*Julkaistu ensi kerran v. 1930
XIV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
konekirjoitusjäljennöksen mukaan*

V. A. KARPINSKILLE

6. IX.

Toveri hyväl Eilen saavuin tänne onnellisesti koko perheineni, oltuani lyhyen ajan vankeudessa Itävallassa. Zinovjev saapuu myös. Aioimme asettua Geneveen, jonne kaikki vanhat sympatiat vetävät. Mutta sitten aloimme horjua Bernin suuntaan. Geneveen on kuulemma suuntautunut nykyään uusi ranskalaisten emigranttien vyöry Pariisista, Brysselistä y.m. Eivätköhän hinnat ole suuresti nousseet, varsinkin asunnonvuokrat? Ja sitten meidänhän on asetettava väliaikaisesti: voidaanko löytää kuukaudeksi kerrallaan vuokrattavat kalustetut huoneet (kaksi pikkuista) oikeudella käyttää keittiötä?

Vielä eräs kysymys: ellei se tuota Teille vaivaa, käykää Société de lecture'ssa (Grand' Rue. 11)* ja ottakaa sieltä sen säännöt; pitäisi katsoa, onko siellä jotain muuttunut. Minua vetää Geneveen varsinkin tuo Société³²², vaikka täälläkin???...** se on kallista... Entä kirjapaino? Onko venäläistä? Voidaanko nyt julkaista lehtinen j.n.e.? venäjäksi? erikoinen varovaisuustoimenpitein tai samoin kuin ennen (sotaa vastaan tietystikin ja uudentyyppejä nationalisteja vastaan, alkaen Haasesta aina Vanderveldeen ja Guesde'iin asti — kaikki ovat menetelleet konnamaisesti!).

Olisin erittäin kiitollinen, jos vastaisitte mahdollisimman pian kaikkiin näihin kysymyksiin. Onko Genevessä vielä bolshevikkitovereita? muun muassa Venäjälle matkustavia? Paljon terveisiä kaikilta meiltä Teille, tov. Olgalle ja kaikille ystäville.

Teidän *N. Lenin*

Uljanow bei Schklowsky. Falkenweg. 9. Bern.

*Kirjoitettu syyskuun 6 pnä 1914
Läheletty Bernistä Geneveen*

*Julkaistu
ensi kerran huhtikuun 22 pnä 1926
„Pravda" lehden 92. numerossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* — Lukijain seura (Isokatu, 11). *Toim.*

** Näin on käsikirjoituksessa. *Toim.*

V. A. KARPINSKILLE

Ystävä hyvä! Olen saanut kirjeenne, jossa tiedotatte keskustelleenne Siggin kanssa julkaisuasioista³²³. Mainiota! Ottakaa 160 frangista niin paljon kuin tarvitsette (mahdollisimman vähän tietystikin, sillä haaveilemme pienen kokoelman julkaisemisesta) ja julkaiskaa *manifesti*³²⁴ (*ei teesit*³²⁵, vaan *manifesti*) *noudattaen mahdollisimman suurta varovaisuutta*; julkaiskaa pieni erä (200—300 kappaletta) ja *piilottakaa* varasto *ehdottomasti* sveitsiläisen kansanedustajan luo.

Jollei teillä ole manifestin tekstiä, vaan ainoastaan teesit, hankkikaa manifesti Lausannesta.

Odotan vastausta. Teidän *Lenin*

Julkaisuja tulemme lähettämään Pariisiin ja Venäjälle: sata kappaletta ulkomaille ja kaksisataa Venäjälle. Sovimme kirjeitse, miten on lähetettävä ja millä osoitteilla.

Kirjoitettu
ennen lokakuun 11 päivää 1914
Läheletty Bernistä Geneveen

Julkaistu ensi kerran v. 1929
XI Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

**PUHE TILAISUUDESSA,
JOSSA G. V. PLEHANOV ESITELMÖI AIHEESTA
„SOCIALISTIEN SUHTAUTUMISESTA SOTAAN”,
SYYSKUUN 28 (LOKAKUUN 11) pnä 1914 ³²⁶**

LYHYT LEHTISELOSTUS

„Puolueen Keskuskomitean laatimat teesimme”, tov. Lenin aloitti puheensa, „lähetettiin italialaisille, ja useat niistä, valitettavasti eivät kaikki, sisältyvät Luganossa hyväksytyyn päätöslauselmaan.” ³²⁷

Plehanovin selostuksen ensimmäinen osa, jossa hän luonnehti Saksan sosdemien petosta, miellytti kovin vastaväittäjää, mutta samaa ei voida sanoa toisesta osasta, jossa Plehanov yritti kaikinainensti puolustella Ranskan sosialistien kannanottoa.

Miten voidaan puolustaa ranskalaisten sosialismia, joka on kehottanut italialaisia sotaan? Jopa Internationalen erittäin venyvistä päätöslauselmistakin on vaikea löytää sellaisia kohtia, jotka puolustaisivat tätä kehotusta.

Nykyinen sota on osoittanut, miten valtavan suuri opportunistinen aalto on noussut esiin eurooppalaisen sosialismin uumenista. Puhdistaakseen kunniansa Euroopan opportunistit yrittivät turvautua vanhaan, kuluneeseen verukkeeseen puhumalla „järjestön yhtenäisyydestä”. Saksalaiset oikeaoppiset luopuivat kannastaan säilyttääkseen puolueen muodollisen yhtenäisyyden. Hän, tov. Lenin, on aina sanonut tällaisessa kysymyksen asettelussa piilevän opportunistia, on aina taistellut sellaista sovittelua vastaan, jossa luovutaan periaatteista. Kaikissa Vandervelden ja Kautskyn esittämissä päätöslauselmissa on ilmennyt tämä opportunistinen taipumus tasoitella ilmeisiä risti-riitoja. Artikkelissaan „Sodasta” ³²⁸ Kautsky on mennyt jopa niinkin pitkälle, että on hyväksynyt kaikkien menettelyn sanoen kaikkien olevan oikeassa heidän omasta näkö-

kulmastaan katsottuna, sillä *subjektiivisesti* he katsovat olevansa vaarassa ja *subjektiivisesti* näkevät olemassaolo-oikeuttaan loukatun. Ranskalaisten tällainen mieliala oli tietystikin ymmärrettävämpää silloisen ajankohdan aiheuttaman mielenlaadun, inhimillisyyden kannalta ja siksi se herättikin enemmän myötätuntoa, mutta kuitenkin sosialismi ei voi tehdä päätelmiä lähtökohtanaan vain pelkkä hyökkäyksen pelko, ja onkin sanottava suoraan, että ranskalaisten menettelyssä oli enemmän shovinismia kuin sosialismia.

Lenin sanoi edelleen, että Plehanov arvostelee niitä tovereita, jotka väittävät mahdottomaksi saada selvää, kuka hyökkäsi ensimmäisenä. Vastaväittäjän mielestä nykyinen sota *ei ole* lainkaan *sattuma*, joka olisi ollut riippuvainen tästä tai tuosta hyökkäyksestä, vaan se on porvarillisen yhteiskunnan kaikkien kehityksen olosuhteiden valmistelema. Sitä ennustettiin jo ajat sitten ja nimenomaan tällaisena yhdistelmänä ja nimenomaan tällaista linjaa tapahtuvaksi. Baselin kongressissa puhuttiin siitä selvästi ja jopa nähtiin ennakoita, että Serbia on muodostuva selkkauksen aiheeksi.

Edelleen tov. Lenin teki selkoa siitä, mikä on sosialistien velvollisuus sodan aikana. Vasta *silloin sosialidemokraatit täyttävät velvollisuutensa, kun he taistelevat oman maansa shovinistista kiihköllä vastaan*. Ja parhaimpana esimerkkinä tämän velvollisuuden täyttämisestä ovat Serbian sosialidemokraatit ³²⁹.

Pitäen mielessä Marxin sanat, että „työläisillä ei ole isänmaata” ³³⁰, proletariaatin on otettava osaa sosialististen tasavaltojen luomiseen uusissa puitteissa eikä porvarillisten valtakuntien puolustamiseen vanhoissa puitteissa. Ja laajat proletariaatin joukot eivät voi olla tajuamatta tätä oikealla vaistollaan. Se mitä Euroopassa nykyisin tapahtuu ei ole muuta kuin keinottelemista pahimmilla ja samalla kaikkein piintyneimmillä ennakkoluuloilla. Lenin sanoo, että „tehtävämme ei ole mennä virran mukana, vaan muuttaa kansallinen, valekansallinen sota proletariaatin päättäväiseksi yhteentoksi hallitsevien luokkien kanssa”.

Arvostellen edelleen sosialistien menemistä ministeristöön Lenin mainitsi siitä vastuusta, minkä sosialistit ottavat kantaakseen mennessään yhteisvastuuseen kaikista hallituksen teoista.

„On parempi muuttaa puolueettomaan maahan ja sanoa sieltä totuus, on parempi kääntyä proletariaatin puoleen puhuen sille vapain riippumattomin sanoin kuin ryhtyä ministeriksi”,— näin vastaväittäjä lopetti lyhyen puheensa.

*„Golos” № 33,
lokakuun 21 pñä 1914*

*Julkaistaan
„Golos” lehdessä tekstin mukaan*

ESITELMÄ AIHEESTA „PROLETARIAATTI JA SOTA” LOKAKUUN 1 (14) pnä 1914 ³³¹

LEHTISELOSTUS

Selostaja jakoi esitelmänsä kahteen osaan: nykyisen sodan luonteen selvittely ja sosialistien suhtautuminen tähän sotaan.

Sodan luonteen selvittäminen on marxilaiselle välttämätön edellytys, jotta hän voi ratkaista oman suhtautumisensa sotaan. Ja tällaista selvittämistä varten taas on ensinnäkin määritettävä, millaiset ovat tämän sodan objektiiviset olosuhteet ja sen konkreettinen tilanne. Tätä sotaa on käsiteltävä niissä historian olosuhteissa, joissa sitä käydään, ja vasta silloin voidaan määritellä oma suhtautuminen siihen. Muussa tapauksessa kysymyksen käsittelytapa olisi eklektinen eikä materialistinen.

Historiallisia olosuhteita, luokkien keskinäissuhteita y.m.s. vastaavasti sotaan suhtautumisen täytyy eri aikoina olla erilainen. Olisi järjetöntä kieltäytyä periaatteessa kerta kaikkiaan osallistumasta sotaan. Toisaalta on järjetöntä jakaa sodat puolustusluontoisiin ja hyökkäysluontoisiin. Vuonna 1848 Marx vihasi Venäjää siksi, että siihen aikaan Saksassa kansanvalta ei voinut voittaa ja kehittyä, liittää maata yhdeksi kansalliseksi kokonaisuudeksi, niin kauan kuin takapajuinen Venäjän taantumuksellinen koura uhkasi sitä.

Voidaksemme määritellä suhteemme nykyiseen sotaan, meidän tulee käsittää, missä se eroaa entisistä sodista, mitkä ovat sen erikoisuudet.

Onko porvaristo antanut tällaisen selityksen? Ei ole. Se ei ole sitä antanut eikä missään tapauksessa tule antamaan. Siitä päätellen, mitä sosialistien keskuudessa tapahtuu, saattaisi luulla, ettei heilläkään ole käsitystä tämän sodan erikoisluonteesta.

Ja kuitenkin sosialistit ovat erinomaisesti selittäneet sen ja tienneet etukäteen sodan puhkeavan. Enemmänkin. Ei ole yhtään sosialistisen kansanedustajan pitämää puhetta, ainoatakaan sosialistisen sanomalehtikirjailijan kynästä lähtenyt artikkeli, joka ei sisältäisi tätä selitystä. Tuo selitys on niin perin yksinkertainen, ettei siihen juuri kiinnitetä huomiota, mutta se tarjoaa kuitenkin avaimet oikean suhteen löytämiseksi tähän sotaan.

Nykyinen sota on imperialistinen, ja siinä juuri on sen perusolemus.

Tämän saamiseksi selville on tarkasteltava, mitä olivat edelliset sodat ja mitä on imperialistinen sota.

Lenin selosti melko seikkaperäisesti XVIII vuosisadan loppuvaiheen ja koko XIX vuosisadan sotien luonnetta. Kaikki ne olivat *kansallisia sotia*, jotka liittyivät kansallisten valtioiden muodostumiseen ja edistivät niiden muodostumista.

Nuo sodat merkitsivät feodalismien rappeutumista ja ilmensivät uuden, porvarillisen yhteiskunnan taistelua feodaalista yhteiskuntaa vastaan. Kansallisvaltio oli välttämätön vaihe kapitalismin kehityksessä. Taistelu kansakunnan itsemääräämisoikeuden puolesta, sen itsenäisyyden puolesta, kielenkäyttövapauden puolesta, kansanedustuston puolesta palveli tätä päämäärää — kansallisten valtioiden muodostamista — tätä kapitalismin tietyllä kehitysasteella välttämätöntä maaperää tuotantovoimien kehittymistä varten.

Tällaisia olivat luonteeltaan sodat Ranskan suuren valtakumouksen ajoilta aina Italian ja Preussin sotiin saakka.

Tämä kansallisten sotien tehtävä tuli täytetyksi joko itsensä kansanjoukkojen voimin tai Bismarckin välityksellä — osanottajien omasta tahdosta ja tietoisuudesta riippumatta. Että nykyaikainen sivilisaatio pääsisi voitolle, että kapitalismi saavuttaisi täydellisen kukoistuksensa, että koko kansa, kaikki kansakunnat tulisivat temmattua mukaan kapitalistiseen kehitykseen — siinä se tarkoitusperä, jota kansalliset sodat, kapitalismin alkuvaiheen sodat palvelivat.

Kerrassaan toista on imperialistinen sota. Eikä siitä ole ollut erimielisyyksiä minkään maan eikä minkään virtauksen sosialistien kesken. Kaikissa kongresseissa, kun on

käsitelty päätöslauselmia mahdolliseen sotaan suhtautumisesta, kaikki ovat aina olleet yhtä mieltä, että tämä sota on oleva *imperialistinen*. Kaikki Euroopan maat ovat jo saavuttaneet kapitalismin kehityksessä saman asteen, kaikki ne ovat jo saaneet aikaan sen mihin kapitalismi pystyy. Kapitalismi on jo saavuttanut korkeimman muotonsa eikä enää vie maasta toiseen tavaroita vaan pääomaa. Sen kansallinen kuori alkaa tulla sille ahtaaksi, ja nykyään käydään taistelua maapallon viimeisistä vapaista tilkuista. Kun XVIII ja XIX vuosisatojen kansalliset sodat merkitsivät kapitalismin alkua, niin imperialistiset sodat viittaavat sen loppuun.

Koko XIX vuosisadan loppu ja XX vuosisadan alku ovat kuluneet imperialistisen politiikan merkeissä.

Imperialismi on se, mikä lyö aivan erikoisen leimansa nykyiseen sotaan, erottaa sen kaikista aikaisemmista sodista.

Vain tarkastellen tätä sotaa sille leimaa antavissa historian olosuhteissa, niin kuin marxilaisen tulee tehdä, voimme tehdä selväksi, miten meidän tulee suhtautua siihen. Muussa tapauksessa käyttelisimme vanhoja käsitteitä ja perusteita, jotka soveltuvat muunlaisiin, entisiin oloihin. Tällaisiin vanhentuneisiin käsitteisiin kuuluu isänmaakisite ja ylempänä mainittu jako — puolustus- ja hyökkäyssodat.

Tosin nykyäänkin havaitaan todellisuuden elävässä kuvassa vielä vanhan värin täpliä. Niinpä kaikista sotaa käyvistä maista yksin serbialaiset taistelevat vielä kansallisen olemassaolonsa puolesta. Myöskään Intiassa ja Kiinassa luokkatietoiset proletaarit eivät voisi kulkea muuta kuin kansallisen kehityksen tietä, sillä heidän maansa eivät ole vielä muodostuneet kansallisvaltioiksi. Jos Kiina joutuisi käymään sitä varten hyökkäyssotaa, voisimme olla sille vain myötämielisiä, koska objektiivisesti se olisi edistyksellistä sotaa. Aivan samoin Marx saattoi vuonna 1848 propagoida hyökkäyssotaa Venäjää vastaan.

Joten XIX vuosisadan lopulle ja XX vuosisadan alulle on siis ominaista imperialistinen politiikka.

Imperialismi on kapitalismin sellainen tila, kun kapitalismi on tehnyt voitavansa ja alkaa kääntyä kohti rappiotaan. Tämä on erikoinen kausi todellisissa suhteissa eikä sosialistien aivoissa. Taistelua käydään jääneiden palojen

jakamisesta. Tämä on kapitalismin viimeinen historiallinen tehtävä. Kuinka kauan tämä kausi kestää, sitä emme voi sanoa. Tällaisia sotia saattaa tulla useitakin, mutta on tajuttava selvästi, että nämä eivät ole lainkaan sellaisia sotia, joita käytiin aikaisemmin, ja että sosialistien ratkaistavana olevat tehtävät muuttuvat vastaavasti.

Näiden uusien tehtävien ratkaisemiseksi proletaarinen puolue saattaa tarvita aivan toisentyypisiä järjestöjä.

„Weg zur Macht” * nimisessä kirjasessaan käsitellessään seikkaperäisesti ja huolellisesti taloudellisia ilmiöitä ja tehdessään niistä tuiki varovaisesti johtopäätöksiä Kautsky kirjoittaa, että ollaan astumassa vaiheeseen, joka ei lainkaan muistuta entistä rauhanomaista asteittaista kehitystä...

Nykyään on vaikeata sanoa, millainen tulee olla järjestön uuden muodon, joka olisi tämän vaiheen mukainen. Selvää on kuitenkin, että uusien tehtävien vuoksi proletariaatti joutuu luomaan uudenlaisia järjestöjä tai muuttamaan entisiä. Sitä järjettömämpi on saksalaisilla sosialidemokraateilla niin perin selvästi ilmenevä pelko, että järjestö joutuu hunningolle, sitä järjettömämpi on tuo legaalisuuden säilyttäminen hinnalla millä hyvänsä. Tiedämme, että Pietarin komitea on julkaissut illegaalisen sodanvastaisen lehtisen ³³². Samoin ovat tehneet Kaukasian järjestö ja eräät muut Venäjän järjestöt. Ulkomaillakin voidaan varmasti menetellä samoin eikä katkaista yhteyksiä.

Legaalisuus on tietysti erittäin arvokas asia, eikä Engels suotta sanonut: „Herrat porvarit, rikkokaa ensimmäisinä legaalisuutenne!” ³³³ Se, mitä nykyään tapahtuu, opettaa ehkä saksalaisia sosialidemokraatteja, sillä hallitus, joka on aina kerskaillut legaalisuudellaan, on häikäilemättä rikkonut sen kautta linjan. Tässä mielessä Berliinin komendantin julkea päiväkäsky, jonka hän pakotti julkaisemaan „Vorwärtsin” etusivulla ³³⁴, saattaa koitua hyödyksi. Mutta kun „Vorwärts” itse lakkautusuhkan edessä luopui luokkataistelusta ja lupasi olla kajoamatta siihen sodan loppuun saakka, niin se teki siten itsemurhan. Se on kuollut, niin kuin pariisilainen „Golos” ³³⁵, nykyään Euroopan paras

* — „Tie valtaan”. Toim.

sosialistinen lehti, aivan oikein huomautti. Mitä useammin ja enemmän olen erinnyt mielipiteissä Martovista, sitä selvemmin on minun sanottava, että tämä kirjoittaja tekee nykyään nimenomaan sitä, mitä sosialidemokraatin on tehtävä. Hän arvostelee maansa hallitusta, hän paljastaa maansa porvaristoa, hän sätii maansa ministereitä. Mutta sellaiset sosialistit, jotka ovat riisuutuneet aseista oman maansa hallituksen edessä ja harjoittavat toisen maan ministereiden ja hallitsevien luokkien paljastamista ja häpäisemistä, esittävät porvarillisten kirjoittajain osaa. Ja Südekum itse esiintyy todellisuudessa Saksan hallituksen asiamiehenä, niin kuin toiset esittävät samanlaista osaa ranskalais-venäläisten liittoutuneiden suhteen.

Sosialistit, jotka eivät ole käsittäneet, että tämä sota on imperialistinen, eivätkä tarkastele sitä historialliselta kannalta, eivät ymmärrä tätä sotaa laisinkaan, vaan saattavat kuvitella sitä lapsellisen naiivisti sellaiseksi tapahtumaksi, että yöllä toinen tarttui toista kurkkuun ja naapurit joutuvat pelastamaan hyökkäyksen uhria taikka pelkurimaisesti sulkeutumaan „lukkojen taakse” (Plehanovin sanonta) tappelulta.

Älkäämme salliko petkuttaa itseämme ja älkäämme antako porvarillisten neuvojen selittää sotaa näin yksinkertaisesti, että muka elettiin kaikessa rauhassa, sitten toinen hyökkäsi ja toinen puolustautuu.

Tov. Lenin luki otteen Luzzatin kirjoituksesta, joka on julkaistu eräässä italialaisessa lehdessä. Tässä kirjoituksessa italialainen poliitikko iloitsee, että suureksi voittajaksi sodassa on osoittautunut... isänmaa, isänmaa-käsite, ja hokee: pidettäköön mielessä Ciceron sanat, että „kansalaissota on mitä suurin vitsaus”.

Kas sellaista ovat porvarit ehtineet saada aikaan, se heitä eniten liikuttaa, eniten ilahduttaa ja siihen he ovat käyttäneet runsaasti varoja ja ponnistuksia. He yrittävät uskotella meille, että tämä on samaa vanhaa, tavallista, kansallista sotaa.

Sitä se ei kuitenkaan ole. Kansallisten sotien kausi on ollut ja mennyt. Käynnissä oleva sota on imperialistinen, ja sosialistien tehtävänä on muuttaa „kansallinen” sota kansalaissodaksi.

Me kaikki olimme odottaneet tätä imperialistista sotaa ja valmistautuneet sen varalta. Ja koska asia on näin, ei

ole lainkaan väliä, kuka hyökkäsi; kaikki olivat valmistautuneet sotaan ja hyökkäsi se, joka sillä hetkellä piti sitä edullisimpana.

Sitten тов. Lenin ryhtyi määrittelemään isänmaa-käsitettä sosialistisesta näkökulmasta.

Tämä käsite on määritelty tarkasti ja selvästi „Kommunistisen Manifestin” loistavilla sivuilla, jotka kokemus on todistanut täydellisesti paikkansa pitäviksi ja todennut oikeiksi. Lenin luki „Kommunistisesta Manifestista” otteen, jossa isänmaa-käsitettä tarkastellaan historiallisena kategoriana, joka vastaa yhteiskunnan kehitystä sen tietyissä vaiheissa ja käy sittemmin tarpeettomaksi. Proletariaatti ei voi rakastaa sitä, mitä sillä ei ole. Proletariaatilla ei ole isänmaata.

Mitkä ovat sosialistien tehtävät tässä sodassa?

Тов. Lenin luki Stuttgartin päätöslauselman, joka sittemmin vahvistettiin vielä ja täydennettiin Kööpenhaminassa ja Baselissa³³⁶. Tässä päätöslauselmassa on osoitettu selvästi keinot, joita sosialistien tulee käyttää taistelussa sotaan vieviä pyrkimyksiä vastaan, sekä heidän velvollisuutensa sotaan nähden kun se on jo puhjennut. Nämä velvollisuudet määräytyvät Venäjän vallankumouksen ja Pariisin Kommuunin esimerkeistä. Stuttgartin päätöslauselma on laadittu varovasti, huomioimalla kaikenlaiset rikoslait, mutta tehtävä on siinä osoitettu selkeästi. Pariisin Kommuuni oli kansalaissotaa. Missä muodossa, milloin ja missä — se on eri asia, mutta työmme suunta on määritelty selkeästi.

Tästä näkökulmasta тов. Lenin tarkastelee sitten niitä kantoja, joille eri maiden sosialistit ovat todellisuudessa asettuneet. Serbialaisten lisäksi ovat venäläiset täyttäneet velvollisuutensa, kuten italialainen „Avanti” * mainitsee, sitä täyttää myös Keir Hardie, joka paljastaa Edward Greyn politiikkaa.

Koska sota on alkanut, ei sitä enää voida kiertää. On mentävä ja suoritettava sosialistin tehtävät. Sodassa ihmiset ajattelevat ja miettivät kaiketi vieläkin enemmän kuin „kotona”. Mentäköön sinne ja järjestettäköön siellä proletariaattia lopullisen päämäärän saavuttamiseksi, sillä

---

* — „Eteenpäin”. *Toim.*

onhan utopiaa ajatella, että proletariaatti saavuttaisi päämääränsä rauhanomaista tietä. Kapitalismista ei voida siirtyä sosialismiin särkevästi kansallisia puitteita, niin kuin ei feodalismista voitu siirtyä kapitalismiin ilman kansallisia aatteita.

„Golos” №№ 37 ja 38,
lokakuun 25 ja 27 pnä 1914

Julkaistaan
„Golos” lehden tekstin mukaan

V. A. KARPINSKILLE

Hyvä V. K.!

Lähetän manifestin **viiden** korjauksen tähden. Olkaa hyvä ja tehkää ne huolellisesti korjausvedokseen ³³⁷.

Lähetän myös „Vastauksen Vanderveldelle” ³³⁸ — *ladottavaksi*.

Mahdollisimman paljon kirjoituksia ladottakoon **petiitillä**. Meidän on mahdutettava kahdelle sivulle niin paljon aineistoa kuin suinkin. Harmillista, ettei sitä otettu huomioon, kun manifesti annettiin ladottavaksi.

Koko kysymys on nyt siinä, montako tuhatta kirjainta saadaan sopimaan kahdelle sivulle. Pää-äänenkannattajan koon *pitää pysyä entisenä* (Genevessähän ei ole otsikkoa: toivottavasti tehdään uusi otsikko säästeliäämin, jotta se ottaisi vähemmän tilaa: niin esimerkiksi, että otsikko sopisi nurkkaan eikä „veisi” kaikkia kolmea palttaa).

Odotamme tarkkaa laskelmaa lehden koosta: montako kirjainta petiittiä mahtuu.

Mieluimmin lähettäkää sekä manifestin korjausvedos (toinen) että kaikkien kirjasinlajien näytteet aina pienimpään lajiin saakka.

Numeron otsikossa (sen täytyy olla Pää-äänenkannattajan *seuraava* №) on mainittava myös hinta: luullakseni 10 cts *. Joka tapauksessa numeron sivujen *taittovedokset* on lähetettävä meille *välttämättä*.

Jos onnistuisimme Pää-äänenkannattajan kokoisena latoon *kaikki* petiitillä, niin saisimme mahtumaan liki 40.000 merkkiä kahdelle sivulle. Silloin voisimme mahduttaa vielä pari pientä kirjoitusta, joita me valmistamme. (Jos manifesti on *jo* ladottu sopimattomalla kirjasinlajilla etc., julkaisemme sen erikseen.)

* — centimea. *Toim.*

Teille tulee suuret kirjeenvaihtomenot: kaikki on lähetettävä kirjekuorissa eikä ristositeinä. Kirjoittakaa muistiin postimenot ja ottakaa „rahastosta” (160 frs), muuten joudutte puille paljaille!

Pyytäkää Sjomaa hankkimaan meille bundilaisilta „Sozialistische Monatshefte” [kaikki sodan aikana ilmes-tyneet numerot]: vaadittaessa maksamme ja *t a k a a m m e* (pantillakin, jos tarvitaan) palauttavamme määräaikaan mennessä.

Puristan kättänne.

Teidän *Lenin*

P. S. Kirjoittakaa, milloin kaksisivuinen Pää-äänenkannattajan numero *voi* olla valmis? Lähipäivinä teen selostuksen Montreux'ssa (en vielä tiedä milloin) ja voin käväistä luonanne, *jos* tarvitaan.

Kirjoitettu

lokakuun 17 tai 18 pnä 1914

Läheletty Bernistä Geneveen

Julkaistu ensi kerran v. 1929

XI Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

V. A. KARPINSKILLE

Hyvä V. K.!

Latoja on kamalasti pitkittänyt asiaa! Lupasi manifestin maanantaiksi, mutta tänään on jo perjantai. Kauheata!

Tuleekohan tällaista olemaan aina??

Osoitteesta, joka on merkittävä lehteen: kannattaako ottaa *case*? Sehän (1) pakottaa Teidät käymään turhaan 100 kertaa, (2) kuitenkin viranomaiset tulevat tietämään, *kuka* on ottanut postilokeron. Harkitkaa, eikö olisi parempi merkitä osoitteeksi *Bibliothèque russe* * — *Pää-äänenkannattajan toimitukselle*.

Harkitkaamme tätä.

Kerrotaan, että Nicolet *ei kykene* säilyttämään ja antamaan rahaa y.m.s.

Kirjoitusten sijoitusjärjestyksen olen lähettänyt: lähettäkää korjausvedoksia osa osalta. Silloin ei tarvitse tuhlata *kahta* päivää (kauhean paljon) taittovedosten lähettämiseen (*pikalähetyksenä* lähetettäessä yksi päivä riittää aivan hyvin).

Odotamme hartaasti korjausvedoksia.

Maanantaina esitelmöin Montreux'ssa ja tiistaina Zürichissä³³⁹. Geneveen en matkusta.

Terveisin ja parhain toivotuksin

Teidän *Lenin*

Sain juuri kirjeenne. Jauresista ja Frankista lykättäköön toistaiseksi. Odottakaamme. Pelkkä sättäminen ei ole mukavaa. Kehumiseen ei ole aihetta. Päätimme olla hiukan vaihi.

* — Venäläinen kirjasto. *Toim.*

Entä korjausvedokset??? Tulevatkohan ne aina viipymään näin kauan? Pää-äänenkannattajan viimeinen numero ilmestyi joulukuussa 1913 — № 32. Nyt pitää siis olla № 33.

*Kirjoitettu lokakuun 23 pnä 1914
Lähetetty Bernistä Geneveen*

*Julkaistu ensi kerran v. 1929
XI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

A. G. SHLJAPNIKOVILLE

14. XI. 1914.

Ystävä hyvä! Iloitsin kovin Teiltä saamastani tiedosta, että Pää-äänenkannattaja on saatu ja lähetetään määräpaikkaan. Puheesta, joka Teidän on määrä pitää ruotsalaisien sosialidemokraattien edustajakokouksessa, voin antaa vain yhden neuvon: joko älkää puhuko lainkaan tai sano-kaa, että tervehditte Ruotsin työväen veljespuoluetta ja toivotatte sille kaikkinaista menestystä *vallankumouksellisen kansainvälisen sosialidemokratian hengessä*³⁴⁰. Ellei tätä voida sanoa, niin ei kannata puhua lainkaan. Jos taas voidaan sanoa, niin on mieluummin tietystikin lisättävä, että Venäjän työläiset (1) ovat ilmaisseet kantansa sosialidemokraattisen duumaryhmän kautta, joka ei äänestänyt sotabudjettia; (2) että he julkaisevat *illegaalisia* julistuksia Pietarissa, Riiassa, Moskovassa, Kaukasiassa; (3) että heidän puolueensa johtoelin, Keskuskomitea ja Pää-äänenkannattaja ovat esiintyneet kansainvälistä opportunistia vastaan.

Onko se „sopivaa”? — Hm... Se ei tietenkään miellytä Brantingia, mutta eihän meidän tarvitsekaan olla „miehiksi” opportunisteille. Jos Teille myönnetään 10—12 minuuttia ja annetaan puhua vapaasti, silloin on puhuttava saksalaista (ja muuta) opportunistia *vastaan*, tietysti loukkaamatta sanallakaan enempää ruotsalaisia sosialidemokraatteja kuin heidän „nuoriakaan” j.n.e. Internationalen palauttamisesta entiselleen antaisin sen neuvon, *ettei* siitä *pidä* puhua, ei suoraan eikä välillisesti. Lähetän Teille kirjoituksen (erittäin hyvän!) tästä aiheesta (käännettäkää ja lähettäkää kirjoitus edelleen Venäjälle)³⁴¹. Internationalen palauttamisesta ennalleen olkaamme vaiti ja pysytelkäämme syrjässä. Täytyy odotella. Saksalaisilla *vasemmistolaiset* ovat alkaneet puuhata³⁴²: jos heillä

tapahtuu kahtiajako, *silloin* ehkä Internationale saadaan pelastetuksi mätänemiseltä...

„Rauhan” tunnuksen suhteen olette erehtynyt siinä, että muka porvaristo ei tahdo ottaa sitä kuuleviin korviinsa-kaan. Luin tänään englantilaista „Ekonomistia”. Etumaisen maan *järkevät* porvarit *kannattavat* rauhaa (tietystikin kapitalismin *voimistumista* tavoitellen)³⁴³. Ja me taas emme saa sallia, että meitä sotkettaisiin pikkuporvareihin, tunteileviin liberaaleihin etc. On koittanut *pistimen* kausi. Tämä on tosiasia, ja *siis on silläkin aseella* taisteltava.

Huomenna tai ylihuomenna rauhan tunnuksen sieppaa Saksan porvaristo ja varsinkin *opportunistit* omakseen. Meidän on pidettävä kiinni *vallankumouksellisen proletaariaatin* tunnuksesta, proletariaatin, joka pystyy *taistelemaan omien* päämääriensä puolesta, ja sehän merkitsee kansalaissotaa. Tämäkin on *hyvin* konkreettinen tunnus, ja *vain siinä* paljastuvat virheettömästi perussuunnat: kumpaa kannatetaan, proletaarienko vai porvarien asiaa.

Siitä, että olisimme ruotsalaisille velassa³⁴⁴, en minä eikä Nadezhda Konstantinovnakaan muista kerrassaan mitään. Mutta olen voinut *hyvinkin* olla tietämättä taikka unohtaa. Sen vuoksi olisi sängen suotavaa jonkinlainen kohtelias kiitoskirje, jossa vihjattaisiin, että tämä velka sopisi kuitata „lahjoitukseksi”. Mielestäni sen Te voitte hyvin tehdä itse — esim. Pietarin komitean ynnä *muutamien* sosialidemokraattisten kansanedustajien nimissä, jotka ovat valtuuttaneet Teidät Pietarissa. Tämä olisi mielestäni paras muoto. Lainankin suhteen Teidän on mielestäni meneteltävä samoin. En neuvoisi turvautumaan minun kirjeeseeni (se synnyttäisi „*ryhmäkuntalaista*” rettelöintiä!!!). Jos vaaditte, niin lähetän kirjeen, mutta neuvoni on: ei tarvitse. *Ilman* minua Teille totta tosiaan antavat *mieluummin!* Viitatkaa Petrovskiin, hankkikaa häneltä kirje (jos tarvitsette), niin on totisesti parempi!

! Puristan lujasti kättänne ja toivotan kaikkea hyvää!

Teidän *N. Lenin*

! P. S. Jos Kollontai saksantaa Keskuskomitean manifestin (Pää-äänenkannattajan 33. numerosta), lähettänette meille jäljennöksen.

P. S. „Rauhan” tunnuksesta. „Neue Zeitin” viime numerossa julkaistu Bernsteinin kiintoisa kirjoitus osoittaa, että Englannissa, missä porvaristo on muita järkevämpi, muita vapaampi j.n.e., on olemassa *rauhaa kannattava* virtaus pahimman opportunistin kannalta katsottuna. Toisin sanoen rauha takaa parhaiten „yhteiskunnallisen sovun”, s.o. proletariaatin *alistumisen* porvariston tahtoon, proletariaatin rauhoittumisen, kapitalismin olemassaolon *jatkumisen*. Bernstein ei ole kehittänyt tätä pidemmälle. On kuitenkin ilmeistä, että *tällaisia* rauhanrakentajia on paljonkin kaikkien maiden liberaalisten ja radikaalisten *porvari*en keskuudessa. Lisätkää tähän (1) että *kaikki* shovinistit kannattavat niin ikään rauhaa (mutta *millä* ehdoin)— kun taas sensuurin alaisessa lehdistössä *eivät* *anna* puhua meidän ehdoistamme! (2) että *hovit* — saksalainen ja venäläinen — kannattavat myös (tänään salavihkaa ja huomenna puoleksi avoimesti) keskinäistä erillisrauhaa; (3) että kaikki tunteilevat porvarit ja poroporvarit „kannattavat rauhaa” mutta „vallankumouksenvastaisesta”, poroporvarillisesta, orjallisesta y.m. näkökulmasta katsottuna.

Kysyttäneen, ketä rauhan tunnus nykyään *todellisuudessa* hyödyttää? Ei ainakaan *vallankumouksellisen* proletariaatin aatteiden propagointia! Eikä tämän sodan *hyväksi käyttämistä* kapitalismin romahduksen *jouduttamiseksi!*

Lisätkää kiihkoisänmaallisten opportunistien voitolle pääsy miltei kaikissa maissa; vain näitä ihmisiä rauhan tunnus *auttaisi pääsemään palkähästä* ^{345!}

Lähetetty Bernistä Tukholmaan

Julkaistu ensi kerran v. 1924
II Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

A. G. SHLJAPNIKOVILLE

25. XI.

Ystävä hyvä! Saimme eilen illalla lukea Pietarin lähitöillä tapahtuneesta II hengen (muun muassa VSDTP:n duumaryhmän 5 jäsenen) vangitsemisesta³⁴⁶ ja tänään lähetimme Brantingille sähkösanoman, että ottaisitte selvää (le cas échéant * suomalaisten kautta), onko VSDTP:n duumaryhmän 5 jäsentä viety, vangittu.

Hukassa ollaan jos niin on!

Ja sitä sallimattomampaa olisi Teidän matkustamisenne Tanskaan. Ylipäänsä vastustan päättävästi sellaista muuttoa. Nimenomaan nyt on Teidän itsenne oltava Tukholmassa järjestämässä säännöllisempiä, tiheämpiä, laajempia yhteyksiä. Tehtävä on vaikea, vaatii kokenutta miestä, joka taitaisi vaikkapa yhtä vierasta kieltä. *On mahdotonta uskoa tämä tehtävä „jollekin”.*

Jos Teitä aletaan ahdistella (poliisin taholta) Tukholmassa, Teidän on piilouduttava Tukholman *liepeille* pikkukylään (se on helppoa, heillä on kaikkialla puhelimet). Luullakseni myös Kollontai voisi helposti matkustaa kohdakkoin incognito ** Tukholmaan tai kaupungin liepeillä sijaitsevalle paikkakunnalle.

Piakkoin julkaisemme Pää-äänenkannattajan 34. numeron ja sitten 35. numeron.

Vastatkaa mahdollisimman pian. Kaikki kirjeenne ovat tulleet perille. Likvidaattorien asiakirjan³⁴⁷ (*heidän vastauksensa Vanderveldelle*) olemme niin ikään saaneet. Kiitoksia.

Puristan lujasti kättänne ja odotan uutisia.

Teidän *Lenin*

*Kirjoitettu marraskuun 25 p:nä 1914
Lähetetty Bernistä Tukholmaan*

*Julkaistu ensi kerran v. 1924
II Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjotuksen mukaan

* — tilaisuuden tullen. *Toim.*
** — tuntemattomana. *Toim.*

A. M. KOLLONTAILLE

Kunnioitettu ja kallis toveri! Olen erittäin kiitollinen Teille siitä, että lähetitte lehtisen ³⁴⁸ (toistaiseksi voin vain luovuttaa sen tšekäläisille „Rabotnitsan” toimituksen jäsenille,— he ovat jo lähettäneet Zetkinille kirjeen, joka lie-nee sisällöltään samanlainen kuin Teidänkin kirjeenne) ja lupaatte lähettää Pää-äänenkannattajaa varten tietoja Englannista. Olen kirjeenvaihdossa lontoolaisen toverin (Mr. Litvinoffin) kanssa, joka edustaa puolueemme Keskuskomiteaa Kansainvälisessä sosialistisessa toimistossa, mutta onhan selvää, että mitä enemmän yhteyksiä on Internationalen vasemmiston edustajiin, sitä parempi. Olen täysin samaa mieltä kansanne, että näiden edustajain on pysyteltävä lähempänä toisiaan, kosketuksissa keskenään. Ja juuri siinä tarkoituksessa sallittakoon minun käyttää hyväksi Teidän hyväntahtoista kirjettänne alkamanne keskustelun jatkamiseksi.

Ette nähtävästi suostu täydellisesti hyväksymään kansalaissota-tunnusta, vaan annatte sille sanoisinko alistetun (tai jopa ehdollisen) paikan rauhan tunnuksen jälkeen. Ja Te tähdennätte, että „meidän on esitettävä sellainen tunnus, joka yhdistäisi kaikkia”.

Sanon suoraan, että pelkään nykyään pahimmin tällaista summittaista yhdistymistä, jonka uskon olevan vaarallista ja vahingollisinta proletariaatille. Onhan Kautsky jo tekaissut „Neue Zeitissa” peräti „yhdistymishenkisen” teorian ³⁴⁹, mi...*

*Kirjoitettu v. 1914
marraskuun 28 ja joulukuun 8 pn välillä
Lähetetty Berristä Kristianiaan*

*Julkaistu ensi kerran v. 1924
II Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* Kirje katkeaa tähän. *Toim.*

V. A. KARPINSKILLE

Hyvä V. K.! Olen saanut Pää-äänenkannattajan. Erinomaista, julkaiskaa — paljon terveisiä ja kiitoksia Teille!
Oheisena lähetän vielä pikkukirjoituksen 35:nteen numeroon. Toivottavasti se mahtuu vielä?
Ehkä mahtuisi vieläkin jotain?

Terveisiä!
Teidän *Lenin*

P. S. Sjoma seuraa kaiketi „Vorwärtsia” *? Olisiko hän kiltti ja lähettäisi meille *poimintoja* (lyhykäisiä) mielenkiintoisimmista jutuista? Esimerkiksi „Vorwärtsin” toimiskunnan ja ammattiliittojen Keskuskomitean välisestä selkkauksesta^{350?} Zürichissä pitämästäni esitelmästä^{351?} opportunistien voitosta Ruotsissa j.n.e.? Vain *kaikkein* tärkeimpiä tietoja *parilla sanalla*, jotta voisimme seurata „Vorwärtsin” käyttäytymistä?

Samoin Amerikassa ilmestyvien saksalaisten sosiaalidemokraattisten lehtien suhteen.

Seuraako hän niitä?

*Kirjoitettu v. 1914
joulukuun 5 ja 12 pn välillä
Lähetetty Bernistä Geneveen*

*Julkaistu ensi kerran v. 1929
XI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

---

* — „Eteenpäin”. *Toim.*

V. A. KARPINSKILLE

Hyvä V. K.!

Lähetän korjausvedokset.

36. numeron³⁵² julkaisemista on lykättävä... ei ole vielä kirjoitettu, ja pitäisi hieman odottaakin...

Parhaimmat terveiseni.

Teidän *Lenin*

P. S. Luin mielenkiinnolla „kansallisylpeyttä” koskevat huomautukset, mutta... ..en voinut hyväksyä. Shovinismia on „valotettava” kaikilta puolilta.

Lisätkää ehdottomasti aineiston *lykkäämisestä* *.

lisätkää:

Palstatilan puutteessa osa aineistosta, Liebknechtin lausunto y.m. täytyy lykätä.

Pyydän anteeksi, että on kauhean kiire!!

Käsikirjoituksia, t.s. artikkeleja, on supistettu.

Kirjoitettu joulukuun 9 p:nä 1914
Lähetetty Bernistä Geneveen

Julkaistu ensi herran v. 1929
XI Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

---

* Käsikirjoituksen tässä kohdassa on merkintä: „ks. #”, joka viittaa toiseen merkintään: „# lisätkää”, joka on tehty erilliselle liuskalle alempana julkaistuin, lehteen tarkoitettuin lisätekstein. *Toim.*

A. G. SHLJAPNIKOVILLE

Ystävä hyvä!

Olen saanut (Nadezhda Konstantinovna myös) kirjeen Kollontailta. Aiomme vastata hänelle.

Teille osoitetut kirjeeni lienevät hukkuneet tai viivästyneet: olen kirjoittanut usean kerran Kobezkyn kautta. Tiedustelkaa vielä kerran.

Käsikirjoituksenne olemme saaneet — aiomme julkaista Pää-äänenkannattajassa (tai kirjasena)³⁵³.

Seuraatteko „Golosia”? Nyt siellä jo näkyy Martovin käänne³⁵⁴, — Axelrodin pinnistelyt „sovittaa riita” (Martovin riita Südekumin, s.o. Plehanovin kanssa), — ja rinnalla on Trotski „armahtamista” „*vastaan!*”

Kylläpä on sotkua! Ja he vielä haukkuvat meitä „ryhmäkuntaisuudesta” (suhtautuen itse suopeasti sosialishoviniiniin ryhmäkuntaisuuden tähden!!). Ilkeä, ikävä kuva.

Jos satutte olemaan läsnä konferenssissa³⁵⁵, olkaa varovainen. Jos rupeatte puhumaan, kehottaisin *toistamaan* Tukholmassa pitämänne puheen ja *lisäämään*, että belgialaisten ja ranskalaisten meneminen ministeriöön on niin ikään petos (vaikkakin *lieventävin* asianhaaroin). Muuten saattavat luulla, että *venäläisen* shovinismin vaikutuksesta me sätimme *vain* saksalaisia.

Selostusta luullakseni *ei kannata, ei tarvitse* lähettää.

Lähetettäköön tiedoksi (yksinomaan) — ja *Litvinovin* nimissä (Litvinoff. 76. High Street. 76. Hampstead. London. N. W.) täydellinen käänнос manifestista sekä tiedot 5:n (ja 11:n) vangitsemisesta. Toivottavasti olette jo ottanut kirje yhteyden Litvinoviin?

Puristan lujasti kättänne.

Teidän Lenin

P. S. Miten Kollontai on suhtautunut „asiakirjaan”³⁵⁶ ja „Golosin” viimeisiin (80—86 ja seur.) numeroihin?

P. S. Luin juuri, että konferenssi pidetään tammikuun 17:ntenä ja että sveitsiläinen puolue on kieltäytynyt. Jos niin on, niin mielestäni on parempi ettei *lainkaan* osallistuta.

P. P. S. Kautsky on „Labour-Leaderissä” *rauhan tunnuk-
sen kannalla*³⁵⁷. Siinä on vastaukseni toveri Kollontaille!
Jokohan hän jää nytkin tämän tunnuk-
sen kannalle??

Kirjoitettu joulukuun lopulla v. 1914
Lähetetty Bernistä Tukholmaan

Julkaistu ensi kerran v. 1924
II Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

1915

V. A. KARPINSKILLE

3. I. 15.

Hyvät ystävät! Paljon kiitoksia tervehdyksestä ja meiltä kaikilta myös (minulta ja Nadezhda Konstantinovnalta erikoisesti) parhaimmat uudenvuoden toivotukset!

Eräs pariisilainen latoja on tarjoutunut saapumaan Geneveen ja latomaan Pää-äänenkannattajaa *35 frs* maksusta numerolta, jos löytyy kirjapaino, joka antaa hänelle kirjakkeet ³⁵⁸.

Harkitkaa tätä asiaa *kaikin puolin* (huojistaminen on toivottavaa, koska olemme päättäneet julkaista Pää-äänenkannattajaa joka viikko) ja vastatkaa mahdollisimman pian.

Edelleen. Harkitkaa niin ikään, milloin on aineisto lähetettävä ja mihin päivään mennessä on kaikki saatava valmiiksi, mikä päivä olisi Pää-äänenkannattajan ilmestymispäiväksi levittämisen kannalta paras. Lauantaisin kävisi levitys kai parhaiten päinsä. Jos niin on, täytyisi lehden ilmestyä keskiviikkona tai torstaina? Jotta perjantaina saataisiin tänne ja lauantaina sen saisi koko Sveitsi.

Puristan lujasti kättänne.

Teidän *Lenin*

Lähetetty Bernistä Geneveen

*Julkaistu ensl kerran v. 1929
XI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjottuksen mukaan

GRANATIN JULKAISUJEN TOIMITUSSIHTEERILLE

4. I. 1915.

Suuresti kunnioitettu virkaveli!

Sain eilen kirjeenne ja lähetin sähkösanoman „consens” — suostun. Niin surullista kuin onkin se, että toimitus on heittänyt pois kaiken sosialismia ja kaiken taktiikkaa koskevan osan (jota vailla Marx ei ole Marx), minun täytyi kuitenkin suostua, koska esittämällemme perustelulle („kerrassaan mahdotonta”) ei mahda mitään ³⁵⁹.

Olisin erittäin kiitollinen, jos lähettäisitte minulle vedoksen tai tiedottaisitte kortilla, *milloin* se mahtaa tulla. Muuten: ehtisikö dialektiikan osaan vielä eräitä korjauksia? Ehkä olisitte niin ystävällinen ja kirjoittaisitte, milloin nimenomaan se lähetetään ladottavaksi ja mihin mennessä viimeistään on korjaukset tehtävä. Olen tutkinut juuri tätä aihetta viimeisten puolentoista kuukauden ajan ja luullakseni voisin lisätä yhtä ja toista, jos olisi aikaa.

Ja sitten rohkenen tarjota palveluksiani sanakirjan toimitukselle, ellei kaikkia seuraaviin osiin tarkoitettuja artikkeleja ole vielä tilattu. Minulla on nykyään erittäin hyvät olosuhteet saksan- ja ranskankielisten kirjastojen osalta, joita voin käyttää Bernissä,— mutta kirjallisen työn mielessä yleensä asiani ovat erittäin huonosti. Sen vuoksi ottaisin hyvin mielelläni kirjoittaakseni taloustiedettä, politiikkaa, työväenliikettä, filosofiaa y.m. koskevia artikkeleja. Vaimoni on kirjoittanut N. Krupskajan nimellä kasvatusta koskevia artikkeleja „Russkaja Shkolaan” ja

„Svobodnoje Vospitanijeon”³⁶⁰, tutkinut varsinkin „Työkasvatuskoulua” ja vanhoja kasvatusopin klassikoita. Hän ottaisi mielellään kirjoittaakseen artikkeleja näistä kysymyksistä.

Valmiina palveluksiin

V. Uljanov

Wl. Uljanow. Distelweg. 11. Bern.

Lähetetty Bernistä Moskovaan

*Julkaistu ensi kerran v. 1930
XIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjottuksen mukaan

A. G. SHLJAPNIKOVILLE

Ystävä hyvä! Olemme vieläkin kerran päättäneet (keskusteltuamme eilen muun muassa Grimmin kanssa) kehottaa Teitä olemaan menemättä kerettiläisten neuvonpitoon: menköt likvidaattorit Kööpenhaminan konferenssiin. Mutta meidän *on parasta* olla menemättä sinne lainkaan.

Eivät sveitsiläisetkään mene.

Kaikesta päättäen tämä lienee saksalaisten juonia. Ajattelen jopa niinkin, että tässä juonessa on Saksan yleisesikunta mukana, se tahtoo tunnustella „rauhan” näkymiä toisten välityksellä...

Siellä emme saa mitään tietää. Eikä siellä voida mitään auttaa. Manifestin lähettäminen on ainoa mitä tarvitsemme.

Minulla on kova kiire, ja pyydän anteeksi hoppuani.

Teidän *Lenin*

*Kirjottettu
tammikuun alkupuolella v. 1915
Lähetetty Bernistä Tukholmaan*

*Julkaistu ensi kerran v. 1924
II Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

A. G. SHLJAPNIKOVILLE

Ystävä hyvä! Lähetämme painetulla tekstillä varustetut arkit. Jos tarvitsette kuitenkin ehdottomasti en-tête *, kirjoittakaa meille, niin tilaamme ne heti kirjapainolta.

Kansanedustajain kuvia tiedustelin eilen: ne on jo tilattu täällä ja valmistuvat tällä viikolla. Sitten lähetämme ne Teille ³⁶¹.

36. numero on aikoja sitten ilmestynyt ja lähetetty.

37. numeroa painetaan.

Ohjeet lähetettävien kappaleiden määrästä on annettu.

Rahankeräysmerkkejä y.m.s. koskevat suunnitelmanne hyväksyn täydellisesti. Yleensä asemanne selviää Teille jo 36. numerosta, josta saatte nähdä olevanne Keskuskomitean virallinen ja täysivaltainen edustaja, se Te olette ollut ennen ja olette jäänyt siksi. Luullakseni tämä on täysin selvä asema. Sen muuttamiseen emme näe olevan syytä eikä mahdollisuksiakaan nykyään (ennen kuin on saatu selville miten ovat asiat Venäjällä). Olen täysin varma, että olette kirjoittanut avomielisesti en dehors de toute etc.**; ja siksi toivon, että kirjoitatte yhtä avomielisesti, onko kuitenkin epämukavuuksia ja millaisia. Kirjoittakaa avomielisesti (jos katsotte paremmaksi, niin yksityisesti minulle).

„Golos” on lakkautettu. OK:laisilla ³⁶² vallitsee ilmeinen sekasorto. Martovin ovat saaneet Zürichissä käännettyksi (Axelrod + Martynov + Semkovski + bundilaiset) *oikealle* „sovinnotekoon” Plehanovien ja Südekumien kanssa. Bundilaiset ovat julkaisseet „Informatsionnyi Bjulletenin” 7. numeron — väritöntä, täyden sovun kannalla

* — oisikkoineen. *Toim.*

** — kaiken muun lisäksi. *Toim.*

Südekumien kanssa (Kautsky mukaan luettuna; onko hän sitten Südekumeja parempi?).

Koko sydämeistäni toivotan Teille menestystä vaikeassa työssänne ja kiitän suuresti uutisista. Kööpenhaminan päätöslauselmat olemme saaneet.

Teidän *Lenin*

Kirjoitettu

tammikuun jälkipuoliskolla v. 1915

Lähetetty Bernistä Tukholmaan

Julkaistu ensi kerran v. 1924

II Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjotuksen mukaan

A. G. SHLJAPNIKOVILLE

Hyvä ystäväl! Suunnitelmanne, joka koskee huhtikuun matkaa ja sen valmistelua, tuntuu minusta *täysin* oikealta³⁶³. On todellakin päädyttävä tällaiseen suunnitelmaan ja valmisteltava se mahdollisimman järjestelmällisesti ja perusteellisesti.

Kiitoksia kirjeistä. Olemme kirjoittaneet Teille jo usean kerran. Olemme lähettäneet myös leimatut arkit. Toivottavasti olette saanut ne kaikki.

Saimme tänään numeron „Nashe Slovoa”, joka on alkanut ilmestyä Pariisissa lakkautetun „Golosin” asemesta. „Nashe Slovon” numerossa on Martovin (ja Danin) julki-lausuma „Nasha Zarjan” kanssa syntyneistä erimielisyyksistä.

Heidän (likvidaattorien) keskuudessaan on nähtävästi suurta hajaannusta, ja tietymätöntä on, miten käy. Axelrod „sovittelee” aivan ilmeisesti keskenään saksalaisia (ja bundilaisia) shovinisteja ja ranskalaismielisiä (ja Plehanovia). Zürichin jälkeen Martov veisasi Axelrodin virttä, emmekä tiedä, pitkäksikö aikaa hän on nyt „vasemmistolaistunut”.

Lähipäivinä saamme ulos „Sotsial-Demokratin” 37. numeron.

Puristan lujasti kättänne ja toivotan kaikkea menestystä.

Teidän *Lenin*

Huhtikuuhun mennessä yritämme (yhdessä Teidän kanssanne) järjestää kirjeenvaihdon ja eräitä yhteyksiä. Teidänkin olisi ryhdyttävä puuhaan *hyvoissä ajoin*.

Kirjoitettu
tammikuun 30 tai 31 pnä 1915
Lähetetty Bernistä Tukholmaan

Julkaistu ensi kerran v. 1924
II Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

VAPPU JA SOTA ³⁶⁴

JOHDANTO

1. Kansainvälisen proletaarisen liikkeen mielenosoitus tapahtuu tänä vuonna eurooppalaisen suursodan aikana.

2. Ehkei vuonna 1915 voida tehdä mitään „voimien katselmuksen” suorittamiseksi? „voittojen ja tappioiden” vertaamiseksi? porvarillisen maailman ja proletaarisen maailman asettamiseksi vastakkain? — sillä yleisvaikutelma = *kaikki* on luhistunut.

3. Asia ei ole kuitenkaan niin. Sota = mitä valtavin kriisi. *Jokainen* kriisi merkitsee (vaikka *väliaikainen* pysähdys ja taantuminen onkin mahdollista)

- (α) kehityksen nopeutumista
- (γ) (β) ristiriitojen kärjistymistä
- (β) (γ) niiden paljastumista
- (δ) kaiken *m ä d ä n n e e n* romahdusta j.n.e.

Tästä näkökulmasta onkin tarkasteltava kriisiä (vappupäivänä): onko siinä *jokaiselle* kriisille ominaisia edistykellisiä, myönteisiä piirteitä.

PORVARILLISTEN KANSALLISTEN ISÄNMAIDEN ROMAHDUS

4. „Isänmaan puolustus” ja sodan todellinen luonne. Mikä on asian ydin? Nationalismi versus * imperialismi.

5. 1789—1871 (lähes 100 vuotta)...
ja 1905 — ?

6. „Isänmaan puolustus” (Belgia? Galitsia? Orjanomistajien saaliinjaon vuoksi)

versus „alas rajat”. Kansallisten isänmaiden romahdus? Terve menoa!

---

* — vastoin. *Toim*

7. Vanha ja uusi imperialismi,—*Rooma ja Englanti versus Saksa.*

{ Maiden ryövääminen }
 { Siirtomaat }
 { Maailman jakaminen }
 { Pääoman vienti }

8. Sosialismia varten tarvittavien objektiivisten edellytysten kypsyys.

9. Miten on puolustettava status quo'ta?

Miten on käytävä vallankumouksellista taistelua sosialismin puolesta?

10. Kansallinen vapaus *versus* imperialismi. Sortavien ja sorrettujen kansakuntien proletariaatti.

11. „Kansainvälisyys” suhtautumisessa sotiin. ((„Mikä porvaristo on parempi”? vai proletariaatin itsenäinen esiintyminen?))

12. Takaisin (kansalliseen isänmaahan) vai eteenpäin (sosialistiseen vallankumoukseen).

$\Sigma^* =$
kansallisen rajoittuneisuuden romahdus.

JULKISTEN SOSIALIDEMOKRAATTISTEN PUOLUEIDEN ROMAHDUS

13. Kaikki vaistoavat (elleivät tajua) työväenliikkeen historiassa tapahtuneen murroksen. Internationalen kriisi ja romahdus. Mistä on kysymys? Onko Internationale ollut yhtenäinen vai onko ollut kaksi tendenssiä?

14. Katsaus, miten tärkeimpien maiden työväenliikkeessä on suhtauduttu sotaan:

{	Saksa: elokuun 4. versus Borchardt ja „Die Internationale” ³⁶⁵
	Englanti:
	Ranska: (Guesde + Sembat versus Merrheim)
	Venäjä:

{	}	Italia Sveitsi Ruotsi	Todellisuudessa kaksi puoluetta kaikkialla
---	---	-----------------------------	--

* Kreikkalainen kirjain „sigma”, jota käytetään matematiikassa summan merkkinä. *Toim.*

15. Mikä on asian ydin? Vertaa Englannin ja Saksan työväenliikettä =

Porvarilliset tendenssit ja porvariston vaikutuksen ilmeneminen työväenliikkeessä.

16. 15 vuotta jatkunut taistelu opportunistia vastaan ja opportunistin voimistuminen Länsi-Euroopassa. Opportunistin romahdus on hyödyksi työväenliikkeelle.

((Guesde — Hyndman — Kautsky — Plehanov.))

17. Virallisen marxilaisuuden kriisi (1895—1915). Ei ole herätettävä henkiin ruumista, vaan kehitettävä vallankumouksellista marxilaisuutta opportunistisen „myös-marxilaisuuden” vastakohtana.

18. Marxilaisuus versus struvelaisuus...

Dialektiikka versus eklektiikka...

19. Revitty lippu? Stuttgart 1907

(harhakuvat katoavat) Chemnitz * 1910

Basel 1912

20. „Kaikki mahdollisuudet” *paitsi* vallankumouksellista toimintaa.

21. Anarkismi = opportunisti (pikkuporvarillinen). „*La Bataille Syndicaliste*”

{	Cornelissen	}
	Grave	
	Kropotkine	

22. Abdankung der deutschen Sozialdemokratie **.

Kelvottomat järjestöt ovat murtuneet tai oikeamminkin tuhoutuneet — raivattakoon maaperää paremmille. „Ylikypsyminen” (toista kuin se, että proletariaatti ei ole kypsytty): vertaa 1907.

PIKKUPORVARILLISTEN KAPITALISMIA KOSKEVIEN HARHAKUVITELMIEN ROMAHDUS

23. Sota käsitetään toisaalta kansakunnan yhteiseksi asiaksi ja toisaalta „rauhanomaisen” kapitalismin säännöttömyydeksi, häiriöksi etc.

Molemmat harhakäsitykset ovat vahingollisia. Ja sota hävittää molemmat harhakäsitykset.

* Kysymys on nähtävästi Kööpenhaminan kongressista. *Toim.*

** — Saksan sosialidemokratian luopuruus. *Toim.*

24. „Burgfrieden” *, „kansallinen liitto”, „l’union sacrée” ** sodan aikana??

25. Sota — „hirveääkö”? Niin kyllä. Mutta *liikevoittojen kannalta* hirveän *edullista*.

160 miljardia > 60 miljardia ruplaa.

Mehrwert *** = 10—20 miljardia ruplaa.

26. Teollisuuden „mukauttaminen” sotaolojen mukaiseksi. (Rappio. Nopea keskittyminen.)

27. Sota ja kapitalismin perustukset.

„Rauhanomainen demokraattisuus”, „kulttuuri”, „oikeusjärjestys” etc. versus sodan kauhut??

Väärin.

Yksityisomistus ja kauppavaihto. Toisten taloudellisen häviön tae, väkivallan tae ja perusta.

28. Siirtomaat ja toimiluvat.

„Rehellinen toimiluvanhaltija”?

„Inhimillinen” siirtomaaherra?

29. Sota = hirveän edullista liikevoittojen kannalta = kapitalismin suoranaisten ja väistämätön tuote.

30. Vahingolliset harhakäsitykset saattavat vain jarruttaa taistelua kapitalismia vastaan.

PASIFISMIN UNELMIEN ROMAHDUS

31. Kapitalismi *ilman* imperialismia? (Katsotaanko taaksepäin?)

32. Teoreettisesti (abstraktisesti) mahdollista ilman siirtomaitakin etc.

33. Samoin kuin 4-tuntisen työpäivänkin suhteen, minimum 3.000 työläistä...

ad **** 33 „Kapitalismi voi kehittyä *ilman* imperialismia, ilman sotia, ilman siirtomaita, täydellisen kauppavapauden vallitessa”.

Niinkö?

Kapitalismi voi käyttää kymmeniä miljardeja köyhimysten ja työläisten avustamiseen eikä sotaan ja ikuistaa siten kapitalistiluokan herruuden!

Päätelmät ovat teoriassa samanvertaisia. „Työväenluokan pakottava painostus ja porvarien ihmisystävälliset

* — „linnarauha”. *Toim.*

** — „pyhä liitto”. *Toim.*

*** — lisäarvo. *Toim.*

**** — kohtaan. *Toim.*

toimenpiteet.” Siinähan asian ydin onkin, että näihin ei voida pakottaa painostamalla vain *yleensä*, vaan on *painostettava* todellisen vallankumouksen voimalla. Ja vallankumous ja vastavallankumous kärjistävät taistelun olennaisemmaksi.

Asia supistetaan taisteluksi uudistusten puolesta. Tämä taistelu on laillista ja tarpeellista tietyissä puitteissa, viz.*:

1) vallankumouksellinen tilanne puuttuu; — 2) parannukset ovat luonteeltaan osittaisia, luokkataistelua ei saa kärjistää vallankumoukseksi.—

34. Minkä tähden? Sodan kauhujenko tähden? (entä kauheat liikevoitot?)

Proletariaatin painostuksen tähden? (entä opportunistin petos?)

35. Rauha ilman aluevaltauksia, aseistariisunta etc. etc.

„Salaisen diplomatian lopettaminen”?

Objektiivinen sisältö: *pappien lohdutuksia* ((Feuerbach: uskonto lohduttaa. Onko siitä hyötyä?))

„Utopia or hell” **?
NB [„Volksrechtin” lausunto Forelista]

36. Taistelu uudistusten puolesta?

Kyllä.— Sen puitteet.

Osittaista.

Uudistusten kausi, **vallankumouksellinen tilanne puuttuu.**

Siinä asian ydin.

HARHAKASITYSTEN ROMAHDUKSEN TULOKSIA

37. Vallankumouksellisia tilanteita

(α) pohjakerrokset eivät tahdo, huippukerrokset eivät voi

(β) hädänalaisuuden pakeneminen

(γ) tavattoman suurta aktiivisuutta.

38. Kasvun hitaus ja mutkikkuus.

Vertaa 1900 versus 1905.

39. Kapitalistit ryöväävät ja hallitukset peittävät?

„Kriegssklaverei” ***

* viz.— englanninkielinen lyhennys latinankielisestä sanasta „videlicet”, merkitsee „nimittäin”. *Toim.*

** — „Utopia vai helvetti”? *Toim.*

*** — „sotaorjuus”. *Toim.*

40. Sota ja tekniikan ihmeet?
 41. Sota ja uudestiryhmittäminen.
 (työläiset versus talonpojat)
 42. Kolme mielenlaatua
 (α) epätoivo ja uskonto
 (β) viha vihollista kohtaan
 (γ) viha kapitalismia kohtaan eikä vain yleensä, vaan
oman maan hallitusta ja porvaristoa kohtaan.
 43. „Gaponaadi”³⁶⁶.
 44. Kirje: „Mundspitzen” * („Kamarades”) **
 45. Jokainen kriisi murtaa toi- ΣΣ =
 set ja *karkaisee* toiset. Työväenliikkeessä il-
 46. Karkaisee sosialistista val- menevän vahingolli-
 lankumousta varten (ΣΣ) sen, mädän romah-
 dus = vallankumous-
 taisteluja haittaavien
 esteiden häviäminen.

KAPITALISTIEN LIIKEVOITOT

Muun muassa. Saksan 10 miljardin laina. Laina tuottaa 5%. Hallitus on järjestänyt asian niin, että säästö-kassat saavat (tämän lainan merkitsemistä varten) rahaa lainakassoilta (Darlehenskassen) maksamalla niille 5¼%. Ja lainakassoille myöntää rahaa hallitus!! Petkutusta. „*Das Volksrecht*” (Zürich), den 27. IV. 1915³⁶⁷.

„Kauniiden” haaveiden järjettömyys: ilman salaista diplomatiaa, — sanokaamme sodan päämäärät — rauha ilman aluevaltauksia etc. etc. Tunteilevaa ja taantumuksellista järjettömyyttä.

Vanhat kansakunnat (respective *** porvarilliset valtiot) *versus* „alas rajat”!

Venäjän kokemus: 1900 versus 1905.

Alas itsevaltius (1900) ja „kansa”...
 Vallankumoukselliset tunnukset ja
 kumousliikkeen kasvu...

Kirjottettu huhtikuun loppupäivinä v. 1915

*Julkaistu ensi kerran tammikuussa 1929
 „Proletarskaja Revoljutsija”
 aikakauslehden 1. numerossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* — „suu supussa”. *Toim.*

** — „toverit”. *Toim.*

*** — vastaavasti. *Toim.*

KARL RADEKILLE

Werter Genosse *!

Kirjeemme ovat olleet nähtävästi samaan aikaan matkalla. Samaan aikaan kun Te kirjoititte minulle, minä kirjoitin Teille (kortin) ja lähetin Kokoelman³⁶⁸. Toivottavasti olette saanut?

Vasemmistolaisten konferenssista:

En ole ollut vuodesta 1912 Kansainvälisen Sosialistisen Toimiston jäsen (Keskuskomiteasta on Kansainvälisen Sosialistisen Toimiston jäsenenä Maksimovitsh, Lontoossa, vuodesta 1912). Mutta Keskuskomitean nimissä teemme täällä Grigorin kanssa tietystikin kaiken sen, mikä on oleva tarpeellista.

Kirjoitatte, että „Grimm macht das (=kiertää Keskuskomiteaa?) ohne Absicht” ** ...³⁶⁹

Hm, hm! Es scheint mir wenig glaubhaft zu sein. Ist Grimm wirklich ein Kind? *Nach* zwei Konferenzen in Bern ***³⁷⁰?

Mutta Tehän tiedätte sen tietysti Bernissä parhaiten, ja olisin erittäin iloinen, jos osoittautuisi, että olen erehtynyt ja Te olette oikeassa.

Ja niinpä: jos Grimm macht *das* ohne Absicht, silloin asia on yksinkertainen: Grimmin tulee kirjoittaa Keskuskomiteaan (virallinen osoite on painettuna Pää-äänenkannattajassamme — Bibliothèque russe. 7. Rue Hugo de Senger. 7. Genève. Für das Kom. Central ****).

(Voidaan kyllä kirjoittaa minunkin osoitteellani; se olisi välittömämpää.)

* — Arvoisa toveri! *Toim.*

** — „Grimm tekee tätä (=kiertää Keskuskomiteaa?) tahattomasti”. *Toim.*

*** — „Minusta se ei tunnu kovinkaan uskottavalta. Onko Grimm tosiaankin lapsi? Kahden Bernin konferenssin jälkeen?”. *Toim.*

**** — Venäläinen kirjasto. Hugo de Sengerin katu, 7. Genève. Keskuskomiteaa varten. *Toim.*

Jos Grimm ei sitä tee, hän menettelee *epärehellisesti* (sillä jos kirjoitetaan *Lon'ooseen* Maksimovitshille, menetetään aikaa ja jätetään kirje riskin varaan: poliisi voi siepata sen!).

Ja meidän on epämukavaa ruveta kättämään: emme halua olla tunkeilevia. Me *emme voi* sitä tehdä!

Nyt itse asiasta. Te kirjoitatte: „Da wird Grimm und vielleicht (?? sicher meines Erachtens!) auch andere die Sache so abwechseln (nur? richtiger: zertreten und verraten!) wollen, daß nur ein Aktionsprogramm (soll heißen: Ermattungsprogramm, taistelusta kieltäytymisen ohjelma, ohjelma työläisten vieroittamiseksi *pois* vallankumouksesta, ohjelma työläisten *rauhottamiseksi vasemmistolaisilla* korulauseilla) für die Stunde kommt” *.

Mielipiteeni on, että Kautskyn + Bernsteinin + kumpp. (+ 500 + 1000 + ??) „kääntyminen” on sen paskan (= *Dreck*) kääntymistä, joka on vainunnut, etteivät joukot siedä sitä kauemmin, että „pitää” kääntyä vasemmalle, jotta voitaisiin *petkuttaa* edelleenkin joukkoja ³⁷¹.

Se on selvä.

Myös „L'Humanitén” Renaudel „vasemmistolaistuu”!!

Paskiaiset kokoontuvat ja sanovat „vastustavansa elokuun 4. päivän politiikkaa” ³⁷², olevansa „rauhan kannalla”, „vastustavansa aluevaltauksia” ja... ja... *auttavat* siten porvaristoa tukahduttamaan vallankumouksellisen mielialan ituja.

Kirjeestänne päättelen, että Tekin ajattelette samoin.

Ergo ** ohjelmanamme olkoon:

1) mennään jos kutsutaan;

2) yhdistetään *ennakolta* „vasemmistolaiset”, *t.s.* ne, jotka ovat *oman maansa* hallitusta vastaan suuntautuvien *vallankumouksellisten toimien* kannalla;

3) esitetään kautskylaispaskiaisille *meikälainen* päätöslauselmaehdotus (hollantilaiset ³⁷³ + me + saksalaiset vasemmistolaiset + 0, mutta ei hätää, *myöhemmin* tulee olemaan nollan asemesta kaikki!);

* — „Siinä tapauksessa Grimm ja ehkä (?? mielestäni varmasti) muutkin tahtovat kääntää asian niin (ainoastaanko? oikeamminkin: tukahduttaa ja kavaltaa), että tällä hetkellä esitetään vain toimintaohjelma (pitäisi sanoa: uuvutusohjelma...)” *Toim.*

** — *Siis. Toim.*

4) asetetaan 2—3 puhujaa konferenssiin (jos *saatte järjestetyksi* tulonne, niin se on mahdollista).

Eikö voitaisi koota *muutamia* saksalaisia vasemmistolaisia Kautskya ja kumpp. *vastaan?* kannattamaan *mainiunlaista* ohjelmaa?

Kirjoittakaa mitä ajattelette tästä ohjelmasta. Sen olemus=tylsän ja petturimaisen rauhantunnuksen vastustaminen.

Tulkaa tänne!

Teidän *Lenin*

Eiköhän *liene selvää*, että Organisaatiokomitea asettuu Drehscheibe-Kautskyn & Co puolelle???* *Vai mitä?*

Oletteko varma, etteivät Grey+Bethmann-Hollweg ole „vihjanneet” Südekunille+Vanderveldelle: on pojat aika *kannattaa* rauhaa, muuten tulee vallankumous???

P. S. Meillä on hotellissa (Hotel Mariental) *puhelin* (№ 111). Jos on jotain kiireellistä, soittakaa — kello 8.30 aamulla olen *aina* kotona.

P. P. S. Olkaa hyvä ja lähettäkää oheistettu edelleen, kun olette sen lukenut.

*Kirjoitettu heinäkuussa 1915
Lähetetty Sörenbergistä (Sveitsi)
Berniin*

*Julkaistu ensi kerran v. 1930
XIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan hästikirjoituksen mukaan

---

* — Kääntöläava-Kautskyn ja kumpp. *Toim.*

KARL RADEKILLE

Werter Genosse *!

Lähetän tässä kirjeen, joka koskee „Vorkonferenzia” ** 374.

Ottakaa jäljennös „Lichtstrahlenia” ³⁷⁵ varten — tai antakaa Wynkoopin toimeksi (*jos olette varma*, että hän on täsmällinen) lähettää heille.

Kaikki tämä on vertraulich ***. Luvatkaa olla puhumatta Grimmille, Balabanovalle, Trotskille ja yleensä kenellekään!

Lukekaa ja lähettäkää edelleen Wynkoopille osoittamani kirje ³⁷⁶. Edellisen olette toivottavasti lähettänyt! Kirjoittakaa siitä.

Joko saksalaiset vasemmistolaiset liittyvät nyt yhteen (vaikkapa esiintyäkseen *aatteellisesti anonyymien* „Stern” ryhmän ³⁷⁷ nimissä tai miten vaan: työläisiä alkaa sittemmin *liittyä* tähän ryhmään) taikka on viitattava heille kintaalla.

(Käsitän, ettei „Lichtstrahlen” voi esiintyä suoraan. Mutta miksei X+Y+Z:n „Stern” ryhmä voisi esiintyä *päättöslauselmin* tai *manifestein*?? Ja sitten levittää se yksityisluontoisesti ja salaisesti?)

En käsitä, miten olette voinut *sivuuttaa huomiotta* Ber-
nin Vorkonferenzin!?! Ja nuhdella lisäksi minua!?

Teidän *Lenin*

P. S. Eikö Teidän ole vaikea lukea venäjää? Ymmärrätekö *kaike*n?

* — Arvoisa toverit *Toim.*

** — Esikonferenssia. *Toim.*

*** — luottamuksellisesti. *Toim.*

P. S. Lähettäkää Bernin päätöslauselmat (käännös) joko suoraan Wynkoopille (jos Teillä on jäljennös) tai tänne: me otamme jäljennöksen ³⁷⁸.

Olisi perin tärkeää, että yhdessä Teidän kanssanne neuvottelisimme joidenkin saksalaisten vasemmistolaisten kanssa. Ettekö järjestäisi asiaa? Ettekö muuten tulisi tänne?

*Kirjoitettu heinäkuussa 1915
Läheletty Sörenbergistä (Sveitsi)
Berniin*

*Julkaistu ensi kerran v. 1930
XIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

KARL RADEKILLE

Hyvä tov. Radekl

Olen saanut Wynkoopille ³⁷⁹ osoitetun kirjeenne ja lähettän sen ensi postissa. Kirjoitin hänelle lisäksi, että on tartuttava heti työhön jos mielitään valmistaa julistus (puhumattakaan uudesta „Kommunistisesta Manifestista”).

Olemme valmistaneet 1) manifestin, 2) päätöslauselmat, 3) julistuksen luonnoksen ³⁸⁰. Tehkää mahdollisimman pian korjausehdotuksenne ja vastaehdotuksenne. Pitäkää kiirettä!! Saatamme myöhästyä!!

Omasta puolestani vastustan „Nashe Slovon” osallistumista, mutta en esittäisi sen johdosta uhkavaatimusta. Miksikö vastustan? 1) Se on tapainturmelusta, sillä „Nashe Slovo” itse ei ole julistautunut *itsenäiseksi*, kolmanneksi (Keskuskomitean ja Organisaatiokomitean lisäksi) Venäjän hyväksi toimivaksi puolueeksi tai ryhmäksi; 2) „Nashe Slovossa” on yleisölle tuntematon määrä *OK:laisia*. Kaksinkertainen edustusto!! (Organisaatiokomitea + „Nashe Slovo”.) 3) „Nashe Slovo” kannattaa Tshheidzen ryhmää (sitä kannattavat myös *Organisaatiokomitea* sekä Plehanov + Aleksinski). Eikö tämä ole tapainturmelusta???

„Lichtstrahlenin” katsominen *ryhmäksi* ja sen pitäminen Zetkinin ryhmää tärkeämpänä *ei ole* koomillista.

Tässä ryhmässä on Borchardt + Radek + „Lichtstrahlenin” avustajat. Se riittää.

Tällä ryhmällä on aikakauslehti. (Zetkinillä ja kumpp. ei ole.)

Borchardt lausui ensimmäisenä julki: Die Sozialdemokratie *abgedankt* * ³⁸¹. Se ei ole propagandaa, vaan mitä tärkein poliittinen teko. *Se on toimintaa* eikä lupailua.

* — Sosialidemokratia on luopunut kannastaan. Toim.

Meistä (s.o. kaikista vasemmistolaisista) on tärkeintä selvä, täydellinen, täsmällinen *Prinzipienerklärung* *. Muutoin kaikki niin sanotut „toimintaohjelmat” ovat pelkkiä korulauseita, pelkkää petosta. Mitä saavutettiin Zetkinin „toimintapäätöslauselmalla” Bernissä? *Ei mitään* toiminnan mielessä! *Ei mitään* periaatteiden mielessä ³⁸²!

Borchardtin ryhmä, jos se (yhdessä meidän kanssamme tai erikseen) anonyyminä ryhmänä („Sterninä” tai „Pfeilinä” ** taikka minä vaan) esittää täsmällisen *Prinzipienerklärungin*+kehottaa *vallankumouksellisiin* toimintoihin, on esittävä maailmanhistoriallista osaa.

Sen sijaan Zetkin ja kumpp., joiden käytettävissä on *kaikkea* (sanomalehtiä, aikakausjulkaisuja, yhteydet „Berliner Tagwachttiin”, mahdollisuus käydä Sveitsissä y.m.s.), eivät ole tehneet 10 kuukauden aikana *mitään* maailman vasemmistolaisten yhdistämisen hyväksi. Se on häpeä.

Kaikkea hyvää!

Teidän *Lenin*

P. S. Ja sotamieheksi *en* kehottaisi menemään. On järjettä auttaa vihollisia. Teette palveluksen Scheidemannneille. Parempi, jos poistutte maasta. Niin juuri parempi. Vasemmistolaisia työntekijöitä tarvitaan nykyään hyvin kipeästi.

„Saksassa oppositio on joukkojen kuohunnan tulos, *kun taas bolshevikit* ovat pienen vallankumousmiesryhmän suuntaus.”

Tuo ei ole marxilaisuutta.

Se on kautskylaisuutta — taikka verukehtimistä.

Mitä oli vuonna 1847 „Kommunistinen Manifesti” ja sen ryhmä?? Joukkojen kuohunnan tulosko? Vai pienen vallankumousmiesryhmän suuntaus?? Vai *sekä se että* tämä?

Entä me, Keskuskomitea? Vai eikö VSDTP:n duumaryhmä ole todistanut, että sillä on yhteyksiä joukkoihin? Entä *pietarilainen* „Proletarski Golos”? Vai *eikö* Venäjällä ole „joukoissa kuohuntaa”?

Saksan vasemmistolaiset tekevät historiallisen virheen, jos he sen tekosyyn varjolla, että „he ovat joukkojen kuohunnan tulos” (he=Zetkin, Laufenberg, Borchardt, Thal-

* — periaatejulistus. *Toim.*

** — „Tähtenä” tai „Nuolena”. *Toim.*

heimer, Dunker!!! Ha-ha!), kieltäytyvät esiintymästä (nimeään ilmaisematta, „Stern” ryhmän nimissä y.m.s. Sittenmin työläiset *tulevat mukaan ja pohtivat* sitä) esittämällä Prinziplerienerklärungin.

„Joukkojen kuohunnan” kiihdyttämistä *varten* täytyy olla vasemmistolainen julistus ja ohjelma. Sitä tarvitaan tuon kuohunnan *vuoksi*. Sitä tarvitaan sen *vuoksi*, että „kuohunta” muuttuisi „liikkeeksi”. *Sitä tarvitaan* sen *vuoksi*, että kiihdytettäisiin „kuohuntaa” mädässä Internationalessa.

Ja viivyttelämättä!!!

Olette tuhat kertaa *väärässä!*

P. S. Wynkoopille osoittamassanne kirjeessä ette sanonut selvästi, onko se määrätty vai ehdotettu pidettäväksi elokuun 20:ntenä. Ilmoittakaa tästä parilla sanalla minulle ja *Grigorille* (jos on kiire).

Rakovski (ks. hänen kirjastaan)³⁸³ kannattaa isänmaan puolustusta. Tuollaisten miesten kanssa meillä ei ole nähdäkseni sama matka.

*Kirjottettu
ennen elokuun 4 pätöä 1915
Lähetetty Sörenbergistä (Sveitsi)
Berniin*

*Julkaistu ensi kerran v. 1930
XIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjotuksen mukaan

S. N. RAVITSHILLE

Hyvä tov. Olga!

Pelkään kirjoittaa V. K:lle, sillä „hoputtavat” kirjeet pahentavat hänen hermotautiaan. Mikä vaivaa 44. numeroa? Vai onko Kuzmiha ³⁸⁴ kääntynyt päättävästi meitä vastaan? Pidin kauheata kiirettä 44. numeron kanssa, en ehtinyt korjailla kirjoituksia, en nähnyt korjausvedoksia — ja yhtäkkiä tuli seisaus. Ja Kuzma kun vaati kirjasta jo *toissa* viikoksi ³⁸⁵!!

Olkaa hyvä ja kirjoittakaa pari sanaa, onko toivoa sekä 44:nneen että kirjasen julkaisemisesta?? Milloin sekä toinen että toinen?? Kirjaseen pitäisi yhtä ja toista lisätä ja tehdä korjauksia. Korjausvedokset pitää saada.

Terveisiä V. K:lle.

Teidän V. Uljanov

P. S. Entä „Peuple” *, kylläpä on, vai mitä?? Pitää järkymättömänä kuin vuori Vandervelden *puolta*!!

*Kirjoitettu elokuun 16 p:nä 1915
Läheletty Sörenbergistä (Sveitsi)
Geneveen*

*Julkaistu ensi kerran v. 1929
XI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

---

* - „Kansa”. Toim.

V. A. KARPINSKILLE

Hyvä V. K.!

Lähetän tässä sattumalta unohtuneet kirjaseen arkit. Olkaa hyvä ja tarkastakaa, onko Teillä nyt kaikki. Eilen kirjoitin Teille, mitä muuta menee *uusintajulkaisu* kirjaseen.

Miten on 44. numeron laita?

Terveisiä! Teidän *Lenin*

P. S. Oheinen huomautus manifestiin pitäisi panna kirjaseen. Olkaa hyvä ja lisätkää se!

Huomautus. [Siihen Keskuskomitean manifestin („Sotsial-Demokratian” № 33) kohtaan, jossa puhutaan Euroopan Yhdysvalloista.]

Puolueemme Pää-äänenkannattajan „Sotsial-Demokratian” 44. numerossa on toimituksen artikkeli, jossa „Euroopan Yhdysvallat” tunnus on todistettu taloustieteen kannalta virheelliseksi. Se on kapitalismin vallitessa toteuttamaton tunnus, joka merkitsee paitsi siirtomaiden luovuttamista myös maailmantalouden järjestämistä suunnitelmallisuuden pohjalle siten, että samalla jaetaan siirtomaat, vaikutusalueet y.m. eri maiden kesken. Taikka sitten se on taantumuksellinen tunnus, joka merkitsee Euroopan suurvaltain väli aikaista liittoutumista nopeammin kehittyvien Japanin ja Amerikan ryöväämistä varten. („Sotsial-Demokratian” toimituksen huomautus.)

Palauttakaa mahdollisimman pian!

Kirjoitettu
elokuun 16 tai 17 pnä 1915
Lähetetty Sörenbergistä (Sveitsi)
Geneveen

Julkaistu ensi kerran v. 1929
XI Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

S. N. RAVITSHILLE

Hyvä tov. Olga!

Hurraa! Olette voittanut itsensä Kuzmihan!! Olettepa tosiaankin sankarit!

Lähetän tässä korjausvedokset ja *kaksi* lisäystä kirjaseen. Olkaa hyvä ja pitäkää silmällä, että ne *lisätään sinne, minne pitää* (jos viivästyy, niin älkää lähettäkö minulle *näiden* lisäysten korjausvedoksia, vaan hoitakaa asia itse).

Kirjoitan Grigorille, että julkaisen kirjasta (hän voi soittaa minulle, jos syntyy erimielisyyttä).

Kirjasen loppuun tulisi *kolme* liitettä ³⁸⁶.

I. VSDTP:n Keskuskomitean manifesti sodasta (33. numerosta. I ähetän tässä).

Lisättävä huomautus (Yhdysvaltojen tunnusta koskeva ³⁸⁷), jonka *olen lähettänyt* Teille (oletteko lähettänyt jäljennöksen Ljalinille?)

II. Päätöslauselmat 40. numerosta lähetän ³⁸⁸.

III. Vuoden 1913 päätöslauselma (Keskuskomitean neuvottelu puolueytöntekijäin kanssa) *kansallisuuskySYMyksestä* ³⁸⁹. Sitä ei minulla ole. Pyydän lähettämään Teille sen Bernistä. (Mutta sen *pitäisi* olla kirjastossanne).

Kirjasta painakaa 2.000 kappaletta mahdollisimman halvalle paperille (jos on ohutta, niin 1.000 kappaletta ohuelle) — huokeinta kokoa ja mukavinta kirjekuoreen pantavaksi.

Salut *!!

Teidän Lenin

* — Tervehdysll Totm.

P. S. Lähettäkää minulle *toinen* kappale *kaikista* kirjasen korjausvedoksista (lähettääkseni toverille, joka matkustaa Venäjälle), jos voitte tehdä sen viivyttämättä.

Kirjoitettu
elokuun 16 pn jälkeen v. 1915
Lähetetty Sörenbergistä (Sveitsi)
Geneveen

Julkaistu ensi kerran v. 1929
XI Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

A. M. KOLLONTAILLE

Hyvä A. M.!

Vorkonferenz * (II) on lykätty 5. IX ³⁹⁰.

Höglundin ja vasemmistolaisten norjalaisten (entä tanskalaisten?) pitää itsensä järjestää, että heidät kutsutaan. Ja hakemuksensa, pyyntönsä ja julistuksensa he lähettäkööt meille (*Keskuskomiteaa varten*) kirjallisesti, allekirjoituksin ja leimoin varustettuina, jollakin kolmesta kansainvälisestä kielestä.

Mitä suurimmat onnitteluni Aleksandrille (miksi hän *ainoastaan* arvostelee luonnostani ³⁹¹? Esittäkää korjausehdotuksenne, s'il vous plaît **)— ja Teille Skandinavian vasemmistolaisten keskuudessa suorittamanne menestyksellisen työn johdosta.

Teidän *Lenin*

Arvelen, että tokkopa konferenssi saadaan, mikäli saadaan, kokoon pian. Mutta *valmistautukoon* Höglund vakavasti ja *kiireesti*.

Entä ollaanko suostuvaisia eri maiden vasemmistolaisten yhteiseen manifestiimme (konferenssista riippumatta)?

Kirjoitettu
ennen elokuun 19 päivää 1915
Lähetetty Sörenbergistä (Sveitsi)
Kristianiaan

Julkaistu ensi kerran v. 1924
II Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjituksen mukaan

* — Esikonferenssi. *Toim.*

** — olkaa hyvä! *Toim.*

V. M. KASPAROVILLE

Hyvä Kasparov!

5. IX. pidetään Bernissä vasemmistolaisten konferenssi ³⁹².
Olisi *erittäin* tärkeää, että kirjasemme ilmestyisi saksaksi *ennen* sitä ³⁹³.

Voisitteko auttaa tässä asiassa?

— ensinnäkin käymällä Radekin luona ja auttamalla häntä käsikirjoituksen lukemisessa sekä kannustamalla häntä ryhtymään käännöstyöhön (valitettavasti venäjänkielisiä korjausvedoksia *emme onnistu* saamaan siihen mennessä);

— toiseksi yrittämällä sopimusta saksalaisen kirjapainon kanssa (Radek tietää, mistä on kysymys);

— kolmanneksi käymällä Kinckelin luona, näyttämällä hänelle tämän kirjeen ja *pyytämällä häntä auttamaan kääntämisessä* (ottamaan osan käännettäväkseen).

Tiedän Kinckelin melkein vihaavan minua hänelle esittämieni käännöspyyntöjen takia. Mutta asia on kiireellinen, tärkeä, tarvitaan pikaista apua, ehkei hänkään suutu liian kovasti.

Vastatkaa kortilla mahdollisimman pian.

Parhaat terveiseni!

Teidän *Lenin*

*Kirjoitettu elokuun 19 p:nä 1915
Lähetetty Sörenbergistä (Sveitsi)
Berniin*

*Julkaistu ensi kerran v. 1930
XIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

J. A. BERZINILLE

Hyvä Berzin!

Suuri kiitos saamastani valtakirjasta ³⁹⁴. Olisitteko hyvä ja vaivautuisitte lähettämään minulle *heti* samanlaisen ranskan- tai saksankielisellä tekstillä, leimalla j.n.e. varustettuna kaikkien muodollisuuksien mukaisesti ja lisäämällä ehdottomasti valtakirjan tekstiin, että puolueenne on aina kuulunut (ja kuuluu nykyäänkin) ei ainoastaan yhdistetynä Kansainväliseen Sosialistiseen Toimistoon (vaan sillä on ollut toimistossa oma edustajansa neuvottelevin ääni-oikeuksin). Tämä on hyvin ja hyvinkin kiireellistä.

Parhaat terveiseni!

Teidän V. Uljanov

P. S. Jos olette saanut meiltä lyhyen julkilausuman käsinkirjoitetun venäjänkielisen luonnoksen ³⁹⁵, niin olkaa hyvä ja antakaa se mahdollisimman pikaisesti Litvinoville ja pyytäkää häntä kääntämään se englanniksi ja lähettämään minulle mitä pikimmin. Olkaa hyvä ja vastatkaa kortilla, että tietäisin Teidän saaneen tämän kirjeen.

Uljanow in Sörenberg (Kanton Lüzern) Svitzerland.

*Kirjoitettu elokuun 20 pnä 1915
Lähetetty Sörenbergistä (Sveitsi)
Lontooseen*

*Julkaistu ensi kerran v. 1930
XIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

A. M. KOLLONTAILLE

Hyvä A. M.!

Osoittautuukin, että 5. IX. pidetään varsinainen konferenssi eikä Vorkonferenz. On pidettävä siis kiirettä.

Teidän on ponnistettava kaikki voimanne ja yritettävä saada tänne Höglund taikka kaikkein vasemmistolaisin ja varmin norjalainen, niin että he olisivat täällä varmasti viimeistään 3. IX. (soitettakoon minulle Bernistä Sörenbergiin, hotelli Mariental (*Kanton Luzern*), Telefon 1.11—(1.11)).

Jollei kukaan heistä voi *kerta kaikkiaan* matkustaa, niin lähettäkööt oitis (että saisin *varmasti* 2.—3. IX.) kirjatussa kirjeessä joko todistuksen valtakirjan siirtämisestä meidän Keskuskomiteallemme (virallisen (saksankielisen tai ranskankielisen) valtakirjan)— taikka (elleivät he suostu antamaan valtakirjaa) oman julkilausumansa siitä, että he ovat samaa mieltä Keskuskomitean kanssa, + oman Prinzienerklärunginsa * + (ehdottomasti) konferenssille osoitetun kirjeen antaen Keskuskomiteamme tehtäväksi saattaa se julki (respective äänestää jos mahdollista).

Taistelun painopiste on oleva siinä, julistetaanko Prinzienerklärungissa armoton (jopa kahtiajakoon saakka) taistelu *opportunistia* = sosialishovinismia vastaan. Saakaa nimenomaan tämän kohdan sanamuoto *mahdollisimman* selväksi ja varmaksi.

---

* — periaatejulistus. *Toim.*

Kirjoittakaa heti kortti, oletteko saanut tämän kirjeen, onko Teillä toivoa (oletteko varma?), että se ja se tulee täytetyksi.

(Terveisiä Aleksandrille!) Salut!

Teidän *Lenin*

*Kirjoitettu elokuun lopulla v. 1915
Lähetetty Sörenbergistä (Sveitsi)
Kristianiaan*

*Julkaistu ensi kerran v. 1924
II Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

J. I. RIVLINALLE ³⁹⁶

Hyvä toveri! Kirjoitin Teille hiljattain Golaysta. Nyt asiaa edistetään niin sanoakseni toiselta puolen. *Ei* ennakkoneuvottelu, vaan vasemmistolaisten varsinainen konferenssi (kansainvälinen) on määrätty pidettäväksi 5. IX. Pariisista saapuu *Merrheim* (kaikki tämä tietysti näin *entre nous* *). Saapuu „nasheslovolaisia”. Miksei Golayn ja Naine'in, ranskalaisen Sveitsin vasemmistolaisen sosialistisen liikkeen edustajien, sopisi tulla sinne (kun kerran saapuu Grimm, joka on paljon horjuvampi kuin Naine ja Golay)³⁹⁷? Olkaa hyvä ja yrittäkää tavata mahdollisimman pian kumpakin, keskustelkaa avomielisesti ja kirjoittakaa mahdollisimman pikaisesti minulle vastaukseksi pari sanaa siitä, millä mielellä nämä molemmat vasemmistolaiset ranskalaiset ovat. Käsitättehän tietysti, että *nimenomaan* ranskalaisilla shovinismin vastustajilla olisi *nyt* — ja varsinkin Merrheimin läsnä ollessa — tuiki tärkeä merkitys konferenssissa.

Ja niinpä siis vastatkaa pian!

Terveisiä Rivlinille!

Teidän *Lenin*

*Kirjoitettu elokuun lopulla tai
syyskuun alussa v. 1915
Lähetetty Sörenbergistä (Sveitsi)
Lausanneen*

*Julkaistu ensi kerran v. 1930
XIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

---

* — meidän kesken. *Totm.*

A. M. KOLLONTAILLE

Hyvä Aleksandra Mihailovna! Olisi kovin valitettavaa, jos Amerikan-matkanne raukeaisi lopullisesti. Olimme kiinnittäneet suuria toiveita matkanne myös siinä mielessä, että Amerikassa saataisiin julkaistuksi kirjasemme („Sosialismi ja sota”; saatte sen lähipäivinä), saataisiin yleensä yhteys chicagolaiseen kustantajaan Charles Kerriin,³⁹⁸ yhdistetyksi internationalistit ja vihdoin raha-apua, jota tarvitsemme niin kovin kaikkiin niihin elintärkeisiin tehtäviin *Venäjäällä*, joista Te kirjoitatte (ja joiden tärkeyttä Te täydellä syyllä korostatte, koska on toivottavaa, että yhteytemme Venäjään olisi läheisempää: siinä ovat esteenä *ensinnäkin* rahan puute ja toiseksi poliisi: päästäisiinkö turvallisesti perille...).

Jos matkanne on rauennut lopullisesti, niin yrittäkääpä harkita, voisitteko (ottamalla yhteyden Charles Kerriin y.m.) auttaa meitä kirjasemme julkaisemisessa englanniksi. Se voidaan tehdä *vain* Amerikassa. *Lähetämme* Teille kirjasemme saksankielisen laitoksen. Tehkää kaikki voitavanne sen myymiseksi Skandinavian maissa (meidän on hiton tärkeää korvata vaikkapa osa kustannuksista, sillä muuten *emme voi* julkaista sitä ranskaksi!)³⁹⁹.

Kirjoittakaa *yksityiskohtaisemmin*, konkreettisemmin ja useammin (ellette matkusta Amerikkaan) siitä, nimenomaan mitä konkreettisia kysymyksiä herää Venäjällä, kuka niitä esittää, miten, missä tapauksissa, missä tilanteissa. Kaikki se olisi perin tärkeää lentolehtisten julkaisemisen kannalta — *elintärkeän* tehtävän kannalta, siinä olette oikeassa. Vasemmistolaisten konferenssista (jossa yhdistyimme lujaksi oppositioksi, vaikka allekirjoitimmekin

manifestin) kertoo Teille osaksi *Teidän* lähettämänne edustaja⁴⁰⁰ ja osaksi kirjoitamme siitä vielä.

(Rahaa puuttuu, rahaa puuttuu!! Siinä *pahin* vitsauksemme!)

Parhaat terveiseni!

Teidän Lenin

*Kirjottettu v. 1915
syyskuun 8 ja 13 pn välillä
Lähetetty Sörenbergistä (Sveitsi)
Kristianiaan*

*Julkaistu ensi kerran v. 1924
II Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsitöiden mukaan

G. J. ZINOVJEVILLE

Lähetän tässä Radekin kirjeen. (Vastasin hänelle myötämielisesti.) Palauttakaa se.

Ryhdyn kirjoittamaan selostusta konferenssista: olkaa hyvä ja lähettäkää *koko* aineistonne ⁴⁰¹.

Olenkohan unohtanut Teille *Pää-äänenkannattajan vuosikertani*?

Terveisiä!

Teidän *Lenin*

Olisi hyvä panna Inessa kääntämään kirjasta ranskan kielelle ⁴⁰².

*Kirjoitettu v. 1915
syyskuun 11 ja 17 pn välillä
Lähetetty Sörenbergistä
Hertensteinin (Sveitsi)*

*Julkaistu ensi kerran v. 1930
XIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

G. L. SHKLOVSKILLE

Hyvä G. L.! Olkaa hyvä ja lähettäkää minulle mahdollisimman pikaisesti saksankielisiä kirjasia ⁴⁰³ ja ranskankielisiä päätöslausemia ⁴⁰⁴, kumpaakin 3 kappaletta. (Minkälainen on lasku? ja onko toivoa huojistamisesta? Teettekösopimuksen saksankielisen kirjasen myynnistä Sveitsissä? Kirjoittakaa.)

Olkaa hyvä ja lähettäkää 10 kappaletta saksankielisiä kirjasia ja 2 kappaletta ranskankielisiä päätöslausemia osoitteella: Fru A. Kollontay. Turisthotel. Holmenkollen. *Kristiania*. Norwegen. (Kirjoittakaa, *milloin* olette lähettänyt.)

Olkaa hyvä ja kiirehtikää Radekia lähettämään minulle jäljennös virallisesti hyväksytystä manifestista ⁴⁰⁵. Asia on erittäin kiireellinen. Käykää pari kertaa Radekin luona ja järjestäkää, olkaa hyvä, tämä asia. Hänen kanssaan on puhuttava myös (eikä yksistään keskusteltava, vaan myös *kunnolla* järjestettävä, puuhattava, suoritettava, valvottava) saksankielisen kirjasen myynnistä Sveitsissä. On hankittava eri kaupunkien (myös Geneven) *saksalaisten* työväenyhdistysten ja -klubien osoitteet, löydettävä yhteyksiä, kirjoitettava, saatava asia järjestymään. *Kaikki nämä ova! Teidän tehtäviänne*. Olkaa hyvä ja ryhtykää tarmokkaasti toimeen.

Terveisiä!! Teidän *Lenin*

Uljanow in Sörenberg (Kt. Luzern).

Kirjoitettu syyskuun 13 p:nä 1915
Lähetetty Sörenbergistä (Sveitsi)
Berniin

Julkaistu ensi kerran v. 1929
XI Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

V. A. KARPINSKILLE

Hyvä V. K.! Matkustin muutamaksi päiväksi toimittamaan asioita (ja pyysin lähettämään vain sinä aikana kaiken Geneveen; nyt pyydän taas lähettämään *kaiken* — myös kirjasen — Sörenbergiin).

Palattuani sain kirjeenne, joka koskee Rollandin artikkeleita ⁴⁰⁶. Minua huolettaa kauheasti se, ettette ole saanut noita artikkeleita. Pari viikkoa sitten, ellen aikaisemmin, lähetin ne Teille *kirjeessä!* Eikä tähän saakka Sveitsissä ole ollut tapausta, että kirjaamaton kirje olisi kadonnut. Olisikohan sattunut jokin erehdys? Olisiko joku muu ottanut nuo artikkelit vastaan Teidän *poissaollessanne?* Olkaa hyvä ja kirjoittakaa. Ellei erehdystä ole sattunut eikä ole voinut sattua, ellei artikkeleita Teillä ole, teen tietystikin kaiken voitavani hankkiakseni ne Teille (jos olen ne hukannut). Joko ostan saman numeron taikka (jos ei myytävänä ole) lainaan kirjastosta ja *kirjoitan Teitä varten täydellisen jäljennöksen*. Pyydän nöyrimmästi anteeksi ja kirjoittamaan minulle mahdollisimman pian, miten asia on. Jos tarvitsette jäljennöksen, niin *kuinka pian?* Kirjoittakaa *peittelemättä*.

Terveisiä! Teidän *Lenin*

Olen jostain syystä lakannut saamasta „Zhizniä”? Eikö vaihtoa sitten ole? Ottaisitteko selvää? Entä „Vperjod” ⁴⁰⁷? Mitä kuuluu OK:laisten kokoelmasta ⁴⁰⁸ ja Bundin julkaisuista? „Kommunist” № 1—2 on ilmestynyt ⁴⁰⁹. Se on tosiaan.

Uljanow in Sörenberg (Kt. Lüzern).

Kirjoitettu syyskuun 13 pnä 1915
Lähetetty Sörenbergistä (Sveitsi)
Geneveen

Julkaistu ensi kerran v. 1929
XI Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

KARL RADEKILLE

Radek hyvä!

Suuret kiitokset manifestista ja selostuksesta ⁴¹⁰.

1) Olisiko mahdollista saada *ilmaiseksi* 20 kappaletta „*Berner Tagwachtin*” tätä numeroa puolueemme ryhmille lähetettäväksi?

2) Manifestissa on sanat „proletariaatin *vallankumouksellinen* luokkataistelu” vaihdettu sanaan „*lep-pymätön*”. Onko tämä *lojaalista* Grimmin taholta ⁴¹¹?

3) Selostuksessa *ei* mainita, että myös osa ($\frac{1}{10}$) *saksalaisesta* valtuuskunnasta (ja $\frac{1}{3}$ sveitsiläisestä) allekirjoitti päätöslauselmaehdotuksemme ⁴¹².

Onko tämä *lojaalista* Grimmin taholta?

Olkaa hyvä ja sanokaa mielipiteenne: pitäisikö meidän kirjoittaa tästä *virallisesti* Grimmille?

4) Meneekö Grimm takuuseen, että *seikkaperäisessä* selostuksessa (istuntojen pöytäkirjassa) ehdotuksemme ja lausuntomme julkaistaan täydellisesti?

Niin vai ei?

5) Selostuksessa on paljon epätarkkuuksia, äänestyksestä (ehdotustamme koskevasta) *ei ole sanaakaan!!*

Kahtiajakoa ja *tämän* toimiston (Grimm ja kumpp.) hajallessa koskevasta kysymyksestä *ei* äänestetty ⁴¹³.

Meidän on tehtävä jotakin.

Teidän *Lenin*

P. S. Olkaa hyvä ja lähettäkää minulle meidän ehdotuksemme ja julkilausumamme ⁴¹⁴.

Kirjasestamme ⁴¹⁵ (=alustuksesta) Grimm *ei ole sanonut* sanaakaan! Kylläpä on veijari!!

*Kirjoitettu syyskuun 19 p:nä 1915
Lähetetty Sörenbergistä (Sveitsi)
Berniin*

*Julkaistu ensi kerran v. 1930
XIV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan
Venäjännös saksasta*

M. M. HARITONOVILLE ⁴¹⁶

19. IX. 1915.

Hyvä toveri! Haluaisin noin lokakuun puolivälissä pitää Zürichissä esitelmän „Vuoden 1915 syyskuun 5.—8. pidetystä kansainvälisestä konferenssista” ⁴¹⁷. Kirjoittakaa minulle, jos aihe sopii ja voi tuottaa vaikkapa pientäkin tuloa. (Kirjoitan tästä myös Geneveen; on sovittava etukäteen *päivämääristä*, pyydän heitä painattamaan Genevessä ilmoitukset, joista kaupunki ja päivämäärä on jätetty pois.) Tiedottakaa mahdollisimman pian mielipiteenne.

Ettekö muuten lähettäisi hiljattain Zürichissä saksaksi ilmestynyttä Axelrodin pikkukirjaa kansainvälisen sosialidemokratian tehtävistä ⁴¹⁸? Olisi mielenkiintoista tutustua siihen.

(Konferenssista me kirjoitamme Pää-äänenkannattajassa ⁴¹⁹ — sitten myös „*Nashe Slovo*” ja *sosialistivallankumoukselliset* y.m. y.m. Minä kertoisin kuitenkin seikka-
peräisemmin kuin lehdistö, lisäksi tekisin yhteenvedon ja johtopäätökset.)

Parhaat terveiseni!

Teidän *Lenin*

Uljanow in Sörenberg (Kt. Luzern).

Lähetetty Sörenbergistä
(Sveltsi) Zürichiin

Julkaistu ensi kerran v. 1930
XIV Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

A. G. SHLJAPNIKOVILLE

19. IX.

Aleksandr hyvä! Olemme saaneet kirjeenne, joissa tiedotatte kuljetusten sujuvan hyvin, ja iloitsemme siitä tavattomasti. Mitä Vardössä olevaan kirjallisuuteen tulee, yrittäkää säilyttää ja pelastaa *kaikki* — lähettää meille „*Proletarin*” ja „*Vperjodin*” vuosikerrat, myös kirjaset (vanhat, vuodelta 1905) käytämme, ne kannattaa lähettää Venäjälle, jos kerran yleensä tulee mahdollisuus kuljetukseen⁴²⁰.

Tiedotuksen Duuman „hajottamisesta” luin eilen ulkomaiden lehdistä. On ilmeistä, että taantumus joko on pelästynyt vasemmistolaisten liittoa tai perustaa laskelmansa joihinkin „sotilaallisiin” mahdollisuuksiin (vai erillisrauhaanko?). Suhdettamme shovinistisiin vallankumousmiehiin (sellaisiin, jollaisia ovat Kerenski ja osa sosdemlikvidaattoreista eli patriooteista) ei nähdäkseni voida ilmaista sanonnalla: „kannatus”. Shovinististen vallankumousmiesten (vallankumous Saksan voittamiseksi) ja proletaaristen internationalististen vallankumousmiesten (vallankumous muiden maiden proletariaatin herättämiseksi, sen yhdistämiseksi yhteiseen proletaariseen vallankumoukseen) välillä on liian suuri kuilu, että tässä suhteessa voitaisiin puhua kannatuksesta. Meidän tulee *käyttää hyväksemme* jokaista vastalauseita (jopa arastelevaa ja sotkuisaa, à la * Gorki), me *käytämme hyväksemme* myös shovinistien vallankumouksellista toimintaa, silloin tällöin emme kieltäydy „yhteistoiminnastakaan” (puoleemme vuoden 1907, Lontoon edustajakokouksen, ja vuoden 1913, neuvottelumme, päätöslauselmien mukaisesti)⁴²¹, mutta emme mene pitemmälle. Käytännössä nykyään: me emme rupea esittämään yhdessä vallankumouksellisten patrioottien kanssa yhteisiä vetoamuksia emmekä manifes-

* — siihen tapaan kuin. *Toim.*

teja, *vältämme* „blokkiutumasta” Duumassa heidän kanssaan, „liittoutumasta” heidän kanssaan esiintyessämme edustajakokouksissa, mielenosoituksissa j.n.e. Mutta *teknilliset* vastavuoroiset palvelukset, jos kerran patriootit suostuvat sellaisiin, lienevät mahdollisia (kuten oli laita vuoteen 1905 saakka liberaalien suhteen), emmekä me kieltyädy niistä. Suhteiden on oltava *suorat* ja *selvät*: te tahdotte kukistaa tsarismiin Saksan voittamiseksi, me tahdomme tehdä sen pyrkimyksenämme proletariaatin kansainvälinen vallankumous.

Venäjältä olemme saaneet tavattoman vähän tietoja. Suorastaan harmittaa, että sellainen verrattain yksinkertainen juttu kuin salainen kirjeenvaihto Venäjän kanssa (joka on *täysin* mahdollista sota-aikanakin) on osoittautunut niin perin huonosti järjestetyksi. Tämä on ajankohtaisimpia tehtäviä. (Toivottavasti olette sopineet kirjeitse *Nadezhda Konstantinovan* kanssa kaikista tätä koskevista *yksityiskohdista* ja sovitte siitä vieläkin mahdollisimman seikkaperäisesti.) Säännöllisen kanssakäymisen järjestäminen, parin kolmenkin johtavan työläisen kutsuminen Venäjältä vaikkapa vain Ruotsiin seikkaperäistä keskustelua varten ja kirjeenvaihdon järjestämiseksi, jotta voitaisiin „vetää täysin samaa köyttä” — siinä on ajankohdaisiin tehtäviä. Toivon, että Beleninin matka saa aikaan tuntevan parannuksen tällä alalla: lyhyt käynti, yhteyksien järjestäminen, tietojen kerääminen — se on nyt koko toimintamme tärkein edellytys, ilman sitä jatkaminen ei ole ajateltavissakaan ⁴²².

Suunnittelemme julisteiden ja lentolehtisten julkaisemista ja toimittamista Venäjälle. Emme ole vielä päättäneet, missä ne painatamme, täälläkö vai Skandinavian maissa. On valittava huokein, sillä välimatka ei ole tärkeää*.

Puristan lujasti kättänne ja toivotan kaikkea parhainta.

Teidän *Lenin*

Kirjoitettu syyskuun 19 pnä 1915
Lähetetty *Sörenbergistä* (Sveitsi)
Tukholmaan

Julkaistu ensi kerran v. 1924
II *Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* Käsikirjoituksessa on kahden ylimmäisen lauseen yli vedetty viiva. *Toim.*

KARL RADEKILLE

20. IX.

Radek hyvä!

Kirje on Wynkoopille lähetetty.

Grigorille myös selostus *Teidän* kirjeenne mukana.

Teillä ei luultavasti ole jäljennöstä *julkilausumastamme* (että olemme tyytymättömiä manifestiin, siinä ei mennä riittävän pitkälle j.n.e.)^{423?} Me annoimme sen toimikunnalle, ja Grimm kuulutti sen julki. *Tarvitsemme välttämättä jäljennöksen tästä julkilausumasta.* Eikö Grimm antaisi Teille lupaa ottaa tuota jäljennöstä? Ellei, niin se on suorastaan skandaalimaista!!!

P.S. Ja Grimmin „konspiraatio“! Koko maailma tietää jo kaiken! Ja nuo „Avantin“ tolkuttomat italialaiset. Häpeällistä^{424!}

Teidän Lenin

*Kirjoitettu syyskuun 20 pnä 1915
Lähetetty Sörenbergistä (Sveitsi)
Berniin*

*Julkaistu ensi kerran v. 1930
XIV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan
Venäjännös saksasta*

KARL RADEKILLE

Radek hyvä!

Kiitoksia bulletiinista.

Rahakysymyksen käsittelemme Grigorin kanssa. Meillä ei ole nyt rahaa!

Mutta tärkeintä: miksi olette vaiti meidän (*viime*) päätöslauselmaehdotuksestamme⁴²⁵? Tarvitseen sen (ja manifestista suoritettun äänestämisen johdosta antamamme julkilausuman) ehdottomasti heti!!!

Teillähän pitäisi olla kappale! Miksette lähetä sitä minulle?

Tai sitten Grimm? Eikö hän tosiaankaan anna Teidän ottaa jäljennöstä? *Pyydän vastaamaan.*

Grimmin „lojaalisuus” on pelkkä korulause. Borchardtın hän jättää tahallaan mainitsematta — hävytöntä⁴²⁶.

Terveisiä! Teidän *Lenin*

*Kirjoitettu syyskuun lopulla v. 1915
Lähetetty Sörenbergistä (Sveitsi)
Berniin*

*Julkaistu ensi kerran v. 1930
XIV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan
Venäjännös saksasta*

A. G. SHLJAPNIKOVILLE

Aleksandr hyvä! Lentolehtisten suhteen on oikein, oikein hyvä, että otatte huolehtiaksenne niistä ⁴²⁷. Laadimme parhaillaan niitä varten seikkaperäistä suunnitelmaa ja lähetämme sen kohdakkoin Teille ja N. I-tshille. Mutta olisi kuitenkin ehdottoman toivottavaa, että N. I. kirjoittaisi lentolehtisiä heti kaksi kappaletta (kopiokynällä hiilipaperin läpi) ja että Te (tai hän itse) lähettäisitte heti toisen niistä meille. Lentolehtiset ovat näet *erittäin* vastuunalaista hommaa ja kirjallisuuslajeista *kaikkein* vaikein. Tämän vuoksi pitää harkita huolellisesti ja neuvotella yhdessä. Latomisen, painamisen ja kuljettamisen hitauden vuoksi on niiden tänne lähettämisestä koitua ajanhukka verrattain pieni eikä sillä ainakaan ole merkitystä verrattuna siihen, miten tärkeää on, että tunnukset ovat harkittuja.

Miten aiotte allekirjoittaa lentolehtiset? Olette unohtanut kirjoittaa siitä.

Kollontain kirjanen on hyvä aie. Mutta aihe on perin vaikea; sen kirjoittaminen niin yleistajuisesti on perin vaikeaa. Se kaipaa nähdäkseni korjauksia. Kirjoitin jo hänelle tästä ja pyysin häneltä lupaa tehdä korjauksia ⁴²⁸. Mikäli hän suostuu, minulla ovat jo korjausehdotukset valmiina, ja silloin asia alkaa edistyä nopeasti.

Matkustamista Teidän maahanne ⁴²⁹ viivyyttää ensinnäkin rahan puute (sekä matka että siellä oleskelu käy kalliiksi) ja toiseksi poliisin epäily. Jäämme kaikesti odottelemaan Beleninin paluuta ⁴³⁰ ja hänen kotimaanuutisiaan.

Puristan lujasti kättänne.

Teidän *Lenin*

*Kirjoitettu v. 1915
syyskuun lopulla tai lokakuun alussa
Lähetetty Sörenbergistä (Sveitsi)
Tukholmaan*

*Julkaistu ensi kerran v. 1924
II Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

G. L. SHKLOVSKILLE

Hyvä G. L.!

En kerta kaikkiaan käsitä, mikä Radekia vaivaa. Olen pyytänyt *monta* kertaa häneltä:

1) jäljennöstä meidän (s.o. Keskuskomitean+lättiläisten + PSD + ruotsalaisten + norjalaisten + Borchardt + Plattenin) päätöslauselma *ehdotuksestamme* (saksa) ⁴³¹;

2) jäljennöstä meidän (samojen ryhmien) konferenssissa esittämästämme äänestystä koskevasta julkilausumasta (miksi me äänestämme manifestin *puolesta*, vaikka emme hyväksykään sitä);

3) jäljennöstä meidän (samat ryhmät + Roland-Holst) Ledebourin uhkavaatimuksen johdosta esittämästämme vastalauseesta ⁴³².

Radek ei vastaa!

Ja minä tarvitsen niitä *välttämättä* Pää-äänenkannattajaa varten.

Käykää herran nimessä ja ottakaa selvää asiasta. (Jos Radekilla ei ole, niin *eikö* Grimm tosiaankaan anna ottaa jäljennöstä? Se on hävyttömyyden huippu!)

Terveisiä! Teidän *Lenin*

Kirjoitettu v. 1915
syyskuun lopulla tai lokakuun alussa
Lähetetty Sörenbergistä (Sveitsi)
Berniin

Julkaistu ensi kerran v. 1929
XI Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

V. A. KARPINSKILLE

Hyvä toveri! Sain tänään korjausvedokset (kaiketi viimeiset) ja lähetämme ne vielä tänään. Kirjoitusten sijoittamisjärjestys on lähetetty, joten kaksoisnumero (hinta 20 centimea) ilmestyy toivottavasti piakkoin. Kirjoittakaa milloin nimenomaan.

Kirjoitan tätä pikakirjettä seuraavan kiireellisen asian vuoksi: Venäjältä on saatu erittäin tärkeitä (ja hyviä) uutisia. Tahdomme julkaista heti vielä Pää-äänenkannattajan numeron (kaksisivuisen), niin että se ilmestyisi *todellakin* pikaisesti. Jos vastoin kaikkia odotuksia tällä kertaa *voidaan* taata, että Kuzma ja Kuzmiha täyttävät lupauksensa (t.s. ryhtyvät heti toimeen ja julkaisevat sen *vähääkään* vitkastelematta), niin sähköttäkää: „*G a r a n t i*”*. Jos ei (mikä on kylläkin todennäköisempää, sillä tiedämme, ettemme kaikista ponnistuksistanne huolimatta voi luottaa Kuzmaan), niin sähköttäkää (Seidenweg. 4a) „*non*”** 433. Esitelmästä kirjoitan huomenna.

Salut! Teidän *Lenin*

Uljanow. Seidenweg 4a. III. (bei Frau Schneider). Bern.

Kirjoitettu lokakuun 6 pnä 1915
Lähetetty Bernistä Geneveen

Julkaistu ensi kerran v. 1929
XI Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* — „*Taatusti*”. *Toim.*

** — „*ei*”. *Toim.*

A. M. KOLLONTAILLE

22. XI. 1915.

Hyvä Aleksandra Mihailovna! Muistamattomuudessaani lähetin Teille tänään keskeneräisen kirjeen. Osoite on: Mr. C. W. Fitzgerald, Secretary of the „Socialist Propaganda League”. 20. Baker Street. 20. *Beverly. Mass.**.

Erehdyin siis mainitessani, että hän asuu Bostonissa. Mutta hänen luettelossaan on tämän Liiton kaikkien 18 jäsenen osoitteet ja heidän keskuudessaan on Bostonissa asuvia. Toivottavasti teette kaiken voitavanne ja koetatte ottaa heistä selvää mahdollisimman yksityiskohtaisesti ja yritätte muodostaa heistä (tai *myös* heistä, taikka joistakuista heistä) „Zimmerwaldin vasemmiston” erään tukikohdan Amerikkaan.

Puristan lujasti kättänne.

Teidän *Lenin*

Uljanow. Seidenweg. 4a.¹¹¹. Bern.

Lähetetty Bernistä New Yorkiin

*Julkaistu ensi kerran v. 1924
II Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

---

* — C. W. Fitzgerald, „Sosialistisen propagandaliiton” sihteeri. 20, Bakerinkatu 20. *Beverly. Massachusetts. Toim.*

V. A. KARPINSKILLE ja S. N. RAVITSHILLE

Hyvät ystävät! Lähetän tässä lehtisen № 1 ⁴³⁴.

Auttakaa levittämään.

Kustantajan osoite on lehtisessä (jäljennettyänne pyyhkikää se pois) ⁴³⁵. Tutustakaa ranskalaiset, Guilbeaux y.m.

Miten Sveitsin kansanäänestys sujuu? Onko havaittavissa vastakaikuja (Genevessä) „isänmaan puolustuksen” vastustajain ja kannattajain taistelun johdosta ⁴³⁶?

Parhain terveisin ja toivotuksin!

Teidän *Lenin*

*Kirjoitettu v. 1915
marraskuun lopulla tai joulukuun alussa
Lähetetty Bernistä Geneveen*

*Julkaistu ensi kerran v. 1929
XI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

S. N. RAVITSHILLE

Hyvä tov. Olga! Suokaa anteeksi, että kirjoitan paperilapulle.

Minusta tuntuu, että olette menetellyt oikein. Todellakin, jollei sanouduta irti „Nashe Delosta”, kaikki muodostuu petokseksi. Tämä on nyt selvääkin selvempi, kun Pietarissa „ovat voittaneet” (vaaliväärennyksen ansiosta) OK:laiset ilmiäntajat liitossa mustan sotnian kanssa ⁴³⁷.

Päätöslauselmassa tuomitkaa lisäksi väärät *toiset* vaalit ⁴³⁸. Ja perusteluihin lisätkää, että „*puolustukseen*” osallistuminen on sallimatonta, koska sota on luonteeltaan imperialistista, t.s. valloitus-, t.s. ryöstö-, t.s. sortotarkoituksissa käytävää sotaa (perustelun kehottaisin yleensä laatimaan mahdollisimman huolellisesti „*Sotsial-Demokratian*” mukaan, valikoimalla perustelut vastaavista Pietarin työläisten kirjoituksista ja päätöslauselmista).

Kirjeen toimitamme Inessalle.

Puristan lujasti kättänne ja lähetän kaikille terveisiä.

Teidän *Lenin*

P. S. Eräs pyyntö: Inessa on kertonut, että Genevessä on muuan neiti, joka on asunut *Arrasissa* *. Te tunnette hänet. Hän kuulemma taitaa hyvin ranskaa. Ottaisiko hän kääntääkseen saksasta ranskaksi? (Roland-Holstin aikakauslehteä varten, joka ilmestyy täällä meidän osanotollamme ⁴³⁹). Maksuttako vai maksusta? Kuinka suuresta? Olkaa hyvä ja ottakaa selvää.

Kirjoitettu

ennen joulukuun 16 päivää 1915

Lähetetty Bernistä Geneveen

Julkaistu ensi kerran v. 1929

XI Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* On tietämätöntä, kenestä on puhe. *Toim.*

DIALEKTIIKASTA ⁴⁴⁰

Yhtenäisen kahtiajakautuminen ja sen ristiriitaisten osien tiedostaminen (ks. Herakleitosta koskevaa Filonilta otettua lainausta Lassallen Herakleitoksen III osan („Tiedostamisesta”) alussa) on dialektiikan *ydin* (eräs sen „olemuksista”, sen perustavimpia erikoisuuksia eli piirteitä, ellei perustavinkin). Juuri näin asettaa kysymyksen myös Hegel (Aristoteles „Metafysiikassaan” *taittaa* alati *peistään* tässä kohden ja *taistelee* Herakleitosta vastaan resp.* Herakleitoksen ajatuksia vastaan).

Dialektiikan sisällön tämän puolen oikeellisuutta on tarkastettava tieteen historian pohjalta. Dialektiikan tähän puoleen ei kiinnitetä tavallisesti (esimerkiksi Plehanov) kylliksi huomiota: vastakohtien samuus käsitetään *esimerkkien* summaksi [„esimerkiksi jyvä”; „esimerkiksi alkukantainen kommunismi”. Samaa esiintyy Engelsillä. Mutta se on „yleistajuisuuden vuoksi”...] eikä *tiedostamisen laiksi* (ja objektiivisen maailman laiksi).

Matematiikassa + ja —. Differentiaali ja integraali.

Mekaniikassa vaikutus ja vastavaikutus.

Fysiikassa positiivinen ja negatiivinen sähkö.

Kemiassa atomien yhdistyminen ja dissosiaatio.

Yhteiskuntatieteessä luokkataistelu.

Vastakohtien samuus (olisiko ehkä oikeammin sanoa niiden „ykseys”? vaikka samuus- ja ykseys-termien ero ei tässä ole erikoisen olennainen. Molemmat ovat tietyissä mielessä oikeat) on luonnon (*muun muassa* sekä hengen että yhteiskunnan) *kaikissa* ilmiöissä ja prosesseissa esiintyvien ristiriitaisten, *toisensa poissulkevien*, vastakkaisten tendenssien tunnustamista (löytämistä). Ehtona maailman kaikkien prosessien tiedostamiseen niiden „*itseliikun-*

* — respective — vastaavasti. *Toim.*

nassa”, niiden spontaanisessa kehityksessä, niiden elävissä elämässä on niiden tiedostaminen vastakohtien ykseytenä. Kehitys on vastakohtien „taistelua”. Kaksi pääasiallista (vai kaksi mahdollista? vaiko kaksi historiassa havaittavaa?) käsitystä kehityksestä (evoluutiosta) ovat: kehitys vähentymisenä ja lisääntymisenä, toistumisena, ja kehitys vastakohtien ykseytenä (yhtenäisen kahtiajakautumisena toisensa poissulkeviksi vastakohtiksi ja niiden keskinäisyyteenä).

Kun liikunta käsitetään ensiksi mainitulla tavalla, jää varjoon *itseliikunta*, sen *liikkeellepaneva* voima, sen alkulähde, sen motiivi (tahi tämä alkulähde käsitetään *ulkopuoliseksi* — jumalaksi, subjektiksi etc.). Toinen käsitystapa suuntaa perushuomion nimenomaan „*itse*”-liikunnan *alkulähteen* tiedostamiseen.

Edellinen käsitystapa on kuollut, kalpea, kuiva. Jälkimmäinen on elämänmukainen. *Vain* jälkimmäinen antaa avaimen kaiken olevaisen „itseliikunnan” ymmärtämiseen; vain se antaa avaimen „hyppäyksien”, „asteittaisuuden keskeytymisen”, „vastakohtaksi muuttumisen”, vanhan tuhoutumisen ja uuden syntymisen ymmärtämiseen.

Vastakohtien ykseys (yhteellisyys, samuus, yhtäläisyys) on ehdollista, tilapäistä, ohimenevää, relatiivista. Toisensa poissulkevien vastakohtien taistelu on absoluuttista, niin kuin on absoluuttista kehitys, liikunta.

NB: subjektivismi (skeptisismi ja sofistiiikka etc.) eroaa dialektiikasta muutoin siinä, että (objektiivisessä) dialektiikassa on suhteellista (relatiivista) myös relatiivisen ja absoluuttisen välinen ero. Objektiivisen dialektiikan kannalta relatiivisessa on absoluuttista. Subjektivismiin ja sofistiiikan kannalta relatiivinen on vain relatiivista ja sulkee pois absoluuttisen.

Marx erittelee „Pääomassaan” aluksi porvarillisen (tavaratuotanto-) yhteiskunnan yksinkertaisinta, tavallisinta, pääasiallisinta, yleisintä, jokapäiväisintä, miljardeja kertoja esiintyvää *suhdetta*: tavaravaihtoa. Erittely paljastaa tässä yksinkertaisimmassa ilmiössä (tässä porvarillisen yhteiskunnan „solussa”) nykyajan yhteiskunnan *kaikki* ristiriidat (resp. *kaikkien* ristiriitojen idut). Edelleen

saamme esityksestä nähdä näiden ristiriitojen ja tämän yhteiskunnan, sen eri osien $\Sigma:n$ *, kehityksen (*sekä* kasvun *että* liikunnan) alusta loppuun.

Samaa metodia on käytettävä myös valaistaessa (resp. tutkittaessa) yleensä dialektiikkaa (sillä Marx käsittelee porvarillisen yhteiskunnan dialektiikkaa vain dialektiikan yksityistapauksena). Aloitettakoon yksinkertaisimmasta, tavallisimmasta, yleisimmästä etc., *mistä tahansa lauseesta*: puun lehdet ovat vihreitä; Ivan on ihminen; Halli on koira j.n.e. Jo tässä (kuten Hegel on nerokkaasti huomauttanut) on *dialektiikkaa*: yksityinen on yleistä (vrt. Aristoteles, *Metaphysik* **, käänt. Schwegler. Bd. II, S. 40, 3 Buch, 4 Kapitel, 8—9 ***: „denn natürlich kann man nicht der Meinung sein, daß es ein Haus — yleensä talo — gebe ausser den sichtbaren Häusern”, „ού γὰρ ἂν θείημεν εἶναι τινα οἶκτον παρὰ τὰς τινὸς οἰκίας” ****). Siis vastakohtat (yksityinen on yleisen vastakohta) ovat samuutta: yksityinen ei ole olemassa muutoin kuin siinä yhteydessä, joka johtaa yleiseen. Yleinen on olemassa vain yksityisessä, yksityisen kautta. Mikä tahansa yksityinen on (tavalla tai toisella) yleistä. Mikä tahansa yleinen on (joltakin osaltaan tai puoleltaan tai olemukseltaan) yksityistä. Mikä tahansa yleinen käsittää vain osapuilleen kaikki yksityiset esineet. Mikään yksityinen ei sisälly kokonaisuudessaan yleiseen j.n.e., j.n.e. Mikä tahansa yksityinen on tuhansien välillisten yhteyksien kautta yhteydessä toisen lajin yksityisiin (olioihin, ilmiöihin, prosesseihin) j.n.e. *Jo siinä on välttämättömyyden*, luonnon objektiivisen yhteyden etc. aineksia, alkeita, käsityksiä. Satunnainen ja välttämätön, ilmiö ja olemus ovat olemassa jo siinä, sillä sanoessamme: Ivan on ihminen, Halli on koira, *tämä* on puun lehti j.n.e. me *eliminoimme* koko joukon tunnusmerkkejä *satunnaisina*, erotamme oleellisen ilmiöllisestä ja asetamme ne vastakkain.

Näin muodoin voidaan *mistä tahansa* lauseesta löytää (ja on löydettävä) ikään kuin „kennosta” („solusta”) *kaikkien* dialektiikan ainesten alkeita ja osoittaa siis, että

* — krekikalainen kirjain „sigma”, jota käytetään matematiikassa summan merkkinä. *Toim.*

** — Aristoteles. *Metafyysiikka*. *Toim.*

*** — II osa, s. 40, 3. kirja, 4. luku, 8—9. *Toim.*

**** — eihän tietenkään voida luulla, että on olemassa jokin (yleensä) talo nähtävien talojen ohella. *Toim.*

dialektiikka on yleensä ominaista kaikelle ihmisen tiedostamistoiminnalle. Ja luonnontiede selittää meille (ja se on taaskin osoitettava *millä tahansa* yksinkertaisimmalla esimerkillä) objektiivista luontoa näiden samojen sille ominaisten ominaisuuksien puitteissa, yksityisen muuttumista yleiseksi, satunnaisen muuttumista välttämättömäksi, siirtymiä, vaihteluja, vastakohtien keskinäistä yhteyttä. Dialektiikka *onkin* (Hegelin ja) marxilaisuuden tietoppi: Plehanov, muista marxilaisista puhumattakaan, ei kiinnittänyt huomiota nimenomaan kysymyksen tähän „puoleen” (tämä ei ole kysymyksen „puoli”, vaan kysymyksen *olemus*).

* * *

Sekä Hegel (ks. Logiikkaa) että aikamme luonnontieteen „gnoseologi”, eklektikko, hegeliläisyyden (jota hän ei ole käsittänyt!) vihollinen Paul Volkmann (ks. hänen *Erkenntnistheoretische Grundzüge* *, S.) ovat käsittäneet tiedostamisen muodostuvan useista kehistä.

„Kehät” filosofiassa: [onko kronologia välttämätön *henkilöiden* suhteen? Eil]
 Antiikkinen: Demokritoksesta Platoniin ja Herakleitoksen dialektiikkaan.
 Renessanssi: Descartes versus ** Gassendi (Spinoza?).
 Uusi: Holbach — Hegel (Berkeleyyn, Hume'in, Kantin kautta). Hegel — Feuerbach — Marx.

Dialektiikka *elävänä*, monipuolisena (samalla kun puolien määrä alati lisääntyy) tiedostamisena, jossa esiintyy lukemattomia vivahteita todellisuuden tarkastelemisessa, siihen lähentymisessä (filosofisin järjestelmin, joka kasvaa kokonaisuudeksi jokaisesta vivahteesta), on mittaamattoman rikassisältöistä verrattuna „metafyysilliseen” materialismiin, jonka perusvikana on se, ettei osata soveltaa

* — P. Volkmann, „Erkenntnistheoretische Grundzüge der Naturwissenschaft” — П. Фолькман. „Теория познания естественных наук”. СПб., 1911. *Toim.*

** — suhteen, suuntaan. *Toim.*

dialektiikkaa Bildertheorieen *, tiedostamisprosessiin, tiedostuksen kehittämiseen.

Filosofinen idealismi on karkean, yksinkertaisen, metafyyssillisen materialismin kannalta *vain* hölynpölyä. *Dialektisen* materialismin kannalta filosofinen idealismi on sen sijaan tiedostuksen yhden piirteen, puolen, särmän *yksi-puolista*, liiallista, überschwengliches ** (Dietzgen) kehittämistä (paisuttamista, pullistamista) absoluutiksi, joka *irrotetaan* materiasta, luonnosta ja korotetaan jumaluudeksi. Idealismi on pappispimitystä. Oikein. Mutta filosofinen idealismi on („*oikeamminkin*” ja „*lisäksi*”) *tie* pappispimitykseen loputtoman monimutkaisen inhimillisen *tiedostuksen* (dialektisen) E R Ä Ä N V I V A H T E E N *kautta*.

NB
tämä
aforismi

Inhimillinen tiedostus ei muodosta (resp. ei käy) suoraa linjaa, vaan käyrän, joka loputtomasti lähenee kehäsarjaa, spiraalia. Tämän käyrän jokainen osa, kappale, palanen voidaan muuttaa (yksipuolisesti muuttaa) itsenäiseksi, kokonaiseksi, suoraksi linjaksi, joka siinä tapauksessa (ellei puilta nähdä metsää) johtaa suohon, pappispimitykseen (jonne hallitsevien luokkien luokkaetu *juuttaa* sen). Suoraviivaisuus ja yksipuolisuus, puisevuus ja luutuneisuus, subjektivismi ja subjektiivinen sokeus voilä *** idealismin gnoseologiset juuret. Tietysti pappispimityselläkin (=filosofisella idealismilla) on *gnoseologiset* juurensa, se ei ole vailta perusteita, se on *marto kukka*, epäilemättä, mutta sellainen *marto kukka*, joka kasvaa elävän, hedelmää kantavan, totuudellisen, mahtavan, kaikkivoivan, objektiivisen, absoluuttisen, inhimillisen tiedostuksen elävässä puussa.

Kirjoitettu v. 1915

*Julkaistu ensi kerran v. 1925
aikakauslehti „Bolshevikin”
5.—6. numerossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* — heijastusteoriaan. *Toim.*
** — yletöntä. *Toim.*
*** — siinä. *Toim.*

1916

HENRIETTE ROLAND-HOLSTILLE

Kunnioitettu toveril

Tov. Radek näytti juuri meille tov. Pannekoekin kirjeen ja „Johdannon”.

Tämä kirje ja „Johdanto” *muuttavat* olennaisesti aikaisemmin hyväksytyä „Katsauksen” perussääntöä ⁴⁴¹. Aikaisemmin sovittiin, että „Katsaus” ilmestyisi *kahden* ryhmän äänenkannattajana, nimittäin: 1) Roland-Holstin ja Trotskin ryhmän (tahi Roland-Holstin ja hänen ystäviensä ilman Trotskia, ellei Trotski tahdo osallistua); 2) Zimmerwaldin vasemmistoryhmän (jonka toimikuntaan kuuluu kolme toveria: Radek, Lenin ja Zinovjev). Tov. Pannekoek oli nimitetty tämän toisen ryhmän edustajaksi.

Edellä mainitut asiakirjat (kirje ja „Johdanto”) muuttavat nyt perussääntöä: „Katsaus” ilmestyy *kahden toverin*, Pannekoekin ja Roland-Holstin, äänenkannattajana.

Jos toverit Pannekoek ja Roland-Holst ovat päättäneet tehdä tämän muutoksen, niin otamme sen tiedoksi. „Katsauksen” omistajalla on ollut täysi oikeus tämän muutoksen tekemiseen.

Me emme kieltäydy yhteistoiminnasta näissä uusissa olosuhteissa, mutta meidän täytyy vaatia tiettyjä takeita. „Katsaus” ilmestyy ensimmäisen kerran Zimmerwaldin vasemmiston äänenkannattajana eli „Zimmerwaldin vasemmiston ohjelman pohjalla”. Kaikki Zimmerwaldissa olevat Zimmerwaldin vasemmiston jäsenet (Plattienia lukuun ottamatta) *ovat valinneet* meidät tämän vasemmiston edustajiksi. Siitä syystä oletamme — ja *tässä* kohden me kaikki kolme olemme päätyneet yksimieliseen päätökseen —, että tämä tae on itsestään ymmärrettävä ja että

Te sen epäilemättä myönnätte. Takeella tarkoitamme sitä, että jos meidän kesken syntyy periaatteellista erimielisyyttä, niin kirjoitusta, jonka... VSDTP:n Keskuskomitea (edustaja...), toimitus...*

*Kirjoitettu
ennen tammikuun 21 päivää 1916*

*Julkaistu ensi kerran v. 1924
II Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan
Venäjännös saksasta*

---

* Käsikirjoitus katkeaa tähän. *Toim.*

M. M. HARITONOVILLE

Hyvä toveril Haluaisin kovin matkustaa erään teokseni vuoksi 2—3 viikoksi Zürichiin tekemään työtä kirjastoissa ⁴⁴². Vaimoni samoin. Meillä ei ole vielä papereita, mutta toivomme saavamme ne kohta. Kysymys on siitä, pystymmekö voittamaan rahavaikeudet. Pyydän hartaasti Teitä vastaamaan minulle suoraan ja *liioittelematta* seuraaviin kysymyksiin:

1) paljonko voisi tuottaa *puhdasta* tuloa (t.s. minulle) esitelmän pitäminen? Minimum ja maximum? Aihe: „Kaksi Internationalea”: yhä laajamittaisempi irtisanoutuminen ja eroaminen sosialishovinisteista kaikkialla maailmassa. Saisiko tulot lisääntymään kahdella esitelmällä ja missä määrin ⁴⁴³? 2) Auttavatko sikäläiset toverit meitä majoittumaan kahdestaan halvalla ja paljonko tulisi maksamaan 3) huone (kahdelle hengelle, vaikkapa yksikin vuode) *viikkossa*? kaikkein halvin, mieluummin työläisperheessä? 4) päivällinen ruokalassa, jos sellainen on (täällä makamme 65 centimea oppilasruokalassa). 5) Morgenkafee * ja kahvi iltaisin, sillä emmehän tietystikään voi järjestää omaa taloutta Zürichissä?

Matkakustannukset tekevät $7 \times 4 = 28$ frs; lisämenot toimeentuloon vieraassa kaupungissa? siitä on kysymys. Täältä saa huonosti huoneita. Tunnetteko ehkä työläisperheen, joka voisi tosissaan luvata halvan majoituksen?

Olisin hyvin kiitollinen suorasta vastauksesta, mutta älkää vain luvatko liikoja.

Beste Grüße **!

Teidän *Lenin*

P. S. Olisiko halpoja automaatteja y.m.s. ja millaiset ovat niissä hinnat?

Kirjoitettu tammikuun 27 pnä 1916

Lähetetty Bernistä Zürichiin
Julkaistu ensi kerran v. 1929
XI Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* — Aamukahvi. *Toim.*

** — Parhaat tervelset! *Toim.*

M. M. HARITONOVILLE

Hyvä toveri! Olen hyvin kiitollinen pikaisesta ja seikka-peräisestä vastauksestanne. Saavumme helmikuun 4:ntenä. Jos on mahdollista, järjestäkää meille huone *viikkomaksulla, kahdelle hengelle*, hinta korkeintaan 1 fr. päivältä; parasta olisi tavallisessa työläisperheessä (myös uuni: saattaa olla vielä kylmä).

Ellei se ole mahdollista, niin ehkä neuvotte *halvan* hotellin (1 fr. päivältä tai halvemmankin), jonne majoittuisimme siihen saakka, kunnes itse löydämme huoneen. Esi-
telmäpäivästä ja muusta sovimme sitten.

Toivon saavani Teiltä maanantaiaamuna rahalähetyksen (menoihin: *pikalähetyksiin* y.m. postiin yleensä etc. nostakaa rahat erikoislaskulla, sillä me korvaamme ne).

Beste Grüße!

Teidän *Lenin*

Uljanow. Seidenweg. 4-a. Bern.

Kirjoitettu tammikuun 29 pnä 1916
Lähetetty Bernistä Zürichiin

Julkaistu ensi kerran v. 1929
XI Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

A. M. GORKILLE

A. M. Gorkia varten

Suuresti kunnioitettu Aleksei Maksimovitshi!

Lähetän Teille kirjattuna ristisiteenä vaimoni kirjasen „Kansanopetus ja demokratia”⁴⁴⁴.

Tekijä on harrastanut kasvatusta jo pitkän aikaa, yli 20 vuoden. Ja kirjaseen on koottu sekä omakohtaisia havaintoja että Euroopan ja Amerikan uutta koulua koskevaa aineistoa. Sisällysluettelosta huomaatte, että alkupuolella on niin ikään katsaus demokraattisten katsomusten kehityshistoriaan. Tämäkin on perin tärkeää, sillä menneisyyden suurten demokraattien katsomuksia on selitetty tavallisesti väärin taikka väärältä näkökannalta. En tiedä, voitteko varata aikaa lukemiseen ja kiinnostaako tämä Teitä; 2. ja 12. § sopisivat näytteeksi. Uusimmassa, imperialismin kauden koulussa tapahtuneita muutoksia on selostettu yleispiirtein viime vuosien aineiston perusteella ja ne antavat Venäjän demokratian kannalta hyvin mielenkiintoisen kuvan.

Olisin erittäin kiitollinen Teille, jos auttaisitte — välittömästi tai välillisesti — tämän kirjasen julkaisemisessa. Tämän alan kirjallisuuden kysyntä lienee kasvanut nyt suuresti Venäjällä.

Parhain terveisin ja toivotuksin

V. Uljanov

Wl. Uljanow. Seidenweg. 4-a. Bern.

*Kirjoitettu
ennen helmikuun 8 päivää 1916
Lähetetty Bernistä Pietariin*

*Julkaistu ensi kerran v. 1925
III Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

S. N. RAVITSHILLE

Hyvä toveri! Tästä saatte uuden osoitteemme. Olkaa hyvä ja lähettäkää tällä osoitteella *kaikki*. Olemme vuokranneet tämän asunnon kuukaudeksi. Torstaina (17. II) pidän täällä ensimmäisen esitelmäni („Kaksi Internationalea”), ja jonkin ajan kuluttua toisen („Rauhan ehdot ja kansallisuuskysymys” tai jotenkin siihen tapaan).

Olkaa hyvä ja kirjoittakaa minulle: milloin voisin pitää esitelmän (ensimmäisenkö vai molemmat?) Genevessä ja korvautuvatko kulut? Paljonko se voisi tuottaa minimum puhdasta tuloa? Minun pitäisi se tietää, sillä olen kovassa rahapulassa, joten on punnittava tarkoin, matkustanko täältä (kustannukset ovat suuret) vai vasta Bernistä, myöhemmin (saatan viipyä täällä yli kuukaudenkin, jos miellyttää). Jään odottamaan Teiltä seikkaperäisiä ja päteviä neuvoja. Ehkä kirjoitatte Lausanneenkin, sopisiko pistäytyä sinne illaksi.

Puristan kättänne ja lähetän V. K:lle ja kaikille ystäville parhaat terveiseni.

Teidän V. U.

Nadja lähettää paljon terveisiä.

Uljanow (bei Frau Prelog) 7.¹ Geigergasse. 7.¹ Zürich. I.

*Kirjoitettu helmikuun 13 pnä 1916
Läheletty Zürichistä Geneveen*

*Julkaistu ensi kerran v. 1929
XI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

S. N. RAVITSHILLE

Hyvä toveri! Paljon kiitoksia perusteellisista tiedoista. Minulla on täällä tehtäviä helmikuun 25 ja 26 pnä ⁴⁴⁵.

Määrätkää siis, olkaa hyvä, *itse* esitelmäpäivä joko ennen 25:ttä tai 26:nnen jälkeen ja tiedottakaa siitä minulle ennakolta ⁴⁴⁶. Niin ikään pyydän hartaasti, että ottaisitte kirje yhteyden Lausanneen, jotta voisin suorittaa kaiken *2 päivässä*, t.s. pitää esitelmän Lausannessa joko päivää aikaisemmin taikka päivää myöhemmin kuin Genevessä.

Olen suostuvainen aiheeseen: „'Rauhanehdot' (lainausmerkeissä) ja kansallisuuskysymys”. Siis aiheesta on sovittu. Puristan kättänne. Terveisiä V. K:lle ja kaikille ystäville.

Teidän *Lenin*

Käytettävissäni on sopiva juna: se saapuu Geneveen *9.15 illalla*. Voinko matkustaa sillä? Ellen, niin voisinko esitelmöidä Lausannessa *edellisenä päivänä* ⁴⁴⁷? Olkaa niin hyvä!!!

Kirjoitettu helmikuun 17 pnä 1916

Lähetetty Zürichistä Geneveen

Julkaistu ensi kerran v. 1929

XI Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

V. A. KARPINSKILLE

Hyvä V. K.! Sallikaa vaivata Teitä seuraavalla pyynnöllä. Tahtoisin saada esitelmäni varten pariisilaisen „Golosin” („Nashe Slovon” edeltäjän) sen numeron, jossa *Semkovski* vastustaa minua kansakuntien itsemääräämiskysymyksessä ja koskettelee varta vasten eräässä *huomautuksessaan* (muistaakseni se oli huomautus) kansakuntien eroamisoikeuden *vertaamista avioero-oikeuteen* ⁴⁴⁸. Palauttaisın tuon numeron Teille milloin vain vaaditte. Jollei numeroa voida lähettää, niin eikö voisi jäljentää huomautusta (se ei ole pitkä)? Ehkä kirjastossanne tai jollakulla toisella Genevessä on „Golosin” vuosikerta? Esitelmöin täällä ylihuomenna, lauantaina. Ellei sitä siis voida lähettää niin, että se olisi minulla lauantaiamuna, niin ei kannata lähettää lainkaan.

Terveisiä ja näkemiin!

Teidän *Lenin*

Uljanow. Spiegelgasse. 12 (Schuhladen Kammerer)
Zürich. I.

Kirjoitettu helmikuun 24 pnä 1916
Lähetetty Zürichistä Geneveen

Julkaistu ensi kerran v. 1929
XI Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

S. N. RAVITSHILLE

Hyvä toveri! Pidetystä neuvottelukokouksesta *ei voida* esitelmöidä klubissa, sillä sehän olisi asian saattamista julkisuuteen, mitä neuvottelukokouksen järjestäjät pelkäävät pahemmin kuin ruttoa ja mitä he ovat varta vasten pyytäneet välttämään kaikin mokomin⁴⁴⁹. Aihetta on siis muutettava. Minulla ei ole selvää käsitystä siitä, *keitä* tulee olemaan kansainvälisessä klubissa⁴⁵⁰, joten minun on vaikea valita aihe. Ehdotan tehtäväksi näin: jos aihe on mainittava välttämättömästi etukäteen, valitkaa mitään puhumaton nimitys („Päivän aiheista” tai „Työväenliikkeen ajankohtaisia kysymyksiä” j.n.e.), että siihen mahtuisi *k a i k k i*. Minä puolestani neuvottelen Genevessä ja valmistan 2. päivän aamulla *p i e n e h k ö n* selostuksen taikka alustelman väittäjä varten.

Au revoir *!

Teidän *Lenin*

Uljanow. Spiegelgasse. 12. Zürich.

Kirjoitettu helmikuun 27 p:nä 1916
Lähetetty Zürichistä Geneveen

Julkaistu ensi kerran v. 1929
XI Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjotuksen mukaan

---

* — Näkemini! *Toim.*

J. LARINILLE

J. Larinia varten

Kunnioitettu toveri!

Niin avustajakunnan kokoonpano kuin myös kokoelman epämääräinen luonne, avustajille asetetut rajoittavat ehdot ja se, että he ovat osaksi tuntemattomia,— kaikki tämä pakottaa minut valitettavasti kieltäytymään osallistumisesta ⁴⁵¹.

Sosialidemokraattisin terveisin

Lenin

*Kirjoitettu maaliskuun 13 pnä 1916
Lähetetty Zürichistä Tukholmaan*

*Julkaistu ensi kerran v. 1930
XIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

A. M. KOLLONTAILLE

19. III. 1916.

Hyvä A. M.! Olemme saaneet kirjeenne ja onnittelemme vielä kerran menestyksen johdosta.

Olen ollut kamalan kiukkuinen siitä, että „jalo” Ranska on takavarikoinut (varmastil) joukon Teille Amerikkaan lähettämiäni kirjattuja kirjeitä. Mutta sille ei mitään mahda. Teidän on pidettävä nyt *kaikin voimin* yllä yhteyttä Amerikkaan.

Kirjoititahan minulle, että olitte saanut Amerikassa saksankielisen „Internationales Flugblattin” 1. numeron, ja lupasitte yrittää saada julkaistuksi niitä englanninkielisinä ⁴⁵²! Mutta nyt ei niistä ole *sanaakaan??*

Mitä tämä merkitsee?!

Eikö Amerikasta todellakaan löytynyt myötämielisiä ja *eikö* „Internationales Flugblattia” *voitu* julkaista englanninkielisenä???

Uskomatonta!

Mutta jos asia on sittenkin niin, niin julkaistakoon Norjassa (englanninkielisenä). Otatteko kääntääksenne ja paljonko julkaiseminen maksaisi?

Kirjoitin niin ikään Teille Amerikkaan, että olin saanut Bostonista Mass.* „Socialist Propaganda League’n” ** leh-tisen (allekirjoitus: 20 sosialistia *osoitteineen*, enimmäkseen Massachusetts’ista). Tämä liitto on internationalistinen, ohjelmaltaan ilmeisesti vasemmalle kallistuva.

Lähetin heille *valtavan* englanninkielisen kirjeen ⁴⁵³ (ja saksankielisen „Internationales Flugblattin”). Vastausta ei ole kuulunut. Olisikohan „jalo” Ranska takavarikoinut?

* — Massachusetts. *Toim.*

** — „Sosialistisen propagandalliton”. *Toim.*

Jos *ette* ole saanut *ettekä* tiedä mitään heistä, lähetän Teille heidän osoitteensa ja jäljennöksen kirjeestäni. Otatko toimittaaksenne Amerikkaan?

Entä Socialist Labour Party *? Ovathan he internationalisteja (vaikka haiskahtavatkin ahdasmielisiltä, lahkokuntalaisilta). Onko „Internationales Flugblatt” toimitettu heille? Onko Teillä yhteyksiä *heihiin*??

Edelleen. Kirjoititte *ryhtyneenne* neuvotteluihin Charles Kerrin kanssa. Entä tulos? Hän on kuulemma luvannut julkaista *osan* meidän (Leninin ja Zinovjevin) kirjasesiamme.

Mutta nyt olette vaiti siitä... Miten tämä on ymmärrettävä ⁴⁵⁴?

„Internationale Korrespondenz” ⁴⁵⁵ kirjoitti, että Amerikan „New Review” ** on ottanut julkaistakseen Zimmerwaldin vasemmiston artikkeleja. Onko se totta? Tunnetteko „New Reviewn”?

Vastatkaa mahdollisimman pian ja seikkaperäisesti. Norjasta *suoraan* Amerikkaan liikennöivien postialusten suhteen otatte tietysti selvää *kaikesta* mitä yksityiskohtaisimmin.

Höglundin ja norjalaisten suhteen en ole *vieläkään* voinut saada selville, ovatko he saaneet „Internationales Flugblattin” ja julkaisseet sen ruotsiksi ja norjaksi, ovatko he liittyneet Zimmerwaldin vasemmistoon *virallisesti* (niin kuin Roland-Holstin „Rev. Soc. Verband” ***)? Olkaa hyvä ja pitäkää huoli, ottakaa selvää, pankaa toimeksi, morkatkaa, pakottakaa, tarkatkaa! Kertokoon Buharin Teille sen, mitä olemme kirjoittaneet hänelle erikoiskirjeessä Zimmerwaldilaisista, ja valvokaa Te täytäntöönpanoa.

Terveisiä! Teidän *Lenin*

Osoite: Herrn Uljanow (Schuhluden Kammerer). Spiegelgasse. 12. Zürich. I.

P. S. Mitä mielenkiintoisia kirjoja ja kirjasia olette tuonut mukanaan? Schlüterin Chartismin historian? Mitä muuta?

* — Sosialistinen *työväenpuolue*. *Toim.*

** — „Uusi Katsaus”. *Toim.*

*** — „Sosialistinen vallankumousliitto”. *Toim.*

P. S. Lähetän tässä „teesimme” („Vorboten” 2. numerosta).

Selostakaa sitä skandinaviaalaisille.

Lähetetty Zürichistä Kristianiaan

*Julkaistu ensi kerran v. 1924
II Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

A. M. KOLLONTAILLE

Hyvä A. M.! Paljon kiitoksia kirjeestänne. „Socialist Propaganda League'n” osoitteen lähetän, ellen ole jättänyt sitä Berniin: siinä tapauksessa lähetän sen vasta Bernistä (siis 2—3 viikon kuluttua).

Kieltäytyisiköhän „Appeal to Reason” * julkaisemasta toistamiseen „Internationales Flugblattin” 1. numeron? Kannattaako yrittää?

Entä suostuuko Socialist *Labour Party* julkaisemaan *meidän* varoillamme? Ovatko nuo ihmiset toivottomia lahkolaisia vai eivät? Onko Teillä yhteyksiä heihin? Miksi he *eivät lähetä meille* jäljennöstä Internationale Sozialistische Kommissioniin ** lähettämistään papereista? (Olen sattunut näkemään osan.) Vai ovatko he oman „idée fixensa” ***, työläisten erikoisen „taloudellisen” järjestäytymisen maanikkoja?

Kysytte: missä määrin toivottavaa on Norjan puolueen virallisen edustajan lähettäminen konferenssiin? Valveutunut ja järkevä *vase mmistolainen* nuorison edustaja on tietysti 1000 kertaa parempi kuin oikeistolainen tai 1/2-kautskyläinen puolueen edustaja.

Se on selvää. Jos voitte, niin vaikuttakaa tähän suuntaan.

Olen kovin, kovin pahoillani, että olemme eri mieltä itsemääräämiskysymyksestä. Koettakaamme väitellä perusteellisesti *ilman riitaa* (jota eräät valmistelevat meille voimiansa takaa tämän kysymyksen osalta)⁴⁵⁶... Entre nous ****: ehkä Aleksandr näyttää Teille vastaukseni N. I. Buharinin huomautuksiin (pysyköön tämä eripurai-

---

* — „Vetoamus Järkeen”. *Toim.*
 ** — Kansainväliseen sosialistiseen toimikuntaan. *Toim.*
 *** — „päähänpiintymänsä”. *Toim.*
 **** — Meidän kesken. *Toim.*

suus toistaiseksi visusti mahdollisimman suppean seuran tiedossa, mutta luotan tahdikkauteenne).

Tämä kysymys („itse määrääminen”) on perin tärkeä. Lisäksi se liittyy *erottamattomasti* aluevaltauksia koskevaan kysymykseen.

Puristan lujasti kättänne ja lähetän parhaimmat terveisiä!

Teidän *Lenin*

P. S. Lähetin hiljattain Aleksandrille paksun kirjeen. Onko hän saanut sen?

*Kirjoitettu maaliskuussa 1916
Lähetetty Zürichistä Kristianiaan*

*Julkaistu ensi kerran v. 1924
II Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

A. G. SHLJAPNIKOVILLE

Aleksandr hyvä! Kirjoitin Teille eilen lyhyesti. Tänään tekee mieli jatkaa keskustelua.

Japanilaisten ⁴⁵⁷ „ehdot” ovat kuohuttaneet minua sydänjuuria myöten. Kahdelle toimittajalle annetaan oikeus julkaista avustajan väittelykirjoitus!! Ei edes kolmelle, vaan kahdelle — kustantajat eivät siis „luota” kehenkään muuhun, paitsi itseensä ⁴⁵⁸.

Tämän kohdan tarkoitus on selvä: tahdotaan piiloutua Radekin taakse ja *kärjistää* meidän ja toisaalta hänen ja PSD:n välisiä erimielisyyksiä ⁴⁵⁹. Se ei ole väittelyä, vaan mitä pahinta juonittelua, halpamaisuuden huippu. Se on samaa kuin meidän „sysääminen” Pariisissa väittelyyn Rappoportin tai Ljovan tai Viktorjonokin taikka Bogdanovin kanssa vuonna 1911!!! Kirjoitin Teille, että puolalainen „Gazeta Robotnicza” (*helmikuussa 1916*) esiintyy meitä vastaan aivan niin kuin nuo silloiset pariisilaiset.

En astu missään nimessä toimituskuntaan, missä juonitellaan tuolla tavalla väittelyn varjolla. Koska Te, herrat japanilaiset, tahdotte auttaa hajottamaan puoluettamme, tehkää se *omalla* vastuullanne. Teillä on täysinäinen rahapussi. Julkaiskaa itse Radekin tai „Gazeta Robotniczan” „väittelyjä”: silloin *venäläiset* työläiset huomaavat heti, että olette juonittelijoita, ja ajavat teidät pois. Tahdotte *tehdä* tämän konnanteon „kollektiivisen toimituskunnan” *varjolla*. Anteeksi, mutta siihen minä en suostu, vaan paljastan teidät. Siinä vastaukseni japanilaisille tältä osalta.

Samaa sanon myös „tasa-arvoisuudesta” (seitsemän hylkääminen eli äänestys) ⁴⁶⁰. Se on entisen „pelin” jatkamista. Mitä tekemistä tässä on puoluekantaisuudella: meidän pitäisi katsoa „tasa-arvoisiksi” henkilöt, jotka ovat kunnostautuneet *kielteisessä mielessä!!* Mistä hyvästä?

Tasa-arvoisuus = oikeus pilata työtä! Minkä nimessä? mitä varten? rettelön *ikuistamiseksi*?

Ei, jos tahdotaan kokeilla *uudestaan* — laittakaamme *uusi* aikakauslehti, oikeastaan *kokoelma*, ja *yrittäkäämme* (vanha luottamus on horjahtanut) julkaista yksi kokoelma seitsemän hengen toimituskunnan voimin. *Kokeilkäämme*: tämä on suurin myönnytys, jonka voin tehdä puhtaalla omallatunnolla. Ellei koe onnistu, herrat juonittelijat ja kapitalistit eivät menetä mitään, sillä „rahapussi” voidaan aina evätä. Siinä tapauksessa julkaisemme oman kokoelmamme. Yksinkertaisesti. Selvästi. Ilman rettelöä.

Puristan lujasti kättänne ja pyydän olemaan kärsivällinen.

Teidän *Lenin*

Kirjoitettu
maalis- tai huhtikuussa 1916
Lähetetty Zürichistä Kristianiaan

Julkaistu ensi kerran v. 1929
„Proletarskaja Revoljuisija”
aikakauslehden 7. numerossa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

**VSDTP:n KESKUSKOMITEAN EHDOTUS
ISK:n * (BERNIN) TOIMESTA KOKOONTUVALLE
TOISELLE SOCIALISTIKONFERENSSILLE ⁴⁶¹**

(TEESIT PÄIVÄJÄRJESTYKSEN KOHDISTA 5, 6, 7a, 7b ja 8.)

Ilmoittaessaan toisen kansainvälisen sosialistikonferenssin koolle kutumisesta ISK julkaisi seuraavat mitä tärkeimmät päiväjärjestyksen kohdat:

5. „taistelu sodan lopettamiseksi”
6. „rauhan kysymykset”
- 7a. parlamenttitoiminta } „agitaatio ja ”
- 7b. joukkotoiminta } „propaganda” } }
8. Kansainvälinen sosialistinen toimisto.

ISK on kehottanut järjestöjä käsittelemään näitä kysymyksiä ja lähettämään ehdotuksiaan. Seuraavassa on puolueemme Keskuskomitean vastaus tähän kehotukseen:

1. Kuten jokainen sota on vain sen saman politiikan väkivaltaista jatkamista, jota sotivat vallat ja niiden hallitsevat luokat harjoittivat monia vuosia tai vuosikymmeniä ennen sotaa, niin myös rauha, johon jokainen sota päättyy, voi olla vain kyseisen sodan tuloksena tapahtuneiden todellisten voimanmuutosten huomioon ottamista ja kirjaimista.

2. Tämän vuoksi ovat teorian kannalta, sosialismin opin kannalta mitä suurinta järjettömyyttä ja tylsäpäisyyttä ja käytännön kannalta mitä pahinta työväenluokan pettämistä kaikki puheet kyseisen sodan arvioinnista „yksinkertaisten” puolustus- ja hyökkäyskäsitteiden pohjalla ja tulevan rauhan arvioinnista „yksinkertaisten” hurskaiden toivomusten pohjalla, että rauhan pitäisi olla kestävä, demokraattinen, kunniallinen j.n.e.

3. Nykyinen sota on imperialistista sotaa, t.s. sotaa, jonka ovat aiheuttaneet korkealle kehittyneen, monopolis-

* — Internationale Sozialistische Kommission — Kansainvälinen sosialistinen toimikunta. *Toim.*

tisen, sosialismiin siirtymiseen kypsän kapitalismin ristiriidat. Tätä sotaa käydään maailmanherruudesta, t.s. siitä, että saataisiin sortaa entistä tehokkaammin heikkoja kansakuntia, jakaa uudestaan maailma, alusmaat, vaikutuspiirit y.m.—jakaa ne niin, että vanhat ryövärivallat Englanti, Ranska, Venäjä luovuttaisivat osan saaliistaan nuorelle ja voimakkaammalle ryövärivallalle, Saksalle.

4. Sen vuoksi, jollei proletariaatin vallankumous kukista sotivien „suur”-valtojen nykyisiä hallituksia ja nykyisin hallitsevia luokkia, *ei k e r t a k a i k k i a a n o l e m a h d o l l i n e n m i k ä ä n m u u* rauha paitsi hieman pitempi tai lyhyempi tilapäinen välirauha imperialististen valtojen kesken, rauha, jota seuraa valtioiden sisäisen taantumuksen *voimistuminen*, kansallisen sorron ja heikkojen kansakuntien orjuutuksen *tehostuminen*, uusia sotia valmistelevien tulenarkojen ainesten *lisääntyminen* j.n.e., sillä objektiiviselta sisällöltään se politiikka, jonka imperialismiin kausi kokonaisuudessaan on synnyttänyt ja jota *kaikkien* sotivien „suur”-valtojen porvaristo on harjoittanut niin ennen *t ä t ä* sotaa kuin *s e n a i k a n a k i n*, johtaa väistämättömästi kansakuntien entistä tehokkaampaan ja pahempaan sortoon y.m.s. perustuvaan rauhaan.

5. Kun kansanjoukoissa herätetään, niin kuin useimmat julkiset sosialistiset puolueet herättävät, sellaisia ajatuksia ja toiveita, että pysyvä ja demokraattinen y.m.s. rauha nykyisten hallitusten ja nykyisin hallitsevien luokkien (t.s. porvariston ja sen kanssa liittoutuneiden tilanherrain) välillä on mahdollinen, niin se ei ole ainoastaan kansan häpeämätöntä petkuttamista, vaan myös sen tuudittamista uneen, vieroittamista pois vallankumouksellisesta taistelusta, joka tosiasiallisesti jo alkaa lakkoliikkeen ja mielenosoitusten muodossa.

6. Nimenomaan senluntoista kansan petkuttamista ja proletariaatin vieroittamista pois vallankumouksellisesta taistelusta on se „rauhanohjelma”, jota Huysmans, II Internationalen virallinen edustaja Hollannin Sozialdemokratische Arbeiter Parteien* edustajakokouksessa Arnheimissa ⁴⁶², sekä Kautsky, II Internationalen vaikutusvaltaisista teoreetikko, kaikkien maiden sosialipatrioottien ja sosialishovinistien vaikutusvaltaisista asianajajista, nyt „yksi-

* — Sosialidemokraattisen työväenpuolueen. Toim.

mielisinä” tarjoavat. Heidän ohjelmansa muodostuu siitä, että hyväksytään sanallisesti ja ulkokultaisesti eräät demokraattiset hyvät toiveet: aluevaltausten ja sotakorvausten kieltäminen, kansakuntien itsemäärääminen, ulkopoliittikan demokratisoiminen, sovinto-oikeudet valtioiden välisten selkkausten selvittämistä varten, aseistariisunta, Euroopan Yhdysvallat y.m. y.m.s.

7. Sitä, että tämä „rauhanohjelma” on pelkkää ulkokultaisuutta, todistaa havainnollisimmin toisaalta se, että sen ovat sanallisesti hyväksyneet useat sotivien maiden porvarilliset pasifistit ja demagogiaa harjoittavat ministerit, ja toisaalta se, että ilmeiset (notorisch) shovinistit ovat esittäneet samaa toisen sotivien valtojen ryhmän „sosialistien” konferenssissa Lontoossa (II. 1915) ja toisen ryhmän konferenssissa Wienissä (IV. 1915)⁴⁶³. Nimenomaan ne „sosialistit”, jotka menevät ryöstösotaa käyviin porvarillisiin ministeristöihin, ovat äänestäneet sotalainojen puolesta, auttaneet sodankäyntiä osallistumalla erilaisiin järjestöihin ja laitoksiin y.m., nimenomaan ne, joiden *todellisenä* politiikkana on vanhojen ja uusien aluevaltausten, siirtomaasorron y.m. puolustaminen, julistavat koko maailmalle omaa „rauhanohjelmaansa”, joka sisältää aluevaltausten kieltämisen j.n.e.

8. Kun II Internationalen suurin auktoriteetti Kautsky julisti koko maailmalle toukokuun 21 p:nä 1915 („Neue Zeit”), että tämä Lontoossa * ja Wienissä ilmennyt „sosialistien” yhteisymmärrys ja „yksimielisyys” kansakuntien „itsenäisyys”- eli itsemääräämisperiaatteen suhteen todistaa II Internationalen „yksimielisyyttä” ja „elinvoimaisuutta” „rauhanohjelman” muodossa⁴⁶⁴, niin tämä mitä huutavimman ja häikäilemättömimmän ulkokultaisuuden ja työläisten petkuttamisen puolustaminen ja siunaaminen ei ole lainkaan sattuma, vaan järjestelmällistä politiikkaa, jota useissa maissa harjoittavat henkilöt, jotka sanoissa ilmoittavat olevansa „internationalisteja”, mutta todellisuudessa kaunistelevat imperialistista sotaa soveltamalla siihen „isänmaan puolustus”-aatetta ja lujittavat sosialismin pettäneiden sosialishovinistien herruutta työväenliikkeessä kehottamalla „yhtenäisyyteen” heidän kanssaan. Tätä työväenluokalle mitä vahingollisinta ja vaarallisinta

* Käsikirjoituksessa on erehdyksessä sanottu „Kööpenhaminassa”. *Toim.*

politiikkaa harjoittavat Kautsky, Haase y.m. Saksassa, Longuet, Pressemanne y.m. Ranskassa, useimmat johtomiehet Englannissa, Axelrod, Martov ja Tshheidze kumppaneineen Venäjällä, Treves ja muut Italiassa (ks. italialaisen puolueen pää-äänenkannattajassa, „*Avanti!*” lehdessä 5. III. 1916 ollutta uhkausta paljastaa Treves ja muut „reformistipossibilistit” siinä suhteessa, ketkä „ovat turvautuneet kaikkiin keinoihin häiritäkseen puoluehallinnon ja Oddino Morgarin toimintaa, jonka pyrkimyksenä on ollut Zimmerwaldin yhdistys ja itse uusi Internationale”)⁴⁶⁵. Tätä työväenluokalle mitä vaarallisinta maailmanpolitiikkaa voidaan nimittää sen arvovaltaisimman edustajan nimen mukaan *kautskylaiseksi* politiikaksi.

9. Sosialistit eivät voi kieltäytyä taistelemasta reformien puolesta. Heidän on äänestettävä muun muassa myös parlamenteissa kaikkien, mitättömimpienkin parannusten puolesta, jotka kohentavat joukkojen asemaa, esimerkiksi sen puolesta, että lisättäisiin hävityksen kohteiksi joutuneiden seutujen asukkaiden avustamista, kansallisen sorron lieventämisen y.m.s. puolesta. On kuitenkin ilmeistä, että *kyseisen* sodan ja *siitä* seuraavan rauhan pohjalla on tällainen reformistinen toiminta joukkojen aseman parantamiseksi mahdollista vain mitättömän pienessä mitassa. Huutavaa joukkojen petkuttamista olisi juurruttaa niihin joko välittömästi tai välillisesti sellaista ajatusta, että *kyseisen* sodan asettamat kysymykset voidaan ratkaista reformien tietä. Sillä *tämä* sota on luonut vallankumouksellisen tilanteen Eurooppaan nostamalla päiväjärjestykseen imperialismin *perustavimmat* kysymykset, joita ei voida olla ratkaisematta imperialistiseen tapaan, paitsi Euroopan nykyisten hallitusten ja hallitsevien luokkien vallankumouksellisen kukistamisen tapauksessa. Tämän vuoksi sosialistien tärkeimpänä ja perustehtävänä taistelussa pysyvän ja demokraattisen rauhan puolesta tulee olla: ensinnäkin *vallankumouksellisen joukkotaistelun* välttämättömyyden selittäminen joukoille, sen säännöllinen propagoiminen ja vastaavanlaisen järjestön perustaminen; toiseksi se, että paljastetaan niin porvarillisten pasifistien kuin myös sosialistien, varsinkin kautskylaisten *tekopyhät* ja *valheelliset* korupuheet rauhasta ja II Internationalen „yksimielisyydestä” „rauhanohjelman” suhteen. Nuo puheet ovat kahta suuremmalla syyllä tekopyhiä „socialistien”

suussa, jotka porvaristoa myötäillen väittävät, ettei nykyistä imperialistista sotaa voida muuttaa sosialismin puolesta käytäväksi kansalaissodaksi ja vastustavat kaikkea sen suuntaista vallankumouksellista toimintaa.

10. „Rauhanohjelman” kohdalta nykyään vallitsevassa tekopyhyydessä on keskeinen sija sillä, että muka yksimielisesti hyväksytään taistelu *vanhoja* ja *uusia aluevaltauksia* vastaan. Mutta ne, jotka puhuvat aluevaltauksista ja niiden vastustamisesta, eivät jaksata eikä eivät suurimmalta osaltaan tahdo käsittää, *mitä aluevaltaus on*. On selvää, ettei aluevaltauksiksi voida sanoa mitä tahansa „vieraan” alueen liittämistä toiseen, sillä yleensä nämä sosialistit suhtautuvat myönteisesti kansakuntien välisten rajojen poistamiseen, kansakuntien lähentymiseen ja yhteensulautumiseen, entistä suurempien valtioiden muodostamiseen. On selvää, ettei aluevaltauksena voida pitää mitä tahansa status quon rikkomista: sellainen olisi mitä pahinta taantumuksellisuutta ja historiatieteen peruskäsitteiden pilkkaamista. On selvää, ettei aluevaltauksena voida pitää mitä tahansa väkivaltaista, sodan kautta tapahtuvaa liittämistä, sillä sosialistit eivät voi vastustaa väkivaltaa, jos sitä käytetään väestön enemmistön eduksi ja ihmiskunnan edistyksen eduksi. On selvää, että aluevaltauksiksi voidaan katsoa ja on katsottava vain *vastoin* sen väestön *tahtoa* suoritettu alueen liittäminen. Toisin sanoen aluevaltaus-käsite liittyy erottamattomasti *kansakuntien itsemääräämisen* käsitteeseen.

11. Nimenomaan *tämän* sodan pohjalla, syystä että se on imperialistista sotaa *molempien* sotivien „suur”-valtaryhmien taholta, on täytynyt syntyä ja on syntynytkin sellainen ilmiö, että porvaristo ja sosialishovinistit „*vastustavat*” voimaperäisesti „aluevaltauksia”, *mikäli* niitä on suorittanut tai suorittaa *vihollisvaltio*. Südekum ja hänen itävaltalaiset ja saksalaiset ystävänsä ja puolustajansa aina Haasea ja Kautskya myöten ovat vaiti aluevaltauksista, jonka Saksa on suorittanut Elsass-Lothringenin, Tanskan, Puolan y.m. suhteen, mutta hyvin usein „*vastustavat* aluevaltauksia”, joita Venäjä on suorittanut Suomen, Puolan, Ukrainan, Kaukasian y.m. suhteen ja Englanti Intian suhteen j.n.e. Toisaalta englantilaiset, ranskalaiset, italialaiset ja venäläiset Südekumit, t.s. Hyndman, Guesde, Vanderfelde, Renaudel, Treves, Plehanov, Axelrod, Tshheidze ja

kumpp. ovat vaiti Englannin aluevaltauksista Intian suhteen, Ranskan aluevaltauksista Nizzan tai Marokon suhteen, Italian aluevaltauksista Tripoliin tai Albanian suhteen, Venäjän aluevaltauksista Puolan, Ukrainan y.m. suhteen, mutta sitä vastoin *enimmäkseen* „vastustavat aluevaltauksia”, joita Saksa suorittaa.

On selvää, että tuollainen „aluevaltausten vastustaminen” sosialishovinistien ja kautskylaisten taholta on läpeensä tekopyhää, ja sellaista vastustusta porvaristo tukee sekä välittömästi, myöntämällä miljoonia ja taas miljoonia shovinistisen propagandan harjoittamiseen, että välillisesti, myöntämällä legalisuusmonopolin vain sosialishovinisteille ja kautskylaisille.

On selvää, että niin ranskalaiset „sosialistit”, jotka puoltavat Elsass-Lothringenista käytävää sotaa, kuin myös saksalaiset sosialistit, jotka eivät vaadi Elsass-Lothringenille vapautta erota Saksasta, ovat samanlaisia aluevaltausten kannattajia, vaikka he kuinka vakuuttaisivat päinvastaista. On selvää, että ne venäläiset „sosialistit”, jotka puheissaan tai kirjoituksissaan vastustavat „venäjän hajoamista” taikka puoltavat nyt suoranaisesti tai välillisesti sotaa — jota käydään siitä, kuka saa orjuuttaa Puolaa — „rauha ilman aluevaltauksia”-tunnuksen nimessä, ovat samanlaisia aluevaltausten kannattajia j.n.e. j.n.e.

12. Ettei „aluevaltausten vastustaminen” muuttuisi pelkäksi korulauseeksi taikka inhottavaksi teeskentelyksi, sosialistien on: *ensinnäkin* selitettävä joukoille, että proletariaatin on käytävä vallankumouksellista taistelua, vallattava valtiovalta ja suoritettava sosialistinen kumous, jolle imperialismin kausi ja nykyinen imperialistinen sota ovat luoneet kaikki edellytykset ja joka yksin pystyy takaamaan pysyvästi ja kaikkialla kansakunnille itsemääräämisoikeuden, t.s. vapauttamaan sorretut kansakunnat ja lähentämään kansakuntia ja liittämään ne yhteen kaikkien kansakuntien proletariaatin ja työtätekevien joukkojen tasa-arvoisuuden ja yhteisymmärryksen eikä väkivallan pohjalla; — *toiseksi* ryhdyttävä heti harjoittamaan mahdollisimman laajaa propagandaa ja agitaatiota varsinkin „suur”-valloissa julkisten sosialistipuolueiden verhottua shovinismia ja aluevaltauspolitiikkaa vastaan. Sosialistien tulee selittää joukoille, että se englantilainen sosialisti, joka ei taistele nyt Irlannin, Intian y.m. eroamisvapauden

puolesta,— se ranskalainen sosialisti, joka ei taistele Ranskan alusmaiden vapautuksen puolesta eikä vastusta Elsassin ja Lothringenin y.m. liittämiseksi käytävää sotaa,— se saksalainen sosialisti, joka ei taistele Elsass-Lothringenin, tanskalaisten, puolalaisten, belgialaisten, serbialaisten y.m. eroamisvapauden puolesta,— se venäläinen sosialisti, joka ei taistele Ukrainan, Suomen y.m. eroamisvapauden puolesta eikä vastusta Puolasta käytävää sotaa,— se italialainen sosialisti, joka ei taistele Tripoliin, Albanian j.n.e. eroamisvapauden puolesta,— se hollantilainen sosialisti, joka ei taistele Hollannin Intian eroamisvapauden ja riippumattomuuden puolesta,— se puolalainen sosialisti, joka ei taistele puolalaisten sortamien juutalaisten ja ukrainalaisten täydellisen vapauden ja tasa-arvoisuuden puolesta, j.n.e. on sosialisti ja internationalisti vain sanoissaan, mutta käytännössä hän on shovinisti ja aluevaltauspolitiikan kannattaja.

13. Zimmerwaldin manifestista ja 10. II. 1916 päivätyistä ISK:n kiertokirjeistä (Bulletiini № 3)⁴⁶⁶ seuraa väistämättömästi, että kaikkalainen „sota sotaa vastaan” ja „rauhantaistelu” on *lekopyhyyttä*, ellei se liity erottamattomasti viipymättömään *vallankumoukselliseen joukkotaisteluun*, sen propagoimiseen ja valmistelemiseen. Mutta tämä johtopäätös on esitettävä suoraan ja selvästi. On ensinnäkin selitettävä joukoille, mihin vallankumouksellisen joukkotaistelun kehitys voi ja mihin sen *täytyy* (muß) johtaa tilanteessa, jolloin Euroopassa käydään sotaa. Se johtaa väistämättä imperialistisen sodan muuttumiseen sosialismin puolesta käytäväksi kansalaissodaksi. Tähän *vihjataan*, kun sanotaan, että työläisten on mieluummin kaaduttava oman asiansa kuin vieraan asian puolesta. Vihjailu ei kuitenkaan riitä. Joukoille on asetettava selvästi suuri, vaikkakaan ei ehkä läheinen päämäärä. On tiedettävä, mihin ja miksi on kuljettava. Toiseksi, kun kehoitamme joukkoja taistelemaan hallitustaan vastaan „kyseisen maan sotilaallisesta asemasta riippumatta”, niin täten me emme yksinomaan torju periaatteessa sitä, että „isänmaan puolustaminen” *tässä* sodassa on sallittavaa, vaan myös tunnustamme *toivottavaksi* jokaisen *porvarillisen* hallituksen tappion, jotta tuo tappio muutettaisiin vallankumoukselliseksi. Ja se on sanottava suoraan: vallankumouksellinen joukkotaistelu ei voi muodostua kansainväliseksi, elleivät

sen valveutuneet edustajat liity avoimesti yhteen *kaikkien* porvarillisten hallitusten tappion ja kukistamisen nimessä. Kolmanneksi — ja tämä on tärkeintä — vallankumouksellista joukkotaistelua *ei voida* käydä, ellei perusteta kaikkialla, ei ainoastaan ylhäällä, vaan myös joukkojen keskuudessa illegaalista järjestöä suorittamaan propagandaa, valmistelemaan ja harkitsemaan tuon taistelun kulkua ja edellytyksiä. Koska Saksassa on ollut katumielenosoituksia, koska Ranskassa on saatu rintamakirjeitä, joissa kehoitetaan olemaan *merkitsemättä* sotalainen, koska Englannissa, Venäjistä puhumattakaan, on ollut joukkolakkoja, niin tämän taistelun edistämiseksi, sen yhtenäistämiseksi kansainvälisessä mitassa on ehdottomasti valaistava *vapaassa, t.s. illegaalisessa* lehdistössä *jokaista* tällä tiellä otettua askelta, tarkastettava saavutuksia, punnittava niiden edellytyksiä, yhtenäistettävä ja kehitettävä taistelua. Ilman illegaalista järjestöä ja illegaalista lehdistöä „joukkotoiminnan” tunnustaminen jää (niin kuin Sveitsissä onkin tapahtunut) pelkäksi sanahelinäksi*.

14. Sosialistien parlamenttitaistelua (Aktion) koskevassa kysymyksessä on otettava huomioon, että Zimmerwaldin päätöslauselmassa ei ainoastaan osoiteta myötätuntoa viittä puolueeseemme kuuluvaa Valtakunnanduuman sosialidemokraattista jäsentä kohtaan, jotka on tuomittu karkotettaviksi Siperiaan, vaan *kannatetaan* myös heidän taktiikkaansa. Mahdotonta on olla joukkojen vallankumouksellisen taistelun kannalla ja samalla tyytyä sosialistien *pelkästään* julkiseen, *pelkästään* reformistiseen parlamenttitoimintaan; siitä seuraa vain aiheellista tyytymättömyyttä työläisten keskuudessa ja heidän kääntymisensä sosialidemokratiasta parlamentinvastaiseen anarkismiin tai syndikalismiin. On sanottava selvästi ja kaikkien kuullen, että parlamenteissa olevien sosialidemokraattien tulee käyttää hyväkseen asemaansa, *ei ainoastaan* esiintyäkseen parlamenteissa, vaan myös edistääkseen kaikin tavoin, *ulkoparlamentaarista tietä* työläisten illegaalista järjestäytymistä ja vallankumouksellista taistelua, ja että *joukkojen* on itsensä *tarkkailtava* illegaalisen järjestönsä kautta johtomiestensä tämänsuuntaista toimintaa.

* Kohdat 12 ja 13 on käsikirjoituksessa pyyhitty yli. *Toim.*

15. Kansainvälisen Sosialistisen Toimiston koolle kutsu-
mista koskeva kysymys, joka on asetettu kokoontuvan toi-
sen kansainvälisen sosialistikonferenssin päiväjärjestyk-
seen, herättää kiertämättömästi tärkeämmän ja periaatteel-
lisemmän kysymyksen: onko vanhojen puolueiden sekä
II Internationalen yhtenäisyys mahdollista? Mitä laajem-
paa kannatusta saa joukoissa Zimmerwaldin yhdistys, sitä
käsittämättömämmäksi käy joukoille ja sitä vahingollisem-
paa niiden taistelun kehittämiseksi on se epäjohdonmukai-
nen ja arkaileva asennoituminen, joka oikeastaan on van-
hojen puolueiden ja II Internationalen samaistamista
porvarillisen politiikan kanssa työväenliikkeessä (ks. Zim-
merwaldin manifestia ja 10. II. 1916 päivätyä ISK:n
kiertokirjettä) ja toisaalta sitä, ettei uskalleta erota niistä
ja luvataan laskea ISK hajalle heti kun vanha Kansain-
välinen Sosialistinen Toimisto on kokoontunut.

Tuosta lupauksesta *ei* äänestetty eikä sitä edes käsitelty
Zimmerwaldissa.

Zimmerwaldista kuluneen puolen vuoden aikana on käy-
nyt entistä selvemmäksi, ettei kahtiajakautumista voida
välttää, ettei yhdessä vanhojen puolueiden kanssa voida
suorittaa sitä työtä, johon Zimmerwaldin manifesti keho-
taa, että kahtiajakautumisen pelko jarruttaa kaikkea
tämänsuuntaista toimintaa. Saksassa ei ainoastaan ISD-
ryhmä * ole tuominnut kahtiajakautumisen pelkoa ja esiin-
tynyt avoimesti yhtenäisyyden saarnaajien tekopyhyyttä
vastaan, vaan myös *Reichstagsfraktionin* ** jäsen Otto
Rühle, K. Liebknechtin läheisin toveri, on kannattanut julki-
sesti kahtiajakautumista. Ja „Vorwärts” ei ole kyennyt
esittämään Rühleä vastaan yhtäkään vakavaa, yhtäkään
rehellistä todistetta. Ranskassa sosialistisen puolueen
jäsen Bourderon vastustaa sanallisesti kahtiajakautumista,
mutta käytännössä hän on ehdottanut kongressin hyväk-
syttäväksi päätöslauselman, joka suoranaisesti „désap-
prouve (desavuo) CAP (Comité Administratif Permanent =
puolueen Keskuskomitean) ja GP” (Groupe Parlemen-
taire = parlamenttiryhmän). On selvää, että sellaisen pää-
töslauselman hyväksyminen merkitsisi puolueen viipymä-
töntä ja ehdotonta kahtiajakautumista. Englannissa jopa

* — Internationale Sozialisten Deutschlands — Saksan kansainväliset sosialis-
tit. *Toim.*

** — Valtiopäivien puolue ryhmän. *Toim.*

maltillisen „Labour Leaderin” palstoilla T. Russel Williams on avoimesti ja usean kerran vaatinut välttämätöntä kahtiajakautumista saaden tukea eräiltä puolueen jäseniltä. Amerikassa, vaikka sosialistinen puolue onkin muodollisesti yhtenäinen, sen eräät jäsenet kannattavat militarismia ja sotaa (n.s. preparednessia *) ja toiset, m.m. E. Debs, entinen sosialistien presidenttiehdokas, kehottavat avoimesti sodan vaaran johdosta kansalaissotaan sosialismin puolesta.

Kahtiajako on tosiasiallisesti jo tapahtunut kaikkialla maailmassa, ja se, että suljetaan silmät näkemästä tätä, koituu vain vahingoksi zimmerwaldilaisille, saattaa heidät naurettavaan asemaan joukkojen edessä, jotka tietävät mainiosti, että jokainen askel, jonka *he* ottavat *toiminnassaan* Zimmerwaldin hengessä, tietää kahtiajaon jatkumista ja syvenemistä.

On oltava miehuullisia ja tunnustettava avoimesti se, mikä on väistämätöntä ja mikä on jo tapahtunut, on luovuttava sellaisista vahingollisista harhaluuloista, että yhtenäisyys niiden kanssa, jotka „puolustavat isänmaata” nykyisessä sodassa, on mahdollista, on autettava joukkoja vapautumaan niiden johtajien vaikutuksesta, jotka „johtavat niitä harhaan” (ks. 10. II. 1916 päivättyä ISK:n kierto-kirjettä) taikka valmistelevat „armahtamisen” avulla „salaliittoa” (Pakt) sosialismia vastaan.

Tällainen on ehdotuksemme päiväjärjestyksen kysymyksestä, joka koskee Haagin Kansainvälisen Sosialistisen Toimiston koolle kutsumista.

Kirjoitettu huhtikuun alussa v. 1916

*Julkaistu ensi kerran marraskuun
6—7 pnd 1927 „Pravda” lehdessä
255. numerossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

---

* — valmiutta. *Toim.*

A. M. KOLLONTAILLE

Hyvä A. M.! Sain vast'ikään tietää Aleksandrin Grigorille lähettämästä kirjeestä, miten murehdittavasti on käynyt tovereille siinä kaupungissa, josta Aleksandr saapui ⁴⁶⁷.

Toivottavasti turvaudutte kaikkiin yhteyksiinne ja teette kaiken voitavanne, mahdollisen ja mahdottoman, pelastaaksenne heidät pulasta ja auttaaksenne heitä kaikin tavoin.

Olen päättänyt olla kirjoittamatta Brantingille, koska suositukseni saattaa koitua nyt *joka* suhteessa — käsitettähän — vahingoksi. Lienee parasta, jos Te alatte edistää asiaa norjalaisten ystävienne kautta. Jos tarvitaan jotakin muuta, niin sähköttäkää.

(Entä jos toimisitte tarpeen vaatiessa Tanskan kautta? Hyvä olisi yrittää myös Saksan sosialidemokraattisten edustajien kautta, mutta oikeistolaiset ovat kovin vihaisia Teille. Jos voisitte sentään yrittää Saksan *ei*-oikeistolaisten sosialidemokraattien kautta...)

Ihmettelen, että Aleksandr on saanut minulta vain yhden kirjeen. Olen lähettänyt hänelle kolme: toisen lähetin siihen kaupunkiin, josta Aleksandr saapui („puoluesihteerille”, kansantalon osoitteella — soittakaa sinne jos sopii); kolmannen lähetin hänen nykyisellä osoitteellaan. Toivottavasti hän on nyt saanut kolmannen. Odotan häneltä kirjeitä, mutta kun hän on niin kovin haluton kirjoittamaan. Paljon terveisiä hänelle sekä minulta että N. K:lta. Teille myös.

Teidän *Lenin*

Uljanow. Spiegelgasse. 12. Zürich.

*Kirjoitettu huhtikuun 4 p:nä 1916
Lähetetty Zürichistä Kristianiaan*

*Julkaistu ensi kerran v. 1924
II Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

A. M. KOLLONTAILLE

Hyvä A. M.! Tiedätte tietystikin, että kesäkuun 26:nneksi Huysmans kutsuu kokoon puolueettomat ⁴⁶⁸. On yritettävä, että Skandinavian maista olisi joku „meikäläinen”, ja harrittava hyvin, miten hänen on meneteltävä. Olkaa hyvä ja kirjoittakaa mahdollisimman pian (että ehtisimme ottaa kirjeyhteyden), onko mitään toiveita sellaisesta.

Seuraatteko Saksan sosialidemokraattien lehtiä? „Volksfreund” * ⁴⁶⁹ (Braunschweig) vastasi Huysmansille sattuvasti, kun taas oikeistolaisten äänenkannattaja Chemnitzer „Volksstimme” ** ilmoitti *yhtyvänsä täydellisesti* Huysmansin esittämään zimmerwaldilaisten arvosteluun ⁴⁷⁰.

Eikö ole toivua Höglundin saaman tuomion kumoamisesta? Ennen kuulumatonta, uskomatonta julmuutta ⁴⁷¹!!

Puristan lujasti kättänne.

Teidän *Lenin*

Paljon terveisiä Nik. Ivanovitshille, jolta oli sähkö, muttei kirjettä. Koko sydämeistäni toivotan hänelle pikaista lepoa ja toipumista. Miten ovat hänen raha-asiansa?

P. S. Eikö 75 kruunua ole liian kallis hinta englanninkielisestä kirjasesta ⁴⁷²? Eiköhän pitäisi odottaa?

Kirjoitettu v. 1916
huhtikuun 19 ja toukokuun 7 pn välillä
Lähetetty Zürichistä Kristianiaan

Julkaistu ensi kerran v. 1924
II Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* — „Kansan Ystävä”. Toim.
** — Chemnitzin „Kansan Ääni”. Toim.

A. G. SHLJAPNIKOVILLE

Aleksandr hyvä! Konferenssi on päättynyt, sen manifesti julkaistu (toukokuun 1 pnä)⁴⁷³. Toivottavasti saatte „Ber-ner Tagwachtia” tai muuta sveitsiläistä lehteä? Ellette saa niin kirjoittakaa, lähetämme ranskankielisen tekstin.

Grigori valmistelee konferenssista seikkaperäistä kirjettä, joka lähetetään Teille.

Manifesti on siis hyväksytty — on otettu askel eteenpäin, sillä sen ovat hyväksyneet ranskalaiset edustajat (kolme, eräs heistä on puoleksi shovinisti Brizon)⁴⁷⁴. On hyväksytty pasifismia arvosteleva päätöslauselma ja Kansainvälistä Sosialistista Toimistoa koskeva ja sitä kärkevästi arvosteleva päätöslauselma. Yleensä tämä on *kuitenkin*, lukemattomista puutteellisuuksista huolimatta, askel kohti pesäeroa sosialipatrioteista.

Vasemmisto oli tällä kertaa voimakkaampi: serbialainen, kolme sveitsiläistä, yksi ranskalainen (ei edustaja; ei ryhmästä, vaan omasta puolestaan) voimistivat vasemmistoamme. Edelleen kaksi saksalaista („Internationale” ryhmästä)⁴⁷⁵ olivat puolellamme peruskysymyksessä.

Oletteko nähnyt Huysmansin manifestia? Siinä „vihjataan” ilmeisen ilkeämielisesti meihin! „Volksfreund” (Braunschweig) on vastannut hänelle sattuvasti.

Japanilaisten suhteen olemme päättäneet tehdä vielä yhden, toivottavasti viimeisen, sovintoyrityksen: 1) kaikki vanhat sopimukset (suulliset) kumotaan; 2) tehdään sopimus numeroa toimittavan Pää-äänenkannattajan toimituskunnan ja *julkaisijain* välillä vihko vihkolta, siis jokaisen vihkon osalta erikseen; 3) 3. numero julkaistaan Bernissä (Tukholmassa ei ilmeisestikään voida).

Koettakaapa — syntyykö vai ei. Ellei, niin julkaisemme „Sbornik Sotsial-Demokratian”. Odottaa ei voida⁴⁷⁶.

Kas tässä 3. numeron suunnitelma:

- 1) Aineistoa Venäjältä (kolmisen arkkia).
- 2) Pää-äänenkannattajan toimituskunnan teesit itsemääräämisoikeudesta.
- 3) Leninin kirjoitus samasta aiheesta.
- 4) 2. Zimmerwaldin konferenssi. Grigori Zinovjev tai Lenin.
- 5) Buharin: taloudellinen aihe.
- 6) Ljalin korkeista elinkustannuksista.
- 7) Aleksandr — Venäjältä.
- 8) Serbialainen ja italialainen ovat luvanneet kirjoituksensa.
- 9) Venäjän-aiheita. Grigori Zinovjev.
- 10) Radek — jatkoa (?? tuskin kannattaa. Mielestäni ei)*.
- 10) Kollontai — Amerikasta.
- 11) Lättiläinen.
- 12) Varin ⁴⁷⁷.
- 13) Työläisnaisten liike.
- 14) Kirjallisuusesittelyä.
- 15) Trotskista, Martovista ja Tshheidzen ryhmäkunnasta...

Harkitkaa, *tunnustelkaa maaperää*, tiedustelkaa tahdikkaasti ja vastatkaa pian ⁴⁷⁸.

Puristan lujasti kättänne ja toivotan kaikkea menestystä.

Teidän *Lenin*

P. S. Juutalaiskokoelman ⁴⁷⁹ suhteen, kuten Nadja on jo kirjoittanut, olen samaa mieltä kanssanne. Aineistosta Nadja on kirjoittanut Berniin usean kerran. Terveisiä Aleksandra Mihailovnallesi!

Teidän *Lenin*

Kirjoitettu

toukokuun alkupuoliskolla v. 1916
Lähetetty Zürichistä Kristianiaan

Julkaistu ensi kerran v. 1924
II Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

---

* Käsikirjoituksessa on tämä rivi pyyhitty yli. V. I. Lenin on tarkoittanut jatkoa „Neljännes vuosisata imperialismin kehitystä” nimiseen K. Radekin kirjoitukseen, joka julkaistiin „Kommunistin” 1.—2. numerossa. *Toim.*

V. A. KARPINSKILLE

Hyvä V. K.! Sopimuksemme mukaisesti aion käydä Genevessä ja Lausannessa pitämässä esitelmän „Kaksi virtausta kansainvälisessä työväenliikkeessä” (sanoitte tämän nimen olevan parempi kuin „Kaksi Internationalea”, jota käytin täällä esitelmöidessäni).

Elleivät ehdot ole muuttuneet ja jos matkani korvautuu, niin olkaa hyvä ja määrätäkää se pidettäväksi parin viikon kuluttua (*seuraavana päivänä Lausannessa*)⁴⁸⁰.

Jään odottamaan vastausta.

Minun pitäisi työskennellä päivä Geneven kirjastossa (yleisessä)⁴⁸¹. Voisitteko ottaa selvää, olisiko se sattumalta kiinni muina kuin pyhäpäivinä?

Salutations *!

Teidän *Lenin*

*Kirjoitettu toukokuun 17 pnä 1916
Lähetetty Zürichistä Geneveen*

*Julkaistu ensi kerran v. 1929
XI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjotuksen mukaan

---

* — Terveisiä! *Toim.*

A. G. SHLJAPNIKOVILLE

Aleksandria varten

23. V. 1916.

Hyvä ystävä! Sain juuri Grigorilta hänelle osoittamanne 19. V päiväämännä kirjeen.

Kirjoitatte, että „kirjeenvaihto ja neuvottelut 'Kommunistin' kanssa kyllästyttävät hirveästi”. Ymmärrän Teitä täydellisesti, mutta olkaa kuitenkin kärsivällinen! Eihän tosiaankaan saa hermostella ja antautua epätoivon valtaan, koska kerran olette ottanut käydäkseen neuvotteluja. Se ei totta tosiaan ole proletaarista.

Asetatte kaksi kysymystä: (1) vielä kahden hengen (Pää-äänenkannattajan kannalla olevan) kooptointi toimituskuntaan; (2) „Väittelyosaston” järjestäminen „Kommunistiin”.

Ensimmäisestä kohdasta kirjoitatte: „Keskustellessani heidän kanssaan sain selville, ettei heillä ole mitään sitä vastaan, vaikka tietysti käykin hieman sydämelle.”

Aloin harkita suunnitelmaanne. Muiden kuin kynämiesten ottaminen olisi mielestäni (varsinkin kaikkien surkeiden kokeilujen jälkeen) suorastaan riettautta ja sellainen teko, jota ei voida puolustaa puolueen edessä. Yksi kynämies voitaisiin ehkä löytää (minulla on yksi tähtäimessä; on otettava selvää ja harkittava vielä ja vielä kerran ennen kuin sanotaan jaa taikka ei). Toisen suhteen asia on vaikeampi.

Ettekö voisi käytännöllistä toteuttamista silmällä pitäen muuttaa suunnitelmaanne seuraavasti: joko Pää-äänen-

kannattajan toimituskunta kooptoi omasta toimestaan (silloin tulisi olemaan 7) kaksi *puolueen kynämiestä*, jos se löytää sellaisia; tai jos se löytää vain yhden, kustantajat (P. ja N. Kijevski) lähettävät keskuudestaan yhden edustajan toimituskuntaan? (Siinä tapauksessa olisi 5: Buharin + kustantaja + 3 täällä).

(Varsinkin viimeksi mainittu miellyttäisi henkilökohtaisesti minua, sillä silloin (a) ei tarvitsisi *etsiä* toimittajia; (b) ei vähennettäisi kustantajain „oikeuksia”, koska on saman tekevää, onko yksi yhtä vastaan vai kaksi kahta vastaan; (c) toimituskunta muodostuisi kynämiehistä, mikä on perin tärkeää puolueen kannalta ja ulkomailla ilmenevän toimittajapyrkyyden vastustamiseksi.)

Harkitkaa tätä ja vastatkaa (jos sopii, tunnustelkaa maaperää ystäviltä).

„Väittelyosaston” suhteen suunnitelmanne on väittelykelpoinen, mikäli se järjestetään käytännöllisesti ja poistetaan eräs seikka, jota Te ette ole voinut ottaa huomioon.

Käytännöllisesti — se merkitsee, että määrätään tarkasti, kenellä on *oikeus* väittelykirjoituksen julkaisemiseen. Kaikilla toimituskunnan jäsenillä. Se on kiistatonta. Riittääkö tämä? Luullakseni riittää. Toimituskuntaan tulee kuulu-
maan 5—7 henkeä.

„Seikka” on seuraava. Väittely puolueen sisällä. Ehdottomasti. Entä erimielisyyksien lietsominen tai oven avaaminen *ulkomaisille ryhmille*, jotka eivät kuulu puolueeseen?? Siinä on asian ydin. Kustantajat tekivät „Kommunistin” mahdottomaksi, sillä he eivät tahtoneet väitellä, he eivät kirjoittaneet eivätkä valmistelleet yhtään mitään väittelyä varten, vaan he tahtoivat pelata sillä, että Radek pyrki tunkeutumaan puolueemme rakoihin sivusta. Sekä Radek että „nasheslovolaiset” ja monet muut ulkomaiset ryhmät yrittävät kaikin tavoin aiheuttaa väittelyn *varjolla* keskuudessamme rakoilua, paisuttaa tyytymättömyyttä, jarruttaa työtä (vanhaa ulkomailla olevien vehkeilyä!).

Ette kai tiedä, että Radek on tunkenut meidät pois „Vorboten” toimituksesta? Ensin sovittiin, että muodostetaan yhteinen toimitus kahdesta ryhmästä: (1) hollantilaiset (ehkä + Trotski) ja (2) me (s.o. Radek, Grigori ja minä). Tämä sopimus teki meidät tasa-arvoisiksi toimituksessa.

Radek juonitteli kuukausikaupalla ja sai „emännän” (Roland-Holstin) *luopumaan* tästä suunnitelmasta. Meistä tehtiin avustajia. Toden totta!

Onko tarkoituksenmukaista antaa tästä uroteosta Radekille palkinnoksi „väittely”-oikeus ja julkaisijoille oikeus piilottautua Radekin selän taa? Se ei olisi enää väittelyä, vaan rettelöintiä ja juonittelua. (1) „Gazeta Robotnicza” (II. 1916), jossa Radek on mukana, julkaisi aito rettelöhenkisiä kirjoituksia meitä vastaan ja „nasheslovolais”-luontoisen päätöslauselman. (2) Nyt ovat Irlannin kapinan arvioinnissa (mitä tärkein kysymys, niinhän? eikä pelkkää „teoriaa”!) sekä Radek⁴⁸² että Kulisher (kadetti „Retshissä”)⁴⁸³ päätyneet samaan nimittämällä sitä kaistapäisesti „mellakaksi”.

Uskomatonta mutta totta!

Jos kustantajat tahtovat „väittelyn” varjolla suoda puhujalavan kaikille ulkomaisille ryhmille, jotka haluavat taistella puolueitamme vastaan siihen kuulumatta, se ei ole väittelyä vaan vehkeilyä.

× Elleivät tahdo, niin miksi ei määrättäisi tarkasti, että esimerkiksi väittelyoikeus rajoittuu (1) toimituskunnan jäseniin; (2) Venäjällä toimiviin järjestöihin; (3) ulkomaisen järjestön komiteaan⁴⁸⁴, joka on puolueen ulkomainen järjestö?

× „Kommunist” oli meidän sekä hollantilaisten ja Radekin liitto. Tätä liittoa on muutettu niin, että hollantilaisradekilaisessa aikakauslehdessä meidät alennettiin toimittajista avustajiksi. Älkää olko sellaisten vahingollisten harhaluulojen vallassa, että liitto on jäänyt entiselleen!! Vahingollisia harhaluuloja!! Meidän on kuljettava omintakeisesti eteenpäin emmekä saa antaa sitoa käsiämme. Emme millään muotoa.

Käytännöllinen johtopäätös: harkitkaa (minä harkitsen myös ja otan kirje yhteyden Grigoriin) seuraavia §:iä:

- 1) toimituskuntaa muutetaan: 5 tai 7 (ks. edellä);
- 2) otetaan toinen nimi („Kokoelma” j.n.e.);
- 3) väittelyn tarkka perussääntö (esim. siinä hengessä

kuin $\begin{matrix} \times \\ | \\ \times \end{matrix}$);

4) julkaisupaikka Sveitsi (jostakin syystä olette tästä pykälästä vaii. Mistä on kysymys?).

5) Tulot jaetaan *niin ja niin*. Suostuvatko julkaisijat antamaan puolet kuljetuskustannuksiin ja yhteysien y.m.s. järjestäjän, t.s. Teidän, ylläpitoon?

Vastatkaa!

Teidän V. Uljanov

Tuhansia mitä parhaimpia toivotuksia ja *älkää hermostelko*. Päällystöllä ei ole oikeutta hermostella!!

Lähetetty Zürichistä Kristianiaan

*Julkaistu ensi kerran v. 1929
„Proletarskaja Revoljutsija“
aikakauslehdessä 7. numerossa*

Julkaistaan käsikirjolluksen mukaan

A. G. SHLJAPNIKOVILLE

Toveri Aleksandria varten

Aleksandr hyvä! Myönnämme tietysti Beleninille 300 kruunua, jos kerran hän on jo niin varmasti päättänyt suorittaa suunnittelemansa matkan. Sääli, jos hän matkustaa. Teidän on joka tapauksessa tehtävä *kaikkenne*, että hän voisi palata muutaman kuukauden kuluttua.

Suotta Te luulette „japanilaisista”, että lähettämässänne ehdotuksessa on heidän tekemiään „huomattavia myönnytyksiä”. Eikö mitä! Päinvastoin sellainen vaatimus, että *kahdelle* myönnettäisiin oikeus eri mieltä olevien avustajien mielipiteiden uittamiseen, on *uutuus*, lisäehto, surenchère *. Ja tämä uutuus paljastaa selvästi heidän „politiikkansa” tämän sanan huonoimmassa merkityksessä. Kun perustajat, julkaisijat, nuoret avustajat tahtovat ilmaista vapaasti *oman* mielipiteensä, tahtovat väitellä, niin se on oikein. Mutta jos joku aikoo tämän laillisen tahtomuksen *varjolla* salakuljettaa palstoille *ei omaansa* vaan „avustajien” „väittäjä”, niin eikö ole selvää, että se on vehkeilyä??

Tällaista ei ole nähty missään eikä koskaan maailmassa. Jos *kaksi* tahtoo kaikenlaisten ulkomaisten rettelöintijuttujen julkaisemista, niin tehköt sen *ja vasta koot siitä*. Minä *en voi osallistua* siihen suoraan enkä välillisestikään.

Ehkä kysytte: millä todistetaan, että kyseessä ovat ulkomaiset rettelöt? Olen jo *aikoja sitten* kirjoittanut Teille siitä, mutta Te ette ole kertaakaan vastannut. Todistuksena siitä on „Gazeta Robotniczan” numero (helmikuu 1916), ja tästä lehdestä ovat meillä „avustajina” Radek ja Bronski.

Siinä totuus.

* — Iisäys. Toim.

Nämä herrat ovat ensimmäisinä Zimmerwaldin vasemmistosta ruvenneet *rettelöimään* — — — ja millaisena aikana!! He tahtovat „pelata” Tshheidzellä ja Trotskilla.

Ja tällaisena ajankohtana *kaksi* julkaisijaa rohkenee ehdottaa *meille*, että *me* myöntäisimme heille „vapauden ja takeet” tällaisten avustajain väittelyä varten!! Tuo on joko hulluutta tai hävyttömyyden huippu.

Entä tasa-arvoisuus heidän kanssaan ($6=3+3$)? tämähän on sitä samaa. Antoivathan he kerran Teidän ymmärtää (ja Tehän *itse* kirjoititte siitä), että he suostuvat *kahden*, Pää-äänenkannattajan *kannalla* olevan henkilön, kooptointiin. Mutta kun asiasta piti tehdä kirjallinen sopimus, he ottivat takapakkia. Eikö se ole kieroja peliä?

Jos ollaan periaatteellisesti ja vilpittömästi sitä mieltä, että aikakauslehden tai kokoelman *on toteutettava* puolueen ohjelmaa, niin enemmistön on oltava tämän ohjelman kannalla. Muussa tapauksessa ei ole vilpittömyyttä eikä periaatteellisuutta, on vain pelkkä „rahapussi”.

Mielestäni Teidän pitää selostaa tämä heille selvästi ja tajuttavasti, jos on tarpeen niin kirjallisesti, ja asettaa uhkavaatimus: joko näin ($7=4+3$) taikka Te lähetätte mietintönne heidän „vehkeilystään” toimikuntaan⁴⁸⁵. Se on oikea puoluekantainen vastaus.

Puristan kättänne.

Teidän *Lenin*

*Kirjoitettu toukokuussa 1916
Lähetetty Zürichistä Kristianiaan*

*Julkaistu ensi kerran v. 1929
„Proletarskaja Revoljutsija”
aikakauslehden 7. numerossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

A. G. SHLJAPNIKOVILLE

17. VI. 1916.

Hyvä ystäväl! Nadezhda Konstantinovna kirjoittaa Teille muista asioista ja minä vastaan minulle tarkoittamaanne lisäykseen.

Kirjoitatte että „meidän väellämme ei ole pahoja aikeita” ja lisäätte että „Kommunistin” osalta „asia koskee yksinomaan kansallisuuskysymystä ja he itse kirjoittavat artikkelit”.

Jos asia olisi näin, niin minkä vuoksi pitäisi siinä tapauksessa ottaa sääntöihin pykälä väittelyoikeuden myöntämisestä *avustajille* kahden vaatimuksesta (huomatkaa: ei edes kolmen, vaan kahden, t.s. japanilaiset eivät luota Buhariiniin)? Silloinhan tällä pykälällä ei olisi mitään merkitystä. Ja ennen kuulumatonta on, että 6:sta, 7:stä toimittajasta kaksi vaatisi väittely- (mukamas väittely-) „vapautta” avustajille eikä itselleen.

Ei. *Ei voi olla*, että japanitar ottaisi merkityksettömiä pykäläiä sääntöihin. Tämän pykälän tarkoituksena on nimenomaan se ja vain se, että *meiltä* sidotaan kädet, me osoittaudumme avuttomiksi puolalaisten rettelöimisaikeita vastaan.

Kirjoitatte ettette ole nähnyt „Gazeta Robotniczaa” (*Teille piti lähettää sekä tuo lehti että ulkomaisen järjestön komitean päätöslause lma*, joka vietiin läpi Grigorin osanotolla: kirjoitan heti hänelle ja Zinalle, että he lähettäisivät viivyttelämättä). Kirjoitatte myös, että tämän tähden „ette tiedä, mistä on kysymys”.

Ja samalla jostain syystä lisäätte: „minä tiedän, huomaan, että Te olette viilennyt Radekia ja kumpp. kohtaan”.

Myöntänette, että tämä on hieman kummallista. Se, että pelkään Radekin ja kumpp. ryhtyvän rettelöimään, että *olen varma* siitä, perustuu nimenomaan „Vorbotea” koskeviin

tosiasioihin (kirjoitin siitä Teille)⁴⁸⁶. Tämä ensiksikin. Ja toiseksi pääasia: aihetta siihen antaa nimenomaan „Gazeta Robotnicza”.

Nimenomaan Radek ja kumpp. ovat alkaneet rettelöidä tässä lehdessä meitä vastaan, vaikka me emme ole missään kirjoittaneet riviäkään heitä vastaan⁴⁸⁷!!! Tämähän on tosiasia. Tosiasioille ei saa viitata kintaalla. „Gazeta Robotniczassa” on alettu pelata entistä „peliä” (näin sanotaan ulkomaisen järjestön komitean päätöslauselmassa) sillä, että olemme eronneet Tshheidzestä ja kumpp., *Tyszk*an peliä⁴⁸⁸, vanhaa ja kauan sitten tunnettua peliä.

Mitä pitäisi tehdä? Vai sallitaanko tuon pelin laajeta esteettömästi ja lisäksi *tunkeutua aikakauslehteeemme*? Juuri siihen vie japanittaren ehdottama sääntöpykälä! Juuri se tietäisi auttamattomasti lopullista sotaa Radekia ja kumpp. vastaan.

Kirjoitatte *ikään kuin* minua vastustaen, että „meille ei ole edullista riitaantua Zimmerwaldin vasemmiston kanssa”.

Vastaan: nimenomaan siksi, että *emme* riitaantuisi lopullisesti *Radekin ja kumpp.* kanssa (ja pahimmassa tapauksessa heidän kauttaan muidenkin kanssa), nimenomaan siksi *pitää* tehdä vehkeily ja rettelöinti mahdottomaksi aikakauslehdessämme.

Juuri siksi kieltäydyinkin toimimasta yhdessä väittelevien „avustajien” kanssa, kieltäydyinkin menemästä „Kommunistiin”.

Jompikumpi: jos suostutaan palauttamaan „Kommunist” entiselleen, niin siten annetaan tämän rettelön *kehittyä* vapaasti, annamme itse sille tietä. Vakaumukseni on, että se olisi järjetöntä politiikkaa. Käsittääkö japanitar sen täysin? En tiedä, eikä sillä ole väliäkään: ulkomaisten suhteiden „konstikkuus” johtaisi siihen ilman muuta riippumatta lainkaan siitä, ovatko japanittaren aikeet vilpillisiä vai ehdottoman hyväätarchoittavia ja puhtaita.

Toinen mahdollisuus: „Kommunistia” *ei* palauteta entiselleen. Julkaistaan *toinen* kokoelma. Väittelyoikeus myönnetään toimittajille. Käsitellään kansallisuuskysymys. *Pannaan este „Gazeta Robotniczan” vehkeilylle ja juonittelulle.*

Radek tai hänen ystävänsä ovat hyökänneet „Gazeta Robotniczassa”. Me vastaamme *omassa* kokoelmassam-

me ⁴⁸⁹, mutta huomatkkaa, vain omassa *emmekä sellaisessa, joka on meidän ja muiden maiden zimmerwaldilaisten vasemmistolaisten yhteinen.*

Siinä kaikki.

Zimmerwaldin vasemmistolaisilla, joiden kanssa *Radek yritti menestyksettä* riitaannuttaa meidät Kienthalissa (hän tahtoi Plattenin y.m. edessä evätä meiltä tasa-arvoisuuden vasemmistolaisten pääkomissiossa: *ja vasemmistolaiset eivät sallineet* hänen tehdä sitä), näillä Zimmerwaldin vasemmistolaisilla *ei ole mitään yhteyttä* siihen taisteluun, jota „Gazeta Robotnicza” käy „Sbornik Sotsial-Demokratata” vastaan.

Zimmerwaldin vasemmistolaisilla ei ole syytä puuttua tähän taisteluun, heillä ei ole syytä loukkaantua eikä valittaa: Radek ja kumpp. hyökkäsivät *ensimmäisinä* „Gazeta Robotniczassa”, me vastaamme „Sbornik Sotsial-Demokratassa” (tai muussa kokoelmassa). Radek ja kumpp. eivät *tällaisen asiointilan vallitessa* pysty, eivät kerta kaikkiaan pysty, vaikka kuinka yrittäisivät, riitaannuttamaan meitä Zimmerwaldin vasemmiston kanssa (niin kuin Kienthalissa Radek *ei* saanut, vaikka yrittikin, meitä ritaantumaan enempää Plattenin kuin saksalaisenkaan vasemmistolaisen kanssa).

Kuluu melko paljon aikaa, ennen kuin Radek ja kumpp. vastaavat „Gazeta Robotniczan” seuraavassa numerossa ja me *toisessa* kokoelmassa (vaadin ehdottomasti sopimusta jokaisen kokoelman kohdalta).

Ja koko tänä aikana, jos asiat järjestetään *näin*, Radekin ja kumpp. halpamainen teko „Gazeta Robotniczassa” *ei pysty* riitaannuttamaan meitä vasemmistolaisten kanssa.

Juuri sen vuoksi olen sanonut ja sanon, etten missään nimessä mene nyt „Kommunistiin” enkä suostu tasa-arvoisuuteen japanittaren kanssa enkä *yleensäkään* suostu julkaisemaan *yhdessä* Radekin kanssa kokoelmaamme, koska olen vakuuttunut, että *tämä* merkitsee väistämättä riitaantumista vasemmistolaisten kanssa.

Jos julkaisemme „Kommunistin” 3. numeron, niin *sekä* Radekilla *että* Bronskilla ja Pannekoekilla (ja laajalla yleisöllä) on aihetta odottaa ja odottavatkin, että *sama jatkuu* edelleen, on aihetta odottaa ja odottavatkin jos jonkinlaisia takeita avustajille, heillä on vihdoin aihetta

(ja tämä on erittäin tärkeää) loukkaantua ja puuttua asiaan, jos vastaamme *tässä* „Gazeta Robotniczan” ilkeyksiin. Täten avataan portit selkoselälleen rettelöinnille.

Silloin Radek ja kumpp. riitaannuttavat meidät *varmasti* vasemmistolaisten kanssa, sillä esim. Pannekoekilla on mitä pyhin oikeus sanoa: *en* minä tällaiseen „Kommunistiin” tullut, minä *en* tahdo, että „hyökkäillään” „Gazeta Robotniczaa” vastaan (puolustuksen hän kuvaisi hyökkäykseksi: tiedättehän miten se tehdään).

Silloin Radekilla ja kumpp. on oikeus julkaista jos millainen kirje lukijakunnalle sekä venäjäksi *että saksaksi*, heillä on oikeus sanoa: „Kommunist” on tosiasiallisesti (sehän on tosiasia) ollut teidän+Pannekoekin+Radekin+Bronskin yhteinen äänenkannattaja, mutta te „loukkaatte” *siinä* „Gazeta Robotniczaa”, *te alatte* hajottaa vasemmistoa y.m. y.m.s. (niin kuin hän *jo* puhui Kienthalissa, pankaa se merkille: hän käytti *jo* tätä strategiaa Kienthalissa).

Ja kaikkien vasemmistolaisten silmissä syypäitä olemme me! Me olemme sallineet riitaannuttaa itsemme vasemmistolaisten kanssa, me olemme joutuneet tšytskalaiseen ansaan. Juuri siihen johtaa „Kommunistin” julkaisemisen jatkaminen, juuri siksi kieltäydyn menemästä sinne.

Ja päinvastoin, toistan, jos *vastaamme* „Gazeta Robotniczalle” erityisessä, *uudessa* kokoelmassa, *ilman* Pannekoekia, Radekia ja Bronskia, vastaamme Buharinille tai kenelle tahansa, niin *se ei koske lainkaan Zimmerwaldin vasemmistoa eikä* tämä *voi* puuttua asiaan eikä loukkaantua. Radek *ei voi* „valittaa” Pannekoekille eikä saksalaisille, että „Sbornik Sotsial-Demokrata” *on vastannut* „Gazeta Robotniczalle”.

Ja sen lisäksi vielä tappion toivomista koskeva kysymys. *Yhtä ja samaa*.

Ja sen lisäksi vielä Tshheidzen ryhmäkuntaa koskeva kysymys. *Yhtä ja samaa*. *Sillähän* näet „Gazeta Robotnicza” on pelannut.

Ellei japanittarella ole „pahoja aikeita”, hän *ei voi* kieltäytyä suostumasta yhden kokoelman julkaisemiseen (*ilman* Radekia ja muita), ja tällöin me julkaisemme *japanilaisten ja Buharinin kanssa* käymäämme väittelyä koskevan aineiston. Suostumme myös

julkaisemaan väittelyaineiston erityisenä kirjasena (jos sitä tahtoo Buharin, joka voi siinä tapauksessa tutustua *etukäteen* „sävyyni”, jonka suhteen hän on ilmaissut pelkonsa). Silloin voidaan pitää erillään meidän ja Buharinin kiistat meidän ja Buharinin yhteistyöstä.

Minun ja Grigorin kirjoitukset tappion toivomisesta, itsemääräämisestä, „*Gazeta Robotniczan*” halpamaisuudesta, Tshheidzestä, „itsepuolustuksesta” y.m., Teidän kirjoitukseenne „sotateollisuuskomiteoista” y.m., Varinin, Safarovin (ulkomaalaisia ei saa ottaa tähän kokoelmaan) kirjoitukset y.m. ja *mitä tahansa* Buharinin ja japanilaisten kirjoituksia.

Siinä suunnitelma yhtä kokoelmaa koskevaa sopimusta varten.

Japanitar ei voi kieltäytyä, ellei hänellä ole pahoja aikeita.

Ei saa pitää kiinni „*Kommunistista*”, koska se kerran on mennyt hajalle; on järjetöntä ja naurettavaa vetää minua väkisin „*Kommunistiin*”: vetämättä jää.

Ellei japanitar suostu julkaisemaan erikoiskokoelmaa, *s i i s* hänellä on pahoja aikeita tai (se on asian kannalta samantekevää) hänen politiikkansa *j o h t a a* pahaan rettelöön.

Ja siinä tapauksessa me julkaisemme *yksin* „Sbornik Sotsial-Demokratian”.

Puristan lujasti kättänne.

Teidän *Lenin*

Lähetetty Zürichistä Kristianiaan

*Julkaistu ensi kerran v. 1929
„Proletarskaja Revoljutsija”
aikakauslehden 7. numerossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

S. N. RAVITSHILLE

Hyvä tov. Olga! Inessa tarvitsee kovin passia⁴⁹⁰. Pyydämme hartaasti, että esittäisitte oheisen kirjeen Guilbeaux'lle (directeur de „Demain”, 28 rue du Marché*, vastaanotto perjantaisin klo 2—4; ehkä olisi parasta pyytää häneltä tapaamista postikortilla).

Älkää tietysti puhuko hänelle *älkääkään kenellekään muulle, ketä* varten passia tarvitaan.

Parempi olisi tavata Guilbeaux'ta itseään — harkitsimme asiaa kaikin puolin ja päätimme, että se olisi parempi kuin kirjoittaa hänelle. Toivottavasti tämä pyyntö ei tuota vai-
vaa Teille tai V, K:lle.

Olisikohan kirjastossanne kirja: *J. Delevski* (muistaakseni) „Nykyisen proletariaatin luokkaristiriitoja” tai *jotenkin siihen tapaan*⁴⁹¹?

Ellei kirjastossa ole, niin ettekö tiedä, olisiko jollakin tuttavalla (ja samalla ehkä tiedätte kirjan tarkan nimen)?

Puristan lujasti teidän molempien kättä.

Teidän *Lenin*

Nadja lähettää terveisiä.

Wl. Uljanow. Spiegelgasse. 12. Zürich. I.

Kirjoitettu kesäkuun 27 p:nä 1916
Lähetetty Zürichistä Geneveen

Julkaistu ensi kerran v. 1930
XIII Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

---

* — („Huomispäivä” aikakauslehden toimittaja, 28, Marchen katu). *Toim.*

A. M. KOLLONTAILLE

Hyvä A. M.! Olen hyvin iloinen uutistenne ja tiedotustenne johdosta ⁴⁹². Amerikan suhteen pitää odottaa: *vain* siellä kannattaa julkaista.

Mitä tulee ruotsalaisiin ja norjalaisiin vasemmistolaisiin, niin toivon, että teette kaikkenne asian varmistamiseksi. Toistaiseksi ei ole vielä mitään varmaa. Ei mitään! Pelkkää puhetta vain. Ei ole liitytty muodollisesti vasemmistoon eikä saatu aikaan oikeita suhteita meihin, ei yhteiskäs mitään. Ja näin Höglundin jälkeen!! Mitä miehiä he oikein ovat?

26. VI. Haagissa pidettävän puolueettomien kokouksen suhteen minulla on seuraavanlainen suunnitelma: on selvää, että tuppisuiset ja veltot, uneliaat norjalaiset *eivät pysty* mitään tekemään. Miksei *myös* Teidän sopisi matkustaa ⁴⁹³?

Miksei Norjan puolueen Keskuskomitea voisi määrätä N. N.:ää *plus* Teitä? N. N. on tarpeen, sikäläisenä, ja *plus* Te. Vaikkapa tulkiksi. Tuottaisitte erittäin suurta hyötyä, sillä saisitte *kaikki* tietää. Muussa tapauksessa olen varma, että me *emme* saa (*eivätkä* maailman työläisetkään saa) täydellistä, tarkkaa, selvää ja oikeata *selostustakaan* tapauksesta. Harkitkaa tätä. Ja tehkää kaikki mahdollinen sen hyväksi.

Puristan lujasti kättänne.

Teidän *Lenin*

P. S. Rybalkan kirjasta ⁴⁹⁴ en ole lukenut: ei ole ollut aikaa. Sanokaa: ovatko eserrien tyhvät kirjaset *heikentäneet* eserräläistalonpoikien vallankumouksellisen taistelun merkitystä?? *Heikensikö* provokaattori Gapon gaponilaisten työläisten vallankumouksellisen taistelun merkitystä?? Irlannin kapinaa on sanottu „mellakaksi” (huomasitteko:

K. Radek „Berner Tagwachtissa”?) — ja Te *siedätte* sellaista!?!? En käsitä. En kerta kaikkiaan käsitä. Siinä jos missä on todistus „Berner Tagwachtiiin” kirjoittelleen K. Radekin ja „muiden samoinajattelevien” sopimattomasta pedanttisuudesta ja typerästä doktrinäärisyydestä.

Jos matkastanne *ei tule mitään*, niin eikö saisi Norjan puolueen Keskuskomiteaa tekemään edes päätöstä, että edustaja kirjoittaisi *huolellisesti* ja *välittömästi paikan päällä* muistiin kaikki, mitä siellä tapahtuu?

*Kirjoitettu kesäkuussa 1916
Lähetetty Zürichistä Kristiantaan*

*Julkaistu ensi kerran v. 1924
II Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

A. M. KOLLONTAILLE

25. VII. 1916.

Hyvä A. M.! Vastaan näin myöhään kirjeeseenne, sillä muutimme Nadjan sairauden takia vuoristoon. Olen täysin samaa mieltä kanssanne, että neuvottelukokouksessa, jossa Huysmans on mukana, vasemmistolaisen tehtävä on etupäässä tiedusteluluontoinen ⁴⁹⁵. Se on tärkeintä. On kirjoitettava muistiin *heti* ja kaikki — se on pääasia. On kerättävä kaikki mahdolliset asiakirjat; ei saa unohtaa hetkeksikään, että on välttämättömästi saatava *täydet* tiedot asiasta. Ainoa keino on kirjoittaa kaikki muistiin (vaikkapa lyhyesti) heti, paikan päällä, erityiseen vihkoon. Grimm ei matkusta: hänelle ei annettu passia. Siis vasemmistolainen tulee olemaan yksin. Sitä suurempi on hänen vastuunsa. Henkilöltä, joka ajaa linjaa yksin, vaaditaan suurta päättäväisyyttä ja täyttä tietoisuutta: tiedätte itse paremmin, onko näitä ominaisuuksia. Jos on, niin olisi hyvä „asettaa” pari kysymystä äänestettäväksi: hyväksyä Zimmerwald;— samoin Kienthal; tuomita sosialipatriootit, Hyndman ja kumpp.; Sembat ja kumpp.; Legien ja kumpp.; Plehanov ja kumpp. Sama voidaan tehdä myös kysymysten muodossa. Tiedätte paremmin, onko se toteutettavissa.

Olkaa hyvä ja kirjoittakaa parilla sanalla, saitteko tämän kordin.

Aleksandr lienee ottanut kaikki osoitteet ja yrittää ottaa selvää, onko Amerikassa julkaistu mitään Zimmerwaldin vasemmistosta; saada ne käsiin; ottaa yhteyden „Socialist Propaganda Leagueeseen”; samoin Socialist Labour Partyhin; samoin „International Socialist Review”hin* ; samoin „Appeal to Reasoniin”**. Jos saatte tämän kordin ja vastaatte, niin ehkä vaihdamme vielä mielipiteitä siitä,

* — „Kansainvälinen Sosialistinen Katsaus”. *Toim.*

** — „Vetoamus Järkeen”. *Toim.*

mitä nimenomaan sopisi antaa hänen suoritettavakseen siellä.

Eräs henkilökohtainen pyyntö: onko Teillä yhteyksiä kustantamoihin? Minulla ei ole. Tekisi mieli hankkia ansio-työksi Nadjalle joko *k ä ä n n ö s t y ö t ä* tai *k a s v a t u s - o p i l l i s*-kaunokirjallista työtä (hänen sairautensa näet vaatii *pitkääikaista* oleskelua vuoristossa, ja se käy kalliiksi).

Puristan lujasti kättänne ja toivotan kaikkea hyvää. Nadja lähettää terveisiä.

Teidän V. Uljanov

Uljanow. Kurhaus Tschudiwiese.
Flums (Kt. St.—Gallen). Schweiz.

*Lähetetty Flumsista (Sveitsi)
Kristianiaan*

*Julkaistu ensi kerran v. 1924
II Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

G. L. SHKLOVSKILLE

Hyvä G. L.!

En tiedä, oletteko Bernissä. Olkaa hyvä ja kirjoittakaa heti, kun olette saanut tämän kirjeen.

1) Minulla olisi Teille pyyntö: minun pitäisi lähettää kansissa käsikirjoitus: 100 *liuskaa* (ei sivua vaan liuskaa) *juuri tätä kokoa* kuin tämä (samaa paikkaan, mihin Grigori lähetti)⁴⁹⁶.

Olkaa hyvä ja tilatkaa *kaksi sopivan* kokoista kirjaa: 5—6 päivän kuluttua saatte käsikirjoituksen. *Kiirehdin tavattomasti lähettämistä* (oma kappaleeni on hävinnyt!!) ja siksi pyydän hartaasti pitämään kiirettä, mutta ellette Te voi, niin vastatkaa mahdollisimman pian, jotta voisin etsiä kenen kautta saisin sen tehtyä.

2) Miksi olette vaiti papereistani? Ellette voi mitään (tai Teidän on epämurkava), kirjoittakaa kainostelematta. Ei kannata puuhata liikaa sen tähden!

3) Oletteko saanut Moorilta Ts:n juttua koskevan „paperin” painokappaleen⁴⁹⁷? *Sitä tarvitaan. Alkää unohtako!* Se on saatava hinnalla millä hyvänsä, muuten se ryökäle hukkaa sen!

4) Miksei ole pitkään aikaan ollut rahatilitystä? Vai onko saatu niin kamalan paljon, ettei voi laskea?

Terveisiä kaikille Ljudasta alkaen.

Teidän *Lenin*

P. S. Olkaa hyvä ja lähettäkää sotavankien kirjeet meille *kun olette käyttänyt niitä*: pitäähän seurata mielialoja, vaatimuksia, mielipiteitä y.m.s.

Kirjoitettu
elokuun 4 tai 5 pñä 1916
Lähetetty Flumsista (Sveitsi)
Berniin

Julkaistu ensi kerran v. 1929
XI Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

G. L. SHKLOVSKILLE

Hyvä G. L.! Olen suuresti iloinen sanomastanne. Kiitoksia myös sotavankien kirjeistä. Työ *on ollut menestyksellistä*, onnittelen!

Olkaa hyvä ja lähettäkää „Tribuuniin” rahat ja *pyytäkää*, ettei lehteä enää lähetettäisi! Sitä ei tarvita! Enkä ole sitä tilannut.

Terveisiä koko perheellenne.

Teidän *Lenin*

*Kirjoitettu elokuun lopulla v. 1916
Lähetetty Flumsista (Sveitsi)
Berniin*

*Julkaistu ensi kerran v. 1929
XI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

Z. I. LILINALLE

Zina hyväl Olen lukenut „Bernern Tagwachtista” ja kuulut, että Oltenissa pitämänne esitelmä *miellytti* suuresti kuulijoita. Ich gratuliere *! Voisittekohan kirjoittaa *lyhyesti* pääasiat „Sbornik Sotsial-Demokrata” kokoelmaamme varten, koska olette aikonut kirjoittaa samasta aiheesta? Olemme hirveän tukalassa asemassa: emme laskeneet ajoissa tarkasti kirjoitusten pituutta, „paisuimme” kauheasti emmekä ole kyenneet „keventämään kuormaa” ja nyt näyttää olevan tulossa tavattoman paksu tiiliskivikirja, joka on kaikkea muuta kuin sopiva propagandan suorittamiseen ulkomailta käsin.

Kirjoittakaa pari sanaa aiheestanne ja siitä, voisitteko *tuottamatta vahinkoa aiheelle* supistaa sen 4—5 sivuun, jotka ovat meillä suurta kokoa (niitä on Teillä korjausvedoksina, joten laskeminen tarkasti ei kaiketi tuota Teille vaivaa).

Kirjoittakaa tästä.

Beste Grüße ja terveisiä Stjopkalle, joka on nähtävästi kasvanut jo niin suureksi, etten enää pystykään heittämään häntä katonrajaan!

*Kirjoitettu syyskuussa 1916
Lähetetty Zürichistä Geneveen*

*Julkaistu ensi kerran v. 1929
„Krasnaja Letopis” aikakauslehden
4. numerossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

G. J. BELENKILLE

Grisha hyvä! Väärinkäsitys on siis selvitetty. Ei maksa puhua siitä enää. *Ei* kannata julkaista Pariisissa, jos kerran sensuroidaan. Jos selviää lopullisesti, että voidaan julkaista sensuroimatta, niin kirjoittakaa tarkemmin asiasta.

Toimituskuntaan (väliaikaiseen) lehtisten julkaisemiseksi Pariisissa suostumme: Varin+Domov+1 Pariisiin ryhmästä ⁴⁹⁸.

Lehdet kirjoittavat, että 24. XII. 1916 Palais Bourbonnissa * pidetään *ententevaltojen* sosialistien konferenssi ⁴⁹⁹. Ottakaa selvää, onko asia niin. Lähettäimme lehtisen Keskuskomitean puolesta ja Te varustautukaa siltä varalta perusteellisesti julkaisemaan ja levittämään sitä.

Paljon kiitoksia kaikesta lähettämästänne. Lähettäkää ja kirjoittakaa enemmän.

Teidän *Lenin*

Kirjoitettu lokakuun 26 p:nä 1916

Lähetetty Zürichistä Pariisiin

Julkaistu ensi kerran v. 1930
XIII Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

---

* — Bourbonien palatsissa. *Toim.*

V. A. KARPINSKILLE

Hyvät toverit!

Minun on pidettävä täällä esitelmä vuoden 1905 tammi-kuun 9 päivästä, mutta minulla ei ole aineistoa ⁵⁰⁰. Autta-kaa, olkaa hyvät, hankkimaan:

- 1) „Mysl” 1910 (?)—1911
V. Iljinin kirjoitukset Venäjän lakoista ⁵⁰¹.
- 2) VSDTP:n Pää-äänenkannattajan „Diskussionnyi Lis-tok” * vuosilta 1910—1911 (?) kirjoitukseni Venäjän vallankumouksesta ja vastavallankumouksesta ja yhteenveto lakkotilastosta ⁵⁰².
- 3) Trotzky: „Russland in der Revolution” **.
- 4) Gorn, Metsh, Tsherevanin y.m.
pikkukokoelmat (julkiset) vuosilta 1906—1907 (?)
Yhteiskunnallinen liike Venäjällä tai jotenkin tähän tapaan. Yksi julkaisu — *talonpoikaistosta* ⁵⁰³.
(Agraarikysymys)
- 5) Maslov, II osa. Vuosien 1905—1906 talonpoikais-liike ⁵⁰⁴.
- 6) „Yhteiskunnallinen liike Venäjällä”. Potresovin ja kumpp. viisiosainen kokoelma.
- 7) „Moskova vuonna 1905” ⁵⁰⁵
ynnä muita kirjasia vuosilta 1905—1906. *Mitä löytyy.*

Olkaa hyvät ja lähettäkää, mitä teillä on, tai merkitkää tämän lapun mukaan, mitä on ja mitä voitte lähettää.

Terveisiä! Teidän *Lenin*

P. S. Guilbeaux’lle lähetin Sveitsin sosialidemokraatti-sen puolueen vasemmiston keskuudessa suoritettavaa työtä koskevat teesini ja pyysin antamaan ne sitten Teille ⁵⁰⁶. Antakaa myös Noille ja Stepkolle.

Kirjoitettu joulukuun 20 pnä 1916

Lähetetty Zürichistä Geneveen

Julkaistu ensi kerran v. 1929

XI Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* — „Väittelylehtinen”. *Suom.*

** — Trotski: „Venäjä vallankumouksessa”. *Toim.*

1917

TUNTEMATTOMALLE

Nobs ja Münzenberg kertoivat minulle tänään seuraavista tosiasioista, jotka eivät ole merkityksettömiä:

7. I Münzenberg ehdotti, että edustajakokous lykättäisiin *maaliskuuhun* (tahtoi ilmeisestikin paljastaa tällä ehdotuksella Grimmin + sosialipatrioottien perustelujen valheellisuuden). Ei mennyt läpi ⁵⁰⁷.

Greulich ehdotti lykättäväksi *toukokuuhun*. Nobs sanoi kannattavansa ehdotusta (valitsi taaskin pienemmän pahan ja paljasti saman sakin). Kun Nobs sanoi *kannattavansa*, *Greulich* (aika velikultal) *peruutti* ehdotuksensa (huomasi tehneensä virheen). Silloin Naine sanoi, että *hän* esittää *Greulichin* ehdotuksen. *Ei mennyt läpi*.

Münzenberg ehdotti, että kantoninhallinnoille (joiden huostaan asia on nyt jätetty) myönnettäisiin aikaa heinäkuuhun saakka. Ei mennyt läpi!

Näistä tosiasioista voi havaita, miten ennen kuulumattoman häpeämättömästi Grimm menetteli kirjoituksessaan („*Berner Tagwacht*” 9 tai 8. I *Parteibeschlüsse* ⁵⁰⁸) sanoessaan, että vasemmistolaisetkaan *eivät vastustaneet* „periaatteessa” lykkäystä!

Münzenberg on kirjoittanut artikkelin „*Volksrechtia*” varten (Nobs on luvannut julkaista sen huomenna tai ylihuomenna) *Partei-Vorstandin* * päätöstä vastaan ⁵⁰⁹.

Luettuanne lähettäkää tämä Olgalle, että hän lähettäisi Abramovitshille.

*Kirjoitettu tammikuun 11
tai 12 pnä 1917 Zürichissä*

*Julkaistu ensi kerran v. 1929
XI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* — Puoluehallinnon. *Toim.*

V. A. KARPINSKILLE

Hyvä ystävä! Lähetän tässä päätöslauselman. Olkaa hyvä ja lukekaa sekä lähettäkää Guilbeaux'lle ja saksalaiselle ryhmälle.

Tämä päätöslauselma olisi käsiteltävä (se on hyväksytty *täällä* vasemmiston kokouksessa)⁵¹⁰ kaikissa mahdollisissa järjestöissä ja, jos edes *pienikin puolue* järjestö hyväksyy sen, lähetettävä *virallisesti* puolueen paikalliseksi keskusjohdolle (Geschäftsleitung der sozialistischen Partei. Zürich. Volkshaus *) vaatimuksin, että se julkais-taisiin.

Olen tavattoman suutuksissani Guilbeaux'lle siitä — sanokaa se hänelle —, että hän *ei ole palauttanut* minulle Grimmiä vastaan tähdätyn julkilausuman luonnosta⁵¹¹ (onko hän näyttänyt sitä Teille? Näyttäköön!).

Ellei halua allekirjoittaa, niin palauttakoon *heti*.

Parhaimmat terveiseni.

Teidän *Lenin*

Kirjoitettu tammikuun 19 p:nä 1917
Lähetetty Zürichistä Geneveen

Julkaistu ensi kerran v. 1929
XI Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* — Sosialistisen puolueen toimisto. Zürich. Kansantalo. Toim.

S. N. RAVITSHILLE

Hyvä toveri Olga!

Paljon kiitoksia kirjeestänne, jossa kerrotte paikallisen puolueenne asioista. Totta puhuen „pessimismi” saa valtaansa usein muutkin kuin Teidät⁵¹². Puolue on täällä läpeensä opportunistinen, se on hyväntekeväisyyslaitos poroporvarillisia virkailijoita varten.

Johtomiehet, jotka ovat olevinaan jopa vasemmistolaisia (sellaiset kuin Nobs ja Platten), eivät kelpaa *mihinkään*; varsinkaan molemmat mainitsemäni⁵¹³. Kun puuttuu yhteys joukkoihin, ei voida tehdä mitään. Mutta joskaan ei ole viehättyttävä toivomaan liikoja, ei pidä myöskään antautua pessimismin valtaan: ajankohta on tärkeä, ja jos me autamme edes *hiukankin* (pari lehtistä y.m.s.), niin sekini *on jo jotakin*. Sekään *ei mene* aivan hukkaan.

Olen kovin, kovin iloinen, että aiotte auttaa kaikin tavoin lehtisen levittämistä⁵¹⁴. Olkaa hyvä ja älkää unohtako hävittää *kaikkia* kirjeitämme.

Milloin Teillä pidetään sosialistisen puolueen kantokokous? Päätöslauselmaluonnoksen olen lähettänyt Abramovitshille. Onko hän toimittanut sen Teille? Tiedättekö mitään (Volksrechtia lukuun ottamatta) Tössissä pidetystä zürichiläisen puolueen edustajakokouksesta?⁵¹⁵

Kuka teki selkoa helmikuun 1 päivästä Oltenissa?⁵¹⁶ Yksinkö Guilbeaux ja kumpp.? Hehän jänistivät!! Eivät käsittäneet tehtävää eivätkä uskaltaneet!

Ranskan kielellä en pysty esitelmöimään.

Puristan kättänne ja toivotan kaikkea menestystä. Terveisiä Vjatsheslav Aleksejevitshille!

Teidän *Lenin*

Entä miten on kansanäänestyksen laita? Paljonko on allekirjoituksia? Jatketaanko niiden keräämistä?⁵¹⁷

*Kirjoitettu
helmikuun 12 pn jälkeen 1917
Lähetetty Zürichistä Geneveen*

*Julkaisu ensi kerran v. 1929
XI Lenin-kokoelmassa*

Julkastaan käsikirjoituksen mukaan

V. A. KARPINSKILLE

Martovin suunnitelma on hyvä⁵¹⁸: sen hyväksi *täytyy* toimia, mutta *me* (ja Te) emme voi tehdä sitä välittömästi. *Meitä* aletaan epäillä. Martovin lisäksi pitäisi puolueettomien venäläisten ja venäläisten isänmaanystävien kääntyä sveitsiläisten ministerien puoleen (ja vaikutusvaltaisten henkilöiden, asianajajien y.m. puoleen, mikä voidaan tehdä Genevessäkin) ja pyytää *keskustelemaan* tästä Saksan hallituksen Bernin-lähettilään kanssa. Me emme voi osallistua suoraan emmekä välillisesti; osallistumisemme *pilaa* kaiken. Mutta sinänsä suunnitelma on *erittäin* hyvä ja *erittäin* oikea.

*Kirjoitettu v. 1917
maaliskuun 21 ja 23 pn välillä
Lähetetty Zürichistä Geneveen*

*Julkaistu ensi kerran v. 1930
XIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

SÄHKE J. S. HANECKILLE

Fürstenbergille. Bulevardi-hotelli. Kristiania

Sähköttäkää „Pravdaan”, oheistaen lähettäjän osoitteen. Luin juuri otteita Keskuskomitean manifestista ⁵¹⁹. Parhaat toivotukseni! Eläköön rauhan ja sosialismin tuloa valmistava proletaarinen miliisi!

Uljanov

*Kirjoitettu maaliskuun 23 pnä 1917
Lähetetty Zürichistä Kristianiaan*

*Julkaistu ensi kerran v. 1930
XIII Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan
Venäjännös saksasta*

**ZÜRICHISSÄ PIDETYN ESITELMÄN
„VENÄJÄN VALLANKUMOUS, SEN MERKITYS
JA SEN TEHTÄVÄT” JÄSENNYS ⁵²⁰**

1. Die erste Etappe der ersten Revolution.
2. Nicht die letzte Revolution, nicht die letzte Etappe.
3. In drei Tagen Sturz der monarchischen Regierung, die Jahrhunderte gedauert und mit Kämpfe 1905—1907...
4. Wunder*.

I OSA

1. „Kolmessa päivässä maailma muuttui toisenlaiseksi.”
2. „Ihme.”
3. Miten on voitu kukistaa 8 päivässä?
Neljä perusedellytystä:
4. — (I) — — Vuosien 1905—7 vallankumous.
(((Muokkasi maaperän; toi esiin *kaikki* luokat ja puolueet; paljasti ja eristi *Nikolai II:n* ja *kumpp.* (Rasputin).
5. — — (II) — — *Kolmen* voiman yhteistoiminta kyseisessä vallankumouksessa:
— — (α) englantilais-ranskalainen finanssipääoma.
6. — — (β) koko porvaristo ja Venäjän tilanherrain ja kapitalistien luokka (ynnä armeijan huippukerrokset)
7. — — — (γ) vallankumouksellinen proletariaatti ja armeijan, sotilasjoukkojen vallankumouksellinen osa.

* — 1. Ensimmäisen vallankumouksen ensimmäinen vaihe.

2. Ei viimeinen vallankumous, ei viimeinen vaihe.

3. Kolmessa päivässä kukistettiin monarkistinen järjestys, joka oli kestänyt vuosisatoja ja vuosien 1905—1907 taistelut... (Edelleen epäselvästi. *Toim.*)

4. Ihme. *Toim.*

8. Nykyiset kolme voimaa:
  - (αα) tsaristinen monarkia; dynastian rippeet (vastavallankumous etelässä).
9. — (ββ) uusi hallitus ja porvaristo.
10. — (γγ) *työläisten ja sotilaiden edustajain Neuvosto*
Rauha, leipä, vapaus =
11. = Kolme perusvaatimusta
12. ||
13. || Uusi hallitus *ei pysty*
niitä antamaan...
14. Kolme linjaa työläisten edustajain Neuvostossa:
15. Päätöslauselma *Kerenskistä*⁵²¹ etc.
16. Tshheidzen hoipertelu.
17. VSDTP:n KK:n linja. KK:n manifesti.

 II OSA

18. Mitä on tehtävä? Mihin ja miten on kuljettava? Kommuuniako kohti? Todistettava tämä.
19. *Tilanneanalyysi*. Nopeat tilannevaihtelut.
(*toissapäivänä* — mitä tiukin *illegaalisuus*. Kehotus vallankumoukselliseen taisteluun. Taistelu **socialishovinismia** vastaan (*eilen* — maximum val-lankumouksellista sankaruutta kamppailussa.
(*tänään* — *siirtymäkauden organisaatio...*
(*huomenna* — jälleen yhteenotto.
20. *Organisaatio* — päivän tunnus.
Millainen? Puolueko? Ammattiliitotko? etc.
21. **Työläisten edustajain Neuvosto**. Quid est* teesi
№ 4⁵²².
22. Meidän „**valtiomme**”.
23. Pariisin Kommuuni... Sen olemus.
24. Marxin ja Engelsin oppi siirtymäkauden valtio-tyypistä⁵²³:
25. Proletaarinen *miliisi*. Millainen...
26. — On tarpeen *heille*
27. — — ja *meille*

„Ei saa antaa
ennallistaa
poliisia”

---

* — Mitä on. *Toim.*

28. Proletariaatin ja talonpoikaiston vallankumouksellinen demokraattinen diktatuuri...
29. Rauha? *Millä tavalla* (Gorki?)
30. — Rauhanehtomme
(teesi № 11 47. numerossa)⁵²⁴
31. Askel (siirtyminen) sosialismiin.
32. Eläköön Venäjän, eläköön alkamassa oleva maailman proletariaatin vallankumous!

*Kirjoitettu viimeistään
maaliskuun 27 p:nä 1917*

*Julkaistu ensi kerran v. 1955
„Istoritsheski Arhiv”
aikakauslehden 2. numerossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

SÄHKE J. S. HANECKILLE

Berliinin lupaa en voi hyväksyä. Joko Sveitsin hallitus hankkii vaunun Kööpenhaminaan saakka * tai Venäjän hallitus sopii kaikkien emigranttien vaihtamisesta internoituihin saksalaisiin.

*Kirjoitettu maaliskuun 28 pnä 1917
Lähetetty Bernistä Tukholmaan*

*Julkaistu ensi kerran v. 1930
XIII Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan
Venäjännös saksasta*

---

* Sanat „Kööpenhaminaan saakka” on lisännyt N. K. Krupskaja. *Toim.*

SÄHKE J. S. HANECKILLE ⁵²⁵

Suunnitelmanne ei sovi. Englanti ei salli koskaan kauttakulkuani, pikemminkin internoi. Miljukov pettää. Ainoa toivo — lähettäkää joku Pietariin, saakaa työläisten edustajain Neuvoston välityksellä lupa vaihtaa internoituihin saksalaisiin. Sähköttäkää.

Uljanov

*Kirjoitettu maaliskuun 30 pnä 1917
Lähetetty Zürichistä Tukholmaan*

*Julkaistu ensi kerran v. 1924
II Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan
Venäjännös saksasta*

SÄHKE R. GRIMMILLE

Kansallisneuvos Grimmille ⁵²⁶

Puolueemme on päättänyt hyväksyä varauksetta ehdotuksen venäläisten emigranttien matkustamisesta Saksan kautta ja järjestää heti tämän matkan ⁵²⁷. Jo nykyisten laskujemme mukaan matkaan osallistuu enemmän kuin kymmenen henkeä.

Emme kerta kaikkiaan voi ottaa vastuuta jatkuvasta vitkastelusta, protestoimme päättävästi sitä vastaan ja matkustamme yksin. Pyydämme hartaasti sopimaan viivyttelämästä asiasta ja tiedottamaan meille mikäli mahdollista jo huomenna päätöksestä.

Kiitollisuudella *Lenin, Zinovjev, Uljanova*

*Kirjoitettu maaliskuun 31 pnä 1917
Lähetetty Zürichistä Berniin*

*Julkaistu ensi kerran v. 1924
II Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
tuntemattomalla käsialalla
kirjoitetun jäljennöksen
mukaan
Venäjännös saksasta*

ZÜRICHIN BOLSHEVIKKIJAOSTOLLE

Hyvät ystävät!

Oheistan puolueemme Keskuskomitean päätöksen⁵²⁸ (Karpinskien on otettuaan 2 jäljennöstä palautettava tämä päätös *heti* minulle). Ottakaa siitä *viivyttelemättä* jäljennös (*itseänne varten*) ja lähettäkää se *ja samalla myös tämä kirjeeni pikalähetysenä ensimmäisessä junassa (viekää asemalle)* Karpinskeille.

Lausanneen (Gobermanille)⁵²⁹ tiedottakaa erikseen.

Lisään puolestani, että pidän yhteisen asian karille ajaneita menshevikkejä pahimpina *roistoina*, jotka „pelkäävät”, mitä sanoo „yleinen mielipide”, t.s. sosialipatriootit⁵³⁰! Minä matkustan (ja Zinovjev) *joka tapauksessa*.

Ottakaa tarkoin selville, (1) kuka matkustaa, (2) paljonko on rahaa.

Kirjoittakaa tästä heti Radomyslskille, Neufeldstr. 27. Bern.

Meillä on matkarahastossa *jo* yli 1.000 frs *. Matkustamispäiväksi aiomme määrätä keskiviikon, huhtikuun 4:n.

Kaikkien on noudettava *heti* passi asuinpaikkansa Venäjän-konsulilta.

Terveisiä!

Teidän Lenin

Abramille ja hänen vaimolleen lähettäkää heti jäljennökset.

P. S. Oheistan 100 frs, jotka olette pyytänyt lainaksi Grigorilta.

Kirjoitettu huhtikuun 3 pnä 1917

*Julkaistu ensi kerran v. 1930
XIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* — francs — frangla. Toim.

SÄHKE J. S. HANECKILLE

Meille on tullut käsittämätön este. Menshevikit vaativat työläisten edustajain Neuvoston lupaa. Lähettäkää viivyttelemättä joku Suomeen tai Pietariin sopimaan asiasta mikäli mahdollista Tshheidzen kanssa. Beleninin mielipide on toivottava ⁵³¹. Sähköttäkää Kansantalo, Bern.

Uljanov

*Kirjottettu huhtikuun 5 pnä 1917
Läheletty Bernistä Tukholmaan*

*Julkaistu ensi kerran v. 1924
„Proletarskaja Revoljutsija”
aikakauslehden 1. (24.) numerossa*

*Julkaistaan
sähkösanomalomakkeen
tekstin mukaan
Venäjännös saksasta*

SÄHKE HENRI GUILBEAUX'ILLE

Matkustamme huomenna puolenpäivän tienoissa Saksaan⁵³². Platten on mukana saattamassa, pyydämme saapumaan heti, menot korvaamme. Ottakaa mukaanne Romain Rolland, jos hän suostuu periaatteessa. Tehkää kaikki voitavanne saadaksenne mukaan Naine'in tai Graberin. Sähköttäkää Kansantalo, Uljanoville.

Uljanov

*Kirjoitettu huhtikuun 6 pnä 1917
Lähetetty Bernistä Geneveen*

*Julkaistu ensi kerran v. 1923 ranskaksi
kirjassa: Henri Guilbeaux,
„Wladimir Iljitsch Lenin”, Berlin*

*Julkaistaan kirjan tekstin mukaan
Venäjännös ranskasta*

HUHTIKUUN TEESIEN ALUSTAVA HAHMOTELMA ⁵³³

TEESIT:

- 1) Suhtautuminen sotaan.
Ei mitään myönnytyksiä „vallankumoukselliselle puolustuskannalle”.
- 2) „Vaadittava Väliaikaista hallitusta” „luopumaan aluevaltauksista”. (α) Suhtautuminen Väliaikaiseen hallitukseen.
(β) „ työläisten edustajain Neuvostoihin.
- 2 *bis* *) Työläisten edustajain Neuvoston arvostelua.
- 3) Ei parlamentaarinen tasavalta, vaan työläisten, batrakkien, talonpoikien ja sotilaiden edustajain Neuvostojen tasavalta.

(α) Armeijan, virkamiehistön, poliisin lakkauttaminen.
(β) Virkamiesten palkkaus.
- 4) Propaganda-, agitaatio- ja organisaatiotehtävien omalaatuisuus aikana, jolloin siirrytään vallankumouksen ensimmäisestä vaiheesta toiseen vaiheeseen. Mahdollisimman laaja julkisuus.
Rehelliset, mutta porvariston petkuttamat, *vain* „välttämättömän sodan”, „ei-valloitus-sodan” kannattajat ja heihin kohdistunut porvariston petkut.
- 5) Agraariohjelma.
(α) Kansallistaminen. (Kaikkien tilanherrain maiden konfiskointi.)

* — toistamiseen. *Toim.*

- (β) Kaikista suurkartanoista batrakkien edustajain Neuvoston valvonnan alaisia „mallitalouksia”.
 + (γ) Painopiste batrakkien edustajain Neuvostoihin.
- 6) Yksi pankki, työläisten edustajain Neuvoston valvonnan alaisena.
- 6 bis) *Ei kerralla* toteuteta sosialismia, vaan työläisten edustajain Neuvostojen siirtyminen heti järjestelmällisesti, asteittaisesti yhteiskunnallisen tuotannon ja tarvikkeiden jaon **valvontaan**.
- 7) Edustajakokous.
 Ohjelman ja nimen muuttaminen.
 Internationalen uusiminen. Perustetaan vallankumouksellis-kansainvälinen...*

Kirjottettu huhtikuun 3 (16) pñä 1917

*Julkaistu ensl kerran v. 1928
 VII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjotuksen mukaan

---

* Käsikirjoitus katkeaa tähän. *Toim.*

PUHE
SAKSAN KAUTTA TAPAHTUVAA MATKAA
KOSKEVASTA KYSYMYKSESTÄ
PIETARIN NEUVOSTON TOIMEENPANEVAN
KOMITEAN ISTUNNOSSA
HUHTIKUUN 4 (17) pnä 1917

PÖYTÄKIRJAMEKINNÖT

Jotta tehtäisiin loppu porvarillisen lehdistön levittämistä valheista, on hyväksyttävä tov. Zinovjevin ehdottama päätöslauselma. Hän ehdottaa lausuttavaksi julki, että pääs-tettäisiin kaikki emigrantit, aatevirtauksista riippumatta. Emme ole antaneet mitään lupauksia. Olemme vain luvan-neet palattuamme kääntyä työläisten puoleen, jotta he myötävaikuttaisivat vaihtoon. Jos tunnustatte vaihdon oikeaksi, niin siten kumoatte kaikki valheet. Muussa tapauksessa annatte aihetta salaviihjeisiin ja parjaukseen...

*Julkaistu ensi kerran v. 1925
kirjassa „Pietarin työläisten ja
sotilaiden edustajain Neuvosto.
Pöytäkirjoja”.
Valtion kustannusliike*

*Julkaistaan
kirjan tekstin mukaan*

PUHE
TYÖLÄISTEN JA SOTILAIEN EDUSTAJAIN
NEUVOSTOJEN YLEISVENÄLÄISEN NEUVOTTELUN
BOLSHEVIKKIEDUSTAJAIN KOKOUKSESSA
HUHTIKUUN 4 (17) p:nä 1917⁵³⁴

Olen kirjoittanut muistiin muutamia teesejä, jotka varustan muutamilla kommentaareilla. Ajan puutteen vuoksi en voinut esittää perusteellista, johdonmukaista selostusta.

Peruskysymyksenä on suhtautuminen sotaan. Tärkeintä, mikä nousee etualalle kun lukee Venäjää koskevaa aineistoa ja näkee täkäläiset tapahtumat, on puolustuskannan voitto, sosialismin kavaltajien voitto, porvariston harjoittama joukkojen harhauttaminen. Pistää silmään, että meillä Venäjällä sosialistisessa liikkeessä on samanlainen tilanne kuin muissakin maissa: puolustuskantaisuus, „isänmaan puolustaminen”. Ero on siinä, ettei missään ole sellaista vapautta kuin meillä, ja siitä syystä me olemme vastuussa koko kansainväliselle proletariaatille. Uusi hallitus on imperialistinen kuten edellinenkin, huolimatta siitä, että on luvannut tasavallan,— läpeensä imperialistinen.

„I. Meidän suhtautumisessamme sotaan, joka Venäjän kohdalla pysyy välttämättä myös uuden hallituksen, Lvovin ja kumpp. hallituksen aikana imperialistisena ryöstösotana tämän hallituksen kapitalistisen luonteen vuoksi, ovat pienimmätkin myönnytykset 'vallankumoukselliselle puolustuskannalle' sallimattomia.

„Vallankumoukselliseen sotaan, joka todella tekee oikeutetuksi vallankumouksellisen puolustuskannan, tietoinen proletariaatti voi suostua vain sillä ehdolla, että: a) valta siirtyy proletariaatin ja sitä lähellä olevien talonpoikaiston köyhimpien kerrosten käsiin; b) kieltäydytään kaikista aluevaltauksista teoissa eikä sanoissa; c) tehdään todella täydellinen ero kaikista pääoman eduista.

„Koska vallankumouksellisen puolustuskannan joukkoedustajien laajat kerrokset ovat epäilemättä rehellisiä ja tunnustavat sodan vain välttämättömyyden pakosta eivätkä valtauksien vuoksi ja koska porvaristo pettää niitä, pitää niille selittää erikoisen seikkaperäisesti, herkeämättömästi ja kärsivällisesti niiden virhe, selittää niille pääoman ja imperialistisen sodan välinen erottamaton yhteys, todistaa niille, että sodan lopettaminen todella demokraattiseen, eiväkvivalentaiseen rauhaan *on mahdotonta* ilman pääoman kukistamista.

„Tämän näkökannan mitä laajimman propagoinnin järjestäminen toimivassa armeijassa.

„Veljeily.”

— Myöskään uuden hallituksen aikana, sillä se jää imperialistiseksi, emme saa sotaan suhtautumisessamme tehdä pienimpiäkään myönnytyksiä puolustuskannalle. Joukot suhtautuvat asiaan käytännön eivätkä teorian kannalta. Ne sanovat: „Minä haluan puolustaa isänmaata enkä anastaa vieraita maita.” Milloin sotaa voidaan pitää omana? Kun on luovuttu täydellisesti aluevaltauksista.

Joukot suhtautuvat kysymykseen käytännön eivätkä teorian kannalta. Meidän virheenämme on teoreettinen suhtautuminen. Luokkatietoinen proletaari voi suostua vallankumoukselliseen sotaan, joka todella tekee oikeutetuksi vallankumouksellisen puolustuksen. Sotilasjoukkojen edustajille kysymys on asetettava käytännöllisesti, muulla tavalla sitä ei saa asettaa. Me emme ole lainkaan pasifisteja. Mutta peruskysymyksenä on: mikä luokka käy sotaa? Kapitalistiluokka, joka on sidottu pankkeihin, ei voi käydä mitään muuta kuin imperialistista sotaa. Työväenluokka voi. Steklov, Tshheidze ovat unohtaneet kaiken. Kun lukee työläisten edustajain Neuvoston päätöslauselmaa, kummastuttaa, että sosialisteiksi itseään nimittävät henkilöt ovat voineet hyväksyä sellaisen päätöslauselman⁵³⁵.

Omalaatuista Venäjällä on valtavan nopea siirtyminen villistä väkivallasta mitä hiotuimpaan petkuttamiseen. Perusehto: todellinen *eikä sanallinen kieltäytyminen aluevaltauksista*. „Retsch” meluaa sen johdosta, että „Sotsial-Demokrat” on sanonut Kuurinmaan liittämistä Venäjään aluevaltauksiksi. Mutta se on aluevaltaus, kun jokin kansallisia erikoisuuksia omaava maa, jokin kansakunta liitetään vastoin sen tahtoa toiseen — ja tällöin on samanteke-

vää, eroaako se kielensä puolesta, jos se kerran tuntee itsensä eri kansaksi. Tässä on kysymyksessä vuosisatojen mittaan kehittynyt isovenäläisten ennakkoluulo.

Sota voidaan lopettaa vain katkaisemalla täydellisesti välit kansainväliseen pääomaan. Sotaa eivät ole synnyttäneet yksilöt, vaan kansainvälinen finanssipääoma. Välien katkaiseminen kansainväliseen pääomaan ei ole helppo tehtävä, mutta sodan lopettaminenkaan ei ole helppo tehtävä. On lapsellista, naiivia luulla, että sota voidaan lopettaa yksipuolisesti... Zimmerwald, Kienthal⁵³⁶... Me olemme suuremmassa määrässä kuin muut velvollisia puolustamaan kansainvälisen sosialistisen liikkeen kunniaa. Lähestymisen vaikeus...

Koska laajoissa joukoissa, jotka tunnustavat sodan *vain välttämättömyyden pakosta* eivätkä valtauksien vuoksi, on epäilemättä olemassa puolustussodan kannattajia, niille on selitettävä erittäin seikkaperäisesti, herkeämättömästi ja kärsivällisesti, ettei sotaa voida lopettaa muuhun kuin pakkorauhaan, ellei kukisteta pääomaa. Tätä ajatusta on kehiteltävä laajalti, mahdollisimman laajassa mitassa. Sotilaat vaativat vastaamaan konkreettisesti, miten lopetetaan sota. Mutta poliittista petkutusta on luvata ihmisille, että sota voidaan lopettaa pelkästä yksityisten henkilöiden hyvästä tahdosta. Joukkoja on varotettava. Vallankumous on vaikea tehtävä. Ei voida välttää virheitä. Virhe on siinä, että me (emme ole paljastaneet?) vallankumouksellista puolustuskantaa juurta jaksain. Vallankumouksellinen puolustuskanta on sosialismin kavaltamista. Ei riitä, että rajoitutaan... Virhe on tunnustettava. Mitä on tehtävä? — On selitettävä. Miten voidaan antaa... jotka eivät tiedä, mitä sosialismi on... Emme ole petkuttajia. Meidän on pohjaututtava yksinomaan joukkojen tietoisuuteen. Siitäkin huolimatta että joutuisimme jäämään vähemmistöksi, — vaikkapa niinkin. Sopii luopua joksikin aikaa johtavasta asemasta, ei pidä pelätä vähemmistöksi jäämistä. Uskon joukkoja, kun ne sanovat, etteivät halua valtauksia. Mutta Gutshkov ja Lvov ovat petkuttajia, kun he sanovat, etteivät halua valtauksia. Kun työmies sanoo haluavansa, että maata puolustettaisiin, hänessä puhuu sorretun ihmisen vaisto.

„II. Nykyhetken omalaatuisuutena Venäjällä on *siirtymien* vallankumouksen ensimmäisestä vaiheesta, joka antoi

vallan porvaristolle proletariaatin riittämättömän tietoisuuden ja järjestyneisyyden vuoksi, sen *toiseen* vaiheeseen, jonka täytyy antaa valta proletariaatin ja talonpoikaiston köyhimpien kerrosten käsiin.

„Tätä siirtymistä luonnehtii toisaalta mitä laajin legaalisuus (Venäjä on *nykyään* vapain maa maailman kaikista sotaikäyvistä maista) ja toisaalta joukkoihin kohdistuvan väkivallan puuttuminen sekä lopuksi niiden herkkäuskoisen luottavainen suhtautuminen kapitalistien, niiden rauhan ja sosialismin pahimpien vihollisten, hallitukseen.

„Tämä omalaatuisuus vaatii meiltä taitoa sopeutua niihin *erikoisiin* olosuhteisiin, joissa puolueytyötä täytyy tehdä proletariaatin ennenkuulumattoman laajojen, poliittiseen elämää juuri heränneiden joukkojen keskuudessa.”

Miksei otettu valtaa? Steklov sanoo: siitä ja siitä syystä. Se on pötyä. Kysymys on siinä, ettei proletariaatti ole kyllin valveutunutta ja kyllin järjestynyttä. Se on tunnustettava; aineellinen voima on proletariaatin käsissä, mutta porvaristo osoittautui valveutuneeksi ja varustautuneeksi. Tämä on kauhistuttava tosiasia, mutta se on tunnustettava avomielisesti ja suoraan ja sanottava kansalle, että valtaa ei otettu siksi, kun oltiin järjestymättömiä ja valveutumattomia... Miljoonien joutuminen taloudelliseen häviöön, miljoonien kuolema. Kehittyneimmät maat ovat joutumassa tuhoon, ja sen vuoksi niiden ratkaistavaksi nousee näin muodoin kysymys...

Kaudelle, jolloin siirrytään ensimmäisestä vaiheesta toiseen — jolloin valta siirtyy proletariaatille ja talonpoikaistolle — on luonteenomaista toisaalta mitä laajin legaalisuus (Venäjä on *nykyään* maailman vapain, edelläkävijämaa) ja toisaalta joukkojen herkkäuskoisen luottavainen suhtautuminen hallitukseen. Jopa bolshevikeissammekin ilmenee luottamusta hallitukseen. Selityksenä voi olla vain vallankumoushuuma. Se tietää sosialismin tuhoa. Te toverit suhtaudutte luottavaisesti hallitukseen. Jos asianlaita on siten, niin tiemme eroavat. Jään mieluummin vähemmistöön. Yksi Liebknecht on arvokkaampi kuin 110 Steklovin ja Tshheidzen tapaista puolustuskannalla olevaa. Jos kannatatte Liebknehtiä, mutta ojennatte vaikkapa sormen (puolustuskannalla oleville), niin se on kansainvälisen sosialistisen liikkeen kavaltamista. Jos sanoudumme irti sellaisista miehistä... meihin yhtyy jokainen sorretty, sillä

hänet yhdyttää meihin sota, muuta ulospääsyä hänellä ei ole.

Kansaa on lähestyttävä ilman latinalaisia sanoja, yksinkertaisesti ja ymmärrettävästi. Sillä on oikeus...— on sopeuduttava... siirryttävä, mutta täytyy. Linjamme on osoittautuva oikeaksi.

„III. Ei mitään kannatusta Väliaikaiselle hallitukselle, sen kaikkien lupauksen, varsinkin aluevaltauksista kieltäytymistä koskevien lupauksen täydellisen valheellisuuden selittäminen. Sellaisen sallimattoman ja harhakäsityksiä kylvävän „vaatimuksen” asemesta, että *tämä* hallitus, kapitalistien hallitus, *lakkaisi* olemasta imperialistinen, tämän hallituksen paljastaminen.”

— „Pravda” vaatii *hallitusta* kieltäytymään aluevaltauksista. Hölynpölyä, huutavaa pilkantekoa... on vaatia kapitalistien hallitusta kieltäytymään aluevaltauksista.

Tieteen kannalta tämä on niin valtavaa petosta, jota koko kansainvälinen proletariaatti, koko... On aika tunnustaa virhe. Riittäkööt jo tervehdykset, päätöslauselmat, on aika ryhtyä toimeen. On siirryttävä asialliseen, tervejärkiin...

„IV. Sen tosiasian tunnustaminen, että suurimmassa osassa työläisten edustajain Neuvostoja meidän puolueemme on vähemmistönä ja toistaiseksi heikkona vähemmistönä siihen *liittoutumaan* verrattuna, jonka muodostavat *kaikki* porvariston vaikutuksen alaisiksi antautuneet ja sen vaikutusta proletariaattiin levittävät pikkuporvarilliset opportunistiset ainekset kansansosialisteista⁵³⁷ ja sosialistivallankumouksellisista alkaen aina Organisaatiokomiteaan⁵³⁸ (Tshheidze, Tsereteli y.m.), Stekloviin y.m. y.m. saakka.

„On selitettävä joukoille, että työläisten edustajain Neuvostot ovat *ainoa mahdollinen* vallankumoushallituksen muoto ja että siksi meidän tehtävänäme, niin kauan kuin *tämä* hallitus antautuu porvariston vaikutuksen alaiseksi, voi olla vain niiden taktiikan virheellisyyksien kärsivällinen, järjestelmällinen ja herkeämätön *selittäminen* ottaen siinä erikoisesti huomioon joukkojen käytännölliset tarpeet.

„Niin kauan kuin olemme vähemmistönä, me arvostelemme ja selitämme virheitä julistaen samalla välttämättömäksi koko valtiovallan siirtymisen työläisten edustajain

Neuvostoille, että joukot kokemuksen kautta vapautuisivat virheistään.”

— Me bolshevikit olemme tottuneet järjestämään asiat mahdollisimman vallankumouksellisesti. Mutta se ei riitä. On otettava selvää.

Oikea hallitus on työläisten edustajain Neuvosto. Joudutaan anarkismiin, jos ajatellaan toisin. Tunnettu tosiasia on, että puolueemme on työläisten edustajain Neuvostoissa vähemmistönä. On selitettävä joukoille, että työläisten edustajain Neuvosto on ainoa mahdollinen hallitus, jonka kaltaista, Kommuunia lukuun ottamatta, ei maailmassa vielä ole ollut. Minkäs teet, jos työläisten edustajain Neuvosto on enemmistöltään puolustussodan kannalla? Sille ei mahda mitään. Meidän ei auta muu kuin selittää kärsivällisesti, peräänantamattomasti ja järjestelmällisesti, että niiden taktiikka on virheellistä.

Niin kauan kuin olemme vähemmistönä toimintamme on oleva arvostelua, jotta saisimme karistetuksi joukoista harhakäsitykset. Emme tahdo, että joukot uskoisivat pelkästään sanaamme. Emme ole petkuttajia. Me tahdomme, että joukot vapautuisivat *kokemuksensa* perusteella virheistään.

Työläisten edustajain Neuvoston vetoamus — siinä ei ole ainoatakaan luokkatietoisuuden läpätunkemaa sanaa. Se on pelkkää sanahelinää! Kaikille vallankumouksille on ollut tuhoisaa vain sanahelinä, vallankumouksellisen kansan imartelu. Marxilaisuus opettaa, ettei saa antautua vallankumouksellisen sanahelinän lumoihin, varsinkaan sellaisena ajankohtana, kun se on varsin yleistä.

„V. Ei parlamentaarinen tasavalta — palaaminen siihen työläisten edustajain Neuvostoista olisi askel taaksepäin—, vaan työläisten, batrakkien ja talonpoikien edustajain Neuvostojen tasavalta koko maassa, alhaalta ylös asti.

„Poliisin, armeijan ja virkamiehistön poistaminen*.

„Kaikki virkamiehet valinnallisiksi ja milloin hyvänsä erotettaviksi; heidän palkkansa ei saa olla hyvän työmiehen keskipalkkaa suurempi.”

— Tämä on opetus, jonka Ranskan Kommuuni on antanut, jonka Kautsky on unohtanut ja jonka työläiset ovat antaneet vuosina 1905 ja 1917. Näiden vuosien kokemus

* T.s. kansan yleinen aseistaminen vakinaisen armeijan asemesta.

opettaa meitä, ettei saa sallia poliisin ennallistumista, ei saa sallia vanhan armeijan ennallistumista.

Ohjelmaa on muutettava, se on vanhentunut. Työläisten ja sotilaiden edustajain Neuvostot ovat askel kohti sosialismia. Ei mitään poliisia, mitään armeijaa, mitään virkamiehistöä. Perustavan kokouksen koolle kutsuminen,— mutta kenen toimesta? Päätöslausemia kirjoitetaan, mutta vain sitä varten, että pistetään ne sitten veran alle tai istutaan niiden päälle. Olisin iloinen, jos Perustava kokous kutsuttaisiin koolle huomenna, mutta on naiivia uskoa, että Gutshkov kutsuu koolle Perustavan kokouksen. Kaikki selainen lörpöttely, että Väliaikainen hallitus pakotetaan kutsuma Perustava kokous koolle, on pelkkää lörpöttelyä, petkutusta alusta loppuun. On suoritettu vallankumouksia, mutta poliisi on jäänyt, on suoritettu vallankumouksia, mutta kaikki virkamiehet y.m. ovat jääneet. Siinä vallankumousten tappion syy. Työläisten edustajain Neuvosto on ainoa hallitus, joka pystyy kutsuma koolle tämän kokouksen. Kaikki me olemme turvautuneet työläisten edustajain Neuvostoihin, mutta emme ole ymmärtäneet niitä. Me olemme peräytymässä tästä muodosta taaksepäin, Internationaleen, joka kulkee porvariston hännillä.

Porvarillinen tasavalta ei pysty ratkaisemaan kysymystä (sodasta), sillä se voidaan ratkaista vain kansainvälisessä mitassa. Me emme lupaa vapauttaa..., mutta me sanomme, että ainoastaan tässä muodossa (työläisten ja sotilaiden edustajain Neuvostot) se on mahdollista. Ei mitään muuta hallitusta kuin työläisten ja batrakkien edustajain Neuvosto. Jos puhumme Kommuunista, ei käsitetä. Mutta jos sanomme, että poliisin tilalle työläisten ja batrakkien edustajain Neuvosto, oppikaa johtamaan — kukaan ei voi meitä estää,— (se käsitetään).

Johtamistaitoa ei opita mistään kirjasta. Yritä, erehdy, opi johtamaan.

„VI. Agraariohjelmassa painopisteen siirtäminen batrakkien edustajien Neuvostoihin.

„Kaikkien tilanherrain maiden konfiskointi.

„*Kaikkien* maiden kansallistaminen koko valtakunnassa, batrakkien ja talonpoikien edustajain paikallisten Neuvostojen määräysvalta maahan. Edustajain Neuvostojen muodostaminen talonpoikaisköyhälistön edustajista. Mallitalouden muodostaminen jokaisesta suurkartanosta (kooltaan

noin 100—300 desj. paikallisista ja muista olosuhteista riippuen sekä paikallisten laitosten määrittelyn mukaisesti) batrakkien edustajain valvonnan alaisena ja yhteiskunnan laskuun.”

— Mitä talonpoikaisto on? Emme tiedä, tilastoa puuttuu, mutta tiedämme sen olevan voimaa.

Jos he ottavat maan, niin saatte olla varmoja, etteivät he anna sitä teille takaisin eivätkä kysy teidän mielipidettänne. Ohjelman akseli on siirtynyt, painopisteenä ovat batrakkien edustajain Neuvostot. Ellei Venäjän talonpoika ratkaise vallankumouskysymystä, Saksan työläinen ratkaise sen.

Tambovilainen talonpoika...

Yhdestä desjatiinasta ei tarvitse maksaa, toisesta 1 rpl., kolmannelta 2 rpl. Me otamme maan haltuumme eikä tilanherra enää kykene ottamaan sitä pois.

Yhteistoiminnallinen talous.

Edustajain Neuvostojen muodostaminen talonpoikaisköyhälistön edustajista on välttämätöntä. On olemassa varakas talonpoika, ja on olemassa batrakkii. Vaikka hänelle annettaisiinkin maata, hän ei kuitenkaan pysty perustamaan taloutta. Suurkartanoista on muodostettava mallitalouksia, joissa taloutta hoidetaan yhteistoiminnallisesti, ja batrakkien edustajain Neuvostojen on isännöitävä.

Suurkartanoita on olemassa.

„VII. Maan kaikkien pankkien viipymätön yhdistäminen yhdeksi yleiskansalliseksi pankiksi ja sen alistaminen työläisten edustajain Neuvostojen valvontaan.”

— Pankki on „yhteiskunnallisen tilinpidon muoto” (Marx).— Sota opettaa säästämään, kaikki tietävät, että pankit tuhlaavat kansan voimia. Pankit ovat kansantalouden hermo, polttopiste. Me emme voi ottaa pankkeja haltuumme, mutta me julistamme, että ne on yhdistettävä työläisten edustajain Neuvoston valvonnan alaisina.

„VIII. *Välittömänä* tehtävänäme ei ole sosialismin „käytäntöönottaminen”, vaan ainoastaan yhteiskunnallisen tuotannon ja tuotteiden jakelun viipymätön alistaminen työläisten edustajain Neuvostojen *valvontaan*.”

— Elämä ja vallankumous lykkäävät Perustavan kokouksen taka-alalle. Lait eivät ole tärkeitä siinä mielessä, että ne on kirjoitettu paperille, vaan ne ovat tärkeitä siinä mielessä, kuka niitä toteuttaa. Proletariaatin diktatuuri on ole-

massa, mutta ei tiedetä, miten sitä pitäisi käyttää. Kapitalismi on muuttunut valtiokapitalismiksi... Marx... vain se, mikä on käytännöllisesti kypsä...

„IX. Puoluetehvät:

- a) pidettävä viipymättä puolueen edustajakokous;
- b) puolueen ohjelman muuttaminen, tärkeintä:
  - 1) imperialismista ja imperialistisesta sodasta,
  - 2) suhtautumisesta valtioon ja *meidän* „kommuunivaltio” *-vaatimuksemme,
  - 3) vanhentuneen minimiohjelman korjaaminen;
- c) puolueen nimen muuttaminen **.

„X. Internationalen uusiminen.

„Aloite vallankumouksellisen Internationalen, *socialishovinisteja* ja *'keskustaa'* *** vastaan suunnatun Internationalen, luomisessa.”

Yhteen veto.

Työläisten edustajain Neuvosto on perustettu, sillä on äärettömän suuri vaikutusvalta. Kaikki ovat vaistomaisesti myötämielisiä sille. Tässä instituutiossa on paljon enemmän vallankumouksellista sisältöä kuin kaikissa *vallankumouksellisissa korulauseissa*. Jos työläisten edustajain Neuvosto pystyy ottamaan hallinnan omiin käsiinsä, vapausasian voitto on turvattu. Vaikka kirjoittaisitte mitä ihanteellisimpia lakeja, — kuka toteuttaa niitä elämässä? Taaskin virkamiehet, mutta hehän ovat yhteydessä porvaristoon.

Älkää „toteuttako sosialismia”, on sanottava joukoille, vaan viekää sitä läpi (?). Kapitalismi on kehittynyt pitemmälle, sota-ajan kapitalismi ei ole sellaista, jollaista se oli ennen sotaa.

Pitämällä perustana taktillisia johtopäätöksiä on ryhdyttävä käytännöllisiin toimenpiteisiin. On kutsuttava viipymättä koolle puolueen edustajakokous, on tarkistettava ohjelmaa. Siinä on paljon vanhentunutta. On muutettava minimiohjelmaa.

* Toisin sanoen sellainen valtio, jonka esikuvana on Pariisin Kommuuni.

** „Sosialidemokratian” asemesta, jonka viralliset johtajat ovat *kaikkialla* maailmassa peittäneet sosialismin ja siirtyneet porvariston puolelle („puolustuskantalaiset” ja horjuvat „kautskylaiset”), puolueemme nimeksi on otettava *Kommunistinen puolue*.

*** „Keskustaksi” sanotaan kansainvälisessä *sosialidemokraattisessa* liikkeessä virtausta, joka horjuu shovinistien (= „puolustuskantalaisten”) ja internationalisten välillä, nimittäin Kautskya ja kumpp. Saksassa, Longuet'a ja kumpp. Ranskassa, Tshheidzeä ja kumpp. Venäjällä, Turatia ja kumpp. Italiassa, MacDonaldia ja kumpp. Englannissa j.n.e.

Itse puolestani ehdotan muuttamaan puolueen nimen, antamaan sille nimeksi *Kommunistinen puolue*. Kansaymmärtää nimen „kommunistinen”. Virallisten sosialidemokraattien enemmistö on pettänyt, kavaltanut sosialismia... Liebknecht on ainoa sosialidemokraatti... Pelkäätte olla uskottomia entisille muistoille. Mutta voidakseen vaihtaa vaatteet on riisuttava likainen ja pantava päälle puhdas paita. Miksi olisi luovuttava yleismaailmallisesta taistelukokemuksesta? Sosialidemokraattien enemmistö on kautta koko maailman kavaltanut sosialismia ja siirtynyt maansa hallituksen puolelle (Scheidemann, Plehanov, Guesde). Mitä pitäisi tehdä, että Scheidemann suostuisi... Tämä näkökanta tietää sosialismia tuhoa. Radiosähkeen lähettäminen Scheidemannille sodan lopettamisesta...— petkutusta.

Sana „sosialidemokratia” on epätarkka. Älkää pitkö kiinni vanhasta sanasta, joka on läpeensä pilaantunut. Mikäli tahdotte rakentaa uuden puolueen... teihin yhtyvät kaikki sorretut.

Zimmerwaldissa ja Kienthalissa sai yliotteen keskusta... „Rabotshaja Gazeta”. Me todistamme teille, että kokemus on kauttaaltaan osoittanut... Me sanomme, että olemme muodostaneet vasemmiston ja sanoutuneet irti keskustasta. Joko puhutte Internationalesta, siinä tapauksessa noudattakaa... tai te...

Zimmerwaldin vasemmisto on aatesuuntana olemassa maailman kaikissa maissa. Joukkojen on oltava selvillä siitä, että sosialistinen liike on jakautunut koko maailmassa kahtia. Puolustuskannalla olevat ovat luopuneet sosialismista. Vain Liebknecht... Tulevaisuus on kokonaan hänen puolellaan.

Olen kuullut, että Venäjällä pyritään yhdistymään, liittymään yhteen puolustuskannalla olevien kanssa. Se on sosialismia kavaltamista. Luulen, että parasta on jäädä yksin, niin kuin Liebknecht: yksin 110:ä vastaan.

Julkaistu ensi kerran
marraskuun 7 pnä 1924
„Pravda” lehden 255. numerossa

Julkaistaan
lehden tekstiin mukaan

J. S. HANECKILLE ja K. B. RADEKILLE

Tovereille Haneckille ja Radekille: Herrn Fürstenberg (Fürstenberg). 8. Birgerjarlsgatan. 8. Stockholm.

12. IV. 1917.

Hyvät ystävät! Emme ole saaneet Teiltä vieläkään mitään, emme kerrassaan mitään: emme kirjoja, emme paketteja emmekä rahaa⁵³⁹. Vain kaksi sähkösanomaa Haneckilta. Lähetämme tässä Teille kaksi nippua „Pravda” lehteä: toisen Teille ja toisen Karpinskia varten (Mr. Karpinsky. Bibliothèque russe. 7. rue Hugo de Senger. 7. Genève. (Genf) Suisse) ja kaksi nippua leikkeitä: toisen Teille ja toisen Karpinskille.

Tiedottakaa postikortilla (M. T. Jelizaroville (V. I:tä varten). Shirokajakatu, 48, as. 24. Pietari) tai sähkösanomalla, kun olette saaneet tämän kirjeen ja lehdet.

Steinberg⁵⁴⁰ on saapunut ja lupaa hankkia lähetetyt paketit. Saamme nähdä, onnistuuko hän siinä.

Jos saatte lehdet, niin saatte niiden perusteella käsityksen koko tilanteesta.

Siltä varalta, etteivät lehdet saapuisi perille, kerron lyhyesti.

Porvarit (+Plehanov) parhaavat meitä vimmatusti sen johdosta, että matkustimme Saksan kautta. Yrittävät usuttaa sotaväkeä. Toistaiseksi onnistumatta: meillä on kannattajia ja uskollisia onkin. Eserrien ja sosialidemokraattien keskuudessa esiintyy mitä vimmatuinta shovinistista intoulua „vallankumouksellisen puolustuskannan” muodossa (nyt muka on mitä puolustaa: tasavaltaa Vilhelmiltä). Meitä parjataan vimmatusti sen johdosta, että vastustamme „yhtenäisyyttä”, ja joukot ovat kaikkien sosialidemokraattien yhdistymisen kannalla. Me olemme vastaan.

Tshheidze on luisunut *kokonaan* „vallankumoukselliselle puolustuskannalle”. Liitossa Potresovin kanssa. *Kaikki* kannattavat vapauslainaa⁵⁴¹. Vastaan olemme vain me + nasheslovolaiset + Larin ja pieni osa Martovin ystäväistä.

22. IV. 1917 kutsumme koolle yleisvenäläisen bolshevikkikonferenssin⁵⁴².

Toivomme saavamme kokonaan oikaistuksi „kautskylaisuuteen” horjahtaneen „Pravdan” linjan⁵⁴³.

Kirjoittakaa kirjoituksia „Pravdaa” varten ulkopolitiikasta — mahdollisimman lyhkäsiä ja „Pravdan” hengessä (pieni se on! tilaa on vähän! pyrimme lisäämään). Myös aivan lyhyesti Saksan vallankumousliikkeestä ja vasemmistolaisten lehdistöstä.

Kirjoittakaa kirje siitä, miten on Ruotsin vasemmistolaisten laita⁵⁴⁴. Olemme kuulleet, että shovinisti Branting ahdistelee Radekia.

Työläisten ja sotilaiden edustajain Neuvosto teki vallankumouksen alussa *sopimuksen* Väliaikaisen hallituksen kanssa luvaten *tukea* sitä⁵⁴⁵. On olemassa „kontaktikomisio”⁵⁴⁶: Neuvosto „valvoo” Väliaikaista hallitusta.

Tilanne on perin mutkallinen, perin mielenkiintoinen. Julkaisemme kirjasia taktiikasta⁵⁴⁷. Neuvosto tahtoo *yleistä* kansainvälistä sosialistikokousta. Me olemme *vain* vasemmistolaisten edustajakokouksen kannalla, sosialishovinitteja vastaan ja „keskustaa” vastaan.

Puristan lujasti kättänne ja toivotan koko sydämestäni kaikkea hyvää. Kirjoittakaa useammin, olkaa mahdollisimman täsmällisiä ja varovaisia yhteydenpidossa.

Teidän V. Uljanov

Lähetetty Pietarista Tukholmaan

Julkaistu ensi kerran v. 1923
„Proletarskaja Revoljutsija”
aikakauslehden 9. (21.) numerossa

Julkaistaan käsikirjotuksen mukaan

VÄLIAIKAISEN HALLITUKSEN JULKILAUSUMAA KOSKEVAT TEESIT

Teesit:

- 1) Rauha ilman aluevaltauksia = maailmanvallankumous pääomaa vastaan.
- 2) sopimuksen tarkistus = joko komedia tai maailmanvallankumous pääomaa vastaan.
„alustavat toimenpiteet tarkoituksena sopia liittoutuneiden kanssa”.
- 2 bis *) kapitalistien väri-tyt: „liittolaisdemokratiat”: luokkataistelun hämääminen.
- 3) kaikki maa *talonpojille* — tämä on mahdollista ilman pääomanvastaista vallankumoustakin kapitalistien ja *rikkaiden* talonpoikien *blokin, liiton* kautta.
- 4) kaikki maa *työtätekeville* — tämä ei ole mahdollista ilman pääomanvastaista vallankumousta.
- 5) tuotannon järjestäminen — joko petkutusta (ja kapitalistien jatkuvaa rikastumista) tai utopiaa, ellei suoriteta vallankumousta pääomaa vastaan.
- 6) „hyökkäys” — utopiaa, mikäli joukoissa ei ole mitä suurinta vallankumousintoa, jota voi synnyttää vain mitä suurin vallankumous: pääomaa vastaan.

* — toistamiseen. *Toim.*

- 7) Loittoneminen Neuvostoista,
niiden pettäminen,
siirtyminen *virkamieskomentoon*:
„valtion valvonta”, *kannatamme* sitä. Mutta
kenen taholta?
Kuka valvoo?
Virkamiehetkö?
Tai Neuvostot.
- 8) Perustava kokous maakysymyksestä:

ollaan jo jäljessä

- 9) Ei mitään luottamusta eikä mitään kannatusta!
- 10) Entistä voimaperäisemmin: *proletaarisen* linjan
selittäminen, sen erottaminen *pikkuporvarillisesta*.
 $\Sigma\Sigma^* =$ *Pikkuporvarillisten harhaluulojen*
ja pikkuporvarillisen sovinnonhieronn
ministeristö.

Kirjoitettu aikaisintaan
toukokuun 4 (17) pnä 1917

Julkaistu ensi kerran v. 1925
IV Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjotuksen mukaan

HUHTIKUUN KONFERENSSIA KÄSITTELEVÄN SELOSTUKSEN JÄSENENNYKS 548

I

„Voitto”! Siitä... korulau-
seiden, mielialojen, „hur-
mion” kaaos... „vallanku-
mouksellinen demokratia” =
taantumuksellinen
demokratia...

(α) ministeristö (kapita-
listien kannatus)...

(β) kannatetaan hyök-
käystä...

(γ) vastustetaan maiden
ottoa...

(δ) vastustetaan veljei-
lyä...

Proletariaatin oman luok-
kalinjan noudattaminen =
proletariaatin joukkopuo-
lueen perustaminen...

Kaikkien puolueiden
uudelleenjärjestäytyminen...

|| Kapitalistit...
|| (trudovikit) narodnikit
|| ja menshevikit
|| proletariaatin puolue

„Sotsial-Demokrat” № 47 13. X. 1915. Teesit
№№ 8—11⁵⁴⁹.

Pikkuporvariston *horjumiset* = olemus. Mutta pikku-
porvaristo = kymmeniä ja taas kymmeniä miljoonia,

|| „Lasten lailla iloisia
|| ovat kaikki”
|| („Zemlja i Volja” № 36)
|| (6. V. 1917)

Ilja Iljinin runosta „Kevät-
tunnelmia”

|| „Lasten lailla iloisia
|| ovat kaikki. Uni pois!
|| Muistella ei pakkasia,
|| niin kuin aina kevät ois!”

„suunnaton paljous”, loputon määrä ryhmiä ja kerroksia, alaryhmiä ja välikerroksia j.n.e. j.n.e. Prosessi on *perin pitkäaikainen*...

II

Kaikkien päätöslauselmien punainen lanka

- (1) Sota: kapitalistit
                     vallankumouksellisen puolustuksen kannatta-
                     jat (narodnikit ja menshevikit)...
                     internationalistiproletaarit
- (2) Suhtautuminen Väliaikai-
     seen hallitukseen: kapitalistit
    kontaktikomissio (narodni-
    kit ja menshevikit)
    internationalistiproletaarit.
- (3) *Agraarikysymys*:
     tilanherrat ja kapitalistit
     { „maita älköön otettako” (narodnikit ja menshevikit)
     (4. §:ssä)
     { älköön eroteltako maatalouden palkkatyöläisiä.
     { älköön kuljettako sosialismiin... (8. ja 9. §)⁵⁵⁰
     internationalistiproletaarit
- (4) Borgbjerg ja *Internationale*⁵⁵¹
- (+5) kolme virtausta: (α) kapitalistien kannattajat
    (β) horjuvat (narodnikit ja men-
    shevikit)
    (γ) internationalistiproletaarit
- + (6) Kokoomusminis-
     teristö   kapitalistit enemmistönä
    narodnikit ja menshevikit
    internationalistiproletaarit
- (7) Kansallisuuskysymys   *kapitalistit*
     Suomi   *menshevikit ja narodnikit*
    internationalistiproletaarit }
- 8) Yhteenliittyminen internationalistien kanssa pikku-
     porvarillista puolustuskantalais-
     ten liittoa vastaan...
- 9) Nykytilanne: suhtautuminen sosialismiin
     (α) kapitalistit
     (β) menshevikit ja narodnikit (ei sosialismia)
     (γ) internationalistiproletaarit

10) puolueohjelma. $\Sigma\Sigma^*$ *imperialismista
valtiosta
Internationalesta.*

11) kuljettava kohti sosialismia *N B*

12) Neuvostot { kehitystä paikkakunnilla, }
                  { keskuksessa jarrutusta } }

$\Sigma\Sigma =$ uudet vaalit...

((V. o.!!))⁵⁵²

III

Uudet olosuhteet:

- { (α) Ennen näkemätön julkisuus...
{ (β) Edessämme on kymmeniä miljoonia...
{ (γ) Ennen näkemättömän suuren romahduksen aatto
(tärkeintä)...

Inde: ** (sota — ja nälänhätä)

Oltava kallionlujia noudatettaessa proletaarista
linjaa pikkuporvarillisia horjumisia vastaan — —
— — Vaikutettava joukkoihin *vakuuttamalla,*
„selittä mällä” —
— — Valmistauduttava romahdukseen ja vallan-
kumoukseen, joka on oleva *1.000 kertaa hel-*
mikuista voimakkaampi.

Pikkuporvariston horjumiset: { Trotski...
  { Larin ja Binstock
  { Martov
  { „Novaja Zhizn” } }

joukot: (Talonpoikaiston edustajakokous⁵⁵³)

Agitaattorien + propagandistien + järjestäjien + etc.
entinen kokoonpano??

Uusia voimia (väen puute).

(α) Puolueen jäsenten suuria kokouksia (niin kuin tämä)

(β) *kymmenkertaistettava* agitaattori- + propagandisti- +
järjestäjäkuntaa

Miten? *En tiedä.* Mutta tiedän varmasti, että ilman
sitä *ei kannata puhua kaan* proletariaatin vallan-
kumouksesta.

* — Summa summarum — yhteenveto. *Toim.*

** — Siitä johtuen. *Toim.*

(γ) Agitaatio ryhmä- — joukkoagitaatiota (versus* kousluentoista)

(γ) samoin *organisaatio*.

(δ) Mahdollisimman paljon marxilaisuutta = mahdollisimman yleistajuisesti ja yksinkertaisesti („Umschlag” **)

(δ) Proletariaatin ja puoliproletariaatin puolue = työläisten ja talonpoikaisköyhälistön puolue...

(δ) Mahdollisimman paljon marxilaisuutta = (Umschlag) mahdollisimman yleistajuisesti talonpoikaisköyhälistö.

Demagogiaako? Kaikissa vallankumouksissa on kaikkia syytetty siitä.

Nimenomaan marxilaisuus on tae...

*Kirjoitettu v. 1917
toukokuun 6 ja 8 (19 ja 21) p:n
välisenä aikana*

*Julkaistu ensi kerran v. 1925
IV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* — verrattuna. *Toim.*

** — toisen muuttuminen toiseksi. *Toim.*

NEUVOSTOJEN EDUSTAJAKOKOUKSELLE ⁵⁵⁴

Vallankumousfraseologiaa ja vallankumouksen keskeyttäminen (=tukahduttaminen) narodnikkien ja menshevikkien taholta.

„Uusi” hallitus ⁵⁵⁵:

(1) Työnsulkujen järjestäjiä...	Hyökkäys (aluevaltauksettoman rauhan nimessä).
...(2) Verilöylyn pitkitäjiä...	Salaiset sopimukset (ja rauha ilman aluevaltauksia).
...(3) Tilanherran pelastajia...	Suomi (ja rauha ilman aluevaltauksia — ja demokraatia).

Maakysymyksen lykkääminen (vrt. talonpoikain Neuvosto ja Valtakunnanduuman jäsenten neuvottelu ⁵⁵⁶ versus * Ylin maakomitea) ⁵⁵⁷.

Työnsulkujen järjestäjät (ja työläisten ahdisteleminen).

Pähkinälinna ja Kronstadt, — posti- ja lennätinvirkailijat (vallankumouksen tyynnyttämis- eli tukahduttamisministerit? tyynnyttämään lähetettävät ministerit?)

Tereshtshenko + Shingarjov + Lvov ja kumpp. = toimenmiehiä...

Kerenski = vallankumouksellisen teatraalisuuden ministeri...

* — verrattuna. Toim.

Rappiotila ja katastrofi
(ynnä lupaukset).

Menshevikkien + narodnik-
kien (eserrien) + „Jedinstvon”
liitto...

Pikkuporvariston ja suur-
porvariston liitto työläisiä
v a s t a a n...

Kirjoitettu
kesäkuun alkupuoliskolla v. 1917

Julkaistu ensi kerran v. 1925
IV Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

KIRJELAPPU L. B. KAMENEVILLE

Tov. Kameneville

Entre nous *: jos minut kolkataan, pyydän Teitä julkaisemaan vihkoni: „Marxilaisuus valtiosta” (se jäi Tukholmaan⁵⁵⁸). Sinikantinen, sidottu. Siihen on koottu kaikki lainaukset Marxin ja Engelsin samoin kuin Kautskyn teoksista Pannekoekia vastaan. On eräitä huomautuksia ja merkintöjä, teesejä. Luulen, että sen julkaiseminen vaatii viikon työn. Pidän sitä tärkeänä, sillä ei ainoastaan Plehanov, vaan Kautskykin *on sotkenut*. Ehto: kaikki tämä ehdottomasti entre nous!

Kirjoitettu

ennen heinäkuun 5 (18) päivää 1917

Julkaistu ensi kerran v. 1924

toimituksen esipuheessa teoksessa:

N. Lenin, „Valtio ja vallankumous.

Marxilaisuuden oppi valtiosta

ja proletariaatin tehtävät

vallankumouksessa”.

Moskova, kustannusliike „Krasnaja Nov”

Julkaistaan

kirjan tekstin mukaan

* — Meidän kesken. *Toim.*

KIRJELAPPU
N. I. PODVOISKILLE
ja V. A. ANTONOV-OVSEJENKOLLE

26. XI. 1917.

Esikuntaan (Podvoiskille tai Antonoville)

Kirjeen tuojat ovat rautatieläistovereita Orenburgista. Tarvitaan *pikaista* aseellista apua Dutovin vastustamiseksi. Pyydän käsittelemään ja ratkaisemaan *käytännöllisesti* mitä pikimmin. Ja kirjoittamaan minulle, mitä olette päättäneet.

Lenin

*Julkaistu ensi kerran
helmikuun 23 p:nä 1927
„Pravda” lehdessä
44. numerossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

PUHEENVUOROJA
VSDTP(b):n KESKUSKOMITEAN ISTUNNOSSA
MARRASKUUN 29 (JOULUKUUN 12) pnä 1917

PÖYTÄKIRJAMERKINNÖT ⁵⁵⁰

1

Käsittelyn alaisena kysymyksenä on „Pravdan” toimituskunnan kokoonpano⁵⁶⁰. N. I. Buharin ehdottaa, että hänet vapautettaisiin työstä Taloudellisessa neuvottelukunnassa, jotta hän voisi omistautua työnsä „Pravdassa”.

Tov. Lenin huomauttaa, että Taloudelliseen neuvottelukuntaan ei toistaiseksi ole kiinnitetty kylliksi huomiota, vaikka se on huomattavimpia tekijöitä nykyisessä valtiollisessa rakennustyössä ja siellä tarvitaan sellaisia päteviä henkilöitä, jollainen tov. Buharin on, ja siksi hän pitää kiinni siitä, ettei tov. Buharinia nimitettäisi „Pravdan” toimituskuntaan.

2

J. D. Stasova ehdottaa kolmihenkiä „Pravdan” toimituskuntaa, johon tulisivat J. V. Stalin, G. J. Sokolnikov ja N. I. Buharin.

Tov. Lenin ehdottaa muunlaista kolmikkoa: Sokolnikov, Stalin, Trotski.

3

Käsiteltävänä on A. I. Rykovin, L. B. Kamenevin, V. P. Miljutinin ja V. P. Noginin julkilausuma, jossa he anovat takaisin puolueen Keskuskomiteaan.

Tov. Lenin lukee alustavan vastauksensa tähän vetoamukseen⁵⁶¹. Siinä sanotaan, että neljän hengen julkilausumasta ilmenee selvästi, että he ovat täydellisesti eri mieltä meidän kanssamme, koska he katsovat Keskuskomitean

tehneen myönnytyksiä. Konkreettisesti hän ehdottaa, että näiltä neljältä henkilöltä vaadittaisiin kirjallista ilmoitusta siitä, mihin he aikovat lähettää kirjeensä, t.s. aikovatko he julkaista sen lehdistössä. Omasta aloitteestamme emme julkaise sitä lehdistössä, ja heille vastaamme kirjeellisesti, ettemme ota heitä takaisin.

*Julkaistu ensi kerran v. 1929
kirjassa „VSDTP:n KK:n pöytäkirjat.
Elokuu 1917—helmikuu 1918”*

*Julkaistaan
käsinkirjoitetun pöytäkirjan
mukaan*

**YLEISVENÄLÄISEN TPKK:n ISTUNTO
JOULUKUUN 1 (14) pnä 1917**

I

**PUHEENVUORO KORKEIMMAN KANSANTALOUSNEUVOSTON
PERUSTAMISKYSYMYKSESTÄ ⁵⁸²**

LEHTISELOSTUS

Neuvostoehdotuksen puolesta puhuu Lenin, joka sanoo, että Korkeinta kansantalousneuvostoa ei saa typistää parlamentiksi, vaan sen tulee olla taisteluelin, joka taistelee kapitalisteja ja tilanherroja vastaan talouden alalla, niin kuin Kansankomissaarien Neuvosto politiikan alalla.

*Julkaistu joulukuun 3 (16) pnä 1917
„Novaja Zhizn” lehdessä
192. numerossa*

*Julkaistaan
lehdessä tekstin mukaan*

KIRJELAPPU**A. G. SHLJAPNIKOVILLE ja F. E. DZIERŻYŃSKILLE**

Tov. Shljapnikoville ja tov. Dzierżyńskille

Tämän esittäjällä, Uralin edustajalla tov. Vorobjovilla on mainiot suositukset paikalliselta järjestöltä. Tilanne Uralilla on erittäin kärkevä: on heti *v a n g i t t a v a t ä k ä - l ä i s e t* (Pietarissa sijaitsevat) Uralin tehtaiden johtokunnat, uhattava antaa ne oikeuden (vallankumouksellisen) käsiin, koska ne ovat aiheuttaneet kriisitilan Uralilla, ja *konfiskoitava* kaikki Uralin tehtaot. Laatikaa pian päätösehdotus⁵⁶³.

*Lenin**Kirjoitettu joulukuun alussa 1917**Julkaistu ensi kerran huhtikuun
22 p:nä 1920 „Uralski Rabotshi“
lehden 95. numerossa**Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

SÄHKE V. A. ANTONOV-OVSEJENKOLLE

Harkov. Antonovin esikunta. Antonov

Hyväksyn koko sydämestäni tarmokkaan toimintanne ja armottoman taistelunne kaledinilaisia vastaan. Hyväksyn täydellisesti sen, ettette ole antanut periksi sikäläisille sovittelijoille, jotka näyttävät johtaneen harhaan osan bol-shevikeista. Erikoisesti hyväksyn ja pidän tervehdittäväenä, että miljonäärisabotoijat teljettiin I ja II luokan vau-nuun ⁵⁶⁴. Neuvoisin lähettämään heidät puoleksi vuodeksi pakkotyöhön kaivoksiin. Vielä kerran onnittelen teitä päät-täväisyytenne johdosta ja tuomitsen epäröijiiä.

Lenin

*Kirjoitettu v. 1917
joulukuun 21 ja 28 pn
(v. 1918 tammikuun 3 ja 10 pn)
välisenä aikana*

*Julkaistu ensi kerran
tammikuun 12 pnä 1918
(joulukuun 30 pnä 1917)
„Pravda“ lehden 226. numerossa*

*Julkaistaan
sähkösanomalomakkeen tekstin
mukaan*

PUBLISISTIN PÄIVÄKIRJASTA

(AIHEITA KEHITELTÄVÄKSI) ⁵⁶⁵

1. „Nyt ei tarvitse pelätä pyssymiestä.”

1 bis *: Köyhälistön asunnot ja huoltaminen elintarvikkeilla.

1 ter **: Toistaiseksi vielä varttumattoman Neuvostovallan heikot puolet.

2. „Propagandaa teoin.”

3. Agitaattorinko vai prokuraattorin avulla?

4. Käytännöllisyys ja „positiivinen toiminta”.

5. Järjestelytoiminta ja kansan keskuudesta nousseet järjestäjät.

5 bis vrt. „Pravda” ennen huhtikuun 4 päivää järjestelytoiminnan ihmeistä ⁵⁶⁶.

6. Suhtautumisemme anarkisteihin.

6 bis: Anarkisteja väärinkäsityksen vuoksi,— kärsimättömyyden vuoksi,— mielialaltaan,— vaistomaisesti.

7. Työläisiin kuuluvat tyytymättömät.

8. Intelligenssin kankeutta ja leväperäisyyttä.

9. Onko kapitalistien vastarinta murrettu. (Kiltin Peshehonovin historiallinen sanonta ⁵⁶⁷.)

9 bis. Kansalaisista, sen merkitys, sen rasitukset (yli-
loikkaarit), sen väistämättömyys vuosina 1917—18.

10. Sortavien ja sorrettujen kansakuntien kansallinen shovinismi.

10 bis: Pikkuporvariston loismaisuus ja Suomen sosialidemokratian petturuus.

11. Miten „valloitetaan” Venäjän sosialistisen neuvostotasavallan puolelle muut kansakunnat yleensä ja varsinkin kansakunnat, joita isovenäläiset ovat tähän asti sortaneet?

12. Riistäjien lannistaminen.

* — toistamiseen. *Toim.*

** — kolmannen kerran. *Toim.*

13. Miten kilpailu on järjestettävä?

14. Tilinpito ja valvonta sosialismin perusolemuksena.

14 bis: Lentävien valvojen ryhmät.

14 ter: Veijareita vallankumouksissa.

15. Onko johdettava laitoksia vai väiteltävä sosialismista?

16. Työläisten kurinalaisuus ja kulkurien tottumukset.

16a. Varkaat kuolemanrangaistukseen ja punakaartilaisien ammuttaviksi.

17. Missä suhteessa kulkurit ja intellektuellit ovat sukulaisia?

17 bis. „Oikeistolaisbolshevismi”; onko annettava sille sijaa puolueessamme?

18. Perustava kokous ja Neuvostojen sosialistinen tasavalta.

Vallankumouksen aallot eivät vieri toinen toisensa jälkeen tasaisesti, yhtä pitkin väliajoin eivätkä samalla tavalla.

18 bis: Porvariston muodollinen demokraattisuus ja (versus*) millä tavalla proletariaatti nostaa kansan sotaan porvaristoa vastaan.

18 ter: Demokratia ja (versus) proletariaatin diktatuuri.

19. Lainaus Plehanovin vuonna 1903 pitämästä puheesta ⁵⁶⁸. Missä suhteessa „he” ovat kärsineet täydellisen aatteellisen vararikon? (pikkuporvarit, sosialistiopportunistit, menševikit, oikeistolaiset ja tshernovilaiset eserrät, novajazhizniläiset ja kumpp.).

Vrt. ↑
18 ter

20. „Erillisrauha”, sen vaarallisuus ja sen mahdollinen merkitys. Onko erillisrauha „sovinto” („sovittelupolitiikka”) imperialistien kanssa?

20 bis. Erillisrauha ja velvollisuutemme kansainvälistä proletariaattia kohtaan. „Die Deutschen brauchen eine Niederlage” ⁵⁶⁹.

21. Vallankumouksen asteet eli vaiheet. Luokkavoimien ja liittolaisten ottaminen lukuun. Rauha ja maa — Venäjällä.

* — verrattuna. *Tolm.*

22. Imperialistien provokaatio: annapa meille sopiva tekosyy kuristaa mitä pikimmin sinut, Neuvostojen tasavalta!

22 bis: „Pravda” 24. XII: „Heidän suunnitelmansa.” Lloyd Georgen historialliset sanat. „Venäjän kustannuksella.”⁵⁷⁰

23. Vallankumouksellisten internationalistien siirtyminen „puolustuksen kannalle”.

24. Neuvostojen sosialistisen tasavallan kansainvälinen politiikka.

25. Vallankumouksellinen sanahelinä ja vallankumouksellinen velvollisuus vallankumoussotakysymyksessä.

26. Millä tavalla vallankumouksellista sotaa on „valmistettava”?

27. Valtaa pitävän proletariaatin vallankumouksellinen sota voi olla vain sotaa vakiintuneen sosialismin puolesta.

28. Ensin on voitettava Venäjän porvaristo, sitten taisteltava ulkoista, ulkomaista, vierasmaalaista porvaristoa vastaan.

29. Vallankumouksen vaikeuksia Länsi-Euroopan „loiseläjä”-maissa.

31*. Vallankumoukset ovat historian lokomotiiveja. Lokomotiivi on saatava vauhtiin ja pidettävä se raiteilla.

32. Nostettava pohjimmaisimmat pohjakerrokset historialliseen luovaan toimintaan: Mit dem Umfang der geschichtlichen Action wird auch der Umfang der Masse zu nehmen, deren Action sie ist. „Historiallisen toiminnan laajentaminen on yhteydessä myös tätä toimintaa suorittavien joukkojen määrälliseen laajenemiseen.”⁵⁷¹

33. Κτῆμα ἐς ἀεὶ**.

On jo valloitettu:
α. Maksimi demokraattisuutta
β. Konkreettisesti ensimmäiset askeleet sosialismia kohti
γ. Rauha ja maa

34. Finanssit ja elintarvikkeet.

Keskus- ja paikalliset laitokset.

35. Keinottelijain ja sabotoijien „jahtaaminen”.

* Järjestysnumero (30) on käsikirjoituksesta jäänyt pois. *Toim.*
** — hankittu ikiajoiksi. *Toim.*

36. Raha. Sen merkitys. Sen vetäminen „kruunun kassaan”.

37. Teollisuuden kansallistaminen ja työ työläisten „velvollisuutena”.

38. Valtion ulkomaankauppamonopoli.

39. Fiskus („Kruunun kassa”) ja tämän käsitteen muuttuminen sosialistisessa vallankumouksessa.

40. Pankit — tilinpidon muoto.

(Pjatakovin kirjoitus „Pravdassa”⁵⁷².)

41. „Ajan voittaminen” = erillisrauha (*kunnes* alkaa yleiseurooppalainen vallankumous).

42. Kolme „merkkipäivää”. „Tappiot” 20. IV ja 3. VII versus voitto 25. X.

43. Tämän „tappion” vertaaminen erillisrauhaan.

44. Työn jako ja tuotteiden jako = $\Sigma\Sigma$ *.

Taloudelliset kysymykset:

Kansallisuuskysymys:

Poliittiset kysymykset:

Järjestelykysymykset:

Kansainvälinen politiikka:

*Kirjoitettu 25.—28. joulukuuta 1917
(7.—10. tammikuuta 1918)*

*Julkaistu ensi kerran v. 1929
XI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

---

* — Summa summarum — yhteenvedo. *Toim.*

EHDOTUS DEKREETIKSI KULUTUSKOMMUUNEISTA ⁵⁷³

I

ALUSTAVAT TEESIT

Elintarvikeasiain komissariaatin ehdotukset, jotka koskevat „hankintahallintoja”, „edustajainkomiteoita” ⁵⁷⁴ y.m., sekä Korkeimman kansantalousneuvoston ehdotus, joka koskee „piirien kansantalousneuvostoja”, ⁵⁷⁵ antavat aihetta ajatella, että tällaiset järjestöt pitäisi yhdistää. (Etwä)*:

snabsbytkomit?
hankinta- ja markkinointikomiteat?

Alustavat teesit:

Soluina olisivat kuluttajien ja tuottajien hankinta- ja markkinointikomiteat (snabsbytkomit), jotka järjestettäisiin työläisten, sotilaiden ja talonpoikain edustajain Neuvostojen yhteyteen (parempi kuin osto- ja kauppakomiteat etc.), volostiliitot, jotka täyttäisivät sekä hankintakomiteoiden että markkinointielinten tehtäviä. Volostien rajoja voitaisiin tarpeen vaatiessa muuttaa.

Kaupungeissa näitä tehtäviä voisivat täyttää ehkä korttelien tai katuosien mukaan järjestetyt komiteat.

Jos onnistuttaisiin perustamaan tällaisia komiteoita paikallisiksi soluiksi, niin yhdistämällä nämä komiteat saataisiin verkko, joka kykenisi järjestämään oikealla tavalla koko väestön varustamisen kaikella välttämättömällä, järjestämään tuotannon koko valtion mitassa.

„Liittojen” asemesta voisivat tulla kysymykseen „työläisten ja talonpoikain edustajain Neuvostot” ja niiden avustajina kauppa-alan toimihenkilöt y.m. y.m.s.

Jokainen tällainen liitto tai komitea tai neuvosto (tai snabsbytkom) jakautuisi jaostoihin tai osastoihin sen mukaan, *minkä alan tuotteita* markkinoidaan ja *minkälaisia*

* — osapuilleen. *Toim.*

tuotteita toimitetaan, ja pitäen silmällä tuotannon ja kulutuksen yleistä säännöstelyä (kussakin snabsbytkomissa pitäisi olla rahoitusta eli rahatuloja ja -menoja hoitava osasto). Olettamalla, että sillä olisi oikeus suorittaa tulojen mukainen verotus ja myöntää korottomia lainoja vähävaraisille, samalla kun on voimassa yleinen työvelvollisuus, se voisi olla sosialistisen yhteiskunnan solu. Volostien pankit yhdistettäisiin siinä tapauksessa valtion säästökassoihin, ja ne muodostuisivat valtion yleiseksi kirjanpitolaitokseksi, valtion yhtenäiseksi tilikirjaksi.

Tuotteiden kuljetus samoin kuin niiden osto ja myynti sallittaisiin siinä tapauksessa *vain* snabsbytkomien kesken ja yksitvinen markkinointi kiellettäisiin kokonaan. Volostien hankinta- ja markkinointikomiteain (siis „perus”-, alimpien komiteain) lupatodistusten perusteella tarvikkeita voitaisiin myydä myös yksityishenkilöille keskusvarastoista ehdolla, että siitä tehdään merkintö volostien ynnä muiden hankinta- ja markkinointikomiteain kirjoihin (paitsi kun se tapahtuu pienten yksikköjen puitteissa tai pienissä määrissä). Ilman snabsbytkomin lupatodistuksia ei sallittaisi mitään tuotteiden kuljetuksia.

Näin yhdistettäisiin maatalouden, kaupan ja teollisuuden, työasiain, elintarvikeasiain komissariaatit sekä Korkein kansantalousneuvosto ja finanssi-asiain ja kulkulaitosten kansankomissariaatit.

NB: „Hankinta- ja markkinointikomiteat”: volostien, ujestien, kuvernementtien, piirien. ($\Sigma\Sigma^*$ = Korkein kansantalousneuvosto), niiden osatot: Tekstiiliteollisuuden, Sokeriteollisuuden, Kivihiiliteollisuuden päähallinnot j.n.e. ($\Sigma\Sigma$ = Korkein kansantalousneuvosto), Keskuspankki j.n.e.

NB: Rikkaiden kaupunkikorttelit (tai rikkaiden huvilasutukset j.n.e.) on alistettava työläisten, sotilaiden ja talonpoikain edustajain Neuvostojen valtuutettujen määräysvaltaan, ne korttelit etc., joissa työläisiä ja talonpoikia on vähemmän kuin sanokaamme 60 prosenttia.

*Kirjoitettu 25.—28. joulukuuta 1917
(7.—10. tammikuuta 1918)*

*Julkaistu ensi kerran
tammikuun 22 p:nä 1929*

„Izvestija TsIK” lehden 18. numerossa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* — Summa summarum — yhteenvedo. *Toim.*

1918

**PUHEET SODASTA JA RAUHASTA
VSDTP(b):n KK:n ISTUNNOSSA
TAMMIKUUN 11 (24) pnä 1918**

PÖYTÄKIRJAMERKINNÖT

I

Ensimmäisenä ottaa puheenvuoron tov. Lenin, joka huomauttaa, että tammikuun 8 (21) pnä pidetyssä kokouksessa tästä kysymyksestä oli havaittavissa kolme näkökantaa, ja asettaa kysymyksen, käsitelläänkö kysymystä hänen esittämänsä teesien mukaan kohta kohdalta vai aletaanko yleinen keskustelu. Hyväksytään viimeksi mainittu ehdotus ja puheenvuoro annetaan tov. Leninille.

Alussa hän esittää edellisessä kokouksessa ilmenneet kolme näkökantaa: 1) aluevaltauksia edellyttävä erillisrauha, 2) vallankumouksellinen sota ja 3) sodan julistaminen loppuneeksi, armeija kotiutetaan, mutta rauhaa ei allekirjoiteta. Edellisessä kokouksessa ensimmäinen näkökanta sai 15 ääntä, toinen 32 ja kolmas 16.

Tov. Lenin huomauttaa, että bolshevikit eivät ole koskaan kieltäytyneet puolustussodasta, mutta tätä puolustusotaa ja isänmaan puolustusta varten täytyy olla olemassa tietty konkreettinen tilanne, jollainen on nykyään olemassa, nimittäin: sosialistisen tasavallan puolustaminen tavattoman voimakkaalta kansainväliseltä imperialismilta. Kysymys on vain siitä, millä tavalla meidän tulee puolustaa isänmaata — sosialistista tasavaltaa. Sota on uuvuttanut liiaksi armeijan; hevoskanta on sellainen, ettemme pysty kuljettamaan pois tykistöä hyökkäyksen sattuessa; saksalaisten asema on Itämeren saarilla niin hyvä, että he pysyvät hyökkäyksen alkaessa valtaamaan Räävelin ja Pieta-

rin paljain käsin. Jatkamalla sotaa tällaisessa tilanteessa voimistaisimme tavattomasti Saksan imperialismia, rauha joudutaan kumminkin solmimaan, mutta rauhanehdot tulevat olemaan silloin raskaammat, koska rauhaa emme tule tekemään me. Epäilemättä rauha, joka meidän on nyt pakko tehdä, on hävyttömän kurja, mutta jos sota alkaa, hallituksemme suistetaan vallasta ja rauhan solmii toinen hallitus. Nykyään nojaamme paitsi proletariaattiin myös talonpoikaisköyhälistöön, joka hylkää meidät jos sotaa jatketaan. Sodan pitkittämisestä on etua Ranskan, Englannin ja Amerikan imperialismille, mitä todistaa esimerkiksi se Krylenkon päämajassa tehty ehdotus, jonka mukaan amerikkalaiset tarjoavat 100 ruplaa jokaisesta venäläisestä sotilaasta. Vallankumouksellisen sodan kannattajat ovat viitanneet siihen, että me kävisimme siten kansalaissotaa saksalaista imperialismia vastaan ja että herättäisimme sillä tavalla Saksassa vallankumouksen. Mutta Saksahan kantaa vasta kohdussaan vallankumousta, kun taas meillä on jo syntynyt täysin terve lapsi — sosialistinen tasavalta, jonka me saatamme tappaa aloittamalla sodan. Meillä on Saksan sosialidemokraattien kiertokirje, tietoja siitä, miten meihin suhtautuu kaksi keskustalaisvirtausta, joista toinen katsoo, että meidät on lahjottu ja että Brestissä esitetään parhaillaan komediaa, jonka osajako on etukäteen suoritettu. Tämä osa hyökkäilee meitä vastaan sen johdosta, että olemme solmineet välirauhan. Kautskyilaisten toinen osa sanoo, että bolshevikkijohtajien henkilökohtaista rehellisyyttä ei voida lainkaan epäillä, mutta että bolshevikkien menettely on psykologinen arvoitus⁵⁷⁶. Emme tunne vasemmistososialidemokraattien mielipidettä. Englannin työläiset kannattavat rauhanpyrkimystämme. Rauha, jonka solmimme, on tietystikin hävyttömän kurja, mutta me tarvitsemme aikaa voidaksemme panna toimeen sosiaalisia uudistuksia (ottakaamme vaikkapa vain kulkulaitos); meidän on lujitettava asemaamme, ja siihen tarvitaan aikaa. Meidän on nujerrettava lopullisesti porvaristo, ja sitä varten on tarpeen, että molemmat kätemme olisivat vapaat. Jos teemme näin, vapautamme molemmat kätemme ja silloin voimme käydä vallankumouksellista sotaa kansainvälistä imperialismia vastaan. Tähän mennessä luomamme vallankumouksellisen — vapaaehtoisen armeijan rivistöt ovat tulevan armeijamme upseeristoa.

Se mitä tov. Trotski ehdottaa — sota lopetetaan, kieltäydään allekirjoittamasta rauhansopimusta ja kotiutetaan armeija — on kansainvälistä poliittista mielenosoitusta. Vetämällä joukkomme pois luovutamme Eestin sosialistisen tasavallan saksalaisille. Sanotaan, että solmimalla rauhan me annamme vapaat kädet japanilaisille ja amerikkalaisille, jotka valloittavat heti Vladivostokin. Mutta ennen kuin he ehtivät edes Irkutskiin, me olemme lujittaneet sosialistisen tasavaltamme aseman. Allekirjoittamalla rauhansopimuksen petämme tietenkin itsenäistyneen Puolan, mutta säilytämme sen sijaan Eestin sosialistisen tasavallan ja teemme mahdolliseksi voittojemme varmistamisen. Teemme tietysti käännöksen oikealle, mikä johtaa hyvinkin likaisen läävän kautta, mutta meidän on se tehtävä. Jos saksalaiset ryhtyvät hyökkäykseen, meidän on pakko allekirjoittaa mikä tahansa rauhansopimus, joka siinä tapauksessa on tietenkin oleva epäedullisempi. Kolmen miljardin sotavero ei ole liian kallis hinta sosialistisen tasavallan pelastamisesta. Allekirjoittamalla nyt rauhansopimuksen, osoitamme laajoille joukoille kouraantuntuvasti, että imperialistit (Saksan, Englannin ja Ranskan imperialistit), jotka ovat vallanneet Riian ja Bagdadin, jatkavat tappeluaan, kun sitä vastoin me kehitymme, sosialistinen tasavalta kehittyy.

2

Tov. Lenin sanoo olevansa eräissä kohdin toista mieltä kuin hänen kannattajansa Stalin ja Zinovjev. Toisaalta Lännessä on kylläkin joukkoliikettä, mutta siellä vallankumous ei ole vielä alkanut. Jos kuitenkin muuttaisimme siitä syystä taktiikkaamme, niin olisimme kansainvälisen sosialismin kavaltajia. Zinovjevin kanssa hän ei ole samaa mieltä siitä, että rauhanteko heikentäisi joksikin aikaa liikettä Lännessä. Jos uskomme, että liike Saksassa pääsee kehittymään heti rauhanneuvottelujen katkettua, niin meidän pitäisi uhrautua, sillä Saksan vallankumous on oleva meidän vallankumoustamme huomattavasti voimakkaampi. Mutta koko asia on siinä, ettei liike ole siellä vielä alkanut, kun taas meillä on jo syntynyt äänekkäästi huutava lapsi ja ellemme me nyt sano selvästi, että suostumme rauhan-

tekoon, niin tuhoudumme. On tärkeää, että pysymme pysytyssä, kunnes yleinen sosialistinen vallankumous puhkeaa, ja sen voimme tehdä vain solmimalla rauhansopimuksen.

3

Tov. Lenin ehdottaa äänestettäväksi, että me pitkitämme kaikin tavoin rauhan allekirjoittamista.

*Julkaistu ensi kerran v. 1922
N. Leninin (V. Uljanovin)
Kootuissa Teoksissa, XV osa*

*Julkaistaan
käsinkirjoitetun
pöytäkirjan mukaan*

MERIVÄEN VALLANKUMOUSKOMITEALLE

15. I. 1918.

Pyydän ryhtymään pikaisiin toimenpiteisiin 2.000 matruusin luovuttamiseksi heti tov. Ter-Arutjunjantsin käyttöön sotatoimia varten porvarillista Radaa vastaan⁵⁷⁷.

Lenin

Julkaistu ensi kerran v. 1924 kirjassa „Lenin ja Punainen Laivasto“

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

SÄHKE V. A. ANTONOV-OVSEJENKOLLE

Harkov, kansankomissaari Antonov

Olen saanut sähkeenne. Tervehdin kasakkain liittymistä⁵⁷⁸. Heidän edustajansa ovat jo täällä ja ottavat osaa Neuvostojen edustajakokoukseen. Mitä Mogileviin tulee, niin puhuin juuri Podvoiskille ja puhun vielä Krylenkolle; Donin maakysymyksen osalta kehottaisin ottamaan huomioon toissapäivänä Neuvostojen edustajakokouksessa hyväksytyn ja Neuvostotasavaltojen valtioliittoa koskevan päätöslauselman⁵⁷⁹ tekstin. Tämä päätöslauselma rauhoittanee täydellisesti kasakat. Pyydän ilmoittamaan sihteeristöön, että Zatonski on matkustanut Harkoviin; että lähtiesään Harkoviin hän on pyytänyt määräämään sijaisekseen toveri Artjomin. Vastatkaa heti.

Lenin

*Kirjottettu
tammikuun 17 (30) pnä 1918
Lähetetty Pietarista Harkoviin*

*Julkaistu ensi kerran v. 1924
kirjassa: V. A. Antonov-Ovsejenko,
„Muistiinpanoja kansalaissodasta”.
Ensimmäinen osa*

*Julkaistaan
sähkösanomalomakkeen teksiin
mukaan*

SÄHKKE V. A. ANTONOV-OVSEJENKOLLE

Harkov, kansankomissaari Antonov

Koska Kansansihteeristö on esittänyt moitteita sen johdosta, että Teidän ja Ukrainan toimeenpanevan keskuskomitean välille on syntynyt kitkaa⁵⁸⁰, pyydän Teitä tiedottamaan puolestanne mistä oikeastaan on kysymys; sinänsä ei ole suotavaa puuttua meidän taholtamme Ukrainan sisäisiin asioihin, mikäli se ei ole sotilaallisesti välttämätöntä. Ne tai nämä toimenpiteet on sopivinta toteuttaa paikallisten vallanelinten kautta, ja yleensäkin olisi parasta selvittää kaikki väärinkäsitykset itse paikalla.

Lenin

*Kirjottettu
ennen tammikuun 21 pöää 1918
Lähetetty Pietarista Harkoviin*

*Julkaistu ensi kerran v. 1924
kirjassa: V. A. Antonov-Ovsejenko,
„Muistiinpanoja kansalaissodasta“.
Ensimmäinen osa*

*Julkaistaan
sähkösanomalomakkeen tekstin
mukaan*

SÄHKE V. A. ANTONOV-OVSEJENKOLLE

21. I. 1918.

Tov. Antonov! Olen saanut toimeenpanevalta (Harkovin) keskuskomitealta valituksen Teitä vastaan. On kovin valitettavaa, ettette ole saanut Teille lähettämäni selontekopyyntöä. Ottakaa, olkaa hyvä, mitä pikimmin yhteys minuun (käyttämällä suoraa lennätinyhteyttä — yhtä tai kahta, Harkovin kautta), että voisimme keskustella kanssanne kunnolla ja selvittää asian juurta jaksain. Tehkää herran nimessä *kaikkenne poistaaksenne kaikki ja kaikenlaiset* toimeenpanevan (Harkovin) keskuskomitean kanssa syntyneet hankaukset. Tämä on *erittäin tärkeää valtiollisessa* suhteessa. Sopikaa herran nimessä heidän kanssaan ja tunnustakaa heidän suvereniteettinsa *joka suhteessa*. Määräämämme komissarit pyydän hartaasti erottamaan.

Toivon mitä hartaimmin, että täytätte pyyntöni ja saatte aikaan *ehdottoman* sovinnon Harkovin toimeenpanevan keskuskomitean kanssa. Tässä tarvitaan *mitä suurinta kansallista tahdikkuutta*.

Kaledinista ja kumpp. saavutetun voiton johdosta⁵⁸¹ lähetän mitä lämpimimmät terveiseni, toivotukseni ja onnitteluni. Hurraa ja hurraa! Puristan lujasti kättänne.

Teidän *Lenin*

Julkaistu ensi kerran v. 1924
kirjassa: V. A. Antonov-Ovsejenko,
„Muistiinpanoja kansalaissodasta”.
Ensimmäinen osa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

**PUHEENVUOROJA VSDTP(b):n KK:n ISTUNNOSSA
TAMMIKUUN 24 (HELMIKUUN 6) pnä 1918 ⁵⁸²**

PÖYTÄKIRJAMEBKINNÖT

1

Tov. Lenin on sitä mieltä, että edustajakokouksen päiväjärjestykseen on otettava: puolueohjelma, rauhan kysymys, taktiikkakysymykset.

2

N. I. Buharin, J. M. Sverdlov ja J. V. Stalin esittävät konkreettiset ehdotuksensa puolueen VII edustajakokouksen päiväjärjestyksen suhteen.

Tov. Lenin suostuu kaikkeen esitettyyn, mutta häntä huolestuttaa se, että puolueessa on tavattoman paljon loka-kuun aikaisia bolshevikkeja, mikä saattaa koitua edustajakokoukselle haitaksi johdonmukaisen ohjelman laatimisessa.

3

Tov. Lenin katsoo tarpeelliseksi, että jäseneksi hyväksytyessä tehtäisiin ehdottomasti merkintä siitä, milloin asianomainen henkilö on liittynyt puolueeseen: ennenkö loka-kuun 25 päivää vai sen jälkeen, ja että vastaliittyneiden on tunnustettava välttämättömäksi se taktiikka, jonka puolue on hyväksynyt oikeaksi Lokakuun vallankumouksen suhteen.

*Julkaistu v. 1929 kirjassa
„VSDTP:n KK:n pöytäkirjat.
Elokuu 1917—helmikuu 1918”*

*Julkaistaan
käsinkirjoitetun
pöytäkirjan mukaan*

KORJAUKSESTA BEBELIN EHDOTTAMAAN STUTTGARTIN KONGRESSIN PÄÄTÖSLAUSELMAAN⁵⁸³

Muistan hyvin, että ennen tämän korjauksen lopullista muotoilua kävimme pitkäaikaisia välittömiä neuvotteluja Bebelin kanssa. Ensimmäisessä sanamuodossa puhuttiin paljon suuremmin vallankumouksellisesta agitaatiosta ja vallankumouksellisesta toiminnasta. Näytimme sen Bebelille; hän vastasi: en hyväksy, sillä prokuraattorinviranomaiset hajottavat siinä tapauksessa puoluejärjestömme, mutta me emme suostu sellaiseen, niin kauan kuin ei ole vielä mitään vakavaa. Sitten kun oli neuvoteltu asiasta ammattilakimiesten kanssa ja muutettu tekstiä moneen kertaan, jotta olisi saatu ilmaistuksi sama ajatus julkisesti, löydettiin vihdoinkin sanamuoto, jonka Bebel suostui hyväksymään.

N. Lenin

*Julkaistu v. 1918
Pietarin työläisten ja sotilaiden
edustajain Neuvoston julkaisemassa
„Vastavirtaan“ kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

SÄHKE M. A. MURAVJOVILLE

Kiev. Ylikomentaja Muravjov

14. II. 18.

Ellei Antonov toisin määrää, toimikaa mahdollisimman tarmokkaasti Romanian rintamalla sopimalla Rakovskin ja hänen valiokuntansa kanssa.

*Lenin**Lähetetty Pietarista Kieviin*

*Julkaistu ensi kerran v. 1924
kirjassa: V. A. Antonov-Ovsejenko,
„Muistilpanoja kansalaissodasta”.
Ensimmäinen osa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

**YLIKOMENTAJA M. A. MURAVJOVILLE,
ROMANIAN KORKEIMMALLE KOLLEGIOLLE,
UKRAINAN TASAVALLAN KANSANSIHTTEERISTÖÖN
V. A. ANTONOVILLE**

Rumtsherod ⁵⁸⁴ Judovskille Ylik. Muravjovia varten, Odessa Ylikomentaja Muravjoville, Romanian korkeimmalle kolle-
giolle, Ukrainan tasavallan Kansansihtteeristöön
Antonoville

Koska tilanne Venäjän ja Romanian rintamalla on muo-
dostunut vakavaksi ja on välttämättömästi tuettava pikai-
sesti Bessarabiassa olevia vallankumouksellisia osastoja,
Ylikomentaja Muravjov ja hänen pohjoisarmeijansa aliste-
taan Romanian korkeimman kollegion määräysvaltaan.
Olemme aivan varmoja siitä, että uljaat, sankarilliset
Kievin vapauttajat täyttävät viivyttelämättä vallankumouk-
sellisen velvollisuutensa.

Kansankomissaarien Neuvoston puheenjohtaja *Lenin*

Kirjoitettu helmikuun 17 p:nä 1918

*Julkaisu ensi kerran v. 1924
kirjassa: V. A. Antonov-Ovsejenko,
„Muistiinpanoja kansalaissodasta”.
Ensimmäinen osa*

*Julkaistaan
sähkösanomalomakkeen
tekstin mukaan*

**PUHEENVUOROJA VSDTP(b):n KK:n ISTUNNOSSA
HELMIKUUN 18 p:nä 1918 ⁵⁸⁵**

PÖYTÄKIRJAMERKINNÖT

1

Kysymyksen käsittelyä ei saa lykätä, sillä elleivät saksalaiset hyväksy rauhanehdotuksia, käymme vallankumouksellista sotaa.

2

Eräs seikka yhtenäisen taktiikan aikaansaamiseksi. Jos hyökkäyksestä tulee tosi, allekirjoitamme rauhan. On mahdollista, että saksalaiset ovat tehneet kaupat ranskalaisten kanssa ja että kysymyksessä ei olekaan Puola, vaan neuvostohallituksen kukistaminen.

Epämääräinen taktiikka ei ole nyt paikallaan. On toimittava. Jos saksalaisten sodankäynnillä on yhteyttä ranskalaisiin, niin me käymme vallankumouksellista sotaa. Kansalle on osoitettava tämä selvästi. Sen vuoksi on tehtävä välirauha tai rauha. Muutoin sotkemme ajatukset. Emme kykene pitämään joukkoja puolellamme. Radiosanomaan ei ole saatu vastausta. Kaikkien tulee käydä sotaa. Ryhmittävyä toisin. Vitkastelu on samaa kuin joukkojen tietoisuuden hämähöittäminen. Menetetään maata. Olemme solmineet rauhan kansan emmekä imperialismin kanssa.

3

Meidän on annettava tieto kautta koko Venäjän että valmistauduttaisiin.

*Julkaistu ensi kerran o. 1929
kirjassa „VSDTP:n KK:n pöytäkirjat.
Elokuu 1917—helmikuu 1918”*

*Julkaistun
käsikirjoitetun
pöytäkirjan mukaan*

**PUHEENVUOROJA VSDTP(b):n KK:n ISTUNNOSSA
HELMIKUUN 23 pnä 1918**

PÖYTÄKIRJAMERKINNÖT

1

Tov. Lenin on sitä mieltä, että vallankumouksellisen sanahelinän politiikka on lopetettava. Jos tätä politiikkaa jatketaan vieläkin, niin hän eroaa sekä hallituksesta että Keskuskomiteasta. Vallankumouksellinen sota vaatii armeijaa, mutta sitä ei ole. On siis hyväksyttävä ehdot ⁵⁸⁶.

2

Tov. Lenin. Eräät ovat moittineet minua uhkavaatimuksen esittämisen johdosta. Esitän sen äärimmäisessä tapauksessa. Kun keskuskomitealaisemme puhuvat kansainvälisestä kansalaissodasta, niin se on pilkantekoa. Kansalaissotaa käydään Venäjällä, mutta sitä ei ole Saksassa. Agitaatiota tulemme harjoittamaan edelleenkin. Me harjoitamme sitä vallankumouksin emmekä sanoin. Sekin jää voimaan. Stalin on väärässä sanoessaan, että voidaan olla allekirjoittamatta ⁵⁸⁷. Nämä ehdot on allekirjoitettava. Ellette allekirjoita niitä, niin kolmen viikon kuluttua allekirjoitatte Neuvostovallan kuolemantuomion. Nämä ehdot eivät kajoa Neuvostovaltaan. En epäröi lainkaan. En aseta uhkavaatimusta peruuttaakseni sen. En tahdo vallankumouksellista sanahelinää. Saksan vallankumous ei ole vielä kypsytynyt. Se vaatii kuukausia. Ehdot on hyväksyttävä. Jos sittemmin seuraa uusi uhkavaatimus, niin tilanne on oleva jo toinen.

3

Tov. Lenin. Minäkin pidän vallankumouksellisen sodan valmistelua välttämättömänä. Sopimusta voidaan tulkita eri tavoin, ja me tulemme tekemään niin. Demobilisoinnilla on tässä puhtaasti sotilaallinen merkitys. Meillä oli myös ennen sotaa armeija. Vallankumoukselliseen sotaan on valmistauduttava vakavasti. Olen aivan varma, että väestöjoukot ovat rauhan kannalla.

4

Lenin ehdottaa äänestettäväksi: 1) hyväksytäänkö heti saksalaisten ehdot, 2) aletaanko valmistella heti vallankumouksellista sotaa, 3) järjestetäänkö heti kysely Pietarin ja Moskovan Neuvostojen valitsijain keskuudessa.

5

Tov. Lomov kysyy, onko Vladimir Iljitshistä sallittavaa äänetön tai julkinen agitaatio rauhan allekirjoittamista vastaan.

Tov. Lenin vastaa myöntävästi.

6

Koska muutamat Keskuskomitean jäsenet ovat ilmoittaneet eroavansa kaikista vastuunalaisista neuvosto- ja puolueviroista⁵⁸⁸, J. M. Sverdlov ehdottaa, että Keskuskomitean jäsenet hoitaisivat tehtäviään edustajakokoukseen saakka ja suorittaisivat puoluepiireissä agitaatiotaan.

Tov. Lenin kannattaa Sverdlovin asettaman kysymyksen käsittelyä, koska ensinnäkin allekirjoittamiseen on kolme päivää aikaa, toiseksi ratifiointiaikaa on kaksitoista päivää ja siis voidaan saada selville puolueen mielipide ja jos se sanoo vastustavansa allekirjoittamista, niin ratifiointi ei tapahdu, mutta koska meillä on tänään ajan puute, hän ehdottaa lykättäväksi kysymyksen huomiseen.

7

Tov. Stalin esittää kysymyksen, eikö virkaero merkitse itse asiassa puolueesta eroamista.

Tov. Lenin sanoo, ettei Keskuskomiteasta eroaminen merkitse puolueesta eroamista.

8

Tov. Lenin ehdottaa, että toverit voisivat poistua istunnoista äänestämisen ajaksi ja olla allekirjoittamatta mitään asiakirjoja, ettei tarvitsisi kantaa vastuuta, mutta heidän ei pitäisi jättää hoitamatta asioita Neuvostossa.

*Julkaistu ensi kerran v. 1922
N. Leninin (V. Uljanovin)
Koottujen Teosten XV osassa*

*Julkaistaan
käsinkirjoitetun
pöytäkirjan mukaan*

SÄHKE V. A. ANTONOV-OVSEJENKOLLE

Kiireellinen. Kansankomissaari Antonoville
nykyiseen olinpaikkaansa

Rostov on valloitettava heti tänään hinnalla millä
hyvänsä.

Lenin

Kirjoitettu helmikuun 23 p:nä 1918

*Julkaistu ensi kerran v. 1924
kirjassa: V. A. Antonov-Ousejenko,
„Muistiinpanoja kansalaissodasta”.
Ensimmäinen osa*

*Julkaistaan
sähkösanomalomakkeen
tekstin mukaan*

SÄHKE V. A. ANTONOV-OVSEJENKOLLE

Donin Rostov, Antonov
Hänen olinpaikkaansa
Donin Rostov

Palava tervehdyksemme kaikille sosialismin asian antaumuksellisille puolustajille, tervehdyksemme vallankumoukselliselle kasakkaväestölle. Vastaukseksi Novotsherkasskista lähettämääne sähkösanomaan⁵⁸⁹ tiedotamme: laatikoon koko Donin alueen kaupunki- ja kyläneuvostojen päätösvaltainen edustajakokous maankäyttölakiluonnoksensa ja esittääkään sen Kansankomissaarien Neuvoston vahvistettavaksi. Se olisi parasta. Minulla ei ole mitään Donin alueen autonomiaa vastaan. Tämän autonomian maantieteelliset rajat määriteltäkään yhteisymmärryksessä naapurialueen ja Donetsin laakion autonomisen tasavallan väestön kanssa. Emme voi lähettää luoksenne edustajaamme, täällä on kaikilla kädet täynnä työtä. Pyydämme teitä edustamaan Kansankomissaarien Neuvostoa taikka määräämään jonkun muun valintanne mukaan.

Lenin, Stalin

Kirjoitettu helmikuun 28 p:nä 1918

*Julkaistu ensi kerran v. 1924
kirjassa: V. A. Antonov-Ovsejenko,
„Muistiinpanoja kansalaissodasta”.
Ensimmäinen osa*

*Julkaistaan
sähkösanomalomakkeen
tekstin mukaan*

**NEUVOSTOJEN YLIMÄÄRÄISEN,
IV YLEISVENÄLÄISEN EDUSTAJAKOKOUKSEN
PUOLUERYHMÄLLE PIDETYN PUHEEN JÄSENNYS ⁵⁹⁰**

1. Murros: 25. X. 1917—17. II. 1918 ja myöhemmin.
2. Rauhanteko Brest-Litovskissa ja nyt... (Trotski ver-
sus * vallankumouksellisen sodan kannattajat)...
3. „Hengähdystauko”.
4. Taloudellista räsitusta... entä Belgia?
5. „Petturuutta”.
Sanahelinää.
2 versus 10 ja 200.000 versus 1.000.000 ⁵⁹¹.
6. Ukraina ja Suomi.
7. Talonpoikaisjoukkojen, pikkuporvariston, deklassoi-
tuneen sotamiehen näkökanta...
8. Luokkavoimat ja „säädetyön rauha”.
- Entä Venäjän porvaristo?
9. Vasemmistolaisten sosialistivallankumouksellisten
„vasemmistolaisuus”.
10. Jopa „epätoivoakin”?
11. Käytettävä hyväksi „rakoa”, „ristiriitoja”, strate-
gista voimainsijoitusta: Saksa—Englanti—Japani—Ame-
rikka...

NB: *11 bis* **: *Tilsit*. Rauha ja sota, niiden yhteys.

12. Odotettava, peräännyttävä voidaksemme odottaa.
Mitä? ketä? Kansainvälistä vallankumousta.

13. Voimien valmistelu. „Isänmaan puolustuksen” *puo-
lesta*. Kurinalaisuutta ja jälleen kurinalaisuutta (aina
drakonisiin toimenpiteisiin saakka).

Kirjoitettu maaliskuun 12—13 pnä 1918

*Julkaistu ensi kerran v. 1929
XI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* — verrattuna. *Toim.*
** — toistamiseen. *Toim.*

BRESTIN RAUHAN RATIFIOINNISTA

NEUVOSTOJEN EDUSTAJAKOKOUKSESSA PIDETYN PUHEEN JÄSENYS

1. On käsitettävä historian käänne, muutos luokkien ja yhteiskunnallisten voimien suhteessa.
2. 23. II (1917)—11. II (1918) Venäjän vallankumouksen „omaperäisyys”. (Syyt.)
3. Voittokulku: 25. X (1917)—11. II (1918).
4. Imperialismi: raskaiden tappioiden, perääntymisten kausi. Vihollinen ei ole sama. Armeijaa puuttuu.
5. „Epähistoriallinen” kysymyksen asettelu. Porvaristo ja sen myötäilijät.
6. Kuka on saattanut armeijan hajaannustilaan?
7. Vinnitshenkit = Kerenskit + Tseretelit + Tshernovit.
8. Provokaatio ja ansa. „Riemua saksalaisten tulon vuoksi”...
9. Epätoivoa ja sanahelinää. Fraseologiaa ja mahtaillevaa suunsoittoa: vasemmistolaisilla sosialistivallankumouksellisilla [meillä $< 1/10$ (453 ja 36 ja 8=497)].. (Sairas armeija)...
10. Vertaa 1907 ja 1918.
11. Talonpoikaisto ja sanahelinä.
12. „Hengähdystauko”. Isänmaan puolustus.
13. 2 ja 10; 200.000 ja 1.000.000.
14. Tilsitin rauha ja heikko Saksan kansa (*yksinomaan* heikko ja takapajuinen). Rauha ja sota niiden keskinäisenä yhteytenä.
15. Odotamme, samalla kun peräännyimme, *muunlaista* liittolaista: kansainvälistä sosialistista proletaariaattia.

Kirjoitettu maaliskuun 13—14 pnä 1918

Julkaistu ensi kerran v. 1929
XI Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

**TURKESTANIN ALUEPIIRIN NEUVOSTOJEN
TASHKENTIN EDUSTAJAKOKOUKSELLE,
TURKESTANIN ALUEPIIRIN
KANSANKOMISSAARIEN NEUVOSTOLLE,
IBRAGIMOVILLE ja KLEVLEJEVILLE ⁵⁹²**

Voitte, toverit, olla varmoja, että Kansankomissaarien Neuvosto on kannattava neuvostoperiaatteisiin nojaavaa aluepiirinne autonomiaa; tervehdimme aloitteitanne ja olemme syvästi vakuuttuneita siitä, että järjestätte Neuvostojen verkoston koko aluepiirin käsittäväksi ja toimitte jo olemassa olevien Neuvostojen kanssa kiinteässä kosketuksessa.

Pyydämme teitä lähettämään Neuvostojen perustavaa edustajakokousta järjestävän komissionne tänne meille, Moskovaan valmistelemaan yhteisesti kysymystä sen määrittämiseksi, missä suhteessa aluepiirinne täysivaltainen elin tulee olemaan Kansankomissaarien Neuvostoon.

Tervehtiessämme edustajakokoustanne luotamme, että täytätte kunnolla historian sille asettamat tehtävät.

Moskova, huhtikuun 22 pnä 1918.

Lenin ja Stalin

*Julkaistu toukokuun 5
(huhtikuun 22) pnä 1918
„Shtshit Naroda“ lehdessä
85. numerossa*

*Julkaistaan
konekirjoitusjäljennöksen
mukaan*

G. J. ZINOVJEVILLE

14. VI. 1918.

Tov. Zinovjev!

On tehtävä *kaikki* sen hyväksi, että Pietarista lähetettäisiin heti *satoja* agitaattoreita maaseudulle. Neuvostojen edustajakokouksen edellä tämä on erittäin tärkeää⁵⁹³ ja sitäkin pakottavammin tätä vaatii *koko* sota- ja elintarviketilanne. Rahaa löytyy, sitä älkää säälikö. Olemme keskustelleet tästä seikkaperäisesti Sviderskin (ja Tsjurupan) kanssa. On pantava hihat heilumaan.

Terveisiä! *Lenin*

Lähetetty Moskovasta Pietariin

*Julkaistu ensi kerran
tammikuun 21 p:nä 1925
„Pravda“ lehdessä 17. numerossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

SÄHKE KOMISSAARI IVANOVILLE

Voronezh, komissaari Ivanov

Vasemmistoeserrien kapina ja Muravjovin petos on selvitetty loppuun. On annettava tehokasta apua rintamalle tshekkoslovakkeja vastaan⁵⁹⁴. Kubanin rintamalla on keskitettävä kaikki voimat Tihoretskajasta Tsaritsyniin ja Tsaritsynista pohjoiseen johtavan tien täydelliseen ja varmaan suojaamiseen eikä etenemiseen⁵⁹⁵. Tshekkoslovakialaisrintamalla ovat väliaikaisesti johdossa Mehanoshin, Kobozev ja Blagonravov.

Kansankomissaarien Neuvoston puheenjohtaja *Lenin*

*Kirjoitettu heinäkuun 11 p:nä 1918
Lähetetty Moskovasta Voronezhiin*

*Julkaistu ensi kerran v. 1927
„Krasnoarmejskii“ aikakauslehdessä
21. (114.) numerossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

SÄHKE J. B. BOSHILLE

Penza. Kuvernementin toimeenpaneva komitea,
jäljennös Jevgenia Bogdanovna Boshille

Olen saanut sähkösanomanne ⁵⁹⁶. On järjestettävä vahva vartiosto luotetuista valiomielistä, turvauduttava armottomaan joukkoterroriin kulakkeja, pappeja ja valkokaartilaisia vastaan; epäilyttävät henkilöt teljettävä keskitysleirille kaupungin ulkopuolelle. Pankaa retkikunta liikkeelle. Sähköttäkää täytäntöönpanosta.

Kansankomissaarien Neuvoston puheenjohtaja *Lenin*

*Kirjoitettu elokuun 9 pnä 1918
Lähetetty Moskovasia Penzaan*

*Julkaistu ensi kerran v. 1924
„Proletarskaja Revoljutsija“
aikakauslehden 3. (26.) numerossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

SÄHKKE J. B. BOSHILLE

12. VIII. 1918.

Penza, kuvernementin toimeenpaneva komitea, Bosh

Olen saanut sähkösanomanne. Minua ihmetyttää tavattomasti, ettette ole tiedottanut, miten sujuu viiden volostin kulakkikapinan tukahduttaminen ja mikä on tulos. En tahdo ajatella, että olisitte hidastelleet tai osoittaneet heikkoutta tukahduttamisessa ja kapinoivien kulakkien omaisuuden ja varsinkin viljan mallikelpoisessa takavarikoinnissa.

Kansankomissaarien Neuvoston puheenjohtaja *Lenin**Lähetetty Moskovasta Penzaan**Julkaistu ensi kerran v. 1924
„Proletarskaja Revoljutsija“
aikakauslehden 3. (26.) numerossa**Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

SÄHKE M. S. KEDROVILLE*Salainen*

Vologda, kuvernementin toimeenpaneva komitea, Kedrov

Pois matkustamisenne vahingollisuus, johtajan puuttuminen englantilaisten alettua edetä Vienanjokea pitkin on ilmeistä.

Teidän on nyt ponnistettava voimaperäisesti korvataksenne menetetty, otettava yhteys Kotlasiin, lähetettävä sinne viivyttelämättä lentäjiä ja järjestettävä hinnalla millä hyvänsä Kotlasin puolustus⁵⁹⁷.

Kansankomissaarien Neuvoston puheenjohtaja *Lenin*

*Kirjoitettu elokuun 12 pnä 1918
Läheletty Moskovasta Vologdaan*

*Julkaistu ensi kerran v. 1926
„Bolshevistskaja Myst“
aikakauslehden 11. (13.) numerossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

N. I. MURALOVILLE

29. VIII. 1918.

Tov. Muralov!

Olkaa hyvä ja auttakaa anojaa, tov. Malyshevia, joka järjestää räjähdysaineita Kotlasiin matkustavalle ryhmälle. *Asia on erittäin kiireellinen.*

Aikaa hukkaamatta on saatava räjähdystarvikkeita Vjazmasta (jo tänään Malyshev matkustaa Vjazmaan mukanaan antamanne luovutusmääräys).

Lisäksi on lähetettävä sähkösanoma Kurskiin ja kutsuttava tov. *Sobolev*, räjäytystöiden ohjaaja.

Räjäytysryhmä tarvitsee yhden vaunun (pikajunassa) Kotlasiin asti.

Kansankomissaarien Neuvoston puheenjohtaja *Lenin*

*Julkaistu ensi kerran v. 1926
„Sputnik Politrabotnika”
aikakaustehden 15. (45.) numerossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

**KANSANKOMISSAARIEN NEUVOSTON PÄÄTÖS
KANSANKOMISSARIAATTIEN
TOIMINTASELOSTUKSISTA ⁵⁹⁸**

Kaikkia komissariaatteja kehoitetaan laatimaan viikon kuluessa lyhyt, kaksi—viisi konekirjoitusliuskaa käsittävä selostus vuoden 1917 lokakuun 25 päivän jälkeisestä toiminnastaan.

Nämä selostukset on laadittava mahdollisimman helppotajuisiksi ja erikoista huomiota on kiinnitettävä tosiasioihin, jotka valaisevat työväenjärjestöjen ja proletariaatin edustajain osallistumista hallintotyöhön, sekä huomattaviin sosialistisiin toimenpiteisiin ja taisteluun porvariston vastarinnan lannistamiseksi.

Sama annetaan Yleisvenäläisen erikoiskomission tehtäväksi.

Toimeenpanevan keskuskomitean puhemiehistöä pyydetään tekemään samanlainen päätös sen alaan kuuluvasta toiminnasta (varsinkin perustuslaki ja Neuvostojen edustajakokousten yhteenveto).

Kirjoitettu elokuun 29 p:nä 1918

*Julkaistu ensi kerran v. 1928
VIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

KIRJELAPPU M. F. VLADIMIRSKILLE

27. X. 1918.

Tov. Vladimirsille (tai jollekin toiselle Moskovan edustajain Neuvoston puhemiehistön jäsenelle)

Tämän tuojat ovat viipurilaisia tovereita. Pyydän vastaanottamaan heidät *viipymättä*. He ovat sitä paitsi kiinnittäneet huomiota Neuvostoon pääsyä koskevaan *liialliseen muodollisuuteen*, uskomattoman turhantarkkaan valvontaan, kerrassaan tarpeettomien erikoisten pääsylupien kirjoittamiseen. Eikö tätä asiaa voitaisi yksinkertaistaa.

Terveisiä!

Lenin

Julkaistu ensi kerran v. 1926
„Priboin” kustantamassa kirjassa
„Iljitshistä. Artikkeleita, muistelma-
asiakirja- ja aineistokokoelma”

Julkaistaan käsikirjotuksen mukaan

RADIO SANOMA MOSKOVASTA KAIKILLE, KAIKILLE, KAIKILLE!

Kaikille rajaseutujen edustajain Neuvostoille

Viimeksi saatujen tietojen mukaan saksalaiset sotamiehet ovat vanginneet välirauhaneuvotteluihin lähteneen saksalaisten kenraalien valtuuskunnan. Saksalaiset sotilaat ovat ryhtyneet välittömästi neuvottelemaan ranskalaisten sotilaiden kanssa. Keisari Vilhelm on luopunut valtaistui-
mesta. Badenin prinssi on eronnut kanslerintoimestaan. Uudeksi kansleriksi tulee hallitukseen kuulunut sosiali-
demokraatti Ebert. Kaikissa suurissa etelä-Saksan kaupun-
geissa on puhjennut yleislakko. Koko Saksan laivasto on
vallankumouksen puolella. Vallankumouksellisen laivaston
hallussa ovat kaikki Pohjanmeren ja Itämeren saksalaiset
satamat. Olemme saaneet sotilaiden edustajain Kielin
Neuvostolta kansainväliselle proletariaatille osoitetun
radiosähkeen, että punainen lippu hulmuu Saksan laivas-
ton yllä ja tänään pidetään vapauden puolesta kaatuneiden
hautajaiset. On hyvin mahdollista, että kaikki tämä sala-
taan saksalaisilta sotilailta Itärintamalla ja Ukrainassa.
Kaikin käytettävissäne olevin keinoin saattakaa nämä
tosiasiat saksalaisten sotilaiden tietoon.

Ulkoasiain kansankomissaari *Tshitsherin*
Kansankomissaarien Neuvoston puheenjohtaja *Lenin*

Moskova
Radio

Kirjoitettu marraskuun 10 p:nä 1918

*Julkaistu ensi kerran
marraskuun 6-7 p:nä 1927
„Izvestija TSIK” lehdessä
256. numerossa*

*Julkaistaan lehdessä tekstistä,
joka on tarkistettu
konekirjoitusjäljennöksen
mukaan*

G. M. SERRATILLE

4. XII. 1918.

Kallis toveri Serrati!

Parhaimmat toivotukseni Teille ja toveri Lazzarille. Olemme kaikki siinä uskossa, että Italiassa niin kuin muissakin ententevalloissa alkaa piakkoin proletaarinen vallankumous.

Puristan sydämellisesti kättänne.

Terveisiä italialaisille tovereille.

Aina Teidän *Lenin*

*Julkaistu ensi kerran v. 1920
„Almanacco socialista italianossa”,
Milano*

*Julkaistaan
almanakan tekstin mukaan
Venäjännös Italiasta*

TOV. PROSHJANIN MUISTOLLE

Jouduin tutustumaan tov. Proshjaniin ja arvostamaan häntä tehdessämme yhdessä työtä Kansankomissaarien Neuvostossa viime vuoden lopulla ja kuluvan vuoden alussa, jolloin vasemmisto-eserrät olivat liitossa kanssamme. Proshjanille oli erikoista heti alusta se, että hän oli syvästi uskollinen vallankumoukselle ja *sosialismille*. Kai-kista vasemmisto-eserristä ei ole voitu sanoa, että he olisivat sosialisteja, eikä sitä voitane sanoa useimmista heistä. Mutta Proshjanin suhteen se on pitänyt sanoa, sillä vaikka hän olikin uskollinen Venäjän narodnikkien ideologialle, tuolle epäsosialistiselle ideologialle, Proshjanin huomasi ehdottoman vakaumukselliseksi sosialistiksi. Tämä mies oli tullut sosialistiksi omalla tavallaan, ei marxilaisuuden kautta eikä proletariaatin luokkataisteluaatteiden kautta, ja tehdessämme yhdessä työtä Kansankomissaarien Neuvostossa jouduin monesti näkemään, miten tov. Proshjan asettui päättäväisesti kommunisti-bolshevikkien puolelle vastustaen virkaveljiään, vasemmistolaisia sosialistival-lankumuksellisia, kun nämä ajoivat pienyrittäjien näkö-kantaa ja suhtautuivat kielteisesti maatalouden alalla suoritettaviin kommunistisiin toimenpiteisiin.

Muistan varsinkin keskustelun, joka minulla oli tov. Proshjanin kanssa hieman ennen Brestin rauhaa. Silloin näytti siltä, ettei meillä ollut enää mitään olennaisia erimielisyyksiä. Proshjan alkoi puhua minulle, että puolueemme pitäisi yhdistää, että kommunismista (silloin tätä sanaa ei vielä viljelty) kauimpana olleet vasemmisto-eserrät olivat huomattavasti ja hyvin tuntuvasti lähenneet sitä yhteistyön kuluessa Kansankomissaarien Neuvostossa. Suhtauduin pidättyvästi Proshjanin ehdotukseen, sanoin hänen ehdotustaan ennenaikaiseksi, mutta en kiistänyt lainkaan keskinäistä lähentymistämme käytännöllisessä työssä.

Brestin rauha aiheutti täydellisen välien rikkoutumisen, ja koska Proshjan oli vallankumouksellisen johdonmukainen ja vakaumuksellinen, välien rikkoutuminen ei voinut olla johtamatta suoranaiseen ja jopa aseelliseenkin taisteluun. Minun on tunnustettava, etten mitenkään saattanut odottaa, että asia kehittyisi kapinaksi taikka sellaisiksi teoiksi, kuin oli vasemmistoeserrän, ylikomentaja Muravjovin petturuus. Mutta Proshjan on esimerkki, joka osoitti minulle, miten syvälle *patriotismi* oli juurtunut yksinpä vilpittömimpiinkin ja vakaumuksellisimpiinkin vasemmistoeserrä-sosialisteihin ja miten maailmankatsomuksen yleisperiaatteelliset erimielisyydet ilmenivät väistämättömästi historian vaikeassa käänteessä. Narodnikkien subjektivismi johti kohtalokkaaseen virheeseen parhaimmatkin heistä, sillä he antoivat sokaista itseään hirvittävän voiman, nimittäin saksalaisen imperialismin, aaveella. Vallankumousmiehen velvollisuuden kannalta katsoen tuntui suorastaan mahdottomalta, että imperialismia vastaan taisteltaisiin muutoin kuin kapinoimalla ja sitä paitsi ehdottomasti heti, ottamatta lainkaan laskuun maamme ja kansainvälisen tilanteen objektiivisia edellytyksiä. Tässä ilmeni sama virhe, joka teki vuonna 1907 sosialistivallankumouksellisista ehdottomia Stolypinin Duuman „boikotoijia”. Vasta tilanteessa, jolloin käytiin ankaria vallankumoustaisteluja, virhe kosti ankarammin itsensä ja sysäsi Proshjanin aseelliseen taisteluun Neuvostovaltaa vastaan.

Ja kuitenkin Proshjan sai tehtyä vuoden 1918 heinäkuuhun saakka enemmän Neuvostovallan lujittamiseksi kuin vuoden 1918 heinäkuusta lähtien sen heikentämiseksi. Ja Saksan vallankumouksen jälkeen muodostuneessa kansainvälisessä tilanteessa Proshjan olisi väistämättömästi lähentynyt jälleen ja entistä varmemmin kommunismia, ellei ennenaikainen kuolema olisi estänyt tätä lähentymistä.

N. Lenin

1919

SÄHKE KURSKIN ERIKOISKOMISSIOLLE

6. I. 1919.

**Kursk
Erikoiskomissio**

Jäljennös kuvernementin toimeenpanevalle komitealle

Vangittava viipymättä Kurskin Hankintakeskuksen jäsen Kogan syystä, ettei hän auttanut Moskovan 120 nälkäänäkevää työläistä, vaan antoi heidän palata tyhjin käsin. Julkaistava sanomalehdissä ja erillisissä lehtisissä, jotta kaikki hankintakeskusten ja elintarvikevarusteluelinten työntekijät tietäisivät, että muodollisesta ja byrokraattisesta suhtautumisesta asiaan, sellaisesta taitamattomuudesta, ettei osata auttaa nälänhädässä olevia työläisiä, tullaan rankaisemaan ankarasti, jopa ampumaan.

Kansankomissaarien Neuvoston puheenjohtaja *Lenin**Lähetetty Moskovasta Kurskiin**Julkaistu tammikuun 11 p:nä 1919
kurskilaisen „Volna” lehden
5. numerossa**Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

VASTAUS TALONPOJAN KYSELYYN ⁵⁹⁹

„Izvestija TsIK” lehdessä julkaistiin helmikuun 2 päivänä talonpoika G. Gulovin kirje, jossa kirjoittaja herättää kysymyksen työläis- ja talonpoikaishallituksemme suhtautumisesta keskivarakkaisiin talonpoikiin ja kertoo levitetävän huhuja, että muka Lenin ja Trotski eivät sovi keskenään, että muka heidän välillään on suuria erimielisyyksiä nimenomaan keskivarakkaasta talonpojasta ⁶⁰⁰.

Toveri Trotski on jo antanut vastauksensa „Izvestija TsIK” lehdessä helmikuun 7 päivänä julkaistussa „Kirjeessä keskivarakkaille talonpojille”. Toveri Trotski sanoo mainituksessa kirjeessä, että huhut minun ja hänen välisistä erimielisyyksistä ovat mitä karkeinta ja hävyttömintä valhetta, jota tilanherrat ja kapitalistit tai heidän tahalliset ja tahattomat apurinsa levittävät. Vahvistan omasta puolestani täysin oikeaksi toveri Trotskin lausunnon. Mitään erimielisyyksiä ei välillämme ole, ja keskivarakkaiden talonpoikain suhteen ei ole erimielisyyksiä enempää minun ja Trotskin välillä kuin myöskään yleensä kommunistisessa puolueessa, johon me molemmat kuulumme.

Toveri Trotski on selittänyt kirjeessään seikkaperäisesti ja selvästi, miksi kommunistien puolue ja Neuvostojen valitsema tähän puolueeseen kuuluva nykyinen työläisten ja talonpoikien hallitus ei pidä keskivarakkaita talonpoikia vihollisinaan. Allekirjoitan vaikka molemmin käsin sen, mitä tov. Trotski on sanonut.

Ei ole olemassa ainoatakaan Neuvostovallan dekreettiä (lakia) eikä ainoatakaan päätöstä, jossa ei tehtäisi eroa kolmen tärkeimmän talonpoikaisryhmän välillä: ensimmäisenä ryhmänä on köyhälistö (proletaarit ja puoliproletaarit, kuten taloustieteessä on tapana sanoa). Köyhälistöä on hyvin paljon. Tilanherrojen ja kapitalistien ollessa vallassa he sortivat eniten köyhälistöä. Maailman kaikissa maissa

työläiset ja heitä tukeva maalaisköyhälistö ovat todellisen sosialistisen liikkeen kestävin perusta. Toisen ryhmän muodostavat kulakit eli rikkaat talonpojat, jotka riistävät toisten työtä joko palkkaamalla työntekijöitä tai lainaamalla rahaa korkoa vastaan j.n.e. Tämä ryhmä vetää samaa köyhtä tilanherrain ja kapitalistien, Neuvostovallan vihollisten, kanssa. Kolmantena ryhmänä ovat keskivarakkaat talonpojat. He eivät ole Neuvostovallan vihollisia. He voivat olla sen ystäviä, me pyrimme siihen ja pääsemme siihen. Kaikki sosialismin oppi-isät ovat aina tunnustaneet, että sosialismin toteuttamiseksi työläisten tulee kukistaa tilanherrat ja kapitalistit, kun taas keskivarakkaiden talonpoikain kanssa voidaan päästä yhteisymmärrykseen ja on päästävä yhteisymmärrykseen.

Tilanherrain ja kapitalistien herruuden aikana vain hyvin harvojen keskivarakkaiden talonpoikien, ehkä yhden sadasta, onnistui saavuttaa pysyvästi hyvä toimeentulo, ja silloinkin vain muuttamalla kulakiksi, kipuamalla köyhälistön harteille. Sen sijaan keskivarakkaiden talonpoikien valtaenemmistö saa tilanherrain ja kapitalistien vallan aikana väistämättömästi kärsiä puutetta ja rikkaiden pilkkaa. Näin on laita kaikissa kapitalistimaissa.

Socialismin vallitessa kauttaaltaan kaikki työläiset ja kaikki keskivarakkaat talonpojat voivat saavuttaa joka suhteessa ja pysyvästi hyvän toimeentulon anastamatta lainkaan toisen työn tuloksia. Yksikään bolshevikki, yksikään kommunisti, yksikään järkevä sosialisti ei ole edes ajatellut kohdella väkivaltaisesti keskivarakasta talonpoikaa. Kaikki sosialistit ovat aina puhuneet, että hänen kanssaan on päästävä yhteisymmärrykseen ja että keskivarakkaat talonpojat siirtyvät asteittaisesti vapaaehtoisesti sosialismiin.

Neljä vuotta kestänyt kapitalistien rikollinen sota on hävittänyt maatamme enemmän kuin muita maita. Rappiota ja epäjärjestyttä näkee kaikkialla, tavaroita puuttuu, kaupungeissa ja maata viljelemättömissä kuvernementeissa on hirveä, kiduttava nälänhätä. Täytyy ponnistaa kaikki voimat voittaaksemme rappiotilan, voittaaksemme nälänhädän, voittaaksemme tilanherrat ja kapitalistit, jotka pyrkivät sotaväen voimin palauttamaan tsaarin ja pohattojen, riistäjien, entisen vallan. Etelässä niin Donilla kuin Ukrainassakin valkokaartilaiset on voitettu ja ollaan pääsemässä käsiksi polttoaineeseen (kivihiileen) ja viljaan.

Vielä muutama viimeinen ponnistus, ja me voimme voittaa nälänhädän. Mutta sodan aiheuttama rappiotila on paha, ja vain kaikkien työtätekevien aikaavaativalla uhrautuvalla työllä voidaan maamme johdattaa varman hyvinvoinnin tielle.

Niistä valituksista, joita kuuluu keskivarakkaiden talonpoikien taholta, on pantava merkille kahdenlaisia valituksia. Ensinnäkin valitetaan, että paikalliset viranomaiset, varsinkin syrjäisimmillä perukoilla, käyttäytyvät liian „komentelevasti”, epädemokraattisesti ja väliin suorastaan hävyttömästi. Epäilemätöntä on, että kylissä on paikallisten viranomaisten säännöllinen valvominen ja silmälläpito vaikeammin järjestettävissä ja että kommunistien mukaan lyöttäytyy väliin pahimpia aineksia, epärehellisiä henkilöitä. Sellaisia henkilöitä vastaan, jotka vastoin Neuvostovallan lakeja kohtelevat epäoikeudenmukaisesti talonpoikaista, on käytävä armotonta taistelua, heidät on syrjäytettävä heti ja tuomittava mitä ankarimmin. Rehellisten työläisten ja talonpoikain on pyrittävä kaikin voimin puhdistamaan Venäjä sellaisista tilanherrain ja kapitalistien elämänjärjestyksen „jälkeläisistä”, jotka katsovat voivansa käyttäytyä kuin „komentelijat”, vaikka työläis- ja talonpoikaistasavaltamme lakien mukaan heidän tulee olla Neuvostojen valitsemissa edustajia, jotka ovat esimerkillisiä tunnollisuudessaan ja lakien tiukassa noudattamisessa. Neuvostovalta on jo tuominut ammuttavaksi paljonkin sellaisia viranhaltijoita, jotka ovat joutuneet kiinni esimerkiksi lahjusten otosta, ja taistelua moisia heittiöitä vastaan tullaan käymään viimeiseen saakka.

Toisaalta valitetaan sitä, että otetaan viljaa ja että vapaa viljakauppa on kielletty ankarasti. Hallituksemme taistelee säälimättä mielivaltaa ja lakien rikkomisia vastaan. Mutta voidaanko sallia vapaa viljakauppa? Rappiotilaan saateissa maassa viljaa ei riitä tai riittää vain nipin napin, ja sitä paitsi rautatiet ovat sodan seurauksena niin huonossa kunnossa, että kuljetukset sujuvat äärettömän huonosti.

Kun leipää puuttuu, niin vapaa viljakauppa merkitsisi hurjaa keinottelua ja hintojen kohoamista satoihin rupliin puudalta, sillä nälkäinen ihminen antaa kaikkensa leivänkannikasta. Nälkää näkevässä maassa vapaa viljakauppa tietäisi sitä, että kulakit, tunnottomat rikkaat talonpojat rikastuisivat hillittömästi ja täyttäisivät rahapussinsa

käyttämällä hyväkseen kansan puutteenalaisuutta ja nälänhätää. Nälkää näkevässä maassa vapaa viljakauppa merkitsisi sitä, että rikkaat saisivat voiton köyhistä, sillä rikkaat ostaisivat viljaa hurjan korkeastakin, huikeasta hinnasta, kun taas köyhät jäisivät puille paljaille. Vapaa viljakauppa merkitsisi rikkaille vapautta rikastua ja köyhille vapautta kuolla. Vapaa viljakauppa olisi käänns taaksepäin, kapitalistien herruuteen ja kaikkivaltaan päin.

Ei. Me emme tahdo lähteä emmekä lähde taaksepäin, palauttamaan kapitalistien valtaa, rahan valtaa, rikastumisvapautta. Me tahdomme kulkea eteenpäin sosialismiin, jakaa viljan oikeudenmukaisesti kaikkien työtätekevien kesken. Kaikki viljaylijäämät on luovutettava kohtuulliseen hintaan Neuvostovaltiolle, ja valtion on jaettava ne tasapuolisesti työtätekeville. Sitä ei voida tehdä heti, ei ole helppo pystyttää sellaista oikeudenmukaista, sosialistista järjestystä. On työskenneltävä ahkerasti, tehtävä paljon työtä, luotava työläisten ja talonpoikain tiukka toverikuri voidaksemme hävittää juurta myöten entisen, kapitalistisen kauppavapauden, rikastumisvapauden, raateluvapauden, sortamisvapauden, joka on hukuttanut vereen koko maan.

Mutta tähän vaikeaan työhön ovat käyneet nyt käsiksi monet miljoonat työläiset ja talonpojat. Jokainen rehellinen, tunnollinen talonpoika ja työläinen on käsittänyt sosialismin merkityksen ja taistelee sitkeästi sen puolesta.

Sosialistinen vallankumous laajenee kaikkialla maailmassa. Kapitalistien valta, „kauppavapaus” ei palaudu. Sosialismi voittaa.

N. Lenin

Helmikuun 14 päivänä 1919.

„Pravda” № 35,
helmikuun 15 pnä 1919

Julkaistaan käsikirjotuksen mukaan

MERKINNÖT VALTIONVALVONNAN UUELLEENJÄRJESTÄMISKYSYMYKSESTÄ ⁶⁰¹

1) Työväen elin eli työväen osanottoelin, keskustassa ja paikkakunnilla.

2) luottamusmiehet järjestelmänä.

2 *bis* *: ehdottomasti $\frac{2}{3}$ naisia.

3) Lähimmät käytännölliset tehtävät:

(α) odottamattomia tarkastuksia, kansalaisten valitusten perusteella

(β) taistelu virastokankeutta vastaan

(γ) vallankumoukselliset toimenpiteet väärinkäytöksiä ja virastokankeutta vastaan

(δ) kulkulaitos

(ε) työn tuottavuuden kohottaminen

(ζ) tuotteiden määrän lisääminen.

Kirjoitettu maaliskuun 8 pnä 1919

*Julkaistu ensi kerran v. 1928
VIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

**OHJELMAN YLEISPOLIITTISEN OSAN
KOLMANNEN KOHDAN EHDOTELMA
(PUOLUEEN VIII EDUSTAJAKOKOUKSEN
OHJELMAVALIOKUNNALLE)**

Porvarillinen demokratia on rajoittunut kaikille kansalaisille yhtäläisten muodollisten oikeuksien, esim. kokoontumis-, liittoutumis- ja painovapauden julistamiseen. Demokraattisimmissa porvarillisissa tasavalloissa on parhaimmassa tapauksessa kumottu kaikki laissa säädetyt rajoitukset näissä kohdin. Mutta todellisuudessa niin hallinnollinen käytäntö kuin myös ennen kaikkea työtätekevien taloudellinen orjuutus on aina tehnyt heidän osaltaan mahdottomaksi nauttia porvarillisen demokratian vallitessa vähänkään laajemmasta mitassa näitä oikeuksia ja vapauksia.

Sitä vastoin proletaarinen eli neuvostodemokratia asettaa oikeuksien ja vapauksien muodollisen julistamisen tilalle sen, että se myöntää ne todella ennen muuta ja ennen kaikkea nimenomaan niille väestöluokille, joita kapitalismi on sortanut, s.o. proletariaatille ja talonpoikaistolle. Sitä varten Neuvostovalta pakkoluovuttaa porvaristolta huoneistot, kirjapainot, paperivarastot ja antaa ne kokonaan työtätekevien ja heidän järjestöjensä käyttöön.

VKP:n tehtävänä on saada entistä laajemmat työväenjoukot käyttämään hyväkseen demokraattisia oikeuksia ja vapauksia ja laajentaa niiden käytön aineellisia edellytyksiä.

*Kirjoitettu myöhäistintään
maaliskuun 20 pnä 1919*

*Julkaistu ensi kerran
huhtikuun 22 pnä 1956
„Pravda” lehden 113. numerossa*

Julkaistaan käsitkirjoituksen mukaan

KIRJELAPPU E. M. SKLJANSKILLE

Tänään on lähetettävä Teidän ja minun allekirjoittamana äikäinen sähkösanoma sekä pääesikuntaan että länsirintaman esikunnan päällikölle ja velvoitettava ne toimimaan mahdollisimman tarmokkaasti ja nopeasti Vilnon valloittamiseksi.

Kirjoitettu huhtikuun 24 pnä 1919

*Julkaistu ensi kerran
syyskuun 23 pnä 1925
„Pravda“ lehdessä 217. numerossa*

Julkaistaan käsikirjotuksen mukaan

G. J. ZINOVJEVILLE

30. IV. 1919.

Tov. Zinovjev!

Keskustellessani tov. Jemeljanovin kanssa hämmästyin varsinkin sitä, että tällaiset, parhaimmat ja luotettavimmat, Pietarin työläiset kuluttavat *suotta* voimiaan sellaisissa teknillisissä tehtävissä kuin auto- ja hevoskuljetusalalla.

Anteeksiantamatonta! Tekniikan alalle voidaan palkata, voidaan ottaa sekä toisarvoisia että tuntemattomia, t.s. sellaisia, joiden rehellisyyttä ei tunneta. Mutta sellaiset kuin Jemeljanov on lähetettävä *maaseudulle, hallintotehtäviin, johtotehtäviin, ujestien toimeenpaneviin komiteoihin*, missä rehellisiä on vähän, missä rehellisistä on huutava puute.

Eikö voitaisi muodostaa tov. Jemeljanovista ja hänen 5—10 ystävästään Pietarissa työläisten *aloiteryhmää* siinä tarkoituksessa, että valittaisiin 300—600 pietarilaista työläistä ja lähetettäisiin heidät puolueen ja ammattiliittojen mitä painavimmat suositukset mukanaan yksitellen tai kaksitellen kaikkialle Venäjälle ujestien toimeenpaneviin komiteoihin.

Kannattaisin täydellisesti tätä suunnitelmaa. Otettakoon kaikki sellaiset (jotka eivät ikänsä puolesta kelpaa sotaan) tekniikan alalta ja viroista, *joihin voidaan asettaa toisia*, ja siirrettäköön heidät *hallintotehtäviin* maaseudulle. Ilman tällaista, ehdottoman luotettavista ja kokeneista Pietarin työläisistä muodostettua ryhmää emme pysty saamaan aikaan tuntuvaan parannusta maaseudulla.

Terveisiä!

Lenin

SÄHKKE L. B. KAMENEVILLE ⁶⁰²

Kiev, Kansankomissaarien Neuvoston puheenjohtajalle
Rakovskille Kamenevia varten

Luovutettava lennätinlaitoksen päivystävälle komissaarille

Teidän on ehdottomasti henkilökohtaisesti ja, mikäli tarvitaan, Joffen avustamana tarkastettava, joudutettava ja lisäksi toimitettava omakohtaisesti vahvistusjoukot Luganskin seudulle ja yleensä Donbassille, sillä muuten katastrofi on varmasti oleva valtava ja tuskin korjattavissa. Ottakaa itsellenne valtakirja Kievin puolustusneuvostolta, jos tarvitsette. Olemme epäilemättä tuhon omia, *ellemme puhdistista lyhyessä ajassa koko Donbassia*. Väliaikaisesti, niin kauan kuin Rostovia ei ole vallattu, Mahnon joukkojen suhteen on käyttäydyttävä diplomaattisesti ja lähetettävä sinne Antonov sekä asetettava Antonovin henkilökohtaiselle vastuulle Mahnon joukot. Sähköttäkää seikkaperäinen vastaus.

Lenin

Kirjoitettu toukokuun 7 pnä 1919

*Julkaistu ensi kerran v. 1925
„Proletarskaja Revoljuisija“
aikakauslehden 6. (41.) numerossa*

*Julkaistaan
sähkösanomalomakkeen
tekstin mukaan*

SÄHKE BELA KUNILLE ⁶⁰³

Budapest, Bela Kun

Vasta tänään 13. V sain 22. IV päivätyyn kirjeenne. Olen varma, että valtavan suurista vaikeuksista huolimatta Unkarin proletaarit säilyttävät vallan käsissään ja saavat sen lujitetuksi. Tervehdys voimistuvalle Unkarin työläisten ja talonpoikain Punaiselle Armeijalle. Ententen petomainen rauha on herättävä kaikkialla entistä enemmän myötätuntoa Neuvostovaltaa kohtaan. Ukrainalaiset joukot saivat voiton romanialaisista ja ylittivät eilen Dnestrin. Parhaimmat terveiseni Teille ja kaikille unkarilaisille tovereille.

Lenin

Kirjottettu toukokuun 13 p:nä 1919

*Julkaistu ensi kerran toukokuun
16 p:nä 1919 unkarin kielellä
„Vörös Ujság” lehden 83. numerossa*

Julkaistaan käsikirjotuksen mukaan

L. B. KAMENEVILLE

Harkov, Kivihiiliteollisuuden päähallinto, Getsoville, jäljennös Bazhanoville, jäljennös Harkov, Huoltoasiain erikoiskomitean puheenjohtajalle Bogdatjanille tai Serebrovskille, jäljennös Kiev, Huoltoasiain erikoiskomitean puheenjohtajalle Bogdatjanille, jäljennös sota-asiain kansankomissaarille Podvoiskille, Kiev jäljennös Trotskille, Kameneville nykyiseen olinpaikkaansa

Nykyisen rintamatilanteen vuoksi ei ole missään nimessä sallittava Donetsin laakion työläisten liikekannallepanon yleistä peruuttamista⁶⁰⁴. Puolustusneuvosto on ottanut huomioon Donetsin laakion poikkeuksellisen tärkeän merkityksen ja päättänyt sen vuoksi vapauttaa liikekannallepanosta yksinomaan louhijat, niissäkin laitoksissa, joissa toistaiseksi syystä tai toisesta ei tällä haavaa louhita kivihiiltä. Louhijain säilyttäminen suojaa kivihiiliteollisuuden joka tapauksessa romahdukselta ja tekee mahdolliseksi aloittaa jälleen kivihiilen louhinnan, kun poikkeuksellinen tilanne on ohi. Mitkään muut huojennukset liikekannallepanosta vapauttamiseksi eivät ole mahdollisia.

Puolustusneuvoston puheenjohtaja *Lenin*

Kirjoitettu toukokuun 16 p:nä 1919

*Julkaistu ensi kerran v. 1925
„Proletarskaja Revoljutsija”
aikakauslehden 6. (41.) numerossa*

*Julkaistaan
sähkösanomalomakkeen
tekstin mukaan*

KIRJELAPPU V. A. AVANESOVILLE ⁶⁰⁵

Avanesoville Valtionkontrolliin, moisen vastauksen kirjoittanut virkamies *on vangittava*.

Lenin

20. V.

Kirjoitettu toukokuun 20 pnä 1919

*Julkaistu ensi kerran v. 1956
„Istoritsheski Arhiv”
aikakauslehden 2. numerossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

BELA KUNILLE*Salakielellä*

Tov. Tshitsherin! Pyydän kääntämään ja lähettämään Bela Kunille.

18. VI. *Lenin*

Bela Kun, Budapest

Käsittelimme puolueen Keskuskomiteassa varta vasten, erityisenä päiväjärjestyksen kohtana, esittämämme kysymyksen mainitsemanne toverin lähettamisestä. Katsoimme mahdottomaksi hänen lähettamisensä ja lähetimme toisen, joka on jo lähtenyt ja myöhästyy vain teknillisistä syistä; saapuneet piakkoin luoksenne.

Lisään muuten puolestani, että olette tietysti oikeassa ryhtyessänne neuvotteluihin Ententen kanssa. Ne pitää aloittaa ja niitä pitää käydä, on käytettävä ehdottomasti hyväksi jokaista tilaisuutta vaikkapa vain väliaikaisen aselevon tai rauhan aikaansaamiseksi, jotta kansa voisi levähtää. Älkää kuitenkaan uskoko hetkeksikään Ententeä, se petkuttaa teitä ja pyrkii vain voittamaan aikaa voidakseen kuristaa paremmin sekä teidät että meidät.

Koettakaa järjestää postiyhteys meihin lentoteitse. Parhaat terveiseni.

Lenin

Kirjoitettu kesäkuun 18 pnä 1919

Julkaistu v. 1954 unkarin kielellä kirjassa „Lenin Magyarországrol”, Budapest

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

KIRJELAPPU E. M. SKLJANSKILLE ⁶⁰⁶

4. IX. 1919.

(Matalalla lentävää lentokonetta vastaan
ratsuväki on voimaton.)

Tov. Skljanski! Voisitteko tilata *oppineelta* sotilashenkilöltä X. Y. Z... vastauksen: (nopeasti) lentokoneet ratsuväkeä vastaan? *Esimerkkejä*. Lento *aivan matalalla*. *Esimerkkejä*. Jotta voitaisiin antaa ohjeet „tieteen” pohjalta (satuin kerran lukemaan siitä, mutta eräs „käytännön mies”, I. N. Smirnov, nauraa että se on muka hölynpölyä). ?

Lenin

Julkaistu ensi kerran
helmikuun 23 p:nä 1927
„Pravda” lehden 44. numerossa

Julkaistaan käsikirjottuksen mukaan

ESIPUHE G. ZINOVJEVIN KIRJOITUKSEEN „PUOLUEEMME JÄSENMAÄRÄSTÄ”

Tov. Zinovjev lähetti minulle tämän kirjoituksen pyytäen toimittamaan sen Moskovan lehtiin. Täytän hyvin mielelläni hänen pyyntönsä. Mielestäni kirjoitus ansaitsee tulla julkaistuksi kaikissa sanomalehdissä. Kaikkien puolue-
tovereiden pitäisi kiinnittää siihen huomiota, ja kaikkialla pitäisi Pietarin esimerkkiä seuraten ryhtyä samanaikaisesti puhdistamaan mitä huolellisimmin puoluettamme „mu-
kaamme lyöttäytyneistä” ja hankkimaan voimaperäisesti puolueeseen työläis- ja talonpoikaisjoukkojen kaikkia par-
haita aineksia.

N. Lenin

„Pravda” № 210,
syyskuun 21 pnä 1919

*Julkaistaan
„Pravda” lehdessä tekstin
mukaan*

**SÄHKE PIETARIN NEUVOSTON
TOIMEENPANEVALLE KOMITEALLE
JUDENITSHIN HYÖKKÄYKSEN JOHDOSTA
LOKAKUUN 14 pnä 1919**

On selvää, että valkoisten hyökkäys on manööveri, jonka tarkoituksena on heikentää painostustamme Etelässä. Torjuka vihollinen, iskekää Jamburgiin ja Gdoviin. Mobilisoi työntekijät rintamalle. Lakkauttakaa yhdeksän kymmenestä osastosta. Emme ole vielä missään mobilisoineet rintamalle kaikkia voimia, vaikka siitä on kirjoitettu paljon ja tehty myös Keskuskomitean päätös sekä lähetetty kierto-kirjeitä⁶⁰⁷. On ehdittävä ajaa ne pois, että voisitte auttaa taas Etelää.

*Julkaistu lokakuun 21 pnä 1924
„Krasnaja Gazeta” lehdessä
241. numerossa*

Julkaistaan lehdessä tekstin mukaan

**KIRJELAPPU A. S. JENUKIDZELLE,
L. B. KAMENEVILLE ja J. D. STASOVALLE**

Tovereille Jenukidzelle, L. B. Kameneville
ja J. D. Stasovalle

Pyydän hartaasti järjestämään apua, vaateista, *asunon, elintarvikkeita* tämän tuojalle
tov. *Pjotr Ohrimenkolle* ⁶⁰⁸.

Jos avun antamisessa sattuu joitakin vaikeuksia, pyydän ottamaan puhelinyhteyden minuun.

12. XI. 1919.

V. Uljanov (Lenin)

*Julkaistu ensi kerran v. 1956
„Smena” aikakauslehden
7. numerossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

KIRJELAPPU D. I. KURSKILLE

Kurskille ⁶⁰⁹

Mielestäni sopisi lisätä että

1) pöytäkirjan laatiminen *ei* ole vielä „valittamista”, vaan ainoastaan kiistan *alun* tarkkaa *määrittelemistä*. Parasta olisi tulla toimeen ilman valitusta — saada tarkka vastaus tai viipymätön toimeenpano.

2) tällä tavalla voidaan ja pitää pyrkiä ratkaisemaan asiat nopeasti, *oleellisesti*, vitkastelematta, nimittäin siten, että ehdotetaan, millä tavalla ne voidaan ratkaista pikaisesti itse paikalla, ehdotetaan virallisesti („hankkikaa sieltä ja sieltä materiaali, kehotan tilaamaan sieltä ja sieltä, pyydän tekemään näin vitkastelun välttämiseksi”), sellainen anomus tai hakemus helpottaa *suuresti* keskuksen taistelua virastokankeutta vastaan.

3) Kansankomissaarien Neuvostoon ja Puolustusneuvostoon ⁶¹⁰ — Yleisvenäläiseen Toimeenpanevaan Keskuskomiteaan.

4) kun asia on vahvistettu Kansankomissaarien Neuvostossa, julkaistakoon *kirjoitus* (esimerkein; selittämällä selitettävä) „**Bednota**” lehdessä.

Lenin

*Kirjoitettu joulukuun 17 ja 23 p:n
välillä v. 1919*

*Julkaistu ensi kerran v. 1928
VIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

**ESIPUHE JOHN REEDIN KIRJAAN
„10 PÄIVÄÄ JOTKA JÄRISYTTIVÄT MAAILMAA”**

Luin perin kiinnostuneena ja ikävystymättä John Reedin kirjan „Kymmenen päivää jotka järisyttivät maailmaa” ja suosittelen koko sydämestäni tätä teosta kaikkien maiden työläisille. Tahtoisin nähdä tämän kirjan julkaistuna miljoonin kappalein ja käännettynä kaikille kielille, sillä se kuvaa totuudenmukaisesti ja harvinaisen elävästi tapahtumia, jotka ovat niin tärkeitä sen käsittämiseksi, mikä on proletaarinen vallankumous, mitä on proletariaatin diktaatturi. Näitä kysymyksiä pohditaan nykyään laajalti, mutta ennen kuin nämä aatteet hyväksytään tai torjutaan, on käsitettävä sellaisen ratkaisun koko merkitys. John Reedin kirja auttaa epäilemättä selventämään tämän kysymyksen, joka on maailman työväenliikkeen perusongelma.

N. Lenin

Kirjoitetta vuoden 1919 lopulla

*Julkaistu ensi kerran v. 1923
kirjassa: John Reed. „10 päivää
jotka järisyttivät maailmaa”.
Moskova*

*Julkaistaan
kirjan tekstin mukaan*

1920

**PUHE YLEISVENÄLÄISEN
AMMATTILIITTOJEN KESKUSNEUVOSTON
KOMMUNISTIRYHMÄN ISTUNNOSSA
MAALISKUUN 15 p:nä 1920 ⁶¹²**

PÖYTÄKIRJAMERKINNÖT

Toverit, тов. Lozovski sanoi, että тов. Buharin ja minä yhdymme osittain hänen mielipiteeseensä. Se on totta. Te olette kirjoittaneet teesit, mutta mitä te puolustatte? Siinä tapauksessa teesinne yli on vedettävä risti, koska niissä sanotaan: „periaatteena”, mutta emme ota lähtökohdaksi käytäntöä. Sillä tavalla kirjoittakaakin. Ja mitä silloin jää teeseistänne jäljelle? Jouduin käymään tänään vesiliikennetyöntekijäin kokouksessa ja väittelemään siellä, ja тов. Ishtshenko sanoi: „Joka tapauksessa on varmaa, että asetamme kysymyksen käytännön miehinä.” Kirjoittakaakin siis sillä tavalla, mutta tepä kirjoititte toisin; te kirjoititte: „periaatteena”. Mihin se perustuu, kuka puolustaa? Ei kukaan. Peräytyvät. Kirjoittakaa niin ja silloin puolet erimielisyyksistä katoaa. Mutta se mitä te kirjoititte, sehän on väärin: missä on vastauksenne siihen perusteluun, joka esitettiin kollegisuutta vastaan,— missä on laajojen joukkojen osanotto, kun kollegioon ottaa osaa kolme, viisi, seitsemän työläistä? Tahdotteko laajojen joukkojen ottavan osaa vai ettekö tahdo? Tietystikin hänet, joka ei sitä tahdo, on heitettävä niskasta ulos ilman muuta, mutta eihän se ole perustelua. Te sanotte „laajat puolueettomat työläisjoukot”. Sellaisia joukkoja ei ole yhdessäkään kollegiossa, se on väärin, eikä sillä tavalla saa päätellä. Jotta laajat puolueettomien joukot saataisiin mukaan, tarvitaan toisenlaista järjestelmää: pitää opettaa, pitää nostaa esiin, elävöittää. Montako työläistä kutomatyöläisten ammattiliiton keskuskomitea ja muut ovat nostaneet esiin? Montako heistä on

kolmen kuukauden aikana siirretty ylös ja montako alas? Esittäkää minulle numerotiedot, niin sanon: kas tässä ne ihmiset ovat. „Periaatteiden” kirjoittaminenhan on lapsellista: kaksi vuotta on tutkittu ja kirjoitettu periaatteita — sellaiselle nauretaan. Tässä suhteessa perustelu ei vastaa johtopäätöstä, laajojen joukkojen osanotto turvataan seitsemän tai kolmen hengen kollegiolla: sellaiselle ruvetaan nauramaan; tämä on ensimmäinen vastaväitteeni.

Toiseksi viittaa porvaristoon: kenestä ellei porvaristosta meidän tulee ottaa oppia? Miten se hallitsi? Se hallitsi luokkana kun oli herrana, ja eikö se asettanut päälliköitä? Emme ole päässeet kehityksessämme sen tasolle. Se osasi pitää herruutta luokkana ja hallita kenen kautta hyvänsä, täysin yksinomaisesti, yläportaassa sillä oli pieni kollegio eikä se järkeilyt perusperiaatteista eikä kirjoitellut moisia päätöslauselmia, — valta oli kokonaan sen käsissä, ja pätevä oli se, joka tiesi. Työläiset eivät ole päässeet vielä niin pitkälle, ja voittaaksemme meidän on luovuttava vanhoista ennakkoluuloista. Työväenluokan herruus on perustuslaissa, omistuksessa ja siinä, että nimenomaan me viemme asiaa eteenpäin, mutta hallinto on eri asia, se riippuu taidosta, kätevydestä. Porvaristo käsitti sen hyvin, mutta me emme ole vielä käsittäneet sitä. Opetelkaamme. Olemme jo lausuneet täällä, että valtaa on pidettävä lujasti käsissä, mutta emme ole vielä oppineet hallitsemaan, meillä on vielä hyvin paljon opittavaa hallinto-aidon alalla.

Kolmas perustelu: pätevyys. Missä voidaan hallita, ellei ole pätevyyttä, ellei olla täysin perillä asioista, ellei ole hallinto-opillisia tietoja? Sehän on naurettavaa! Mitä johdonmukaisuutta se on, mitä merkitystä on latelemillanne sanoilla? Ennen kuin voidaan hallita, on tunnettava ala ja oltava erinomainen hallintomies. Missä on sanottu, että se vaatii kollegisuutta? Tämä johtuu taaskin siitä, että kokeneita työntekijöitä meillä on vähän, siitä johtuu, että kollegisuus on sallimatonta. Hyväksykää siinä tapauksessa teesit, joissa sanotaankin juuri niin: valvokoon asiantuntijaa komissaari, komissio j.n.e. Niin kauan kuin ei pidetä periaatteena pätevyyttä ja asiantuntijan kunnioittamista, pysytään primitiivisellä kannalla. Sillä tavalla ei muodosteta mitään teollisuusrintamaa. Yhteistahto! Sen puuttuessa tällä rintamalla ei ole mitään diktatuuria, vaan ainoastaan

kissanhännänvetoa. Tyypillinen ilmiöhän on, että siellä on hankausta eikä hallita. Asettakaa tehtävään kokenut asiantuntija, nyt me kuitenkin tiedämme, että kun kollegiossa on samalla sekä pätevä että epäpätevä mies, niin tuloksena on useampia tahtomuksia ja täydellinen epäsuhtaisuus. Siinä on viides perustelu *. Aina vain kirjoitellaan päätöslauselmia, että kukin vastaa tehtävästään. Entä missä asianlaita on niin? Sanottakoon, missä me olemme jakaneet vastuun sillä tavalla? Kaksi vuotta on opeteltu hallitsemaan valtiota ja yhä kirjoitetaan: „tärkein periaate”. Se on naurettavaa, se on toisen luokan kymnasistin tapaista (aapisen tavaamista), mutta tarkastelkaamme kokemusta ja siitä huomaamme, missä määrin ollaan päteviä ja missä tuntuu puuttuvan pätevyyttä. Sanotaan, että tykistöhallinnon alaiset tehdashallinnot olivat huonoja. Lozovski ja Tomski esittivät tämän esimerkin. Milloin? Tov. Lozovski, on otettava huomioon Neuvostotasavallan tila: mistä me aloitimme, kuka oli johdossa? — Krylenko, Dybenko ja Podvoiski ennen Trotskia, ja meillä oli tuo kollegio, ja kun Koltshak ja Denikin löylyttivät meitä, niin mistä se johtui? Siitä, että meidän, kun meitä istui 7 henkeä, piti 2 vuotta oppia, ja siitä sitten siirryttiin yksilölliseen johtovaltaan. Pitääkö se ottaa huomioon vai ei? Onko se pikkujuttu, otettiin ja pyyhittiin pois tasavallan kaksivuotinen kehityshistoria. Minkä tähden? Eikö se miellytä? Muuttakaa se ensin. Entä kuka Rykov on — neuvostopuolustuksen erikoisvaltuutettu, ja Rykov rupesi kantamaan yksin koko taakkaa. Te ette tunne omaa historiaanne, Korkeimman kansantalouselvoston ja Neuvostotasavallan historiaa. Historia sanoo: työläisten kollegisuudesta siirryttiin kymmeniin henkilöihin, epäonnistuttiin, ja Koltshak löylytti meitä ja hyvin tekikin että löylytti, sillä opimme yhtä ja toista, opimme, että kollegisuuteen on käytävä käsiksi kovakouraisesti. Olemme hahmotelleet 4 järjestelmää, hyväksykää nämä 4 järjestelmää⁶¹³, hyväksykää Keskuskomitean teesit. Silloin pohjaatte Neuvostovallan kaksivuotiseen historiaan, Neuvostovallan kokemukseen ettekä niihin järkeilyihin, jotka ovat primitiivisiä ja sotkevat teidät...** aikuiselle työntekijälle,

* On nähtävästi ollut neljäskin perustelu kollegisuutta vastaan, mutta pöytäkirjamerkinnöistä se on jäänyt pois. *Toim.*

** Epäsälvä kohta. *Toim.*

joka ei pelkää mitään asiantuntijaa ja sanoo, että „jos asetatte kokeneet miehet ohjiin, niin koneemme alkaa liikua”. Aikuinen työläinen päättelee tällä tavalla, kun taas arkailijat sanovat: „kunpa vain eivät jättäisi minua ilman asiantuntijaa”. Se on heikkouden merkki. Lakatkaa ruikuttamasta ja olkaa aikuisia.

*Julkaistu ensi kerran v. 1924
kirjassa: N. Lenin (V. I. Uljanov),
„Kirjoituksia ja puheita ammatti-
yhdistysliikkeestä”. Julk.
Yleisvenäläinen ammattiliittojen
keskusneuvosto*

*Julkaistaan kirjan tekstistä,
joka on tarkistettu pöytäkirjan mukaan*

LISÄYS VUODEN 1920 TOUKOKUUN 6 pn
RADIOTIEDOTUKSEEN ⁶¹⁴

Kannatan täydellisesti tätä ilmoitusta samoin kuin tov. Miljutinin maaliskuun 16 pnä 1920 lähettämää radiotiedotusta ja pyydän antamaan määräyksen, että *jokainen* Venäjälle saapuva ulkomaisten työläisten valtuuskunta antaisi ehdottomasti todistuksen, että mainittujen radiotiedotusten ja tämän lisäykseni sisältö *on saatettu sen tietoon* ulkomaisille työläisille *ilmoitettavaksi*. Ulkomaisten työläisten tulee tietää totuus, että muutettuaan maahamme he joutuvat elämään kieltäymyksessä.

6. V. 1920.

Kansankomissaarien Neuvoston puheenjohtaja
Lenin

Julkaistu v. 1933
V. I. Leninin Teosten
2. ja 3. laitoksen XXIX osassa

Julkaistaan käsikirjottuksen mukaan

KIRJELAPPU V. P. MILJUTINILLE

Tätä epämääräisyyttä ei saa sietää *päivääkään*. Jos joku on vastaan, esittäkää *heti* asia *Kansankomissaarien Neuvostolle* (muussa tapauksessa syy lankeaa Teille).

Onko saksalaisilta valtuutetuilta otettu *todistus*, että heille on ilmoitettu, että *emme takaa* parempaa elintarvikehuoltoa, vaadetusta ja asuntoa kuin Venäjän muille *tavallisille* työläisille.

Kirjottettu toukokuussa 1920

*Julkaistu ensi kerran v. 1924
„Prozhektor“ aikakauslehden
4. (26.) numerossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

S. I. BOTINILLE

4. VI. klo 11.30 ip.

Tov. Botin! Kun kävitte luonani tänään, aikaa oli vain 2 minuuttia, sillä minut oli kutsuttu tärkeästä istunnosta.

Nyt minulla on neljännestunti vapaata aikaa ja siksi voin (ja minun täytyy) sanoa Teille seikkaperäisemmin ja selvemmin, että on tehty ilmeisiä virheitä ja että näistä virheistä on tehtävä suoraan, rehellisesti ja päättävästi loppu. Muutoin pilataan mitä tärkein asia.

Virheellistä oli ensinnäkin se, ettei luotettu specialistiin ⁶¹⁵, mikä esti sanomasta hänelle heti *kaikkea* ja järjestämästä *koetta* nopeasti; toiseksi se, että Te itse suoritte „sekatyön”, t.s. valmistavan työn, mikä johti huomionne pois *varsinaisesta* työstä, kun taas kaikki „sekatyö”, t.s. valmistava työ on teetettävä *ehdottomasti* mekaanikoilla, asentajilla, sähkötekniikoilla y.m., joita löydämme vaikka *tusinan*. Mutta *varsinaisen* työnne erottaminen valmistavasta eli aputyöstä vaatii *jatkuvasti* spesialistin neuvontaa.

Nyt olette luvannut minulle luottaa täydellisesti specialistiin, ja uskon, että olette kokonaan vakuuttunut hänen puoluekantaisuudestaan ja ehdottomasta uskollisuudestaan vallankumoukselle. Siksi minun on pyydettävä Teitä: täytäkää minulle antamanne lupaus *täydellisesti* (muussa tapauksessa tehdään väistämättömästi *uudelleen* virheitä). Jo huomenna aamusta *näyttäkää ja kertokaa kaikki specialistille* (sillä välin kun *apulaiset* toimittavat vaunuja ja suorittavat valmistavaa työtä). Silloin spesialistin avustamana *kokeet* sujuvat kitkatta.

Pyydän Teitä vastaamaan minulle, että lupaatte sen tehdä.

Terveisiä!

Lenin

Kirjoitettu kesäkuun 4 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran
tammikuun 21 pnä 1927
„Krasnaja Gazeta” lehdessä
17. numerossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

VALTION KUSTANTAMOLLE
sekä J. A. PREOBRAZHENSKILLE
ja N. I. BUHARINILLE

Valtion kustantamolle
 sekä tovereille *Preobrazhenskille ja Buharinille*

Sekä meidän että ulkomaiden lehdissä (ei ainoastaan kommunistisissa, vaan myös *eri maiden porvarillisissa* lehdissä) on *joka viikko* valtava määrä aineistoa, *varsinkin* Ententen *ulkopolitiikan alalta*.

Tämä aineisto (katso myös „*Ulkoasiain kansankomissariaatin bulletiinia*”) jää kansainvälisessä kommunistisessa agitaatiossa käyttämättä, vaikka se on erittäin arvokasta.

Kehotan perustamaan komission, joka laatii tiivistelmiä tästä aineistosta ja julkaisee *joka kuukausi* pikkukirjasia.

Sisältö: Ententen ulkopolitiikkaa koskevat *tosiasiat* (ryöväys; sodat; kapinat; *rahapoliittinen painostus*).

Painosmäärä — mitä pienin, sillä päätarkoituksena on käännättäminen *muille kielille*.

Muutamista professoreista muodostetun alikomission tulee (tiukan valvonnan alaisena) koota *kaikki* arvokas aineisto, *varsinkin porvarillisista lehdistä* (jotka *paljastavat* parhaiten „kilpailijoitaan”).

Puoluetovereista muodostettu komissio lukee professorien käsikirjoitukset sekä korjaa ja *panee heidät* korjamaan ne.

Lehdet hukkuvat; kirjaset säilyvät *ja auttavat ulkomaisia tovereita*.

Pyydän lausuntoanne.

8. VIII. 1920.

Lenin

N. I. BUHARINILLE

Tov. Buharin!

Mielestäni De Leonin „Two pages” etc. *pitää* julkaista venäjäksi Frayne’in huomautuksin ja esipuhein varustettuna ⁶¹⁶. Myöskin minä kirjoitan muutaman sanan.

Jos suostutte, *antukaa määräys* Valtion kustantamon kautta.

Ellette suostu, niin keskustelkaamme asiasta.

Lenin

Kirjoitettu loppukesällä 1920

Julkaistu ensi kerran v. 1924

*„Zhizn” aikakauslehden
1. numerossa*

Julkaistaan käsikirjotuksen mukaan

KIRJELAPPU A. I. JELIZAROVALLE ⁶¹⁷

Venäjän kommunistisen puolueen ja neuvostovaltion keskuslaitosten kaikkien päätösten hengen mukainen tärkein hallintoperiaate on se, että

— tietty henkilö vastaa täydellisesti tietystä työstä.

Olen hoitanut (niin ja niin kauan) ja vastaan myös. Minua häiritsee N. N., joka ei ole vastuussa eikä johtaja.

Sellainen on rettelöintiä. Sellainen on kaaosta. Se on vastuulliseen työhön *kelvottoman* henkilön puuttumista asiaan. Vaadin hänen *poistamistaan*.

Kirjottettu syksyllä 1920

*Julkaistu ensi kerran v. 1929
„Proletarskaja Revoljutsija“
aikakauslehden
11. (94.) numerossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

M. N. POKROVSKILLE

Tov. M. N. Pokrovskille

Tov. M. N.!

Onnittelen Teitä lämpimästi menestyksen johdosta: minua miellytti tavattomasti uusi kirjanne „Venäjän historia lyhimmiten esitettynä”⁶¹⁸. Originelli rakenne ja esitys. Sen lukee suurella mielenkiinnolla. Kirja pitäisi nähdäkseni kääntää Euroopan kielille.

Rohkenen tehdä pienen huomautuksen. Jotta kirjanne olisi *oppikirja* (ja sen on tultava siksi) siihen on *lisättävä kronologinen hakemisto*. Selitän ajatustani; osapuilleen seuraavasti: 1) kronologian palsta; 2) porvarillisen arvioinnin palsta (lyhyesti); 3) *omanne*, marxilaisen arvioinnin palsta ja *viittaus kirjanne sivuihin*.

Opiskelijain tulee tietää sekä Teidän kirjanne että *hakemisto*, ettei olisi *pintapuolisuu*ta, että tunnettaisiin tosiasiat, että opittaisiin vertailemaan vanhaa ja uutta tiedettä. Mikä on mielipiteenne tästä lisäyksestä?

5. XII.

Kommunistisün terveisin Teidän *Lenin*

Kirjoitettu joulukuun 5 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran v. 1928
„Arhionoje Delo” aikakauslehden
IV (17.) julkaisussa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

SÄHKE
SÄHKÖAUROJA VALMISTANEILLE LAITOKSILLE ⁶¹⁹

Kehotan ponnistamaan kaikki voimat, jotta Maatalouden kansankomissariaatin tekemä 22 sähkökäyttöisen auran ja niiden varaosien tilaus täytettäisiin viimeistään vuoden 1921 huhtikuun 1 päivään mennessä. Tilauksen täyttöä koskevien töiden kulusta sähköttäkää joka viikko Kansankomissaarien Neuvoston osoitteella, Gorbunoville.

Kansankomissaarien Neuvoston puheenjohtaja *Lenin*

Kirjotettu joulukuun 31 pnd 1920

*Julkaistu ensi kerran v. 1956
„Istoritsheski Arkiv” aikakauslehden
4. numerossa*

*Julkaistaan
aikakauslehden tekstin
mukaan*

POLYTEKNILLISESTÄ OPETUKSESTA

HUOMAUTUKSIA NADEZHDA KONSTANTINOVNAN TEESEIHIN 620

(Yksityisesti. Alustelma. Ei julkisuuteen.

Mietin asiaa vielä kerran ja toisenkin.)

Polyteknillisestä opetuksesta ei saa kirjoittaa *sillä tavalla*: siitä tulee abstraktinen, kaukaista tulevaisuutta varten tarkoitettu, *ei oteta huomioon* ajankohtaista, nykyistä, murehdittavaa todellisuutta.

Pitää

1) lisätä 1 tai 2 teesiä polyteknillisen opetuksen *periaatteellisesta* merkityksestä

{ *Marxin mukaan*
meidän VKP:n ohjelman mukaan }

2) sanoa selvästi, ettemme voi missään nimessä kieltäytyä pitämästä periaatteena ja toteuttamasta heti *mahdollisuuksien puitteissa* nimenomaan polyteknillistä opetusta.

17. teesi *pois*.

Toisesta asteesta (12—17) on sanottava:

Tasavallan äärettömän vaikea taloudellinen tila vaatii nykyään ehdottomasti ja viivyttelemättä

toisen asteen ja teknillisten ammattikoulujen yhdistämistä*,

toisen asteen muuttamista* teknillisiksi ammattikouluiksi, mutta kuitenkin, *ettei mentäisi käsityömaisytyteen*, on säädettävä seuraavat tarkat säännöt:

1) vältettävä varhaista spesialisointia; siitä on laadittava ohjeet.

2) laajennettava *kaikissa* teknillisissä ammattikouluissa *gleissivistävien* oppiaineiden opetusta.

* (Korjattava: ei koko toisen asteen, vaan 13, 14 ikävuodesta asti pedagogien ohjeiden ja päätöksen nojalla.)

On laadittava ohjelma vuosittain:

(Ellei sellaisia ohjelmia vielä ole, niin Luna-tsharski on hirtettävä)	{	kommunismi	maantiede
		yleensä historia	kirjallisuus
		vallankumousten historia	j.n.e.
		vuoden 1917 vallankumouksen historia	

3) asetettava *ehdottomaksi* tehtäväksi siirtyä *heti polyteknilliseen* opetukseen tai oikeamminkin ryhtyä heti soveltamaan erinäisiä nykyoloissa mahdollisia *polyteknillisen opetuksen muotoja*, kuten esimerkiksi:

yhdessä
Goelron
kanssa

a) käynti lähimmällä sähköasemalla ja muutamia luentoja ja samalla kokeita siellä; *erinäisiä käytännöllisiä töitä* sähköalalla, mikäli ne suinkin ovat mahdollisia; on laadittava heti yksityiskohtaiset ohjelmat (yhtä käyntiä varten;

5, 10 luentoja käsittävää sarjaa varten; yhden, kahden kuukauden ajaksi j.n.e.),

b) samoin *jokaisen mukiinmenevästi* järjestetyn *valtioneuvoston* osalta,

c) samoin *jokaisen mukiinmenevästi* järjestetyn *tehtaan* osalta,

d) *kaikkien* insinöörien ja agronomien, yliopiston fyysis-matemaattisen tiedekunnan päättäneiden mobilisoiminen (luennoimaan sähköstä ja polyteknillisestä opetuksesta, johtamaan käytännöllisiä harjoituksia, tutustumismatkoja y.m.s.),

e) polyteknillistä opetusta edistävien pikkumuseoiden, junien, höyrylaivojen y.m.s. järjestäminen.

yhdessä
Goelron
kanssa

Tämä on tuiki tärkeää. Olemme köyhiä. Tarvitsemme *heti* puuseppiä, viilareita. *Ehdottomasti*. Kaikkien pitää oppia puusepiksi, viilareiksi y.m.s., *mutta* lisäksi on annettava vähintään niin ja niin paljon yleissivistäviä ja polyteknillisiä tietoja.

Toisen asteen koulujen (oikeamminkin toisen asteen yläluokkien) (12—17) tehtävä on valmistaa alansa tuntevia,

mestareiksi valmistumaan täysin kykeneviä ja siihen käytännöllisesti koulutettuja

puuseppiä,

kirvesmiehiä,

viilareita j.n.e.,

kuitenkin siten, että tällä „käsityöläisellä” olisi

laaja yleissivistys (että hän tuntisi vähintäänkin niiden ja niiden tieteiden perusteet; mainittava tarkasti tieteet);

että hän olisi kommunisti (mainittava tarkasti, mitä hänen tulee tietää);

että hänen tietopiirinsä olisi polyteknillinen ja hänellä olisi polyteknillisen sivistyksen perus- (alkeis-) tiedot,

nimittäin

(Grinko näyttää menneen päättömyyksiin kiistäessään polyteknillisen opetuksen (osittain ehkä myös O. J. Schmidt) ⁶²¹ . <i>Asia on oikais-tava</i>).	(aa) peruskäsitykset sähköstä (määriteltävä tarkasti mitkä), (bb) sähkön soveltamisesta koneteollisuudessa, (cc) samoin —,— kemiallisessa teollisuudessa, (dd) samoin Venäjän Sosialistisen Federaatiivisen Neuvostotasavallan sähköistämissuunnitelmasta, (ee) että hän olisi käynyt vähintään 1—3 kertaa sähköasemalla, tehtaalla, valtiontilalla, (ff) tietäisi ne ja ne agronomian y.m. perusteet. Määriteltävä seikkaperäisesti tietojen minimimäärä.

Kirjoitettu vuoden 1920 lopulla

*Julkaistu ensi kerran v. 1929
„Na Putjah k Novoi Shkole”
alkakauslehden 2. numerossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

1921

**VKP(b):n X EDUSTAJAKOKOUKSESSA
PIDETYN PUHEEN JÄSENNYS,
AIHEENA LUOVUTUSVELVOLLISUUDEN
KORVAAMINEN VEROTUKSELLA ⁶²²**

**LUOVUTUSVELVOLLISUUDEN VEROTUKSELLA-KORVAAMISTA KOSKEVAN
PUHEEN JÄSENNYS**

1. Tämän kysymyksen yleispoliittinen merkitys: kysymyksessä on *talonpoikainen* (pikkuporvarillinen) *vastavallankumous*.
Sellainen vastavallankumous on jo odotettavissa.
2. Teoreettinen ekskurssi
  - (α) porvarillinenko vai sosialistinen vallankumous?
Taistelu ratkaisee.
  - (β) Luopio Kautsky (s. 102, v:n 1918 laitos ⁶²³)...
3. Kumpi voittaa? 2 eri luokkaa.
„Kronstadtin” opetus ⁶²⁴
— — — politiikassa: enemmän yksimielisyyttä (ja kurinalaisuutta) puolueessa, taisteltava tehokkaammin men-
shevikkejä ja sosialistivallankumouksellisia vastaan
. — — — taloudessa: *keskivarakkaan* talonpoikaiston *tyydyttäminen* mahdollisimman suuressa määrässä.
4. Koko talonpoikaisto (melkein) on muuttunut keskivarakkaaksi. „Vähäväkisten komiteat” ⁶²⁵.
5. Millä voidaan *taloudellisesti* tyydyttää keski-
varakas talonpoikaisto? pien-tavarantuottaja?
NB ||| (α) *vaihdon* vapaus, kauppavapaus (=kapita-
lismin vapaus)
||| (β) hankittava sitä varten *tavaroita*.
6. „Vaihdon vapaus” = kauppavapaus = kapitalismin va-
paus.
Takaisinko kapitalismiin?

Liian pikainen, suoraviivainen, valmistelematon „kommunismimme” johtui *sodasta* ja siitä, ettei voitu hankkia tavaroita eikä panna tehtaita käyntiin.

On olemassa vielä koko joukko mahdollisia siirtymismuotoja.

7. || NB: Osuustoiminta. ||
 IX edustajakokouksen päätöslauselman *kumoaminen*. Uuden päätöslauselman luonnos⁶²⁶ (manöveroitava vapaammin) ||
Osuustoiminta = ||
 eserrät ja menshevikit ||
 poliittisesti ||
 taloudellisesti paras ||
 vapaan vaihdon muoto ||
8. Mistä saadaan tavaraa?
 (α) Laina. (100 miljoonaa kullassa.)
 (2 ehdotusta).
 (β) Kauppasopimus Englannin, Amerikan kanssa.
 (γ) Toimiluvat.
9. Valtiokapitalismi, liitto sen kanssa, *ylhäällä*,— kauppavaihdon vapaus talonpojille y.m.s. *alhaalla*.
 Kainalosauvat ja siteet?
 Piesty puolikuoliaaksi.
10. Myös työläiset ovat liikarasittuneita, nääntyneitä. Brestin tapainen „hengähdystauko”, taloudellinen hengähdystauko. Parannettava työläisten asemaa (10 miljoonaa kullassa ja *erikoinen päätöslauselma*)⁶²⁷.
 Parannettava talonpoikain asemaa ja saatava *kauppavaihto* käyntiin.
11. Yksityisluontoinen tavaravaihto?
 Kyllä! Lujitamme tuotantoa, saamme käyntiin kauppavaihdon, annamme hengähdystauon, voimistamme *pikkuporvaristoa*, mutta lujitamme paljon enemmän *suurtuotantoa* ja *proletariaattia*. Ne ovat yhteydessä toisiinsa.
12. Suurtuotantoa, tehtaita, proletariaattia ei voida lujittaa elvyttämättä *tietysmäärin* pikkuporvaristoa ja *sen* harjoittamaa kauppavaihtoa.
13. *Luontoisvero*.
 Lainsäädännän historia (lyhyesti)
 30. X. 1918⁶²⁸.
 Nyt asetetaan kysymys toisin.
 Sen taloudellinen merkitys.
 (1) Se *kannustaa* pientuottajaa: kehitä tuotantoa.
 Tämä on tärkeintä.

(2) Valtion monopoli ei ole nyt välttämätön. (Ei kaikkia ylijäämiä.)

(3) Tarkat velvollisuudet valtion suhteen.

Virkavaltaisuuden *heikentäminen*.

(4) Koko „vaihto” tapahtuu vapaammin ja *voidaan* vapautua „komennuskunnista”.

Kato
ja
sato { Popov ja hänen
„tiedotuksensa” 629 }

Onko ilmoitettava ennakolta?	NB
Muutos sitten, kun nähdään millaiseksi muodostuu sato	

14. „Koneiston” *lujuus* on säilytettävä.

Mutta koneisto on politiikkaa *varten* (=luokkien välisten suhteiden tarkistamista ja oikaisemista varten) eikä politiikka koneistoa varten!!

(Hyvä) virkavalta palvelee politiikkaa eikä politiikka (hyvää) virkavaltaa.

Nyt tarvitaan suurinta joustavuutta ja sitä *varten*, joustavaa manöverointia varten tarvitaan koneiston suurinta lujuutta.

*Kirjoitettu maaliskuun
alkupuoliskolla v. 1921*

*Julkaistu ensi kerran
maaliskuun 21 pnä 1931*

„Pravda” lehden 79. numerossa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

KRONSTADTIN KAPINASTA

Uskokaa pois, että Venäjällä ovat mahdollisia vain kaksi hallitusta: joko tsaarin hallitus tai neuvostohallitus. Eräät kaistapäät ja petturit puhuivat Kronstadtissa Perustavasta kokouksesta. Mutta voiko tervejärkinen ihminen edes ajatella Perustavaa kokousta mahdolliseksi siinä epänormaalisti tilassa, jossa Venäjä on. Perustava kokous olisi nykyoloissa sellaisten karhujen kokous, joita tsaarin kenraalit taluttaisivat nenärenkaasta. Kronstadtin kapina on todellisuudessa aivan mitätön välikohtaus, joka merkitsee Neuvostovallalle paljon pienempää vaaraa kuin irlantilaiset joukot Britannian imperiumille.

Amerikassa luullaan bolshevikkeja ilkeämielisten ihmisten pikku ryhmäksi, joka hallitsee tyrannikomennon avulla suurta määrää sivistyneitä ihmisiä, jotka voisivat muodostaa erinomaisen hallituksen, jos neuvostojärjestelmä kumottaisiin. Moinen käsitys on aivan väärä. Bolshevikkien tilalle ei pysty astumaan kukaan muu paitsi kenraalit ja byrokraatit, jotka ovat jo aikoja sitten osoittaneet kelvottomuutensa. Jos kohta ulkomailla paisutellaan Kronstadtin kapinan merkitystä ja tuetaan tuota kapinaa, niin vain siksi, että maailma on jakautunut kahdeksi leiriksi: kapitalistiset ulkomaat ja kommunistinen Venäjä.

„Petrogradskaja Pravda“ № 57,
maaliskuun 26 pnä 1921

Julkaistaan
„Petrogradskaja Pravda“ lehden
tekstin mukaan

KIRJELAPPU N. I. BUHARINILLE

Kysymys on *myös* teoreettisesti mielenkiintoinen:
proletaarinen valtiovalta

pitää hallussaan

<i>Aineellinen</i>	}	tehtaita
<i>perusta</i>		rautateitä
		ulkomaankauppaa.

Yhteenvedo: sen hallussa ovat tavaravarannot ja niiden *tukuittain* (rautateitse) tapahtuva kuljetus.

Miten proletaarinen valtiovalta käyttää noita varantoja?

Se myy niitä

(α) työläisille ja toimihenkilöille rahasta tai heidän työstään rahatta.

(β) talonpojille *viljasta*.

Miten myy? Kenen kautta?

Komissionäärin (= *k a u p i l s i j a n*) kautta maksamalla kaupintapalkkion.

Suosii osuustoimintaa (pyrkien järjestämään kauttaaltaan koko väestön osuustoimintaan).

Miksi se on *mahdotonta*? Se on *kapitalismia* + sosialismia.

Kirjoitettu maalisi- tai huhtikuussa 1921

*Julkaistu ensi kerran v. 1925
IV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

SÄHKE PIETARIIN
ELINTARVIKEPALKINTOJEN MYÖNTÄMISESTÄ
SÄHKÖAUROJA VALMISTANEILLE TYÖLÄISILLE ⁶³⁰

Toistamiseen

- kolmella osoitteella
- 1) Pietari Alueen talousneuvosto
  - 2) Pietarin ammattiliittoneuvosto
Avdejev ja Uglanov
  - 3) Pietarin toimeenpaneva komitea
Mihailov

Koska tov. *Mihailov* on valittanut, ettei sähköauroja valmistaneiden laitosten työläisille ole annettu elintarvikepalkintoja, kehotan järjestämään ja sopimaan pikaisesti asian ottaen huomioon, että kahdenkymmenen sähköauran valmistaminen syyskyntöjä varten on tärkeää.

Vastatkaa täysin tarkasti. Toukokuun 31 pnä.

Työ- ja Puolustusneuvoston puheenjohtaja *Lenin*

Kirjoitettu toukokuun 31 pnä 1921

*Julkaistu ensi kerran v. 1956
 „Istoritsjeski Arhiv“ aikakauslehden
 4. numerossa*

*Julkaistaan sähkösanoman
 jäljennöksen mukaan*

S. G. SAID-GALIJEVILLE ⁶³¹

Ensimmäiseen kysymykseen — kyllä.

Toiseen — vielä pitkän aikaa.

Kolmanteen — ei „pedagogeja eikä kaitsijoita”, vaan auttajia.

Neljänteen — „kahden virtauksen” suhteen pyydän osoittamaan tarkoin, lyhyesti, selvästi tosiasiat.

*Kirjoitettu heinäkuun 18 ja 20 p:n
välillä v. 1921*

*Julkaistu ensi kerran v. 1923 kirjassa
„VKP:n KK:n ja kansallisten tasavaltojen
ja alueiden vastuunalaisten työntekijäin
neljäs neuvottelukokous
(Pikakirjoitusseloste)”. Moskova*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

KIRJELAPPU V. A. SMOLJANINOVILLE

Tov. Smoljaninov! Pitäkää silmällä tätä asiaa ⁶³² (varsinakin siltä kannalta: 1) kuka on vastuussa? 2) onko laitoksen *itsenäisyys* järjestetty oikein?)

Neuvotelkaa tarpeen vaatiessa Korosteljovin kanssa.
Merkitkää tämä asia muistiin ja pitäkää silmällä.

5/8 Lenin

Kirjoitettu elokuun 5 pnä 1921

*Julkaistu ensi kerran v. 1956
„Istorišeski Arhiv“ aikakauslehden
4. numerossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

N. P. GORBUNOVILLE

3. IX.

Tov. Gorbunov!

Allekirjoitin juuri valtakirjat Työ- ja Puolustusneuvoston Erikoisen vientikomitean⁶³³ puheenjohtajalle ja jäsenille (Rykunoville, Pjatigorskille, Valajeville ja Vladimir Spiridonovitsh Jermakoville). Velvoitan Teidät perehtymään tämän komitean kokoonpanoon ja sääntöihin sekä sittemmin tutustumaan säännöllisesti sen toiminnan kulkuun, sen *toimintakertomuksiin* ja ilmoittamaan minulle.

Käytän hyväkseni tilaisuutta huomauttaakseni Teille, että on välttämättä jaettava oikein työt Teidän ja Smoljaninovin kesken (sekä myös Boris Volinin, jos hänet onnistutaan saamaan mukaan) ja järjestettävä oikealla tavalla Kansankomissaarien Neuvoston sekä Työ- ja Puolustusneuvoston kanslian koko toiminta.

On jaettava tarkasti tehtävät Teidän ja Smoljaninovin kesken. Kummankin tulee „*pitää silmällä*” määrättyjä *asioita* (sähköaurat; Hydroturvehallinto; kollektiiviset hankinnat; tariffit y.m. y.m.s.).

Jokaisen, niin „vanhan” kuin vasta heränneenkin asian osalta on kerättävä säännöllisesti yhteen ja pantava järjestykseen kaikki asiakirjat ja -tiedot, jotta tarvittava löytyisi aina helposti.

Paitsi sitä, että jaatte keskenänne „taloudellisen rintaman”, nykyajan tärkeimmän rintaman asiat, on niin ikään jaettava (tai Teidän itsenne otettava hoitoonne) ei-taloudelliset kansankomissariaatit ja „seurattava” niiden toimintaa kuvernementtien ja ujestien taloudellisten neuvotelukuntien selostusten perusteella ja muullakin tavalla.

Joka „asiassa” on aika ajoittain (kerran viikossa, kerran kuukaudessa tai kahdessa, asian luonteesta ja tärkeydestä riippuen,— ja myös *odottamattomasti*) suoritettava

tosiasiallisen täytäntöönpanon tarkastus. Se on tärkeintä ja tarpeellisinta. Jokaisen tarkastuksen tulokset on pantava merkille.

Luulen, että kun teitä on kolme (Te+Smoljaninov+B. Volin tai joku muu, ellei Volinia saada mukaan), niin se riittää työn suorittamiseen (kun on lisäksi jokunen määrä kanslia-apulaisia),— tietystikin ehdolla, että toisaalta noudatetaan ehdotonta täsmällisyyttä ja toisaalta siirretään kaikki sellaiset tehtävät, jotka voidaan ja pitää siirtää, „*Ekonomitsheskaja Zhiznille*”, *Valtion suunnittelukomissiolle* ja muille vastaaville laitoksille. Ujestien toimintaselostuksia lukemaan on saatava vielä eräitä henkilöitä ja näiden lukijain on ehdottomasti pantava nimikirjoituksensa jokaiseen toimintaselostuksen liuskaan: käytämme siihen myös kynämiehiä ja muutamia vanhimpia puolueen jäseniä sekä joitakin spesialisteja. Kun toimintaselostuksia alkaa tulla enemmän, laaditte luettelon „avustavista toimintaselostusten lukijoista” ja määrääte *tiukasti*, missä järjestyksessä luettu aineisto on palautettava.

Ottakaa tästä kirjeestä konekirjoitusjäljennös ja lähettäkää se minulle, kun vastaatte, mitä arvelette suunnitellusta Kansankomissaarien Neuvoston sekä Työ- ja Puolustusneuvoston kanslian töiden jaosta ja hoidosta.

Muun muassa on pidettävä *erikoisesti silmällä* Hydroturvehallintoa, koska ulkomailta on jo tilattu turpeenimureita vuoden 1922 työkaudeksi ja koska P. E. Klasson on ilmoittanut ratkaisseensa kuivaustehtävän⁶³⁴.

Kehotan Teitä edelleen suorittamaan tutkimuksen ruotsalaisen „Nydqvist och Holm” konepajan seisokkijutun johdosta („*Ekonomitsheskaja Zhizn*” № 194, s. 4)⁶³⁵. Vesiturbiinitilauksen „*sijoittamisessa vitkastelttiin*”!! Ja niistä meillä on kamala puute!! Se on tökeryyden ja hävyttömyyden huippu!

|| *Löytäkö* ehdottomasti syylliset, että voisimme mädättää ne roistot vankilassa. ||

Määrätkää *tarkasti*, kuka on henkilökohtaisesti vastuussa tuon tehtaan toiminnasta ja sille annetuista tilauksista.

Tarkan henkilökohtaisen vastuun määrääminen on yleensä Kansankomissaarien Neuvoston sekä Työ- ja Puolustusneuvoston kanslian mitä tärkein tehtävä. Tulen vaatimaan sitä kaikkein tiukimmin. Tarpeen vaatiessa turvau-

tukaa heli Oikeusasiain kansankomissariaattiin sekä Työläis- ja talonpoikaisinspektioon tai niiden „eksperttiin”.

Vielä eräs asia. Korkeimman kansantalousneuvoston tieteellis-teknillinen osasto on tainnut nukahtaa kokonaan. On joko herätettävä se tai ryhdyttävä toden teolla häätämään pois noita oppineita tyhjäntoimittajia ja määrättävä ehdottomasti tarkoin, kuka vastaa siitä että meidät tutustutetaan kunnolla, ajoissa, käytännöllisesti eikä muodollisesti, eurooppalaiseen ja amerikkalaiseen tekniikkaan. Niinpä Moskovaan pitää saada yksi kappale *jokaista* tärkeintä *uusinta* konetta — voidaksemme oppia ja opettaa. (Kaksi insinööriä on kertonut minulle, että Amerikassa rakennetaan teitä koneella, joka pelkällä painovoimallaan muuttaa raittitienviertotieksi; miten tärkeä se olisikaan meidän tiettömälle puolivillille maallemme!)

On saatava Korkeimman kansantalousneuvoston tieteellis-teknillinen osasto ja sen lukuisat ulkomaiset tyhjäntoimittajat lopettamaan lorvailu tai *meidän on pantava heidän tilalleen toisia miehiä*.

Kansankomissaarien Neuvoston puheenjohtaja
V. Uljanov (Lenin)

Kirjottettu syyskuun 3 p:nä 1921

*Julkaistu ensi kerran v. 1928
VIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjottuksen mukaan

A. S. KISELJOVILLE

Tov. Kiseljoville, Pienen Neuvoston puheenjohtajalle
Jäljennökset: tovereille Bogdanoville, Unschlichtille,
Avanesoville ja Kurskille

Kiinnitän huomiotanne „Izvestijan” 203. n:ossa syyskuun 13 p:nä olleeseen Michelsin kirjoitukseen⁶³⁶.

Kirjoittaja mainitsee, että 2½ milj. puutaa mitä arvokkainta metallitavaraa on lojunut vuodesta 18 varastoissa, melkein suossa, sitä ei ole viety kirjoihin, sitä ei vartioida, sitä varastellaan ja se pilaantuu.

Pyydän Teitä tarkastamaan pikaisesti, pitääkö kirjoitus paikkansa.

Jos se on totta, ryhtykää pikaisesti kaikkiin tarpeellisiin toimenpiteisiin, jotta omaisuus vietäisiin kirjoihin, säilytetäisiin j.n.e. ja syylliset vedettäisiin mitä ankarimpaan vastuuseen.

Esittäkää minulle seikkaperäinen kirjallinen selostus, jossa mainitaan tuohon sietämättömään menettelyyn syyllisten henkilöiden nimet ja virka-asema, ja tiedottakaa asiasta Työ- ja Puolustusneuvoston istunnossa.

Pyydän Teitä suorittamaan kaiken tämän mitä pikaisimmassa järjestyksessä.

Kansankomissaarien Neuvoston puheenjohtaja
V. Uljanov (Lenin)

Kirjoitettu syyskuun 15 p:nä 1921

*Julkaistu ensi kerran v. 1928
VIII Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
V. I. Leninin allekirjoittaman
alkuperäiskappaleen mukaan*

V. A. AVANESOVILLE

15. X.

Tov. Avanesov! Eikö olisi siirrettävä osa tärkeimmistä liikennevälinetehtaista Korkeimman kansantalousneuvoston alaisuudesta Kulkulaitosten kansankomissariaatin alaisuuteen? (eilisen johdosta)⁶³⁷.

Kuluttaja on saatava kiinnostumaan.
Harkitkaa.

Kommunistisin terveisin *Lenin*

Varastointikysymyksestä. Eikö voitaisi tehdä päätöstä: Varastojen henkilökunta saa *palkinnon* varastotilan $\frac{1}{8}$ -, $\frac{1}{4}$ -, $\frac{1}{2}$ -osan puhdistamisesta, jos lähettää (toimittaa) varastotavaran välittömästi valtion tuotantolaitoksiin (tehtaisiin, valtioneuvoille j.n.e.).

Samanlaisen palkinnon saavat tavaran vastaanottajat, kun toimittavat sen mainituille tehtaille j.n.e.

Ilman henkilökohtaisia etuja vastaavaa kiinnostusta ei saada hittojakaan aikaan. On *osattava* saada kiinnostumaan.

Ja Trojanovski ei ole viisas mies. *Te*, henkilökohtaisesti Te, saatte vastata moisesta „puheenjohtajasta”. Painakaa se mieleenne.

Siinä tarvitaan järkevää miestä.

Lenin

Kirjoitettu lokakuun 15 p:nä 1921

Julkaistu ensi kerran v. 1928
VIII Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

**POLIITTISEN VALISTUSTYÖN TEKIJÄIN
II YLEISVENÄLÄISESSÄ EDUSTAJAKOKOUKSESSA
PIDETYN PUHEEN JÄSENNYS ⁶³⁸**

**UUSI TALOUSPOLITIikka
JA POLIITTISEN VALISTUSTYÖN LAITOSTEN TEHTAVAT**

1. Ei oikopäättä kommunistiseen tapaan, vaan „kaarros-
taen ja lähestyen”.

2. Tappio ja perääntyminen — — uutta hyökkäystä
varten.

3. Ken pystyy nopeammin käyttämään hyväkseen, kapi-
talistitko vai me?

4. „Henkilökohtaisia etuja vastaava kiinnostus”... Talon-
pojat, työläiset, specialistit, suunnattoman paljon
tyhmyyksiä heidän suhteensa.

5. *Otettava oppia* maanvuokraajista ja kapitalis-
teista. Vakava, *ankara* koulu.

6. *Tuotannon lisääminen* hinnalla millä hyvänsä.
Olette laitosten ulkopuolella? Parempi onkin että
olette ulkopuolella.

7. *Lukutaitoisuus*. Lukutaidottomuuden likvi-
dointi, vaan ei ilmalinnoja, + myös likvidointikomission
likvidointi. 19. VII 1920 ⁶³⁹.

Lukutaidottomuutta koskeva häpeällinen luettelo jälkeen-
jääneistä kuvernementeista ja ujesteista.

8. *Kulttuurin kohottaminen*

(jokaisen suuren poliittisen mullistuksen jälkeen kuluu
runsaasti aikaa „sulattamiseen”, „omaksumiseen”, siihen,
että opetellaan käyttämään, viimeistellään rakennusta, joka
alussa veistettiin karkeasti kirveellä).

9. Laillisuuden lujittaminen... opetettava taistelemaan
sivistyneesti laillisuuden puolesta unohtamatta missään
suhteessa laillisuuden rajoja vallankumouksessa. Pahana

ei ole *nykyään* tämä, vaan *lukemattomat* laittomuudet.

10. *Lahjonnasta* erityisesti. Kuka on taistellut lahjontaa vastaan ja miten.

10 bis*. Virkavaltaisuus ja virastokankeus.

11. Tuotantopropaganda, sellaisten taloudellisten tavoitteiden asettaminen, jotka *ovat* heti *mahdollisia* talonpojalle, taito mainostaa, propagoida, tarkkailla saavutuksia.

12. *Käytännölliset saavutukset* taloudellisessa *rakennustyössä* — — — siinä pääasia. Kaiken tarkastaminen sillä.

<i>Kolme vihollista:</i> Kommunistinen pöyhkeys — siinä vihollinen Lukutaidottomuus Lahjonta ΣΣ ΣΣ	{	13. ΣΣ ** Neljä käskyä: (1) Älä viisastele äläkä vikuroi, älä isottele kommunismilla, älä peittele suurilla sanoilla leväperäisyyttä, toimetttömyyttä, oblomovilaisuutta, jälkeenjääneisyyttä; (2) poista lukutaidottomuutta; (3) taistele lahjontaa vastaan; (4) etteivät sanat jäisi pelkiksi sanoiksi, tarkista koko toimintaasi sen mukaan, mitkä ovat taloudellisen rakennustyön <i>käytännölliset</i> tulokset.

Kirjoitettu ennen lokakuun 17 päivää 1921

*Julkaistu ensi kerran v. 1924
„Molodaja Gvardija” aikakauslehden
2.—3. numerossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* — toistamiseen. *Toim.*

** — Summa summarum — yhteenvedo. *Toim.*

**D. I. KURSKILLE
VUOKRAUS- JA TOIMILUPAKYSYMYKSESTÄ
MAANVILJELYN ALALLA ⁶⁴⁰**

Tov. Kurskil

On syvennyttävä maanviljelyn alalla *vuokraus-* ja *toimilupakysymykseen*.

· Ei ole kylliksi syvennytty.

· Valtavan suuri merkitys on sillä, ettei sallita vuokrausta periaatteessa. Ken muokkaa, se hallitsee.

Vuokrausta ei saa olla.

Entä *valtiontilan* tai „viljelemättömän maan” vuokraaminen?

Siitä on mainittava erikseen.

Se on erikoinen muoto.

Ken muokkaa, se hallitsee siinäkin. Valtio on omistaja, valtiontilan vuokraaja viljelee. Tässä ei ole oikeastaan kysymys vuokraajasta eikä tämä ole varsinaisessa mielessä vuokraamista.

Tämä on pikemmin *johdon* siirtämistä toiselle.

Tätä on mietittävä seikkaperäisemmin ja perusteellisemmin.

1921.

Lenin

Kirjoitettu lokakuun 25 pnä 1921

*Julkaistu ensi kerran v. 1924
D. I. Kurskin esipuheessa kirjaan
„Neuvostolakimiesten V yleisvenäläinen
edustajakokous. Pikakirjoitusseleste”.*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

*VSFNT:n Oikeusasiain
kansankomissariaatin kustantamo.
Moskova*

HUOMAUTUKSIA VKP:n HISTORIASTA ⁶⁴¹

KIRJELAPPU N. I. BUHARINILLE

Tov. Buharin!

Lähetän Teille huomautukseni aiheesta, jonka Keskuskomitea antoi tänään Teille. Olen harkinnut tätä aihetta ja jäsennellyt:

(α) väittelyä, erimielisyyttä ja kahtiajakautumista aiheuttaneiden *asioiden* luettelo.

(β) kahtiajakautumiskausien ja yhtenäisyyskausien vaihtuminen.

(γ) menshevikkien ja bolshevikkien enemmyyksien vaihtuminen (ehkä se voitaisiin esittää diagrammilla?)

Kirjoittakaa mielipiteestänne.

Lenin

1. XII.

Eikö tätä voitaisi ottaa kirjoituksenne *johtolangaksi*? Tai jotain siihen tapaan.

ERIMIELISYYTTÄ AIHEUTTANEIDEN ASIOIDEN LUETTELO (AIKAJÄRJESTYKSESSÄ)

1903. X. Organisaatiokysymys: Sääntöjen 1. §.

1904. „Zemstvo-kampanja”.

1905. V. Suhtautuminen vallankumoukseen, lakkotaisteiluun, aseelliseen kapinaan.

1905. VIII. Valtakunnanduuman boikotointiko vai osallistuminen?

1905. X.

1905. XII. Kapina.

1906. I—III. Valtakunnanduuman boikotointiko vai osallistuminen?

1906. IV—V. Suhtautuminen ensimmäisen vaalikauden Valtakunnanduumaan.

1906. VII. Suhtautuminen aseelliseen kapinaan.

„ IX. „ partisaanitaisteluun.

1907. I—II. II Duuman vaalit: vasemmistoblokkiko vai yhdessä kadettien kanssa?

1907. IV. Toinen Valtakunnanduuma.

1909 — 10. Likvidaattoruus.

1911. KK:n täysistunto.

Yhtenäisyyskö vai kahtiajakautuminen?

1912. Kahtiajakautuminen. (Likvidaattoruus.)

1913. „Lakkointoilu” j.n.e.

1913. Suhtautuminen III Valtakunnanduumaan.

1914. Suhtautuminen imperialistiseen sotaan.

1917. II—III. Suhtautuminen Helmikuun vallankumoukseen.

1917. V. Kokoomusministeristö.

1917. VII. Neuvostojen I edustajakokous.

1917. IX. Kornilovin kapinaliike ja Demokraattinen neuvottelukokous.

1917. X.

Neuvostovalta.

terrori.

Brestin rauha.

salaliitot ja kansalaissota.

1918. Kansalaissota. Menshevikkien suhde.

1919.

”

”

”

1920.

1921.

BOLSHEVIKKIEN JA MENSHEVIKKIEN TAISTELU (MAARASUHTEIDEN MUUTTUMINEN)

1903. Edustajakokous $\frac{20}{24}$ 44 ääntä⁶⁴² (yksi puolue).

1905. Kaksi edustajakokousta. *Za* (Zirka = osapuilleen) (kaksi puoluetta)⁶⁴³.

1906. Tukholman edustajakokous. Täsmälleen (ääni määrä) *yksi* puolue.

1907. Lontoon edustajakokous. Täsmälleen (ääni määrä)⁶⁴⁴ *yksi puolue*.

(Puolueyhymät Valtakunnanduumissa).

1911—12. *Työläisten keräykset* (likvidaatoruutta koskevasta kokoelmasta)⁶⁴⁵ (yksi ja 2 puoluetta).

1917. VI. Neuvostojen I yleisvenäläinen edustajakokous.

1917. XI. { $1\frac{1}{2}$ (?) miljoonaa. *Perustavan kokouksen vaalit.*
           { 9 miljoonaa ⁶⁴⁶.

$1\frac{1}{2}$ miljoonaa

9 miljoonaa

Kirjoitettu joulukuun 1 pnä 1921

*Julkaistu ensi kerran v. 1924
 „Bolshevik” aikakauslehden
 7.—8. numerossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

**PUHELINSANOMA V. A. AVANESOVILLE,
D. I. KURSKILLE ja A. D. TSJURUPALLE**

Erittäin kiireellinen.

Avanesoville, Kurskille, Tsjurupalle

Epäilen Osinskin ja Bogdanovin turvautuneen pieneen sotajuoneen, kun he esittävät tänään minun poissa ollessani kumottavaksi Työ- ja Puolustusneuvoston päätöksen niiden henkilöiden vetämisestä edesvastuuseen, jotka ovat syyllistyneet vitkasteluun Fowler-aurojen valmistamisessa⁶⁴⁷. Pyydän kiinnittämään huomiota tähän asiaan ja vaikuttamaan siihen suuntaan, ettei Työ- ja Puolustusneuvoston päätöstä kumottaisi. Epäilemätöntä on, että eräät ovat syyllistyneet vitkasteluun ja periaatteen kannalta ei tällaisia asioita saa jättää byrokraattisten virastojen puitteisiin, vaan ne on annettava julkisen tuomioistuinten käsiteltäväksi, ei niinkään sen vuoksi, että niistä langetettaisiin ankara rangaistus (muistutus ehkä riittää), vaan siksi, että asia tulisi julkisuuteen ja kumottaisiin se yleinen vakaumus, ettei syyllisiä rangaista.

13. XII. 21.

Lenin

*Puhellimitse vastaanottanut
L. A. Fotijeva*

*Julkaistu ensi kerran v. 1928
VIII Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
konekirjoitusjäljennöksen
mukaan*

P. A. BOGDANOVILLE

23. XII. 1921.

Tov. Bogdanov!

Pidän ehdottomasti ja periaatteessa väärinä kaikkia päätelmiänne Fowler-auroja koskevassa asiassa. Tosin virheenne eivät ole yhtä rumia (pyydän anteeksi voimakasta sanontaani) kuin Osinskin, joka on muuttunut suorastaan mitä pahimman virkavaltaisuuden puolustajaksi, mutta silti Tekään *ette tee hyvin*.

Ei pidä pelätä oikeudenkäyntiä (tuomioistuin on meillä proletaarinen) eikä julkisuutta, vaan on saatettava vitkastelu julkisen tuomioistuimen eteen: vain siten parannamme todella tuon taudin.

Perustelunne: he ovat erittäin hyviä, uskollisia, arvokkaita työntekijöitä.

Olettakaamme, että se on totta, että Te ette tunne mitään „lukkarinrakkautta”.

Mitä siitä seuraa?

Vain se, että oikeusistuin, mikäli se on *siitä* samaa mieltä kanssanne (ja Te asettanette, koskapa kerran olette siitä vuorenvarma, useita arvovaltaisia todistajia todistamaan sen), tekee päätöksen:

ovat syyllistyneet siihen, etteivät tehneet loppua vitkastelusta eivätkä kyenneet järjestämään asioita, mutta ottaen huomioon heidän poikkeuksellisen uskollisuutensa Neuvostovaltaa kohtaan, minkä useat todistajat ovat täysin todistaneet, samoin kuin erinomaisen tunnollisuuden ja ahkeruuden, mikä niin ikään on täysin todistettu, ottaen huomioon Korkeimman kansantalousneuvoston koneiston yleiset puutteellisuudet, jotka johtuvat osittaisesti puhemiesihistön vaihdosta j.n.e., ...vapautetaan täysin rankaisusta varmana siitä, että syy-

tetyt, samoin kuin koko Korkeimman kansantalousneuvoston puhemiehistö, ottavat tämän vakavasti varteen.

Mitähän jos tehdään *osapuilleen* tällainen päätös, voitteko kieltää sen hyödyllisyyden? sen *yhteiskunnallisen* merkityksen, joka on tuhat kertaa suurempi kuin iljettävää vitkastelua koskevan iljettävän jutun idioottimainen tyrehdyttämisen ja salaaminen julkisuudelta ahtaasti puolueen Keskuskomitean sisällä?

Olette periaatteessa kerrassaan väärässä. Me emme osaa tuomita iljettävästä vitkastelusta julkisesti: siitä syystä meidät kaikki ja eritoten Oikeusasiain kansankomissariaatti olisi ripustettava haisevan köyden jatkoksi. Mutta en ole vielä menettänyt toivoa, että meidät joskus siitä hirtetään ja *syystä kylläkin*.

Jos Te luulette, ettei Venäjän Sosialistisesta Federatiivisesta Neuvostotasavallasta löydy *yhtä* järkevää syyttäjää eikä kolmea järkevää, todella järkevää tuomaria (jotka eivät ole hätikköjä, huutajia eivätkä suunsoittajia), niin syytän Teitä vielä pessimismistäkin Neuvostovallan suhteen. Lähetän jäljennöksen tästä kirjeestä (ja samalla Teidän kirjeenne) tov. Kurskille ja pyydän varta vasten häntä lukemaan ja antamaan laajassa mitassa juristien luettavaksi sekä katsomaan, että erityisesti hän, Kurski, on velvollinen huolehtimaan siitä, että *tätä* oikeudenkäyntiä varten löydetään välttämättömästi *järkävä* syyttäjä ja *järkevät* tuomarit. Ja Kurski vastatkoon henkilökohtaisesti siitä, että (1) juttu käsitellään oikeudessa mahdollisimman pian ja (2) tämän oikeudenkäynnin *pikakirjoitusseleste* toimitetaan minulle (jotta voitaisiin tehdä johtopäätös, alkaako *heikohko* Oikeusasiain kansankomissariaattimme vihdoinkin *oppia* nostamaan ja käsittelemään vitkastelua koskevia julkisia juttuja). On aika ryhtyä opettelemaan.

En käsitä, miksei järkävä syyttäjä voisi kaikkien kuullen arvostella perinpohjin, saattaa naurunalaiseksi ja häpeään „bogdanovilaista” ja „osinskilaista” virkavaltaisen vitkastelun puolustelua ja esittää samalla syytteen järkevästi, oikealla tavalla, kohtuuden mukaisesti?

Miksei tuomio voisi olla *osapuilleen* seuraavanlainen:

Vaikka annammekin poikkeuksellisen suuren merkityksen vitkastelua koskevien asioiden julkiselle

oikeuskäsittelylle, langetamme tällä kertaa hyvin lievän rangaistuksen syytettyjen tavattoman harvinaisen tunnollisuuden vuoksi, mutta varotamme samalla, että vastedes tulemme rankaisemaan vitkastelusta myös *hurskaita, mutta saamattomia* tomppeleita (oikeusistuin sanonee kohteliaammin), sillä me, Venäjän Sosialistinen Federatiivinen Neuvostotasavalta, emme kaipaa hurskautta, vaan *tailoa* hoitaa asioita.

Ja senpä vuoksi, jos kohta Lomov ja Stjunkt⁶⁴⁸ vapautetaankin tällä kertaa „hurskautensa” ansiosta rangaistuksesta, niin Unksov⁶⁴⁹ (kaiketi näin?), joka oli velvollinen tekemään selkoa *Työ- ja Puolustusneuvostolle*, muttei sitä tehnyt, saa viikon arestia; — ja Iljin⁶⁵⁰ (ent. Iljinin tehtaan johtaja?) ja *koko* tämän tehtaan *ammattiliittokomitea* ja *koko* (vastaavan) ammattiliiton johtokunta sekä sen ja sen tehtaan tai niiden ja niiden tehtaiden kommunistinen solu kokonaisuudessaan julistetaan *syyllisiksi* vitkasteluun, saamattomuuteen, virkavaltaisuuden suosimiseen ja niille annetaan *ankara muistutus ja julkinen* moite ja varoitetaan, että tuomio on näin lievä vain siksi, että tämä on ensimmäinen kerta, mutta tästedes siitä tullaan passittamaan ammattiliittolaiset ja kommunistiset roistot (oikeusistuin sanonee lievemmin) armotta vankilaan.

Kommunistisin terveisin

V. Uljanov (Lenin)

Julkaistu ensi kerran v. 1928
VIII Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

KIRJELAPPU G. I. KRUMINILLE ⁶⁵¹

Käsitelkää, niin laadimme sitten lopullisen sanamuodon: Katsotaan ehdottoman tarpeelliseksi kiinnittää erityistä huomiota *tietojen* kokoamiseen (myöskin erikoiskirjeenvaihtajien kautta, asettamatta kuitenkaan *heitä yksinomaan tässä tarkoituksessa*, sekä *Työ- ja Puolustusneuvoston* ja kansankomissariaattien kaikkien erikoisvaltuutettujen kautta; ja vihdoin — tämä on tärkeintä — toimintakertomuksista, joita *saapuu normaalisti asianomaisiin* elimiin paikkakunnilta) — tietojen, joita saapuu välittömästi paikallisilta toimivilta elimiltä (tehtaat, kaivokset, erinäiset hakkuualueet ja -palstat j.n.e.). Päähallintojen lisäksi myös nimenomaan näiltä paikallista työtä välittömästi suorittavilta elimiltä saatujen tietojen keruun ja *erittelyn* on muodostuttava „*Ekonomitsheskaja Zhiznin*” erääksi tärkeimmäksi tehtäväksi.

V. Uljanov (Lenin)

Ktrjottettu v. 1921 lopulla

Julkaistu ensi kerran
tammikuun 26 p:nä 1924
„*Ekonomitsheskaja Zhizn*”
lehden 96. numerossa

Julkaistaan
lehden tekstin mukaan

1922

SODANVASTAISTA TAISTELUA KOSKEVASTA KYSYMYKSESTÄ

TOVEREILLE BUHARINILLE, ZINOVJEVILLE JA MOLOTOVILLE
(POLIITTISEN BYROON JÄSENIÄ VARTEN)

Koska Hannoverista saatiin eilen tieto, että Kansainvälinen metallimiesten liitto asettaa päiväjärjestykseen sodanvastaisen taistelun ja on hyväksynyt päätöslauselman, että sotaan on vastattava lakolla ⁶⁵², ehdotan seuraavaa:

1. Julkaistaan „Pravdassa” ja „Izvestijassa” muutamia artikkeleja, joissa muistutetaan mieliin, miten kävi Baselin manifestille, ja selitetään seikkaperäisesti koko se lapsellinen typerys eli sosialipetturuus, mikä toistuu nyt metallimiesten menettelyssä.

2. Asetetaan Kominternin toimeenpanevan komitean lähimmässä laajennetussa istunnossa kysymys sodanvastaisesta taistelusta ja hyväksytään yksityiskohtaiset päätöslauselmat, joissa selitetään, että ainoastaan etukäteen valmistautunut ja kokenut vallankumouksellinen puolue, jolla on hyvä illegaalinen koneisto, pystyy käymään menestyksellistä taistelua sotaan vastaan, ja tällöin taistelukeinona ei ole sodanvastainen lakkoilu, vaan vallankumouksellisten solujen perustaminen sotiviin armeijoihin, niiden valmistaminen vallankumoukseen.

4. II. 1922.

Lenin

*Puhelimitse vastaanottanut
L. A. Fotijeva*

*Julkaistu ensi kerran
tammikuun 20 pnä 1929
„Pravda” lehden 17. numerossa*

*Julkaistaan
konekirjoitusäljennöksen
mukaan*

KIRJELAPPU D. I. KURSKILLE

20. II. 1922.

Emme tunnusta mitään „yksityistä”, talouden alalla meillä on *kaikki julkisoikeudellista* eikä yksityisoikeudellista. Me sallimme vain valtiokapitalismin... Siksi valtion on puututtava entistä laajemmassa mitassa „yksityisoikeudellisiin” suhteisiin, on laajennettava valtion oikeutta kumota „yksityisiä” sopimuksia, „siviilioikeudellisiin suhteisiin” ei ole sovellettava corpus juris romani'a *, vaan *vallankumouksellista oikeustajuntaamme*, on osoitettava järjestelmällisesti, hellittämättömästi ja päättäväisesti muutamilla esimerkiksi sopivilla oikeudenkäynneillä, *miten* tulee menetellä järkevästi ja tarmokkaasti.

*Julkaistu ensi kerran v. 1924
kirjassa „Neuvostolakimiesten
V yleisvenäläinen edustajakokous.
Pikakirjoitusseloste”. VSFNT:n
Oikeusasiamin kansankomissariaatin
kustantamo. Moskova*

*Julkaistaan
kirjan tekstin mukaan*

---

* — roomalaisen oikeuden lakia. *Toim.*

A. D. TSJURUPALLE

PIENELLE KANSANKOMISSAARIEN NEUVOSTOLLE ANNETTAVAN OHJEEN LUONNOKSESTA ⁶⁵³

Tov. Tsjurupa! Näytämme olevan eri mieltä perusasiasta. Mielestäni on tärkeintä siirtää pääpaino dekreettien ja käskyjen kirjoittamisesta (siinä teemme jopa idioottimaisia tyhmyyksiä) *henkilövalintaan ja täytäntöönpanon valvontaan*. Siinä on asian ydin.

Ettäkö Pieni Kansankomissaarien Neuvosto ei kelpaa siihen? Olettakaamme asian olevan niin. Silloin *Teidän ja Rykovin* on varattava $\frac{9}{10}$ ajastanne siihen (Työläis- ja talonpoikaisinspektiolta ja kanslialta on naurettavaa odottaa enempää kuin *yksinkertaisten* tehtävien täyttöä). Meillä ovat kaikki vajonneet pahaan „virastojen” byrokratismisuohon. Jokapäiväinen taistelu tätä vastaan vaatii suurta arvovaltaa, järkeä ja kouraa. Virastot ovat paskaa; dekreetit ovat paskaa. Työntekijöiden etsiminen, työn tarkastaminen — se on kaikki kaikessa. Jos Te + Rykov otatte hoitaaksenne tämän $\frac{9}{10}$:lta ja käytätte apunanne kansliaa (joskus myös Pienen Kansankomissaarien Neuvoston jäseniä), niin se nyt olisi vielä jotakin.

Lähetätkää minulle vielä kerran Pientä Kansankomissaarien Neuvostoa koskeva luonnos.

Lenin

Kirjoitettu helmikuun 21 pnä 1922

*Julkaistu ensi kerran v. 1928
VIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

VALTIONPANKIN JOHTAJALLE

28. II.

Tov. Scheinman!

Sananne, että Valtionpankki on nykyään „mahtava koneisto” (22. II), saivat minut nauramaan. Sanon luottamuksellisesti: se on äärimmäistä lapsellisuutta, äärimmäistä kommunistisen virkaylimyksen lapsellisuutta.

„Mahtava koneisto”! „Mahtava koneisto” = sellaisten merkittävien „reaalisten arvojen” kuin neuvostoruplien siirtämistä toisesta valtion taskusta toiseen... Juoksevat tilit kultaruplissa (ja sittenkin vain näennäisesti eikä *reaalisen* kurssin mukaan) 2,8—7,9—10,3 milj. rpl. (16. XII, 16. I ja 1. II). Ha ha! Paljonko niistä? 90—98% *valtioneustustamme!* t.s. samojen byrokraattien samoja valtioneusteleitä.

Nykyään valtionpankki = byrokraattista papereiden kirjoittelua. Siinä Teille totuus, mikäli tahdotte kuulla *totuuden* ettekä imeliä virkamieskommunistien valheita (joita Teille virkaylimyksenä kaikki syöttävät).

Ja jollette tahdo nähdä avoimin silmin tuota totuutta kaiken kommunistisen valehtelun läpi, niin olette mies, joka on *menehtynyt* parhaassa iässään byrokraattisen valehtelun liejuun. Se on epämiellyttävä totuus, mutta totuus silti.

Joko etsitään ja löydetään *vähitellen* (kokeillen ja tarkastaen sata kertaa) *miehiä*, jotka kykenevät Valtionpankin puolesta järjestämään kaupankäynnin, valvomaan kaupankäyntiä, innostamaan pystyviä kauppamiehiä, *tekemään lopun siitä*, mikä on muka kauppaa, mutta onkin itse asiassa „Potemkinin kulissien” tapaista byrokraattis-kommunistista kauppa- ja tehdastouhua,— tai muuten koko Valtionpankki ja koko sen toiminta on yhtä kuin nolla, vähemmänkin kuin nolla, itsensä narraamista uudella byrokraattisella helistimellä.

Ja niin kauan kuin ette todista minulle teoin, käytännöllisellä toiminnalla, että Valtionpankki *on alkanut löytää* sellaisia miehiä, tarkastajia, asiamiehiä j.n.e., niin kauan ei kannata puhua mistään: en usko yhtään sanaa.

Pyydän, älkää suuttuko avomielisyydestäni.

Teidän *Lenin*

Kirjoitettu helmikuun 28 p:nä 1922

*Julkaistu ensi kerran v. 1949
„Bolshevik” aikakauslehdessä
1. numerossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

V. A. TIHOMIROVILLE ⁶⁵⁴

Jäljennökset tovereille Molotoville ja Tsjurupalle

Tov. Tihomirovl

Minun mielestäni ei tarvita mitään muutoksia.

Ei osuustoiminnan mukauttaminen *uuteen talouspolitiikkaan*, vaan *uuden talouspolitiikan* mukauttaminen osuustoimintaan.

Rinnastaminen ammattiliittoihin on virhe, lähempänä totuutta olisi rinnastaminen Neuvostoihin.

Jätettäköön rakenne entiselleen. Huomio ja voimat on suunnattava *henkilöiden* valintaan (tässä suhteessa asiame ovat huonosti) ja *yksityiskaupan voittamiseen*.

Kaikki on suunnattava siihen.

Ei mitään uudelleenjärjestelyjä.

Onko käytännöllisiä saavutuksia? Pelkään, ettei ole.

Liikevaihto IX — 1

X — 3

XI — 6

XII — 10 milj. sodanedellistä ruplaa?

entä I — 1922?

Menojen %? Heikkeneekö paikallinen osuustoiminta vai lujittuu?

Kommunistisin terveisin

Lenin

Kirjoitettu maaliskuun 1 p:nä 1922

*Julkaistu ensi kerran
marraskuun 6—7 p:nä 1927
„Kooperativnaja Zhizn“ lehden
255. numerossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

I. I. SKVORTSOV-STEPANOVILLE

19. III.

Tov. Stepanov!

Kävin juuri läpi kirjanne⁶⁵⁵ 160 sivua.

Yhtä vimmatusti (jopa kiroillenkin) kuin sätin Teitä siitä, että olette saattanut nykyään istua kuukausikaupalla kumoamassa Cunowia⁶⁵⁶, yhtä ihastunut olen tähän kirjaanne. Se on asiaa se! Se on mallinäyte siitä, miten pitää opettaa venäläistä metsäläistä *aakkosista* alkaen, ja opettaa hänelle *koko tiedettä* eikä „puolitiedettä”.

Kirjoittakaa vielä (kun olette ensin *kunnolla* levähittänyt) samanlainen nidos uskonnon historiasta *ja kaikkea uskontoa vastaan*- (muun muassa kantilaista ja muunlaista hiotun idealistista tai hiotun agnostista uskontoa vastaan), esittäen aineistoa ateismin historiasta ja kirkon *yhteyksistä* porvaristoon.

Vielä kerran: tervehdykseni ja onnitteluni erinomaisen saavutuksenne johdosta.

Teidän *Lenin*

P. S. Sivulla 97 on käynyt hullusti. Respondek on sotkenut⁶⁵⁷. Neuvoisin ottamaan alkulähteen ja tarkistuttamaan. Oheistan Popoville tarkoitetun kirjeen (voitte lähettää sihteerini kautta).

P. P. S. Esipuheen lähetän sihteerille⁶⁵⁸.

Kirjoitettu maaliskuun 19 p:nä 1922

*Julkaistu ensi kerran v. 1929
„Proletarskaja Revoljuisija”
aikakauslehden 10. (93.) numerossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

**27. III. 1922 PIDETTÄVÄN
PUHEEN JÄSENNYS ⁶⁵⁹**

1. *Genovasta* toistettava lyhyesti, (+ Valtuuskunta on
mitä sanoin 6. III 1922 ⁶⁶⁰ muodostettu.— Ohjeet
käsitelty huolellisesti
useaan otteeseen. —
„*Me olemme val-*
miit“.)
2. *Uusitalouspolitiikka*.
Tämän „kysymyksen” perus-
kohdat:
(a) Talonpoikaistalouteen saa-
dun „liittöyhteyden” tarkasta-
minen.
3. (b) Valtion- ja kapitalististen
yritysten (sekä *kaupallisten*
että *teollisten*; sekä *venäläis-*
ten että *ulkomaisten*) tarkasta-
minen kilpailun kautta.
4. (c) „Valtiokapitalismi”. Tämän
sanan skolastinen *versus* * val-
lankumouksellinen ja käytän-
nöllinen merkitys. (*Valtiokapitalismi*.
Valtio — se olemme
„*me*”).
5. (d) Perääntymisen lopettami-
nen. Ei siinä mielessä, että
„olemme jo oppineet”, vaan
siinä mielessä, että älä hermos-
tele, älä sepittele, vaan opi
tällä maaperällä, „voi-
mien ryhmittäminen uudelleen
ja valmistelu” = päivän tunnus.
Valmistautuminen hyökkäyk-

Tiedustelu on suori-
tettu. *Sekayhtiöt*.

* — verrattuna. *Toim.*

seen *yksityistaloudellista pääomaa vastaan* = tunnus.

6. „Evoluutio vai taktiikka”? Ustrjalov „Smena vehissä”⁶⁶¹: hyödyllisempää kuin „äitelä kommunistinen valehtelu”.
7. Kumpi voittaa? Mitä puutuu? Kulttuuria, *hallintotaitoa* (muun muassa taitoa hoitaa valtionkauppaa).
8. *Todorski s. 62, alleviivattava*⁶⁶². Jo lokakuussa 1918!

(Vrt. valloittaja ja valloitettu: kumpi on sivistyneempi? 4.700 vastuunalaista Moskovan kommunistia ja moskovalainen byrokraatia.)

Kaksi *tyypillistä* esimerkkiä:

9. Esimerkki № 1: *Moskovan kulutusosuuskun'a taistelee Ulkomaankaupan kansankomissariaatin byrokraattisuutta vastaan*⁶⁶³.

„Jäljennös valkoisesta lehmästä”⁶⁶⁴. Mitä „heiltä” (lukuun ottamatta Krasinia ja Kamenevia) on puuttunut? *Kulttuuria*.

(*Aineistoa „jutusta” Moskovan kulutusosuuskunta versus Ulkomaankaupan kansankomissariaatti.*)

10. Esimerkki № 2: Miten „hän” (ja „he”) *ampui yli hallinto-toiminnassaan?* (Donbassilla).

(Tässä suhteessa oli vähänlaisesti hallintotaitoa + eräänlainen poliittinen virhe.)

11. „Valtion trustit”: esimerkki...
ensi vuodeksi!

(kommunistien osuus: huonoja ovat!)

12. Yhteenveto: voiton saavuttamiseksi **uuden talouspolitiikan** alalla meillä on täysin riittävästi keinoja: sekä poliittisia että taloudellisia. Ongelmana on *„vain” kulttuuri!*

13. Valkokaartilaiset (m.m. myös *menshevikit* ja *eserrät* ja kumpp.) näkevät tässä *jotakin*, mistä on heille hyötyä! Suotta! On hyvin hyödyllistä tarkastella, mitä on tehty ja mitä on vielä tekemättä:

(a). Järjestynyt demokraattinen vallankumous, „he” sanovat! Heitä vastaan (400 vuoden lanta 4 vuodessa!)

(β). irtautuminen sodasta: *vallankumouksellinen* irtautuminen taantumuksellisesta sodasta. Entä heillä?

(γ). Neuvostovaltio. Ensimmäinen maailmassa. Uusi aikakausi: *ensimmäistä höyryveturia* kehnompi!

Kolme kiistatonta.

Ei ole tehty neljättä, ja *tärkeintä: sosialistisen talouden perustaa*. Tehtävä moneen kertaan uudestaan.

14. Mihin „ketjun renkaaseen” on nyt tartuttava?

1917 — irtautuminen sodasta.

1918 — Neuvostovaltio versus Perustava kokous.

1919 ja 1920 — hyökkäyksen torjuminen.

1921: taloudellinen suhde talonpoikaistoon. *Talouspolitiikan etsiskely.*

1922: *Asian ydin* ei ole laitoksissa, ei uudelleenjärjestelyissä eikä uusissa dekreeteissä, vaan *ihmisissä ja täytäntöönpanon valvonnassa.*

Kolmella (3) ehdolla:

(α) interventiota ei tule. menshevikkien ja eserrien suhteen: *kuolemantuomio poliittisista palveluksista.*

(β) rahapula ei muodostu liian ankaraksi.

(kovin ankaraksi? valtion trustien puhdistus).

(γ) ei tehdä *poliittisia virheitä.*

15. „Ajankohdan ydinkysymys” (ketjun rengas) = tavoitteiden suuruuden ja aineellisen sekä myös *kulttuurillisen kurjuuden* välinen ero.

16. On oltava joukkojen johdossa, muuten olemme pisara meressä.

„*Dekreettipropagandan kausi*” on ohi. Joukot ymmärtävät ja antavat arvoa vain asialliselle käytännölliselle toiminnalle, *käytännöllisille saavutuksille* talous- ja sivistystoiminnassa.

ΣΣ* = Henkilövalinta ja täytäntönpäivän valvonta!

Lisäyksiä:

1. Puolue versus neuvostoelimet. (Vapautettava pikkutehtävistä. Kohotettava neuvostotyöntekijäin vastuuta.)

2. Yleisvenäläinen TpKK? Istunto-kaudet pitemmiksi. Käsittely perusteellisemmaksi. Valvonta huolellisemmaksi.

* — Summa summarum — yhteenveto. *Toim.*

3. Kansankomissaarien Neuvosto ja Työ- ja Puolustusneuvosto. Sijaiseni (Rykov ja hyöty Vilhelm II:sta). kirjeenvaihto alkaen tammi-kuusta 1922. Täytäntöönpanon valvonta, kohentaminen, *puhdistus ylhäältä*.
  4. Kansankomissaarien Neuvosto. Kohotettava arvovaltaa, vapautettava pikkutehtävistä.
  5. Työ- ja Puolustusneuvosto. *Alueiden taloudellisten neuvottelukuntien toiminnan* kehittäminen ja laajentaminen.
  6. Pieni Kansankomissaarien Neuvosto. Vapautettava niin ikään pikkutehtävistä.
- Ohjeluonnos (Keskuskomitean toimeksiannosta) tullaan esittämään.

*Kirjoitettu ennen
maaliskuun 27 päivää 1922*

*Julkaistu ensi kerran v. 1926
„Boishevik” aikakauslehden
4. numerossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

D. I. KURSKILLE

Erittäin salainen

Oikeusasiain kansankomissariaatti, tov. Kurskille
Jäljennös tov. Krylenkolle

Entinen Moskovan erikoiskomissio oli minun toimeksiannostani ryhtynyt tutkimaan Tieteellis-teknillisessä osastossa ja Keksintöasiain komiteassa ilmennyttä rikollista huolimattomuutta, vitkastelua ja toimeettomuutta koskevaa juttua.

Tutkimusten tulokset esitettiin Moskovan vallankumoustribunaalille, joka sen sijaan että olisi käsitellyt asiallisesti tämän jutun, paljastanut ja rangaissut syylliset (ja siitä, että näissä laitoksissa on kyllin paljon oppineita vetelehtiöitä, tyhjäntoimittajia ja muita roistoja, on mainittu usean kerran lehdistössä tov. Sosnovskin ynnä muiden kirjoituksissa) suhtautui erittäin suosiollisesti syytettyihin, käsitteli jutun ilman syyttäjää ja loppujen lopuksi katsoi syytteen todistamattomaksi ja vapautti siitä kaikki syytetyt.

Minulle on nyt ilmoitettu, että Valtion poliittisen hallinnon Moskovan kuvernementin osasto on valittanut Moskovan vallankumoustribunaalin päätöksestä Oikeusasiain kansankomissariaatin oikeusvalvontaosastoon. Pyydän, että tutustuisitte henkilökohtaisesti tähän juttuun, suhtautuisitte siihen mitä huomaavaisimmin, yrittäisitte kerätä yhdessä Työläis- ja talonpoikaisinspektion kanssa noiden laitosten toimintaa koskevaa lisäaineistoa ja tarpeen vaatiessa sopimalla asiasta tov. Avanesovin kanssa nimittäisitte tarkastuskunnan — ei virkamiehistä eikä nahjuksista, vaan sellaisista miehistä, jotka pystyvät todellakin suorittamaan kunnolla tarkastuksen, hankkimaan tarvittavaa aineistoa ja löytämään syylliset. Vallankumoustribunaalissa on

järjestettävä poliittinen oikeudenkäynti (ja kutsuttava tov. Sosnovski valaisemaan asiaa lehdistössä), joka perkaisi kunnolla tämän „tieteellisen” suon.

Leväperäisyydestä ja muodollisesta, byrokraattisesta suhtautumisesta asiaan kehotan antamaan Moskovan val-lankumoustribunaalille ankaran muistutuksen.

Kansankomissaarien Neuvoston puheenjohtaja

V. Uljanov (Lenin)

Kirjoitettu maallskuun 31 pñä 1922

*Julkaistu ensi kerran
tammikuun 21 pñä 1931
„Pravda” lehdin 21. numerossa*

*Julkaistaan
konekirjoitusjäljennöksen
mukaan*

N. OSINSKILLE

- Jäljennökset 1) „Pravdan” toimitukselle
2) tov. Stekloville
3) Rykville ja Tsjurupalle

12. IV. 1922.

tov. Osinski!

Pidän hyvin tervetulleena tämän päivän „Pravdassa” olevaa kirjoitustanne „Uusia tietoja paikallisesta kokemuksesta”. Tarvitsemme kipeimmin juuri sellaisia kirjoituksia, ja luulen, että jokaiseen kansankomissariaattiin olisi „saatava” lehtimies (jolla on mitä lähin yhteys kansankomissariaatin ja kansankomissaarin toimintaan) tekemään sellaisia katsauksia.

Pahinta on meillä se, että lehdistössä on ylettömän paljon yleisiä järkeilyjä ja poliittista sanahelinää, samalla kun paikallisen kokemuksen *tutkiminen* on kerrassaan vähäistä. Sekä paikkakunnilla että yläportaissa esiintyy voimakkaita pyrkimyksiä estää sen totuudenmukaista julkituomista ja totuudenmukaista arviointia. Pelätään julkisuutta, pelätään silkkää totuutta, se kuitataan „vilkaisulla ja jos millä”, pelkällä olankohautuksella...

On tutkittava yhä ja yhä konkreettisemmin paikallisia kokemuksia, yksityiskohtia, pikkuseikkoja, käytäntöä, käytännön kokemusta, syvennyttävä todelliseen elämään, ujestin, volostin, kylän elämään; eriteltävä, missä, kuka ja miksi (millä keinoin) onnistuu äärettömästi kurjuudesta ja rappiotilasta huolimatta saamaan aikaan todellista vaikkakin vähäistä parannusta; ei pidä pelätä paljastaa virheitä ja taitamattomuutta; on popularisoitava ja *mainostettava* kaikin voimin jokaista vähänkin huomattua paikallista työntekijää, asetettava hänet esimerkiksi. Mitä enemmän toimitaan tähän suuntaan, mitä

syvällisemmin perehdytään elävään käytäntöön ja käännetään sekä oma että lukijain huomio pois Moskovan haisevasta kanslioiden ja haisevasta intelligenssin (ja yleensä neuvostoporvariston) ilmapiiristä, sitä nopeammin paranee sekä lehdistömme että koko rakennustyömme.

Onnittelen Teitä vielä kerran aloitteenne johdosta ja toivon hartaasti, että jatkatte edelleenkin, laajemmalti ja *syvemmälti* samaan suuntaan.

Kommunistisin terveisin *Lenin*

*Julkaistu ensi kerran
huhtikuun 22 p:nä 1956
„Pravda” lehden 113. numerossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

TYÖLÄIS- ja TALONPOIKAISINSPEKTION KANSANKOMISSARIAATIN KOLLEGION JÄSENILLE

21. VIII.

Sviderskille, Reskelle, Rozmirovitshille, Ruzerille ynnä muille *Työläis- ja talonpoikaisinspektion* kollegion jäsenille

Valitan suuresti, ettei Tsjurupa voinut toimia *Työläis- ja talonpoikaisinspektiossa* ⁶⁶⁵. Pelkään, ettei työ ole järjestetty aivan oikealla tavalla. Työlle on *tyypillistä erinäiset tarkastukset ja* selostukset. Se on vanhanaikaista. Mutta silti koneistoa ei ole *uudelleenjärjestetty* eikä paranneta sitä. Ei ole mallikelpoisia elimiä, jotka olisi muodostettu kauttaaltaan kommunisteista taikka neuvostotyö- ja puoluekoulujen oppilaista; ei ole järjestelmällisesti kehitettyjä toimintanormeja, joita voitaisiin soveltaa muihin virastoihin; ei ole järjestelmällisesti määritetty sitä, mitä *neuvostolaitosten työntekijät* pystyvät suorittamaan alalla tai toisella viikossa j.n.e.

Olen ollut jatkuvasti siinä toivossa, että uusien työntekijäin tulo Työläis- ja talonpoikaisinspektion kollegioon virkistää sen toimintaa, mutta tiedustellessani asiaa Stalinilta ⁶⁶⁶ en ole havainnut sitä. Pyydän kirjoittamaan minulle, ja sitten tarpeen vaatiessa tavataan. Henkilökunta Teillä on 8.000 henkeä 9.000:n asemesta. Eikö voitaisi supistaa 2.000:een palkan tehdessä 6.000 (t.s. korottaa kolminkertaiseksi) ja kohottaa ammattipätevyyttä?

Jos Avanesov saapuu kohdakkoin, näyttäkää hänellekin.

Kommunistisin terveisin

Lenin

Kirjoitettu elokuun 21 pnä 1922

Julkaistu ensi kerran v. 1928
VIII Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

V. A. AVANESOVILLE

1. IX. 1922.

Tov. Avanesov! Keskustelin eilen tov. Sviderskin kanssa ja varmistuin siitä, että hänenkin mielestään „normalisointiosastolla” on tärkeä merkitys. Kirjallisuuden keruun hän on antanut Jermanskin toimeksi. Epäilen hieman, onnistuuko Jermanski tehtävässään. Hän on menshevikki, ja hänen kirjassaan ilmenee eräänlaista ilkeämielisyyttä (vaikka kirja onkin muuten hyvä)⁶⁶⁷. Pyydän Teitä joko tarkastamaan, miten hän suorittaa tehtävänsä, tai ryhtymään *myös omakohtaisesti* toimenpiteisiin, jotta se täytettäisiin.

On hankittava sekä saksalaista että amerikkalaista kirjallisuutta. On kerättävä *kaikki*, millä on vähänkin arvoa, varsinkin *virastotyön* normalisoinnin osalta (kirjeenvaihtojärjestys; kaavakkeet; valvonta; puhtaaksikirjoitus koneella; kyselyt ja vastaukset y.m. y.m.s.).

Mielestäni meille on nykyään *tarpeellisin'a* ottaa oppia Euroopasta ja Amerikasta. Ellen erehdy, olen kuullut Teidän hallitsevan mainiosti saksaa. Ellette hallitse, löytäkää tulkki. Ehkä Skandinavian maistakin löytyisi yhtä ja toista hyödyllistä.

On kerättävä kaikki *eikä pidä luottaa* Jermanskiin, *ilman erikoista tarkastusta*.

Voisitteko ehkä Krestinskin⁶⁶⁸ kautta saada jotakin *julkaisematonta* aineistoa? tai ehkä Norjan-lähettiläämme kautta?

Olen sitä mieltä, että meidän on kehiteltävä kansliatyön normit ja sovellettava niitä sitten kaikkialla. Se on tärkeintä. Jos Teidät päästetään katsomaan jotakin parhainta laitosta Saksassa tai Norjassa, niin sopii jäädä viikoksi.

Pääasia on normit (t.s. montako henkilöä suorittaa sen ja sen työmäärän). Panemme sitten myös oman Tilastollisen keskushallintomme tekemään työtä.

Pyydän että lähettäisitte tämän kirjeen myös A. D. Tsjurupalle *sitten, kun ette enää tarvitse sitä*. En tahdo häiritä häntä niin kauan kuin hän on sairaana.

Parhaat terveiseni.

Teidän *Lenin*

*Julkaistu ensi kerran v. 1928
VIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

L. M. HINTSHUKILLE

Tov. Hintshuk!

Olkaa hyvä ja lähettäkää minulle uuden kirjasenne ⁶⁶⁹ korjausvedos (ensimmäinen, vaikkapa korjaamattakin).

Eikö voitaisi (ellei se vain viivästyä julkaisemista: sitä *ei* saa *missään* tapauksessa viivästyttää)—eikö voitaisi lisätä taulukkoja, joista selviää liikevaihdon kasvu vuosineljänneksittäin,

myyntipaikkojen lukumäärä maaseudulla

(ja myös piireittäin),

myynnin suuruus maaseudulla,

menojen % (vaihtoon verrattuna),

toimihenkilöiden lukumäärä

j.n.e.

Nähdäkseni pitäisi yleensä olla tarkat tiedot, jotka luonnehtisivat sitä, *miten syvälle* tavaravaihto ulottuu maaseudulle ja *miten laajalle* ja *nimenomaan millä tavalla*.

Jollei julkaiseminen ole jostain syystä mahdollista, olkaa hyvä ja lähettäkää minulle.

Kommunistisin terveisin *Lenin*

*Kirjoitettu ennen
syyskuun 12 päivää 1922*

*Julkaistu ensi kerran v. 1924
„Sojuz Potrebitelei” aikakauslehden
5. numerossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

KOMINTERNIN IV KONGRESSISSA PIDETYN PUHEEN JÄSENNYS ⁶⁷⁰

1. En ole selostaja, esitän vain *lyhyen johdannon* keskustelua varten (sairaus j.n.e.)⁶⁷¹.

2. Aihe: *uutta talouspolitiikkaa* on kokeiltu käytännössä? puolestako (puhuu kokemus) vai vastaan?

3. „Valtiokapitalismi”-kysymystä kosketeltiin jo v. 1918.

4. Lainaus kirjasta⁶⁷². Seite * 5. „Valtiokapitalismi olisi edistystä.”

5. Lainaus: Venäjän talouden „5 ainesta”.

6. Lainaus: mikä aines on vallitseva?⁶⁷³

7. Mikä on *uuden talouspolitiikan* suunta tai idea tai olemus?

α) maiden säilyminen valtion käsissä

β) *sama* koskee kaikkia avainasemia tuotanto *v ä l i n e i d e n* alalla (kulkulaitos j.n.e.)

γ) kauppavapaus pientuotannon piirissä

δ) valtiokapitalismi *yksityisen pääoman* hyväksikäytön mielessä (sekä toimiluvat että *sekayhtiöt*).

8. Sen tuloksena: varmistettiin v. 1918 perääntyminen.

9. 5 vuotta olemme olleet yksin; muissa maissa ei ole vielä vallankumousta; sota ja nälänhätä. Me nehtyäkö?

10. Oli hieman *peräännyttävä*. Peräännymme. *Tulos?*

11. Keväällä 1921 ** — syksyyn 1922. Mitkä ovat tulokset?

* — sivu. *Toim.*

** Käsikirjoituksessa on virhe: „1911”. *Toim.*

12. *Rupla*. Sen vakauttaminen < 3 kk. 1921
> 5 „ 1922
Olemme nousemassa jaloillemme, omin neuvoin, avutta.
(kvadriljoonaa? Niin, mutta pois pyyhkiminen käy nopeasti)
13. Talonpoikaisto? *Elintarvikevero (menestyksellinen kanto; satoja miljoonia)*
14. Kevyt teollisuus? *Yleistä nousua.*
15. Raskas teollisuus?
tilanne erittäin raskas.
1921—22 käänne parempaan päin, mutta hyvin pieni.
(*Valtionpankin tulot: 20 milj. kullassa, mahdollisuus auttaa.*)
16. Yhteenvedo: siis edistyminen on mahdollista, edistystä on.
Järjestelmä ei ole mielivaltainen eikä sotkuista,
on kokeiltu käytännössä.
Olemme nousemassa jaloillemme omin neuvoin, ilman vierasta apua.
17. Vaikeudet *erittäin suuria, vielä useita vuosia.*
Tyhmyyksiä paljon. Niin. Tie uusi.
Ei mitään apua, päinvastoin.
Koneisto on vieras.
Meidän tyhmyytemme ovat $2 \times 2 = 5$.
„heidän” tyhmyytensä ovat $2 \times 2 =$ steariinikynttilä.
1) Koltshak
2) Versailles'in
rauha
18. Senpä tähden näköalat ovat erinomaisia.
Ja muodostuvat sitäkin paremmiksi, jos myös me käytämme seuraavat viisi vuotta etupäässä opettelemiseen ja Kommunistinen Internationale, sillä puolueiden järjestörakennetta koskevaa päätöslauselmaa (1921) ei ole pantu täytäntöön ⁶⁷⁴
näköalat
...Paranevat entisestään.

Nimi:

Puhe
13. XI. 1922
Kominternissa.

„kommunististen puolueiden järjestö-
rakenteesta”
„niiden työmenetelmistä ja toiminnan
sisällöstä”
Organisatorischer Aufbau der kommu-
nistischen Parteien, Methoden und In-
halt ihrer Arbeit.

*Kirjoitettu ennen
marraskuun 13 päivää 1922*

*Julkaistu ensi kerran
tammikuun 21 pnä 1926
„Pravda” lehden
17. numerossa*

Julkaistaan käsikirjituksen mukaan

**NEUVOSTOJEN X YLEISVENÄLÄISESSÄ
EDUSTAJAKOKOUKSESSA PITÄMÄTTÄ JÄÄNEEN
PUHEEN KONSEPTI ⁶⁷⁵**

1. 5-vuotisjuhla (Vladivostok).
2. Kansalaissota *on yhdistänyt* työväenluokan ja talonpoikaiston, ja siinä *onkin voittamattoman mahdin tae*.
3. Kansalaissota on opettanut ja karaissut (Denikin ja muut olivat hyviä *opettajia*; opettivat kunnollisesti; kaikki *parhaat työntekijämme ovat olleet armeijassa*).
3. bis:... 3 bis*: *diplomatia* (NB). Koneisto on helpommin luotavissa.
4. Viimevuotinen nälänhätä on myös kestäetty.
5. Nyt *kaikki* käsiksi *talouteen*: miten (NB) *päästään lähemmäksi* sosialismia?
6. Ei muutoin kuin *uuden talouspolitiikan* kautta.
7. *Tarkastus vuoden ajalta?*
8. *Finanssit. Pieni askel* eteenpäin.
9. *Kritzmann, 1920 — 16%, 21 — 50%, 22 — 60%* ⁶⁷⁶.
10. Kaupankäynnin lisääntyminen, sekä *kotimaan-kaupan*
11. — — että *ulkomaankaupan*.
12. — Sekayhtiöt: **oppiminen**.
13. Teollisuus: kevyt teollisuus *paranee*,
14. — — — *raskas vaivalloisesti*, muttei toivottomasti: on otettu pikkuinen askel eteenpäin.
15. *Kulutussosiuuskuntien keskusliitto*: sen erikoinen merkitys.
16. Valtiokoneisto yleensä: kerrassaan huonosti; *porvarillista kulttuuria alempana*.

* — toistamiseen. Toim.

(„pelästyttiin” v. 1917, marraskuussa); kysymyksessä on nimenomaan koko kulttuuri, ja sen *kohottaminen ottaa vuosia*.

17. Valtiokoneistossa on satoja tuhansia virkailijoita.
Lisääntymistä.
 NB 18. Laskenta v. 1922 (X—XI).
 19. Sen yhteenvedot.
 20. *Kinin kirjoitus* ⁶⁷⁷.

21. Ei rakentaminen uuteen malliin, vaan *uudestaan sijoittaminen ja supistaminen*.

22. *Useita vuosia vievä työ*: (me olemme yksin, me kannamme taakkaa, mutta pitäisi olla niin että *meitä kannettaisiin*).

23. Nopeammin (1917—22)

hitaammin (1922—27??) („tunnus”).

24. Kaupunkien puoluesolut maaseudun solujen kunnia-päälliköiksi ja *vice versa* *.

Useasti: emme me hallitse tuota koneistoa, vaan se hallitsee meitä!!

Raaka-aine- ja muu varustelu *seuraavaksi vuodeksi!*
 NB (vaara).

*Kirjoitettu joulukuun
 alkupuolella v. 1922*

*Julkaistu ensi kerran
 syyskuun 27 p:nä 1925
 „Pravda” lehden 221. numerossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* — päinvastoin. *Toim.*

L. M. HINTSHUKILLE

Tov. Hintshuk!

Päätin lähettää Teille kirjasen, ettei tulisi pidätettyä. Taitettuna pyydän lähettämään vielä kerran.

Voitaisiinko lisätä

1) yksityiskohtia virkamieskoneiston supistamisesta?
Palvelusaloittain?

2) samoin normalisoinnista?

(teillä on kuulemma osasto)

3) samoin vuosineljänneztietojen (ylipäänsä kaikkien) vertailusta?

4) samoin siitä, *monessako* volostissa (ja %) ja monesako kylässä (ja %-määrä kaikista kylistä) on myyntipaikkoja?

5) teen hinta? eikö se ole alhainen? myönnättekö, että tee on *ylellisyystavaraa*? Mikä on mielestänne *suurin* mahdollinen teen hinta?

6) tuotteiden luokittelu välttämättömiin ja ylellisiin.

7) maatalousvälineiden ja m.m. parannettujen myynti? toimenpiteet niiden propagoimiseksi?

Kommunistisin terveisin *Lenin*

P. S. Kirjanen on erittäin hyvä.

Kirjoitettu vuoden 1922 lopulla

*Julkaistu ensi kerran v. 1924
„Sojuz Potrebitelei“ aikakauslehden
5. numerossa*

Julkaistaan käsikirjottuksen mukaan

1922 — 1923

KIRJE EDUSTAJAKOKOUKSELLE ⁶⁷⁸

LAINSÄÄDÄNNÖLLISTEN
TEHTÄVIEN ANTAMISESTA
VALTION SUUNNITTELUKOMISSIOLLE

KANSALLISUUKSIA
ELI „AUTONOMISOINTIA”
KOSKEVASTA KYSYMYKSESTÄ

*Saneltu joulukuussa 1922
ja tammikuussa 1923*

*Julkaistu v. 1956
„Kommunisti” aikakauslehden
9. numerossa sekä
erillisenä kirjasena*

*Julkaistaan
pikakirjoitteen mukaan*

I

KIRJE EDUSTAJAKOKOUKSELLE

Kehottaisin hartaasti tekemään tässä edustajakokouksessa eräitä muutoksia poliittiseen järjestelmäämme.

Haluan saattaa tietoonne eräitä näkökohtia, jotka katson tärkeimmiksi.

Ennen kaikkea esitän lisättäväksi Keskuskomitean jäsenmäärää muutamaan kymmeneen tai jopa sataankin. Arvelen, että Keskuskomiteamme olisi suuressa vaarassa siinä tapauksessa, jos tapahtumain kulku ei olisi meille kyllin suotuisa (ja siihenhän emme voi luottaa), ellemmme suorita tällaista uudistusta.

Edelleen aion ehdottaa edustajakokoukselle, että Valtion suunnittelukomission päätöksille annettaisiin tietyin ehdoin lainsäädännöllinen luonne antaen tässä suhteessa myöten tov. Trotskille tiettyyn rajaan saakka ja tietyillä ehdoilla.

Mitä tulee ensimmäiseen kohtaan, s.o. Keskuskomitean jäsenmäärän lisäämiseen, niin luulen, että sitä vaatii niin Keskuskomitean arvovallan kohottaminen kuin myös koneistomme tuntuva parantaminen ja sellaisen mahdollisuuden ehkäiseminen, että Keskuskomitean pikku osien väliset selkkaukset muodostuisivat merkitykseltään liian kohtalokkaiksi koko puolueelle.

Luulen, että puolueellamme on oikeus vaatia työväenluokalta 50—100 Keskuskomitean jäsentä ja että se voi ne siltä saada jännittämättä liiaksi sen voimia.

Tällainen uudistus lisäisi huomattavasti puolueemme lujuutta ja puolueemme olisi helpompi käydä vihamielisten valtioiden ympäröimänä taistelua, joka nähdäkseni voi kärjistyä ja kärjistyikin suuresti lähivuosina. Olen sitä mieltä, että tällaisen toimenpiteen ansiosta puolueemme lujuus voittaisi tuhatkertaisesti.

Lenin

23. XII. 1922.

Kirjoittanut muistiin M. V.

II

Muistiinpanojen jatkoa.
Joulukuun 24 p:nä 1922.

Keskuskomitean lujuuella, josta edellä puhuin, tarkoitan hajaantumista ehkäiseviä toimenpiteitä, mikäli tällaisiin toimenpiteisiin yleensä voidaan ryhtyä. „Russkaja Myslin” valkokaartilainen (taisi olla S. F. Oldenburg)⁶⁷⁹ oli näet tietysti oikeassa, kun hän ensinnäkin heikäläisissä Neuvosto-Venäjän-vastaisissa juonitteluissaan perusti toiveensa puolueemme hajaannukseen ja kun hän, toiseksi, tuon hajaannuksen suhteen perusti toiveensa puolueen sisäisiin vakaviin erimielisyyksiin.

Puolueemme nojaa kahteen luokkaan ja siksi sen epävakaisuus olisi mahdollista ja sen luhistuminen kiertämätöntä, elleivät nämä kaksi luokkaa voisi päästä keskenään sopimukseen. Siinä tapauksessa olisi hyödytöntä ryhtyä mihinkään toimenpiteisiin ja yleensä puhua Keskuskomiteamme lujuudesta. Millään toimenpiteillä ei siinä tapauksessa kyetä estämään hajaannusta. Mutta luotan siihen, että se on kovin kaukaista tulevaisuutta ja kovin epätodennäköinen tapaus, jotta siitä olisi syytä puhua.

Tarkoitan lujuuutta, joka taatusti estäisi hajaannuksen lähiajoiksi, ja aikomukseni on eritellä tässä eräitä puhtaasti henkilöllistä laatua olevia näkökohtia.

Tältä kannalta on lujuskysymyksessä mielestäni tärkein sija sellaisilla Keskuskomitean jäsenillä kuin Stalinilla ja Trotskilla. Heidän keskinäissuhteensa muodostavat mielestäni enemmän kuin puolet siitä hajaannuksen vaarasta, joka voitaneen välttää ja jonka välttämistä pitäisi mielestäni auttaa muun muassa Keskuskomitean jäsenmäärän lisäämisen 50:een, 100:aan henkeen.

Tov. Stalin on pääsihteeriksi tultuaan keskittänyt käsiinsä äärettömän vallan, enkä ole varma, kykeneekö hän aina käyttämään tuota valtaa kyllin varovaisesti. Toisaalta tov. Trotskin erikoisuutena, kuten hänen taistelunsa Keskuskomiteaa vastaan Liikenneasiain kansankomissariaattia koskevan kysymyksen yhteydessä on jo osoittanut, eivät ole ainoastaan huomattavat kyvyt. Henkilökohtaisesti hän lienee kyvykkäin mies nykyisessä Keskuskomiteassa, mutta hän on myös liian itsevarma oteissaan ja liiaksi viehättynyt asian puhtaasti hallinnolliseen puoleen.

Nämä kaksi nykyisen Keskuskomitean kahden huomattavan johtajan ominaisuutta voivat tahtomattakin johtaa hajaannukseen, ja ellei puolueemme ryhdy toimenpiteisiin sen estämiseksi, niin hajaannus voi tapahtua odottamattomasti.

En ryhdy pitemmälti luonnehtimaan Keskuskomitean toisia jäseniä heidän henkilöllisten ominaisuuksiensa mukaan. Muistutan vain, että Zinovjevin ja Kamenevin lokakuun episodi⁶⁸⁰ ei ollut tietenkään sattuma, mutta se voidaan asettaa hänen * syykseen henkilökohtaisesti yhtä vähän kuin epäbolshevismi Trotskin syyksi.

Keskuskomitean nuorista jäsenistä haluan sanoa muutamman sanan Buharinista ja Pjatakovista. He ovat mielestäni huomattavimpia kykyjä (nuorimmista kyvyistä) ja heihin nähden pitäisi ottaa huomioon seuraavaa: Buharin ei ole ainoastaan mitä arvokkain ja huomattavin puolueen teoreetikko, vaan häntä pidetään myös syystä koko puolueen lemmikkinä, mutta hänen teoreettisia katsomuksiaan voidaan vain hyvin suurin epäilyksin pitää täysin marxilaisina, sillä hänessä on jotakin skolastista (hän ei ole milloinkaan opiskellut eikä luullakseni milloinkaan käsittänyt täydellisesti dialektiikkaa).

25. XII. Edelleen, Pjatakov on epäilemättömästi mies, jolla on huomattavasti tahdonvoimaa ja huomattavat kyvyt, mutta hän on liiaksi viehätynyt hallintotyöhön ja asian hallinnolliseen puoleen, jotta häneen voitaisiin luottaa vakavassa poliittisessä kysymyksessä.

Niin ensimmäisen kuin toisenkin huomautuksen teen tietysti vain nykykautta tarkoittaen ja olettaen, ettei kumpikaan näistä huomattavista ja uskollisista työntekijöistä löytäisi mahdollisuutta täydentää tietojaan ja vapautua yksipuolisuudestaan.

Lenin

25. XII. 1922.

Kirjoittanut muistiin M. V.

---

* Nähtävästi kirjallisuusvirhe: ajatuksen mukaan pitäisi „hänen” asemesta olla „heidän”. *Toim.*

LISÄYS 24. JOULUKUUTA 1922 PÄIVÄTTYYN KIRJEESEEN

Stalin on liian töykeä, ja tämä puutteellisuus, joka on täysin siedettävää meidän, kommunistien, keskuudessa ja kanssakäymisessä, käy sietämättömäksi pääsihteerin toimessa. Siksi kehotan tovereita harkitsemaan keinoa Stalinin siirtämiseksi pois tältä paikalta ja nimittämään tälle paikalle toisen henkilön, joka kaiken muun puolesta eroaisi tov. Stalinista edukseen vain yhdessä suhteessa, olisi nimittäin suvaitsevaisempi, lojaalisempi, kohteliaampi ja huomaavaisempi tovereita kohtaan, vähemmän oikutteleva j.n.e. Tämä seikka voi näyttää mitättömältä pikkuseikalta. Mutta olen sitä mieltä, että hajaannuksen ehkäisemisen kannalta ja siltä kannalta, mitä olen edellä kirjoittanut Stalinin ja Trotskin keskinäissuhteista, se ei ole pikkuseikka tai se on sellainen pikkuseikka, joka voi saada ratkaisevan merkityksen.

Lenin

Kirjoittanut muistiin L. F.
Tammikuun 4 pnä 1923.

 III

Muistiinpanojen jatkoa.
Joulukuun 26 pnä 1922.

Keskuskomitean jäsenmäärän lisääminen 50:een ja jopa 100:aan on mielestäni palveleva kahta ja jopa kolmeakin tarkoituserää: mitä enemmän tulee olemaan Keskuskomitean jäseniä, sitä useammat oppivat tekemään Keskuskomitean työtä ja sitä vähäisempi on oleva vaara, että jokin varomattomuus aiheuttaa hajaannuksen. Lukuisien työläisten ottaminen Keskuskomiteaan on auttava työläisiä parantamaan hallintokoneistoamme, joka on kerrassaan kehno. Se on oikeastaan vanhalta järjestelmältä peritty, sillä sitä on ollut aivan mahdollista näin lyhyessä ajassa, varsinkin sodan, nälänhädän y.m. vuoksi. Sen vuoksi niille „arvostelijoille”, jotka pilkallisesti hymähdellen tai ilkeämielisesti tekevät meille huomautuksia hallintokoneistomme puutteellisuuksista, voidaan vastata tyyneästi, että he eivät käsitä ollenkaan nykyisen vallankumouksen oloja. Viidessä vuodessa koneistoa ei yleensä voida uusita riittävässä määrässä, ei varsinkaan niissä olosuhteissa, joissa vallankumous meillä tapahtui. Riittää, kun viidessä vuodessa

olemme luoneet uudentyyppisen valtion, jossa työläiset käyvät talonpoikain eturinnassa porvaristoa vastaan, ja vihollismielisessä kansainvälisessä tilanteessa se on jätti-läismäinen saavutus. Mutta tietoisuus tästä ei saa millään muotoa estää meitä näkemästä sitä, että me otimme oikeas-taan vanhan hallintokoneiston tsaarilta ja porvaristolta ja että nyt, kun rauha on koittanut ja olemme minimaalisten tarpeiden puolesta turvatut nälänhädältä, kaiken toimin-tamme suuntana tulee olla koneiston parantaminen.

Minä käsitän asian siten, että muutamat kymmenet työ-läiset voivat Keskuskomiteaan kuuluessaan paremmin kuin kukaan muu ryhtyä tarkastamaan, parantamaan ja uudesti-järjestämään koneistoamme. Työläis- ja talonpoikais-inspektio, jolle tämä tehtävä alussa kuului, osoittautui kykenemättömäksi suorittamaan sitä, ja Työläis- ja talon-poikaisinspektiota voidaan käyttää tietyin ehdoin vain näiden Keskuskomitean jäsenten „lisänä” tai apulaisena. Keskuskomiteaan kuuluvien työläisten pitäisi olla mieles-täni pääasiallisesti muita kuin niitä työläisiä, jotka ovat olleet pitkän aikaa neuvostoviroissa (kirjeeni tässä osassa lasken työläisten joukkoon kaikkialla myös talonpojat), sillä näille työläisille on jo kehittynyt tietynlaisia tradi-tioita ja tietynlaisia ennakkoluuloja, joita vastaan juuri pitäisi taistella.

Keskuskomitean työläisjäsenten joukkoon tulee kuulua pääasiallisesti sellaisia työläisiä, jotka ovat sitä kerrosta alempana, joka on meillä viiden vuoden kuluessa kohonnut neuvosto-toimihenkilöiden joukkoon, ja kuuluvat lähinnä rivityöläisiin ja talonpoikiin, jotka eivät kuitenkaan kuulu välittömästi tai välillisesti riistäjäkategoriaan. Olen sitä mieltä, että näistä työläisistä, kun he osallistuvat Keskus-komitean kaikkiin istuntoihin, Poliittisen byroon kaikkiin istuntoihin ja tutustuvat Keskuskomitean kaikkiin asiakir-joihin, voi muodostua neuvostojärjestelmän uskollisten kan-nattajain kantajoukko, joka ensinnäkin kykenee antamaan itse Keskuskomitealle lujutusta ja toiseksi kykenee todella työskentelemään hallintokoneiston uudistamiseksi ja pa-rantamiseksi.

Lenin

Kirjoittanut muistiin L. F.
26. XII. 1922.

IV

Muistiinpanojen jatkoa.
Joulukuun 27 pnä 1922.

**LAINSÄÄDÄNNÖLLISTEN
TEHTÄVIEN ANTAMISESTA
VALTION SUUNNITTELUKOMISSIOLLE**

Tov. Trotski esitti tietääkseni jo kauan sitten tämän ajatuksen. Olen vastustanut sitä, koska olen ollut sitä mieltä, että siinä tapauksessa tulee lainsäädäntölaitostemme systeemiin oleellista ristiriitaisuutta. Mutta harkitessani asiaa syvällisemmin huomaan, että asiallisesti siinä on terve ajatus, nimittäin: Valtion suunnittelukomissio on jonkin verran syrjässä lainsäädäntölaitoksistamme siitä huolimatta, että se asioista perillä olevien henkilöiden, asiantuntijain, tieteen ja tekniikan edustajain kokonaisuutena on oikeastaan pätevin tekemään oikeita johtopäätöksiä asioista.

Tähän saakka on lähtökohtanamme ollut kuitenkin se näkökanta, että Valtion suunnittelukomission on annettava valtiolle kriittisesti käsiteltyä aineistoa, kun taas valtiolaitosten on ratkaistava valtiollisia asioita. Arvelen, että nykyisessä tilanteessa, kun valtiolliset asiat ovat tavattomasti mutkistuneet ja joudutaan tämän tästä ratkomaan milloin kysymyksiä, joissa tarvitaan Valtion suunnittelukomission jäsenten asiantuntijalausuntoa, ja milloin kysymyksiä, joissa sitä ei tarvita, ja ratkomaan vieläpä sellaisiakin asioita, joissa on eräitä Valtion suunnittelukomission asiantuntijalausuntoa vaativia kohtia rinnan sellaisten kohtien kanssa, jotka eivät sitä vaadi,— arvelen, että nykyään olisi otettava askel Valtion suunnittelukomission toimivallan laajentamisen suuntaan.

Käsitykseni mukaan tuon askeleen pitäisi olla sellainen, ettei Valtion suunnittelukomission päätöksiä voitaisi kumota tavanomaisessa neuvostojärjestyksessä, vaan niiden muuttamiseen vaadittaisiin erikoista järjestystä, esimer-

kiksi sitä, että kysymys esitetään Yleisvenäläisen TpKK:n kokouksen käsiteltäväksi ja että päätöksen muuttamista varten kysymystä valmistellaan erikoisohjeen mukaisesti ja laatimalla erikoissääntöjen nojalla kirjallisia lausuntoja, jotta voitaisiin harkita, onko kyseinen Valtion suunnittelukomission päätös kumottava, ja osoitetaan vihdoin tietyt määrääajat Valtion suunnittelukomission päätöksen muuttamista varten j.n.e.

Tov. Trotskille voidaan ja täytyy mielestäni antaa myöten tässä suhteessa, mutta ei siinä suhteessa, että Valtion suunnittelukomission puheenjohtajana olisi joko poliittisiin johtajiimme kuuluva erikoinen henkilö tai Korkeimman kansantalouselvoston puheenjohtaja j.n.e. Minusta näyttää, että periaatekysymykseen tässä kietoutuu nykyisin liian kiinteästi henkilökysymys. Arvelen, että niissä syytöksissä, joita nykyisin kuulee tehtävän Valtion suunnittelukomission puheenjohtajaa tov. Krzhizhanovskia ja hänen sijaistaan tov. Pjatakovia vastaan ja jotka kohdistuvat kumpaankin siten, että toisaalta kuulemme syytettävän ylettömästä väljäkätisyydestä, epäitsenäisyydestä, selkärangattomuudesta, mutta toisaalta kuulemme syytettävän ylettömästä tökeryydestä, karkeudesta, riittämättömän perusteellisesta tieteellisestä koulutuksesta j.n.e., arvelen, että noissa syytöksissä ilmenevät kysymyksen kaksi puolta äärimmäisyyteen saakka liioiteltuina ja että Valtion suunnittelukomissiossa me tarvitsemme todellakin taitavana yhdistelmänä kahta luonnetyyppeä, joista toisen esikuvana voi olla Pjatakov ja toisen — Krzhizhanovski.

Olen sitä mieltä, että Valtion suunnittelukomission johdossa pitää olla henkilön, joka toisaalta on saanut tieteellistä sivistystä nimenomaan tekniikan tai agronomian alalla ja jolla on suuri, monissa vuosikymmenissä mitattava käytännöllisen työn kokemus joko tekniikan tai agronomian alalla. Arvelen, että tällaisella henkilöllä ei tarvitse olla niinkään paljon hallintomiehen ominaisuuksia kuin laaja kokemus ja kyky innoittaa ihmisiä mukaansa.

Lenin

27. XII. 1922.

Kirjoittanut muistiin M. V.

V

Jatkoa kirjeeseen
Valtion suunnittelu-
komission päätösten
lainsäädännöllisestä
luonteesta.
28. XII. 1922.

Olen huomannut eräiden tovereidemme, jotka voivat vaikuttaa ratkaisevalla tavalla valtiollisten asioiden suuntaamiseen, panevan liian suuren painon hallinnolliseen puoleen, joka on tietysti omalla paikallaan ja omalla ajallaan välttämätön, mutta jota ei saa sekoittaa tieteelliseen puoleen, laajan tosielämän ymmärtämiseen, kykyyn innoittaa ihmisiä j.n.e.

Jokaisessa valtionlaitoksessa ja erittäinkin Valtion suunnittelukomissiossa pitäisi yhdistää nämä kaksi ominaisuutta, ja kun tov. Krzhizhanovski sanoi minulle, että hän on ottanut Valtion suunnittelukomissioon Pjatakovin ja sopinut hänen kanssaan työstä, niin suostuessani siihen minulla oli toisaalta tietynlaisia epäilyksiä, toisaalta taas väliin toivoin, että tässä meillä syntyy kummankin valtiomiestyypin yhdistelmä. Onko tuo toive täyttynyt, sitä pitää nyt katsoa ja tarkastella kokemuksen pohjalta hieman pitemmän aikaa, mutta periaatteessa on mielestäni aivan epäilemätöntä, että tällainen luonteiden ja tyyppien (henkilöiden, ominaisuuksien) yhdistyminen on valtionlaitosten normaalin toiminnan kannalta ehdottoman välttämätöntä. Arvelen, että liiallinen „administroiminen” on tässä suhteessa yhtä vahingollista kuin kaikenlainen lioittelu yleensä. Valtionlaitoksen johtajalla täytyy olla ensiluokkainen kyky innoittaa ihmisiä mukaansa ja riittävän perusteelliset tiedot tieteen ja tekniikan alalta voidakseen tarkastaa heidän työtään. Se on tärkeintä. Ilman sitä työ ei voi olla normaalia. Toisaalta on hyvin tärkeää, että hänellä olisi hallinnollista johtotaitoa ja kunnollinen apulainen tai apulaisia tällä alalla. Näiden kahden ominaisuuden yhtymistä yhdessä henkilössä tuskin tullaan tapaamaan ja lieneekö se tarpeellistakaan.

Lenin

Kirjoittanut muistiin L. F.
28. XII. 1922.

VI

Valtion suunnittelukomissiota koskevien
muistiinpanojen jatkoa.
Joulukuun 29 pnä 1922.

Valtion suunnittelukomissio kehittyi meillä nähtävästi kaikinpuolisesti asiantuntijakomissioksi. Tällaisen laitoksen johdossa täytyy olla henkilön, jolla on runsaasti kokemusta ja kaikinpuolista tieteellistä sivistystä tekniikan alalta. Hallinnollisten kykyjen tulee tässä oikeastaan olla apuna. Valtion suunnittelukomission tietty riippumattomuus ja itsenäisyys on välttämätöntä tämän tieteellisen laitoksen arvovallan kannalta ja edellyttää vain yhtä seikkaa, nimittäin tämän laitoksen työntekijäin tunnollisuutta ja sitä, että he pyrkivät tunnollisesti toteuttamaan elämässä taloudellisen ja sosiaalisen rakennustyömme suunnitelmaa.

Tätä viimeksi mainittua ominaisuutta voidaan nykyisin tavata tietysti vain poikkeustapauksessa, sillä valtaenemistö niistä tiedemiehistä, joista Valtion suunnittelukomissio luonnollisesti muodostuu, on kiertämättömästi porvarillisten käsitysten ja porvarillisten ennakkoluulojen saastutama. Heidän tarkastamisensa tältä puolen tulee olla useiden sellaisten henkilöiden tehtävänä, jotka voivat muodostaa Valtion suunnittelukomission puhemiehistön ja joiden tulee olla kommunisteja ja seurata päivästä toiseen koko työn kulussa, missä määrin nuo porvarilliset tiedemiehet ovat uskollisia ja luopuvat porvarillisista ennakkoluuloista, samoin kuin heidän asteittaista siirtymistään sosialismin kannalle. Tällaisen kaksipuolisen toiminnan, jossa tieteellinen tarkastus yhtyy puhtaasti hallinnolliseen työhön, pitäisi Tasavallassamme olla Valtion suunnittelukomission johtomiesten ihanteena.

Lenin

Kirjoittanut muistiin M. V.
Joulukuun 29 pnä 1922.

Onko järkipäristä jaotella erillisiksi tehtäviksi sitä työtä, mitä Valtion suunnittelukomissio suorittaa, ja eikö päinvastoin pitäisi pyrkiä siihen, että muodostetaan vakiuinen ryhmä spesialisteja, jotka ovat Valtion suunnittelu-

komission puhemiehistön järjestelmällisen valvonnan alaisia ja voivat ratkaista kaikki kysymykset, jotka kuuluvat sen hoidettavaksi? Arvelen, että järkiperaisempää on viimeksi mainittu ja että pitää pyrkiä vähentämään erillisten tilapäisten ja kiireellisten tehtävien määrää.

Lenin

Jouluk. 29 pnä 1922.

Kirjoittanut muistiin M. V.

VII

Muistiinpanojen jatkoa.
Jouluk. 29 pnä 1922.

**(KESKUSKOMITEAN JÄSENMÄÄRÄN
LISÄÄMISTÄ KOSKEVAAN OSAAN)**

Keskuskomitean jäsenmäärää lisättäessä pitäisi mielestäni ryhtyä myös ja ehkä pääasiallisestikin tarkastamaan ja parantamaan koneistoamme, joka on aivan kelvoton. Tässä tarkoituksessa meidän pitää käyttää apuna päteviä spesialisteja, ja Työläis- ja talonpoikaisinspektion tehtävä on hankkia näitä spesialisteja.

Kuinka nämä tarkastusspecialistit, joilla on riittävät tiedot, ja nämä uudet Keskuskomitean jäsenet järjestetään toimimaan yhdessä — tämä kysymys pitää ratkaista käytännöllisesti.

Minusta näyttää, että Työläis- ja talonpoikaisinspektio on (kehityksensä tuloksena ja sen kehitystä koskevien epäilystemme tuloksena) antanut lopputulokseksi sen, mitä nykyisin havaitsemme, nimittäin, että ollaan siirtymässä erikoisesta kansankomissariaatista Keskuskomitean jäsenten erikoiseen tehtävään; kaikkea tarkastavasta laitoksesta vähälukaiseen, mutta ensiluokkaiseen reviisorikollektiiviin, jolle pitää maksaa hyvää palkkaa (tämä on erikoisen välttämätöntä nykyisenä maksullisuuden aikana ja oloissa, jolloin revisorit ovat suoranaisesti niiden laitosten palveluksessa, jotka maksavat heille paremmin).

Jos Keskuskomitean jäsenmäärää lisätään asian vaati-
malla tavalla ja nämä jäsenet opettelevat vuodesta toiseen johtamaan valtiota tällaisten pätevien specialistien ja kaikilla aloilla hyvin auktoriteettisten Työläis- ja talonpoikaisinspektion jäsenten avustamina, niin luulen, että silloin me ratkaisemme onnistuneesti tämän tehtävän, mitä emme ole onnistuneet tekemään niin pitkään aikaan.

Yhteenvetona siis — Keskuskomitean jäsenistö 100:aan ja näille jäsenille enintään 400—500 apulaista, Työläis- ja talonpoikaisinspektion jäsentä, jotka suorittavat tarkastuksia heidän ohjeittensa mukaan.

Lenin

Jouluk. 29 pnä 1922.
Kirjoittanut muistiin M. V.

Muistiinpanojen jatkoa.
Joulukuun 30 pnä 1922.

KANSALLISUUKSIA ELI „AUTONOMISOINTIA” KOSKEVASTA KYSYMYKSESTÄ

Olen taitanut tehdä vakavan rikkomuksen Venäjän työläisiä kohtaan, kun en ole puuttunut kyllin tarmokkaasti ja kyllin jyrkästi kuuluun autonomisointi-kysymykseen⁶⁸¹, jota virallisesti nimitetään kai kysymykseksi sosialististen neuvostotasavaltojen liitosta.

Kesällä, kun tämä kysymys heräsi, olin sairas, sitten syksyllä luotin liiaksi tervehtymiseeni ja siihen, että loka-kuun ja joulukuun täysistunnoissa⁶⁸² saan mahdollisuuden puuttua tähän kysymykseen. En kuitenkaan voinut olla enempiä lokakuun täysistunnossa (joka pidettiin tästä kysymyksestä) kuin joulukuunkaan täysistunnossa, ja niin kysymys meni melkein kokonaan ohitseni.

Ehdin vain keskustella tov. Dzierżyńskin kanssa, joka saapui Kaukasiasta ja kertoi minulle, kuinka tämän kysymyksen laita on Gruusiassa. Niin ikään ehdin vaihtaa pari sanaa tov. Zinovjevin kanssa ja ilmaista hänelle tätä kysymystä koskevat epäilykseni. Se, mitä minulle ilmoitti tov. Dzierżyński, joka oli johtanut komissiota, minkä Keskuskomitea oli lähettänyt „tutkimaan” Gruusian välikohtausta, saattoi herättää minussa vain mitä suurimpia epäilyksiä. Jos asia on mennyt niin pitkälle, että Ordzhonikidze on saattanut riehaantua käyttämään fyysillistä väkivaltaa, niin kuin tov. Dzierżyński minulle ilmoitti, niin voidaan kuvitella, millaiseen suohon olemme horjahtaneet. Koko tuo „autonomisointi”-hanke on nähtävästi ollut perin juurin vääriä ja epäajankohtainen.

Sanotaan tarvittaneen hallintokoneiston yhtenäisyyttä. Mistä nuo väitteet ovat lähtöisin? Eivätköhän siitä samaisesta venäläisestä hallintokoneistosta, jonka olemme, kuten päiväkirjani eräässä edellisessä numerossa sanoin, ottaneet tsarismilta ja jota on vain hiukkasen maalattu neuvostolaiseen väriin.

Epäilemätöntä on, että tämä toimenpide olisi pitänyt jättää siihen ajankohtaan, jolloin olisimme voineet sanoa, että menemme takuuseen hallintokoneistostamme kuten ainakin omastamme. Mutta nyt meidän on rehellisesti sanottava päinvastaista, että nimitämme omaksemme hallintokoneistoa, joka on meille itse asiassa vielä läpeensä vieras ja sinänsä porvarillista ja tsaristista sekoitusta, minkä voittamiseen viidessä vuodessa, kun on puuttunut muiden maiden apua ja etusijalla ovat olleet sota-, „hommat” ja taistelu nälänhätää vastaan, ei ole ollut mitään mahdollisuutta.

Näin ollen on hyvin luonnollista, että „vapaus erota liitosta”, millä me itseämme puolustelemme, osoittautuu pelkäksi paperipalaseksi, joka ei pysty suojelemaan Venäjän valtakunnan ei-venäläisiä siltä, että heidän päällensä karkaa se tosi venäläinen, isovenäläinen shovinisti, oikeastaan roisto ja väkivallantekijä, jollainen on tyypillinen venäläinen byrokraatti. Epäilemätöntä on, että neuvostolaisten ja neuvostolaistettujen työläisten mitätön prosenttimäärä hukkuu tuohon shovinistisen isovenäläisen roska- väen mereen kuin kärpänen maitoon.

Tämän toimenpiteen puolustukseksi sanotaan, että kansankomissariaatit, jotka koskevat välittömästi kansallisu- luonnetta, kansallista valistusta, on erotettu erikseen. Mutta tämän yhteydessä herää kysymys, voidaanko nuo kansankomissariaatit erottaa erikseen täydellisesti, ja toinen kysymys, olemmeko riittävän huolellisesti ryhtyneet toimenpiteisiin, jotta ei-venäläiset olisivat todella suojattuja tosi venäläiseltä derzhimordalta *. Luulen, ettemme ole sellaisiin toimenpiteisiin ryhtyneet, vaikka olisimme voineet ja olisi pitänyt ryhtyä.

Arvelen, että siinä on esittänyt kohtalokasta osaa Stalinin häतिकöiminen ja viehättyminen hallinnolliseen määräilyyn sekä hänen katkeruutensa surullisen kuuluisaa „socialinationalismia” kohtaan. Katkeruus yleensä esittää politiikassa tavallisesti pahinta osaa.

Pelkään myös, että tov. Dzierżyński, joka kävi Kaukasiassa tutkimassa noiden „socialinationalistien” „rikos”- juttua, kunnostautui tässä niin ikään vain tosi venäläisen mielialansa puolesta (tunnettua on, että venäläistyneet ei-

* Derzhimorda — raa'asti ja poliisimaisesti käyttäytyvä henkilö. Nimitys johtuu Gogolin „Revisori” näytelmän erään henkilötyypin, poliisi Derzhimordan, nimestä. Suom.

venäläiset ovat mieleltään aina ylettömän tosi venäläisiä) ja että koko hänen komissionsa tasapuolisuutta luonnehtii riittävästi Ordzhonikidzen „käsiksikäynti”. Olen sitä mieltä, ettei mikään provokaatio, ei edes mikään loukkaus voi olla tuon venäläishenkisen käsiksikäynnin puolustuksena ja että tov. Dzierżyński on auttamattomasti syyllistynyt siihen, että suhtautui tuohon käsiksikäyntiin kevytmielisesti.

Ordzhonikidze oli esivalta kaikkiin muihin kansalaisiin nähden Kaukasiassa. Ordzhonikidzella ei ollut oikeutta siihen ärtyneisyyteen, johon hän ja Dzierżyński vetosivat. Ordzhonikidze oli päinvastoin velvollinen osoittamaan käyttäytymisessään sellaista mielenmalttia, jollaista ei voida vaatia yhdeltäkään tavalliselta kansalaiselta, saattikka sitten „poliittisesta” rikoksesta syytetyltä. Ja itse asiassahan sosialinationalistit olivat kansalaisia, joita syytettiin poliittisesta rikoksesta, ja tämän syytöksen kaikkien asianhaarojen perusteella se saatettiinkin määritellä vain sellaiseksi.

Tässä yhteydessä herää jo tärkeä periaatteellinen kysymys: mitä ymmärretään internationalismilla? *

Lenin

30. XII. 1922.

Kirjoittanut muistiin M. V.

Muistiinpanojen jatkoa.
Joulukuun 31 pnä 1922.

KANSALLISUUKSIA ELI „AUTONOMISOINTIA”
KOSKEVASTA KYSYMYKSESTÄ

(Jatkoa)

Kansallisuuskysymystä käsittelevissä teoksissani olen jo kirjoittanut, että nationalismikysymystä ei sovi millään muotoa asettaa yleensä abstraktisesti. On tehtävä ero sortavan kansakunnan nationalismin ja sorretun kansakunnan nationalismin, suuren kansakunnan nationalismin ja pienen kansakunnan nationalismin välillä.

* Edelleen pikakirjoitteesta on pyyhitty pois seuraava teksti: „Luulen, että toverimme eivät ole perehtyneet kyllin hyvin tähän tärkeään periaatteelliseen kysymykseen.” *Toim.*

Jälkimmäisen nationalismin suhteen me suuren kansakunnan jäsenet olemme historiallisessa käytännössä melkein aina osoittautuneet syyllisiksi loputtoman lukuisiin väkivallantekoihin, ja enemmänkin — suoritamme huomattamamme loputtoman paljon väkivaltaisia ja loukkaavia tekoja,— riittää kun muistaa, mitä olen sanonut Volgan muistelmissani siitä, kuinka meillä hyljeksitään ei-venäläisiä, kuinka puolalaista ei nimitetä muuksi kuin „poljatshishkaksi”, kuinka tataaria pilkataan nimityksellä „knjaz”, ukrainalaista — „hohol”, gruusialaista ja muita kaukasialaisia vieraskansalaisia — „kapkazski tshelovek”.

Sen vuoksi sortavan eli niin sanotun „suuren” kansakunnan (vaikka se on suuri vain väkivallantekojensa puolesta, suuri vain derzhimordan tavalla) internationalismi ei saa olla ainoastaan kansakuntien muodollisen tasa-arvoisuuden noudattamista, vaan myös sellaista epätasa-arvoisuutta, jolla sortava kansakunta, suuri kansakunta, hyvittää puolestaan sen epätasa-arvoisuuden, mikä tosiasiassa muodostuu elämässä. Se, joka ei ole ymmärtänyt tätä, ei ole ymmärtänyt tosi proletaarista suhtautumista kansallisuuskysymykseen ja pitää itse asiassa kiinni pikkuporvarillisesta näkökannasta eikä sen vuoksi voi olla luisumatta jatkuvasti porvarilliselle näkökannalle.

Mikä on tärkeää proletaarille? Proletaarille ei ole ainoastaan tärkeää, vaan oleellisen välttämätöntä, että hänellä on ei-venäläisten taattu maksimaalinen luottamus proletaarissa luokkataistelussa. Mitä se vaatii? Se ei vaadi ainoastaan muodollista tasa-arvoisuutta. Se vaatii, että hyvitetään tavalla tai toisella omalla käyttäytymisellä ei-venäläistä kohtaan ja hänelle tehtävillä myönnytyksillä se epäluottamus, se epäluuloisuus, ne loukkaukset, joita „suurvaltalaisen” kansakunnan hallitus on häneen menneinä aikoina kohdistanut.

Arvelen, että bolshevikeille, kommunisteille tätä ei tarvitse pitemmälti ja yksityiskohtaisesti selittää. Ja ajattelen, että tässä tapauksessa, Gruusian kansakunnan suhteen, meillä on tyypillinen esimerkki siitä, miten tosi proletaarinen suhtautuminen asiaan vaatii meiltä mitä suurinta varovaisuutta, huomaavaisuutta ja myöntyväisyyttä. Se gruusialainen, joka suhtautuu ylenkatseellisesti asian tähän puoleen ja heittelee ylenkatseellisesti syytöksiä „sosialinationalismista” (samalla kun hän itse on paitsi

tos ja aito „sosialinationalisti” myös raaka isovenäläinen derzhimorda), se gruusialainen rikkoo oikeastaan proletaarisen luokkasolidarisuuden intressejä vastaan, sillä mikään ei pidätä proletaarisen luokkasolidarisuuden kehittymistä ja lujittumista yhtä suuresti kuin kansallinen epäoikeudenmukaisuus, eivätkä „loukatut” kansalliset ainekset suhtaudu mihinkään niin herkkätuntoisesti kuin tasa-arvoisuuteen ja tuon tasa-arvoisuuden loukkaamiseen, siihen, että tuota tasa-arvoisuutta loukkaavat omat proletaaritoverit, vaikkapa vain huolimattomuudessaan, vaikkapa vain leikillään. Juuri tämän vuoksi on tässä tapauksessa parempi liiallinen kuin riittämätön myöntöväisyys ja leppeys vähemmistökansallisuuksia kohtaan. Juuri tämän vuoksi tässä tapauksessa proletaarisen solidarisuuden ja siis myös proletariaatin luokkataistelun perusetu vaatii, ettemme koskaan suhtautuisi kansallisuuskysymyksen muodollisesti, vaan ottaisimme aina huomioon välttämättömän eron sorretun (tai pienen) kansakunnan proletarin suhtautumisessa sortavaan (tai suureen) kansakuntaan.

Lenin

Kirjoittanut muistiin M. V.
31. XII. 1922.

Muistiinpanojen jatkoa.
Joulukuun 31 pnä 1922.

Mihin käytännöllisiin toimenpiteisiin pitäisi muodostuneessa tilanteessa ryhtyä?

Ensiksi, täytyy säilyttää sosialististen tasavaltojen liitto ja lujittaa sitä; tämän toimenpiteen suhteen ei voi olla epäilyksiä. Se on tarpeen meille samoin kuin se on tarpeen maailman kommunistiselle proletariaatille taistelussa maailman porvaristoa vastaan ja puolustauduttaessa sen vehkeilyiltä.

Toiseksi, sosialististen tasavaltojen liitto täytyy säilyttää diplomaattisen koneiston osalta. Tämä koneisto on muuten poikkeuksellinen meidän valtiokoneistossamme. Siihen emme ole päästäneet yhtäkään vaikutusvaltaista henkilöä

vanhasta tsaristisesta koneistosta. Sen vähänkin auktoriteettinen koneisto on muodostettu kokonaan kommunisteista. Siksi tämä koneisto on jo hankkinut itselleen (se voidaan varmasti sanoa) koetellun kommunistisen koneiston nimen, koneiston, joka on verrattomasti suuremmassa määrässä puhdistettu vanhasta tsaristisesta, porvarillisesta ja pikkuporvarillisesta virkakunnasta kuin se, johon meidän on pakko tyytyä muissa kansankomissariaateissa.

Kolmanneksi, тов. Ordzhonikidzea pitää rangaista esimerkiksi kelpaavalla tavalla (puhun tästä sitäkin suuremmalla mielipahalla, kun kuulun itse hänen ystäviensä joukkoon ja olen työskennellyt hänen kanssaan ulkomailla maanpaossa), ja niin ikään on suoritettava Dzierżyńskin komission kaiken aineiston tutkiminen loppuun saakka tai tutkittava se uudelleen siinä tarkoituksessa, että oikaistaan ne lukuisat virheellisyydet ja puolueelliset päätelmät, joita siinä epäilemättä on. Poliittisesti vastuunalaisiksi koko tuosta todella isovenäläis-nationalistisesta kampanjasta täytyy tietysti katsoa Stalin ja Dzierżyński.

Neljänneksi, on annettava mitä tiukimmat ohjeet kansallisen kielen käyttämisestä liittoomme kuuluuissa toiskansallisissa tasavalloissa ja valvottava erittäin tarkasti niiden ohjeiden noudattamista. Epäilemätöntä on, että rautatielaitoksen yhtenäisyyden varjolla, valtion rahalaitoksen yhtenäisyyden varjolla j.n.e. meillä tulee nykyisen hallintokoneiston aikana olemaan paljon puhtaasti venäläistä laatua olevia väärinkäytöksiä. Taistelu noita väärinkäytöksiä vastaan vaatii erikoista neuvokkuutta niiltä, jotka tällaiseen taisteluun ryhtyvät, puhumattakaan siitä, että heidän on oltava erikoisen vilpittömiä. Siinä tarvitaan seikka-peräistä säännöstöä, jonka vain kyseisessä tasavallassa asuvat kansalliset ainekset voivat laatia jossain määrin menestyksellisesti. Ja tässä ei pidä missään tapauksessa kieltäytyä kivenkovaan etukäteen sellaisesta mahdollisuudesta, että kaiken tämän työn tuloksena palataan Neuvostojen seuraavassa edustajakokouksessa takaisin entiseen, t.s. säilytetään sosialististen neuvostotasavaltojen liitto vain sota-asiain ja diplomatian alalla, mutta kaikilla muilla aloilla palataan eri kansankomissariaattien täydelliseen itsenäisyyteen.

Täytyy ottaa huomioon, että kansankomissariaattien jaottuminen ja epäyhdenmukaisuus niiden sekä toisaalta Mos-

kovan ja muiden keskusten toiminnassa voidaan riittävästi paralysoida puolueen arvovallalla, jos sitä edes jossain määrin käytetään kyllin harkitsevasti ja puolueettomasti; se vahinko, mikä voi koitua valtiollemme siitä, ettei kansallisia hallintokoneistoja ole yhdistetty venäläiseen hallintokoneistoon, on verrattomasti pienempi, äärettömästi pienempi sitä vahinkoa, mikä siitä koituu paitsi meille myös koko Internationalelle, Aasian kansojen sadoille miljoonille, Aasian, joka on astuva historian etunäyttämölle lähitulevaisuudessa meitä seuraten. Olisi anteeksiantamatonta opportunistia, jos me juuri ennen tätä Idän esiinastumista ja juuri kun se on heräämässä horjuttaisimme arvovaltaamme sen silmissä olemalla vaikkapa vähänkin töykeitä ja epäoikeudenmukaisia omia vähemmistökansallisuuksiamme kohtaan. Toista on välttämättömyys liittyä yhteen Lännen imperialisteja vastaan, jotka puolustavat kapitalistista maailmaa. Siinä ei voi olla epäilyjä, ja minun on turhaa puhua siitä, että hyväksyn ehdottomasti sellaiset toimenpiteet. Toista on, kun itse satumme, vaikkapa vain pikkuseikoissa, suhtautumaan imperialistisesti sorrettuihin kansallisuuksiin saattaen siten huonoon huutoon koko periaatteellisen vilpittömyytemme, koko periaatteellisen imperialisminvastaisen taistelukantamme. Ja huominen päivä tulee maailman historiassa olemaan nimenomaan sellainen päivä, jolloin imperialismin sortamat ja heräämässä olevat kansat heräävät lopullisesti ja jolloin alkaa niiden ratkaiseva, pitkäaikainen ja voimia kysyvä vapaustaistelu.

Lenin

31. XII. 1922.

Kirjoittanut muistiin M. V.

HUOMAUTUKSIA

¹ V. I. Leninin kirje on lausunto J. M. Steklovin hänelle lähettämästä D. B. Rjazanovin kirjoituksesta „Замечания на программу 'Рабочего Дела' ” („Huomautuksia 'Rabotsheje Delon' ohjelmasta”). Myöhemmin kirjoitus julkaistiin aikakauslehti „Zarjan” („Sarastuksen”) 1. numerossa huhtikuussa 1901.

„Rabotsheje Delon” ohjelma („Toimitukselta”) julkaistiin aikakauslehti „Rabotsheje Delon” 1. numerossa huhtikuussa 1899, ja samana vuotena se julkaistiin erillisenä vedoksena otsikoin „Программа периодического органа Союза русских социал-демократов 'Рабочее Дело' ” („Venäläisten sosialidemokraattien liiton aikakauslehden 'Rabotsheje Delon' ohjelma”).

„Rabotsheje Delo” („Työväen Asia”) — „ekonomistien” aikakauslehti, „Venäläisten sosialidemokraattien ulkomaisen liiton” äänenkannattaja, jota julkaistiin Genevessä huhtikuusta 1899 helmikuuhun 1902 B. N. Kritshevskin, A. S. Martynovin ja V. P. Ivanshinin toimittamana.

„Rabotshejedelolaisten” katsomuksia on arvosteltu Leninin kirjassa „Mitä on tehtävä?” (ks. Teokset, 5. osa, ss. 337—523).— 1.

² V. I. Leninin huomautusten tämä 2. kohta sisältää Rjazanovin kirjoituksen plussien (++) , myönteisten puolien, konseptiluettelon.— 1.

³ Hra Grishinin „miekkoset” — Plehanovin sanonta, jota hän käytti jälkikirjoituksessa julkaisuunsa „Из записной книжки социал-демократа”, листок первый, Женева, 1900, стр. 6 („Sosialidemokraatin muistiinpanovihkosta”, ensimmäinen lehtinen, Geneve, 1900, s. 6).

Grishin — puoluenimi, jota käytti Z. Kopelzon, Bundin edustaja ulkomailla, „Venäläisten sosialidemokraattien ulkomaisen liiton” toimihenkilö.— 1.

⁴ V. I. Leninin käsikirjoituksessa on osa tekstistä — sanoista „Tarpeeton — tuiki teoreettisesta näkökulmasta katsottuna tarpeeton” sanoihin „Ja sitten yksityisluontoisempia huomautuksia” — vedetty myöhemmin kynällä yli.— 2.

- ⁶ „Программа социал-демократической группы 'Освобождение труда' ” („Sosialidemokraattisen Työn vapautus” ryhmän ohjelma”) oli Plehanovin kirjoittama ja se julkaistiin Genevessä v. 1884 (Lenin on erehdyksessä kirjoittanut väärän vuosiluvun).
Lenin tarkoittaa tuon ohjelman viimeistä loppukappaletta, joka oli „Venäjän sosialidemokraattien ohjelman toisessa luonnoksessa” (vuoden 1888 laitos) muokattu erikoiseksi huomautukseksi luonnoksen loppuun.— 3.
- ⁶ K. Marx. „Der achtzehnte Brumaire des Louis Bonaparte” („Louis Bonaparten brumairekuun kahdeksastoista”) — ks. K. Marx ja F. Engels, Valitut teokset kahdessa osassa, I osa, Petroskoi 1958, ss. 197—289).— 3.
- ⁷ Bellerive — paikkakunta muutaman kilometrin päässä Genevestä. Vuoden 1900 elokuun alussa Bellerive’issä pidettiin neuvottelu, jossa käsiteltiin „Iskran” („Kipinän”) ja „Zarjan” („Sarastuksen”) ohjelmaa. Neuvotteluun osallistuivat V. I. Lenin, G. V. Plehanov, A. N. Potresov, N. E. Bauman, V. I. Zaslutsh ja J. M. Steklöv.— 3.
- ⁸ Kirjeensaajaa ei ole saatu selville.— 4.
- ⁹ „Vallankumouksellinen 'Sotsial-Demokrat' ('Sosialidemokraatti') järjestö” syntyi toukokuussa 1900 „Venäläisten sosialidemokraattien ulkomaisen liiton” hajottua II edustajakokouksessaan (huhtikuussa 1900 Genevessä). Järjestö julkaisi muutamia kirjasia. Loka-kuussa 1901 se liittyi yhdessä „Iskran” („Kipinän”) — „Zarjan” („Sarastuksen”) ulkomaisen osaston kanssa silloin perustettuun „Venäjän vallankumouksellisen sosialidemokratian ulkomaiseen liigaan”.— 4.
- ¹⁰ Puhe on ensimmäisen yleisvenäläisen illegaalisen marxilaisen „Iskra” („Kipinä”) lehden ja marxilaisen tieteellis-poliittisen „Zarja” („Sarastus”) aikakauslehden perustamisesta.— 4.
- ¹¹ Kirjallisuusryhmä, johon kuuluivat V. I. Lenin, L. Martov ja A. N. Potresov, perustettiin vuoden 1900 alussa Leninin aloitteesta hänen palattuaan karkotuspaikasta. Kirjallisuusryhmän perustehtävinä ja toimintasuunnitelman päämääränä oli perustaa yleisvenäläinen poliittinen sanomalehti liittämällä sen ympärille parhaimmat sosialidemokraattiset voimat.— 4.
- ¹² „Venäläisten sosialidemokraattien ulkomainen liitto” perustettiin Genevessä v. 1894 „Työn vapautus” ryhmän aloitteesta. Sillä oli oma kirjapainonsa, jossa se painoi vallankumouksellista kirjallisuutta, se julkaisi „Rabotnik” („Työmies”) aikakauslehteä. Alussa „Työn vapautus” ryhmä johti „Liittoa” ja toimitti sen julkaisuja. Myöhemmin „Liitossa” pääsivät voitolle opportunistiset ainekset („nuoret”— „ekonomistit”). „Liiton” ensimmäisessä edustajakokouksessa marraskuussa 1898 „Työn vapautus” ryhmä kieltäytyi toimittamasta sen julkaisuja. Lopullinen välien rikkoutuminen ja „Työn vapautus” ryhmän eroaminen „Liitosta” tapahtui „Liiton” toisessa edustajakokouksessa huhtikuussa 1900, jolloin „Työn vapautus” ryhmä ja

sen kannattajat poistuivat edustajakokouksesta ja perustivat itsenäisen „Sotsial-Demokrat” („Sosialidemokraatti”) järjestön.— 4.

¹³ Lenin tarkoittaa A. I. Jelizarovaa.— 6.

¹⁴ „*Family Pictures*” („Perhekuvia”) — aikakauslehti, jonka sisällä lähetettiin kirjeitä tai kirjoituksia „Iskraa” („Kipinää”) varten.— 6.

¹⁵ „*Die Neue Zeit*” („Uusi Aika”) — Saksan sosialidemokraattien aikakauslehti; ilmestyi Stuttgartissa vuodesta 1883 vuoteen 1923. Vuosina 1885—1895 „*Die Neue Zeit*issa” julkaistiin eräitä F. Engelsin kirjoituksia. Engels antoi usein ohjeita aikakauslehden toimitukselle ja arvosteli sitä ankarasti marxilaisuudesta poikkeamisten takia. 1890-luvun puolivälistä lähtien, F. Engelsin kuoleman jälkeen, lehti julkaisi säännöllisesti revisionistien kirjoituksia. Imperialistisen maailmansodan vuosina (1914—1918) lehti oli keskustalaisella, kautskylaisella kannalla ja tuki sosialishoviniteja.— 6.

¹⁶ Luonnoksen toimituksen julkilausumaksi „Iskra” („Kipinä”) lehden ilmestymisestä laati V. I. Lenin ja hän luki sen Pihkovan neuvottelussa (V. I. Lenin, L. Martov, A. N. Potresov, S. I. Radtshenko), joka pidettiin „legaalistien marxilaisten” (P. B. Struve, M. I. Tugan-Baranovski) kanssa vuoden 1900 maalisi- ja huhtikuun vaihteessa (ks. Teokset, 4. osa, ss. 301—311). Matkustettuaan ulkomaille ja neuvoteltuaan elokuussa 1900 „Työn vapautus” ryhmän jäsenten (G. V. Plehanov, P. B. Axelrod ja V. I. Zaslitsch) kanssa Lenin muokkasi sitten uudelleen tämän luonnoksen. Lokakuun alkupuoliskolla julkilausuma painettiin erillisenä lehtisenä otsikoin: „Iskra’. Venäjän sosialidemokraattinen työväenpuolue. Toimituskunnalta” (ks. samaa osaa, ss. 333—338).

Toisin kuin alun perin kirjoitetussa julkilausuman luonnoksessa, jossa esitettiin samanaikaisesti molempien äänenkannattajien — sanomalehden ja aikakauslehden — ohjelma, „Iskran” toimituksen julkaisemassa julkilausumassa puhuttiin vain „Iskra” lehdestä. Aikakauslehti „Zarjan” („Sarastuksen”) tehtävistä päätettiin kirjoittaa erikseen, aikakauslehden ensimmäisessä numerossa. Asian salaamiseksi päätettiin olla levittämättä julkilausumaa ulkomailta ennen kuin se oli saatu kuljetetuksi Venäjälle.— 6.

¹⁷ Tarkoitetaan marxilaista tieteellis-poliittista „Zarja” („Sarastus”) aikakauslehteä, jota „Iskran” („Kipinän”) toimitus julkaisi Stuttgartissa vuosina 1901—1902. „Zarjassa” julkaistiin seuraavat Leninin kirjoitukset: „Satunnaisia kirjoitelmia”, „Zemstvon vainoojat ja liberaalismin Hannibalit”, ensimmäiset neljä lukua teoksesta „Agraarikysymys ja Marxin arvostelijat” (otsikkona „Herrat arvostelijat agraarikysymyksessä”), „Katsaus maan sisäisiin asioihin” ja „Venäjän sosialidemokratian agraariohjelma”. „Zarjaa” ilmestyi kaikkiaan neljä numeroa — kolme vihkoa: 1. numero ilmestyi huhtikuussa 1901 (tosiasiallisesti 1. numero ilmestyi maaliskuun 23 p:nä uutja lukua), 2.—3. numero — joulukuussa 1901 ja 4. numero — elokuussa 1902.

Dietz — saksalainen sosialidemokraattinen kustantaja, jonka kirjapainossa Stuttgartissa painettiin „Zarjaa”.— 6.

- ¹⁸ Puhe on „Zarjan” („Sarastuksen”) niin sanotusta vastaavasta toimittajasta, joka Saksan painolainsäädännön mukaan piti ehdottomasti olla.— 6.
- ¹⁹ Puhe on P. B. Axelrodin artikkelista „*Wilhelm Liebknecht*”, joka julkaistiin „*Iskran*” („*Kipinän*”) I. numerossa joulukuussa 1900, tuon Saksan demokraattisen ja työväenliikkeen huomattavan toimihenkilön, Saksan sosialidemokraattisen puolueen erään perustajan ja johtajan kuoleman johdosta (hän kuoli elokuun 7 p:nä 1900). Tämän „*Iskrassa*” julkaistun pienen artikkelin lisäksi Axelrod valmisteli vielä laajempaa artikkelia Liebknechtistä aikakauslehti „*Zarjaa*” („*Sarastusta*”) varten. Artikkelit ei „*Zarjassa*” ilmestynyt.— 6.
- ²⁰ *Zagorskaja* (I. G. Smidovitsh-Lehmann) toimi „*Iskran*” („*Kipinän*”) virkaatekevänä toimitussihteerinä siihen saakka, kunnes N. K. Krupskaja saapui huhtikuussa 1901; sittemmin työskenteli Venäjällä; v. 1902 hänet vangittiin Kremenshugissa; tammikuussa 1903 karkasi Kievin santarmihallinnosta. Myöhemmin *Zagorskaja*-*Smidovitshista* tuli menshevikki.— 8.
- ²¹ „*Pariisilaiset*” (D. B. Rjazanov, J. M. Steklov, E. L. Gurevitsh) — ulkomaisen „*Borba*” („*Taistelu*”) kirjallisuusryhmän edustajia. V. I. Lenin nimittää heitä „*pariisilaisiksi*” heidän silloisen olinpaikkansa mukaan.
- „*Touhuaminen*” *pariisilaisten kanssa*, josta P. B. Axelrod vihjaili kirjeessään V. I. Leninille, tarkoitti nähtävästi vaikeuksia neuvotteluissa heidän kanssaan heidän saamiseksi „*Iskran*” („*Kipinän*”) vakinaisiksi avustajiksi, sillä he vaativat oikeutta osallistua toimittukseen (ks. tätä osaa, ss. 39—40, 41—42).— 8.
- ²² Kirjusen „*Toukokuun päivät Harkovissa*” laati VSDTP:n Harkovin komitea ja „*Iskra*” („*Kipinä*”) julkaisi sen tammikuussa 1901; siinä kuvattiin Harkovin työläisten ensimmäistä, vuoden 1900 toukokuun 1 päivänä ollutta joukkomielenosoitusta; ilmestyi ulkomailta V. I. Leninin alkulausein (ks. Teokset, 4. osa, ss. 339—348).— 8.
- ²³ P. B. Axelrodin neuvo V. I. Leninille kirjeessä lokakuun 15 p:nä 1900 koski Venäjältä saatujen kirjeiden muokkaamista „*Iskrassa*” („*Kipinässä*”) julkaistavaksi. Hän kehotti käyttämään muutamia kirjoituksia muun aineiston ohella maan sisäisiin asioihin tehtäviä katsauksia ja pääkirjoituksia kirjoitettaessa. Ks. Ленинский сборник III, стр. 66 (III Lenin-kokoelma, s. 66).— 8.
- ²⁴ Tarkoitetaan A. N. Potresovia.— 8.
- ²⁵ Poliisia kiinnosti kovin V. I. Leninin oleskelupaikka ja yleensäkin koko ryhmä, joka myöhemmin muodosti „*Iskran*” („*Kipinän*”) toimituksen. Katsauksessa santarmiston kuulusteluihin vuodelta 1901 sanottiin suoraan Leninin asuvan Münchenissä ja työskentelevän „*Iskrassa*”. Poliisi tiesi myös Potresovin oleskelevan Münchenissä.

Niissä oloissa Potresovin Venäjän-matkan tekeminen, josta kirjeessä puhutaan, oli uskallettua.— 9.

²⁶ Puhe on „Iskran” („Kipinä”) ja „Zarjan” („Sarastuksen”) painamisen viipymisestä.— 9.

²⁷ „Pietarin ryhmä” — „Rabotsheje Znamja” („Työväen Lippu”) ryhmä muodostui vuoden 1897 jälkipuoliskolla.

Ryhmä asennoitui jyrkän kielteisesti „ekonomismia” vastaan, asetti toimintansa päämääräksi poliittisen propagandan harjoittamisen työläisten keskuudessa. Julkaisi „Rabotsheje Znamja” („Työväen Lippu”) lehteä (ilmestyi kolme numeroa), painatti muutamia kirjasia ja julistuksia. Ryhmän toimihenkilöitä olivat S. V. Andropov, V. P. Nogin, M. B. Smirnov y.m. Poliisivainojen seurauksena ryhmä hajosi vuoteen 1900 mennessä. Muutamat sen jäsenet jäivät Venäjälle ja jatkoivat työntekoa, osa heistä muutti ulkomaille ja jatkoi siellä julkaisutoimintaansa. Tammikuussa 1901 „Rabotsheje Znamjan” Pietarin ryhmä sulautui yhteen „Sotsialist” („Sosialisti”) ryhmän kanssa, mutta Venäjällä olleet yhdistyneen ryhmän toimihenkilöt vangittiin tammi—huhtikuun aikana. Suurin osa „Rabotsheje Znamjan” Pietarin ryhmän jäsenistä siirtyi „Iskra” („Kipinä”) järjestöön.

Ylempänä mainittu „läheinen ystävänne” on S. V. Andropov, sosialidemokraatti, eräs „Rabotsheje Znamja” ryhmän aktiivinen työntekijä, sittemmin iskralainen, eräs „Iskran” ensimmäisistä asiamiehistä.— 13.

²⁸ „Erikoisyyt” olivat laatuaan puhtaasti varovaisuussyitä. Dietz, jonka kirjapainossa Stuttgartissa aikakauslehti „Zarjaa” („Sarastusta”) painettiin, pelkäsi poliisin tarrautuvan asiaan, jos olisi käynyt ilmi aikakauslehden yhteys illegaaliseen „Iskra” („Kipinä”) lehteen; kirjapaino, jossa „Iskra” lehteä painettiin, sijaitisi silloin Leipzigiässä.— 13.

²⁹ „Pietarin työväenjärjestö” — „ekonomistien” järjestö; syntyi kesällä 1900. Julistuksessaan „К рабочим всех фабрик и заводов” („Kaikkien tehtaiden ja työpajojen työläisille”), joka julkaistiin ekonomistisen „Rabotshaja Mysl” („Työväen Ajatus”) lehden 9. numerossa syyskuussa 1900, se kehotti työläisiä järjestämään kerhoja taisteluelohjelmansa laatimiseksi ja keskinäisavun antamiseksi toisilleen. Marraskuussa 1900 Työväenjärjestö sulautui yhteen Pietarin „Taisitteluliiton työväenluokan vapauttamiseksi” kanssa; laadittiin tämän yhdistyneen järjestön ohjelma ja säännöt, jotka julkaistiin „Rabotshaja Mysl” lehden 11. numerossa huhtikuussa 1901.

Sen jälkeen kun iskralainen suunta oli päässyt voitolle Pietarin komiteassa ja kun tämä oli tunnustanut „Iskra” („Kipinä”) lehden ja „Zarja” („Sarastus”) aikakauslehden Venäjän sosialidemokraattien johtaviksi äänenkannattajiksi, se osa Pietarin järjestöstä, joka oli „ekonomismin” kannattajain vaikutuksen ja johdon alaisena, lohkesi syyskuussa 1902 pois Pietarin komiteasta ja järjestäytyi uudelleen itsenäiseksi järjestöksi nimeltään „Työväenjärjestön komitea”, joka vasta vuoden 1904 alussa, puolueen II edustajakokouksen jälkeen, sulautui yhteiseen puoluejärjestöön.— 14.

- ³⁰ „Nakanune” („Aattona”) — suuntaukseltaan narodnikkilainen aikakauslehti; ilmestyi venäjän kielellä Lontoossa tammikuusta 1899 helmikuuhun 1902. Sitä ilmestyi 37 numeroa. Aikakauslehti kokosi ympärilleen erilaisten pikkuporvarillisten puolueiden edustajia.— 15.
- ³¹ Puhe on P. B. Axelrodin artikkelista „Wilhelm Liebknecht”.— 17.
- ³² Puhe on L. Martovin artikkelista „Новые друзья русского пролетариата” („Venäjän proletariaatin uusia ystäviä”), joka julkaistiin „Iskra” („Kipinä”) lehden I. numerossa joulukuussa 1900.— 17.
- ³³ Tarkoitetaan ulkomaista „Borba” („Taistelu”) kirjallisuusryhmää, joka lukeutui VSDTP:seen; syntyi kesällä 1900 Pariisissa, itsenäiseksi ryhmäksi muodostui v. 1901, „yhdistävän” edustajakokouksen jälkeen. Ryhmä vääristeli marxilaista vallankumousteoriaa, kiisti „Iskran” („Kipinän”) vallankumouksellisen taktiikan, suhtautui vihamielisesti puolueen rakenteen leniniläisiin järjestöperiaatteisiin. Sosialidemokraattista katsantokannoista ja taktiikasta poikkeamisen, desorganisatorisen toiminnan ja Venäjän sosialidemokraattisiin järjestöihin yhteyden puuttumisen vuoksi ryhmää ei laskettu puolueen II edustajakokoukseen. VSDTP:n II edustajakokouksen päätöksellä „Borba” ryhmä laskettiin hajalle.— 17.
- ³⁴ Tarkoitetaan L. Martovia.— 18.
- ³⁵ Aikana, jolloin valmisteltiin „Iskran” („Kipinän”) julkaisemista, toisaalta V. I. Leninin ja A. N. Potresovin ja toisaalta G. V. Plehanovin ja P. B. Axelrodin välillä syntyi erimielisyyksiä „Iskran” julkaisemispaikkaa koskevasta kysymyksestä. Plehanov ja Axelrod vastustivat „Iskran” julkaisemista Saksassa, he halusivat, että lehti ilmestyisi Sveitsissä heidän välittömällä johdollaan. Lenin ja Potresov olivat toista mieltä. Corsier'ssa (Geneven lähetyvillä) elokuussa 1900 „Työn vapautus” ryhmän jäsenten kanssa käydyn neuvottelun jälkeen Leninille ja Potresoville kävi selväksi, että asian edut vaativat järjestämään molempien äänenkannattajien julkaisemisen Saksassa. Luonteeltaan periaatteellisten erimielisyyksien ydinsisällön V. I. Lenin esitti teoksessaan „Kuinka 'Iskra' oli vähällä sammua?” (ks. Teokset, 4. osa, ss. 315—331). Lenin ja Potresov veivät tahtonsa läpi, ja „Iskraa” alettiin julkaista Saksassa — ensin Leipzigissä ja sittemmin Münchenissä. Aikakauslehti „Zarjaa” („Sarastusta”) painettiin julkisesti Stuttgartissa.— 18.
- ³⁶ Kysymyksessä on „Iskran” („Kipinän”) julkaisuilmoitusten lähettäminen Amerikan sosialistiseuralle. Seuran sihteerinä toimi S. Ingermann, joka oli 1880-luvun puolivälistä saakka „Työn vapautus” ryhmän jäsen; 1880-luvun lopulla hän lähti maanpakoon Amerikkaan, jossa oli pitemmän aikaa „Työn vapautus” ryhmän kannattajien johdossa ja lähetti sieltä varoja Ryhmän ja sittemmin „Iskran” julkaisu toiminnan tukemiseksi; vuoden 1903 jälkeen hänestä tuli menshevikki.— 19.
- ³⁷ Puttmanin (A. N. Potresovin salanimi) artikkeli „Что случилось?” („Mitä on tapahtunut?”) ja Byvalyin (Bogutsharskin (V. J. Jakovle-

- vin) salanimi) artikkeli „*О старом и новом*” („Vanhasta ja uudesta”), joista tässä kirjeessä on puhe, julkaistiin aikakauslehti „Zarjan” („Sarastuksen”) 1. numerossa huhtikuussa 1901.— 20.
- ³⁸ D. Koltsovin (B. A. Ginsburgin) artikkelia Pariisin kansainvälisestä kongressista ei aikakauslehti „Zarjassa” („Sarastuksessa”) julkaistu.— 20.
- ³⁹ V. I. Lenin tarkoittaa tässä G. V. Plehanovin avointa kirjettä „Несколько слов о последнем Парижском Международном Социалистическом конгрессе” („Muutama sana viimeksi pidetystä Pariisin kansainvälisestä sosialistikongressista”), joka julkaistiin aikakauslehti „Zarjan” („Sarastuksen”) 1. numerossa huhtikuussa 1901.— 20.
- ⁴⁰ *Baharev* — V. P. Mahnovetsin salanimi. Puhe on hänen kirjasestaan „Как держать себя на допросах”, Женева, 1900 („Miten kuulusteluissa on käyttäydyttävä”, Geneve, 1900), „Venäläisten sosialidemokraattien ulkomaisen liiton” julkaisusta.— 21.
- ⁴¹ Kirjasen nimeä ei ole saatu selville.— 21.
- ⁴² V. I. Zsulitshin kirjoitus dekabristeista ei ilmestynyt. Joulukuun 14 (27) p:nä 1900 G. V. Plehanov piti puheen „Vuoden 1825 joulukuun neljästoista” venäläisten poliittisten emigranttien kokouksessa Genevessä. Puhe julkaistiin aikakauslehti „Zarjan” („Sarastuksen”) 1. numerossa huhtikuussa 1901.— 22.
- ⁴³ Tarkoitetaan G. V. Plehanovin kirjoitusta „*Еще раз социализм и политическая борьба*” („Vielä kerran sosialismi ja poliittinen taistelu”), joka julkaistiin aikakauslehti „Zarjan” („Sarastuksen”) 1. numerossa huhtikuussa 1901.— 22.
- ⁴⁴ Ks. V. I. Lenin. Teokset, 4. osa, ss. 236—266.— 22.
- ⁴⁵ Kirjoitusta „*Мihin он päädytty?*” G. V. Plehanov ei kirjoittanut, sillä hän sisällytti sitä varten suunnittelemansa aiheen kirjoitukseen „*Еще раз социализм и политическая борьба*” („Vielä kerran sosialismi ja poliittinen taistelu”).— 23.
- ⁴⁶ „*Liitto*” — Pietarin „Taisteluliitto työväenluokan vapauttamiseksi”; V. I. Lenin perusti sen syksyllä 1895.— 23.
- ⁴⁷ „Vilnolaisella ekonomismilla” V. I. Lenin tarkoittaa 1890-luvun keskivaiheilla Vilnossa syntynyttä „ekonomistista” suuntausta. Sen johtajana oli A. I. Kremer, joka julkaisi v. 1896 kirjasen „*Об агитации*” („Agitaatiosta”). Myöhemmin syntyneen pietarilaisen suuntauksen johdossa oli Tahtarev y.m.— 24.
- ⁴⁸ Puhe on V. I. Leninin kirjoituksesta „*Лиikkeemme päivänpolttavat tehtävät*”. Se julkaistiin pääkirjoituksena „Iskra” („Kipinä”) lehden 1. numerossa joulukuussa 1900 (ks. Teokset, 4. osa, ss. 349—354).— 25.

- ⁴⁹ „*Asiakirja sulautumisesta yhteen*” — se on „Työväenluokan vapauttamiseksi perustetun pietarilaisen taisteluliiton ohjelma” ja „Työväen liittojärjestön säännöt”. Näissä asiakirjoissa kehitellyt ajatukset otettiin pohjaksi sopimukselle Pietarin „Taisteluliiton työväenluokan vapauttamiseksi” ja Työväenjärjestön yhteen sulautumisesta marraskuussa 1900.— 25.
- ⁵⁰ Aikakauslehti „Zarjan” („Sarastuksen”) ensimmäisen vihkon nimilehden toisella puolella lukee: „Verantwortlich für die Redaktion: K. Fentz in Stuttgart” („Vastaava toimittaja: K. Fentz. Stuttgart”).
- K. Fentz — J. S. Ettinger, sosialidemokraatti, v. 1900 yhtyi „Iskraan” („Kipinään”), „Venäjän vallankumouksellisen sosialidemokratian ulkomaisen liiton” jäsen; siirtyi sittemmin menshevikkien puolelle.— 25.
- ⁵¹ V. I. Lenin käyttää sanontaa „*Kinderpflege-kysymyksessä on tapahtumassa perusteellisia uudistuksia*” kuvaannollisesti. I. G. Smidovitsh-Lehmann otti lasta.— 27.
- ⁵² „Iskran” („Kipinän”) 1. numerossa ei Danevitshin (E. L. Gurevitshin) artikkelia Ranskan asioista ole. Hänen ensimmäinen kirjoituksensa Ranskan asioista „*Письма из Франции. Письмо первое*” („Kirjeitä Ranskasta. Ensimmäinen kirje”) julkaistiin heinäkuussa 1901 „Iskra” lehden 6. numerossa. Aikakauslehti „Zarjassa” („Sarastuksessa”) ei Danevitshin kirjoituksia tästä kysymyksestä ollut.— 27.
- ⁵³ Puhe on illegaalisen kirjallisuuden kuljettamisesta Venäjälle Itämerenmaakuntien kautta. Sen ottivat järjestääkseen siihen aikaan Zürichissä asuneet lätiläisylioppilaat E. Rolau ja E. Skubiks. Niin kuin jälkeen päin selvisi, santarmisto oli perillä tuon kuljetusryhmän toiminnasta, molemmat heidän toimestaan joulukuussa 1900 ja kesäkuussa 1901 järjestetyt „Iskran” („Kipinän”) julkaisujen kuljetuserät takavarikoitiin. „Iskran” kuljetus saatiin järjestetyksi vasta vuoden 1901 puolivälistä alkaen.
- Vähän ajan kuluttua ensimmäisen kuljetusyrityksen epäonnistumisesta E. Rolau, entinen Moskovan yliopiston oppilas, matkusti „Iskran” julkaisujen uuden kuljetuserän mukana Venäjälle järjestääkseen itse asian; kesäkuun 21 pnä 1901 hänet vangittiin ja karkotettiin 6 vuodeksi Itä-Siperiaan. Vuosina 1905—1906 hän työskenteli „Lätinmaan sosialidemokraattisessa liitossa”, sai surmansa Venäjän ensimmäisessä (1905—1907) vallankumouksessa. E. Skubiks jatkoi kuljettamista; v. 1904 hänet haastettiin Venäjän sosialidemokraattien Königsbergin oikeusjutussa vastaamaan illegaalisen kirjallisuuden kuljettamisesta.— 27.
- ⁵⁴ Tarkoitetaan L. I. Axelrodin (Ortodoxin) kirjoitusta „*Почему мы не хотим идти назад?*” („Miksi emme halua kulkea taakseräin?”) (liberaalin, sittemmin taantumuksellisen N. A. Berdjajevin kirjan „*Субъективизм и индивидуализм в общественной философии*”) („Subjektivismi ja individualismi yhteiskunnallisessa filosofiassa”) johdosta), joka julkaistiin aikakauslehti „Zarjan” („Sarastuksen”) 2.—3. numerossa joulukuussa 1901.— 28.

- ⁵⁵ Puhe on I. S. Blumenfeldista, joka oli silloin „Iskran” latojana Leipzigissä.
„Iskran” („Kipinän”) ja „Zarjan” („Sarastuksen”) julkaisemisen valmistelu ulkomailla oli annettu A. N. Potresovin tehtäväksi, joka matkusti siinä tarkoituksessa ulkomaille jo huhtikuussa 1900. Saksan sosialidemokraattien avun turvin onnistuttiin järjestämään „Iskran” latominen — ensin Leipzigissä ja sittemmin Münchenissä Saksan sosialidemokraattisissa kirjapainoissa. „Zarjaa” painettiin julkisesti Stuttgartissa Dietzillä.
Nusperlin nimellä varustettua passia Blumenfeld tarvitsi nähtävästi ilmoittautuakseen viranomaisille Leipzigissä.— 29.
- ⁵⁶ Pariisin kongressia koskevan kirjoituksen kirjoitti H. G. Rakovski. Hänen kirjoituksensa „Международный социалистический конгресс в Париже” („Pariisin kansainvälinen sosialistikongressi”) julkaistiin „Iskra” („Kipinä”) lehden I. numerossa joulukuussa 1900.— 29.
- ⁵⁷ Tarkoitetaan erästä G. V. Plehanovin kirjoitusta, joka julkaistiin aikakauslehti „Zarjan” („Sarastuksen”) I. numerossa huhtikuussa 1901.— 29.
- ⁵⁸ V. I. Lenin kirjoittaa tässä Plehanovin korjausehdotuksista „Iskran” („Kipinän”) I. numeroon tarkoitettuun kirjoitukseen „Kahtiajakautuminen venäläisten sosialidemokraattien ulkomaisessa liitossa” (ks. Teokset, 4. osa, ss. 361—362). Noiden korjausten tekemistä Plehanov vaati 8. joulukuuta 1900 päivätyssä kirjeessään Leninille. Ks. Ленинский сборник III, стр. 116 (III Lenin-kokoelma, s. 116).— 30.
- ⁵⁹ V. I. Lenin tarkoittaa Itävallan asioita koskevaa F. Adlerin kirjoitusta, joka tämän piti kirjoittaa „Iskra” („Kipinä”) lehteä varten. Kirjoitusta ei „Iskrassa” julkaistu.— 31.
- ⁶⁰ V. I. Lenin teki Münchenistä matkan Leipzigiin toimittaakseen lopullisesti „Iskran” („Kipinän”) ensimmäisen numeron ennen sen ilmestymistä.— 33.
- ⁶¹ V. I. Lenin tarkoittaa P. B. Axelrodin artikkelia „Итоги международной социал-демократии” („Kansainvälisen sosialidemokratian yhteenvedot”), joka julkaistiin „Iskran” („Kipinän”) I. ja 2. numerossa joulukuussa 1900 ja helmikuussa 1901.— 33.
- ⁶² Tarkoitetaan G. V. Plehanovin artikkelia „Критика наших критиков. Часть первая. Г-н П. Струве в роли критики Марксовой теории социального развития. Статья первая” („Arvostelijaimme arvostelua. Ensimmäinen osa. Hra P. Struve Marxin yhteiskunnallisen kehityksen teorian arvostelijana. Ensimmäinen artikkeli”); julkaistiin aikakauslehti „Zarjan” („Sarastuksen”) I. numerossa huhtikuussa 1901.— 33.
- ⁶³ V. I. Leninin mainitsema F. Engelsin teos „Revolution und Konterrevolution in Deutschland” („Vallankumous ja vastavallankumous Saksassa”) ilmestyi venäjänkääntynä vuoden 1900 joulukuun

alkupuoliskolla „Rabotsheje Znamjan” („Työväen Lipun”) illeegaalisesti julkaisemana (ks. K. Маркс. Избранные произведения в двух томах, т. II, 1941, стр. 31—126).

Alempana kirjeessä, jossa on puhe kirjасыn kuljettamisesta, tarkoitetaan F. Engelsin saman teoksen „Vallankumous ja vastavallankumous Saksassa” kuljettamista salaa Venäjälle „Iskran” („Kipinän”) toimituksen aloitteesta.— 35.

⁶⁴ Max Menkusista ei ole tietoja; nähtävästi hän oli henkilö, joka osallistui illeegaalisten julkaisujen rajan yli kuljettamiseen.— 35.

⁶⁵ „Iskran” („Kipinän”) ensimmäinen numero, jossa oli päiväys „joulukuun 1900”, oli ladottu ja taitettu joulukuun 24 pnä (u.l.) 1900 (ks. tätä osaa, s. 33); sen painaminen viivästyi ja siksi se ilmestyi myöhemmin.— 35.

⁶⁶ Kautskyn kirja „Bernstein und das Sozialdemokratische Programm. Eine Antikritik” („Bernstein ja sosialidemokraattinen ohjelma. Vasta-arvostelua”) ilmestyi saksaksi v. 1899 Dietzin julkaisemana Stuttgartissa. V. I. Lenin luki tuon kirjan ollessaan karkotettuna Shushenskojen kylässä ja siellä myös venäjäksi sen; se julkaistiin v. 1905 otsikkona „К. Каутский. Сборник статей” („K. Kautsky. Kirjoituskokoelma”). Ensimmäisessä painoksessa ei venäjääntäjän nimeä ole mainittu; vuoden 1906 toisessa painoksessa on mainittu: „Venäjääntänyt Lenin”.— 35.

⁶⁷ H. M. Hyndmanin kirjoituksen „Sosialismi, trade-unionismi ja poliittinen taistelu” („Socialism, trade-unionism and political action”) oli tilannut tekijältä S. V. Andropov aikakauslehti „Rabotsheje Znamjan” („Työväen Lipun”) 3. numeroon. Kirjoitus jäi julkaisematta. Käsikirjoitusta säilytetään NKP:n KK:n marximin-leninismin instituutin arkistossa.

V. I. Lenin on tehnyt kirjoituksen venäjännöksen; sitä säilytetään niin ikään Instituutissa.— 36.

⁶⁸ „Aleksin” (Martovin) etunimi, isännimi ja sukunimi olivat Юлий Осипович Цедербаумъ (vanhan kirjoitustavan mukaan). V. I. Lenin jätti numeron 22 edeltä pois numeron 18, joka merkitsee venäjänkielistä r-kirjainta. Kun tuo numero asetetaan paikoilleen, saadaan „Смирновъ”. Tarkoitetaan M. B. Smirnovia, sosialidemokraattia, „Rabotsheje Znamjan” („Työväen Lipun”) Pietarin ryhmän jäsentä.— 37.

⁶⁹ Tammikuun 3 pnä (u.l.) 1901 V. I. Lenin tiedotti V. P. Noginille, että „Iskra” („Kipinä”) lehden ensimmäisen numeron piti valmistua lähipäivinä ja että sitten se lähetetään tälle (ks. tätä osaa, s. 35). Lenin pyysi olemaan näyttämättä sitä „kenellekään” salaisuuden säilyttämiseksi, ennen kuin tuo numero on joutunut Venäjälle.— 38.

⁷⁰ Ryhdyttyään perustamaan „Iskra” („Kipinä”) sanomalehteä ja „Zarja” („Sarastus”) aikakauslehteä V. I. Lenin asetti lähimmäiksi tehtäväkseen liittää toimituksen ympärille ne Venäjän sosialidemo-

kratian ainekset, joista saattoi olla hyötyä kirjallisessa työssä. Sillä ovat selitettävissä Leninin yritykset saada „Iskran” avustajiksi „Borba” („Taistelu”) ryhmän jäseniä siitä huolimatta, vaikkei tuo pieni ryhmä ollut vähänkään huomattava tekijä aatteellis-poliittisessa mielessä eikä niiden yhteyksien mielessä, joita sillä oli työväen joukkoliikkeeseen.— 39.

⁷¹ Tarkoitetaan „Iskran” („Kipinän”) toimituksen neuvotteluja liberaalien kanssa, joita edusti P. Struve, aikakauslehti „Zarjan” („Sarastuksen”) yleispoliittisen liitteen julkaisemisesta otsikoin „Современное Обозрение” („Katsaus Nykytilanteeseen”); neuvotteluja käytiin vuoden 1901 tammikuun aikana (ks. Teokset, 4. osa, ss. 363—365; 34. osa, ss. 39—41). Sitten neuvottelut raukesivat eikä liite ilmestynyt.— 39.

⁷² V. I. Lenin teki matkan Prahaan ja Wieniin hankkiakseen konsulaatin kautta ulkomaanpassin N. K. Krupskajalle Saksaan matkustamista varten.— 43.

⁷³ Parvuksen (Molotovin) artikkeli julkaistiin „Iskran” („Kipinän”) 4. numerossa toukokuussa 1901.— 43.

⁷⁴ Tarkoitetaan „Iskra” („Kipinä”) lehden toista numeroa.— 44.

⁷⁵ Ei ole saatu selville, mitä tohtorin ryhmällä tarkoitetaan.— 45.

⁷⁶ „Iskran” („Kipinän”) edustajana Berliinissä oli M. G. Vetshelov.— 45.

⁷⁷ Kaksipohjaisissa matkalaukuissa kuljetettiin Venäjälle „Iskran” („Kipinän”) ja „Zarjan” („Sarastuksen”) julkaisemaa illegaalista kirjallisuutta.— 45.

⁷⁸ Suomen ja Tukholman kautta kulkevaa kuljetustietä käytti Pietarin „Taisteluliitto työväenluokan vapauttamiseksi” jo 1890-luvun lopulla; kuljetustien järjestämisessä auttoivat ruotsalainen sosialidemokraatti Branting, norjalainen sosialidemokraatti Harder ja ruotsalainen työmiehen A. Veidel, joka muutti siinä tarkoituksessa Suomeen. Harderin vangitseminen v. 1900 rikkoi yhteydenpidon ja keskeytti kuljetuksen Suomen kautta. V. 1901 illegaalisen kirjallisuuden kuljetus saatiin järjestettyä Tukholman—Turun kautta ja Suomen—Venäjän rajan yli.

Tässä kirjeessään V. I. Lenin tiedusteleo, mitä tuloksia on antanut tuo uusi yritys järjestää kirjallisuuden kuljettaminen Suomen kautta.— 46.

⁷⁹ K. H. Brantingille osoitettu kirje oli v. 1955 näytteillä Kuninkaallisessa kirjastossa Tukholmassa (Ruotsi). Julkaistiin ensi kerran „Morgon-Tidningenin” („Aamulehden”) 65. numerossa maaliskuun 8 pnä 1955 ja sitten „Helsingin Sanomien” 68. numerossa saman vuoden maaliskuun 11 pnä.— 48.

- ⁸⁰ Mainitessaan, että „*seikkailunne päättyi onnellisesti*”, V. I. Lenin tarkoittaa seuraavaa. Huhtikuun 5 p:nä 1901 venäläiset ylioppilaat järjestivät Genevessä Venäjän konsulaatin virastotalon edustalla vastalausemielennosoituksen niiden vainotoimenpiteiden johdosta, joihin oli ryhdytty poliittisten emigranttien suhteen. Venäjän hallitus päätti käyttää hyväkseen tapausta painostaakseen Sveitsin viranomaisia ja saadakseen niin muodoin aikaan eräiden huomattujen poliittisten emigranttien ja ensi kädessä Plehanovin karkottamisen Sveitsistä. Plehanov onnistui kuitenkin todistamaan, ettei hänellä ollut mitään tekemistä mainitun mielennosoituksen kanssa. „*Iskran*” toimituksen jäsenet pelkäsivät Plehanovin epäonnistuvan hankkeessaan.— 50.
- ⁸¹ С. Франк. „Теория ценности Маркса и ее значение. Критический этюд”, СПб. 1900 (S. Frank. „Marxin arvoteoria ja sen merkitys. Arvosteleva tutkielma”, Pietari, 1900). Plehanovin arvostelu tästä kirjasta julkaistiin „*Zarjan*” („*Sarastuksen*”) 2.—3. numerossa joulukuussa 1901.— 50.
- ⁸² „*Na slavnom postu (1860—1900)*” („*Kunniakkaalla paikalla (1860—1900)*”). N. K. Mihailovskille omistettu kirjoituskokoelma. Pietari, 1901; julkaistu N. K. Mihailovskin kirjailijatoiminnan 40-vuotispäivän kunniaksi. Kokoelmaan kirjoittivat silloiset huomattut kirjailijat — narodnikit ja liberaalit: V. G. Korolenko, D. N. Mamin-Sibirjak, L. Melshin, S. Jelpatjevski, S. Juzhakov y.m. Arvostelua tästä kirjasta ei „*Iskrassa*” („*Kipinässä*”) eikä „*Zarjassa*” („*Sarastuksessa*”) ollut.— 50.
- ⁸³ V. I. Lenin vastaa tässä G. V. Plehanoville kysymykseen, joka koskee „*Listok 'Iskryn'*” („*Kipinän*’ Lehtisen”) *vappujulkaisussa esitettyjä „Iskran*” („*Kipinän*”) *taktiikkaa ja tunnuksia*, joita oli noudatettava vietettäessä *vuoden 1901 vappua* Venäjällä. „*Iskran*” toimituksen Münchenissä sijainneelle osalle huhtikuun 19 p:nä 1901 lähettämässään kirjeessä Plehanov kirjoitti, ettei vappupäivän vieton aikana Venäjällä pidä kehottaa työläisiä kadulle, sillä hallitus valmistelee verilöylyä, verta tullaan vuodattamaan ja työläiset tulevat lyödyiksi. Ajankohdan perustehtävänä Plehanov piti työskentelyä paikallisten sosialidemokraattisten järjestöjen lujittamiseksi. Kuten kirjeestä näkyy, tässä kysymyksessä, silloisen konkreettisen historiallisen tilanteen vallitessa, Lenin oli samaa mieltä Plehanovin kanssa.— 50.
- ⁸⁴ „*Narodnoje Hozjastvo*” („*Kansantalous*”) — yhteiskunnallis-taloudellinen aikakausjulkaisu; ensin ilmestyi joka kuukausi, sittemmin kerran kahdessa kuukaudessa Pietarissa vuosina 1900—1905.— 50.
- ⁸⁵ „*Iskran*” („*Kipinän*”) *Berliinin kannatusryhmä* perustettiin syksyllä 1900; aikomuksena oli julkaista ryhmän bulletiineja, mutta varojen ja aineiston puutteessa bulletiinen julkaisemisaie raukesi. Ryhmään kuuluivat M. F. Vladimirski, P. G. Smidovitsh, J. E. Mandelstam, R. A. Grossman, V. A. Buchholz y.m.; ryhmän johtajana oli M. G. Vetsheslov. Ryhmä esitti tärkeää osaa „*Iskran*” kuljetuksen järjestämisessä ja varojen keräämisessä.

Sosialidemokraattien puolueeton ryhmä Berliinissä muodostui V. A. Bazarovin ympärille syksyllä 1900 ja asetti tehtäväkseen poistaa kahtiajakautumisen, mikä oli syntynyt „Rabotsheje Delon” („Työväen Asian”) kannattajien ja „Työn vapautus” ryhmän välillä „Venäläisten sosialidemokraattien ulkomaisen liiton” II edustajakokouksen jälkeen. Ryhmään kuuluivat V. A. Bazarov, M. G. Vetscheslov, I. B. Basovski y.m. Bazarovin sanojen mukaan ryhmä lähetti vuoden 1900 alussa Geneveen edustajansa tarkoituksena suostuttaa „Iskra” („Kipinä”) järjestö ja „Sotsial-Demokrat” („Sosialidemokraatti”) järjestö sovintoon „Liiton” kanssa. Ryhmä julkaisi 3—4 julistuslehtistä poliittisista aiheista ja sen toiminta jatkui vuoden 1901 kesään saakka.— 51.

⁸⁶ Alunperin „Iskra” („Kipinä”) ei ilmestynyt säännöllisesti; vasta 4. numerosta, toukokuusta 1901, „Iskra” alkoi ilmestyä säännöllisesti kerran tai kahdesti kuukaudessa.— 51.

⁸⁷ „Sotsialist” („Sosialisti”) ryhmä perustettiin kesällä 1900 Pietarissa. Se oli eräs sellainen ryhmä, joka ei ollut tyytyväinen Pietarin „Taisteluliiton” noudattamaan ekonomistiseen suuntaan ja asetti etutilalle poliittisen taistelun. Tammikuussa 1901 tapahtui „Rabotsheje Znamja” („Työväen Lippu”) ryhmän ja „Sotsialist” ryhmän sulautuminen yhteen. Keväällä 1901 suoritettujen vangitsemisien jälkeen ryhmä hajosi.— 53.

⁸⁸ Vuonna 1901 ilmestyi kaksi vappulehtistä: „Listok 'Iskry'” („'Kipinän' Lehtinen”), jossa oli allekirjoitus: „Iskra” järjestö. Huhtikuu 1901”, ja puolueen yleislehtinen „Pervoje maja” („Vappu”). Viimeksi mainitun lehtisen alla lukee: „Tämän lehtisen ovat laatineet ja julkaisseet Venäjän sosialidemokraattisen työväenpuolueen nimessä puolueen Pietarin, Odessan, Kievin, Nikolajevin ja Harkovin komiteat sekä 'Juzhnyi Rabotshi' ('Etelän Työläinen’) ja 'Iskra' järjestöt.” Puolueen yleislehtinen „Pervoje maja” hyväksyttiin vuoden 1901 helmikuun alussa muutamien eteläisten komiteain konferenssissa. Toinen lehtinen oli tarpeen syystä että konferenssin aikana, jolloin vappulehtistä laadittiin, ylioppilaslevottomuudet eivät olleet vielä muodostuneet suur tapahtumaksi ja siksi niistä ei puolueen lehtisessä mainita. Vuoden 1901 kahden vappulehtisen toisiinsa vertaileminen osoittaa, että „puolueen yleislehtisen” tarkoituksena oli sosialismin aatteiden propagointi joukkojen keskuudessa, kun taas „Listok 'Iskry'” vastatessaan laajaan ylioppilasliikkeeseen, joka sai vallankumouksellisen luonteen työläisten ottaessa siihen osaa, esitti itsevaltiutta vastaan käytävän poliittisen taistelun tunnuksia.— 53.

⁸⁹ 2a 36 — P. N. Lepeshinski; — p — — P. A. Krasikov.— 54.

⁹⁰ *Deb.*— V. K. Debogori-Mokrijevitsh, 1870-luvun narodnikki-vallankumousmies. Vuodesta 1894 asui Bulgariassa, missä kuolikin. V. 1901 „Zarjan” („Sarastuksen”) toimitus pyysi Debogori-Mokrijevitshilta jotakin katkelmaa hänen muistelmistaan. Hän suostui antamaan sen. Siitä kysymyksestä toimituksen jäsenet olivat keskenään kirjeenvaihdossa. Muistelmia ei „Zarjassa” kuitenkaan julkaistu.— 56.

- ⁹¹ Tässä mainittu konferenssi pidettiin Genevessä kesäkuussa 1901. Siellä oli edustajia „Iskrasta” („Kipinästä”) ja „Zarjasta” („Saras-tuksesta”), „Borba” („Taistelu”) ryhmästä, „Rabotsheje Delosta” („Työväen Asiasta”), „Venäläisten sosialidemokraattien ulkomai-sesta liitosta”, „Bundista” ja vallankumouksellisesta „Sotsial-Demo-krat” („Sosialidemokraatti”) järjestöstä. Se oli ennakkokonferenssi. Lopullisten päätösten tekeminen lykättiin „yhdistävään” edustaja-jakokukseen, joka pidettiin saman vuoden lokakuussa ja jossa tapahtui „Rabotsheje Delon” ja „Iskran” välinen lopullinen kahtia-jakautuminen.— 56.
- ⁹² „Listok 'Rabotshego Dela' ” („Työväen Asian' Lisälehtinen”) — epäsäännöllisesti ilmestynyt „Venäläisten sosialidemokraattien ulko-maisen liiton” julkaisu; ilmestyi Genevessä vuosina 1900—1901.
„Listok 'Rabotshego Dela' ” № 7 ilmestyi huhtikuussa 1901 ja se oli omistettu ylioppilasliikkeelle.— 56.
- ⁹³ Lenin puhuu tässä toukokuun 4 ja 7 p:nä 1901 Pietarissa Viipurin puolella ja Obuhovin (kruunun) terästehtaalla olleista tapahtumista (niin sanotusta „Obuhovin puolustuksesta”). Viipurin puolella lak-koon ryhtyneet työläiset järjestivät toukokuun 4 p:nä mielenosoituk-sen ja suuntasivat kulkunsa kaupunkiin. Samsonijevskin sillalla oli poliisi heitä vastassa, syntyi yhteenotto, joka kesti useita tunteja, ja sen seurauksena haavoittui puolin ja toisin liki 70 henkeä, siinä luvussa paljon työläisiä. Toukokuun 7 p:nä Obuhovin tehtaan työläi-set lopettivat työnteon vastaukseksi siihen, että tehdashallinto kiel-täytyi ottamasta takaisin työhön niitä työläisiä, jotka oli erotettu työstä siksi, kun eivät menneet työhön toukokuun 1 p:nä. Noin 3½ tuhatta työläistä lähti Pähkinälinnan tielle, jossa poliisi provosoi työläiset taisteluun. Obuhovilaiset tekivät urhoollisesti vastarintaa poliiseille. Näille tapahtumille oli „Iskran” („Kipinän”) 5. numerossa kesäkuussa 1901 omistettu kaksi pientä kirjoitusta osastossa „Vap-pupäivät Venäjällä” ja Leninin kirjoitus „Uusi verilöyly” (ks. Teok-set, 5. osa, ss. 14—19).— 57.
- ⁹⁴ Puhe on I. V. Babushkinista. „Iskran” („Kipinän”) 5. numerossa, kesäkuussa 1901, osastossa „Vappupäivät Venäjällä” julkaistiin hänen kirjoituksensa „Иваново-Вознесенск” („Ivanovo-Vozne-sensk”). I. V. Babushkinin osuudesta Venäjän sosialidemokraatti-sessa liikkeessä (aina siihen saakka kunnes tsaarihallituksen ran-kaisuretkikunta ampui hänet v. 1905 Siperiassa), „Iskran” perusta-misessa ja sen turvaamisessa työläisten kirjeillä on kerrottu seikkaperäisesti Leninin kirjoittamassa hänelle omistetussa nekrolo-gissa „Rabotshaja Gazetan” („Työväen Lehden”) 2. numerossa jou-lukuun 18 (31) p:nä 1910 (ks. Teokset, 16. osa, ss. 361—365).— 57.
- ⁹⁵ Tarkoitetaan Nevzorovin (J. Steklovin) kirjoitusta „Итак, с чего начать?” („Mistä sitten on alettava?”), joka oli suunnattu V. I. Leninin kirjoitusta „Mistä on alettava?” vastaan (ks. Teokset, 5. osa, ss. 1—13). Leninin kirjoitus julkaistiin pääkirjoituksena „Iskra” („Kipinä”) lehden 4. numerossa toukokuussa 1901. Leninin arviota Nevzorovin kirjoituksesta ks. Teokset, 34. osa, s. 60.— 59.

- ⁹⁶ Tsaarin ministerin S. J. Witten illegaalisesti ulkomailla julkaistun salaisen kirjelmän „Самодержавие и земство” („Itsevaltius ja zemstvo”) ja liberaali P. B. Struven (R. N. S.) siihen kirjoittaman esipuheen arvostelulle on omistettu Leninin kesäkuussa 1901 kirjoittama artikkeli „*Zemstvon vainoojat ja liberalismiin Hannibalit*”. Se julkaistiin aikakauslehti „Zarjan” („Sarastuksen”) 2.—3. numerossa joulukuussa 1901 (ks. Teokset, 5. osa, ss. 21—69).
- Väittelyä artikkelin johdosta „Iskran” toimituskunnan jäsenet kävivät keskinäisessä kirjeenvaihdossaan kuukauden päivät. Lenin hyväksyi erinäisiä ehdotuksia joidenkin yksityisten sanontojen muuttamisesta, mutta kieltäytyi jyrkästi muuttamasta kirjoituksen kärkevää paljastushenkeä ja sen suuntaa (ks. Teokset, 34. osa, ss. 69—70, 71, sekä tätä osaa, s. 63).— 59.
- ⁹⁷ „Iskra” („Kipinä”) lehden toimitus ryhtyi kesällä 1901 V. I. Leninin aloitteesta laatimaan VSDTP:n ohjelmaluonnosta. VSDTP:n ohjelmaluonnos julkaistiin „Iskran” 21. numerossa kesäkuun 1 p:nä 1902.— 59.
- ⁹⁸ „Lontolaiset” — V. P. Nogin ja S. V. Andropov.— 60.
- ⁹⁹ „Iskran” („Kipinän”) 6. numerossa heinäkuussa 1901 julkaistiin P. B. Axelrodin kirjoitus „Последняя избирательная победа австрийских рабочих” („Itävallan työläisten viimeinen vaalivoitto”) (V. Adlerin valitsemisesta Ala-Itävallan maapäiville).— 60.
- ¹⁰⁰ Tarkoitetaan G. V. Plehanovin kirjettä V. I. Leninille heinäkuun 11 p:tä 1901. Ks. Ленинский сборник III, стр. 195—196 (III Lenin-kokoelma, ss. 195—196).— 61.
- ¹⁰¹ *Ortodoxin P. Scriptum* — jälkipuhe L. I. Axelrodin (Ortodoxin) kirjoitukseen „Почему мы не хотим идти назад?” („Miksi emme halua kulkea taaksepäin?”). Tekijä kirjoitti jälkipuheen sen johdosta, että aikakausjulkaisu „Mir Bozhin” („Maailman”) 6. numerossa kesäkuussa 1901 oli julkaistu liberaalin, sittemmin taantumuksellisen, N. A. Berdjajevin kirjoitus „Борьба за идеализм” („Taistelu idealismin puolesta”).
- V. I. Lenin ja G. V. Plehanov vaativat Post Scriptumin julkaisemista, mutta toimituksen enemmistö — L. Martov, V. I. Zasulitsh, A. N. Potresov — hylkäsi jälkipuheen, ja kirjoitus julkaistiin ilman sitä aikakauslehti „Zarjan” („Sarastuksen”) 2.—3. numerossa joulukuussa 1901.— 61.
- ¹⁰² *Struvefreundliche Partei* — Struvelle ystävällismielinen puolue. Siten „Iskran” („Kipinän”) toimituksessa nimitettiin leikkillisesti V. I. Zasulitshia ja A. N. Potresovia.— 61.
- ¹⁰³ Puhe on V. I. Leninin kirjoituksesta „*Zemstvon vainoojat ja liberalismiin Hannibalit*”.— 61.
- ¹⁰⁴ Vandervelde E. „*La propriété foncière en Belgique*”, Paris, 1900 („Maanomistus Belgiassa”, Pariisi, 1900).— 61.

- ¹⁰⁵ Puhe on G. V. Plehanovin toimitusluontoisista huomautuksista V. I. Leninin kirjoitukseen „*Zemstvov vainoojat ja liberalismiin Hannibalit*”.— 62.
- ¹⁰⁶ Wilhelm Liebknecht. „*Zur Grund- und Bodenfrage*”. *Zweite vervollständigte Auflage, Leipzig, 1876* („Agraarikysymykseen”. Toinen uusittu painos, Leipzig, 1876). Tätä kirjaa samoin kuin I Internationalen kongressien pöytäkirjoja ja aikakauslehti „*Vorbotea*” („Edelläkävijää”) V. I. Lenin tarvitsi kesä—syyskuussa 1901 kirjoittamaansa teosta „Agraarikysymys ja 'Marxin arvostelijat' ” varten (ks. Teokset, 5. osa, ss. 93—211).
- „*Vorbote*” („Edelläkävijä”)— kuukausijulkaisu, I Internationalen Saksan osastojen pää-äänenkannattaja; ilmestyi Genevessä vuosina 1866—1871.— 64.
- ¹⁰⁷ Tarkoitetaan V. Tshernovin kirjoituksessa „*Типы капиталистической и аграрной эволюции*” („Kapitalistisen ja agraarievoluution tyyppit”) olevaa viittausta Rittinghausenin ehdotukseen maan luovuttamisesta yhteiskunnan toimesta „solidarisoiduille kyläyhteisöille”. Rittinghausen teki ehdotuksensa I Internationalen IV kongressin agraarivaliokunnalle Baselissa v. 1869 ja valiokunnan enemmistö hyväksyi sen.— 64.
- ¹⁰⁸ Puhe on V. I. Leninin teoksesta „Гр. 'критики' в аграрном вопросе. Очерк первый” („Herrat 'arvostelijat' agraarikysymyksessä. Ensimmäinen katsaus”), joka julkaistiin aikakauslehti „*Zarjan*” („Sarastuksen”) 2.—3. numerossa joulukuussa 1901. Sittemmin kirjakustantamo „*Burevestnik*” painatti sen julkisesti Odessassa (merkinnöin: „Sensuurin luvalla. Odessa, heinäkuun 23 pnä 1905”) erillisenä kirjajana muutetuin otsikoin: N. Lenin. „Agraarikysymys ja Marxin 'arvostelijat' ”. Tekijä on säilyttänyt tämän otsikon teoksen myöhemmissä painoksissa julkaistessaan sen kokonaisuudessaan tai erillisinä osia siitä (ks. Teokset, 5. osa, ss. 93—211 ja 13. osa, ss. 157—203).— 66.
- ¹⁰⁹ Puhe on V. I. Leninin kirjoituksesta „*Zemstvov vainoojat ja liberalismiin Hannibalit*”.— 67.
- ¹¹⁰ „*Yhdistävä*” edustajakokous, joka pidettiin Zürichissä syyskuun 21—22 (lokakuun 4—5) pnä 1901, oli yritys yhdistää ulkomailla olevat venäläiset sosialidemokraattiset järjestöt periaatteellisen marxilaisen ohjelman perustalla. Edustajakokouksessa oli läsnä „*Iskra*” („*Kipinä*”) — „*Zarja*” („*Sarastus*”) järjestön ulkomaisen osaston, „*Sotsial-Demokrat*” („*Sosialidemokraatti*”) järjestön (johon kuului „*Työn vapautus*” ryhmä), „*Venäläisten sosialidemokraattien ulkomaisen liiton*”, *Bundin* ja „*Borba*” („*Taistelu*”) ryhmän edustaja.
- Kesällä, konferenssissa, hahmottunut lähentyminen piti virallisesti muotoiltaman „yhdistävässä” edustajakokouksessa. Mutta „*Liiton*” johtajien kirjoitukset, jotka julkaistiin syyskuussa 1901 „*Rabotsheje Delon*” („*Työväen Asian*”) 10. numerossa, sekä edustajakokouksessa „*Liiton*” edustajien tekemät korjaus- ja lisäysehdoitukset Geneven konferenssin päätöslauselmaan osoittivat, että

„Liitto” oli edelleenkin opportunistisella kannalla. Luettuaan julki lausuntonsa „Iskran” ja „Sotsial-Demokrat” järjestön edustajat poistuivat edustajakokouksesta.

V. I. Lenin oli läsnä „yhdistävässä” edustajakokouksessa ja esiintyi nimellä „Frey”. Se oli Leninin ensimmäinen julkinen esiintyminen venäläisten sosialidemokraattien keskuudessa ulkomailla.— 67.

¹¹¹ Tarkoitetaan „Iskran” („Kipinän”) 7. numeroa.— 67.

¹¹² Puhe on V. I. Leninin kirjoituksesta „*Maaorjuuttajat työssä*” (ks. Teokset, 5. osa, ss. 84—89).— 67.

¹¹³ Tarkoitetaan kirjoitusta „В защиту иваново-вознесенских рабочих” („Ivanovo-Voznesenskin työläisten puolustukseksi”), joka julkaistiin allekirjoituksella „Тыömies тыömiesten puolesta” „Iskra” („Kipinä”) lehden 9. numeron erikoisliitteessä lokakuussa 1901; kirjoituksen oli kirjoittanut I. V. Babushkin. Se oli vastaus V. Dadonovin kirjoitukseen „Русский Манчестер. (Письма об Иваново-Вознесенске)” („Venäjän Manchester. (Kirjeitä Ivanovo-Voznesenskista)”), joka oli julkaistu aikakauslehti „Russkoje Bogatstvo” 12. numerossa v. 1900.

„Russkoje Bogatstvo” („Venäjän Rikkaus”) — kuukausijulkaisu, ilmestyi Pietarissa vuodesta 1876 vuoden 1918 puoliväliin. 90-luvun alusta se oli liberaalisten narodnikkien äänenkannattaja; vuodesta 1906 julkaisusta tuli tosiasiallisesti „kansansosialistien” (enessien) puolittain kadettilaisen puolueen äänenkannattaja.— 68.

¹¹⁴ „Katsauksen maan sisäisiin asioihin” „Zarjan” („Sarastuksen”) 2.—3. numeroa varten kirjoitti V. I. Lenin (ks. Teokset, 5. osa, ss. 241—291). *Ulkomaankatsaus* — L. Martovin kirjoitus Saksan sosialidemokraattisen puolueen Lyypekin edustajakokouksesta julkaistiin „Zarjan” samassa numerossa allekirjoituksella „Ignotus”.— 68

¹¹⁵ Puhe on matkasta Zürichiin ulkomaisten sosialidemokraattisten järjestöjen „yhdistävään” edustajakokoukseen (ks. huomautusta 110). Neuvotellakseen „Iskran” („Kipinän”) toimituksen kanssa E. Gurevitsh-Danevitsh, „Borba” („Taistelu”) ryhmän edustaja, teki ennen edustajakokousta matkan ensin Zürichiin ja sitten Müncheniin.— 69.

¹¹⁶ Puhe on V. I. Leninin kirjasta „*Mitä on tehtävä? Liikkeemme päivänpolttavia kysymyksiä*” (ks. Teokset, 5. osa, ss. 337—523).— 70.

¹¹⁷ Puhe on Sidney ja Beatrice Webbin kirjasta „Industrial Democracy”. Tämän kirjan ensimmäisen osan venäjännöksen suorittivat V. I. Lenin ja N. K. Krupskaja ja se ilmestyi painosta v. 1900 nimellä „Теория и практика английского тред-юнионизма” („Englannin tradeunionismin teoria ja käytäntö”). Toinen osa, V. I. Leninin toimittamana, ilmestyi, kuten tästä kirjeestä näkyy, marraskuussa 1901.— 70.

- ¹¹⁸ *M. I. Vodovozova* — Pietarissa toiminut kirjankustantaja, jonka julkaisemana ilmestyi v. 1899 V. I. Leninin kirja „Kapitalismin kehitys Venäjällä” (ks. Teokset, 3. osa).— 70.
- ¹¹⁹ „*The Economist*” („Taloustieteilijä”) — taloustieteellinen ja tilastollinen porvarillinen viikkolehti; se on ilmestynyt Lontoossa vuodesta 1843 lähtien.— 72.
- ¹²⁰ Puhe on G. V. Plehanovin matkasta Kansainvälisen sosialistisen toimiston konferenssiin. Plehanov tuli yhdessä B. N. Kritshevskin kanssa valituksi toimiston jäseneksi II Internationalen Pariisin kongressissa v. 1900. Konferenssi pidettiin joulukuun 30 p:nä 1901 Brysselissä. „Iskran” („Kipinän”) 15. numerossa tammikuun 15 p:nä 1902 julkaistiin Plehanovin tiedonanto konferenssin työstä otsikoin: „Из Брюсселя. Письмо в редакцию 'Искры' ” („Brysselistä. Kirje 'Iskran' toimitukseen”).— 74.
- ¹²¹ Kysymyksessä on N. K. Krupskajan kirje L. I. Goldmannille ja S. O. Zederbaumille elokuulta 1901. Ks. Ленинский сборник VIII, стр. 196—197 (VIII Lenin-kokoelma, ss. 196—197).— 76.
- ¹²² V. I. Lenin viiltää „Iskran” („Kipinän”) Kishinevin ja Bakun kirjapainojen ja I. B. Basovskin järjestämän kuljetuskeskuksen väliin yhteyksiin.— 76.
- ¹²³ Tiedottaessaan L. I. Axelrodille (Ortodoxille) P. Struven ja S. Bulgakovin kirjoitusten julkaisemisesta V. I. Lenin lähetti hänelle myös aikakauslehdessä „*Novoje Slovo*” (8. vihko, toukokuu 1897) leikattujen kirjoitusten tekstin. Saamaansa aineistoa Axelrod (Ortodox) käytti kirjoituksessaan „О некоторых философских упражнениях некоторых 'критиков' ” („Eräiden 'arvostelijain' eräistä filosofisista harjoiteluista”), joka julkaistiin „*Zarjan*” („Sarastuksen”) 4. numerossa elokuussa 1902 ja oli suunnattu Struvea ja Bulgakovia vastaan.
- „*Novoje Slovo*” („Uusi Sana”)— liberaalisten narodnikkien ja keväältä 1897 „legaalisten marxilaisten” tieteellis-kirjallinen ja poliittinen kuukausijulkaisu; ilmestyi Pietarissa vuosina 1894—1897. V. I. Lenin julkaisi „*Novoje Slovo*ssa” kaksi kirjoitustaan: „Taloudellisen romantismin luonnehtimiseksi” ja „Erään sanomalehtikirjoituksen johdosta” (ks. Teokset, 2. osa, ss. 111—241, 291—298).— 77.
- ¹²⁴ „*Sozialistische Monatshefte*” („Sosialistinen Kuukausijulkaisu”)— aikakauslehti, Saksan opportunistien pää-äänenkannattaja ja kansainvälisen revisionismin äänenkannattaja. Ilmestyi Berliinissä vuodesta 1897 vuoteen 1933. Ensimmäisen maailmansodan aikana lehden kanta oli sosialishovinistinen.— 77.
- ¹²⁵ V. I. Lenin tarkoittaa G. V. Plehanovin laatimaa puolueen ohjelman toista luonnosta.
- Asian „*lautakunnallinen järjestäminen*” tarkoitti sitä, että molemmat ohjelmaluonnokset — Leninin laatima ohjelmaluonnos ja toinen, Plehanovin laatima luonnos — sovitetään sovittelukomissiossa, jonka

„Iskra” („Kipinä”) lehden toimitus oli asettanut laatimaan VSDTP:n yhtenäistä ohjelmaluonnosta. Komission jäseniksi oli suunniteltu L. Martov, V. Zaslutsh ja F. Dan tai L. Deutsch. Tässä kirjeessä on puhe tuon sopimusehdotuksen lähettämisestä. Sen sanamuotoa ks. Ленинский сборник II, стр. 91—92 (II Lenin-kokoelma, ss. 91—92).

Sopimusehdotus „ei mennyt myttyyn”, vaikka Lenin oli pelännyt niin tapahtuvan: Plehanov suostui molempien luonnosten sovitteeseen komissiossa.—78.

- ¹²⁶ Tarkoitetaan P. B. Axelrodin kirjoitusta, jonka hän aikoi julkaista erillisenä kirjasena — „Iskran” („Kipinän”) liitteenä. Tämä kirjoitus otsikkona „Зарождение у нас буржуазной демократии, как самостоятельной революционной силы” („Porvarillisen demokraatian synty meillä itsenäisenä vallankumouksellisena voimana”) ilmestyi vasta v. 1906 Axelrodin kirjoituskokoelmassa „Борьба социалистических и буржуазных тенденций в русском революционном движении” („Sosialististen ja porvarillisten tendenssien taistelu Venäjän vallankumousliikkeessä”).—78.

- ¹²⁷ „Iskran” („Kipinän”) toimituksen müncheniläisen osan (V. I. Lenin, V. I. Zaslutsh, L. Martov, A. N. Potresov jäi sairautensa vuoksi mannermaalle) muuttoon Lontooseen toimitus käsittelee vuoden 1902 maaliskuun ajan, koska se oli saanut tietoja, että venäläinen ja saksalainen poliisi oli saanut tietää „Iskran” painattamisesta Saksassa. Muuttamisesta päätettiin maaliskuun lopulla. V. I. Lenin ja N. K. Krupskaja lähtivät Münchenistä Lontooseen huhtikuun 12 p:nä ja saapuivat Lontooseen saman kuun 14 p:nä.—80.

- ¹²⁸ „Kanun revoljutsii” („Vallankumouksen aatto”) — „ekonomisti”-terroristien „Svoboda” („Vapaus”) ryhmän epäsäännöllisesti ilmestynyt julkaisu, jota toimitti L. Nadezhdin. Arvostelua I. numerosta, josta tässä kirjeessä on puhe, ei aikakauslehti „Zarjassa” („Sarastuksessa”) julkaistu.—80.

- ¹²⁹ Kysymyksessä ovat V. I. Leninin huomautukset G. V. Plehanovin laatimaan toiseen ohjelmaluonnokseen (ks. Teokset, 6. osa, ss. 21—41). Huomautusten käsikirjoituskappale oli A. N. Potresovilla huhtikuun 2 päivään saakka. Potresovin lausuntoa Leninin huomautuksista ks. Ленинский сборник II, стр. 105—107 (II Lenin-kokoelma, ss. 105—107).—80.

- ¹³⁰ „Neuvottelukokousta”, s.o. „Iskran” („Kipinän”) toimituksen jäsenen kohtaustilaisuutta, ehdotti P. B. Axelrod kirjeessään V. I. Leninille maaliskuun 25 p:nä 1902. Ks. Ленинский сборник II, стр. 99—100 (II Lenin-kokoelma, ss. 99—100). Lenin kieltäytyi ottamasta siihen osaa. Toimituksen jäsenten — G. V. Plehanovin, V. I. Zaslutshin, P. B. Axelrodin ja L. Martovin — neuvottelukokous pidettiin Zürichissä vuoden 1902 huhtikuun 12 ja 15 päivien välisenä aikana. Tässä kokouksessa käsiteltiin ja hyväksyttiin komission laatima ohjelmaluonnos. Komissio oli ottanut työnsä pohjaksi Plehanovin laatiman luonnoksen ja tehnyt siihen korjauksia Leninin vastaluonnoksen ja „Huomautusten” viitoittamaan suuntaan.—80.

- ¹³¹ „*Sosialidemokraattisen kalenterin vuodeksi 1902*” julkaisi „Borba” („Taistelu”) ryhmä v. 1902 Genevessä.— 81.
- ¹³² Puhe on puolueen II edustajakokouksen koollekutsumista varten valitun Organisaatiokomitean uudelleen muodostamisesta, sillä miltei kaikki Bialystokin konferenssissa valitut Organisaatiokomitean jäsenet oli vangittu. Tiedottaessaan konferenssin jäsenen ja valitun Organisaatiokomitean palamisesta N. K. Krupskaja kirjoitti samana päivänä F. V. Lengnikille: „Edustajakokouksen valmistamista varten muodostettuun komissioon (s.o. Organisaatiokomiteaan.— *Toim.*) valituista henkilöistä on jäljellä vain bundilainen, hänet me lähettämme luoksenne. Teidän on ryhdyttävä valmistelemaan edustajakokousta hänen kanssaan, mutta häneen nähden on turvauduttava diplomatiaan eikä saa paljastaa kaikkia kortteja.” Niin muodoin Lengnik tuli otetuksi Organisaatiokomiteaan. V. I. Lenin kirjoitti kuukauden kuluttua samasta asiasta I. I. Radtshenkolle Pietariin (ks. tätä osaa, ss. 85—86).
- „*Bundilainen*” — K. Portnoi, Organisaatiokomitean ensimmäisen kokoonpanon jäsen, joka jäi vapaaksi kaikkien muiden Organisaatiokomitean jäsenten tultua vangituiksi.— 84.
- ¹³³ Vuoden 1902 kesäkuun lopusta heinäkuun puoliväliin V. I. Lenin asui Loguivyssa (Ranskan pohjoisrannikolla) äitinsä M. A. Uljanovan ja sisarensa A. I. Jelizarovin kanssa.— 87.
- ¹³⁴ Tarkoitetaan toimituksen (allekirjoittamatonta) pikkukirjoitusta vastaukseksi Vlnosta tulleeseen kirjeeseen (ruumiinrangaistuksen yleisestä soveltamisesta vangittuihin vappukulkueen osanottajiin). Kirjoitus julkaistiin „Iskra” („Kipinä”) lehden 21. numerossa kesäkuun 1 p:nä 1902 osastossa „Julkista elämäämme” työmiehes Lekertin Vlnon kuvernööriä von Wahlia vastaan tekemän murhayrityksen johdosta.— 87.
- ¹³⁵ *Venäjällä toimineiden iskralaisten edustajakokouksen Sveitsissä* aikoi järjestää, kuten V. I. Leninin kirjeen sisällöstä ilmenee, Liiton hallinnon jäsen L. G. Deutsch käyttäen hyväkseen sitä, että ulkomailla oleskeli siihen aikaan muutamia iskralaisia käytännön miehiä: P. N. Lepeshinski, V. A. Noskov ja F. I. Shtshekoldin. Edustajakokouksen koollekutsumisaloitteen olivat nähtävästi tehneet „VSDTP:n pohjoisen liiton” jäsenet Noskov ja Shtshekoldin, jotka oleskelivät Zürichissä ja olivat tehneet useita ehdotuksia „Iskra” („Kipinä”) järjestön suhteen (ks. Teokset, 34. osa, ss. 97—100); myös Lepeshinski oli edustajakokouksen koollekutsumisen kannalla. Edustajakokousaatetta kannatti kaksi „Iskran” toimituksen jäsentä: G. V. Plehanov ja P. B. Axelrod. Iskralaisten edustajakokousta ei pidetty.— 89.
- ¹³⁶ „*Sonja*” — Samarassa sijainneen iskralaisen keskuksen peitenimi.— 89.
- ¹³⁷ V. I. Lenin tarkoittaa viittausta Bulgakoviin, se oli huomautuksessa hänen omaan teokseensa „*Venäjän sosialidemokratian agrariohjelma*” (ks. Teokset, 6. osa, s. 108), josta oli silloin korjausvedos aika-

- kauslehti „Zarjan” („Sarastuksen”) 4. numeroa (elokuu 1902) varten. Kyseessä on Bulgakovin kirjan „Капитализм и земледелие” („Kapitalismi ja maanviljelys”) osan ja sivun merkintä.— 90.
- ¹³⁸ Ks. V. I. Lenin. Teokset, 6. osa, ss. 160—165.— 91.
- ¹³⁹ „Manja” — Pietarin Työväenjärjestön komitean peitenimi.— 91.
- ¹⁴⁰ „Vanja” — Pietarin komitean peitenimi.— 91.
- ¹⁴¹ Puhe on Pietarin järjestön „Keskuskomiteasta”, joka yhdisti Pietarin Taisteluliiton ja Työväenjärjestön.— 92.
- ¹⁴² „Lähetännyt kalaan” merkitsi: lähettänyt hakemaan kirjallisuutta Vardöstä (Norjasta).
Sen ryhmän kokoonpanoa, joka huolehti kirjallisuuden kuljettamisesta Vardön kautta, ei ole saatu selville.— 92.
- ¹⁴³ Puhe on puolueen II edustajakokouksen valmistelusta.— 92.
- ¹⁴⁴ P. A. Zalomov, A. I. Bykov, M. I. Samylin ja muut Sormovon ja Nizhni Novgorodin työläiset, jotka oli haastettu oikeuteen osallistumisesta mielenosoituksiin toukokuun 1 ja 5 (14 ja 18) pnä 1902 Nizhni Novgorodissa, pitivät puheensa tsaristisessa oikeudessa lokakuun 28.—31. (marraskuun 10.—13.) 1902. Tästä asiasta oli haastettu vastaamaan 23 mielenosoituksen järjestäjää ja johtajaa; tuomioistuinten päätöksellä 13 heistä karkotettiin eliniäksi Siperiaan. Alunperin puheet julkaisi VSDTP:n Nizhni Novgorodin komitea erillisenä lehtisenä, sitten ne julkaistiin „Iskran” („Kipinän”) 29. numerossa joulukuun 1 pnä 1902 otsikoin „Нижегородские рабочие на суде” („Nizhni Novgorodin työläisiä oikeudessa”) V. I. Leninin kirjoittamin alkulausein.
Leninin arviointia Nizhni Novgorodin työläisten käyttäytymisestä oikeudessa ks. Teokset, 6. osa, ss. 265—267.— 97.
- ¹⁴⁵ G. V. Plehanov suunnitteli, että hän käsittelee K. Tarasovin (N. S. Rusanovin) kirjoituksen „Эволюция русской социалистической мысли” („Venäjän sosialistisen ajattelun kehitys”). Sitä hän ei kuitenkaan tehnyt „Iskrassa” („Kipinässä”), vaan esipuheessaan A. Tunin kirjaan „История революционных движений в России” („Venäjän vallankumousliikkeiden historia”), 1903.— 98.
- ¹⁴⁶ „Zhizniläiset” — ryhmä henkilöitä (V. D. Bontsh-Brujevitsh, G. A. Kuklin, V. A. Posse y.m.), jotka julkaisivat ulkomailta kaunokirjallista, tieteellistä ja poliittista „Zhizn” („Elämä”) aikakauslehteä.— 98.
- ¹⁴⁷ „Rabotshaja Myslin” („Työväen Ajatuksen”) 16. numerossa marras—joulukuussa 1902 julkaistiin „Протест Комитета рабочей организации” („Työväenjärjestön komitean vastalause”), joka oli suunnattu sitä VSDTP:n Pietarin komitean julkilausumaa vastaan, jossa sanomalehti „Iskra” („Kipinä”) ja aikakauslehti „Zarja”

- („Sarastus”) tunnustettiin puolueen johtaviksi äänenkannattajiksi. Lehden samassa numerossa julkaistiin Työväenjärjestön komitean kirje „Svoboda” („Vapaus”) ryhmälle ja aikakauslehti „Otklikin” („Vastauksien”) toimitukselle, jossa lausuttiin kiitokset myötätunnon osoituksesta ja tukemisvalmiudesta. Kirjeessään V. I. Lenin sanoi olevan välttämätöntä antaa päättävä vastaisuus „ekonomistien” toimintoille.— 100.
- ¹⁴⁸ „Listki 'Rabotshei Mysli' ” („Työväen Ajatuksen' lehtisiä”) julkaisi iskralainen Pietarin komitea joulukuussa 1902 ja tammikuussa 1903 „Rabotshaja Mysl” lehden asemesta. „Listok 'Rabotshei Myslin' ” 1. numero hävitettiin Komitean päätöksellä, koska lehtisen toimittaminen oli suoritettu kovin epäonnistuneesti.— 100.
- ¹⁴⁹ Tammikuun 2 pnä 1703 Venäjällä alettiin julkaista säännöllisesti ensimmäistä venäläistä sanomalehteä nimeltään „Vedomosti o vojenyh i inyh delah, dostoinyh znaniija i pamjati, slutshivshijsja v Moskovskom gosudarstve i vo inyh okrestnyh stranah” („Sanomia sotilaallisista ynnä muista tietämisen ja muistamisen arvoisista asioista, jotka ovat tapahtuneet Moskovan valtiossa ja muissa lähi- maissa”). Ensimmäisen venäläisen sanomalehden ilmestymisen 200-vuotispäivän yhteydessä VSDTP:n Pietarin komitea julkaisi tammikuun 3 pnä 1903 lehtisen „Dvuhsotletije podnevolnoi petshati” („Epävapaan lehdistön kaksisataavuotispäivä”). Lehtisessä leimataan Venäjällä voimassa ollut häpeällinen sensuurijärjestelmä, kuvataan taistelua vapaan painetun sanan puolesta (Radishtshevista alkaen ja jatkuen Herzeniin saakka), pannaan merkkilehdeksi illegaalisien vallankumouksellisen lehdistön laaja kehitys 19. ja 20. vuosisadan vaihteessa, kehoitetaan taisteluun itsevaltiuden hävittämisen puolesta.— 100.
- ¹⁵⁰ Puhe on „Iskran” („Kipinän”) entisen toimituksen kaikkien jäsenten (kuuden hengen) kokouksesta, johon osallistui KK:n jäsen F. V. Lengnik ja jossa käsiteltiin sopimusta koskevaa kysymystä. Monet pää-äänenkannattajan toimituksen (V. I. Leninin ja G. V. Plehanovin) yritykset saada L. Martov mukaan toimituskuntaan ja muut vähemmistöön kuuluneet „Iskran” entiset toimittajat ja avustajat avustamaan lehteä osoittautuivat tuloksettomiksi syystä, että menshevikit vaativat kaikkien neljän entisen toimittajan kooptointia toimitukseen. Leninille tuon vaatimuksen järjettömyys oli aivan selvä; hän päätti lopettaa kaikki neuvotteluyritykset. Lokakuun 4 pnä 1903 Plehanov teki kuitenkin vielä yhden neuvotteluyrityksen. Hän ehdotti kooptoitavaksi kaksi henkeä. Kahden hengen kooptointi torjuttiin niin ikään. Seikkaperäistä selostusta lokakuun 4 päivän ja sitä seuranneen lokakuun 6 päivän kokouksesta ks. V. I. Lenin. Teokset, 7. osa, ss. 336—344.— 101.
- ¹⁵¹ „Henkilökohtainen selkkaus” V. I. Leninin ja L. Martovin välillä Liigan II edustajakokouksessa oli seuraavanlainen: Martov syytti Leniniä siitä, että Liigan edustajakokouksessa pitämässään selostuksessa Lenin muka oli väittänyt Martovin juonitelleen ja valehdelleen Pää-äänenkannattajan toimituksen järjestämiskeinoja koskevaa kysymystä puolueen toisessa edustajakokouksessa käsiteltäessä, ja haas-

toi Leninin välimiesoikeuteen. Lenin esitti vastalauseen tällaisen taistelumenetelmän johdosta, otti haasteen vastaan ja haastoi puolestaan Martovin välimiesoikeuteen sen johdosta. Selkkaus sovitetiin G. M. Krzhizhanovskin välityksellä hänen ollessaan ulkomailla marraskuun jälkipuoliskolla, jolloin Lenin ja Martov lähettivät toisilleen asianomaiset kirjelaput. Pöytäkirjojen toimituskunta ei täyttänyt sitä Leninin toivomusta, että nuo kirjelaput julkaistaisiin Liigan edustajakokouksen pöytäkirjojen liitteessä. Se tosiasia, että Leninin ja Martovin välillä sattunut „henkilökohtainen selkkaus sovitetiin”, todettiin vain seuraavassa toimituskunnan alaviitteessä pöytäkirjojen asianomaiseen kohtaan: „Välimiesoikeutta koskeva kysymys on sovitettu Leninin ja Martovin toisilleen lähettämällä selityksillä, mikä tapahtui Liigan edustajakokouksen jälkeen”. Ks. „Протоколы 2-го очередного съезда Заграничной лиги русской революционной социал-демократии”, стр. 66 („Venäjän vallankumouksellisen sosialidemokratian Ulkomaisen liigan 2. vuoronmukaisen edustajakokouksen pöytäkirjat”, s. 66). Leninin ja Martovin kirjelaput julkaistiin myöhemmin selittävinä huomautuksina „Комментарии к протоколам Второго съезда Заграничной лиги русс. революционной социал-демократии”, Женева, 1904 („Kommentaareja Venäjän vallankumouksellisen sosialidemokratian Ulkomaisen liigan toisen edustajakokouksen pöytäkirjoihin”, Geneve, 1904). Ks. myös Ленинский сборник VII, стр. 293—295 (VII Lenin-kokoelma, ss. 293—295).— 103.

- ¹⁵² V. I. Leninin lähettämän kirjeen tarkoituksena oli ottaa ennakolta selvää kysymyksestä, koska asia oli määrä ottaa käsiteltäväksi puolueen Neuvostossa, sen selkkauksen johdosta, joka oli syntynyt Nikolajevin komiteassa Komitean uuden kokoonpanon muodostamisen yhteydessä Komitean jäsenten vangitsemisen jälkeen, joka tapahtui maaliskuun 8 ja 9 p:nä 1904.

Niiden henkilöiden sukunimiä, jotka on mainittu kirjeessä nimi-kirjaimin, ei ole saatu selville; ei ole myöskään tietoja kirjeen lopussa mainitusta agitaattorien ryhmästä.— 104.

- ¹⁵³ Sillä aikaa kun V. I. Lenin oli kesällä 1904 poissa Genevestä (V. I. Lenin ja N. K. Krupskaja viettivät heinä- ja elokuun Sveitsin vuoristossa) ja kun KK:n ulkomaisen osaston jäsen V. A. Noskov matkusti samoihin aikoihin Venäjälle, KK:n ulkomaisen osaston koko juoksevasta käytännöllisestä toiminnasta huolehti KK:n ulkomaisten asiamiesten collegio, johon kuuluivat V. D. Bontsh-Brujevitsh, M. N. Ljadov ja P. N. Lepeshinski; ensin mainittu johti KK:n ulkomaista lähetystoimistoa, toinen oli ulkomaisena kassanhoitajana ja kolmas KK:n ulkomailla olevan edustajan sijaisena yhteyksien pitämiseksi „Iskran” („Kipinän”) toimitukseen. Kaikista tärkeimmistä kysymyksistä KK:n ulkomailla olevat asiamiehet pitivät vakituisesti yhteyttä Leniniin ja lähettivät hänelle niien ikään Venäjältä saapuneet postilähetykset.— 106.

- ¹⁵⁴ Puhe on KK:n ulkomaisten edustajien (V. I. Leninin ja V. A. Noskovin) virallisen valtakirjan antamisesta Genevessä toimineiden KK:n ulkomaisten asiamiesten collegiolle, että se voisi hoitaa KK:n ulkomaisen osaston kaikkia asioita Keskuskomitean jäsenten

poissa ollessa. Koska KK:n ulkomaisilla asiamiehillä ei ollut tätä virallista asiapaperia, „Iskran” („Kipinän”) toimitus kieltäytyi ole-
masta tekemisissä heidän kanssaan ja pitämästä heitä Keskuskomi-
tean ulkomaisten jäsenten täysivaltaisina sijaisina. Tästä uudesta
toimituksen kanssa sattuneesta selkkauksesta tiedotti Leninille kir-
jeessään V. D. Bontsh-Brujevitsh.— 106.

¹⁵⁵ Puhe on Geneven puoluekirjastosta, joka oli järjestetty KK:n ulko-
maisen osaston yhteyteen ja toimi omilla varoillaan (jäsenmaksujen
ja erikoiseräysten turvin). 300 frangia, joista Lenin puhuu, kirjasto
lainasi puolueen kassasta palauttaen ne vähän ajan kuluttua takai-
sin.— 106.

¹⁵⁶ Puhe on 37 bolshevikin (*Geneven ryhmän*) avoimesta kirjeestä
G. V. Plehanoville hänen M. N. Ljadovin avoimeen kirjeeseen anta-
mansa vastauksen johdosta. Ljadov kääntyi Plehanovin puoleen
avoimin kirjein „Iskran” („Kipinän”) 67. numerossa kesäkuun
1 p:nä 1904 Plehanovin kirjoituksen „Теперь молчание невозможно!”
 („Nyt ei voida olla vaihi!”) johdosta; kirjoitus oli julkaistu „Iskran”
66. numerossa toukokuun 15 p:nä 1904. Plehanov arvosteli ankarasti
KK:n ulkomaisten edustajien toimintaa ja kehotti KK:n jäseniä
sanoutumaan irti V. I. Leninistä ja hänen kirjasestaan „Askel eteen-
päin, kaksi askelta taaksepäin”. Ljadov vaati Plehanovia esittämään
avoimesti tosiasiat ja asiakirjat, jotka voisivat tukea Plehanovin
esittämää KK:n ulkomaisten edustajien toiminnan arvostelua, sekä
todella perustelemaan sen KK:n jäsenille esitetyn vaatimuksen, että
on sanouduttava irti Leninistä. Plehanov vastasi Ljadoville samassa
„Iskran” numerossa ja vastaus oli törkeän poleeminen. Hän ei kui-
tenkaan antanut vastausta Leniniin ja Keskuskomiteaan kohdistunei-
siin syytöksiin, mitä Ljadov oli vaatinut. Plehanovin vastaus aiheutti
sen, että ulkomailla olleiden bolshevikkien ryhmä (37 henkeä) kään-
tyi uudestaan avoimin kirjein hänen puoleensa. Bolshevikkien kir-
jeessä todettiin Plehanovin karttaneen vahvistamasta asiakirjoja
tosiasioin niitä syytöksiä, jotka hän oli esittänyt Keskuskomiteaa ja
sen ulkomaisia edustajia vastaan, ja moitittiin hänen käyttäytymis-
tään kyseisessä tapauksessa ja yleensä hänen käyttäytymistään
VSDTP:n II edustajakokouksen enemmistön suhteen.— 107.

¹⁵⁷ Tässä mainitut bolshevistiset julkaisut ja asiakirjat ovat seuraavat:
1) Galjorkan (M. S. Olminskin) ja Rjadovoin (A. A. Bogdanovin)
kirjanen „Наши недоразумения” („Väärinkäsityksemme”),
2) V. D. Bontsh-Brujevitshin ilmoitus sosialidemokraattisen bolshe-
vistisen kirjallisuuden kustantamohankkeesta ja mukaan liitetty Gle-
bovin (Noskovin) kirje kieltäytymisestä painaa mainittu ilmoitus
puolueen kirjapainossa, 3) Galjorkan kirjanen „Долой бонапартизм!”
 („Alas bonapartalaisuus!”) (Bontsh-Brujevitshin ilmoitus julkaistiin
kirjansen „Väärinkäsityksemme” viimeisellä lehdeellä; ks. vuoden 1904
Geneven painosta).— 108.

¹⁵⁸ *Asia*, josta V. I. Lenin keskusteli puolueen kirjapainoa hoitaneen
„Iljan” (I. S. Vilenskin) kanssa, tarkoitti Leninin ja Keskuskomi-
tean sovittelijaenemmistön välistä selkkausta Genevessä sijainneen
puolueen kirjapainon hoitamista koskevassa kysymyksessä.— 108.

- ¹⁵⁹ V. I. Leninin mainitsema „*sopimus*” tarkoittaa Leninin sopimusta silloin ulkomaille KK:n ulkomaiseksi edustajaksi ja Neuvoston toiseksi jäseneksi KK:n puolesta (Venäjälle matkustaneen F. V. Lengnikin tilalle) saapuneen V. A. Noskovin kanssa yhteisestä ja solidaarisesti Leninin kanssa tapahtuvasta esiintymisestä ulkomailta Keskuskomitean nimissä. „Sopimus” allekirjoitettiin toukokuun 26 pnä silloin ulkomailta olekselleen Keskuskomitean kolmannen jäsenen M. M. Essenin läsnä ollessa ja osanotolla (ks. Teokset, 7. osa, ss. 416—417 ja 411—415).— 108.
- ¹⁶⁰ Tarkoitetaan Venäjälle viidelle Keskuskomitean jäsenelle lähetettyä V. I. Leninin kirjettä, joka sisältää perustellun vastalauseen KK:n „heinäkuun julkilausuman” johdosta (ks. Teokset, 7. osa, ss. 450—451).
- Keskuskomitean „*heinäkuun julkilausuma*” on päätös, jonka KK:n nimessä hyväksyivät Keskuskomitean sovittelijajäsenet L. B. Krasin, V. A. Noskov ja L. J. Galperin heinäkuussa 1904. Se julkaistiin „Iskran” („Kipinän”) 72. numerossa elokuun 25 pnä 1904 otsikoin „Заявление Центрального Комитета” („Keskuskomitean julkilausuma”). Tuossa päätöksessä sovittelijat tunnustivat G. V. Plehanovin kooptoiman „Iskran” menshevistisen toimituksen kokoonpanon lailliseksi ja puolustivat menshevikkien opportunistia. He kooptoivat Keskuskomiteaan vielä kolme sovittelijaa: A. I. Ljubimovin, L. J. Karpovin ja I. F. Dubrovinskin. Sovittelijat esiintyivät puolueen III edustajakokouksen koollekutsumista vastaan ja laskevat hajalle KK:n Eteläisen byroon, joka oli harjoittanut agitaatiota edustajakokouksen koollekutsumisen puolesta. He riistivät Leniniltä puolueen Keskuskomitean ulkomaisen edustajan oikeudet ja kielsivät julkaisemasta hänen teoksiaan ilman KK:n kollegion lupaa.
- „Heinäkuun julkilausuman” hyväksyminen merkitsi, että Keskuskomitean sovittelijajäsenet kavalsivat VSDTP:n II edustajakokouksen päätökset.— 108.
- ¹⁶¹ V. I. Lenin tarkoittaa „*Kirjettä Keskuskomitean asiamiehille ja VSDTP:n komiteoiden jäsenille, jotka ovat ilmaisseet kannattavansa puolueen II edustajakokouksen enemmistöä*” (ks. Teokset, 7. osa, ss. 452—453).— 108.
- ¹⁶² Puhe on Genevessä sijainneesta venäläisestä osuuskunnallisesta kirjapainosta, jonka kanssa Bontsh-Brujevitsh teki ajoissa sopimuksen bolshevistisen kirjallisuuden julkaisemisesta sen jälkeen, kun Lenin ja ulkomainen kirjallisuusryhmä olivat asiallisesti katsoen katkaisseet välinsä sovitteluhenkiseen Keskuskomiteaan.— 109.
- ¹⁶³ Puhe on vallankaappauksesta, jonka suoritti Keskuskomiteassa sen jäsenten sovittelijakolmikko (Noskov, Krasin ja Galperin) „heinäkuun” istunnossa (ks. tätä osaa, 160. huomautus).— 109.
- ¹⁶⁴ Koska V. A. Noskov oli ehdottanut luvan pyytämistä Keskuskomitealta V. D. Bontsh-Brujevitshin suunnitteleman kustantamon järjestämiseen, Bontsh-Brujevitsh aikoi nähtävästi pyylää Noskovilta kirjeitse itselleen puolueen kirjallisuuden julkaisemislupaa.— 110.

- ¹⁶⁵ Puhe on Galjorkan ja Rjadovoin kirjasesta „Наши недоразумения” („Väärinkäsityksemme”).— 110.
- ¹⁶⁶ Tämän kirjeen V. I. Lenin kirjoitti tyhjälle paikalle kirjeessä, jonka V. A. Noskov oli kirjoittanut V. D. Bontsh-Brujevitshille syyskuun 12 pnä 1904 ja jonka Bontsh-Brujevitsh lähetti Leninille.— 110.
- ¹⁶⁷ Salanimiä „Samsonov” ja „pan” käyttäneitä ei tunneta.— 110.
- ¹⁶⁸ Kirjeensaajaa ei ole saatu selville.— 115.
- ¹⁶⁹ Enemmistökomiteoiden Byroon tiedonannossa puolueen III edustajakokouksen koollekutsumisesta, niiden organisaatiokysymysten joukossa, jotka edustajakokouksen piti ratkaista, oli keskusten uudestijärjestämistä koskeva kohta. Sen sanamuoto kuului: „On oltava yksi keskus, ja sen on oltava *venäläinen*”. Ks. „КПСС в резолюциях и решениях съездов, конференций и пленумов ЦК”, ч. I, 1954, стр. 72 („НКР edustajakokousten, konferenssien ja Keskuskomitean täysistuntojen päätöslauselmina ja päätöksinä”, I osa, 1954, s. 72). Lenin kannatti sitä, että oli säilytettävä VSDTP:n II edustajakokouksessa hyväksytty keskusten järjestelmä: puolueen Keskuskomitea, Pää-äänenkannattaja ja Neuvosto (ks. Teokset, 8. osa, ss. 184—186).— 115.
- ¹⁷⁰ „Vperjod” („Eteenpäin”) lehden 8. numerossa helmikuun 28 (15) pnä 1905 julkaistun kirjoituksen „От редакции” („Toimitukselta”) oli kirjoittanut V. I. Lenin; se on julkaistu Teoksissa otsikoin „Puolueen III edustajakokouksen koollekutsumisesta” (ks. 8. osaa, ss. 164—166).— 115.
- ¹⁷¹ „Vperjod” („Eteenpäin”) lehden 8. numerossa helmikuun 28 (15) pnä 1905 julkaistiin osastossa „Puolueesta” seuraava M. S. Olminskin laatima tiedotus: „Toimitukselta. Olemme juuri saaneet tiedotuksen, jonka voi ymmärtää niin, että Keskuskomitea on suostuvainen edustajakokouksen viipymättömään koollekutsumiseen. Menemättä toistaiseksi lainkaan takuuseen tuon tiedotuksen paikkansapitävyydestä pidämme sitä kuitenkin totena. KK on useita kuukausia taistellut edustajakokouksen koollekutsumista vastaan hajottaen järjestöjä sekä boikotoiden ja häiriten toiminnallaan komiteita, jotka ovat kannattaneet edustajakokouksen koollekutsumista. Sellainen taktiikka on kärsinyt vararikon. Ja nyt, pitäen ohjeanaan omaa sääntöään, että 'tarkoituksenmukaisuus on kaikki kaikessa, muodollisuus ei ole mitään', KK on 'tarkoituksenmukaisuuden' tähden (toisin sanoen edustajakokouksen estämiseen tähden) valmis lausumaan muodollisesti vaikka sata kertaa, että se on edustajakokouksen viipymättömän koollekutsumisen kannalla.”
- Tuohon tekstiin V. I. Lenin teki seuraavan lisäyksen: „Uskomme ettei Byroo eivätkä paikalliskomiteatkaan salli puolueen 'Shidlovskin komission' petkuttaa itseään silmänkääntötempuilla.” Samanlainen suhtautuminen Keskuskomitean suostumukseen on ilmaistu myös Leninin kirjeessä S. I. Guseville helmikuun 25 piltä 1905 (ks. Teokset, 34. osa, s. 289).— 115.

- ¹⁷² Puhe on Keskuskomitean jäsenten vangitsemisesta kirjailija L. Andrejevin asunnossa Moskovassa helmikuun 9 (22) pnä 1905.— 115.
- ¹⁷³ V. I. Leninin kirje Englannin „Työväenedustuskomitean” sihteerille oli lähetetty seuraavanlaisissa olosuhteissa. Venäjällä puhjenneiden lakkojen yhteydessä perustivat Lontoossa toimineet venäläiset sosialidemokraattiset järjestöt vuonna 1904 Venäjän lakkolaisten avustamiskomitean, joka lähetti Englannin ammattiliitoille avun-antokehotuksen. Päätettiin kääntyä myös „Työväenedustuskomitean” („Labour Representation Committee”) puoleen, jonka sihteerinä toimi MacDonal. Neuvonpito Komitean kanssa annettiin K. M. Tahtarjovin ja N. A. Aleksejevin tehtäväksi, kun molemmat kuuluivat Lontoon venäläiseen sosialidemokraattiseen järjestöön, joka ei silloin vielä ollut jakautunut kahtia. „Työväenedustuskomitea” suostui avunantopyyntöön, mutta asetti ehdoksi, että osa rahalähetyksestä käytettäisiin avun antamiseen tsaarin Venäjällä tammi-kuun 9 (22) pnä 1905 ja tuon päivän jälkeen kaatuneiden lukuisten uhrien leskille ja orvoille.— 117.
- ¹⁷⁴ V. I. Leninin kirjettä VSDTP:n Pietarin komitealle maaliskuun 13 pntä 1905 ks. Ленинский сборник V, стр. 162 (V Lenin-kokoelma, s. 162).— 117.
- ¹⁷⁵ Puhe on puolueen III edustajakokouksen työskentelyn alkamisesta. V. I. Lenin kirjoitti P. A. Krasikoville keskiviikkona, huhtikuun 5 pnä, ja arveli edustajakokouksen alkavan aikaisintaan maanantaina (huhtikuun 10 pnä). Edustajakokous avattiin todellisuudessa vasta huhtikuun 25 pnä (u. l.). Keskuskomitean jäsenet, jotka kuuluivat edustajakokouksen koollekutsumista varten muodostettuun Organisaatiokomiteaan, tekivät viimeisen yrityksen sopimukseen pääsemiseksi puolueen Neuvoston kanssa edustajakokouksen tunnustamisesta ja myönsivät Neuvostolle aikaa vastauksen antamiseen.— 118.
- ¹⁷⁶ „Dnevnik Sotsial-Demokrata” („Sosialidemokraatin Päiväkirja”)— epäsäännöllisesti ilmestynyt lehti, jota G. V. Plehanov julkaisi; ilmestyi Genevessä pitkin väliajoin maaliskuusta 1905 huhtikuuhun 1912; ilmestyi 16 numeroa. „Dnevnikä” alettiin julkaista uudelleen Pietarissa vuonna 1916; ilmestyi yksi numero.— 118.
- ¹⁷⁷ Puhe on yhteisestä Keskuskomitean ja Enemmistökomiteoiden Byroon nimissä maaliskuun 12 pnä 1905 esitetystä vetoamuksesta puolueelle sopimuksen aikaansaamisesta näiden molempien keskus-ten kesken, III edustajakokouksen koollekutsumisesta, Organisaatiokomitean muodostamisesta niiden toimesta edustajakokouksen koollekutsumista varten, edustajakokouksen päiväjärjestyksestä y.m. (ks. „Vperjod” („Eteenpäin”) № 13, huhtikuun 5 (maaliskuun 23) pnä 1905).— 118.
- ¹⁷⁸ „Vperjod” („Eteenpäin”) lehden 13. numerossa julkaistiin otsikoin „Организационный вопрос” („Organisatorinen kysymys”) luonnos Enemmistökomiteoiden Byroon selostukseksi VSDTP:n III edustaja-

kokoukselle (luonnoksen oli laatinut „Ivanov” — A. A. Bogdanov); se sisälsi muutosehdotukset puolueen Sääntöihin.— 118.

- 179 V. I. Lenin tarkoittaa P. A. Krasikovin selostusta. Krasikov oli Ulkomaisten järjestön komitean edustajana VSDTP:n III edustajakokouksessa. Tuo komitea johti ulkomaisia bolshevistisiä ryhmiä, jotka olivat lohjonneet pois Ulkomaisesta liigasta, joka oli Liigan II edustajakokouksen jälkeen täydellisesti menshevikkien käsissä.— 118.
- 180 *Kiska* — L. A. Fotijeva — NKP:n jäsen vuodesta 1904. Ollessaan maanpaossa (vv. 1904—1905) Genevessä ja Pariisissa hän piti puoluetyönään yllä yhteyksiä Venäjän bolshevistisiin järjestöihin yhdessä N. K. Krupskajan kanssa. „Kiska” ei ollut Fotijevasta puoluessa käytetty salanimi; siten häntä nimittivät M. I. Uljanova ja N. K. Krupskaja. Kirjeissään V. I. Lenin nimitti häntä joskus myös niin.— 118.
- 181 Kirjeensaajaa ei ole saatu selville.— 119.
- 182 V. I. Lenin koskettelee seikkaperäisesti F. Engelsin teosta „*Die deutsche Reichsverfassungskampagne*” („Saksalainen kampanja valtakunnan perustuslaista”) toukokuun 1 p:nä 1905 VSDTP:n III edustajakokouksessa pitämässään selostuksessa sosialidemokraattien osallistumisesta väliaikaiseen vallankumouhallitukseen (ks. Teokset, 8. osa, ss. 383—386). Tämä Engelsin teos, joka on historiallinen katsaus vuoden 1849 Badenin—Pfalzin kapinaan, johon Engels oli ottanut omakohtaisesti osaa Willichin adjutantina, julkaistiin v. 1850 „*Neue Rheinische Zeitung. Politisch-ökonomische Revue*” aikakauslehden ensimmäisissä kolmessa numerossa.— 119.
- 183 Keskuskomitean kirje elokuun 24 (syyskuun 6) p:ltä 1905, jonka oli allekirjoittanut kolme KK:n jäsentä (A. Bogdanov, D. Postolovski ja L. Krasin), oli kirjoitettu vastaukseksi V. I. Leninin kirjeeseen elokuun 14 p:ltä (u.l.) 1905 (ks. Teokset, 34. osa, ss. 318—319).
Leninin kirjeen viimeinen kappale („*III. Rahoista*”) on vastaus KK:n kolmen jäsenen huomautukseen, että „Proletari” („Proletaari”) lehteä on julkaistava ulkomailta saatavilla varoilla.— 123.
- 184 Tarkoitetaan Keskuskomitean päätöslauselmaa, joka julkaistiin „Proletari” („Proletaari”) lehden 19. numerossa lokakuun 3 (syyskuun 20) p:nä 1905 otsikoin „*Центральный Комитет о Госуд. думе*” („Keskuskomitea Valtakunnanduumasta”).— 124.
- 185 „*Letutshije Listki Tsentralnogo Komiteta RSDRP*” („VSDTP:n Keskuskomitean Lentolehtisiä”) julkaistiin kesä—syyskuussa 1905. Kaikkiaan ilmestyi 4 numeroa. Ensimmäisessä numerossa, jossa oli päiväys 10. kesäkuuta (v. l.) 1905, sanottiin: „Puolueen edustajakokous on antanut KK:lle vaikean ja vastuullisen tehtävän — puolueen poliittisen johtamisen edustajakokouksen laatimien perusohjelmien mukaisesti. Eräänä tuon tehtävän täyttämisen välineenä tulee olla 'KK:n Lentolehtisten', jotka omistetaan juoksevien taktillisten ja organisaatiokysymysten selittämiseksi. 'Lentolehtiset' ilmestyvät

- tarpeen vaatiessa. Toimitus ei sido itseään lupauksella julkaista niitä määrääjain." Ensimmäinen numero painettiin Pietarin komitean kirjapainossa; se painettiin uudestaan, joskaan ei täydellisesti, Moskovan komitean kirjapainossa. Toisesta numerosta alkaen „Lento-lehtisiä” monistettiin hektografilla.— 125.
- ¹⁸⁶ V. I. Lenin tarkoittaa Nikolajevista saatua kirjettä, joka julkaistiin „Proletarin” („Proletaarin”) 9. numerossa heinäkuun 26 (13) pnä 1905 osastossa „Puolueesta”.— 126.
- ¹⁸⁷ Venäjän sosialidemokraattisten järjestöjen konferenssi, josta V. I. Lenin kirjoittaa, pidettiin Riiassa 7.—9. (20.—22.) syyskuuta 1905. VSDTP:n Keskuskomitea kutsui konferenssin koolle suunnittelemaan taktiikkaa Valtakunnanduuman suhteen. Siinä oli läsnä edustajia VSDTP:n KK:sta, menshevikkien Organisaatiokomissiosta, Bundista, Läntimaan sosialidemokratiasta, Puolan ja Liettuan sosialidemokratiasta ja Ukrainan vallankumouspuolueesta. Konferenssi hyväksyi menshevikkien vastalauseista huolimatta heitä vastaan suunnatun päätöslauselman Bulyginin duuman aktiivisesta boikotoinnista. Konferenssin päätökset julkaistiin „Proletarin” („Proletaarin”) 22. numerossa lokakuun 24 (11) pnä 1905. Ks. „КПСС в резолюциях и решениях съездов, конференций и пленумов ЦК”, ч. I, 1954, стр. 91—94 („NKP edustajakokousten, konferenssien ja Keskuskomitean täysistuntojen päätöslauselmina ja päätöksinä”, I osa, 1954, ss. 91—94). Arvio niistä on esitetty Leninin kirjoituksissa „Poliittisen ryhmittymisen ensimmäisiä tuloksia” ja „Tappion kärsineiden hysteriaa” (ks. Teokset, 9. osa, ss. 384—392 ja 393—395).— 128.
- ¹⁸⁸ Kansainvälinen sosialistinen toimisto (KST) — II Internationalen toimeenpaneva elin; muodostettu Pariisin kongressin päätöksen mukaisesti v. 1900. Vuosina 1905—1912 V. I. Lenin kuului KST:oon VSDTP:n edustajana.— 129.
- ¹⁸⁹ Asian salaamiseksi kirjeenvaihdossa piti Berliiniä nimittää sovitusti Odessaksi ja Königsbergiä Varsovaksi.
Tuonnempana, samoin kuin V. I. Leninin kirjeessä lokakuun 5 pltä 1905 (ks. Teokset, 34. osa, ss. 341—342), tarkoitetaan Keskuskomitean ja Pää-äänenkannattajan toimituksen jäsenten yhteistä kokousta, johon Lenin osallistui.— 129.
- ¹⁹⁰ Puhe on V. I. Leninin tuotteiden julkaisemisesta. Sopimus Leninin teosten julkaisemisesta kolmessa osassa allekirjoitettiin M. Kedrovin johtaman kustannusliike „Zernon” kanssa elokuun 10 pnä 1907 (sopimuksen alkuperäiskappale on tallella NKP:n KK:n marxismileninismien instituutin arkistossa). Julkaistaviksi aiotujen koottujen teosten kolmesta osasta vuoden 1907 marraskuun puolivälissä (kanteen on merkitty v. 1908) ilmestyi ensimmäinen osa: „За 12 лет. Собрание статей. Том первый. Два направления в русском марксизме и русской социал-демократии”, СПб., 1908 („12 vuoden ajalta. Koottu kirjoitukset. Ensimmäinen osa. Kaksi suuntausta Venäjän marxilaisuudessa ja Venäjän sosialidemokratiassa”, Pietari, 1908). Kohta

- poliisi takavarikoi kirjan, mutta huomattava osa painosmäärästä onnistuttiin pelastamaan, ja kirjan leviäminen salaa jatkui. Suunnitellun toisen osan asemesta onnistuttiin julkaisemaan vain kokoelma: Вл. Ильин. „Аграрный вопрос”, ч. I, СПб., 1908 (Vl. Iljin. „Agraarikysymys”, I osa, Pietari, 1908). Tämän kokoelman toinen osa, johon sisältyi teos „Sosialidemokratian agraari-ohjelma Venäjän ensimmäisessä vallankumouksessa vuosina 1905—1907” (ks. Teokset, 13. osa, ss. 205—413), takavarikoitiin kirjapainosta.— 130.
- ¹⁹¹ Palattuun puolueen Lontoon edustajakokouksesta V. I. Lenin asui Suomessa Pietarin lähetyksillä. Alkaneiden vangitsemisten yhteydessä bolshevistinen keskus päätti siirtää „Proletari” („Proletaari”) lehden julkaisemisen Suomesta ulkomaille. Leninille sekä myös A. A. Bogdanoville ja I. F. Dubrovinskillle annettiin tehtäväksi matkustaa ulkomaille johtamaan „Proletaria”. Lenin matkusti Suomesta joulukuussa 1907, vietti muutaman päivän Tukholmassa N. K. Krupskajaa odotellen, oli 3 päivää Berliinissä ja saapui Geneveen joulukuun 25 pnä 1907 (tammikuun 7 pnä 1908).— 131.
- ¹⁹² Puhe on „Proletarin” („Proletaarin”) kirjapainon ja lähettämön johtajan toimesta.— 131.
- ¹⁹³ Kesäkuun 13 pnä 1907 Tiflisissä suoritettiin postista kuljetettujen Valtionpankin rahojen pakkoluovutus. Pakkoluovutuksen järjestäjän „Kamon” (Ter-Petrosjanin) ja sen kaikkien osanottajien onnistui paeta. Mutta Venäjän hallitus ilmoitti maansa poliisille ja ulkomaille pakkoluovutettujen 500 ruplan seteleiden sarja- ja järjestysnumerot; joulukuussa 1907 Berliinissä, Münchenissä, Pariisissa, Kööpenhaminassa, Tukholmassa ja Genevessä vangittiin samanaikaisesti näitä seteleitä vaihtaneet henkilöt. Marraskuussa 1907 Berliinissä vangittiin Tiflisissä suoritettujen pakkoluovutuksen järjestäjä, jonka provokaattori J. Zhitomirski antoi ilmi. Saatuaan selville „Kamon” henkilöllisyyden Venäjän hallitus vaati luovuttamaan hänet rikoksentekijänä, ja „Kamo” luovutettiin. Tiflisissä suoritettujen pakkoluovutuksen osanottajia etsittäessä toimeenpantiin vangitsemisia Pariisin, Münchenin, Geneven ja Tukholman venäläisissä sosialidemokraattisissa siirtokunnissa.— 131.
- ¹⁹⁴ Puhe on V. I. Leninin teoksesta „Sosialidemokratian agraariohjelma Venäjän ensimmäisessä vallankumouksessa vuosina 1905—1907” (ks. Teokset, 13. osa, ss. 205—413).— 132.
- ¹⁹⁵ Duuman 104 edustajan lakiehdotuksen, joka julkaistiin ranskaksi julkaisussa „Rapport du Parti Socialiste Révolutionnaire de Russie au Congrès Socialiste International de Stuttgart” (Août 1907), Gand, 1907 („Venäjän sosialistivallankumouksellisten puolueen selostus sosialistisen Internationalen Stuttgartin kongressille” (elokuu 1907), Gent, 1907), ss. 289—304, esitti I. Mushenko, II Valtakunnanduuman edustaja, Duuman agraarivaliokunnan jäsen ja virallinen selostaja eserien duumaryhmän puolesta. Ehdotus julkaistiin venäjän kielellä kokoelmassa „Материалы, напечатанные во время

- сессии Государственной думы 2 созыва”, СПб., 1907, стр. 486—491 („Valtakunnanduuman toisen kokoonpanon istuntokaudella julkaistut aineistot”, Pietari, 1907, ss. 486—491). Lenin ei tuota julkaisua nähnyt, mistä on todisteena hänen huomautuksensa teokseen „Sosialidemokratian agraariohjelma Venäjän ensimmäisessä vallankumouksessa vuosina 1905—1907” (ks. Teokset, 13. osa, s. 258, ensimmäinen alaviite).— 132.
- ¹⁹⁶ G. A. Kuklin — sosialidemokraatti, emigrantti, sosialidemokraattisen kirjallisuuden kustantaja; vuodesta 1901 oli sosialidemokraattisen „Zhizn” („Elämä”) ryhmän jäsen; vuonna 1905 yhtyi bolshevikkeihin; kokosi suuren vallankumouksellista kirjallisuutta käsittäneen kirjaston. Kuklinin kokoama kirjasto toimi Genevessä vuodesta 1902 yleisenä kirjastona. Kirjasto siirtyi bolshevikkeille heinäkuussa 1907 Kuklinin kuoleman jälkeen jälkisaädöksen mukaisesti. Siihen aikaan Genevessä Kuklinin kirjaston hoitajana toimineen V. A. Karpinskin kirjettä ei ole onnistuttu löytämään.— 135.
- ¹⁹⁷ Z. A. Peshkov — A. M. Gorkin ottopoika.— 135.
- ¹⁹⁸ N. B. Bogdanova — A. A. Bogdanovin puoliso.— 135.
- ¹⁹⁹ VSDTP:n viidennen (Lontoon) edustajakokouksen aikana (30. huhtikuuta—19. toukokuuta (13. toukokuuta—1. kesäkuuta) 1907) puolueen vaikean finanssitilan takia otettiin A. M. Gorkin avun turvin rahalaina eräältä englantilaiselta luvaten maksaa velka takaisin vuoden 1908 tammikuun 1 päivään mennessä. Bolshevikkipuolue maksoi velan v. 1922.— 136.
- ²⁰⁰ Keskuskomitean kokous — VSDTP:n KK:n täysistunto, joka pidettiin Genevessä 11.—13. (24.—26.) elokuuta 1908. Lontoon velkaa koskevista kysymyksestä täysistunto päätti muodostaa kolmihenkisen (bolshevikki, menshevikki ja bundilainen) komission ja antaa sen tehtäväksi kirjoittaa kirje englantilaiselle. Ks. „КПСС в резолюциях и решениях съездов, конференций и пленумов ЦК”, ч. I, 1954, стр. 188 („NKP edustajakokousten, konferenssien ja Keskuskomitean täysistuntojen päätöslauselmina ja päätöksinä”, I osa, 1954, s. 188).— 136.
- ²⁰¹ Lokakuussa 1908 V. I. Lenin sai J. M. Stekloilta kehotuksen ottaa osaa N. G. Tshernyshevskin elämälle ja toiminnalle omistetun kirjoituskokoelman laatimiseen. Steklov suunnitteli Leninille aiheen „Tshernyshevski ja talonpoikaiskysymys” ja pyysi tiedottamaan kirjeensä sisällön Bogdanoville. Lenin lähetti Bogdanoville Steklovin koko kirjeen ja oman huomautuksensa. Kokoelman julkaisemishanke raukesi.— 137.
- ²⁰² Lokakuulaiset — „Lokakuun 17 pn liitto” nimisen puolueen jäseniä; se perustettiin Venäjällä tsaarin vuoden 1905 lokakuun 17 pn manifestin julkaisemisen jälkeen. Se oli vastavallankumouksellinen puolue, joka edusti ja puolusti suurporvariston sekä kapitalistien tapaan isännöivien tilanherrojen etuja. Lokakuulaiset tukivat täydellisesti tsarihallituksen sisä- ja ulkopoliittikkaa.— 138.

- ²⁰³ Puhe on *Ruotsin yleislakosta*, joka puhkesi elokuun 4 pnä 1909 vastaukseksi eri teollisuusalojen 83.000 työläistä koskeneeseen työnsulkuun, jonka työnantajain liitto julisti elokuun 2 pnä. Lakko kesti toista kuukautta.— 139.
- ²⁰⁴ Tarkoitetaan V. I. Leninin artikkelia „*Otzovismmin ja jumalanrakentamisen kannattajain puolueeryhmästä*” (ks. Teokset, 16. osa, ss. 16—49).— 139.
- ²⁰⁵ Ei ole saatu selville, nimenomaan mistä Rosa Luxemburgin kirjoituksesta tässä on puhe. „Sotsial-Demokrat” („Sosialidemokraatti”) lehden 11. numerossa julkaistiin helmikuun 26 (13) pnä 1910 eräs Rosa Luxemburgin kirjoitus „August Bebel”. VSDTP:n KK:n vuoden 1910 tammikuun täysistunnon jälkeen „Proletari” („Proletaari”) lehti ei ilmestynyt. Lenin saattaa tarkoittaa Saksan tai Puolan sosialidemokraattisessa lehdistössä julkaistuja Rosa Luxemburgin kirjoituksia, jotka L. Tyszka oli hänelle lähettänyt.— 140.
- ²⁰⁶ Pian tammikuussa 1910 pidetyn Keskuskomitean täysistunnon jälkeen vangittiin Venäjällä I. F. Dubrovinski (Innokenti), V. P. Nogin (Makar) ja I. P. Goldenberg (Meshkovski).— 144.
- ²⁰⁷ Puhe on Keskuskomitean Venäjällä toimineen osan („kollegion”) koollekutsumisesta ja sen täydentämisestä uusilla jäsenillä suorittamalla täytevaalit. Viimeksi mainittu oli käynyt tarpeelliseksi sen vuoksi, kun muutamat Lontoon edustajakokouksessa vuonna 1907 valitut KK:n jäsenet oli vangittu. Likvidaatorit, jotka suhtautuivat kielteisesti KK:n toiminnan entiselleen palauttamiseen Venäjällä, vastustivat kaikin tavoin vapaalle jalalle jääneiden KK:n jäsenten koollekutsumista ja sen kokoonpanon täydentämistä uusilla jäsenillä. Heidän muodollinen kieltäytymisensä ottamasta osaa yritykseen palauttaa KK:n toiminta entiselleen oli sittemmin suurimpana syynä tammikuussa 1910 pidetyssä KK:n täysistunnossa solmitun sopimuksen rikkoutumiseen. V. I. Leninin tinkimättömän vaatimuksen tuloksena Venäjälle matkusti J. Marchlewski.— 144.
- ²⁰⁸ V. I. Lenin tarkoittaa matkaa Kööpenhaminaan, II Internationalen VIII kansainväliseen sosialistikongressiin, joka pidettiin 28. elokuuta—3. syyskuuta (u.l.) 1910.— 144.
- ²⁰⁹ Syyskuun 28 pnä 1910 V. I. Lenin palasi Pariisiin Kööpenhamnasta, jossa hän viipyi II Internationalen VIII kansainvälisen sosialistikongressin jälkeen ja josta teki matkan Tukholmaan tavataksaan äitinsä M. A. Uljanovan ja sisarensa M. I. Uljanovan.— 145.
- ²¹⁰ F. Engelsin artikkeli „*Kann Europa abrüsten?*” („Voiko Eurooppa riisuutua aseista?”) julkaistiin „Vorwärts” („Eteenpäin”) lehden 51.—56. ja 58.—59. numerossa 1.—7. ja 9.—10. maaliskuuta 1893.— 145.
- ²¹¹ Puhe on L. Martovia vastaan tähdätystä J. Marchlewskin kirjoituksesta „*Ein Mißverständnis*” („Väärinkäsitys”), joka julkaistiin „Die Neue Zeit” („Uusi Aika”) aikakauslehden 4. numerossa lokakuun

28 pnä 1910, ss. 100—107. Seikkaperäisemmin siitä ks. Leninin Marchlewskille lokakuun 7 pnä 1910 lähettämästä kirjeestä (Teokset, 34. osa, ss. 423—428).— 147.

- ²¹² V. I. Leninin kirjoitus „Venäjällä käydyin puolueensisäisen taistelun historiallinen sisältö” julkaistiin vasta huhtikuun 29 (toukokuun 12) pnä 1911 „Diskussionnyi Listokin” („Väittelylehden”) (VSDTP:n Pää-äänenkannattajan „Sotsial-Demokratini” („Sosialidemokraatin”) liitteen) 3. numerossa (ks. Teokset, 16. osa, ss. 375—393).— 147.
- ²¹³ C. Huysmansin kirjeeseen V. I. Leninin kirjoittaman vastauksen luonnosta ei ole löydetty.— 150.
- ²¹⁴ Puhe on Moskovassa joulukuusta 1910 huhtikuuhun 1911 ilmestyneen bolshevistisen legaalisen „Mysl” („Ajatus”) aikakauslehden lakkauttamisesta tsaarihallituksen toimesta.— 151.
- ²¹⁵ V. I. Lenin tarkoittaa venäjännöstä K. Kautskyn kirjasesta „*Taktische Strömungen in der deutschen Sozialdemokratie*”, Berlin, 1911 („Taktilliset suuntaukset Saksan sosialidemokratiassa”, Berliini, 1911), jonka alku julkaistiin aikakauslehti „Myslin” („Ajatuksen”) 5. numerossa huhtikuussa 1911; se oli syynä aikakauslehden lakkauttamiseen.— 151.
- ²¹⁶ Puhe on K. Kautskyn kirjoituksesta „*Malthusianismus und Sozialismus*” („Malthusilaisuus ja sosialismi”), joka julkaistiin „Die Neue Zeit” („Uusi Aika”) aikakauslehden 18., 19. ja 20. numerossa helmikuussa 1911.— 152.
- ²¹⁷ Tarkoitetaan J. M. Steklovin kirjaa „Н. Г. Чернышевский, его жизнь и деятельность (1828—1889)” („N. G. Tshernyshevski, hänen elämänsä ja toimintansa (1828—1889)”), joka julkaistiin v. 1909.— 152.
- ²¹⁸ *Keskuskomitean Ulkomainen byroo* (KKUB) muodostettiin VSDTP:n Keskuskomitean täysistunnossa elokuussa 1908 edustamaan koko puoluetta ulkomailla, ja se oli Keskuskomitean Venäjän-kollegion alainen. Pian KK:n tammikuun täysistunnon jälkeen vuonna 1910 KKUB:ssa muodostui likvidaattorienemmistö, ja KKUB:sta tuli puolueenvastaisten voimien keskus. KKUB:n likvidaattoruustaktiikka pakotti bolshevikit kutsumaan edustajansa (Aleksandrovin — N. A. Semashkon) pois sen kokoonpanosta toukokuussa 1911. Hieinan myöhemmin kutsuttiin pois Puolan ja Latvian sosialidemokratian edustajat.
Tammikuussa 1912 KKUB lakkasi toimimasta.— 153.
- ²¹⁹ *Organisaatiokomissio* (Ulkomainen organisaatiokomissio) ja *Teknillinen komissio* (Ulkomainen teknillinen komissio) muodostettiin VSDTP:n Keskuskomitean jäsenten neuvottelukokouksessa kesäkuussa 1911 Prahan puoluekonferenssin valmistelun yhteydessä.
Organisaatiokomission ja Teknillisen komission jäsenten enemmistön (M. K. Vladimirov, V. L. Leder, A. I. Ljubimov y.m.) sovittelepoliittikka ja heidän kieltäytymisensä alistumasta muodostetun

- Venäjän-organisaatiokomission päätöksiin pakottivat leniniläiset bolshevikit poistumaan niiden kokoonpanosta ja poistamaan itseltään vastuun niiden toiminnoista.— 153.
- ²²⁰ *Golosilaiset* — likvidaattori-menshevikkejä, jotka ryhtyivät ulkomaisen äänenkannattajansa „Golos Sotsial-Demokrata” („Sosialidemokraatin Ääni”) lehden ympärille (P. B. Axelrod, F. I. Dan, L. Martov, A. S. Martynov, A. N. Potresov y.m.); lehti ilmestyi Genevessä, sittemmin Pariisissa helmikuusta 1908 joulukuuhun 1911.— 153.
- ²²¹ *Vperjodilaiset* — otzovisteista, ultimatisteista, jumalanrakentajista ja empiriomonisteista (Machin ja Avenariuksen taantumuksellisen idealistisen filosofian kannattajista) koostuneen puolueenvastaisen „Vperjod” („Eteenpäin”) ryhmän kannattajia; ryhmä perustettiin joulukuussa 1909 A. Bogdanovin ja G. Aleksinskin aloitteesta; heidän lisäksi siihen kuuluivat A. V. Lunatsharski, M. N. Ljadov, M. N. Pokrovski, A. V. Sokolov y.m. Ryhmällä oli oma samanniminen kirjallinen äänenkannattajansa. Vuonna 1912 vperjodilaiset yhdistyivät likvidaattori-menshevikkien kanssa yhteiseksi puolueenvastaiseksi Trotskin järjestämäksi (Elokuun) blokiksi bolshevikkeja vastaan. Saamatta työläisten kannatusta ryhmä hajosi tosiasiallisesti jo vuonna 1913. Sen lopullinen hajoaminen tapahtui vuonna 1917, helmikuun vallankumouksen jälkeen.— 154.
- ²²² Tarkoitetaan V. I. Leninin teosta „*Publisistin kirjoituksia*”, sen neljättä lukua, joka on omistettu VSDTP:n KK:n vuoden 1910 tammikuun täysistunnossa sovittelijain ottaman asenteen erittelylle (ks. Teokset, 16. osa, ss. 221—226).— 156.
- ²²³ Pariisiin lähellä sijaitsevan Longjumaun puoluekoulun perusti vuoden 1911 kesällä bolshevistinen keskus Venäjältä saapuneita työntekijöitä varten. Koulussa luennoivat V. I. Lenin, I. F. Armand, N. A. Semashko y.m. Koulussa opiskelivat m.m. G. K. Ordzhonikidze, J. D. Zevin, I. I. Schwarz, työläiset I. S. Belostotski, A. I. Dogadov, I. V. Prisjagin. Opiskelijat kuuntelivat luentoja ja suorittivat seminaaritöitä. Koulun päättäneet tekivät laajaa puolueuutia Venäjällä. Leninin mainitsemia kirjettä ks. Teosten 34. osasta, ss. 446—447.— 158.
- ²²⁴ „*Markkinoilla*” tarkoitetaan nähtävästi VSDTP:n Keskuskomitean jäsenten neuvottelukokousta, joka pidettiin Pariisissa 28. toukokuuta — 4. kesäkuuta (10.—17. kesäkuuta) 1911.— 158.
- ²²⁵ V. I. Lenin piti esitelmän aiheesta „Stolypin ja vallankumous” Genevessä maanantaina, syyskuun 19 (lokakuun 2) pnä 1911.— 161.
- ²²⁶ Tarkoitetaan „Sotsial-Demokrat” („Sosialidemokraatti”) lehden vuosikertaa, J. Kamenevin kirjasta „Две партии” („Kaksi puoluetta”) N. Leninin esipuhein (ks. Teokset, 17. osa, ss. 208—211), G. V. Plehanovin „Dnevnik Sotsial-Demokrata” („Sosialidemokraatin Päiväkirja”) lehteä ja S. T. Arkomedin kirjaa „Рабочее движе-

- ние и социал-демократия на Кавказе" („Työväenliike ja sosialidemokratia Kaukasiassa”), I osa, G. V. Plehanovin esipuhein, Geneve, 1910.— 161.
- ²²⁷ *Kadetit* — perustuslaillis-demokraattisen puolueen, Venäjän liberaalis-monarkistisen porvariston johtavan puolueen jäseniä. Kadetti puolue perustettiin lokakuussa 1905; siihen kuului porvariston edustajia, tilanherroista lähtöisin olevia zemstovirkailijoita ja porvarillisen sivistyneistön edustajia. Pettääkseen työtätekeviä joukkoja kadetit nimitivät valheellisesti itseään „kansanvapauden” puolueeksi, mutta todellisudessa eivät menneet perustuslaillisen monarkian vaatimusta pitemmälle. Kadetit pitivät peruspäämääränään taistelua vallankumouksellista liikehtimistä vastaan ja pyrkivät jakamaan vallan tsaarin ja maaorjuutta kannattavien tilanherrojen kanssa. Ensimmäisen maailmansodan vuosina kadetit tukivat aktiivisesti tsaarihallituksen anastusluontoista ulkopoliittikkaa. Vuoden 1917 helmikuun porvarillis-demokraattisen vallankumouksen aikana he koettivat pelastaa monarkian. Ollen johtosessa porvarillisessa Väliaikaisessa hallituksessa kadetit harjoittivat Amerikan, Englannin ja Ranskan imperialisteille mieluista, kansaa vastaan tähdätyä vastavallankumouksellista politiikkaa. Lokakuun sosialistisen vallankumouksen päätyttyä voittoon kadetit esiintyivät leppymättöminä Neuvostovalan vihollisina, osallistuivat kaikkiin vastavallankumouksellisten aseellisiin esiintymisiin ja interventtien sotaretkiin. Interventtien ja valkokaartilaiden murskaamisen jälkeen kadetit jatkoivat ulkomailla maanpaossa vastavallankumouksellista toimintaansa Neuvostovaltaa vastaan.— 162.
- ²²⁸ *Valtakunnanneuvosto* — tsaarin Venäjällä toiminut lakien säätämistä neuvotteleva laitos, jonka jäsenet tsaari määräsi. Valtakunnanneuvostoon kuului etupäässä suurtilanomistajia ja ylhäisiä tsaarin virkamiehiä.— 162.
- ²²⁹ Tarkoitetaan XIX kansainvälistä rauhankongressia, joka pidettiin 22.—28. syyskuuta 1912 Genevessä.— 166.
- ²³⁰ „*Metallist*” („Metallimies”) — metallimiesten ammattiliiton äänenkannattajan, „Rabotshi po Metallu” („Metallityöläinen”) aikakauslehden eräs nimi; ilmestyi Pietarissa elokuun 30 (syyskuun 12) päivästä 1906 kesäkuun 12 (25) päivään 1914. Lehden toimitus oli kuten ammattiliiton hallintokin alussa likvidaattorien hallussa. Vuonna 1913 toimitettujen liiton hallinnon uusintavaalien jälkeen liiton johto ja lehden toimitus siirtyivät bolshevikkien käsiin.— 167.
- ²³¹ „*Sovremennyi Mir*” („Nyky maailma”) — kaunokirjallinen, tieteellinen ja poliittinen kuukauslehti; ilmestyi Pietarissa vuodesta 1906 vuoteen 1918. Lehden julkaisemiseen osallistuivat lähinnä menshevikit. Bolshevikkien ja Plehanovin menshevikkiryhmän välisen liiton aikana ja vuoden 1914 alussa bolshevikit osallistuivat lehden julkaisutyöhön. Imperialistisen maailmansodan aikana (1914—1918) lehdestä tuli sosialishovinistien äänenkannattaja.— 173.

- ²³² Puhe on II Internationalen ylimääräisen Baselin kongressin valiokunnasta, jonka tehtävänä oli laatia manifesti sodan uhkaa vastaan. Kongressi kutsuttiin koolle Balkanin sodan ja imperialistisen maailmansodan uhkan voimistumisen takia ja pidettiin marraskuun 24 ja 25 pnä 1912. Valiokuntaan, joka laati manifestia, kuului edustajia Ranskasta, Saksasta, Englannista ja Venäjältä, yksi kustakin maasta. VSDTP:n edustajien ja Kansainvälisen sosialistisen toimiston välisen sopimuksen mukaisesti Venäjää edusti valiokunnassa I. Rubanovitsh (eserrä). Kongressin istunnossa marraskuun 25 pnä hyväksyttiin yksimielisesti manifesti, jossa työläisiä kehoitettiin käyttämään proletariaatin järjestöä ja voimaa vallankumoukselliseen taisteluun sodan uhkaa vastaan.— 175.
- ²³³ Tarkoitetaan Kansainvälisen sosialistisen toimiston istuntoa, joka pidettiin Brysselissä lokakuun 28 ja 29 pnä 1912 ja jossa päätettiin kutsua koolle ylimääräinen sosialistikongressi. Venäjää edustivat istunnossa G. Plehanov ja I. Rubanovitsh. Toimiston erikoinen suljettu istunto oli omistettu Venäjän kysymyksille.— 175.
- ²³⁴ V. I. Lenin tarkoittaa K. Kautskyn kirjoitusta „*Der Krieg und die Internationale*” („Sota ja Internationale”), joka julkaistiin „*Die Neue Zeit*” („Uusi Aika”) aikakauslehden 6. numerossa marraskuun 8 pnä 1912, ss. 191—192.— 175.
- ²³⁵ Puhe on V. I. Leninin kirjoituksesta „*Amerikan presidentinvaalien tulokset ja merkitys*” (ks. Teokset, 18. osa, ss. 391—393).— 178.
- ²³⁶ *Theodore Roosevelt* — Amerikan Yhdysvaltojen presidentti vuosina 1901—1909.— 178.
- ²³⁷ „*Vetoomus Järkeen*” („Appeal to Reason”) — amerikkalaisten sosialistien sanomalehti; perustettu v. 1895.— 179.
- ²³⁸ „Pravdassa” ei kirjoitusta ollut julkaistu.— 182.
- ²³⁹ „*Zaprosy Zhizni*” („Elämän Vaatimukset”) — viikkolehti; ilmestyi vuosina 1909—1912 Pietarissa. Lehteä avustivat kadetit, kansansosialistit ja likvidaattori-menshevikit. Ylioppilas M:n kirjoitus „*Студенческие настроения*” („Ylioppilasmielialoja”) julkaistiin lehden 47. numerossa marraskuun 23 pnä 1912.— 182.
- ²⁴⁰ Kysymyksessä on VSDTP:n Keskuskomitean edustajiston selostus II Internationalen Baselin kongressista. Selostus julkaistiin „*Sotsial-Demokrat*” („Sosialidemokraatti”) lehden 33. numerossa tammi-kuun 12 (25) pnä 1913.— 184.
- ²⁴¹ V. I. Lenin tarkoittaa Keskuskomitean kuuden edustajan poistumista VSDTP:n alajaostosta Baselin kongressissa. KK:n edustajat perustelivat poistumisensa sillä, että he eivät olleet samaa mieltä alajaoston kanssa, kun se vahvisti Pietarin „aloiteryhmän” edustajan valtuudet hänen edustaessaan järjestöä, joka oli vihamielinen puoluetta kohtaan ja taisteli sitä vastaan.— 184.

- ²⁴² „*Prosvestshenije*” („Valistus”) — bolshevikkien yhteiskunnallis-poliittinen ja kaunokirjallinen kuukausijulkaisu; ilmestyi legaalisesti Pietarissa vuoden 1911 joulukuusta alkaen. Aikakauslehti perustettiin Leninin kehotuksesta tsaarihallituksen lakkauttaman Moskovassa ilmestyneen bolshevistisen „*Mysl*” („Ajatus”) aikakauslehden tilalle. Lenin johti „*Prosvestshenijen*” julkaisutyötä ulkomailta; aikakauslehdessä julkaistiin hänen teoksensa: „Vaalikamppailun periaatekysymyksiä”, „Vaalien tulokset”, „Arvostelevia huomautuksia kansallisuuskysymyksestä”, „Kansakuntien itsemääräämisoikeudesta” ja muita.
- Toimituskollegiossa työskentelivät M. A. Saveljev, M. S. Olinski, A. I. Jelizarova y.m. Kaunokirjallista osastoa toimitti A. M. Gorki. Lehden painosmäärä lähenteli 5 tuhatta.
- Tsaarihallitus lakkautti lehden ensimmäisen maailmansodan edellä, kesäkuussa 1914. „*Prosvestshenijen*” julkaiseminen uudistettiin syksyllä 1917, mutta ilmestyi vain yksi numero (kaksoisnumero), jossa julkaistiin Leninin kirjoitukset „Kykenevätkö bolshevikit pitämään valtiovaltaa?” ja „Puolueen ohjelman tarkistamisesta”.— 185.
- ²⁴³ „*Kuurian kuusi työläistä*” — IV Valtakunnanduuman 6 sosialidemokraattista bolshevikki edustajaa (A. J. Badajev, R. V. Malinovski (paljastui myöhemmin provokaattoriksi), M. K. Muranov, G. I. Petrovski, F. N. Samoilov ja N. R. Shagov), jotka valittiin Valtakunnanduumaan työväenkuuriasta.— 185.
- ²⁴⁴ Ks. „*Лондонский съезд Российской Соц.-Демокр. Раб. Партии (состоявшийся в 1907 г.)*. Полный текст протоколов”. Издание Центрального Комитета, Париж, 1909, стр. 451 („Venäjän sos.-dem. työväenpuolueen Lontoon edustajakokous (pidetty vuonna 1907). Pöytäkirjojen täydellinen teksti”. Keskuskomitean julkaisema, Pariisi, 1909, s. 451). Ks. myös „*Пятый съезд РСДРП. Май—июнь 1907 г.*”, 2 изд., М., Партиздат, 1935, стр. 723 („VSDTP:n viides edustajakokous. Touko—kesäkuu 1907”, toinen painos, Moskova, Puoluekirjallisuuden kustantamo, 1935, s. 723).— 185.
- ²⁴⁵ Tarkoitetaan L. Martovin kirjoitusta „Международ. бюро об единстве с.-д.” („Kansainvälinen toimisto sos.-dem. yhtenäisyydestä”), jossa tiedotettiin G. V. Plehanovin lausuneen Kansainvälisen sosialistisen toimiston istunnossa Brysselissä (lokakuun 28—29 pnä (u.l.) 1912), että ei ole kaukana aika, jolloin tapahtuu Venäjän sosialidemokraattien yhdistyminen paitsi keskenään myös eserrien kanssa.— 186.
- ²⁴⁶ Ensimmäinen kirjoitus julkaistiin (samalla otsikolla) „*Pravda*” („Totuus”) lehden 191. numerossa joulukuun 12 pnä 1912 (ks. Teokset, 18. osa, ss. 427—428); viides julkaistaan tuonneppana; toista ja neljättä ei toistaiseksi ole löydetty.— 189.
- ²⁴⁷ Tarkoitetaan 5.—12. (18.—25.) marraskuuta 1907 Helsingissä pidetyn VSDTP:n Neljännen („Kolmannen yleisvenäläisen”) konferenssin päätöslauselmaa „О тактике социал-демократической фракции

- в Государственной думе" („Sosialidemokraattisen puolueyhtymän taktiikasta Valtakunnanduomassa"). Ks. „КПСС в резолюциях и решениях съездов, конференций и пленумов ЦК", ч. I, 1954, стр. 182—184 („NKP edustajakokousten, konferenssien ja Keskuskomitean täysistuntojen päätöslauselmia ja päätöksiä", I osa, 1954, ss. 182—184).— 189.
- 248 Puhe on 21.—27. joulukuuta 1908 (3.—9. tammikuuta 1909) Pariisissa pidetyn VSDTP:n Viidennen konferenssin päätöslauselmasta „О думской с.-д. фракции" („Sosialidemokraattisesta duumaryhmästä). Ks. „КПСС в резолюциях и решениях съездов, конференций и пленумов ЦК", ч. I, 1954, стр. 198—201 („NKP edustajakokousten, konferenssien ja Keskuskomitean täysistuntojen päätöslauselmia ja päätöksiä", I osa, 1954, ss. 198—201).— 189.
- 249 Tarkoitetaan puoluemies-menshevikkejä — pienehköä Plehanovin johtamaa menshevikkiryhmää, joka erkani likvidaattori-menshevikeistä ja esiintyi vuosina 1908—1912 likvidaattoruutta vastaan.— 190.
- 250 „Nasha Zarja" („Meidän Sarastuksemme") — likvidaattori-menshevikkien legaalinen kuukausijulkaisu; ilmestyi Pietarissa vuosina 1910—1914. „Nasha Zarja" muodostui Venäjällä olleiden likvidaattorien keskuukseksi.— 190.
- 251 J. J. Jagiello — Puolan sosialistisen puolueen (PPS) jäsen, valittiin IV Duuman jäseneksi Varsovan kaupungista. Bolshevikit vastustivat jyrkästi Jagiellon hyväksymistä sos.-dem. duumaryhmään, koska Jagiello tuli valituksi Duumaan PPS:n ja Bundin vaaliliiton ja porvariston antaman tuen ansiosta. Bolshevikkiedustajain painostuksesta hänen oikeutensa ryhmän sisällä olivat rajoitetut: kaikissa puolueen sisäisissä kysymyksissä Jagiello sai vain neuvotteluoikeuden.— 192.
- 252 Bund — „Liettuan, Puolan ja Venäjän juutalaisten yleinen työväenliitto" perustettiin v. 1897 ja siihen kuului etupäässä Venäjän läntisten alueiden juutalaisia käsityöläisiä. Bundilaiset harjoittivat opportunistista, menshevististä politiikkaa.— 194.
- 253 PPS — Puolan sosialistinen puolue (Polska partia socjalistyczna) — pikkuporvarillinen nationalistinen puolue, joka perustettiin v. 1892.— 194.
- 254 Tarkoitetaan J. V. Stalinin kirjoitusta „Ягелло, как неполноправный член с.-д. фракции" („Jagiello, sos.-dem. puolueyhtymän vajaan oikeudellinen jäsen"), joka julkaistiin „Pravda" („Totuus") lehden 182. numerossa joulukuun 1 p:nä 1912.— 194.
- 255 Yleissaksalainen työväenliitto (Der Allgemeine Deutsche Arbeiterverein) — Saksan työläisten poliittinen järjestö, joka perustettiin työväenyhdistysten edustajakokouksessa Leipzigin v. 1863 F. Lassallen osallistuessa aktiivisesti perustamiseen. Liiton perustamisella oli myönteinen merkitys työväenliikkeessä, mutta Liiton presidentiksi

valittu Lassalle johdatti sitä kuitenkin opportunistista tietä. Liitto rajoitti päämääränsä taistelun käymiseen yleisen äänioikeuden puolesta ja rauhalliseen parlamenttitoimintaan. F. Engels mainitsi, että „Lassalle propagoi 'yleistä, yhtäläistä ja välitöntä äänioikeutta' ainoana ja ehdottomana keinona, jota käyttäen työväenluokka voi valloittaa poliittisen vallan”. Liiton johtajat esittivät vaatimuksen valtion rahoittamien työväen tuotanto-osuuskuntien perustamisesta, joiden avulla Preussin valtio muka voidaan muuttaa vähitellen niin sanotuksi „vapaaksi kansan valtioksi”; talonpoikaista he pitivät taantumuksellisenä massana. Lassallelaiset hyväksyivät vastavallankumouksellisen tien Saksan yhdistämisestä „ylhäältä” Preussin dynastisten sotien avulla. Yleissaksalainen työväenliitto toimi vuoteen 1875 saakka.— 198.

- ²⁵⁸ *Poikkeuslaki sosialisteja vastaan* saatettiin voimaan Saksassa vuonna 1878. Tällä lailla kiellettiin kaikki sosialidemokraattisen puolueen järjestöt ja työväen joukkojärjestöt, lakkautettiin työväenlehdistö, kiellettiin sosialistinen kirjallisuus, alkoi sosialidemokraattien karkottaminen. Työväen joukkoliikkeen painostuksesta laki sosialisteja vastaan kumottiin vuonna 1890.— 198.
- ²⁵⁷ Tarkoitetaan V. I. Leninin kirjaa „12 vuoden ajalta. Kootut kirjoitukset. Ensimmäinen osa. Kaksi suuntausta Venäjän marxilaisuudessa ja Venäjän sosialidemokratiassa”, joka julkaistiin v. 1907 Pietarissa salanimellä Vl. Iljin. Tuosta kirjasta, joka takavarikoitiin tsaarihallituksen määräyksestä, otettiin uusintapainos vuonna 1918.— 200.
- ²⁵⁸ „*Mustat sotniat*” — monarkistisia joukkioita, joita tsaarin poliisilaitos perusti taistelemaan vallankumousliikettä vastaan. Mustat sotniat suorittivat vallankumousmiesten murhia, hyökkäilivät edistysmielisen sivistyneistön kimppuun, panivat toimeen juutalaispogromeja.— 201.
- ²⁵⁹ Pugatshevin kapinaliike — Jemeljan Pugatshevin johtama vuosien 1773—1775 talonpoikaissota.— 203.
- ²⁶⁰ *Yhdistyneen aateliston neuvosto* — tilanherrojen vastavallankumouksellinen järjestö, joka vaikutti suuresti tsaarihallituksen politiikkaan; perustettiin toukokuussa 1906; sen puheenjohtajaksi valittiin suurtilanomistaja kreivi A. A. Bobrinski. Huomattava osa neuvoston jäsenistä kuului III Valtakunnanduuman kaudella Valtakunnanneuvostoon ja mustasotnialaisjärjestöjen johtoleimiin.— 204.
- ²⁶¹ *Belgian yleislakko* oli 14.—24. huhtikuuta 1913. Belgian proletariaatti vaati perustuslakireformia — yleistä, yhtäläistä äänioikeutta. Lakkoon otti osaa 400—500 tuhatta työläistä toista miljoonaa käsittäväästä työläisten yleismäärästä. „Pravdassa” („Totuudessa”) valaistiin järjestelmällisesti lakon kulkua ja julkaistiin tietoja venäläisten työläisten lahjoituksista lakkolaisten hyväksi.— 207.
- ²⁶² „*Vestnik Finansov, Promyshlennosti i Torgovli*” („Finanssi-, Teollisuus- ja Kauppasanomat”) — finanssiministeriön viikkokjulkaisu; ilmestyi Pietarissa vuodesta 1885 vuoteen 1917.— 209.

- ²⁶³ „*Promyshlennost i Torgovlja*” („Teollisuus ja Kauppa”) — aika-kausjulkaisu, Teollisuus- ja kauppa-alan edustajain yhdistysten neuvoston äänenkannattaja; ilmestyi Pietarissa vuoden 1908 tammi-kuusta vuoden 1917 joulukuuhun. Lehti edusti kauppa- ja teollisuuspiirien suurporvariston etuja.— 213.
- ²⁶⁴ *Progressistit* — Venäjän monarkistis-liberaalisen porvariston poliittinen ryhmittymä, joka Valtakunnanduumien vaaleissa ja Duumissa koetti „puolueettomuuden” lipun turvin yhdistää eri tilanherra- ja porvaripuolueisiin ja -ryhmiin lukeutuvia aineksia.
- Marraskuussa 1912 progressistit järjestäytyivät itsenäiseksi poliittiseksi puolueeksi, jolla oli seuraavanlainen ohjelma: kohtuullinen rajoitettu sensusperustuslaki, pieniä uudistuksia, vastuullinen ministeristö, t.s. Duumalle vastuullinen hallitus, vallankumousliikkeen tukahduttaminen. V. I. Lenin mainitsi, että progressistit ovat kokoonpanonsa ja ideologiansa puolesta „lokakuulaisten ja kadettien sekotusta”, ja luonnehti progressistien puolueen ohjelman kansalliberaaliseksi ohjelmaksi.
- Ensimmäisen maailmansodan vuosina progressistit aktivoivat toimintaansa vaatiin sotilasjohdon vaihtamista, teollisuuden mobilisointia tyydyttämään rintaman tarpeita ja „vastuullista ministeristöä”, johon osallistuisi Venäjän porvariston edustajia. Helmikuun porvarillis-demokraattisen vallankumouksen jälkeen eräät puolueen johtajat osallistuivat Väliaikaiseen porvarilliseen hallitukseen. Lokakuun Suuren sosialistisen vallankumouksen päätyttyä voittoon progressistien puolue taisteli aktiivisesti Neuvostovaltaa vastaan.— 222.
- ²⁶⁵ „Meillä, luojan kiitos, ei ole parlamenttia” — sanat, jotka tsaarihallituksen finanssiministeri (sittemmin pääministeri) V. Kokovtsev lausui Valtakunnanduumassa huhtikuun 24 pnä 1908.— 224.
- ²⁶⁶ Kesäkuun 3 (16) pnä 1907 tsaarihallitus hajotti II Valtakunnanduuman ja julkaisi uuden lain Duuman vaaleista. Uusi laki lisäsi suuresti tilanherrain sekä kauppa- ja teollisuusporvariston edustusta Duumassa ja vähensi moninkertaisesti talonpoikien, työläisten ja ei-venäläisten kansallisuuksien edustajain lukumäärää. Uusi vaalilaki turvasi tilanherrain ja suurporvariston mustasotnialaiselle liittoutumalle täyden herruuden III ja IV Valtakunnanduumassa. Kesäkuun 3 päivän valtiokaus pani alulle Stolypinin taantumuskauden, joka tunnetaan „kesäkuun kolmannen päivän valtakomennon” nimellä.— 225.
- ²⁶⁷ Lenin tarkoittaa kesäkuun 3 päivän (vuoden 1907 kesäkuun 3 (16) päivän) vaalilakia, joka turvasi III ja IV Valtakunnanduuman mustasotnialais-kadettisen kokoonpanon. Kesäkuun 3 päivän vaalilain mukaan tuli yksi valitsijamies: maanomistajain kuuriassa (tilanherrat) — 230 valitsijaa kohden, ensimmäisessä kaupunkikuuriassa (suurporvaristo) — tuhatta valitsijaa kohden, toisessa kaupunkikuuriassa (kaupungin muut valitsijat) — 15 tuhatta valitsijaa kohden, talonpoikaiskuuriassa — 60 tuhatta valitsijaa kohden ja työväenkuuriassa — 125 tuhatta valitsijaa kohden.— 230.

- ²⁶⁸ *Chartismi* (engl. charter — asiakirja) — Englannin työläisten vallankumouksellinen joukkoliike, jonka aiheuttivat vaikea taloudellinen asema ja poliittinen oikeudettomuus. Liike alkoi 19. vuosisadan 30-luvun lopulla valtavan mielenosoituskokouksin ja jatkui keskeytyksin 50-luvun alkuun saakka.
Chartismi-liikkeen epäonnistumisen perussyynä oli johdonmukaisesti vallankumouksellisen proletaarisen johdon ja selvän ohjelman puuttuminen. — 231.
- ²⁶⁹ *Zemstvomiehet* — zemstvojen toimihenkilöitä. Zemstvo — tsaarin Venäjällä maan keskisissä kuvernementeissa v. 1864 perustettu n.s. paikallinen itsehallinto, jossa aatelistolla oli johtava asema. Zemstvojen toimiala rajoittui puhtaasti paikallisiin taloudellisiin asioihin (sairaaloiden perustamiseen, teiden rakentamiseen, tilasto-, vakuutus- y.m. kysymyksiin). Zemstvojen toiminta tapahtui kuvernöörin ja sisäministeriön valvonnan alaisena, ja molemmat saattoivat keskeyttää hallitukselle epämieluiden päätösten toimeenpanon. — 232.
- ²⁷⁰ Tarkoitetaan S. T. Arkomedin kirjaa „Рабочее движение и социал-демократия на Кавказе” („Työväenliike ja sosialidemokratia Kaukasiassa”) G. V. Plehanovin esipuhein. Geneve, 1810.
N. Jordania (Kostrov) julkaisi kirjoituksiaan gruusialaisessa „Tskaro” („Lähde”) aikakauslehdessä, joka ilmestyi Bakussa, ja sanomalehdessä „Tshveni Tshovreba” („Elämämme”). — 234.
- ²⁷¹ Tarkoitetaan „Pravdan” („Totuuden”) 119. numeroa toukokuun 25 piltä 1913, jossa oli V:n (M. S. Olminskin) kirjoitus „Сомнительный промах” („Epäilyttävä hairahdus”). — 234.
- ²⁷² Puhe on Bernissä pidetystä VSDTP:n ulkomaisten järjestöjen toisesta konferenssista, jossa Lenin piti elokuun 3 p:nä (u.l.) 1913 selostuksen „Asiaintilasta puolueessa”. — 235.
- ²⁷³ Tarkoitetaan V. Stepanjukin artikkelia „Из истории украинского марксизма” („Ukrainan marxilaisuuden historiasta”), joka julkaistiin „Prosvestshenijen” („Valistuksen”) 6. numerossa kesäkuussa 1914. — 235.
- ²⁷⁴ *Juri* — nähtävästi A. Bekzadian, sosialidemokraatti, bolshevikki, vuosina 1904—1906 teki aktiivisesti maanalaista työtä Bakussa; taantumisvuosina lähti maanpakoon. — 235.
- ²⁷⁵ Otsikko on toimituksen antama. Tämä V. Stepanjukille osoitettu kirje oli lähetetty G. I. Safaroville osoitetun kirjeen mukana (ks. tätä osaa, s. 235). — 236.
- ²⁷⁶ *Basok* — M. M. Melenevski, Ukrainan sosialidemokraattisen „Spilka” („Liitto”) järjestön jäsen; Melenevskin nationalismi tuli täysin ilmi myöhemmin sodan aikana. Ei ole päästy selville, mistä Basokin artikkelista on puhe. — 236.
- ²⁷⁷ Puhe on 2.—5. heinäkuuta (u.l.) 1913 Lvovissa pidetystä Ukrainan ylioppilaiden edustajakokouksesta. Edustajakokouksen työhön ottivat

osaa myös Venäjän ukrainalaisten ylioppilaiden edustajat. Ukrainalainen sosialidemokraatti Dontsov (joka päätyi lopulta fasismiin) selosti aiheesta „Ukrainan nuorisio ja kansakunnan nykyinen asema”. Dontsovin esittämää pontta „itsenäisestä” Ukrainasta kannattivat kansandemokraatit, mutta se aiheutti Venäjältä maanpakoon lähteneiden ukrainalaisten sosialidemokraattien ryhmän vastalauseeseen ja he sanoivat, ettei Dontsovin mielipide ollut ukrainalaisten sosialidemokraattien mielipide. Vastalause ei kuitenkaan saanut tukea edustajakokouksessa, ja keskustelun tuloksena hyväksyttiin Dontsovin ehdottama päätöslauselma, joka muotoili ukrainalaisten separatistien ohjelman.— 236.

²⁷⁸ „Spilka” („Liitto”) — menshevikkejä lähellä ollut Ukrainan sosialidemokraattinen liitto. „Spilka” muodostui vuoden 1904 lopulla lohjetuun pikkuporvarillisesta, nationalistisesta „Ukrainan vallankumouspuolueesta”. Taantumuskaudella „Spilka” hajosi; muutamien seuraavien vuosien aikana oli olemassa pieniä ja hajanaisia „Spilkan” ryhmiä.— 237.

²⁷⁹ A. Bekzadian oli VSDTP:n edustajana Saksan sosialidemokraattisen puolueen edustajakokouksessa, joka pidettiin Jenassa 14.—20. syyskuuta 1913.— 238.

²⁸⁰ Tarkoitetaan „hallussapitäjille” luovutetun rahan saantia koskevan kysymyksen ratkaisemista. Käyttäen hyväkseen edustajakokousta bolshevikit aikoivat selvittää loppuun hallussapitäjillä olevaa rahaa koskevan kysymyksen. Asia pitkittyi, sillä käyttäen hyväkseen läheisiä suhteitaan „hallussapitäjiin” — K. Zetkiniin, K. Kautskyyn ja F. Mehringiin ja ollen myötätuntoisia sovittelijoita kohtaan L. Tyszka ja Rosa Luxemburg jarruttivat kaikkiin tavoin rahojen palauttamista bolshevikeille.— 238.

²⁸¹ Z. Leder — puolalainen sosialidemokraatti, Puolan ja Liettuan sosialidemokratian vasemman siiven kannattaja („rozlamowylaisten”).— 239.

²⁸² Puhe on lautakunnasta, jonka piti tarkistaa Puolan ja Liettuan sosialidemokratian Päähallinnon järjestämän oikeuden päätös, joka koski K. Radekin syyttämistä eräistä epäsiiveellisistä teoista; tuon oikeuden päätöksellä Radek erotettiin Puolan ja Liettuan sosialidemokratian jäsenyydestä.

Lautakunta muodostettiin vuoden 1913 syyskuun alussa Pariisissa Puolan ja Liettuan sosialidemokratian ulkomaisten jaostojen toimiston („rozlamowylaisten”) aloitteesta.

Lautakunta työskenteli viiden kuukauden ajan ja tuli johtopäätökseen, ettei ollut syytä K. Radekin antamiseen puolueoikeuteen ja hänen erottamiseensa puolueesta.

Puolan ja Liettuan sosialidemokratian Päähallinnon ja „rozlamowylaisten” välillä olleiden erimielisyyksien vaiheista ks. huomautusta „Myös-yhdistäjiä” kirjoituksen ensimmäiseen kappaleeseen V. I. Leninin Teosten 19. osasta.— 239.

- ²⁸³ Katkelma V. Voitinskin novellista „Волны” („Aaltoja”) julkaistiin otsikolla „Луч света среди ночи” („Valonsäde sydänyöllä”) aikakauslehti „Prosvestshenijen” („Valistuksen”) 4. numerossa vuonna 1914. V. I. Leninin vuoden 1913 marraskuun keskivälissä A. M. Gorkille kirjoittamasta kirjeestä (ks. tätä osaa, s. 240) käy selväksi, että A. M. Gorki *vastusti* Voitinskin novellin julkaisemista „Prosvestshenijessa”. Sen vuoksi on vaikea päätellä, onko kirjeissä puhe „Волны” novellista vai jostain muusta V. Voitinskin käsikirjoituksesta.— 240.
- ²⁸⁴ Puhe on V. Voitinskin käsikirjoituksesta (ks. tätä osaa, s. 240).— 241.
- ²⁸⁵ Ks. V. I. Lenin. Teokset, 35. osa, ss. 93—96.— 241.
- ²⁸⁶ Puhe on N. Buharinin artikkelista „Фокус-покусы г-на Струве” („Hra Struven hokuspokuksia”), joka julkaistiin aikakauslehti „Prosvestshenijen” („Valistuksen”) 12. numerossa vuonna 1913; artikkelissa arvosteltiin P. Struven kirjaa „Хозяйство и цена. Ч. I. Хозяйство и общество. — Цена-ценность”, СПб. — М., изд. В. П. Рябушинского, 1913 („Talous ja hinta. 1. osa. Talous ja yhteiskunta.— Hinta-arvo”, Pietari—Moskova, kust. V. P. Rjabushinski, 1913).— 242.
- ²⁸⁷ Toimitussihteeri K. N. Samoilova tiedotti „Putj Pravdy” („Totuuden Tie”) lehden lakkauttamisesta. Syynä lakkauttamiseen oli tammikuun 23 p:nä 1914 lehdessä julkaistu kirjoitus „Для того она существует...” („Se on olemassa sitä varten...”) allekirjoituksin M. F. (M. Firin, myöhemmin provokaattoriksi paljastettu M. J. Tshernomazov). Kirjoituksesta tuli ilmi „Pravda” („Totuus”) lehden eri nimitysten: „Rabotshaja Pravda” („Työväen Totuus”), „Severnaja Pravda” („Pohjolan Totuus”), „Pravda Truda” („Työn Totuus”) j.n.e. periytyvyys.— 243.
- ²⁸⁸ V. I. Lenin tarkoittaa Pariisiin, Brysseliin, Liègeen ja Leipzigiin tekemäänsä matkaa Lätinmaan sosialidemokratian IV edustajakokouksen työskentelyn ja kansallisuuskysymystä koskevien referaattien yhteydessä.— 243.
- ²⁸⁹ Ks. V. I. Lenin. Teokset, 20. osa, ss. 81—84.— 243.
- ²⁹⁰ „Borba” („Taistelu”) — Trotskin aikakauslehti; sitä julkaistiin Pietarissa vuoden 1914 helmikuusta heinäkuuhun saakka. Käyttäen naamiona „ryhmäkuntiin kuulumattomuutta” Trotski kävi aikakauslehden palstoilla taistelua Leniniä vastaan, bolshevistista puoluetta vastaan.— 243.
- ²⁹¹ Bolshevistinen „Pravda” („Totuus”) ilmestyi joulukuun 7 (20) päivästä 1913 tammikuun 21 (helmikuun 3) päivään 1914 „Proletarskaja Pravdan” („Proletaarisen Totuuden”) nimellä ja tammikuun 22 (helmikuun 4) päivästä toukokuun 21 (kesäkuun 3) päivään „Putj Pravdyn” („Totuuden Tien”) nimellä.— 244.

- ²⁹² „Mysl” („Ajatus”) — bolshevikkien legaalinen filosofinen ja yhteiskunnallis-taloustieteellinen aikakausjulkaisu; ilmestyi Moskovassa vuoden 1910 joulukuusta vuoden 1911 huhtikuuhun saakka. Aikakauslehti perustettiin Leninin toimesta vastapainoksi likvidaattorien aikakauslehdille ja taistelun käymiseksi niitä vastaan.— 244.
- ²⁹³ Tarkoitetaan Trotskin oman puolueenvastaisen, ryhmäkuntalaisen „Borba” („Taistelu”) aikakauslehden julkaisemista.— 245.
- ²⁹⁴ Elokuun puolueenvastaisen blokin Trotski muodosti v. 1912 kai-kista leniniläisvastaisista ryhmistä ja virtauksista. Kaikenkarvaisista puolueenvastaisista aineksista koottu blokki hajosi kohta ille-gaalista proletaarista puoluetta puolustaneiden bolshevikkien iskuista.— 245.
- ²⁹⁵ Lätinmaan sosialidemokratian IV edustajakokouksessa, joka pidet-tiin tammikuun 26 päivästä helmikuun 8 päivään (u.l.) 1914, ratkais-tiin kysymys Lätinmaan sosialidemokraattien välien katkaisemisesta menshevistiseen Organisaatiokomiteaan (ks. V. I. Lenin. Teokset, 20. osa, ss. 353—355).— 245.
- ²⁹⁶ Tilastotiedot varojen keräyksestä „Pravdalle” („Totuudelle”) ja „Lutshille” („Säteelle”), mistä Lenin mainitsee, on esitetty Leninin kirjoituksessa „Työväenluokka ja työväenlehdistö” (Teokset, 20. osa, ss. 356—363).— 245.
- ²⁹⁷ Tarkoitetaan numerotietoja työläisten äänistä, jotka oli annettu kummankin sosialidemokraattisen duumaryhmän — bolshevistisen kuuden hengen ryhmän ja menshevistisen seitsemän hengen ryhmän puolesta (ks. taulukkoa Leninin kirjoituksesta „Työläisten lausun-toja Venäjän sosialidemokraattisen työväenryhmän muodostami-sesta Valtakunnanduumaan”, Teokset, 20. osa, s. 532).— 245.
- ²⁹⁸ Lenin tarkoittaa kirjasta „Из истории рабочей печати в России” („Venäjän työväenlehdistön vaiheita”), joka ilmestyi „Rabotshi” („Työmies”) lehden 1. numerona huhtikuun 22 p:nä 1914. Numero on omistettu täydellisesti Venäjän työväenlehdistön vaiheille.— 245.
- ²⁹⁹ Kysymyksessä on V. Jan—skin (S. S. Danilovin) kirjoittama arvoste-lu V. Levitskin kirjasta „Август Бебель. Его жизнь и деятельность” („August Bebel. Hänen elämänsä ja toimintansa”). Arvoste-lussa sanotaan: „Levitski koettaa kiinnittää lukijan huomion eri-koisesti siihen, miten Bebel suhtautuu „kompromisseihin”, sovittelu-ratkaisuihin liberaalien kanssa; Levitski haluaa asettaa Bebelin ikään kuin esikuvaksi jollekulle”... „Levitskin esitys ei ole vapaa ryhmäkuntalaisuudesta, se kuvaa saksalaista suurjohtajaa ja hänen katsomuksiaan väärässä valossa...”.— 245.
- ³⁰⁰ Tarkoitetaan kirjaa: Isaak A. Hourwich. „Immigration and Labor. The Economic aspects of European Immigration to the United States”. New York and London. 1912. („Maahanmuutto ja työ. Eurooppalaisen Yhdysvaltoihin-muuton taloudellinen puoli”. New York ja Lontoo. 1912.) — 246.

- ³⁰¹ Ks. V. I. Lenin. Teokset, 19. osa, ss. 451—454.— 246.
- ³⁰² A. Kahan — vuonna 1897 perustetun newyorkilaisen juutalaisten sosialistilehden „Vorwärtsin” („Eteenpäin”) toimittaja. Aineiston (Census Reports. Twelfth Census 1900. Vol. V; Agriculture. Wash. 1902. Thirteenth Census of the United States, taken in the year 1910. Vol. V; Agriculture. Wash. 1913), josta Lenin tässä mainitsee, hän sai Amerikasta osittaisesti toukokuussa 1914 (ks. V. I. Lenin. Teokset, 35. osa, s. 109) ja lopun aineiston hieman ennen imperiaalistisen sodan alkamista. Lenin otti ne pohjaksi kirjoittaessaan teosta „Uusia tietoja kapitalismin kehityslaeista maanviljelyksessä, I vihko. Kapitalismi ja maanviljelys Amerikan Yhdysvalloissa” (Teokset, 22. osa, ss. 1—92).— 246.
- ³⁰³ V. I. Lenin tarkoittaa teoksiaan: 1. „Kapitalismin kehitys Venäjällä. Sisämarkkinain muodostumisen prosessi suurteollisuutta varten” (ks. Teokset, 3. osa); 2. „Sosialidemokratian agraariohjelma Venäjän ensimmäisessä vallankumouksessa vuosina 1905—1907” (ks. Teokset, 13. osa, ss. 205—413).— 246.
- ³⁰⁴ Lenin tarkoittaa viipurilaisten ryhmän päätöslauselmaa „По поводу выхода т. Бурьянова из 'семерки' ” („Тов. Burjanovin erkanemisestä seitsemän hengen ryhmästä”) ja VSDTP:n zürichiläisen kannatusryhmän allekirjoittamaa „Открытое письмо А. Ф. Бурьянову” („Avointa kirjettä A. F. Burjanoville”); ryhmässä olivat menshevikit enemmistönä. Molemmat asiakirjat julkaistiin „Putj Pravdy” („Totuuden Tie”) lehden 22. numerossa helmikuun 26 p:nä 1914.— 248.
- ³⁰⁵ Lenin tarkoittaa vuonna 1914 pidettäväksi suunniteltua II Internationalen Wienin kongressia ja valmisteilla ollutta vuoronmukaista VSDTP:n edustajakokousta; sekä kongressi että edustajakokous jäivät pitämättä ensimmäisen maailmansodan alkamisen takia.— 249.
- ³⁰⁶ Puhe on kirjallis-poliittisesta kuukausijulkaisusta „Sovremennik” („Aikalainen”), joka ilmestyi Pietarissa vuosina 1911—1915. Julkaisun ympärille ryhmittyivät likvidaattori-menshevikit, eserrät, kansansosialistit ja vasemmistoliberaalit. Vuonna 1914 Lenin luonnehti julkaisun poliittisen suunnan narodnikkilaisuuden ja marxilaisuuden sekoitukseksi. Julkaisulla ei ollut minkäänlaista yhteyttä työväenjoukkoihin.
- V. I. Leninin kirje on vastaus aikakauslehti „Sovremennikin” toimituksen jäsenen V. Stankevitshin kirjeeseen maaliskuun 9 (22) p:ltä 1914. Stankevitsh mainitsi kirjeessään niistä muutoksista, joita oli tapahtunut aikakauslehti „Sovremennikin” toimituksen kokoonpanossa, ja esitti niin ikään julkaisun tehtävät. Stankevitsh kirjoitti, että aikakauslehti „tulee olemaan periaatteellisesti ryhmäkuntien välisenä äänenkannattajana”, „me tulemme todistamaan kaikkien sosialististen virtausten täydellisen järjestöllisen yhtenäisyyden välttämättömyyden”. Stankevitsh pyysi Leniniä „antamaan nimensä avustajien joukkoon”. Leninin suhtautumisesta intelligenssi-

- ryhmiin ja aikakauslehti „Sovremennikin” yhdistämään ryhmään ks. hänen kirjoitustaan „Työväen yhtenäisyys ja intelligenssin „virtaukset” ” (Teokset, 20. osa, ss. 285—288).— 250.
- ³⁰⁷ Ks. V. I. Lenin, Teokset, 20. osa, ss. 136—139 ja 216—219.— 251.
- ³⁰⁸ „Puoluemies-bolshevikit” — pieni ryhmä sovittelijoita, joita Lenin nimitti „epäjohtonmukaisiksi trotskilaisiksi”. Yhdessä likvidaattorien, vperjodilaisten, Trotskin y.m. kanssa sovittelijat taistelivat vimmatusti Leniniä vastaan, esiintyivät Prahan konferenssin hyväksymiä päätöksiä vastaan.— 251.
- ³⁰⁹ F. N. Samoïlov — IV Valtakunnanduuman jäsen, bolshevikki — helmikuussa 1914 saapui ulkomaille hoitamaan terveyttään. Vuoden 1914 keväällä ja kesällä sai lääkärinhoitoa Sveitsissä.— 253.
- ³¹⁰ Kysymyksessä on sopimus keskinäissuhteista „Prosveshtshenijen” („Valistuksen”) toimituksen kanssa, joka sai raha-apua lehden julkaisemiseen A. A. Trojanovskilta.— 258.
- ³¹¹ A. A. Trojanovskin kirjoitusta ei „Prosveshtshenijessa” („Valistuksessa”) julkaistu; hänen näkökantansa kansallisuuskysymyksessä erosi Leninin näkökannasta.— 258.
- ³¹² V. I. Lenin tarkoittaa teostaan „Kansakuntien itsemääräämisoikeudesta”, joka julkaistiin aikakauslehti „Prosveshtshenijen” („Valistuksen”) 4., 5. ja 6. numerossa huhti-, touko- ja kesäkuussa 1914 allekirjoituksin V. Iljin (ks. Teokset, 20. osa, ss. 385—446).— 258.
- ³¹³ Puhe on aikakauslehti „Sovremennikin” („Aikalaisen”) avustamisesta L. Martovin, F. Danin ja G. Plehanovin toimesta.— 259.
- ³¹⁴ Puhe on V. Karpinskin lähettämisestä edustajaksi II Internationaalin Wienin kansainväliseen kongressiin (kongressi jäi pitämättä).— 259.
- ³¹⁵ J. Hanecki ja A. Malecki — Puolan sosialidemokraattisen puolueen opposition edustajia Brysselin „yhdistävässä” neuvottelukokouksessa. Eräänä kiistakysymyksenä Puolan sosialidemokraattisen puolueen Päähallinnon, johon Tyszka kuului, ja opposition — „rozlamowylaisten” välillä oli suhtautuminen likvidaattoreihin ja Puolan sosialistiseen puolueeseen. Lenin tuomitsi jyrkästi Päähallinnon politiikan ja suhtautui myötämielisesti „rozlamowylaisiin”.— 260.
- ³¹⁶ Vuoden 1914 elokuun 23 päiväksi oli määrätty vuoronniukainen Wienin kansainvälinen kongressi. Itävallan ja Serbian välillä alkaneen sodan takia Kansainvälinen sosialistinen toimisto päätti joututtaa kongressin koollekutsumista ja määräsi sen pidettäväksi elokuun 9 pnä Pariisissa. Kongressi jäi pitämättä.— 261.
- ³¹⁷ Brysselin „yhdistävässä” neuvottelukokouksessa olleeseen VSDTP:n Keskuskomitean valtuuskuntaan kuuluivat I. Armand (Petrova), M. Vladimírski (Kamski) ja I. Popov.— 261.

- ³¹⁸ V. I. Lenin tarvitsi sähköitse lähetetyn vastauksen nähtävästi siltä varalta, että jos Samoïlov ei voinut matkustaa kongressiin, niin olisi ehditty kutsua kongressiin joku toinen Venäjältä.— 262.
- ³¹⁹ Puhe on nähtävästi matkasta Brysseliin Kansainvälisen sosialistisen toimiston istuntoon.— 263.
- ³²⁰ Imperialistisen sodan alkaessa Lenin asui Poroninin kylässä (Galitsiassa). Heinäkuun 25 (elokuun 7) pnä Itävallan viranomaiset tekivät Leninin asunnossa kotitarkastuksen, ja tällöin santarmilaitoksen aliupseeri otti Leniniltä pois agraarikysymystä koskevan käsikirjoituksen epäillen käsikirjoituksen tilastotaulukkoja salakirjoitukseksi. Seuraavana päivänä Lenin vangittiin. Venäjän ja Puolan sosialidemokraattien ponnistuksin ja itävaltalaisten sosialistien V. Adlerin ja Itävallan parlamentin jäsenen Diamandin myötävaikutuksella Lenin vapautui vankilasta kaksi viikkoa kestäneen vankeuden jälkeen ja sai luvan matkustaa Itävallasta Sveitsiin. Lenin saapui Berniin (Sveitsi) elokuun 23 (syyskuun 5) pnä 1914 yhdessä N. K. Krupskajan ja tämän äidin J. V. Krupskajan kanssa.— 264.
- ³²¹ Leninin teesit sodasta löydettiin: 1) poliisidepartementin erikoisosaston asiapapereista № 343, 3. jaosto, vuodelta 1914 „О деятельности революционных (с.-д.) партий в связи с войной 1914 г.” („Vallankumouksellisten (sos.-dem.) puolueiden toiminnasta vuoden 1914 sodan yhteydessä”) (Bakun santarmihallinnon ilmoitus); 2) poliisidepartementin 9. asiakirjakokoelman asiapapereista № 5, 46. osa, 1. B, 1914 (Moskova), joissa tiedotettiin, että näitä sotaa koskevia teesejä oli levittänyt Moskovan sosialidemokraattien keskuudessa M. I. Uljanova palattuaan Vologdan kuvernementista, missä oli ollut kärsimässä hallinnollista karkotusrangaistustaan; 3) poliisidepartementin 9. asiakirjakokoelman asiapapereista № 5/1 vuodelta 1914 „О задержании социал-демократической конференции, в коей принимали участие члены Государственной думы Бадаев, Муранов, Петровский, Самойлов и Шагов” („Sosialidemokraattien konferenssin osanottajien vangitsemisesta; konferenssiin ottivat osaa Valtakunnanduuman jäsenet Badajev, Muranov, Petrovski, Samoïlov ja Shagov”) — todistuskappaleista, jotka takavarikoitiin Badajevilta ja Petrovskilta.
- Näiden „Teesien” tekstin vertaileminen V. I. Leninin kirjoittamaan sosialidemokraattien ryhmän päätöslauselmaan otsikoin „Vallankumouksellisen sosialidemokratian tehtävät Euroopan sodassa” (ks. Teokset, 21. osa, ss. 1—5) todistaa kumoamattomasti sen seikan, että tässä julkaistu asiakirja on sotaa koskevien Leninin teesien alkuperäinen teksti, jonka hän sitten otti mainitun päätöslauselman pohjaksi.
- Näiden teesien laatimisen vaiheista Lenin kirjoitti kirjoituksessaan „Sosialistisen Internationalen tila ja tehtävät” (ks. Teokset, 21. osa, s. 21).— 265.
- ³²² Puhe on „Seuran” yhteydessä toimineesta kirjastosta, jossa oli uusimpia kirjoja.— 269.

- ³²³ Puhe on V. A. Karpinskin neuvotteluista liittokokouksen jäsenen sveitsiläisen sosialidemokraatin J. Siggin kanssa, jonka luona aiottiin säilyttää bolshevikkien julkaisuja.— 270.
- ³²⁴ Tarkoitetaan VSDTP:n Keskuskomitean manifestia „Sota ja Venäjän sosialidemokratia”. Manifesti julkaistiin VSDTP:n Pää-äänenkannattajan, „Sotsial-Demokrat” („Sosialidemokraatti”) lehden 33. numerossa marraskuun 1 pnä 1914 (ks. V. I. Lenin, Teokset, 21. osa, ss. 11—20).— 270.
- ³²⁵ V. I. Lenin tarkoittaa nähtävästi sosialidemokraattien ryhmän päätöslauselmaa („Teesit sodasta”), jonka bolshevikkien neuvottelukokous hyväksyi Bernissä 6.—8. syyskuuta (u.l.) 1914 (ks. V. I. Lenin, Teokset, 21. osa, ss. 1—5).— 270.
- ³²⁶ G. V. Plehanov esitelmä aiheesta „Sosialistien suhtautumisesta sotaan” lokakuun 11 pnä (u.l.) 1914 Lausannessa (Sveitsi); tilaisuuden järjesti paikallinen menshevistinen VSDTP:n avustamisryhmä.
Keskustelussa alustuksen johdosta puhui V. I. Lenin (kukaan muu tilaisuudessa läsnä ollut ei puheenvuoroa käyttänyt). Selosteet Plehanovin alustuksesta, Leninin puheesta ja Plehanovin loppulausunnosta julkaistiin otsikoin „Вожди русской с.-д. о войне” („Venäjän sos.-dem. johtajat sodasta”) Pariisissa ilmestyneen menshevistisen „Golos” („Ääni”) lehden 31., 32. ja 33. numerossa lokakuun 18, 20 ja 21 pnä 1914.
Puheet kirjoitti tilaisuudessa muistiin „Golos” lehden kirjeenvaihtaja (nimimerkki: I. K.).— 271.
- ³²⁷ Syyskuun 27 pnä 1914 Luganossa pidettiin italialais-sveitsiläinen sosialistikonferenssi, jonka valmisteluun V. I. Lenin osallistui. V. I. Leninin teesejä sodasta käsiteltiin konferenssissa ja ne otettiin osittaisesti päätöslauselmaan. Konferenssiin osallistuivat Sveitsistä: R. Grimm, Ch. Naine y.m., Italiasta: Serrati, Lazzari, Morgari, Turati, Modigliani y.m. Konferenssin päätöslauselmassa luonnehdittiin sota imperialistiseksi ja vaadittiin proletariaatin kansainvälistä taistelua rauhan puolesta. Vaikka tuon konferenssin päätökset eivät olleetkaan johdonmukaisesti internationalistisia eivätkä loppuun asti vallankumouksellisia, ne olivat kuitenkin tietty askel eteenpäin kansainvälisten proletaaristen yhteyksien palauttamisen valmistelussa.— 271.
- ³²⁸ Lenin tarkoittaa Saksan sosialidemokratian teoreettisen äänenkannattajan „Die Neue Zeitin” („Uuden Ajan”) 1. numerossa lokakuun 2 pnä 1914 julkaistua K. Kautskyn artikkelia „Die Sozialdemokratie im Kriege” („Sosialidemokratia sodan aikana”).— 271.
- ³²⁹ Serbian sosialidemokratia, joka joutui ennen muita määrittelemään teoissa suhteensa sotaan, asettui horjumatta internationalismin kannalle: skupštinassa (eduskunnassa) sosialidemokraattiset kansanedustajat äänestivät sotamäärärahoja vastaan. Niissä ilmestynyt Serbian sosialidemokraattinen „Työväen Lehti” kävi niin ikään taistelua shovinismia vastaan.— 272.

- ³³⁰ Ks. „Kommunistisen puolueen manifestia”. K. Marx ja F. Engels. Valitut teokset kahdessa osassa, I osa, Petroskoi 1958, s. 24.— 272.
- ³³¹ V. I. Lenin esitelmöi aiheesta „Proletariaatti ja sota” Lausannessa lokakuun 14 pnä (u.l.) 1914, kahden päivän kuluttua sen jälkeen kun Plehanov oli pitänyt sosialishovinistisen esitelmänsä; Leninin esitelmä julkaistiin pariisilaisen „Golosin” („Äänen”) 37. ja 38. numerossa lokakuun 25 ja 27 pnä. Esitelmän kirjoitti muistiin „Golosin” kirjeenvaihtaja (nimimerkki: I. K.), joka mainitsi, että „Leninin esitelmää oli seuraamassa lukuisa kuulijakunta”.— 274.
- ³³² Heinäkuussa 1914 bolshevikkien Pietarin komitea julkaisi lähestyvää sodanvaaraa vastaan suunnatun lehtisen tunnuksin: „Alas sota, alas tsaarihallitus. Eläköön vallankumous!” Elokuussa Pietarin komitea julkaisi syytynyttä sotaa vastaan kaksi lehtistä tunnuksin: „Alas itsevaltainen monarkia. Eläköön sosialismi! Eläköön vallankumous! Eläköön demokraattinen tasavalta!” ja työläisille osoitetuin kehotuksin: „Järjestäytykää poliittisiin puolueisiin, varakkaa aseita: aika ei odota.” Syyskuussa ilmestyi vielä yksi Pietarin-komitean sodanvastainen lehtinen, josta nähtävästi V. I. Lenin mainitseekin tässä.— 277.
- ³³³ Ks. F. Engels. *Sozialismus im Deutschland* („Sosialismi Saksassa”), I luku.— 277.
- ³³⁴ Syyskuun 27 pnä 1914 Saksan sosialidemokratian pää-äänenkannattaja „Vorwärts” („Eteenpäin”) julkaisi kirjoituksen „Deutschland und das Ausland” („Saksa ja ulkomaat”), jossa oli hyvin varovasti esitetty ajatus, että Ranskan ja Saksan proletariaatti on saatu mukaan sotaan vastoin sen tahtoa. Brandenburgin sotilaspiirin komentaja kenraali von Cassel kielsi sen yhteydessä lehden julkaisemisen. Haase ja Fischer pyysivät kumoamaan kiellon. Cassel suostui, mutta sillä ehdolla, ettei „Vorwärts” „koskettelisi enempää luokkaviha- ja luokkataisteluaihetta”. Toimitus suostui tähän ehtoon, ja „Vorwärts” ilmestyi lokakuun 1 pnä ja etusivulla julkaistiin kenraali Casselin päiväkäsky julkaisemisen uudistamisesta.— 277.
- ³³⁵ „Golos” („Ääni”) — menshevikkiläis-troskilainen päivälehti; ilmestyi Pariisissa vuoden 1914 syyskuusta vuoden 1915 tammikuuhun. Lehden kanta oli keskustalainen.
Imperialistisen maailmansodan (1914—1918) ensi päivinä „Golossissa” julkaistiin sosialishovinisteja vastaan suunnatut Martovin artikkelit. V. I. Leninin myönteinen arvio lehden toiminnasta olikin annettu tuona aikana. Martovin kääntynyt oikealle lehti alkoi puolustella yhä enemmän sosialishovinisteja pitäen parempana „yhtenäisyyttä sosialishovinistien kanssa kuin lähentymistä niihin, jotka suhtautuvat sosialishovinismiin leppymättömästi” (Lenin).
Vuoden 1915 tammikuusta „Golosin” asemesta alkoi ilmestyä „Nashe Slovo” („Meidän Sanamme”) lehti.— 277.
- ³³⁶ Tarkoitetaan II Internationalen Stuttgartin (1907), Kööpenhaminan (1910) ja Baselin (1912) kansainvälisten sosialistikongressien sodanvastaisia päätöksiä.— 279.

- ³³⁷ Puhe on VSDTP:n pää-äänenkannattajan „Sotsial-Demokratian” („Sosialidemokraatin”) 33. numeron painoon valmistamisesta; numero ilmestyi Genevessä marraskuun 14 pnä (u.l.) 1914. „Sotsial-Demokratia” alettiin julkaista jälleen Leninin toimesta miltei vuoden kestäneen väliajan jälkeen.
- Viisi korjausta*, joista Lenin mainitsee, tehtiin „Sotsial-Demokratian” 33. numerossa julkaistun manifestin tekstiin (ks. V. I. Lenin, Teokset, 21. osa, ss. 11—20).— 281.
- ³³⁸ Puhe on bolshevikkien vastauksesta E. Vandervelden sähköeseen, jonka hän oli lähettänyt sosialidemokraattiselle duumaryhmälle kehoituksin tukea Venäjän hallitusta sodassa Saksaa vastaan. Vastaus julkaistiin VSDTP:n Keskuskomitean allekirjoittamana „Sotsial-Demokratian” („Sosialidemokraatin”) 33. numerossa marraskuun 1 pnä 1914. Venäjän bolshevikit lausuivat siinä julki, että demokratian ja sosialismin etujen mukaisesti he pitävät vallankumouksellisen proletaarisen puolueen ajankohtaisena tehtävänä imperialistisen sodan kaudella laajentaa ja lujittaa proletariaatin luokkajärjestöjä, kehittää sen luokkataistelua imperialistista porvaristoa ja omien maittensa hallituksia vastaan.— 281.
- ³³⁹ Maanantaina lokakuun 26 pnä (u. l.) 1914 Clarens'issa Montreux'n lähistöllä (Sveitsi) ja tiistaina lokakuun 27 pnä (u. l.) 1914 Zürichissä V. I. Lenin esitelmöi sodasta.— 283.
- ³⁴⁰ Ruotsin sosialidemokraattisen puolueen edustajakokous pidettiin marraskuun 23 pnä 1914 Tukholmassa. Edustajakokouksen avajaispäivänä A. Shljapnikov (esiintyen Beleninin salanimellä) esitti ruotsalaisten sosialidemokraattien edustajakokouksessa VSDTP:n Keskuskomitean nimissä julkilausuman, joka oli laadittu V. I. Leninin tässä kirjeessä antamien ohjeiden hengessä (ks. myös V. I. Lenin, Teokset, 21. osa, s. 94).— 285.
- ³⁴¹ Tarkoitetaan A. Pannekoekin kirjoitusta „Der Zusammenbruch der Internationale” („Internationalen vararikko”), joka julkaistiin Sveitsin vasemmistososialidemokraattien „Berner Tagwacht” („Bernin Vartio”) lehden 245., 246. ja 247. numerossa lokakuun 20, 21 ja 22 pnä 1914.— 285.
- ³⁴² Tarkoitetaan K. Liebknechtin ja R. Luxemburgin johtaman internationalistisen vasemmistosiiven muodostumista Saksan sosialidemokraattisessa puolueessa; siitä tuli „Spartacus” liiton perusydin.— 285.
- ³⁴³ Tarkoitetaan nähtävästi kirjoitusta „The opening of parliament”. „The Economist” № 3716, 14 November 1914 („Parlamentin avaamisen johdosta”. „Ekonomisti” № 3716, marraskuun 14 pnä 1914).— 286.
- ³⁴⁴ Puhe on 3.000 kruunun suuruisesta lainasta, jonka VSDTP sai Ruotsin sosialidemokraattiselta puolueelta v. 1907 VSDTP:n V. Lontoon edustajakokouksen aikana.— 286.

- ³⁴⁵ V. I. Leninin käsikirjoituksessa on seuraava N. K. Krupskajan kirjoittama lisäys: „Lähetän terveiseni ja lisään seuraavaa: Kristiinaista on tullut tieto, ettei sikäläinen pankki ole mitään kolmea tuhatta saanut ja ettei heillä ole nykyään tilaisuutta ottaa yhteyttä Venäjän pankkiin. Rahat on siis vaadittava takaisin. Olkaa hyvä ja tiedottakaa siitä lähettäjälle (puhe on rahoista, jotka IV Valtakunnanduuman jäsen G. I. Petrovski oli lähettänyt VSDTP:n Keskuskomitean ulkomaista osastoa varten.— *Toim.*). Ja missä ovat 34. numeroon luvatut kirjoitukset? Olen erittäin iloinen, että 33. numero miellytti Teitä. Oletteko saanut „Golosin” vuosikerran, pyysin lähettämään sen Teille Pariisista (vuosikerran) Brantingin osoitteella. Oletteko saanut lisäksi kaksi pakettia Pää-äänenkannattajaa?”— 287.
- ³⁴⁶ Marraskuun 4 p:nä 1914 sotakysymystä käsittelevässä Bolshevikkien yleisvenäläisessä neuvottelukokouksessa vangittiin provokaattori Romanovin ilmiannosta viisi VSDTP:n duumaryhmän jäsentä— G. I. Petrovski, M. K. Muranov, A. J. Badajev, N. R. Shagov ja F. N. Samoïlov ja lisäksi Harkovin järjestön edustaja V. N. Jakovlev, lätiläinen V. F. Linde, Ivanovo-Voznesenskin edustaja I. A. Voronin, Pietarin työväen edustajat I. J. Kozlov ja N. K. Antipov ja myös L. B. Kamenev. Kaikkia vastaan nostettiin syyte Rikoslain 102. pykälän nojalla. Helmikuun 10.—13. 1915 oli oikeuskäsittely, 5 edustajaa sekä Jakovlev, Linde ja muut saivat karkotustuomion, Antipov tuomittiin 8 kuukaudeksi vankeuteen.— 288.
- ³⁴⁷ Tarkoitetaan „Sotsial-Demokratin” („Sosialidemokraatin”) 34. numerossa joulukuun 5 p:nä 1914 julkaistua likvidaattorien vastausta E. Vanderveldelle; vastauksen olivat laatineet „Nasha Zarjan” („Meidän Sarastuksemme”) ja „Novaja Rabotshaja Gazetan” („Uuden Työväenlehden”) avustajat.— 288.
- ³⁴⁸ Tarkoitetaan naisille osoitettua vetoomusta, jonka VSDTP:n tukholmalaisen kannatusryhmän jäsenet hyväksyivät marraskuun 28 p:nä 1914. Leninille lähettämässään kirjeessä A. M. Kollontai pyysi julkaisemaan tuon vetoomuksen „Sotsial-Demokratissa” („Sosialidemokratissa”). Vetoomusta ei „Sotsial-Demokratissa” julkaistu.— 289.
- ³⁴⁹ Tarkoitetaan K. Kautskyn seuraavia kirjoituksia: 1) „Die Internationalität und der Krieg” („Kansainvälisyys ja sota”). „Die Neue Zeit” Nr. 8, 27 November 1914. 2) „Die Sozialdemokratie im Kriege” („Sosialidemokratia sodan aikana”). „Die Neue Zeit” Nr. 1, 2 Oktober 1914. Kirjoituksessaan „Die Internationalität und der Krieg” K. Kautsky kirjoitti, että „osallistuminen sotaan ei estä Internationalea täyttämästä yhtenäisin ja tiivein rivein historiallista suurtehtäväänsä: taistelu rauhan puolesta, luokkataistelua rauhan aikana”. Samaa ajatusta, mutta laajemmin, vedoten valheellisesti K. Marxiin ja F. Engelsiin, Kautsky propagoi myös kirjoituksessaan „Die Sozialdemokratie im Kriege”. Hän yritti perustella kansakunnan oikeutta alueensa puolustamiseen ja sosialidemokratian osallistumista tuohon puolustukseen. „Jos asia sosialidemokratian kaikista

yrityksistä huolimatta päätyy kuitenkin sotaan, niin jokaisen kansakunnan tulee puolustautua mahdollisuuksiensa mukaan”, K. Kautsky kirjoitti. „Siitä johtuu kaikkien kansakuntien sosialidemokraattien yhtäläinen oikeus tai yhtäläinen velvollisuus ottaa osaa tuohon puolustukseen: kenenkään heistä ei pidä moittia toisia.”— 289.

- ³⁵⁰ „Vorwärts” („Eteenpäin”) lehden shovinismi näytti Saksan ammattiyhdistysten yleiskomissiosta riittämättömältä. Se syytti „Vorwärtsia” siitä, että tämä ei kiinnittänyt tarpeeksi huomiota käytännöllisluonteisiin kysymyksiin, puolustautui huonosti muiden sosialististen puolueiden hyökkäyksiltä ja puolustellen vihollisten julmuuksia yleisti erillisiä saksalaisten julmuuksia. (Tarkemmin ks. „Vorwärts” Nr. Nr. 321, 323 u. 325, 24, 26 u. 28 November 1914 — „Aus der Partei”, „Korrespondenzblatt” Nr. 47.)— 290.
- ³⁵¹ Aikaisintaan lokakuun 27 pnä (u. l.) 1914 V. I. Lenin piti Zürichissä esitelmän aiheesta „Sota ja sosialidemokratia”. „Vorwärtsin” („Eteenpäin”) lehden 308. numerossa marraskuun 10 pnä 1914 julkaistiin tuon esitelmän johdosta kirjoitus „Lenin über die ukrainische Frage” („Lenin Ukrainan kysymyksestä”). „Vorwärtsiin” № 319 ilmestyi marraskuun 22 pnä 1914 kirjoitus siitä, että Lenin pyytää toimitusta tiedottamaan, ettei hän puhunut selostuksessaan yksinomaan taistelusta tsarismia vastaan (ja siinä yhteydessä Ukrainan kysymyksestä), vaan myös II Internationalen romahduksesta sekä Saksan ja Itävallan sosialidemokratian sodan aikana omaksumasta kannasta.— 290.
- ³⁵² „Sotsial-Demokratin” („Sosialidemokraatin”) 36. numero ilmestyi tammikuun 9 pnä 1915. Numeron otsikossa oli virheellinen merkintä: joulukuun 12 pnä 1914. Tästä virheestä tiedotettiin „Sotsial-Demokratin” 39. numerossa maaliskuun 3 pnä 1915.— 291.
- ³⁵³ Puhe on nähtävästi kirjoituksesta „Рабочий Петербург и война (Наблюдения петербургского рабочего в начале войны)” („Työväen Pietari ja sota (Pietarin työläisen sodan alussa tekemiä havaintoja)”), joka julkaistiin „Kommunist” („Kommunisti”) aikakausjulkaisun 1.—2. numerossa vuonna 1915.— 292.
- ³⁵⁴ Lenin tarkoittaa L. Martovin kirjettä „Golos” („Ääni”) lehden toimitukseen „О моем мнимом одиночестве” („Näennäisestä yksinäisyydestäni”) („Golos” № 87, joulukuun 23 pnä 1914). Tällä kirjeelläään ja Bernissä joulukuun 16 pnä 1914 pitämällään selostuksella „Sodasta ja sosialismin kriisistä” L. Martov osoitti poikenneensa entisestä, sodan alussa ottamastaan kannasta.— 292.
- ³⁵⁵ Tarkoitetaan puolueettomien maiden sosialistikonferenssia, joka pidettiin Kööpenhaminassa tammikuun 17 ja 18 pnä 1915. Konferenssiin osallistuivat Ruotsin, Norjan, Tanskan ja Hollannin sosialidemokraattiset puolueet. Lenin vastusti VSDTP:n Keskuskomitean edustajan virallista konferenssiin osallistumista.— 292.
- ³⁵⁶ Lenin tarkoittaa nähtävästi Pietarin likvidaattorien vetoomusta „Ministeri Vanderveldelle, Belgia”.— 293.

- ³⁵⁷ Lenin tarkoittaa kyselykaavaketta, joka julkaistiin „The Labour Leaderin” („Työläisjohtajan”) 52. numerossa joulukuun 24 p:nä 1914 rauhan kysymyksestä otsikoin „Peace and Goodwill shall yet Reign. Messages of fraternity across the Battlefields” („Rauha ja hyväntahtoisuus pääsevät kuitenkin voitolle. Veljellinen tervehdys taistelukenttien yli”). Tuossa kyselykaavakkeessa julkaistiin ensimmäisenä K. Kautskyn mielipide.— 293.
- ³⁵⁸ Tähän paikkaan N. K. Krupskaja lisäsi: „Meillä ei tietenkään ole mitään Kuzmaa vastaan, ja käykö tämä hanke ehkä halvemmaksi, sitä emme tiedä, Te olette paremmin perillä asiasta.” Kuzma oli emigrantti K. Ljahotski, joka järjesti Geneveen pienen venäläisen kirjapainon, jossa ladottiin ja painettiin bolshevikkien pää-äänenkannattajaa „Sotsial-Demokratia” („Sosialidemokraattia”). Bolshevikkien julkaisujen lisäksi K. Ljahotskin kirjapainossa ladottiin ukrainalaista „Borotba” („Taistelu”) lehteä, jota L. Rybalka (P. Jurkevitch) julkaisi. „Kuzma” ja hänen vaimonsa „Kuzmiha”, joka suhtautui vihamielisesti bolshevikkeihin, suosivat tätä lehteä, koska sitä ensinnäkin julkaistiin ukrainan kielellä (Ljahotskit olivat ukrainalaisystäviä) ja toiseksi „Borotban” kustantajalla oli enemmän rahavaroja kuin bolshevikeilla. Lehteä ja kirjasia ladottiin „Kuzmalla”, mutta painettiin jossakin muussa sveitsiläisessä kirjapainossa. „Yksityisen isännän takia”, V. Karpinski kirjoitti, „oli tietenkin tavattoman paljon huolija ja ikävyyksiä, joista Vladimir Iljitsh joutui suoriutumaan enimmäkseen itse, hän kun oli tottunut hoitamaan kaiken omakohtaisesti” (V. Karpinski. „В швейцарской клетке” („Sveitsiläisessä häkissä”). „Pravda” („Totuus”) № 92, 22. huhtikuuta 1926). Bolshevististen julkaisujen painatustyön viivästyminen sai nähtävästi Leninin etsimään mahdollisuuksia pää-äänenkannattajan latomisen antamiseksi jonkun muun tehtäväksi. Pariisilaisen latojan tarjous oli nähtävästi näiden etsiskelyjen tulosta. Ei ole saatu selville, kuka tuo latoja oli.— 294.
- ³⁵⁹ Puhe on artikkelista „Karl Marx (Lyhyt elämäkerrallinen katsaus ja marxilaisuuden esitys)”, jonka Lenin kirjoitti Granatin veljesten yhtiön julkaisemaa tietosanakirjaa varten. Artikkelin julkaistiin lyhennettynä sanakirjan 28. osassa allekirjoituksin V. Iljin. Artikkelin täydellinen teksti julkaistiin vuonna 1925 (ks. Teokset, 21. osa, ss. 29—77).— 295.
- ³⁶⁰ „Russkaja Shkola” („Venäläinen Koulu”)— yleispedagoginen aikakauslehti koulua ja perhettä varten. Ilmestyi vuodesta 1890 vuoteen 1918. Kustantaja ja toimittaja J. Gurevitsh. Aikakauslehdessä „Russkaja Shkola” julkaistiin N. K. Krupskajan kirjoitus „Совместное обучение” („Yhteisopetus”), „Russkaja Shkola” № 7—8, 1911.
- „Suobodnoje Vospitanije” („Vapaa Kasvatus”)— pedagoginen kuukausijulkaisu. Ilmestyi vuodesta 1907 vuoteen 1918 I. Gorbunov-Posadovin toimittamana. N. K. Krupskaja julkaisi lehdessä useita kirjoituksia koulua ja yhteiskasvatusta koskevista kysymyksistä.— 296.

- ³⁶¹ Puhe on VSDTP:n duumaryhmän oikeusjutussa tuomittujen sosiaalidemokraattisten kansanedustajain valokuvista (vanginpuvussa), joita oli aiottu myydä Ruotsin työläisten keskuudessa.— 298.
- ³⁶² „OK:laiset” — vuonna 1912 likvidaattorimenshevikkien, trotskilaisien ja muiden puolueenvastaisten ryhmien ja virtausten elokuun konferenssissa muodostetun menshevistisen Organisaatiokomitean kannattajia.— 298.
- ³⁶³ Tarkoitetaan Shljapnikovin matkaa Venäjälle. Sitä varten hän aikoi matkustaa ensin Englantiin hankkiakseen siellä henkilöllisyyspaperit belgialaisilta pakolaisilta. Sen johdosta N. K. Krupskaja lisäsi Leninin kirjeeseen seuraavaa: „Papereiden hankkiminen Englannissa on nykyään perin vaikeaa. Tiedustelimme äskettäin asiaa. Henkilökohtainen tuttavuus voi kylläkin olla apuna.
Huhtikuuhun on paljon aikaa, mutta jos oleskelu Tukholmassa saattaa johtaa kiinnijoutumiseen tulevaisuudessa, niin on parempi matkustaa pois. Miten asiat tulevat olemaan keväällä — sitä on mahdoton tietää, sittenpäähän nähdään, ei tietenkään pidä jättää tilaisuutta käyttämättä. Paljon terveisiä. N. K.”
Huhtikuussa 1915 Shljapnikov matkusti Englantiin ja sieltä lokakuussa 1915 Norjan ja Ruotsin kautta Venäjälle, missä oleskeli ulkomaalaisena.— 300.
- ³⁶⁴ Tämä asiakirja on esitelmän konsepti. Ei ole saatu selville, tuliko esitelmä pidettyä.— 301.
- ³⁶⁵ Julius Borchardin ryhmä „Internationale Sozialisten Deutschlands” („Saksan internationalistisosialistit”) yhdessä „Internationale” ryhmän kanssa (tuohon ryhmään kuuluivat K. Liebknecht, R. Luxemburg, Fr. Mehring, K. Zetkin y.m.) muodostivat vallankumouksellisen opposition Saksan sosialidemokratiassa; oppositio esiintyi avoimesti sotaa vastaan.— 302.
- ³⁶⁶ *Gapon* — pappi, tsaarin ohranan käytyri, perusti vuonna 1904 Pietarissa poliisidepartementin antaman tehtävän mukaisesti työväenjärjestön tarkoituksena häiritä vallankumouksellisen työväenliikkeen kehitystä.— 306.
- ³⁶⁷ „Volksrechtin” („Kansan Oikeuden”) 97. numerossa huhtikuun 27 p:nä 1915 julkaistu kirjoitus „Die Anleihenspirale” („Lainakierukka”) paljasti Saksan finanssiministerin Helfferichin finanssihuijaukset, joihin hän oli ryhtynyt turvatakseen toisen 10 miljardin sotalainen menestyksen.— 306.
- ³⁶⁸ Ei ole saatu selville, mistä kokoelmasta on puhe.— 307.
- ³⁶⁹ R. Grimm, sveitsiläinen sosialisti, eräs Zimmerwaldin konferenssin järjestäjistä, tahtoi suorittaa konferenssin koollekutsumisen valmistelun ilman bolshevikkien osallistumista siihen. Jonkin ajan kuluttua hänen oli kuitenkin luovuttava tuosta aikeestaan, ja bolshevikkien

edustaja otti osaa ennakkoneuvotteluun konferenssin koollekutsumiseksi.— 307.

- ³⁷⁰ Kaksi Bernin konferenssia: 1) Naisten kansainvälinen sosialistikonferenssi vuoden 1915 maaliskuussa (ks. V. I. Lenin, Teokset, 21. osa, ss. 190—194); 2) Nuorison kansainvälinen sosialistikonferenssi vuoden 1915 huhtikuussa.— 307.
- ³⁷¹ Kesäkuun 20 p:nä 1915 K. Kautsky, E. Bernstein ja H. Haase julkaisivat „manifestin”, jossa puhuivat rauhan puolesta, tuomitsivat aluevaltauksia ja kehottivat säilyttämään yhtenäisyyden sosialishovinistien kanssa.— 308.
- ³⁷² Elokuun 4 p:nä 1914 Saksan valtiopäivien sosialidemokraattinen puolue ryhmä kannatti äänestyksessä sotamäärärahojen myöntämistä Vilhelm II:n hallitukselle.— 308.
- ³⁷³ Tarkoitetaan hollantilaisia vasemmistosocialidemokraatteja A. Pannekoekia, H. Gorteria ja D. Wynkoopia.— 308.
- ³⁷⁴ Tämä kirje on VSDTP:n Keskuskomitean edustajan selostus ennakkoneuvottelusta, joka pidettiin Bernissä heinäkuun 11 p:nä (u. l.) 1915 Kansainvälisen sosialistikonferenssin koollekutsumista koskevasta kysymyksestä.
Neuvotteluun ottivat osaa Sveitsin sosialidemokraattisen puolueen, Italian sosialistisen puolueen, Puolan sosialidemokraattisen puolueen hallinnon ja PPS:n „levitsan”, VSDTP:n KK:n ja Organisaatiokomitean (menshevikkien) edustajat. Neuvottelukokous päätti kutsua koolle toisen neuvottelun, jonka piti ratkaista lopullisesti konferenssia koskeva kysymys. Toista neuvottelua ei pidetty.— 310.
- ³⁷⁵ „Lichtstrahlen” („Valonsäteitä”) — kuukausijulkaisu, Saksan vasemmistolaisten sosialidemokraattien ryhmän („Saksan internationalistisocialistit”) äänenkannattaja, joka ilmestyi epäsäännöllisesti vuodesta 1913 vuoteen 1921 Berliinissä.— 310.
- ³⁷⁶ Ks. V. I. Lenin. Teokset, 35. osa, ss. 163—165.— 310.
- ³⁷⁷ „Stern” („Tähti”) ryhmä jäi perustamatta. Bremenin vasemmistosocialidemokraatit järjestäytyivät ja ottivat nimekseen „Internationale Sozialisten Deutschlands” („Saksan internationalistisocialistit”).— 310.
- ³⁷⁸ Tarkoitetaan helmikuun 27 päivästä maaliskuun 4 päivään (u. l.) 1915 Bernissä (Sveitsi) pidetyn VSDTP:n ulkomaisten jaostojen konferenssin päätöslauselmia. Konferenssi kutsuttiin koolle Leninin aloitteesta, ja se vastasi merkitykseltään yleistä bolshevistista puoluekonferenssia, sillä sodan aikana ei voitu kutsua koolle yleisvenäläistä konferenssia. Konferenssin päiväjärjestys oli seuraava: jaostojen toimintaselostukset, sota ja puolueen tehtävät, ulkomaisten järjestöjen tehtävät, pää-äänenkannattaja ja uusi sanomalehti,

- Ulkomaisten järjestöjen komitean vaalit. Konferenssissa oli edustajia Pariisin, Zürichin, Geneven, Bernin, Lausannen bolshevistisista jaostoista sekä „Baugyn” ryhmästä. Lenin edusti konferenssissa Keskuskomiteaa ja pää-äänenkannattaja „Sotsial-Demokratia” („Sosialidemokraattia”), johti konferenssin työtä, oli päiväjärjestyksen peruskysymyksen — „Sota ja puolueen tehtävät” — selostajana (ks. V. I. Lenin. Teokset, 21. osa, ss. 145—151).— 311.
- 379 *D. Wynkoop* — hollantilainen vasemmistososialidemokraatti, sittemmin kommunisti; „Die Tribune” („Tribuuni”) lehden eräs perustaja ja sen monivuotinen päätoimittaja. Ensimmäisen maailmansodan vuosina hän harjoitti militarismivastaista propagandaa, oli Zimmerwaldin vasemmiston äänenkannattajan „Vorboten” („Edelläkävijän”) avustajana. Vuonna 1919 hänet valittiin edustajaksi Kominternin II kongressiin. Vuonna 1925 esiintyi Kominternin päätöksiä vastaan. Vuonna 1926 hänet erotettiin Kommunistisen puolueen riveistä.— 312.
- 380 Tarkoitetaan manifestin, julistuksen ja päätöslauselman luonnoksia, jotka piti käsitellä ennakoita erinäisten sosialististen puolueiden vasemmistoesustajain kesken ja esittää sittemmin vasemmiston nimissä Zimmerwaldin konferenssissa (ks. V. I. Lenin. Teokset, 35. osa, ss. 161—162).— 312.
- 381 J. Borchardtın kirjanen „Vor und nach dem 4 August 1914. Hat die deutsche Sozialdemokratie abgedankt?” Verlag der „Lichtstrahlen”. Berlin, 1915. („Ennen vuoden 1914 elokuun 4 päivää ja sen jälkeen. Onko Saksan sosialidemokratia luopunut mielipiteistään?” „Lichtstrahlen” kustantamo. Berliini, 1915), jossa hän arvosteli ensi keran kärkevästi Saksan sosialidemokratian petturimaista menettelyä maailmansodan alussa. Leninin arviota tästä kirjasesta ks. Toosten 21. osasta, s. 116.— 312.
- 382 Tarkoitetaan K. Zetkinin puheenvuoroa, jonka hän piti Naisten kansainvälisessä sosialistikonferenssissa Bernissä (26.—28. maaliskuuta 1915) VSDTP:n Keskuskomitean ehdottamaa päätöslauselmanluonnosta vastaan; konferenssi hyväksyi päätöslauselman, jossa kierretään sosialishovinismin tuomitsemista koskeva kysymys. Ks. „Приложение к № 42 газеты 'Социал-Демократ'” („Liite 'Sotsial-Demokrat' (‘Sosialidemokraatti’) lehden 42. numeroon”), 1. kesäkuuta 1915.— 313.
- 383 H. Rakovskin ja Ch. Dumas’n kirjanen: „Les Socialistes et la guerre”. („Sosialismi ja sota”. [Bukaresti.] 1915).— 314.
- 384 Kuzmiha — Kuzma Ljahotskin, Genevessä sijainneen venäläisen kirjapainon omistajan vaimo.— 315.
- 385 Tarkoitetaan N. Leninin ja G. Zinovjevin kirjasta „Социализм и война (отношение РСДРП к войне)” („Sosialismi ja sota (VSDTP:n suhtautuminen sotaan)”), jonka „Sotsial-Demokratin” („Sosialidemokratin”) toimitus julkaisi Genevessä v. 1915.— 315.

- ³⁸⁶ Leninin tässä mainitsemat liitteet kirjaseen „Социализм и война” („Sosialismi ja sota”) julkaistiin mainitun kirjasen ensimmäisessä painoksessa, ss. 35—48.— 317.
- ³⁸⁷ Puhe on „Sotsial-Demokratin” („Sosialidemokraatin”) toimituksen huomautuksesta VSDTP:n Keskuskomitean manifestiin sodasta (ks. V. I. Lenin, Teokset, 21. osa, s. 339).— 317.
- ³⁸⁸ VSDTP:n ulkomaisten jaostojen Bernin konferenssin (helmi-kuun 27.—maaliskuun 4. (u. l.) 1915) päätöslauselmat julkaistiin „Sotsial-Demokratin” („Sosialidemokraatin”) 40. numerossa maaliskuun 29 pnä 1915 (ks. V. I. Lenin, Teokset, 21. osa, ss. 145—151).— 317.
- ³⁸⁹ Tarkoitetaan „Päätöslauselmaa kansallisuuskysymyksestä”, joka hyväksyttiin VSDTP:n Keskuskomitean ja puoluetöytätekijäin „elokuun” („kesäkuussa”) neuvottelukokouksessa, joka pidettiin Poro-ninissa (lähellä Krakovaa) syyskuun 23.—lokakuun 1. (lokakuun 6.—14.) 1913 (ks. V. I. Lenin, Teokset, 19. osa, ss. 423—425).— 317.
- ³⁹⁰ Toisen Vorkonferenzin asemesta Zimmerwaldiin kutsuttiin koolle varsinainen konferenssi, joka pidettiin syyskuun 5 ja 6 pnä 1915. Konferenssissa kehkeytyi taistelu Leninin johtamien vallankumouksellisten internationalistien ja kautskyläisen enemmistön välillä. Lenin muodosti vasemmistointernationalisteista Zimmerwaldin vasemmistoryhmän, jossa vain bolshevikkipuolueella oli ainoa oikea ja loppuun asti johdonmukainen internationalistinen kanta sotaa vastaan.
- Konferenssi hyväksyi manifestin, jossa maailmansota tunnustettiin imperialistiseksi; tuomitsi niiden „sosialistien” menettelyn, jotka äänestivät sotamäärärahojen puolesta ja osallistuivat porvarillisiin hallituksiin; kehotti Euroopan työläisiä taisteluun sotaa vastaan, ilman aluevaltauksia ja sotakorvauksia solmittavan rauhan puolesta.
- Konferenssi hyväksyi niin ikään päätöslauselman sodan uhreille osoitettavasta myötätunnosta ja valitsi Kansainvälisen sosialistisen toimikunnan (KST).
- Zimmerwaldin konferenssin merkityksestä ks. Leninin kirjoituksia „Ensi askel” ja „Vallankumoukselliset marxilaiset Kansainvälisessä sosialistikonferenssissa syyskuun 5—8 pnä 1915” (Teokset, 21. osa, ss. 379—385 ja 386—390).— 319.
- ³⁹¹ Tarkoitetaan VSDTP:n Keskuskomitean laatimaa manifestiluonnosta, jonka vasemmistoe dustajain ryhmä esitti Zimmerwaldin sosialistikonferenssissa (ks. „Sotsial-Demokrat” („Sosialidemokraatti”) № 45—46, 11. lokakuuta 1915).— 319.
- ³⁹² Tarkoitetaan Kansainvälistä sosialistikonferenssia, joka pidettiin Zimmerwaldissa 5.—8. syyskuuta 1915.— 320.
- ³⁹³ Kirjanen „Sosialismi ja sota (VSDTP:n suhtautuminen sotaan)” ilmestyi saksan kielellä 1915 ennen Zimmerwaldin konferenssin avaamista.— 320.

- ³⁹⁴ Tarkoitetaan Latvian sosialidemokraattisen puolueen edustajaksi Zimmerwaldin sosialistikonferenssiin kelpuuttavaa valtakirjaa. J. A. Berzin ei nähtävästi aikonut lainkaan osallistua konferenssin työhön ja hän antoi Latvian sosialidemokraattisen puolueen edustajan valtakirjan Leninille.— 321.
- ³⁹⁵ Tarkoitetaan VSDTP:n Keskuskomitean laatimaa manifestiluonnosta, jonka vasemmistuedustajain ryhmä esitti Zimmerwaldin konferenssissa.— 321.
- ³⁹⁶ *J. I. Rivlina* — Kommunistisen puolueen jäsen vuodesta 1908, silloinen bolshevikkien Lausannen jaoston sihteeri.— 324.
- ³⁹⁷ P. Golay ei ollut läsnä Zimmerwaldin konferenssissa. Ch. Naine kuului Sveitsin sos.-dem. puolueen edustajiin ja otti aktiivisesti osaa Zimmerwaldin konferenssin työhön.— 324.
- ³⁹⁸ *Charles Kerr* — amerikkalainen sosialistisen kirjallisuuden kustantaja. A. M. Kollontai kävi hänen kanssaan neuvotteluja „Sosialismi ja sota” kirjaseen ja „Kansainvälisen Lentolehtisen” 1. numeron julkaisemisesta englannin kielellä. Kirjasta ei Amerikassa onnistuttu julkaisemaan.— 325.
- ³⁹⁹ Kirjanen „Sosialismi ja sota” ilmestyi ranskan kielellä vuonna 1916.— 325.
- ⁴⁰⁰ Kirjeessä on nähtävästi puhe Nermanista, joka osallistui Zimmerwaldin Kansainväliseen sosialistikonferenssiin Norjan työväennuorison järjestöstä.— 326.
- ⁴⁰¹ Leninin kirjoittama selostus Zimmerwaldin konferenssista „Vallankumoukselliset marxilaiset Kansainvälisessä sosialistikonferenssissa syyskuun 5—8 pnä 1915” julkaistiin „Sotsial-Demokratin” („Sosialidemokraatin”) 45.—46. numerossa lokakuun 11 pnä 1915 (Teokset, 21. osa, ss. 386—390).— 327.
- ⁴⁰² Tarkoitetaan kirjaseen „Sosialismi ja sota (VSDTP:n suhtautuminen sotaan)” kääntämistä ranskan kielelle.— 327.
- ⁴⁰³ Puhe on kirjaseesta „Социализм и война” („Sosialismi ja sota”).— 328.
- ⁴⁰⁴ Lenin tarkoittaa Zimmerwaldin Kansainvälisen sosialistikonferenssin Ranskan ja Saksan valtuuskuntien yhteistä deklaraatiota (sotaa vastaan) („Sotsial-Demokrat” („Sosialidemokraatti”) № 45—46, 11. lokakuuta 1915).— 328.
- ⁴⁰⁵ Puhe on Zimmerwaldin Kansainvälisen sosialistikonferenssin manifestista, joka julkaistiin „Sotsial-Demokratin” („Sosialidemokraatin”) 45.—46. numerossa lokakuun 11 pnä 1915. Allekirjoitettuaan tuon manifestin Zimmerwaldin vasemmisto esitti erityisessä konferenssin puhemieshistoriolla jättämässään lausunnossa perusteet, jotka

kannustivat sitä allekirjoittamaan manifestin. Tuo lausunto julkaistiin „Sotsial-Demokratin” 47. numerossa lokakuun 13 pnä 1915.—328.

- ⁴⁰⁶ Tarkoitetaan Romain Rollandin artikkeleita, jotka julkaistiin geneveäisessä „Journal de Genève:ssä” („Geneven Lehdessä”) elo—lokakuussa 1914. Ranskan hallitus pidätti näiden artikkeleiden uusintajulkaisua, ja vasta vuonna 1915 ne julkaistiin kokoelmassa: Romain Rolland. „Au-dessus de la mêlée”. Paris. Paul Ollendorff; Neuchatel. Attinger Frères. 1915 („Syrjässä yhteenotosta”. Pariisi. Paul Ollendorff; Neuchatel. Attingerin veljekset. 1915).—329.
- ⁴⁰⁷ „Vperjod” („Eteenpäin”) — „Vperjod” ryhmän aikakausjulkaisu, ilmestyi Genevessä elokuun 25 päivästä 1915 (№ 1) helmikuun 1 päivään 1917 (№ 6). Julkaisutyöhön osallistuivat A. V. Lunatšarski (A. Voinov), P. I. Lebedev (V. Poljanski), D. Z. Manuilski (I. Bezrabotnyi) y.m.—329.
- ⁴⁰⁸ Tarkoitetaan VSDTP:n Organisaatiokomitean (menshevikkien) ulkomaisen sihteeristön julkaisemaa kokoelmaa „Internatsional i voina” („Internationale ja sota”) № 1, joka ilmestyi vuonna 1915.—329.
- ⁴⁰⁹ „Kommunist” („Kommunisti”) — aikakauslehti, jota „Sotsial-Demokrat” („Sosialidemokraatti”) lehden toimitus julkaisi yhdessä G. Pjatakovin ja J. Boshin kanssa Genevessä v. 1915. Ilmestyi yksi (kaksois-) numero, jossa julkaistiin kolme Leninin artikkelia: „II Internationalen vararikko”, „Ranskalaisen sosialistin rehellistä puhetta” sekä „Imperialismi ja sosialismi Italiassa” (ks. Teokset, 21. osa, ss. 195—250, 344—352, 353—362).
- Aikakauslehden toimituksessa Lenin kävi taistelua Buharinin ja Pjatakovin puolueenvastaista ryhmää vastaan, paljasti sen bolshevisminvastaiset katsantokannat, sen yritykset käyttää lehteä ryhmäkuntalaistarkoituksiin. Mainitun ryhmän puolueenvastaisen asenteen vuoksi Lenin kehotti katkaisemaan suhteet ryhmään ja lopettamaan lehden yhteisen julkaisemisen. Lokakuusta 1916 „Sotsial-Demokrat” lehden toimitus alkoi julkaista omaa kokoelmaansa „Sbornik Sotsial-Demokrata” („Sosialidemokraatin Kokoelma”).—329.
- ⁴¹⁰ Tarkoitetaan Zimmerwaldin Kansainvälisessä sosialistikonferenssissa hyväksyttyä manifestia ja selostusta tuosta konferenssista, jotka julkaistiin alun perin „Bernen Tagwachtin” („Bernin Vartion”) 218. numerossa syyskuun 18 pnä 1915.—330.
- ⁴¹¹ Marxisin-leninisin instituutin arkistossa on tallella Zimmerwaldin konferenssissa hyväksytyn manifestin sanamuodon sisältävä saksankielinen lentolehinen, johon Lenin on tehnyt muutamia alleviivauksia ja merkintöjä. Sana „unversöhnlichen” („leppymätön”) on vedetty kynällä ympäri ja yhdistetty nuolella reunaan kirjoitettuun sanaan „revolutionären” („vallankumouksellinen”).
- „Sotsial-Demokratin” („Sosialidemokraatin”) 45.—46. numerossa lokakuun 11 pnä 1915 julkaistuun manifestin venäjännökseen on jätetty sana „leppymätön”.—330.

- ⁴¹² Marxisin-leninisin instituutin arkistossa on tallella selostuksen vedoskappale Leninin kynällä tekemin alleviivauksin ja merkinöin. Selostuksen siihen kohtaan, jossa luetellaan Zimmerwaldin vasemmiston päätöslauselmaehdotuksen allekirjoitukset, Lenin teki lisäyksen: „entä osa saksalaisista? entä sveitsiläinen?” — 330.
- ⁴¹³ Kansainvälisen sosialistisen toimikunnan perustamisen johdosta selostuksessa sanotaan: „Tämä sihteeristö ei saa missään nimessä korvata nykyään olemassa olevaa Kansainvälistä toimistoa, vaan se on laskettava hajalle heti kun tuo viimeksi mainittu pystyy vastamaan täysin tarkoitustaan.” Marxisin-leninisin instituutin arkistossa tallella olevassa selostuksen kappaleessa Lenin on alleviivannut tuon kohdan, ja reunaan on kirjoitettu: „Kein Beschluss darüber” („sellaista päätöstä ei tehty”). — 330.
- ⁴¹⁴ Lenin tarkoittaa Zimmerwaldin vasemmiston päätöslauselmaehdotusta ja julkilausumaa, jossa se perusteli äänestämisen virallisen manifestin puolesta. — 330.
- ⁴¹⁵ Tarkoitetaan nähtävästi kirjasta „Социализм и война” („Sosialismi ja sota”). — 330.
- ⁴¹⁶ M. M. Haritonov — kommunisti, lähti vuonna 1912 maanpakoon, otti osaa bolshevikkien Zürichin jaoston toimintaan. Vuonna 1915 osallistui VSDTP:n ulkomaisten jaoston Bernin konferenssiin. Aaraussa pidetyssä Sveitsin sosialidemokraattisen puolueen edustajakokouksessa esitti Zimmerwaldin vasemmiston hengessä laaditun muutosehdotuksen sotaa koskevaan päätöslauselmaan; pitkäaikaisen taistelun jälkeen muutosehdotus hyväksyttiin edustajakokouksen äänten $\frac{2}{3}$:n enemmistöllä. — 331.
- ⁴¹⁷ Leninin esitelmä kirjeessä mainitusta aiheesta jäi Zürichissä nähtävästi pitämättä. — 331.
- ⁴¹⁸ Tarkoitetaan P. Axelrodin kirjasta „Die Krise und die Aufgaben der internationalen Sozialdemokratie” („Kansainvälisen sosialidemokratian kriisi ja tehtävät”. Zürich, 1915). — 331.
- ⁴¹⁹ „Sotsial-Demokratin” („Sosialidemokraatin”) 45.—46. numerossa lokakuun 11 p:nä 1915 julkaistiin paitsi konferenssissa hyväksytyjä manifestia ja päätöslauselmaa myös Leninin kirjoitukset „Ensi askel” ja „Vallankumoukselliset marxilaiset Kansainvälisessä sosialistikonferenssissa syyskuun 5—8 p:nä 1915” (ks. Teokset, 21. osa, ss. 379—385 ja 386—390) sekä Zimmerwaldin vasemmiston päätöslauselman ja manifestin luonnokset.
- „Sotsial-Demokratin” 47. numerossa julkaistiin lokakuun 13 p:nä 1915 Zimmerwaldin vasemmiston „Два заявления” („Kaksi lausuntoa”) manifestin johdosta. — 331.
- ⁴²⁰ Bolshevistinen kirjallisuus, jota Shljapnikov löysi Vardöstä (satama pohjois-Norjassa) järjestäessään illegaalista kuljetusta tuon paikkakunnan kautta, käsitti suuria kirjavaroja vuosilta

1906—1907, m.m. sanomalehtiä „Proletari” („Proletaari”) ja „Vperjod” („Eteenpäin”), jotka olivat nähtävästi jääneet Vardoon illegaalisen kuljetustoiminnan häiriinnyttyä. Osa löydetystä kirjallisuudesta lähetettiin Leninin neuvosta Venäjälle.— 332.

- ⁴²¹ Tarkoitetaan: 1) päätöslauselmaa suhtautumisesta ei-proletaariisiin puolueisiin, joka hyväksyttiin VSDTP:n Lontoon edustajakokouksessa vuonna 1907. Ks. „КПСС в резолюциях и решениях съездов, конференций и пленумов ЦК”, ч. I, 1954, стр. 164—165 („NKP edustajakokousten, konferenssien ja Keskuskomitean täysistuntojen päätöslauselmina ja päätöksinä”, I osa, 1954, ss. 164—165); 2) päätöslauselmaa narodnikeista, joka hyväksyttiin VSDTP:n KK:n ja puolueytöntekijäin „elokuun” („kesäkuussa”) neuvottelukokouksessa vuonna 1913. Ks. „КПСС в резолюциях и решениях съездов, конференций и пленумов ЦК”, ч. I, 1954, стр. 316—317 („NKP edustajakokousten, konferenssien ja Keskuskomitean täysistuntojen päätöslauselmina ja päätöksinä”, I osa, 1954, ss. 316—317).— 332.
- ⁴²² Lenin tarkoittaa Shljapnikovin (Beleninin) salaista matkaa Venäjälle.— 333.
- ⁴²³ Tarkoitetaan julkilausumaa, jossa Zimmerwaldin vasemmisto perusteli äänestämisensä virallisen manifestin puolesta (ks. „Sozial-Demokrat” („Sosialidemokraatti”) № 47, 13. lokakuuta 1915).— 334.
- ⁴²⁴ Tiedotus Zimmerwaldin konferenssista julkaistiin „Avanti!” („Eteenpäin!”) lehden 260. numerossa syyskuun 19 p:nä 1915 otsikoin „Il Conbegno internationale di Zimmervald” („Kansainvälinen konferenssi Zimmerwaldissa”). Tuossa tiedotuksessa kerrottiin kaikista konferenssin järjestämiseen liittyneistä yksityiskohdista ja julkaistiin useita valokuvia talosta, jossa Zimmerwaldin konferenssi pidettiin.— 334.
- ⁴²⁵ Tarkoitetaan Zimmerwaldin vasemmiston päätöslauselmaehdotusta.— 335.
- ⁴²⁶ Zimmerwaldin konferenssia koskevassa virallisessa selostuksessa, joka julkaistiin „Internationale Sozialistische Kommission zu Bern” („Bernin Kansainvälinen Sosialistinen Toimikunta”) bullettiin ensimmäisessä numerossa, ei ole mainittu, että Borchardt olisi allekirjoittanut vasemmiston päätöslauselmaehdotuksen.— 335.
- ⁴²⁷ Lenin tarkoittaa lentolehtisten julkaisemista Venäjällä levitettäviksi.— 336.
- ⁴²⁸ Tarkoitetaan A. Kollontain kirjasen „Кому нужна война?” („Kuka tarvitsee sotaa?”) käsikirjoitusta. VSDTP:n KK julkaisi kirjasen v. 1916. Leninin tekemät korjaukset tuohon kirjaseen on julkaistu kokoelmassa Ленинский сборник XVII, стр. 324—330 (XVII Lenin-kokoelma, ss. 324—330).— 336.

- ⁴²⁹ Tarkoitetaan suunnitteilla ollutta Leninin muutttoa Sveitsistä johonkin puolueettomaan Skandinavian maahan. Muuttohanke raukesi kirjeessä mainituista syistä.— 336.
- ⁴³⁰ Asian salaamiseksi Lenin osoittaessaan kirjeen A. Shljapnikoville nimittää häntä kirjeessä Beleniniksi. Tällainen salaaminen oli tarpeen siksi, kun suunnitteilla oli Shljapnikovin salainen matka Venäjälle.— 336.
- ⁴³¹ Tarkoitetaan päätöslauselmaehdotusta, jonka vasemmisto esitti Zimmerwaldin konferenssissa.— 337.
- ⁴³² Lausunto Ledebourin uhkavaatimuksesta, ettei konferenssi tekisi päätöstä, joka kieltää konferenssiin osallistuvia järjestöjä äänestämästä sotamäärärahoja (tuo kysymys on muka ratkaistava kyseisen maan strategisesta asemasta riippuen), julkaistiin „Sotsial-Demokratin” („Sosialidemokraatin”) 47. numerossa lokakuun 13 p:nä 1915 otsikoin „Два заявления на международной конференции” („Kaksi lausuntoa kansainvälisessä konferenssissa”).— 337.
- ⁴³³ „Sotsial-Demokratin” („Sosialidemokraatin”) 47. numero, josta tässä on puhe, ilmestyi lokakuun 13 p:nä (kaksi päivää myöhemmin kuin 45.—46. numero) ja oli miltei kokonaan omistettu Pietarissa ja Moskovassa suoritettun sosialidemokraattisen toiminnan arviolle. Samassa numerossa julkaistiin V. I. Leninin kirjoitus „Muutamia teesejä. Toimitukselta”, joka on omistettu Venäjällä suoritettavan sosialidemokraattisen toiminnan ajankohtaisille kysymyksille (ks. Teokset, 21. osa, ss. 398—401).
- Ei ole saatu selville mitä V. Karpinski kirjoitti vastaukseksi, mutta vastaus oli nähtävästi kielteinen, sillä „Sotsial-Demokratin” 47. numeroa ei enää painanut „Kuzma” vaan Benteli Bümplitzissä.— 338.
- ⁴³⁴ Tarkoitetaan marraskuussa 1915 saksan kielellä julkaistua „Internationales Flugblatt” № 1 (Die Zimmerwalder Linke über die Aufgaben der Arbeiterklasse) („Kansainvälinen Lentolehtinen” № 1 (Zimmerwaldin vasemmisto työväenluokan tehtävistä)).— 340.
- ⁴³⁵ „Lehtiseen” oli merkitty Fritz Plattenin osoite: „Fritz Platten (für L. F.) Zürich, Rotachstrasse 23”.— 340.
- ⁴³⁶ Tarkoitetaan Zimmerwaldin kannattajien ja vastustajien välistä taistelua Sveitsin sosialidemokraattisen puolueen edustajakokouksessa, joka pidettiin Aaraussa (Sveitsi) marraskuun 20 ja 21 p:nä 1915. Edustajakokouksen päiväjärjestyksen keskeisenä kysymyksenä oli Sveitsin sosialidemokratian suhtautuminen internationalistien Zimmerwaldin yhdistykseen. Tämän kysymyksen johdosta Sveitsin sosialidemokraattisessa puolueessa kehkeytyi taistelu kolmen suunnan välillä: 1) Zimmerwaldin vastustajain (Greulich, Pflüger y.m.), 2) Zimmerwaldin oikeiston kannattajien (Grimm y.m.) ja 3) Zimmerwaldin vasemmiston kannattajien (Platten y.m.) välillä.

R. Grimm esitti päätöslauselmaehdotuksen, jossa Sveitsin sos.-dem. puoluetta kehoitettiin liittymään Zimmerwaldin yhdistykseen ja hyväksymään Zimmerwaldin oikeiston poliittinen linja. Sveitsin vasemmistososialidemokraatit ehdottivat korjauksen tekemistä Grimmin päätöslauselmaehdotukseen. Korjauksessa ehdotettiin, että vallankumouksellisen sodanvastaisen joukkotaistelun kehittäminen katsotaan välttämättömäksi, ja sanottiin, että vain proletariaatin voitokas vallankumous voi tehdä lopun imperialistisesta sodasta.

Äänten enemmistöllä edustajakokous hyväksyi vasemmistolaisen korjausehdotuksen.— 340.

⁴³⁷ Tarkoitetaan toistamiseen suoritettuja työläisten edustajain vaaleja sotateollisuuskomiteoihin (keskus- ja aluekomiteaan). Hävittyään ensimmäisissä vaaleissa syyskuun 27 p:nä (v.l.) 1915, jolloin bolshevikit veivät läpi päätöslauselmansa, joka piti „periaatteessa sallimattomana proletariaatin edustajain osallistumista järjestöihin, jotka tavalla tai toisella edesauttavat nykyistä sotaa”, likvidaattorit ryhtyivät porvariston avun turvin kampanjaan noiden vaalien mitätöimiseksi. Vaalien tulokset mitätöitiin sen jälkeen, kun porvarillisessa „Den” („Päivä”) lehdessä oli julkaistu lokakuun 5 p:nä 1915 K. Gvozdevin ilmiantokirje, jossa kiistettiin ensimmäisten vaalien lainmukaisuus sillä perusteella, että valitsija Kudrjashov (Putilovin tehtaan työläinen) oli antanut valtakirjansa „sivullisille” henkilöille, että nämä voivat tunkeutua vaalikokoukseen.

Toistamiseen marraskuun 29 p:nä (v.l.) 1915 suoritetuissa vaaleissa bolshevikit lukivat lausuntonsa, jossa tuomittiin jyrkästi likvidaattorien toiminnot, ja poistuivat kokouksesta. Näin muodoin likvidaattorit „voittivat” porvariston avun turvin: heidän onnistui valita 10 henkeä „työläisryhmään” menshevikien ja eserrien edustajista.— 341.

⁴³⁸ Tarkoitetaan nähtävästi bolshevikien Geneven jaoston päätöslauselmaa sotateollisuuskomiteoiden vaalien johdosta.— 341.

⁴³⁹ Kysymyksessä on Zimmerwaldin vasemmiston äänenkannattaja „Vorbote” („Edelläkävijä”), jonka ensimmäinen numero ilmestyi Bernissä vuoden 1916 tammikuussa ja toinen numero vuoden 1916 huhtikuussa. Aikakauslehden virallisia kustantajia olivat Anton Pannekoek ja Henriette Roland-Holst. Avustajina olivat V. I. Lenin, K. Radek, H. Gorter, D. Wynkoop y.m. Aikakauslehdessä julkaistiin V. I. Leninin teokset „Opportunismi ja II Internationalen vararikko”, „Sosialistinen vallankumous ja kansakuntien itsemääräämisoikeus (Teesit)” (ks. Teokset, 22. osa, ss. 99—111 ja 135—149).— 341.

⁴⁴⁰ „Dialektiikasta” on erikoinen katkelma, jonka Lenin kirjoitti yhteen vihkoon niistä kymmenestä filosofian vihkosta, jotka julkaistiin ensi kerran erillisenä painoksena vuonna 1933 „Filosofian vihkoina”.— 342.

⁴⁴¹ Perussäännön muutos tarkoitti sitä, että Zimmerwaldin vasemmiston edustajia osallistuisi „Vorboten” („Edelläkävijän”) julkaisu-

- työhön avustajina eikä aikakauslehden toimittajina, niin kuin alun perin oli suunniteltu (ks. tätä osaa, ss. 380—381).— 347.
- 442 Tarkoitetaan nähtävästi Leninin työskentelyä kirjasen „Imperialismi kapitalismin korkeimpana vaiheena” kirjoittamiseksi (ks. Teokset, 22. osa, ss. 179—294).— 349.
- 443 Zürichissä Lenin piti kaksi esitelmää: helmikuun 17 pnä (u.l.) 1916 — „Kaksi Internationalea” ja helmikuun 26 pnä (u.l.) 1916 — „Rauhan ehdot’ kansallisuuskysymykseen sidottuina”.— 349.
- 444 N. K. Krupskajan kirjaa „Народное образование и демократия” („Kansanopetus ja demokratia”) ei julkaissut „Parus”, niin kuin oli suunniteltu, vaan se ilmestyi painosta vasta vuonna 1917 „Zhizn i Znanije” kustantamon julkaisemana.— 351.
- 445 Tarkoitetaan V. I. Leninin Zürichissä pitämää esitelmää aiheesta „Rauhan ehdot’ kansallisuuskysymykseen sidottuina”.— 353.
- 446 Lenin esitelmöi aiheesta „Rauhan ehdot’ ja kansallisuuskysymys” Genevessä maaliskuun 1 pnä (u.l.) 1916. Esitelmää oli kuulemassa yli 200 henkeä.— 353.
- 447 Leninin esitelmä jäi Lausannessa nähtävästi pitämättä.— 353.
- 448 S. Semkovskin kirjoitus „Государственное прожекторство” („Valtiollista haihattelua”) julkaistiin „Nashe Slovon” („Sanamme”) 45. numerossa maaliskuun 21 pnä 1915.— 354.
- 449 Tarkoitetaan Zimmerwaldin konferenssissa valitun Kansainvälisen sosialistisen toimikunnan laajennettua neuvottelukokousta. Neuvottelukokous päätti kutsua huhtikuussa 1916 koolle Kienthaliin (asian salaamiseksi on päätöslauselmassa sanottu: „Erääseen Hollannin kaupunkiin”) toisen Kansainvälisen sosialistikonferenssin, laati konferenssin päiväjärjestyksen (taistelu sodan lopettamiseksi, työväenluokan kanta rauhaa koskevissa kysymyksissä, kysymys Kansainvälisen sosialistisen toimiston koollekutsumisesta Haagiin y.m.) ja vetoimuksen „Kaikille meitä lähentyville puolueille ja ryhmille”, jossa mainittiin välttämättömäksi äänestäminen sotamäärärahoja vastaan maan strategisesta asemasta riippumatta ja tuomittiin kaikkalainen työläisten vapaaehtoinen osallistuminen kansallisen puolustuksen laitoksiin.
- Samassa vetoimuksessa Kansainvälinen sosialistinen toimikunta ilmoitti pitävänsä sosialismia vastaan tähdättynä salaliittona ja iskuna heräävää vallankumouksellista työväenliikettä vastaan jokaista Internationales jälleenperustamisyritystä, kun tahdotaan puolin ja toisin armahtaa maineensa tahranneet opportunistiset johtajat ja samalla hyväksytään linnarauha-politiikan jatkaminen. Ks. „Sotsial-Demokratin” („Sosialidemokraatin”) 52. numeroa, 25. maaliskuuta 1916, „Ко всем примыкающим партиям и группам” („Kaikille meitä lähentyville puolueille ja ryhmille”).— 355.

- ⁴⁵⁰ *Kansainvälisen klubin* järjestivät Geneveen vuoden 1915 joulukuussa internationalistisen vasemmistosuuntauksen kannalla olleet maanpakolaiset.— 355.
- ⁴⁵¹ Tämä kirje on Leninin vastaus J. Larinin ehdotukseen, että Lenin osallistuisi kirjoituksin kokoelmaan, joka olisi omistettu puolustus-kantalaisuuden arvostelulle ja Zimmerwaldin toimintaohjelman perustelulle. Kokoelman piti ilmestyä julkisesti Venäjällä. Ulkomailta kokoelman laadintaan saatiin mukaan Axelrod, Lunatsharski, Martov y.m. Venäjällä valikoi kokoelman avustajia N. Suhanov. Osanottajille oli muun muassa esitetty sellainen ehto, että „tämän kokoelman kirjoituksissa ei saa olla osanottajien hyökkäilyjä toisiaan vastaan”. Kokoelman julkaisuhanke raukesi.— 356.
- ⁴⁵² Yritystä julkaista Amerikassa „Internationales Flugblattin” („Kansainvälisen Lentolehtisen”) 1. numero ei toteutettu.— 357.
- ⁴⁵³ Kirjeen „Amerikan sosialistisen propagandaliiton” sihteerille Lenin kirjoitti marraskuussa 1915 (ks. Teokset, 21. osa, ss. 420—426).— 357.
- ⁴⁵⁴ Neuvottelut Charles Kerrin, sosialistisen kirjallisuuden kustantajan kanssa „Sosialismi ja sota” kirjasen julkaisemisesta englannin kielellä Amerikassa eivät johtaneet mihinkään tuloksiin.— 358.
- ⁴⁵⁵ „*Internationale Korrespondenz*” („Kansainvälinen Kirjeenvaihto”)—kerran viikossa ilmestynyt Saksan sosialishoviniestien aikakauslehti, jossa käsiteltiin kansainvälisen politiikan ja työväenliikkeen kysymyksiä; ilmestyi Berliinissä vuodesta 1914 vuoteen 1917.— 358.
- ⁴⁵⁶ Vihjataan erimielisyyksiin ja taisteluun, joita syntyi toisaalta V. I. Leninin ja toisaalta Radekin, Pjatakovin y.m. välillä kansakuntien itsemääräämiskysymyksestä ja joiden tuloksena lopetettiin „Kommunistin” julkaiseminen.— 360.
- ⁴⁵⁷ „Japanilaisiksi” sanottiin G. Pjatakovia ja J. Boshia, koska he olivat lähteneet Venäjältä maanpakoon Sveitsiin Japanin kautta.— 362.
- ⁴⁵⁸ Puhe on „Kommunist” („Kommunisti”) aikakauslehden edelleen julkaisemista koskevan sopimuksen luonnoksesta, jonka G. Pjatakov ja J. Bosh (heitä nimiteltiin myös P. ja N. Kijevskiksi) olivat laatineet ja A. Shljapnikov lähettänyt V. I. Leninille. „Ehdot”, jotka saivat V. I. Leninin erikoisesti kuuhuksiin, olivat luonnoksen kaksi seuraavaa kohtaa: „2) Aikakauslehden julkaiseminen annetaan P. ja N. Kijevskin tehtäväksi. Kustantamon perustajia ja sen vastuuvollisia edustajia ovat toverit P. ja N. Kijevski.” (V. I. Lenin veti viimeisen lauseen yli.— *Toim.*) „5) *Väitelyosasto*. Väitelykysymyksissä toimituskunta pitää ohjeenaan seuraavia sääntöjä: a) jokaisella toimituksen jäsenellä, joka ei ole samaa mieltä toimituksen kanssa jostakin puolueen ohjelmaa ja taktiikkaa koskevasta kysymyksestä, on oikeus julkaista *oma*

artikkelinsa 'Väittelyosastossa'; ... c) 'Kommunistin' avustajien kirjoitusten julkaisemiseksi 'Väittelyosastossa' tarvitaan vähintään kahden toimittajan suostumus." (Alakohdan „c” yli V. I. Lenin veti niin ikään viivan.— *Toim.*)— 362.

⁴⁵⁹ Tarkoitetaan erimielisyyksiä toisaalta V. I. Leninin ja toisaalta Radekin sekä Puolan ja Lietuan sosialidemokraattisen puolueen välillä kansallisuuskysymyksestä. Näiden erimielisyyksien olemuksen Lenin esitti kirjoituksessa „Itsemääräämisestä käydyin väittelyn yhteenvedoista” (ks. Teokset, 22. osa, ss. 311—352).— 362.

⁴⁶⁰ Tarkoitetaan seuraavaa G. Pjatakovin ja J. Boshin laatiman luonnoksen kohtaa: aikakauslehden toimituskuntaan kuulukoon 7 henkeä: 1) J. Bosh, 2) Ljalin (Pjatakov), 3) Buharin, 4) Lenin, 5) Zinovjev, 6) N. N., 7) N. N. Edelleen oli sanottu, että kuudes henkilö kustantamon toimituskuntaan kooptoidaan Leninin ja Zinovjevin suosituksesta. Heillä „on oikeus suositella kustantamoon seitsemäskin henkilö puolueen kynämiesten joukosta; hänen hyökkämisensä äänestettäköön ja ratkaistakoon toimituskunnan yksinkertaisella äänten enemmistöllä”.— 362.

⁴⁶¹ *VSDTP:n Keskuskomitean ehdotus Zimmerwaldin toiselle konferenssille* oli kirjoitettu vastaukseksi ISK:n vetoomukseen kaikille sitä lähentyville puolueille ja ryhmille. Ks. „Internationale Sozialistische Kommission zu Bern”. Bulletin. Nr. 3, 29 Februar 1916 („Bernin Kansainvälinen Sosialistinen Toimikunta”. Bulletin. № 3, 29. helmikuuta 1916).

„Ehdotuksen” käsikirjoitus on säilynyt kahtena toisintona. Tähän on otettu „Ehdotuksen” alkuperäinen sanamuoto, joka sisältää 15 kohtaa. Toista (lopullista), 8 kohtaa sisältävää muunnosta ks. V. I. Lenin. Teokset, 22. osa, ss. 162—172.

Toinen Kansainvälinen sosialistikonferenssi oli koolla 24.—30. huhtikuuta 1916 Kienthalissa (Sveitsi). Konferenssiin otti osaa edustajia Saksasta (7 henkeä), Italiasta (7 henkeä), Venäjältä (8 henkeä, siinä luvussa V. I. Lenin, Petrova (I. Armand) ynnä muita), Puolasta (5 henkeä), Ranskasta (4 henkeä), Sveitsistä (5 henkeä) ja muualta, kaikkiaan 43 henkeä, joista 12 oli lujasti mukana vasemmistossa.

Konferenssin päiväjärjestyksessä olivat seuraavat kysymykset: taistelu sodan lopettamiseksi, proletariaatin suhtautuminen rauhan-kysymyksiin, parlamenttitoimintaan ja joukkotaisteluun, Kansainvälisen sosialistisen toimiston koollekutsuminen y.m. Vasemmisto-siipi oli tässä konferenssissa vahvempi kuin Zimmerwaldin konferenssissa. Lenin ajoi läpi päätöslauselman, jossa arvosteltiin sosialipassifismia ja Kansainvälisen sosialistisen toimiston toimintaa. Kienthalin konferenssi edisti niiden internationalististen aineiden erottumista ja yhteenliittymistä, jotka sittemmin vuonna 1919 muodostivat Leninin ja bolshevikkien aloitteesta III, Kommunistisen Internationalen. Konferenssi ei kuitenkaan hyväksynyt bolshevikkien politiikan pääkohtia, joita olivat imperialistisen sodan muuttaminen kansalaissodaksi, omien imperialististen hallitusten tappio sodassa ja III Internationalen perustaminen.— 364.

- ⁴⁶² Hollannin sosialidemokraattisen puolueen Arnheimin edustajakokous pidettiin tammikuun 8 ja 9 pnä 1916.— 365.
- ⁴⁶³ „Kolmisopimus”-maiden *socialistien Lontoon konferenssi* pidettiin helmikuun 14 pnä 1915. Siinä olivat läsnä Englannin, Ranskan ja Belgian sosialishovinitien ja näiden maiden sosialististen puolueiden pasifististen ryhmien edustajat sekä Venäjältä menshevikkejä ja eserriä.
- Vaikka bolshevikkeja ei ollutkaan kutsuttu, meni Litvinov (Maksimovitsh) V. I. Leninin toimeksiannosta konferenssiin esittääkseen VSDTP:n KK:n deklaraation, jonka pohjaksi oli otettu Leninin kirjoittama ehdotus. Deklaraatiossa vaadittiin sosialistien eroamista porvarillisista hallituksista, täydellistä välien katkaisemista imperialisteihin ja kieltäytymistä yhteistyöstä näiden kanssa, päättäväistä taistelua omia imperialistisia hallituksia vastaan ja sotamäärärahojen puolesta äänestämisen tuomitsemista. Litvinovin lukiessa deklaraatiota hänet keskeytettiin ja häneltä riistettiin puhe-oikeus; Litvinov jätti deklaraation tekstin puhemiehistölle ja poistui konferenssista. Lontoon konferenssista ks. V. I. Lenin, Teokset, 21. osa, ss. 118—120 ja 166—168.
- Saksan ja Itävallan sosialistien *Wienin konferenssi*, joka oli ikään kuin vastaus ententevaltojen sosialistien Lontoon konferenssiin, pidettiin huhtikuussa 1915. Konferenssi hyväksyi sosialishovinitisen isänmaan-puolustus-tunnuksen.— 366.
- ⁴⁶⁴ Tarkoitetaan K. Kautskyn kirjoitusta „Nochmals unsere Illusionen” („Vielä kerran harhaluuloistamme”), joka julkaistiin „Die Neue Zeitin” („Uuden Ajan”) 8 numerossa toukokuun 21 pnä 1915.— 366.
- ⁴⁶⁵ Puhe on „Avanti!” („Eteenpäin!”) lehden 65. numerossa maaliskuun 5 pnä 1916 julkaistusta toimituksen artikkelista otsikoin „Polemica in casa nostra” („Polemiikka leirissämme”), jossa toimitus lainaa „Critica socialea” julkaistua Trevesin kirjoitusta polemisoiden häntä vastaan.— 367.
- ⁴⁶⁶ *Kansainvälisen sosialistisen toimikunnan kirjelmä*— ISK:n vetoamus kaikille Zimmerwaldin yhdistykseen kuuluneille puolueille ja ryhmille— hyväksyttiin yksimielisesti ISK:n neuvottelukokouksessa Bernissä helmikuussa 1916. Leninin johtama VSDTP:n KK:n edustajisto esitti mainitussa neuvottelukokouksessa julkilausuman, jossa sanottiin, että sen mielestä vetoamus on askel eteenpäin Zimmerwaldissa pidetyn ensimmäisen Kansainvälisen sosialistikonferenssin päätöksiin verraten, mutta se ei pidä sitä joka suhteessa tyydyttävänä. Vetoamus julkaistiin ISK:n bulletiinien 3. numerossa helmikuun 29 pnä 1916 ja „Sotsial-Demokrat” („Sosialidemokraatti”) lehden 52. numerossa maaliskuun 25 pnä 1916.— 370.
- ⁴⁶⁷ Tarkoitetaan tietoa N. Buharinin, G. Pjatakovin, J. Suritsin ja N. Gordonin vangitsemisesta Tukholmassa Ruotsin „nuorten” sosialidemokraattien edustajakokouksen valmistelujen yhteydessä. Muutaman vankilassaolopäivän jälkeen vangitut karkotettiin Ruotsista ja he asettuivat Kristianiaan (Osloon).— 374.

- ⁴⁶⁸ Puolueettomien maiden sosialistikonferenssi, jonka C. Huysmans oli määrännyt kesäkuun 26 pksi 1916, pidettiin Haagissa heinäkuun 31 pnä. Konferenssiin osallistui Hollannista 8 edustajaa, Ruotsista Branting, Tanskasta Stauning, Argentiinasta Renemo ja Pohjois-Amerikasta Lee. Konferenssi, joka hyväksyi vapaakauppaa „pysyvän rauhan ja kansainvälisen solidaarisuuden” ehtona suosivan päätöslauselman, liitti ympärilleen vain sosialististen puolueiden oikeisto-aineiksia.— 375.
- ⁴⁶⁹ Lenin tarkoittaa C. Huysmansin selostusta, jonka tämä piti Hollannin sosialidemokraattisen puolueen ylimääräisessä Arnheimin edustajakokouksessa tammikuun 9 pnä 1916 Internationalen toiminnasta. C. Huysmans esitti selostuksessaan „demokraattisen rauhan” ohjelman, joka käsitti seuraavat kohdat: 1) aseistuksen rajoittaminen, 2) kansallinen itsemäärääminen, 3) diplomatian demokratisointi ja 4) sovinto-oikeuden perustaminen. Selostuksessaan C. Huysmans kosketteli Zimmerwaldin konferenssia ja sen vasemmistoryhmää. Helmikuun 15 pnä 1916 „Volksfreund” („Kansanystävä”) lehden 3. numerossa kirjoituksessa „De Brouckere über die Internationale” („De Brouckere Internationalesta”) julkaistiin täydellisesti Belgian suljetun sosialidemokraattisen „Le Peuple” („Kansa”) lehden toimittajan L. de Brouckere’in kirje P. Renaudelille (ensimmäisen maailmansodan aikaiselle „L’Humanitén” („Ihmiskunnan”) toimittajalle), jossa annettiin puolinainen, keskustalainen arvio C. Huysmansin Arnheimissa pitämästä selostuksesta. Mainitun kirjoituksen loppukappaleessa „Volksfreund” kirjoitti: „Niin kuin ei yhdessä Huysmansin kanssa voida ennallistaa sanahelinällä II Internationalen entisiä kasvoja, niin ei myöskään uusi Internationale yhdessä de Brouckere’in kanssa voi tulla varjoksi, joka toistaa Ententen imperialismiin toimia. Uudesta Internationalesta tulee taisteluhenkilinen, yhteenliittynyt järjestö Idän, Lännen ja Keski-Euroopan imperialismia vastaan taikka sitten siitä ei tule mitään muuta kuin korulause tai imperialismiin välikappale”.— 375.
- ⁴⁷⁰ V. I. Lenin tarkoittaa kirjoitusta „Huysmans über die Internationale” („Huysmans Internationalesta”), joka julkaistiin „Volksstimme” („Kansan Ääni”) lehden 8. numerossa tammikuun 12 pnä 1916.— 375.
- ⁴⁷¹ Zeth Höglund — Ruotsin sosialidemokraattien vasemmistosiiiven ja nuorisoliikkeen johtaja; toukokuun 3 pnä 1916 hänet tuomittiin sodanvastaisista esiintymisistä kolmeksi vuodeksi pakkotyöhön.— 375.
- ⁴⁷² Tarkoitetaan „Internationales Flugblattin” („Kansainvälisen Lento-lehtisen”) 1. numeron julkaisemista englannin kielellä. A. M. Kolontai kirjoitti siitä huhtikuun 19 pnä 1916 Leninille: „Sain vihdoinkin tietää kirjasen „I. F.” № 1 hinnan: 3.000 kappaletta maksaa 75 kruunua, se on huokein hinta. Se on mielestäni paljon, mutta täällä ei missään tehdä halvemmalla, niinkin annetaan „huojenusta” tuttavuuden laskuun”.— 375.

⁴⁷³ Tarkoitetaan *Toista kansainvälistä konferenssia*, joka pidettiin 24.—30. huhtikuuta 1916 Kienthalissa (Sveitsi).— 376.

⁴⁷⁴ Ranskan edustajistoon Kienthalin konferenssissa kuuluivat J. Longuet'n kannattajat P. Brizon, A. Blanc ja Raffin-Dugens, jotka liittyivät sodan jälkeen Ranskan kommunistiseen puolueeseen: P. Brizon erosi siitä vähän ajan kuluttua.— 376.

⁴⁷⁵ Puhuessaan vasemmiston voimistumisesta konferenssissa Lenin tarkoittaa seuraavia edustajia: Katslerovič (Serbia), Platten, Nobs ja Robmann (Sveitsi) ja Guilbeaux (Ranska), jotka yhtyivät Zimmerwaldin vasemmistoon. Saksan „Internationale” ryhmästä konferenssiin osallistui B. Thalheimer ja E. Meyer.

„Internationale” ryhmän, jota sittemmin sanottiin „Spartacus” liitoksi, perustivat Saksan vasemmistolaiset sosialidemokraatit K. Liebknecht, R. Luxemburg, F. Mehring, K. Zetkin ja muut sodan alussa. Vuoden 1916 tammikuussa vasemmistolaisten sosialidemokraattien yleissaksalaisessa konferenssissa ryhmä hyväksyi R. Luxemburgin laatimat ja esittämät teesit, joissa määriteltiin kansainvälisen sosialidemokratian tehtävät. „Internationale” ryhmä harjoitti joukkojen keskuudessa vallankumouksellista propagandaa imperialistista sotaan vastaan, paljasti Saksan imperialismiin anastuspolitiikan ja sosialidemokratian johtajien petturuuden. Mutta se teki kuitenkin puolimenshevistisiä virheitä teorian ja politiikan tärkeimmissä kysymyksissä: kehitti puolimenshevistisen imperialismiteorian, hylkäsi kansakuntien itsemääräämisperiaatteen siinä mielessä kuin marxilaisuus sen ymmärtää (t.s. itsemääräminen aina eroamiseen ja itsenäisen valtion muodostamiseen asti), piti mahdottomina kansallisia vapausotia imperialismiin kaudella, aliarvioi vallankumouksellisen puolueen merkitystä ja alistui palvomaan liikkeen alkuvoimaisuutta. Saksan vasemmistolaisten virheitä on arvosteltu V. I. Leninin kirjoituksissa „Juniuksen kirjasen johdosta” (ks. Teokset, 22. osa, ss. 295—310), „Proletaarisen vallankumouksen sotilaallinen ohjelma” (ks. Teokset, 23. osa, ss. 70—81) y.m. „Internationale” ryhmä liittyi vuonna 1917 keskustalaiseen Saksan riippumattomaan sosialidemokraattiseen puolueeseen säilyttäen järjestöllisen itsenäisyytensä. Saksan vuoden 1918 marraskuun vallankumouksen jälkeen se erosi „riippumattomista” ja perusti saman vuoden joulukuussa Saksan kommunistisen puolueen.— 376.

⁴⁷⁶ Sopimusta ei Leninin ehdottamilla ehdoilla tehty. „Kommunistin” asemesta alkoi ilmestyä „Sbornik Sotsial-Demokrata” („Sosialidemokraatin Kokoelma”).— 376.

⁴⁷⁷ *Varin* (V. J. Fridolin), Venäjän ensimmäisen, vuosien 1905—1907 vallankumouksen osanottaja. Osallistui (neuvottelevana edustajana) puolueen III edustajakokoukseen (Dashin), otti aktiivisesti osaa sotilas- ja taistelujärjestöjen konferenssiin vuonna 1906, minkä takia hänet vangittiin ja tuomittiin 6 vuodeksi pakkotyöhön. Sittemmin vetäytyi syrjään poliittisesta toiminnasta ja toimi opettajana korkeakouluissa.— 377.

- ⁴⁷⁸ Buharinin—Pjatakovin ryhmä ei hyväksynyt Leninin suunnitelmaa, vaan piti kiinni omasta suunnitelmastaan, jonka mukaan rinnan kansakuntien itsemääräämisoikeutta koskevien V. I. Leninin kirjoitusten kanssa piti olla Radekin, Pjatakovin ja Buharinin kirjoitukset kansallisuuskysymyksestä.— 377.
- ⁴⁷⁹ „Juutalaiskokoelma”, josta V. I. Lenin tässä mainitsee, oli aiottu julkaista ulkomailla niiden aineistojen perusteella, jotka Shljapnikov oli tuonut Venäjältä ja joissa kuvattiin juutalaisten asemaa sodan aikana. Tuon kokoelman julkaisuhanke raukesi kuitenkin.— 377.
- ⁴⁸⁰ V. I. Lenin esitelmöi Genevessä aiheesta „Kaksi virtausta kansainvälisessä työväenliikkeessä” perjantaina kesäkuun 2 pnä 1916; sen näkee Marxisin-leninisin instituutissa tallella olevasta bolshevikien Geneven jaoston ilmoitteesta. Lausannessa Lenin esitelmöi kesäkuun 3 pnä.— 378.
- ⁴⁸¹ Marxisin-leninisin instituutin arkistossa on tallella Geneven yleisen kirjaston painettu lomake (kirjojen tilaamista varten), jolle V. I. Leninin käsialalla on kirjoitettu kirjatilaus: Martin. „Histoire financière et économique de L'Angleterre 1896—1902”. P. 1912 („Englannin finanssi- ja taloushistoria 1896—1902”. Pariisi. 1912).— 378.
- ⁴⁸² V. I. Lenin tarkoittaa Radekin kirjoitusta „Ein ausgespieltes Lied” („Laulu on laulettu”), joka julkaistiin „Berner Tagwacht” („Bernin Vartio”) lehden 108. numerossa toukokuun 9 pnä 1916. Lenin on esittänyt arvion tuosta kirjoituksesta teoksessaan „Itsemääräämisestä käydyin väittelyn yhteenvetoja” (ks. Teokset, 22. osa, s. 346).— 381.
- ⁴⁸³ A. Kulisherin kirjoitus „Дублинский мятеж” („Dublinin kapina”), josta Lenin tässä puhuu, julkaistiin „Retsh” („Puhe”) lehden 102. numerossa huhtikuun 15 (28) pnä 1916.— 381.
- ⁴⁸⁴ Ulkomaisen järjestön komitea perustettiin joulukuussa 1911 ulkomaisten bolshevikkir ryhmien neuvottelukokouksessa. Komitea esitti tärkeää osaa Kommunistisen puolueen historiassa, puolueen voimien liittämässä yhteen bolshevismiin lipun alla.— 381.
- ⁴⁸⁵ Keskuskomitean Venäjän-toimikunta käsitteli A. Shljapnikovin ehdotuksesta „Kommunistin” toimituksen sisällä syntyneitä hankauksia ja hyväksyi seuraavan päätöslauselman: „Kuultuaan тов. Beleninin (A. Shljapnikovin) ilmoituksen puoluelehdistön avustajakunnassa ilmenneistä erimielisyyksistä puolueen ohjelman ja taktiikan erillisten kohtien suhteen КК:n toimikunta katsoo tarpeelliseksi saattaa Pää-äänenkannattajan ulkomaisen toimituksen tietoon seuraavaa: 1) Keskuskomitean Venäjän-toimikunta ilmoittaa olevansa täysin solidaarinen Pää-äänenkannattaja „Sotsial-Demokratissa” („Sosiaalidemokraatissa”) noudatetun Keskuskomitean peruslinjan kanssa ja ilmaisee toivomuksenaan, että Keskuskomitean kaikki julkaisut toimitettaisiin noudattamalla tiukasti samaa suuntaa, täysin sitä linjaa

- vastaavasti, jonka KK on omaksunut sodan alusta lähtien. 2) Toimikunta vastustaa KK:n julkaisujen muuttamista väittelylehdiksi. 3) Toimikunta on sitä mieltä, että avustajien erimielisyydet Pää-äänenkannattajan toimituksen kanssa minimiohjelman erillisistä kysymyksistä eivät saa olla esteenä mainittujen henkilöiden osallistamiseen Keskuskomitean julkaisuihin, ja kehottaa Pää-äänenkannattajan toimitusta vastaanottamaan heidän avustustarjouksensa muissa, erimielisyyksien ulkopuolella olevissa kysymyksissä. 4) Erimielisyyksien selvittämiseksi ja poistamiseksi toimikunta kehottaa käyttämään hyväksi *yksityisiä kustantamoja* niin Venäjällä kuin ulkomaillaakin ja julkaisemaan erityisiä väittelyluontoisia kokoelmia."— 384.
- ⁴⁸⁶ Tarkoitetaan K. Radekin juonittelua V. I. Leniniä, „Vorboten” („Edelläkävijän”) toimituksen jäsentä vastaan. Ks. siitä tätä osaa, ss. 380—381.— 386.
- ⁴⁸⁷ Lenin tarkoittaa „Thesen über Imperialismus und nationale Unterdrückung” („Teesejä imperialismista ja kansallisuussorrosta”), jotka julkaistiin ensi kerran „Vorboten” („Edelläkävijän”) 2. numerossa huhtikuussa 1916 Puolan sosialidemokraattisen opposition äänenkannattajan „Gazeta Robotniczan” („Työväen Lehden”) nimissä.— 386.
- ⁴⁸⁸ Lenin tarkoittaa hajaannusta Puolan ja Liettuan sosialidemokratian keskuudessa, mikä kesti yli neljän vuoden, vuodesta 1912 vuoteen 1916.
- Tuon hajaannuksen pahimpia aiheuttajia, joka tuki Puolan ja Liettuan sosialidemokratian Päähallinnon kannanottoa, oli Päähallinnon jäsen Leo Tyszka, joka puolueen järjestötyökysymyksissä VSDTP:n sisällä oli sovittelukannalla bolshevisminvastaisten ryhmien suhteen. Hajaannuksesta Puolan sosialidemokraattien keskuudessa ks. V. I. Lenin, Teokset, 19. osa, ss. 493—496.— 386.
- ⁴⁸⁹ Leninin kirjoitus „Itsemääräämisestä käydyin väittelyn yhteen-vetoja”, josta tässä luultavasti on puhe, julkaistiin „Sbornik Sotsial-Demokratian” („Sosialidemokraatin Kokoelman”) 1. numerossa lokakuussa 1916 (ks. Teokset, 22. osa, ss. 311—352).— 387.
- ⁴⁹⁰ Inessa Armand palasi toukokuussa 1916 Sveitsiin Pariisista. Ei ole saatu selville, tuliko passi hankituksi.— 390.
- ⁴⁹¹ Lenin tarkoittaa J. Delevskin kirjaa „Социальные антагонизмы и классовая борьба в истории” („Yhteiskunnalliset vastakohtat ja luokkataistelu historiassa”). Pietari, kustannusliike „Obshtstvennaja Polza”, 1910.— 390.
- ⁴⁹² Tarkoitetaan 28. toukokuuta 1916 päivättyä A. M. Kollontain kirjettä V. I. Leninille tiedotuksin siitä, että Ruotsin sosialidemokraattisen puolueen Keskuskomiteasta erosivat sen sihteeri Ström ja kolme jäsentä, mikä varmistti „puolueen tosiasiallisen, josta ei vielä

muodollisen kahtiajakaantumisen". A. M. Kollontai kirjoitti edelleen: „Ruotsalaiset tekevät hyvin työtä vasemmiston lujittamiseksi. He valmistelevat järkevää suunnitelmaa taistelusta, jota he aikovat käydä oikeistoa vastaan talvella pidettävässä puolueen edustajakokouksessa, mistä johtuu loogisesti myös puolueen muodollinen hajoaminen. Heitä on tuettava heidän estymispyrkimyksissään." Samassa kirjeessä A. M. Kollontai kirjoitti neuvotteluista Zimmerwaldin vasemmiston kirjallisuuden julkaisemiseksi englannin kielellä Amerikassa: „Amerikasta ei ole vieläkään tullut vastausta, vaikka posti saapui äskettäin ja sain vastauksen kirjeisiin, jotka oli lähetetty samaan aikaan kuin kirjeet „Socialist Labour Partylle" („Sosialistiselle työväenpuolueelle") ja vielä Ch. Kerrille." A. M. Kollontain kirje on tallella Marxisin-leninisin instituutin arkistossa.— 391.

⁴⁹³ Kesäkuun 26 pksi 1916 määrätty puolueettomien maiden sosialistikonferenssi pidettiin Haagissa heinäkuun 31 pnä 1916. Lenin tarkoittaa Norjan sosialidemokraattisen puolueen vasemmiston edustajan osallistumista tuohon konferenssiin.— 391.

⁴⁹⁴ Tarkoitetaan L. Rybalkan kirjasta „L'Ukraine et la Guerre" („Ukraina ja sota"). Lausanne, 1916. Kirjeessään Leninille toukokuun 28 piltä 1916 A. M. Kollontai nimittää kirjasta „häpeällisen shovinistiseksi".— 391.

⁴⁹⁵ Puhe on Norjan sosialidemokraattisen puolueen vasemmiston edustajan osallistumisesta puolueettomien maiden sosialistikonferenssiin.— 393.

⁴⁹⁶ Puhe on Leninin kirjasen „Империализм, как новейший этап капитализма" („Imperialismi kapitalismin uusimpana asteena") käsikirjoituksen lähettämistä. Asian pitämiseksi salassa illegaalisesti lähetettävät aineistot laitettiin jonkin kirjan varta vasten tehtyihin kansiin.— 395.

⁴⁹⁷ Ei ole saatu selville, kenestä on puhe.— 395.

⁴⁹⁸ Tämä Leninin kirje on vastaus bolshevikkien Pariisin jaoston sihteerin G. Belenkin kirjeisiin elokuun 8 piltä ja syyskuun 5 piltä 1916 sanomalehden, kokoelmien ja lentolehtisten julkaisemisesta Pariisissa. Pariisin jaoston julkaisuhankkeet raukesivat.— 398.

⁴⁹⁹ *Ententevaltojen sosialistien konferenssi* kutsuttiin koolle Ranskan sosialishovinistien (Thomas'n, Renaudelin, Sembat'n) aloitteesta. V. I. Leninin ehdotuksesta VSDTP:n KK antoi julkilausuman, jossa paljastettiin sosialishovinistien petosaikeet ja kehoitettiin internationalisteja vastaamaan kielteisesti konferenssiin-osallistumiskutsuun. VSDTP:n KK:n julkilausuma julkaistiin joulukuussa 1916 „Sbornik Sotsial-Demokratian" („Sosialidemokraatin Kokoelman") 2. numerossa. Konferenssin koollekutsumista lykättiin. Se pidettiin Lontoossa elokuun 28 pnä (u. l.) 1917.— 398.

- ⁵⁰⁰ Vuoden 1905 vallankumouksesta Lenin esitelmöi saksan kielellä Zürichin „Kansantalolla” tammikuun 22 (9) pnä 1917 työläisnuorison järjestämässä tilaisuudessa. Esitelmää ks. Teosten 23. osasta, ss. 240—257.— 399.
- ⁵⁰¹ Leninin kirjoitus „Venäjän lakkotilastosta” julkaistiin aikakauslehti „Myslin” („Ajatuksen”) 1. numerossa joulukuussa 1910 ja 2. numerossa tammikuussa 1911 (ks. Teokset, 16. osa, ss. 395—423).— 399.
- ⁵⁰² „Diskussionnyi Listokin” („Väittelylehtisen”) 3. numerossa julkaistiin huhtikuun 29 (toukokuun 12) pnä 1911 Leninin kirjoitus „Venäjällä käydyn puolueensisäisen taistelun historiallinen sisältö”. Tämän kirjoituksen toinen luku sisältää Venäjän lakkotilaston yhteenvedot, joista Lenin mainitsee (ks. Teokset, 16. osa, ss. 375—393).— 399.
- ⁵⁰³ Tarkoitetaan Moskovassa julkaistua VI. Hornin, V. Metshin ja Tsherevaninin kirjoituskokoelmaa „Борьба общественных сил в русской революции” („Yhteiskuntavoimien taistelu Venäjän vallankumouksessa”). 3. vihko „Крестьянство и революция” („Talonpoikaisto ja vallankumous”).— 399.
- ⁵⁰⁴ Pjotr Maslovin kirja „Аграрный вопрос в России” („Agraarikysymys Venäjällä”). II osa.— „Кризис крестьянского хозяйства и крестьянское движение” („Talonpoikaistalouden kriisi ja talonpoikaissiike”). Pietari, kustannusliike „Obshtshestvennaja Polza”, 1908.— 399.
- ⁵⁰⁵ Kirja „Москва в декабре 1905 г.” („Moskova joulukuussa 1905”) julkaistiin Moskovassa vuonna 1906. Siitä ks. Leninin arvostelua Teosten 11. osasta, ss. 154—161.— 399.
- ⁵⁰⁶ Lenin tarkoittaa teesejä „Sveitsin sosialidemokraattisen puolueen zimmerwaldilaisen vasemmiston tehtävät”, jotka hän kirjoitti lokaja marraskuun vaihteessa 1916 ja jotka julkaistiin v. 1918 ranskan kielellä erillisinä lentolehtisenä (ks. Teokset, 23. osa, ss. 132—143).— 399.
- ⁵⁰⁷ Tarkoitetaan W. Münnenbergin puheenvuoroa Sveitsin sosialidemokraattisen puolueen hallinnon istunnossa tammikuun 7 pnä 1917 puolueen edustajakokouksen lykkäämisestä. Edustajakokous oli määrä pitää helmikuun 11 pnä 1917 Bernissä sotakysymyksen käsittelemistä varten (ks. V. I. Lenin, Teokset, 23. osa, ss. 219—221 ja 292).— 400.
- ⁵⁰⁸ „Parteibeschlüsse” („Puolueen päätökset”)— allekirjoittamaton pääkirjoitus Sveitsin sosialidemokraattien päivälehdessä „Berner Tagwacht” („Bernin Vartio”) 6. numerossa, 8. tammikuuta 1917.— 400.
- ⁵⁰⁹ Zürichiläisen sosialidemokraattisen „Volksrecht” („Kansan Oikeus”) lehden 11. numerossa tammikuun 13 pnä 1917 julkaistiin „—g” nimimerkillä varustettu kirjoitus „Zur Parteitagsverschiebung”

- („Puoluepäivien lykkäämisestä”), jossa kirjoittaja vastustaa Sveitsin sosialidemokraattisen puolueen hallinnon päätöstä tammikuun 7 pltä edustajakokouksen lykkäämisestä epämääräiseksi ajaksi. V. I. Lenin tarkoittaakin nähtävästi tuota kirjoitusta.— 400.
- ⁵¹⁰ Kysymyksessä on vasemmistolaisten päätöslauselma edustajakokouksen lykkäämistä vastaan ja sen koollekutsumisesta keväällä 1917. V. I. Leninin korjaama päätöslauselman saksankielinen kappale on tallella NKP:n KK:n Marxisin-leninisin instituutin arkistossa. Vasemmistolaisten päätöslauselma otettiin pohjaksi kansanäänestyksessä, joka pantiin toimeen sen jälkeen, kun paikalliset järjestöt olivat sanoneet kannattavansa edustajakokouksen koollekutsumista keväällä („Volksrecht” № 19, 23, tammikuuta 1917 — „Das Referendum gegen den Parteivorstandsbeschluss ergriffen”) („Kansanäänestys puolueen hallinnon päätöstä vastaan on alkanut”).— 401.
- ⁵¹¹ Ei ole saatu selville, mistä julkilausumasta on puhe. Tarkoitetaan ehkä „Avointa kirjettä Charles Nainelle, Bernin Kansainvälisen sosialistisen toimikunnan jäsenelle” (ks. V. I. Lenin. Teokset, 23. osa, ss. 222—231).— 401.
- ⁵¹² S. N. Ravitsh kirjoitti Leninille Geneven sosialidemokraattisen järjestön opportunistista; pienehkö bolshevikkiryhmä joutui suorittamaan tuon järjestön jäsenten keskuudessa internationalistista työtä.— 402.
- ⁵¹³ Tarkoitetaan E. Nobsin ja F. Plattenin kannanottoa silloin, kun Sveitsin sosialidemokraattisessa puolueessa kärjistyi taistelu kysymyksestä, joka koski militarismia ja sosialidemokraattien käyttäytymistä parlamentissa sotamäärärahakysymyksessä. Niinpä E. Nobs vastusti motivoitua kansanäänestystä, jonka vasemmisto oli pannut toimeen puoluepäivien pikaista koollekutsumista koskevasta kysymyksestä. Molemmat (Nobs ja Platten) ottivat osaa keskustalaisten erityiseen neuvottelukokoukseen, joka pidettiin helmikuun 3 pnä 1917 (ks. V. I. Lenin, Teokset, 23. osa, ss. 292—295).— 402.
- ⁵¹⁴ Tarkoitetaan lentolehtisiä, joita Zimmerwaldin vasemmiston sveitsiläisten, saksalaisten, puolalaisten ja venäläisten kannattajien ryhmä julkaisi Zürichissä. V. I. Lenin otti osaa „Listokin” („Lehtisen”) I. numeron toimittamiseen, järjesti „Listokin” kääntämisen vieraille kielille ja auttoi kaikkinaisesti sen levittämisessä.— 402.
- ⁵¹⁵ Zürichin sosialidemokraattisen järjestön kantonikokous Tössissä pidettiin helmikuun 11 ja 12 pnä 1917. Puolueen äänenkannattaja „Volksrecht” („Kansan Oikeus”) omisti sille 36. numerossaan helmikuun 12 pnä 1917 pääkirjoituksen: „Der Parteitag in Töss” („Tössin puoluepäivät”). Sveitsin vasemmistososialidemokraatit tekivät edustajakokouksessa „Ehdotuksen sotakysymystä koskevaan päätöslauselmaluonnokseen tehtävistä muutoksista”, jonka V. I. Lenin oli kirjoittanut.

- Edustajakokouksessa esitettiin kaksi päätöslauselmaluonnosta: 1) sosialishovinismin hengessä laadittu oikeistolaisten päätöslauselmaluonnos ja 2) keskustalaisten päätöslauselmaluonnos, joka sai Sveitsin sos.-dem. puolueen johtavien toimihenkilöiden enemmistön kannatuksen. Äänten enemmistöllä (93 puolesta, 65 vastaan) edustajakokous hyväksyi enemmistön päätöslauselmaluonnoksen. Ettei sosialishovinistien päätöslauselmaluonnos olisi tullut hyväksytyksi, vasemmistolaiset äänestivät enemmistön päätöslauselmaluonnosta, mutta ehdottivat tehtäväksi siihen muutoksia Zimmerwaldin vasemmiston hengessä. Vasemmistolaisten ehdotus sai 32 ääntä.— 402.
- ⁵¹⁶ Helmikuun 1 p:nä 1917 Oltenissa kerääntyi vajaan kokoonpanossa Zimmerwaldin konferenssi. Siihen osallistui niiden järjestöjen edustajat, jotka oli kutsuttu ententevaltojen sosialistikonferenssiin (maaliskuussa 1917) (ks. V. I. Lenin, Teokset, 23. osa, ss. 293—294).— 402.
- ⁵¹⁷ Tarkoitetaan kansanäänestystä Sveitsin sosialidemokraattisen puolueen ylimääräisen edustajakokouksen koollekutsumisesta; edustajakokouksen piti käsitellä kysymys sotaan suhtautumisesta. Sveitsin vasemmistosocialidemokraatit julistivat kansanäänestyksen sen yhteydessä, kun Sveitsin sosialidemokraattisen puolueen hallinto oli tehnyt päätöksen edustajakokouksen koollekutsumisen lykkäämisestä epämääräiseksi ajaksi. Siitä taistelusta huolimatta, jonka puolueen johtajat R. Grimm, J. Schmid, F. Schneider, H. Greulich, G. Müller olivat alkaneet (ks. V. I. Lenin, Teokset, 23. osa, ss. 292—295) tuota kansanäänestystä vastaan, se sai lämmintä vastakaikua saksalaisen ja ranskalaisen Sveitsin työläisten keskuudessa. Puolueen edustajakokous pidettiin kuitenkin vasta kesäkuussa 1917.— 402.
- ⁵¹⁸ Venäjän poliittisten puolueiden edustajain neuvottelukokouksessa Genevessä maaliskuun 19 p:nä 1917 L. Martov esitti suunnitelman, jonka mukaan piti saada lupa poliittisten emigranttien matkustamiseen Saksan kautta ja heidän vaihtamiseensa vastaavaan määrään Venäjälle internoituja saksalaisia ja itävaltalaisia sotavankeja. Kaikki neuvottelukokouksen osanottajat olivat sitä mieltä, että Martovin suunnitelma oli paras ja hyväksyttävien.
- Tuota suunnitelmaa käsiteltiin emigranttipireissä ja maaliskuun lopulla VSDTP:n KK hyväksyi sen. Ks. V. I. Lenin, Teokset, 24. osa, ss. 9—11; Ленинский сборник II, 1924, стр. 385—394 (II Lenin-kokoelma, 1924, ss. 385—394).— 403.
- ⁵¹⁹ Kysymyksessä on „Манифест Российской социал-демократической рабочей партии 'Ко всем гражданам России'” („Venäjän sosialidemokraattisen työväenpuolueen manifesti 'Kaikille Venäjän kansalaisille'”), joka julkaistiin ja levitettiin lentolehtisenä helmikuun 27 (maaliskuun 12) p:nä 1917, jolloin vallankumoustaistelu oli Pietarin kaduilla kuumimmillaan. Manifesti julkaistiin myös „Pravdan” („Totuuden”) 1. numerossa maaliskuun 5 p:nä 1917. Oteita manifestista julkaistiin „Frankfurter Zeitungin” („Frankfurtin Lehden”) 80. numerossa maaliskuun 22 p:nä 1917 otsikoin: „Das Manifest der Sozialrevolutionäre” („Vallankumouksellisten sosialistien

manifesti”). Manifestissa julistettiin vaatimukset: demokraattinen tasavalta, 8-tuntinen työpäivä, tilanherrojen maiden konfiskointi talonpoikien hyväksi, viljavarastojen konfiskointi ja, mikä tärkeintä, ryöstösodan lopettaminen. Manifestissa tähdennettiin, että rauhan saavuttamiseksi on välttämätöntä Venäjän proletariaatin kanssakäyminen kaikkien sotivien maiden proletariaatin kanssa. Tuon manifestin merkityksestä ks. V. I. Lenin, Teokset, 23. osa, s. 328 ja 365—366.— 404.

⁵²⁰ Esitelmän „Venäjän vallankumous, sen merkitys ja sen tehtävät” V. I. Lenin piti saksan kielellä maaliskuun 27 pnä 1917 Zürichin kansantalolla Sveitsin työläisten kokouksessa. VSDTP:n ulkomaisen järjestön Zürichin jaosto painatti tuosta esitelmästä seuraavansisällöisen ilmoituksen: „Tiistaina, maaliskuun 27 pnä klo 5¹/₄ ip. Volkshausin suuressa salissa N. Lenin pitää esitelmän aiheesta: Venäjän vallankumous, sen merkitys ja sen tehtävät. Esitelmä on suunniteltu kaksiosaiseksi: ensimmäinen osa on vallankumouksen historiallisista perusvoimista ja edellytyksistä ja toinen osa sen tehtävistä. Ensimmäisessä osassa tullaan osoittamaan, mitkä ehdot saivat aikaan sellaisen „ihmeen” kuin tsaristisen monarkian kukistumisen 8 päivässä. Ja toisessa kuvaamaan, miksi Venäjän proletariaatin tulee kulkea kohti Kommuunia, millaisia tulee olla ensimmäisten askelten sen kulkiessa tuota tietä ja mitkä ovat sen voiton edellytykset. Esitelmän jälkeen, jos yleisö niin toivoo, järjestetään keskustelu.” Esitelmätilaisuuksista kertyneet varat menivät tavallisesti puolueen kassaan; niitä käytettiin VSDTP:n kirjaston ja arkiston ylläpitoon ja muihin puolueen tarpeisiin. Ilmoituksessa mainittiin, että 50% tästä esitelmätilaisuudesta saadusta puhtaasta tulosta tullaan käyttämään keuhkotautia potevien poliittisten emigranttien hyväksi.

Esitelmän jäsennykseen merkityt peruskohdat V. I. Lenin esitti kuuluisissa „Kirjeissä kaukaa” (ks. Teokset, 23. osa, ss. 303—350). Lyhyt seloste esitelmästä julkaistiin zürichiläisen „Volsrecht” („Kansan Oikeus”) lehden 77. ja 78. numerossa maaliskuun 31 ja huhtikuun 2 pnä 1917 (ks. V. I. Lenin, Teokset, 23. osa, ss. 363—369).— 405.

⁵²¹ Ei ole saatu selville, mistä päätöslauselmasta on puhe. Tarkoitetaan ehkä sähköttä, jonka V. I. Lenin lähetti Keskuskomitean ulkomaisten jäsenten nimissä maaliskuun 6 (19) pnä 1917 Venäjälle matkustaville bolshevikeille (ks. Teokset, 23. osa, s. 301).— 406.

⁵²² Tarkoitetaan teesiä n:o 4 työläisten edustajain Neuvostoista V. I. Leninin teoksessa „Muutamia teesejä” (ks. Teokset, 21. osa, s. 399).— 406.

⁵²³ Marxin ja Engelsin oppi siirtymäkauden valtiosta on muotoiltu perusteellisesti „Gothan ohjelman arvostelussa” (ks. K. Marx ja F. Engels, Valitut teokset kahdessa osassa, II osa, Petroskoi 1959, s. 24).— 406.

⁵²⁴ Tarkoitetaan teesiä n:o 11 V. I. Leninin teoksessa „Muutamia teesejä”, joka julkaistiin puolueen pää-äänenkannattajan „Sotsial-

- Demokratian” („Sosialidemokraatin”) 47. numerossa lokakuun 13 pnä 1915 (ks. Teokset, 21. osa, ss. 400—401).— 407.
- ⁵²⁵ Tämä sähke on vastaus ehdotukseen, jonka tov. Hanecki oli tehnyt Vladimir Iljitshille ja joka koski Venäjälle matkustamisen keinoa. Sähke on kirjoitettu saksaksi. NKP:n KK:n marxismileninismin instituutin arkistossa on tallella V. I. Leninin käsikirjoitus ja alku-peräiskappale — Tukholman lennätinlaitoksen sähkösanomalomake. Sähkeen käsikirjoituksessa on merkintä: „Lähetetty 30. III”.— 409.
- ⁵²⁶ Sähkeen käsikirjoitushahmotelmaan, joka on kirjoitettu tuntemattomalla käsialalla saksaksi, V. I. Lenin teki merkinnän venäjäksi: „Lähetetty lauantaina 31. III illalla; Grimm saanut I. IV aamulla.”— 410.
- ⁵²⁷ Ks. V. I. Lenin. Teokset, 24. osa, ss. 9—11 ja tätä osaa, s. 403.—410.
- ⁵²⁸ VSDTP:n KK:n Ulkomainen kollegio teki maaliskuun 31 pnä 1917 päätöksen emigranttien matkustamisesta viipymättä Venäjälle Saksan kautta (ks. Teokset, 23. osa, ss. 374—375).— 411.
- ⁵²⁹ *M. Goberman* — bolshevikki-sosialidemokraatti, Lausannen bolshevikkijaoston jäsen; alempana mainittu Abram—*A. Skovno* — bolshevikki, kuului erääseen bolshevikkijaostoon Sveitsissä; molemmat saapuivat Venäjälle yhdessä V. I. Leninin kanssa.— 411.
- ⁵³⁰ Puhe on menshevikkien ja internationalisti-sosialistivallankumouksellisten päätöksestä, joka oli suunnattu KK:n Ulkomaisen kollegion sitä päätöstä vastaan, jossa se hyväksyi R. Grimmin ehdotuksen matkustamisesta viipymättä Venäjälle Saksan kautta. Menshevikit ja eserrät kehottivat odottamaan lupaa Saksan kautta matkustamiseen työläisten edustajain Neuvostolta.— 411.
- ⁵³¹ N. K. Krupskaja mainitsee muistelmissaan, että Beleninillä V. I. Lenin tarkoitti tässä tapauksessa puolueen Keskuskomitean byroota. KK:n byroo antoi huhtikuun 5 pnä Haneckin välityksellä ohjeen: „Uljanovin on saavuttava heti.” Ks. Ленинский сборник XIII, 1930, стр. 270 (XIII Lenin-kokoelma, 1930, s. 270).— 412.
- ⁵³² Lenin matkusti poliittisten emigranttien ryhmän mukana Sveitsistä huhtikuun 9 pnä (u. l.) 1917 (ks. V. I. Lenin, Teokset, 24. osa, ss. 9—11).— 413.
- ⁵³³ On tunnettua, että saavuttuaan Venäjälle V. I. Lenin piti samana iltana, tarkemmin sanottuna vuoden 1917 huhtikuun 4 (17) pn vastaisena yönä Pietarin puolueyöntekijäin kokouksessa puheen bolshevikkipuolueen uusista tehtävistä. Kokous oli järjestetty entisessä Kshesinskajan palatsissa hänen saapumisensa kunniaksi. Huhtikuun teesien alustava hahmotelma oli nähtävästi tuon puheen perustana.— 414.

- ⁵⁸⁴ *Bolshevikkien kokous* — Yleisvenäläinen puolueytöntekijäin kokous, jonka KK:n byroo kutsui kokoon huhtikuun 4 (17) pnä 1917 työläisten ja sotilaiden edustajain Neuvostojen yleisvenäläisen neuvottelun aikana. Istunto, jossa V. I. Lenin piti puheensa, pidettiin Taurian palatsin lehterillä. Tuon puheen V. I. Lenin piti toistamiseen samana päivänä Neuvostojen neuvottelukokoukseen osallistuneiden bolshevikkien ja menshevikkien yhteisessä istunnossa Taurian palatsin istuntosalissa. Puheessa selitettiin Huhtikuun teesejä „Proletariaatin tehtävistä nykyisessä vallankumouksessa”, joita Lenin lainasi osa osalta koko puheensa mittaan. Teksti julkaistaan sihteerin muistiinpanojen eikä pikakirjoituksen mukaan. Muistiinpanoissa on poisjättöjä, jotka on merkitty kolmella pisteellä, ja muutamia hieman epäselviä kohtia.— 417.
- ⁵⁸⁵ Tarkoitetaan eserräläis-menshevistisen työläisten ja sotilaiden edustajain Neuvoston päätöslauselmaa, joka hyväksyttiin työläisten ja sotilaiden edustajain Neuvostojen jäsenten yleisvenäläisessä neuvottelukokouksessa maaliskuun 30 (huhtikuun 12) pnä 1917 sotaan suhtautumista koskevan Tseretelin selostuksen pohjalla. Selostajan perusasenne oli seuraava: vallankumous on voittanut sisäisen vihollisen ja katsoo velvollisuudekseen taistella ulkoista vihollista vastaan. Verhoutuen yleisiin korulauseisiin vapaudesta ja vallankumouksesta päätöslauselmassa kehoitettiin tukemaan Väliaikaisen porvarillisen hallituksen ulkopolitiikkaa, t.s. jatkamaan imperialistista sota.— 418.
- ⁵⁸⁶ Tarkoitetaan internationalistien kansainvälisiä sosialistikonferensseja, jotka pidettiin Zimmerwaldissa ja Kienthalissa (Sveitsi) vuosina 1915 ja 1916.— 419.
- ⁵⁸⁷ „*Kansansosialistit*” (enessä) — pikkuporvarillisen kansansosialistien työpuolueen jäseniä. Mainittu puolue erosi v. 1906 sosialistivallankumouksellisten (eserrien) oikeistosiivestä. Enessä vaativat blokin muodostamista kadettien kanssa. Lenin nimitti heitä kadettien ja eserrien välillä horjuviksi „sosialikadeteiksi”, „pikkuporvarilliseksi opportunisteiksi” ja „eserrä-menshevikeiksi” ja tähdensi, että tuo puolue „eroaa hyvin vähän kadeteista, sillä se poistaa ohjelmasta sekä tasavallan että kaiken maan saantia koskevan vaatimuksen” (Teokset, 11. osa, s. 211).— 421.
- ⁵⁸⁸ OK — Organisaatiokomitea — ks. huomautusta 362.— 421.
- ⁵⁸⁹ Rahat, joista tässä kirjeessä on puhe, olivat niitä VSDTP:n Keskuskomitean rahoja, jotka olivat jääneet ulkomaille ja jotka Lenin pyysi lähettämään nähtävästi puolueen käytettäviksi.— 427.
- ⁵⁹⁰ *Steinberg* — venäläinen insinööri, joka asui Tukholmassa ja välitti kirjeitä.— 427.
- ⁵⁹¹ „*Vapauslainan*” laski liikkeelle Väliaikainen hallitus sotamenojen kattamiseksi; lainan merkintä kuulutettiin huhtikuun 6 (19) pnä 1917.— 428.

- ⁵⁴² Tarkoitetaan VSDTP(b):n Seitsemättä (Huhtikuun) yleisvenäläistä konferenssia, joka oli koolla Pietarissa 24.—29. huhtikuuta (7.—12. toukokuuta) 1917.— 428.
- ⁵⁴³ Tarkoitetaan L. B. Kamenevin opportunistista, antautumishenkistä esiintymistä, kun hän samoin kuin menshevikitkin oli sitä mieltä, että Venäjä ei ole vielä kypsänyt sosialistista vallankumousta varten, esiintyi V. I. Leniniä vastaan kysymyksessä, joka koski porvarillis-demokraattisen vallankumouksen kasvamista sosialistiseksi vallankumoukseksi, ja pyrki rajoittamaan työväenluokan tehtävät pelkästään porvarillis-demokraattisen vallankumouksen puitteisiin. „Pravda” („Totuus”) lehden 27. numerossa Kamenev julkaisi kirjoituksensa „Наши разногласия” („Erimielisyytemme”), siinä hän hyökkäili kuuluisia Leninin Huhtikuun teesejä vastaan, joissa oli määritelty puolueen tehtävät uudessa historiallisessa käännekohtassa. Kamenev ja hänen aatetoverinsa puolustelivat („Pravda” lehden palstoilla) puolittain menshevististä vaatimusta, että Neuvostot „tukisivat ehdollisesti” Väli aikaista hallitusta, luisuivat puolustuskannalle sodan arvioinnissa.
- Kamenevin antautumishenkisen asenteen arvostelua ks. V. I. Leninin teosten 25. osasta, ss. 240—242, ja 26. osasta, ss. 198—201 ja 205—209.— 428.
- ⁵⁴⁴ Ruotsin *nuorten eli vasemmistolaisen puolueeksi* Lenin nimitti Ruotsin sosialidemokratian vasemmistovirtausta. Imperialistisen maailmansodan vuosina „nuoret” olivat internationalistisella kannalla, yhtyivät Zimmerwaldin vasemmistoon. Toukokuussa 1917 he perustivat Ruotsin sosialidemokraattisen vasemmistopuolueen. Tuon puolueen edustajakokouksessa v. 1919 tehtiin päätös Kommunistiseen Internationaleen liittymisestä. Puolueen vallankumouksellinen siipi perusti v. 1921 Ruotsin kommunistisen puolueen, joka liittyi Kominterniin.— 428.
- ⁵⁴⁵ Tarkoitetaan sopimusta porvarillisen Väli aikaisen hallituksen muodostamisesta. Sopimus solmittiin salaa bolshevikeilta maaliskuun 1 (14) p:nä 1917 Valtakunnanduuman Väli aikaisen komitean ja työläisten ja sotilaiden edustajain Pietarin Neuvoston Toimeenpanevan komitean eserräläis-menshevististen johtajien kesken. Eserrät ja menshevikit luovuttivat vapaaehtoisesti vallan porvaristolle antamalla Valtakunnanduuman Väli aikaiselle komitealle oikeuden muodostaa mielensä mukaan Väli aikainen hallitus, joka muodostettiin maaliskuun 2 (15) p:nä 1917. Siihen kuuluivat ruhtinas Lvov, kadettien päämies Miljukov, lokakuulaisten päämies Gutshkov ja muita porvariston ja tilanherrojen edustajia. „Demokraattisten piirien” edustajana hallitukseen otettiin eserrä Kerenski.— 428.
- ⁵⁴⁶ „*Kontaktikomission*” muodosti Pietarin työläisten ja sotilaiden edustajain Neuvoston menshevistis-eserräläinen Toimeenpaneva komitea maaliskuun 8 (21) p:nä 1917 ylläpitämään yhteyttä Väli aikaiseen hallitukseen, „vaikuttamaan” siihen ja „valvomaan” sen toimintaa. Todellisuudessa „kontaktikomissio” auttoi Väli aikaisen hallituksen porvarillisen politiikan toteuttamista ja pyrki estämään

- työläisjoukkoja käymästä aktiivista vallankumouksellista taistelua kaiken vallan siirtämiseksi Neuvostoilte. „Kontaktikomissioon” kuuluivat Tshheidze, Steklov, Suhanov, Filippovski ja Skobelev (myöhemmin sen jäseniksi tulivat Tshernov ja Tsereteli). „Kontaktikomisio” oli olemassa vuoden 1917 toukokuuhun asti, jolloin menshevikkien ja eserrien edustajat menivät välittömästi porvarilliseen Väliaikaiseen hallitukseen.— 428.
- 547 Puhe on V. I. Leninin kirjasesta „Kirjeitä taktiikasta. I kirje”, joka julkaistiin vuonna 1917 (ks. Teokset, 24. osa, ss. 24—37).— 428.
- 548 Tällä asiakirjalla ei ole käsikirjoituksessa otsikkoa. Se on nähtävästi VSDTP(b):n Seitsemättä (Huhtikuun) yleisvenäläistä konferenssia käsittelevän selostuksen jäsenitys; V. I. Lenin teki selostuksen toukokuun 8 (21) pnä 1917 VSDTP:n Pietarin järjestön jäsenten kokouksessa. Kokous pidettiin Meriväen sotaopiston Suuressa salissa. Selostuksesta ilmoitettiin „Pravda” („Totuus”) lehden 50. numerossa toukokuun 6 (19) pnä 1917.— 431.
- 549 Teesejä n:t 8—11 ks. V. I. Lenin, Teokset, 21. osa, ss. 400—401.— 431.
- 550 Suluissa V. I. Lenin mainitsee pykälät agraarikysymystä koskevasta päätöslauselmasta, joka hyväksyttiin VSDTP(b):n Seitsemännessä (Huhtikuun) yleisvenäläisessä konferenssissa huhtikuun 28 (toukokuun 11) pnä 1917 (ks. V. I. Lenin, Teokset, 24. osa, ss. 281—282).— 432.
- 551 *F. Borgbjerg* — tanskalainen sosialishoviniisti, Saksan imperialistisen hallituksen asiamies, esitti huhtikuun 23 (toukokuun 6) pnä työläisten ja sotilaiden edustajain Neuvoston Toimeenpanevan komitean välityksellä ehdotuksen kaikille Venäjän sosialistisille puolueille osallistumisesta kansainväliseen sosialistikonferenssiin, joka kutsutaan koolle Tukholmaan käsittelemään rauhansolmimiskysymystä. Menshevikit ja eserrät ottivat vastaan Borgbjergin ehdotuksen. V. I. Leninin aloitteesta Huhtikuun konferenssi vastusti päätävästi tätä ehdotusta (ks. Teokset, 24. osa, ss. 234—237 ja 238—241).— 432.
- 552 Leninin merkintä „((V. o.))” tarkoittaa nähtävästi lyhennystä sanoista „Vasiljevski ostrov” („Vasilin saari”). Siihen mennessä oli Vasiljevski ostrovilla suoritettu piirineuvoston uudet vaalit, joiden jälkeen vähemmistöksi jääneet puolustuskantalaiset eivät halunneet alistua enemmistön tahtoon ja poistuivat kahdesti (huhtikuun 28 ja toukokuun 2 pnä) kokouksesta jarruttaen siten sen työtä. Ks. kirjoitusta „Где действительные раскольники?” („Missä ovat todelliset hajottajat?”) „Pravda” („Totuus”) lehden 52. numerosta, 9. (22.) toukokuuta 1917.— 433.
- 553 *Talonpoikain edustajain ensimmäinen yleisvenäläinen kokous* oli koolla Pietarissa 4.—28. toukokuuta (17. toukokuuta—10. kesäkuuta) 1917. Kokouksessa oli läsnä 1.115 kuvernementtien ja armeijan joukko-osastojen edustajaa. Bolshevikit osallistuivat aktiivisesti

edustajakokouksen työhön, paljastivat porvarillisen Väliaikaisen hallituksen imperialistista politiikkaa sekä menshevikkien ja eserrien sovittelupolitiikkaa. V. I. Lenin piti toukokuun 22 (kesäkuun 4) p:nä edustajakokouksessa puheen agraarikysymyksestä (ks. Teokset, 24. osa, ss. 482—501). Eserrien ylivoima määritteli kuitenkin kaikkien edustajakokouksen päätösten luonteen. Edustajakokous hyväksyi porvarillisen Väliaikaisen hallituksen politiikan ja „socialistien” menon Väliaikaiseen hallitukseen, kannatti sodan jatkamista „voittoaikansa loppuun asti” ja hyökkäystä rintamalla. Edustajakokous vastusti tilanherrojen maiden viipymätöntä talonpojille luovuttamista ja lykkäsi maakysymyksen ratkaisun Perustavaan kokoukseen saakka.— 433.

⁵⁵⁴ *Työläisten ja sotilaiden edustajain Neuvostojen ensimmäinen yleisvenäläinen edustajakokous* pidettiin Pietarissa vuoden 1917 kesäkuun 3 ja 24 (kesäkuun 16 ja heinäkuun 7) päivän välisenä aikana. Edustajakokouksessa oli läsnä yli 1.000 edustajaa. Bolshevikeilla, jotka olivat siihen aikaan vähemmistönä Neuvostoissa, oli 105 edustajaa. Enemmistö kuului eserrille ja menshevikeille. Edustajakokouksen päiväjärjestyksessä olivat seuraavat kysymykset: suhtautumisesta Väliaikaiseen hallitukseen, sodasta, valmistautumisesta Perustavaan kokoukseen ja muita. Lenin piti edustajakokouksessa puheet suhtautumisesta Väliaikaiseen hallitukseen ja sodasta (ks. Teokset, 25. osa, ss. 1—30). Kaikista peruskysymyksistä bolshevikit esiintyivät omine päätöslauselmaehdotuksineen. He paljastivat sodan imperialistisen luonteen ja porvaristoon nähden harjoitetun sovittelupolitiikan turmiollisuuden sekä vaativat kaiken vallan siirtämistä Neuvostoille. Päätöksissään edustajakokous asettui Väliaikaisen hallituksen tukemisen kannalle, hyväksyi sen valmisteleman venäläisten sotajoukkojen hyökkäyksen rintamalla ja vastusti vallan siirtämistä Neuvostoille. Tämä hahmotelma saattaa olla Leninin kirjoittama tässä edustajakokouksessa pitämänsä puheen alkuperäinen jäsenitys taikka jäsenitys artikkelia varten, jota hän ei ajan puutteessa voinut kirjoittaa.— 435.

⁵⁵⁵ Tarkoitetaan „*utta*” *Väliaikaista kokoomushallitusta*, johon menshevikit ja eserrät osallistuivat ja joka muodostettiin toukokuun 5 (18) p:nä 1917; virallisesti se alkoi toimia toukokuun 6 (19) p:nä. Kokoomushallitukseen tulivat rinnan porvariston edustajien kanssa eserrät Kerenski ja Tshernov, lähellä eserriä ollut Pereverzev, menshevikit Skobelev ja Tsereteli, „kansansosialisti” Peshehonov.— 435.

⁵⁵⁶ IV Valtakunnanduuman jäsenten neuvottelu esitti toukokuun 20 (kesäkuun 2) p:nä 1917 mielipiteensä, että agraariuudistus lykättäisiin Perustavaan kokoukseen saakka.

Puhuessaan talonpoikain Neuvostosta V. I. Lenin tarkoittaa Talonpoikain edustajain ensimmäistä yleisvenäläistä kokousta, joka eserräläisen enemmistön vaikutuksesta lykkäsi niin ikään maakysymyksen ratkaisun Perustavaan kokoukseen saakka.— 435.

⁵⁵⁷ *Ylimmän maakomitean* muodosti porvarillinen Väliaikainen hallitus huhtikuussa 1917. Komiteaan kuului maatalousministeriön johtomiehiä ja muita hallituksen nimittämiä virkamiehiä, kuvernementtien

maakomiteain ja poliittisten puolueiden edustajia. Valtaosa sen jäsenistä oli kadetteja ja eserriä. Ylimmän maakomitean tehtävänä oli maareformia varten tarvittavan aineiston kokoamisen ja valmistelun yleinen johtaminen. Käytännössä Ylimmän maakomitean tärkeimpänä tehtävänä oli taistelu alkanutta talonpoikaisliikettä vastaan, jonka tarkoituksena oli tilanherrain maiden poisottaminen. Maa-kysymystä koskevassa julistuksessa, joka hyväksyttiin toukokuun 20 (kesäkuun 2) p:n istunnossa v. 1917, Ylin maakomitea mainitsi, ettei maakysymystä voi kukaan ratkaista ennen Perustavan kokouksen koollekutsumista. Lokakuun vallankumouksen jälkeen Ylin maakomitea taisteli leniniläisen maadekreetin toteuttamista vastaan. Komitea hajotettiin Kansankomissaarien Neuvoston päätöksellä joulukuussa 1917.— 435.

- ⁵⁵⁸ Vihko „*Marxilaisuus valtiosta*” sisältää alustavaa aineistoa V. I. Leninin suunnittelemaan teokseen marxilaisuuden suhtautumisesta valtioon. Siihen oli koottu lainauksia K. Marxin ja F. Engelsin tuotteista sekä otteita Kautskyn, Pannekoekin ja Bernsteinin kirjoista ja liitetty V. I. Leninin tekemiä arvostelevia huomautuksia, johtopäätöksiä ja yleistyksiä.

Ajatuksen valtiokysymyksen teoreettisen kehittelyn välttämättömyydestä V. I. Lenin oli ilmaissut jo vuoden 1916 loppupuolella kirjoituksessaan „*Nuorisointernationale*” (ks. Teokset, 23. osa, ss. 159—162). Vuoden 1916 syksyllä ja vuoden 1917 alussa V. I. Lenin tutki ahkerasti kysymystä marxilaisuuden suhtautumisesta valtioon. 17. helmikuuta (u. l.) 1917 päivätyssä kirjeessään A. M. Kollontaille Lenin tiedotti, että hän oli melkein kokonaan valmistanut aineiston tästä kysymyksestä. Tuo aineisto oli kirjoitettu pienellä tiheällä käsialalla sinikantaiseen vihkoon, jolle Lenin oli antanut otsikon „*Marxilaisuus valtiosta*”. Venäjän vallankumoustopahtumat pakottivat kuitenkin V. I. Leninin lykkäämään teoksen loppuunkirjoittamista. Heinäkuun päivien jälkeen ollessaan maanalaisuudessa Lenin kirjoitti tuon aineiston pohjalla tunnetun kirjansa „*Valtio ja vallankumous. Marxilaisuuden oppi valtiosta ja proletariaatin tehtävät vallankumouksessa*” (ks. Teokset, 25. osa, ss. 385—497).— 437.

- ⁵⁵⁹ NKP:n KK:n marxismin-leninisin instituutin arkistossa on tallella VSDTP(b):n KK:n pöytäkirjavihko vuodelta 1917, jonka mukaan tässä osassa julkaistaan V. I. Leninin puheenvuorot KK:n istunnoissa. Tuo vihko sisältää lyhyitä muistiinpanoja istuntojen osanottajien puheista ja KK:n päätöksistä; muistiinpanoja teki tavallisesti J. D. Stasova. Näitä sihteerin muistiinpanoja ei ollut virallisesti vahvistettu.— 439.

- ⁵⁶⁰ „*Pravdan*” („*Totuuden*”) toimituskunnan kokoonpanoa koskeva kysymys esitettiin käsiteltäväksi VSDTP(b):n KK:n istunnossa siitä syystä, kuten KK:n pöytäkirjassa sanotaan, että „parhaimmat voimat ovat siirtyneet yleisvaltiolliseen työhön, puolue työ kärsii pahasti, minkä huomaa eritoten puolueen äänenkannattajasta, joka ei tyydytä lainkaan lukijakuntaa, ei julkaise dekreettejä selittäviä kirjoituksia j.n.e.”. Keskustelun jälkeen KK teki päätöksen kolmi-

henkisen toimituskunnan muodostamisesta seuraavassa kokoonpanossa: Buharin, Stalin ja Sokolnikov.— 439.

⁵⁶¹ Tarkoitetaan Kamenevin, Rykovin, Miljutinin ja Noginin petturimaista menettelyä, koska he vallankumouksen vastuullisimpana aikana — Neuvostovallan vankistumisen kaudella — rikkoen puoluekuria erosivat johtavista toimipaikoistaan. Menettelyllään he rikkoiivat Neuvostojen II edustajakokouksen tahtoa ja päätöstä ja sabotoiivat vast'ikään pystytettyä proletariaatin ja talonpoikaisköyhälistön diktatuuria.

Lokakuun 29 (marraskuun 11) pnä 1917 eserräläis-menshevistinen Vikzhel (Rautatieläisten ammattiliiton yleisvenäläinen toimeenpaneva komitea), eräs neuvostovastaisen toiminnan keskus, hyväksyi päätöslauselman, että hallitus on muodostettava kaikkien „socialististen” puolueiden edustajista. Samana päivänä aloitettiin bolshevikkipuolueen Keskuskomitean ja Vikzhelin väliset neuvottelut tästä kysymyksestä.

V. I. Leninin ja KK:n ohjeen mukaan neuvottelujen piti olla „sotatoimien diplomaattisena verhona”. Kamenev ja Sokolnikov menettelivät kuitenkin petturimaisesti Vikzhelin kanssa käydyissä neuvotteluissa; he suostuivat Vikzhelin vaatimukseen sellaisen „socialistisen” hallituksen muodostamisesta, johon bolshevikkien ohella tulisivat kuulumaan vastavallankumouksellisten eserrä- ja menshevikkipuolueiden edustajat. Kamenevin ja Sokolnikovin sovittelupolitiikkaa kannattivat Nogin, Miljutin ja Rykov.

Marraskuun 2 (15) pnä bolshevikkipuolueen KK hyväksyi KK:n sisäistä oppositiota koskevasta kysymyksestä V. I. Leninin esittämän päätöslauselman, jossa kaikkia epäileviä ja horjuvia kehoitettiin hylkäämään epäilynsä ja tukemaan Neuvostohallituksen toimintaa (ks. Teokset, 26. osa, ss. 261—263). Marraskuun 3 (16) pnä KK:n enemmistö esitti V. I. Leninin aloitteesta ultimaatumin vähemmistölle (ks. Teokset, 26. osa, ss. 264—266). Siinä vaadittiin alistumaan täydellisesti KK:n päätöksiin ja sen toimintalinjaan, luopumaan täydellisesti KK:n työn sabotoinnista ja epäjärjestyksestä synnyttävästä toiminnasta ja julistettiin proletariaatin asian kavaltamiseksi kaikki yritykset saada puolue luopumaan vallasta, koska miljoonat työläiset, sotilaat ja talonpojat antoivat Neuvostojen yleisvenäläisessä edustajakokouksessa tuon vallan bolshevikkipuolueen edustajille. Vastauksena tähän ultimaatumiin KK:n vähemmistö ilmoitti eroavansa vastuullisista toimipaikoistaan. Marraskuun 4 (17) pnä Kamenev, Zinovjev, Rykov ja Miljutin ilmoittivat eroavansa KK:sta. Heidän hakemuksensa Keskuskomiteaan takaisin hyväksymisestä samoin kuin V. I. Leninin päätöslauselmaluonnos vastaukseksi heidän hakemukseensa eivät ole säilyneet. KK otti pohjaksi V. I. Leninin antaman vastauksen, antoi sen toimitettavaksi Keskuskomitean kolmesta jäsenestä muodostetulle valiokunnalle ja päätti julkaista sen siinä tapauksessa, jos Kamenev ja muut vaativat oman kirjeensä julkaisemista. Neljän hengen hakemusta ei julkaistu.— 439.

⁵⁶² *Korkeimman kansantalousneuvoston* (KKTN:n)—socialistisen kansantalouden ensimmäisen proletaarisen suunnittelu- ja hoitoelimen perustamisajatus esitettiin jo seuraavana päivänä Lokakuun vallan-

kumouksen jälkeen. Lokakuun 26 tai 27 (marraskuun 8 tai 9) pñä 1917 V. I. Leninin puheenjohtolla pidettiin Smolnassa neuvottelukokous, joka teki päätöksen Neuvostovaltion koko talouden johtavan keskuksen perustamisesta. Asianomaisessa luonnoksessa mainittiin silloin sen nimikin „Kansantalousneuvosto”. Marraskuun 15 (28) pñä Kansankomissaarien Neuvosto valitsi toimikunnan laatimaan KKTN:n järjestämisluonnosta. Käsitellessään KKTN:n perustamiskysymystä Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean bolševikkien puolueryhmä teki päätöksen KKTN:n perustamisesta taisteluhenkiseksi työväendiktatuurin elimeksi ja myönsi sille sitä varten lainsäädäntöoikeudet. Joulukuun 1 (14) pñä 1917 tuota kysymystä käsiteltiin lopullisessa muodossa Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean istunnossa. Vasemmistoeserrät tekivät muutosehdotuksia KKTN:n talonpoikaisjaoston edustajiston suurentamisesta ja KKTN:n perustamisesta Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean yhteyteen eikä Kansankomissaarien Neuvoston yhteyteen, niin kuin neuvostolainen luonnos edellytti. V. I. Lenin esiintyi näitä muutosehdotuksia vastaan. Vasemmistoeserrien muutosehdotukset hylättiin äänen enemmistöllä. Dekreetin lopullinen sanamuoto julkaistiin joulukuun 5 (18) pñä 1917 Leninin y.m. allekirjoittamana.

Dekreetissä mainittiin, että KKTN:n tehtäväksi annetaan kansantalouden ja valtion rahatalouden suunnitelmallinen järjestäminen. KKTN:n käytännöllisen toiminnan ohjelmana vallankumouksen ensi kaudella oli Leninin kirjoittama „Ehdotus dekreetiksi pankkien kansallistamisen toimeenpanosta ja sen yhteydessä välttämättömistä toimenpiteistä” (ks. V. I. Lenin, Teokset, 26. osa, ss. 375—378).— 441.

⁵⁶³ Pietarissa sijainneet vuoriteollisuusyhtiöiden johtokunnat (noille yhtiöille kuului suurin osa Uralin tehtaista) lakkasivat Lokakuun vallankumouksen jälkeen lähettämästä tehtaille rahaa maksujen suorittamiseksi työläisille. Sen tähden ja myös siksi, kun Neuvostovaltan paikallisilla elimillä ei ollut hyviä yhteyksiä keskuksen, Ural kärsi ankaraa rahapulaa. Työläisten ja sotilaiden edustajain Uralin alueneuvosto lähetti erään jäsenensä, V. Vorobjovin, Pietariin kertoamaan Kansankomissaarien Neuvostolle Uralin tilanteesta ja järjestelemään Uralin tehtaiden työläisten palkanmaksukysymystä. V. Vorobjov kertoi seikkaperäisesti Uralin tilanteesta J. M. Sverdloville, joka kehotti häntä lähtemään kanssaan V. I. Leninin puheille selostamaan Uralin teollisuuden tilaa ja työläisten mielialoja. 15 minuuttia kestäneen keskustelun jälkeen Lenin antoi Vorobjoville tämän kirjelapun, Uralin toimeenpaneva aluekomitea toteutti itsenäisesti Leninin kirjelapussa hahmottelemat toimenpiteet: joulukuussa lakkautettiin Jekaterinburgissa (nykyinen Sverdlovsk) sijainnut Uralin vuoriteollisuudenharjoittajain neuvoston toimikunta, sen johtajat vangittiin ja Uralin tehtaat kansallistettiin vähitellen.— 442.

⁵⁶⁴ Tarkoitetaan seuraavaa tapausta: tammikuun 3 pñä (u. l.) 1918 V. A. Antonov-Ovsejenkon puheille saapui Harkovin tehdastyöläisiä pyytämään, että heitä autettaisiin rahan saamisessa isänniltään pyhien aattona. Paikallinen Vallankumouskomitea, vaikka V. A. Antonov-Ovsejenko kääntyikin sen puoleen, ei ryhtynyt mihin-

kään toimenpiteisiin. Siksi V. A. Antonov-Ovsejenko kutsui puheilleen asemalle 15 Harkovin suurkapitalistia ja kehotti heitä hankkimaan miljoona ruplaa käteistä rahaa työläisille maksamista varten. Tuota vaatimusta täyttämästä kieltäytyneet tehtailijat pidätettiin II luokan vaunussa ja heitä varoitettiin, että elleivät he anna rahaa määräaikana, niin „vaunu siirretään kaivosalueelle”. Varoitus auttoi, rahat tulivat kerätyksi, ja kapitalistit vapautettiin.— 443.

⁵⁶⁵ Muistiinpanonsa „*Publisistin päiväkirjasta*” V. I. Lenin kirjoitti Suomessa neljä päivää kestäneen lomansa aikana 25.—28. joulukuuta 1917 (7.—10. tammikuuta 1918). Sitä todistaa ensimmäinen kehiteltäväksi tarkoitettu aihe: „Nyt ei tarvitse pelätä pysymistä”, jonka hän kuuli Suomen radan rautatievaunussa (Teokset, 26. osa, s. 449). Samaan aikaan, Suomessa, Lenin kirjoitti kirjoitukset: „Entisyyden romahduksen pelästyttämiä ja uuden puolustajia”, „Miten kilpailu on järjestettävä?” ja „Ehdotus dekreetiksi kulutuskommuuneista” (ks. Teokset, 26. osa, ss. 384—387, 388—399 ja 400—402), joissa on kehitelty edelleen suurinta osaa tässä hahmotelluista aiheista. Lenin kehittäi täydellisimmin miltei kaikki muistiin panemansa aiheet kirjoituksessaan „Neuvostovallan lähimmät tehtävät” (ks. Teokset, 27. osa, ss. 223—265).— 444.

⁵⁶⁶ Ks. V. I. Lenin, Teokset, 23. osa, s. 315.— 444.

⁵⁶⁷ „*Kapitalistien vastarinta on nähtävästi murrettu*” — lause kokoomushallituksen elintarvikeministerin A. V. Peshehonovin puheesta työläisten ja sotilaiden edustajain Neuvostojen I yleisvenäläisessä edustajakokouksessa kesäkuun 5 (18) pnä 1917 („Izvestija Petrogradskogo Soveta Rabotshih i Soldatskih Deputatov” („Työläisten ja Sotilaiden Edustajain Pietarin Neuvoston Tiedonantoja”) № 85, 7: (20.) kesäkuuta 1917).— 444.

⁵⁶⁸ Tarkoitetaan VSDTP:n II edustajakokouksen kuudennessatoista istunnossa G. V. Plehanovin pitämää puheenvuoroa demokraattisten periaatteiden suhteellisesta arvosta. Plehanov lausui puheessaan, että kaikki demokraattiset periaatteet on alistettava palvelemaan yksinomaan vallankumouksen parasta, työväenluokan parasta. Vallankumouksen menestymisen hyväksi sosialidemokratia voi suostua rajoittamaan väliaikaisesti jonkin demokraattisen periaatteen vaikutusta. Vallankumouksen etujen nimessä sosialidemokratit voivat niin ikään vastustaa yleistä äänioikeutta. „Vallankumouksellinen proletariaatti voisi rajoittaa yläluokkien poliittisia oikeuksia yhtä hyvin kuin yläluokat olivat aikoinaan rajoittaneet sen poliittisia oikeuksia.” Vallankumouksellinen kansa saattaa jopa hajottaa huonon parlamentin. Ks. „Протоколы Второго съезда РСДРП”, изд. „Прибой”, 1924, стр. 156 („VSDTP:n toisen edustajakokouksen pöytäkirjat”, kust. „Priboi”, 1924, s. 156). Tuo Plehanovin puheenvuoro lainattiin kokonaisuudessaan „Pravda” („Totuus”) lehteen № 221 4. tammikuuta 1918 (22. joulukuuta 1917) kirjoituksessa „Плеханов за террор” („Plehanov kannattaa terroria”), jossa ei ollut allekirjoitusta, ja „Izvestija TsIK” („Toimeenpanevan Keskuskomitean Tiedonantoja”) lehteen № 259 23. joulukuuta 1917 kirjoituksessa „Плеханов о терроре” („Plehanov terrorista”).— 445.

- ⁵⁶⁹ „Teeseissä aluevaltauksia edellyttävän erillisrauhan viipymättömästä solmimisesta” (ks. Teokset, 26. osa, ss. 427—435) Lenin kehittelä aiheet 20 ja 20 bis (toistamiseen), lause „Die Deutschen brauchen eine Niederlage” („Saksalaiset toivovat tappiota”) on käsitelty seikkaperäisesti 11. teesissä.— 445.
- ⁵⁷⁰ Kirjoituksessa „Их план” („Heidän suunnitelmansa”), joka julkaistiin „Pravdan” („Totuuden”) 223. numerossa tammikuun 6 pnä 1918 (joulukuun 24 pnä 1917), tiedotettiin: „Lloyd George puhui siinä mielessä, että määriteltäisiin Venäjä ensin, mikä tulee olemaan sen raja Saksan ja Itävalta-Unkarin kanssa, sitten vasta neuvotteluun yleisestä rauhasta.” Kirjoituksessa tehdään siitä johtopäätös, että liittoutuneet tunnustelevat jo maaperää rauhanneuvotteluille Saksan kanssa vähävoimaisten kansojen kustannuksella.— 446.
- ⁵⁷¹ Lainaus on otettu K. Marxin ja F. Engelsin kirjasta „Die heilige Familie” („Pyhä perhe”), Frankfurt am Main, 1845.— 446.
- ⁵⁷² Tarkoitetaan kirjoitusta „Пролетариат и банки” („Proletariaatti ja pankit”), joka julkaistiin „Pravda” („Totuus”) lehden 206. numerossa joulukuun 18 (5) pnä 1917 P. Kijevskin (J. Pjatakovin) allekirjoittamana.— 447.
- ⁵⁷³ *Ehdotuksen dekreetiksi kulutuskommuuneista* Lenin kirjoitti 25.—28. joulukuuta 1917 (7.—10. tammikuuta 1918). Se on julkaistu osittaisesti V. I. Leninin Teosten 26. osassa, ss. 400—402. Porvarilliset osuustoimintamiehet vastustivat vimmatusti ehdotusta. Pitäen tarpeellisena käyttää hyväksi porvarillista tilinpito- ja valvontakoneistoa Neuvostovalta teki eräitä myönnytyksiä osuustoimintamiehille. Heidän kanssaan käytiin neuvotteluja vuoden 1918 maaliskuussa ja helmikuun alussa. Osuustoiminnan edustajat vaativat alun perin osuustoimintajärjestöjen täydellistä riippumattomuutta Neuvostovaltan elimistä ja sitä, että osuuskuntien oli palveltava vain omia jäseniään. Maaliskuun lopulla laaditun sopimusehdotuksen Kansankomissaarien Neuvosto hyväksyi huhtikuun 10 pnä, sitä paitsi Lenin teki dekreettiehdotukseen muutamia korjauksia; kohdat 11, 12 ja 13 ovat kokonaan Leninin kirjoittamia.
- Dekreetti vahvistettiin Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean istunnossa huhtikuun 11 pnä 1918. Tällöin hyväksyttiin seuraava bolshevikkien puolueyhmän päätöslauselma: „Kulutusosuuskunnat, jotka palvelevat huomattavaa osaa väestöstä, ovat tähän saakka harjoittaneet sellaista talouspolitiikkaa, joka useinkin on ollut Neuvostovaltan talouspolitiikan vastaista ja sen ulkopuolella. Se on selitettävissä sillä, että kulutusosuustoiminnallisten järjestöjen johtoportaisa on ollut etupäässä työtä tekemättömien luokkien edustajia. Nykyään, kun Neuvostovalta on lujittunut, kulutusosuuskunnat ovat ilmaisseet valmiutensa työskennellä Neuvostovaltan elinten välittömän johdon ja valvonnan alaisina. Osuustoiminnallisten keskusjärjestöjen ja Kansankomissaarien Neuvoston edustajien neuvottelujen pohjalla laadittu dekreetti kulutusosuuskunnista on kompromissiratkaisu, vaikkakin hyvin puutteellinen. Mutta pitäen nykyisin elintarvikkeiden ja tavarain jakelun oikein

järjestämistä väestön keskuudessa eräänä tärkeimpänä ja ajankohdaisimpana tehtävänä, jonka ratkaisemiseksi on suoritettava tällä alalla eräitä sosialistisia toimenpiteitä ja korvattava yksityiskauppakoneisto koko valtion koneistolla, Toimeenpaneva Keskuskomitea hyväksyy dekreetin kulutusosuuskunnista sellaisena siirtymätoimenpiteenä, joka vie valtion suorittamaan elintarvikkeiden ja tavarain jakeluun maassa." Ks. „Протоколы заседаний ВЦИК 4-го созыва". М., 1920, стр. 104 („Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean 4. kokoonpanon istuntopöytäkirjat". Moskova, 1920, s. 104). Dekreetti julkaistiin Kansankomissaarien Neuvoston Puheenjohtajan VI. I. Uljanovin (Leninin) allekirjoittamana „Pravda" („Totuus") lehden 71. numerossa huhtikuun 13 (maaliskuun 31) pnä 1918 ja „Izvestija VTsIK:n" („Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean Tiedonantoja") 75. numerossa huhtikuun 16 pnä 1918.— 448.

⁵⁷⁴ Koska elintarvikevarusteluelimet sabotoivat Neuvostovallan dekreettejä, Elintarvikeasiain kansankomissariaatti antoi joulukuun 22 pnä 1917 (tammikuun 4 pnä 1918) kaikille Neuvostoille ohjeen: ryhtykää itse hoitamaan elintarvikevarustelua ja järjestämään omaa elintarvikekoneistoa nojautuen tällöin elintarvikevarusteluelinten yhteyteen perustettuihin „edustajainkomiteoihin" — elintarvikkeita kuluttavien kuvernementtien ja armeijain edustusjärjestöihin. Samanaikaisesti Elintarvikeasiain kansankomissariaatissa laadittiin ehdotusta sen muuttamiseksi „Varustelukomissariaatiksi", joka varustelisi väestöä kaikilla tuotteilla eikä yksinomaan elintarvikkeilla, ja tällöin näiden tuotteiden yksityiskauppaa supistettaisiin huomattavasti. Tuon ehdotuksen mukaisesti Varustelukomissariaatin paikallisina eliminä olisivat Neuvostojen yhteydessä toimivat varusteluosastot (eli „hankintahallinnot", kuten Lenin niitä nimitti).— 448.

⁵⁷⁵ „Piirien kansantalousneuvostojen" säännöt hyväksyttiin Korkeimman kansantalousneuvoston istunnossa joulukuun 23 pnä 1917 (tammikuun 5 pnä 1918): ne julkaistiin sanomalehdessä „Gazeta Vremennogo Rabotshego i Krestjanskogo Pravitelstva" („Väliaikaisen Työläis- ja Talonpoikaishallituksen Lehti"), 1. numero, tammikuun 3 (16) pnä 1918.— 448.

⁵⁷⁶ Lausunnon, ettei bolshevikkien henkilökohtaista rehellisyyttä voida epäillä, kun taas heidän menettelynsä on psykologinen arvoitus, Lenin poimi nähtävästi „Saksan riippumattoman sosialidemokraattisest puolueen huomatu edustajan" kirjoituksesta, joka julkaistiin ilman allekirjoitusta „Novaja Zhizn" („Uusi Elämä") lehden 7. numerossa tammikuun 11 (24) pnä 1918.— 451.

⁵⁷⁷ *Keskusrada* — porvarillinen nationalistinen järjestö, perustettiin Ukrainan porvarillisten ja pikkuporvarillisten puolueiden ja ryhmien kongressissa, joka pidettiin Kieivissä huhtikuussa 1917. Radan puheenjohtajana toimi M. Grushevski ja hänen sijaisenaan V. Vinnitshenko; Radaan kuului Petljura, Jefremov ja muita nationalisteja. Lokakuun Suuren sosialistisen vallankumouksen voitettua

Rada julistautui „Ukrainan kansantasavallan” ylimmäksi elimeksi ja ryhtyi avoimeen taisteluun Neuvostovaltaa vastaan. Nojautuen Radaan eräät ulkovallat muodostaa Ukrainaan keskuksen taistelun käymiseksi proletaarista vallankumousta vastaan. Ranska myönsi Radalle 200 milj. frangin lainan. Keskusrada auttoi Donin ja Kubanin valkokaartilaiskenraaleja heidän taistelussaan Neuvostovaltaa vastaan, riisui aseista neuvostorykmenttejä ja Punaisen kaartin. Ukrainan kansalle osoitetussa Kansankomissaarien Neuvoston manifestissa, jonka V. I. Lenin kirjoitti joulukuun 3 (16) pnä 1917, paljastettiin Keskusradan vastavallankumoukselliset neuvostovastaiset toimet (ks. V. I. Lenin. Teokset, 26. osa, ss. 345—347). Joulukuussa 1917 ja tammikuussa 1918 oli kaikkialla Ukrainassa aseellisia kapinoita vastavallankumouksellista Radaa vastaan ja palautettiin ennalleen Neuvostovaltaa. Tammikuussa 1918 neuvostojoukot siirtyivät Ukrainassa hyökkäykseen ja tammikuun 26 (helmikuun 8) pnä valtasivat Kievin ja kukistivat porvarillisen Radan herruuden.— 454

- ⁵⁷⁸ Lenin tarkoittaa Kubanin alueen talonpoikain ja kasakoiden edustajain kokouksen päätöslauselmaa, jossa edustajakokous tervehti työläisten, talonpoikien, sotilaiden ja kasakoiden edustajain Neuvostojen valtaa, kehotti „olemaan tunnustamatta Kasakkaväen radaa päätösvaltaiseksi elimeksi Kubanin seudulla” ja vaati „poistamaan heti kasakkaväen atamaanin johtaman kasakkaväen hallituksen”, riisumaan aseista ja viemään pois Donilta ja Kubanin seudulta vastavallankumoukselliset junkkarikoululaiset vapautta ja vallankumousta uhkaavina vihollisina. Ks. „Izvestija TsIK” („Toimeenpanevan Keskuskomitean Tiedonantoja”) № 15, 20. tammikuuta 1918.— 455.
- ⁵⁷⁹ Päätöslauselma Venäjän tasavallan liittovirastoista hyväksyttiin työläisten, sotilaiden ja talonpoikien edustajain Neuvostojen III yleisvenäläisessä edustajakokouksessa tammikuun 15 (28) pnä 1917. Ks. „Третий Всероссийский съезд Советов рабочих, солдатских и крестьянских депутатов”. Изд. „Прибой”, П., 1918, стр. 93—94 („Työläisten, sotilaiden ja talonpoikien edustajain Neuvostojen kolmas yleisvenäläinen edustajakokous”. Kust. „Priboi”, Pietari, 1918, ss. 93—94).— 455.
- ⁵⁸⁰ Tarkoitetaan Ukrainan Neuvostojen toimeenpanevan keskuskomitean ja V. A. Antonov-Ovsejenkon välillä syntynyttä kitkaa, tämä kun oli loukannut paikallisten vallanelinten suvereenisuutta. Sopi-
matta asiasta näiden elinten kanssa V. A. Antonov-Ovsejenko oli määrännyt esikunnastaan komissaareja rautatieasemille ja erinäisiin kaupunkeihin Donetsin laakiolla, mikä herätti tyytymättömyyttä Ukrainan viranomaisissa.— 456.
- ⁵⁸¹ Tarkoitetaan neuvostojoukkojen siirtymistä hyökkäykseen Ukrainassa Donetsin laakion suuntaan, Luganskin ja Debalitsevon valtaamista neuvostojoukkojen toimesta.— 457.
- ⁵⁸² Tammikuun 24 (helmikuun 6) pnä 1918 pidetty Keskuskomitean istunto oli omistettu vain yhden kysymyksen — puolueen VII edus-

tajakokouksen päiväjärjestyksen käsittelylle. Kaikkien tehtyjen ehdotusten pohjalla Keskuskomitea vahvisti seuraavan edustajakokouksen päiväjärjestyksen: 1) ohjelman tarkistaminen; 2) nykyinen ajankohta (sisä- ja ulkopoliittinen tilanne, taloudellinen tila); 3) ammattiliitot, tehdaskomiteat y.m.; 4) järjestötyökysymys; 5) sekalaiset kysymykset. Puolueen ohjelmaa laatimaan muodostettiin V. I. Leninin johtama toimikunta. Ks. „Протоколы ЦК РСДРП. Август 1917 — февраль 1918”, М.—Л., 1929, стр. 223—225 („VSDTP:n KK:n pöytäkirjat. Elokuu 1917 — helmikuu 1918”, Moskova—Leningrad, 1929, ss. 223—225).

Puhuessaan „lokakuun aikaisista bolsheveikeista” V. I. Lenin tar koittaa niitä puolueen jäseniä, jotka liittyivät puolueeseen Lokakuun sosialistisen vallankumouksen voiton jälkeen. KK teki päätöksen, että päätösvaltaisia voivat edustajakokouksessa olla vain ne toverit, jotka ovat olleet puolueessa enemmän kuin 3 kuukautta, siis liittyneet puolueeseen ennen lokakuuta. VII edustajakokousta avatessaan puhetta johtanut тов. Sverdlov luki KK:n päätöksen siitä, että „edustajakokousta on pidettävä päätösvaltaisena, jos läsnä on yli puolet puolueen edellisen, VI edustajakokouksen osanottajista”. Ks. „Протоколы съездов и конференций ВКП(б).—Седьмой съезд”, 1928, стр. 1 („NKP(b):n edustajakokousten ja konferenssien pöytäkirjat.— Seitsemäs edustajakokous”, 1928, s. 1).— 458.

⁵⁸³ Tarkoitetaan korjauksia antimilitarismia koskevaan päätöslauselmaehdotukseen, jonka Bebel esitti II Internationalen Stuttgartin kongressille, joka oli koolla 18.—23. elokuuta 1907. Bebelin päätöslauselmaehdotuksessa oli huomattavia puutteellisuuksia, siinä ei osoitettu proletariaatin aktiivisia tehtäviä. Se antoi opportunisteille (Vollmarille y.m.) tilaisuuden tulkita päätöslauselmaehdotusta miensä mukaan. Sen tähden Rosa Luxemburg esitti Venäjän ja Puolan edustajistojen nimissä korjauksia Bebelin päätöslauselmaehdotukseen. V. I. Lenin allekirjoitti nuo korjaukset. Näissä korjausehdotuksissa 1) sanottiin, että militarismi on luokkasorron pääase; 2) osoitettiin, että nuorison keskuudessa on harjoitettava agitaa tiota; 3) tähdennettiin sosialidemokratian tehtävää taistella ei ainoastaan sotien syttymistä vastaan tai jo alkaneiden sotien lopettamiseksi mitä pikimmin, vaan myös sen puolesta, että sodan synnyttämää kriisiä käytettäisiin porvariston kukistamisen jouduttamiseksi. Kaikki nuo korjaukset otettiin perusosiltaan Bebelin ehdottamaan päätöslauselmaan ja kongressi hyväksyi ne. Tarkemmin tästä ks. V. I. Leninin kirjoituksia „Stuttgartin kansainvälinen sosialistikongressi” (Teokset, 13. osa, ss. 61—67 ja 68—79).— 459.

⁵⁸⁴ *Rumtshered* — venäjänkielinen lyhennys, joka tarkoittaa: Romanian rintaman, Mustanmeren laivaston ja Odessan alueen Neuvostojen toimeenpaneva keskuskomitea.— 461.

⁵⁸⁵ Koska saksalaiset olivat aloittaneet hyökkäyksensä Neuvostotasa valtaa vastaan, puolueen Keskuskomitea piti helmikuun 18 p:nä 1918 istunnon aamulla ja illalla. Mielipiteiden vaihdon jälkeen pantiin aamuistunnossa V. I. Leninin vaatimuksesta äänestykseen yksi kysymys: tehtävä viipymättä ehdotus rauhanneuvottelujen uudistamisesta.

Tuo Leninin ehdotus hylättiin äänen enemmistöllä (6 ääntä puolesta, 7 vastaan). Seuraava KK:n istunto oli määrä pitää seuraavana päivänä klo 2. Kuitenkin kun saatiin tieto, että saksalaiset olivat valloittaneet Väinänlinnan (nykyinen Daugavpils), KK:n istunto pidettiin jo samana iltana. V. I. Lenin asetti KK:n iltastunnossa kaikella päättäväsyydellä kysymyksen rauhanneuvottelujen uudistamisesta Saksan kanssa. KK hyväksyi Leninin ehdotuksen tiedotuksen lähettämisestä Kansankomissaarien Neuvoston nimessä Saksan hallitukselle siitä, että Neuvostohallitus on suostuvainen solmimaan rauhan. Lenin kirjoitti heti radiosanoman alkuperäisen luonnoksen ja radiosanoma lähetettiin Kansankomissaarien Neuvoston nimessä helmikuun 19 päivän vastaisena yönä 1918 Berliiniin (ks. Teokset, 26. osa, s. 513).

Nämä V. I. Leninin puheenvuorot julkaistaan VSDTP:n KK:n pöytäkirjan sihteerinmerkintöjen hahmotelmasta; osa näistä puheenvuoroista on julkaistu toiseen asuun toimitettuna V. I. Leninin Teosten 26. osassa, ss. 506—507.—462.

- ⁵⁸⁶ Kysymys saksalaisten uusien rauhanehtojen hyväksymisestä käsiteltiin helmikuun 23 p:nä ensin VSDTP(b):n KK:n istunnossa, sitten VSDTP(b):n KK:n ja „vasemmisto“-eserrien KK:n yhteisessä istunnossa, Yleisvenäläisen TpKK:n bolshevikkiryhmän ja „vasemmisto“-eserrien ryhmän yhteisessä istunnossa ja vihdoin Yleisvenäläisen TpKK:n täysistunnossa.

VSDTP(b):n KK päätti istunnossaan: 1) 7 äänellä neljää vastaan ja neljän pidättyessä äänestyksestä hyväksyä viipymättä saksalaisten ehdotuksen, 2) yksimielisesti — ryhtyä viipymättä valmistelemaan vallankumouksellista sotaa ja 3) yksimielisesti neljän pidättyessä äänestyksestä — suorittaa viipymättä Pietarin ja Moskovan Neuvostojen valitsijain keskuudessa kysely tarkoituksena ottaa selvää joukkojen suhtautumisesta rauhantekoon.

Yleisvenäläisen TpKK:n täysistunto hyväksyi 116 äänellä 85:ttä vastaan, 26:n pidättyessä äänestyksestä, bolshevikkien ehdottaman päätöslauselman saksalaisten asettamien rauhanehtojen hyväksymisestä. Suurin osa „vasemmistokommunisteista“ ei osallistunut äänestykseen, vaan poistui äänestyksen ajaksi istuntosalista. „Vasemmistokommunistien“ ja trotskilaisien johtajat äänestivät rauhan solmimista vastaan.—463.

- ⁵⁸⁷ Kannattaessaan V. I. Leninin ehdotusta rauhan solmimisesta saksalaisten kanssa J. V. Stalin ehdotti, että uudistettaisiin viipymättä neuvottelut heidän kanssaan allekirjoittamatta toistaiseksi rauhaa.—463.

- ⁵⁸⁸ VSDTP(b):n KK:n istunnossa helmikuun 23 p:nä 1918, kun hyväksyttiin Leninin ehdotus saksalaisten ehdotusten hyväksymisestä viipymättä, Buharin, Lomov, Bubnov, Jakovleva, Pjatakov ja Smirnov jättivät KK:lle ilmoituksen eroamisestaan „kaikista vastuunalaisista puolue- ja neuvostoviroista varaten itselleen täyden vapauden agitaation harjoittamiseen sekä puolueen sisällä että sen ulkopuolella“. Samana päivänä KK käsitteli tuota ilmoitusta tekemättä kuitenkaan mitään päätöstä. KK:n seuraavassa istunnossa, helmi-

kuun 24 pnä, hyväksyttiin kaksi V. I. Leninin tekemää ehdotusta (ks. Teokset, 27. osa, ss. 37—38).— 464.

⁵⁸⁰ Tarkoitetaan V. A. Antonov-Ovsejenkon sähkettä helmikuun 26 pntä 1918, jossa hän selosti Donin kasakkaväen Pienen kasakkaväen-neuvoston valtuuskunnan kanssa käymiensä neuvottelujen sisältöä. Valtuuskunta oli asettanut kysymyksen Donin autonomiasta, oikeuden myöntämisestä ratkaista itsenäisesti maakysymys.— 467.

⁵⁹⁰ *Neuvostojen ylimääräinen. IV yleisvenäläinen edustajakokous* oli koolla Moskovassa 14.—16. maaliskuuta 1918. Edustajakokous kutsuttiin koolle päättämään Brestin rauhansopimuksen ratifiointikysymyksestä. Edustajakokouksen aattona, maaliskuun 13 pntä, pidettiin IV edustajakokouksen bolshevikkiryhmän kokous, jossa Lenin selosti Brestin rauhansopimusta. Ks. Ленинский сборник XI, 2 изд., 1931, стр. 68—70 (XI Lenin-kokoelma, 2. painos, 1931, ss. 68—70). Kysymyksen ennakköäänestys ryhmän kokouksessa antoi seuraavat tulokset: Brestin rauhansopimuksen ratifiointia koskevan Leninin päätöslauselmaehdotuksen puolesta annettiin 453 ääntä, vastaan 36, pidättyi 8.

Maaliskuun 14 pntä V. I. Lenin piti Neuvostojen edustajakokouksessa selostuksen rauhansopimuksen ratifioinnista; apuselostuksen ratifiointia vastaan teki „vasemmisto“-eserrien nimessä B. Kamkov. Edustajakokous hyväksyi avoimella äänestyksellä Leninin ehdottaman päätöslauselman rauhansopimuksen ratifioinnista (ks. Teokset, 27. osa, ss. 186—187). Ratifiointin puolesta äänesti 784 edustajaa, sitä vastaan 261, pidättyi 115, muun muassa „vasemmistokommunistit“, jotka tekivät edustajakokoukselle erikoisen ilmoituksen, jossa he perustelivat äänestyksestä pidättymisen syyt.— 468.

⁵⁹¹ Lenin tarkoittaa esimerkkiä, jonka hän esitti loppulauseessa puolueen VII edustajakokouksessa: „...kulkee kaksi ihmistä, heidän kimppuunsa hyökkää kymmenen ihmistä, toinen tappelee vastaan, toinen lähtee pakoon — se on petturuutta; mutta jos on kaksi sata-tuhantista armeijaa ja niitä vastaan viisi armeijaa; toisen armeijan on saartanut kaksisataa tuhatta miestä, toisen pitäisi ehättää apuun, mutta sen tiedossa on, että kolmesataa tuhatta on sijoitettu niin, että muodostuu ansa: saako silloin mennä apuun? Ei, ei saa” (ks. Teokset, 27. osa, s. 98).— 468.

⁵⁹² V. I. Lenin ja J. V. Stalin lähettivät tämän sähkeen vastaukseksi huhtikuussa 1918 Tashkentissa pidetyn Turkestanin aluepiirin Neuvostojen edustajakokouksen tervehdykseen. Tervehtiessään Kansankomissaarien Neuvostoa oikean kansallisuuspolitiikan johdosta edustajakokous tiedotti, että sen päiväjärjestyksen keskeisenä kohtana on kysymys Turkestanin aluepiirin autonomiasta ja että siinä tarkoituksessa on valittu erityinen komissio Turkestanin aluepiirin Neuvostojen perustavan edustajakokouksen koollekutsumiseksi määrittelemään Turkestanin autonomian rajat ja toimivallan puitteet.— 470.

⁵⁹³ Tarkoitetaan Neuvostojen V yleisvenäläistä edustajakokousta, joka kutsuttiin koolle heinäkuun 4 pntä 1918. Edustajakokous

pidettiin Moskovassa sellaisessa tilanteessa, että oli käynnissä kärkevä taistelu „vasemmisto“-eseriä vastaan, jotka olivat järjestäneet vastavallankumouksellisen kapinan Neuvostovaltaa vastaan (Saksan lähettilään kreivi Mirbachin murhaaminen) tarkoituksena tehdä tyhjäksi Brestin rauha ja saada Neuvosto-Venäjä vedetyksi taas sotaan Saksaa vastaan.— 471.

- ⁵⁹⁴ Puhe on tshekkoslovakkien armeijakunnan vastavallankumouksellisesta kapinasta, jonka ententevaltioiden imperialistit nostattivat menshevikkien ja eserrien aktiivisella osanotolla.

Tshekkoslovakkien armeijakunta muodostettiin sotavangeista Venäjällä jo ennen Lokakuun Suurta sosialistista vallankumousta. Neuvostovaltan pystyttämisen jälkeen ententevaltioiden imperialistit ja Venäjän vastavallankumoukselliset käyttivät armeijakunnan vastavallankumouksellista upseeristoa taistelussa Neuvostotasavaltaa vastaan. Kapina alkoi toukokuussa 1918 Tsheljabinskissa. Kesäkuun alussa 1918 tshekkoslovakialaiset joukot valloittivat Omskin ja Samaran (nykyinen Kuibyshev), jossa muodostettiin Perustavan kokouksen jäsenen komitea, joka julisti itsensä väliaikaiseksi vallanpitäjäksi kapinallisten joukkojen valloittamalla alueella. Heinäkuun 5 p:nä, Moskovassa järjestetyn „vasemmisto“-eserrien kapinan aattona, tshekkoslovakit valloittivat Ufan. Tilanteen huonontuminen Itärintamalla johtui Itärintaman komentajan „vasemmisto“-eserriä M. A. Muravjovin kavalluksesta: heinäkuun 11 p:nä hän yritti tehdä sopimuksen tshekkoslovakkien kanssa ja suunnata sotajoukot Moskovaan „vasemmisto“-eserrien kapinan avuksi, mutta hänet murhattiin jo seikkailuhankkeensa alussa.

Tshekkoslovakkien armeijakunnan kapina likvidoitiin lopullisesti vuoden 1919 loppuun mennessä samanaikaisesti Koltshakin murskaamisen kanssa.— 472.

- ⁵⁹⁵ Leninin antama sotatoimiohje tarkoitti sitä, että Tihoretskajan rautatieaseman suuntaan hyökänneelle valkoiselle armeijalle asetetaan sulkua suojaamalla taatusti tietä Tihoretskajasta Tsaritsyniin, jonka valtaaminen kuului nähtävästi valkoisten hyökkäyssuunnitelmaan. Valkokaartilaiset valloittivat Tihoretskajan aseman heinäkuun 14 p:nä. Sitten seurannut valkoisten etenemisyritys kohtasi Punaisen Armeijan voimakkaan vastarinnan, kun se uudestijärjesti nopeasti voimansa ja Leninin antaman ohjeen mukaisesti suojaasi taatusti Tsaritsyniin johtavan tien.— 472

- ⁵⁹⁶ Tarkoitetaan J. B. Boshin V. I. Leninille elokuun 9 p:nä 1918 lähettämää sähkettä. Siinä tiedotettiin alkaneesta kulakkikapinasta, joka levisi Penzan kuvernementin viiteen vauraimpaan volostiin. Vastaukseksi tuohon tiedotukseen V. I. Lenin vaati elokuun 10 p:nä Penzan kuvernementin toimeenpanevalle komitealle lähettämässään sähkössä tukahduttamaan kulakkikapinan mitä tarmokkaimmin, pikaisimmin ja armottomimmin (ks. Teokset, 35. osa, s. 314).

Penzan johtavat toimihenkilöt vastustivat kuitenkin päättäviin toimenpiteisiin ryhtymistä taistelussa kulakistoa vastaan. Vastustamatta suoranaisesti saatuja ohjeita he jarruttivat ja vaikeuttivat

kaikin tavoin niiden toimeenpanemista. Siitä saatu tieto oli syynä V. I. Leninin sähköisiin elokuun 12 ja 14 päivältä (ks. tätä osaa, s. 474 ja Teosten 35. osaa, s. 316).— 473.

⁵⁹⁷ Tarkoitetaan M. S. Kedrovin matkustamista Moskovaan selostamaan pohjoisessa muodostunutta tilannetta. Matka tapahtui samaan aikaan kun Vienanmerelle ilmestyi englantilainen eskaaderi, joka pani alulle interventijoukkojen sotatoimet Muurmannin rannikolla. Valloitettuaan Murmanskin englantilaiset joukot saattoivat uhanalaisiksi Arkangelin ja Vologdan (ks. „Muistelmia Vladimir Iljitsh Leninistä”, 2. osa, Petroskoi 1958, ss. 106—107).

Kehottaessaan „järjestämään hinnalla millä hyvänsä Kotlasin puolustuksen”, koska Kotlasiin oli varattu valtava määrä räjähdysaineita, V. I. Lenin lähetti samalla Kotlasiin räjäyttäjryhmän suorittamaan valmistelutöitä Kotlasissa sijainneiden ampumatarvikkeiden räjäyttämiseksi ja käski räjäyttämään ne tiukan tullen. V. I. Lenin antoi samalla Moskovan sotilaspiirin komentajalle käskyn etsiä Moskovasta Uralille lähetetty raskas patteri ja lähettää se pikaisesti tov. Kedrovin käytettäväksi. „Vastaatte henkilökohtaisesti siitä”, Vladimir Iljitsh varoitti sotilaspiirin komentajaa. Patteri lähetettiin Kotlasiin, ja punaiset joukot saivat puolustetuksi kaupungin sotatarvikkeineen, millä oli suuri merkitys kansalaissodan päättymiselle voittoon pohjoisessa.— 475.

⁵⁹⁸ Kansankomissaarien Neuvoston päätös kansankomissariaattien toimintaselostuksista hyväksyttiin Kansankomissaarien Neuvoston istunnossa elokuun 29 pnä 1918. Lenin oli kirjoittanut päätöksen saman istunnon aikana.— 477.

⁵⁹⁹ Talonpoikaissyntyisen puna-armeijalaisen G. Gulovin kirje julkaistiin „Izvestija VTsIK” („Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean Tiedonantoja”) lehden 24. numerossa helmikuun 2 pnä 1919. Pitäen lähtökohtana keskivarakkaiden talonpoikien kanssa käymiään keskusteluja Gulov mainitsi, että „keskivarakkaalle talonpojalle ei ole vielääkään selvä hänen oma asemansa eikä kommunistipuolueen suhtautuminen häneen”. Gulov kääntyi Leninin puoleen pyytäen „selittämään kommunistitovereille, mitä keskivarakas talonpoika merkitsee ja millaista apua hän antaa sosialistiselle hallituksellemme, kun keskivarakkaista talonpojista saadaan oikea käsitys”. Seikkaperäistä selitystä kysymykseen puolueen suhtautumisesta keskivarakkaaseen talonpoikaistoon ks. maaseututyötä koskevasta V. I. Leninin selostuksesta, jonka hän piti maaliskuun 23 pnä 1919 VKP(b):n VIII edustajakokouksessa, ja edustajakokouksen päätöslauselmasta suhtautumisesta keskivarakkaaseen talonpoikaistoon (Teokset, 29. osa, ss. 186—198 ja 200—203).— 484.

⁶⁰⁰ L. D. Trotski — leninisin perivihollinen. Kommunistisen puolueen perustamisesta saakka, koko sen kehityshistorian aikana V. I. Lenin ja bolshevikit kävivät leppymätöntä taistelua trotskilaisuutta, tuota menshevismmin erästä muunnosta vastaan. Trotski ei tunnustanut leniniläistä aatetta proletariaatin hegemoniasta porvarillis-demokraattisessa vallankumouksessa, ei luottanut talonpoikaiston vallankumouksellisiin voimiin, ei pitänyt mahdollisena eikä tarpeellisena

työläisten ja talonpoikien liittoa. Esiintyessään leniniläistä teoriaa vastaan porvarillis-demokraattisen vallankumouksen kasvamisesta sosialistiseksi vallankumoukseksi Trotski saarnasi marxilaisvastaista „permanenttisen vallankumouksen” teoriaa.

Lokakuun sosialistisen vallankumouksen voiton jälkeen Trotski oli jonkin aikaa muodollisesti suostuvainen puolueen politiikkaan talonpoikauskysymyksessä. Sen sisältöinen on myös V. I. Leninin mainitsema keskivarakkaille talonpojille osoitettu Trotskin kirje, jossa hän selitti Neuvostovallan suhtautumista keskivarakkaisiin talonpoikiin.

Puhuessaan siitä, ettei hänen ja Trotskin välillä ollut erimielisyyksiä talonpoikauskysymyksessä päivän politiikan alalla, V. I. Lenin ei kosketele kirjoituksessaan niitä erimielisyyksiä, joita oli hänen ja Trotskin välillä talonpoikauskysymyksessä, kun puhe oli täydellisen sosialistisen yhteiskunnan maahamme rakentamisen mahdollisuudesta. Kun Lenin, puolue lähti siitä, että noudattamalla oikeaa politiikkaa talonpoikaiston suhteen, työväenluokan ja talonpoikaiston lujan liiton pohjalla voidaan Venäjällä rakentaa sosialistinen yhteiskunta, niin Trotski ei pitänyt mahdollisena sosialismin voittoa yhdessä maassa, vaan väitti, että yhteenotot proletariaatin ja talonpoikaiston välillä ovat kiertämättömiä. Sitten Trotski vastusti avoimesti leniniläistä ohjelmaa sosialismin rakentamisesta maassamme, vastusti puolueen politiikkaa ryhtyen avoimeen vastavallankumoukselliseen taisteluun Neuvostovaltaa vastaan. Kommunistinen puolue murskasi trotskilaisuuden ja muut antautujat, turvasi proletariaatin ja talonpoikaiston välisen lujan liiton ja johdatti neuvostokansan sosialismin voittoon.— 484.

⁶⁰¹ V. I. Lenin kirjoitti nämä merkinnöt nähtävästi Kansankomissaarien Neuvoston istunnossa maaliskuun 8 p:nä 1919 käsiteltäessä valtionvalvonnan uudelleenjärjestämiskysymystä. V. I. Leninin näissä merkinnöissä lyhyesti muotoilemat ohjeet otettiin pohjaksi Kansankomissaarien Neuvoston päätökselle maaliskuun 8 p:nä 1919 Valtionvalvonnan uudelleenjärjestämisestä. Tuossa päätöksessä sanottiin, että esitetty dekreetiluonnos on muokattava uudelleen, jolloin sitä on täydennettävä seuraavilla kohdilla:

„a) Työväenjärjestöjen järjestelmällinen osanotto. b) Proletaariaineksista lähtöisin olevien luottamusmiesten järjestelmällinen osanotto. c) Odottamattomien tarkastusten ja muiden vallankumouksellisten toimenpiteiden käytäntöönotto virastokankeuden juurimiseksi. d) Oikeuksien ja velvollisuuksien tarkka määrittelyminen suhtautumisessa muihin komissariaatteihin. e) Revisio- ja valvontatehtävien erottaminen tarkoin tarkastustehtävistä, tällöin tarkastustehtävät on jätettävä asianomaisten komissariaattien suoritettavaksi.”

Uudelleenmuokattu dekreetti V. I. Leninin tekemin korjauksin vahvistettiin Yleisvenäläisen ТрКК:n istunnossa huhtikuun 2 p:nä 1919 ja julkaistiin „Izvestija VTsIK” („Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean Tiedonantoja”) lehden 79. numerossa huhtikuun 12 p:nä 1919. Ks. „Собрание Узаконений и Распоряжений Рабоче-Крестьянского Правительства” („Työläis- ja Talonpoikaishallituksen Asetus- ja Määräyskokoelma”) № 12, 24. huhtikuuta 1919.— 488.

- ⁶⁰² V. I. Lenin lähetti tämän sähkösen saatuaan tiedon Luganskin menettämisestä: valkoiset valloittivat sen toukokuun 4 p:nä 1919. Samanaikaisesti Lenin antoi ohjeen V. A. Antonov-Ovsejenkille viipymättömän hyökkäyksen aloittamisesta Donetsin laakiolle sen puhdistamiseksi täydellisesti valkoisista.— 492.
- ⁶⁰³ *Bela Kun* — unkarilainen kommunisti; eräs Neuvostovalan järjestäjistä ja johtajista Unkarissa vuonna 1919. Unkarin Neuvostotasavalta oli olemassa maaliskuun 21 päivästä elokuuhun 1919.— 493.
- ⁶⁰⁴ Toukokuun alussa 1919, tilanteen huononnutta Etelärintamalla, minkä valkokaartilaiden aktiiviset sotatoimet ja atamaani Grigorjevin nostattama kapina olivat aiheuttaneet, VKP(b):n Keskuskomitea teki päätöksen vähintään 20.000 työläisen mobilisoinnista Ukrainassa Etelärintaman punaisten joukkojen täydentämiseksi. Toukokuun 9 p:nä Etelärintamalle lähetettiin sähköiseen KK:n ohje Puolustusneuvoston valtuutetulle tuon työläisten mobilisoinnin toimeenpanemisesta heidän liittämisekseen Etelärintaman valiojoukkoihin eikä uusien joukko-osastojen muodostamiseksi.
- Ohjeessa sanottiin: „KK pitää lukua 20.000 miniminä, kahta viikkoa maksimiaikana Etelärintaman tilanteemme pelastamiseksi. Työtä on tehtävä poikkeuksellisen tarmokkaasti. Kaikista toimenpiteistänne tiedottakaa viipymättä. Kerran kolmessa päivässä sähköttäkää KK:lle saavutetuista tuloksista.”
- Sivuuttaen paikalliset järjestöt Harkovin Kivihiiliteollisuuden päähallinto kääntyi toukokuun 16 p:nä 1919 välittömästi V. I. Leninin puoleen pyytäen vapauttamaan mobilisaatiosta kaikki kaivostyöläiset. Vastaukseksi V. I. Lenin lähetti samana päivänä tämän sähkösen L. B. Kameneville, joka oli Etelärintamalla.— 494.
- ⁶⁰⁵ V. I. Lenin lähetti kirjelasun V. A. Avanesoville seuraavan tapauksen takia. Toukokuun 13 ja 14 p:nä 1919 tuli Kansankomissaarien Neuvoston Puheenjohtajalle Kansliaan kaksi anomuskirjaa talonpojilta valituksin, että paikalliset viranomaiset olivat takavarikoineet anojain mielestä epäoikeudenmukaisesti heidän hevosensa. Kansankomissaarien Neuvoston Kanslia lähetti nämä molemmat anomuskirjat käsiteltäväksi Ylimmän kenttäesikunnan mobilisaatiotoimikuntaan. Mobilisaatiotoimikunta lähetti anomuskirjat Pääkaupunkiasiaain erikoistoimikuntaan, josta ne sitten palautettiin Kansankomissaarien Neuvostoon kirjeluoreen tehdyin, V. I. Leniniä kuohuttavin kirjoituksin: „Työtä on muutenkin paljon, ei ole aikaa syventyä tyhjäänpäiväisiin asioihin.”— 495.
- ⁶⁰⁶ V. I. Lenin kirjoitti tämän kirjelasun tunnetun „Mamontovin ratsuväen hyökkäyksen” päivinä, jolloin Mamontovin komentaman denikiniläisen armeijan ratsuväen onnistui suorittaa syösy syvälle joukko-osastojemme selustaan suuntanaan kaupungit Tambov ja Kozlov (nykyinen Mithurinsk) (10. elokuuta — 19. syyskuuta 1919). Nähtävästi miettiessään tuon rintamanmurtokohdan tukkeamista V. I. Lenin tuli ajatelleeksi lentokoneiden käyttömahdollisuutta ratsuväen torjumiseksi. Kirjelapussa mainittu I. N. Smirnov oli silloin 5. armeijan Vallankumouksellisen sotaneuvoston jäsen.— 498.

⁶⁰⁷ Tarkoitetaan seuraavia Keskuskomitean kiertokirjeitä: „VKP(b):n KK:n teesit Itärintaman tilanteen johdosta” (ks. Teokset, 29. osa, ss. 257—260), joissa KK kääntyi kaikkien puoluejärjestöjen ja kaikkien ammattiliittojen puoleen pyynnöin, että ne „kävisivät käsiksi työhön vallankumoukselliseen tapaan, rajoittumatta vanhoihin kaavoihin”.

VKP(b):n KK:n kiertokirjeessä, joka lähetettiin huhtikuun 29 p:nä 1919 radioitse ja sähköitse Koltshakin etenemisestä koituneen vaaran johdosta, kehoitettiin kaikkia paikallisia puoluejärjestöjä „jännittämään äärimmillen voimansa armeijan palvelemistoinnassa”, siirtämään mahdollisimman paljon työntekijöitä sotilastyöhön siitäkkin huolimatta, vaikka joidenkin hallintojen toiminta väliaikaisesti lakkaisi, sillä „voimiensa käyttäminen nykyisin rauhanomaiseen yleissivistävään toimintaan aikana, jolloin kuolemanvaara uhkaa itse Neuvostotasavallan olemassaoloa, olisi maailman vallankumouspuolueen arvolle sopimatonta lapsellisuutta” („Pravda” („Totuus”) № 92, 1. toukokuuta 1919).

Samalle kysymykselle oli suurin piirtein omistettu myös VKP(b):n KK:n kirjelmä puoluejärjestöille: „Kaikki taisteluun Denikiniä vastaan!” (ks. Teokset, 29. osa, ss. 414—432).

Ja vielä sen yhteydessä, että syyskuun lopulla tilanne Etelärintamalla kärjistyi, VKP(b):n KK kääntyi järjestöjen puoleen uudella kiertokirjeellä, jossa vaati asettamaan koko valtiokoneiston palvelemaan Denikinin tuhoamisen tehtävää.— 499.

⁶⁰⁸ P. Ohrimenko — kääntäjä, Neuvostokirjailijain liiton jäsen, on kertonut tämän kirjelapun saannin vaiheista seuraavaa. Loppusyksyllä 1919 hän saapui Ukrainasta, valkokaartilaisien valtaamasta Kamenkasta, Moskovaan omien sanojensa mukaan „köyhänä kuin kirkonrotta”. Tov. Ohrimenko oli juuri kääntänyt englannin kielestä Edward Carpenterin erään vallankumousrunon ja vienyt sen „Pravdaan” („Totuuteen”). Toimitussihteerinä oli silloin Maria Iljinitshna Uljanova. Runo hyväksyttiin ja julkaistiin lehdessä marraskuun 7 p:nä 1919. Tultuaan muutaman päivän kuluttua toimitukseen noutamaan käännöspalkkiota tov. Ohrimenko kertoi Maria Iljinitshnalle puutteenalaisesta tilastaan. Kuunneltuaan tarkkaavaisesti mitä hänellä oli sanottavaa Maria Iljinitshna pyysi häntä käväisemään seuraavana päivänä. Ja kun tov. Ohrimenko tuli toistamiseen toimitukseen, Maria Iljinitshna ojensi hänelle tämän V. I. Leninin kirjelapun. Pian tov. Ohrimenko sai kaiken tarvitsemansa.— 500.

⁶⁰⁹ V. I. Lenin kirjoitti tämän kirjelapun seuraavasta syystä: Valtion konetehdasyhdistysten (VKTY:n) päähallinto lähetti joulukuun 13 p:nä 1919 Puolustusneuvostoon puhelinsanoman № 927, missä pyydettiin turvaamaan rehulla Kulebakin ja Vyksan tehtaat, koska ne olivat täyttäneet maanpuolustuksen tilaukset, ja sanottiin, että VKTY:lle myönnetty oikeus hankkia itsenäisesti rehua ei ole johtanut mihinkään tuloksiin Elintarvikeasiain kansankomissariaatin virastokankeuden ja kuvernementtien elintarvikeasiain komiteain epäsuopean suhtautumisen ja mielivallan takia.

Käsiteltyään VKTY:n anomuksen istunnossaan, joka pidettiin joulukuun 17 p:nä 1919, Puolustusneuvosto 1) teki päätöksen toimenpiteistä mainittujen tehtaiden turvaamiseksi rehellä ja 2) antoi D. I. Kurskin tehtäväksi laatia ehdotuksen lisäkirjelmäksi Neuvostojen VI edustajakokouksen hyväksymien lakien tinkimättömästä toimeenpanemisesta ja liittää siihen yleistajuisen selityksen; D. I. Kurskin piti esittää tuo selitys Kansankomissaarien Neuvoston lähimmässä istunnossa. Joulukuun 23 p:nä pidetyssä Kansankomissaarien Neuvoston istunnossa Kurskin esittämään lisäkirjelmäehdotukseen oli jo sisällytetty kaikki ne V. I. Leninin tekemät lisäykset, jotka oli esitetty Kurskille osoitetussa kirjelapussa.

Joulukuun 23 p:nä 1919 tuo ehdotus käsiteltiin Kansankomissaarien Neuvostossa, joka päätti lähettää ehdotuksen kansankomissaareille mietinnön antamista varten ja, ellei erimielisyyksiä ole, antaa sen V. I. Leninille allekirjoitettavaksi. Dekreetti allekirjoitettiin joulukuun 30 p:nä 1919. Ks. „Собрание Узаконений и Распоряжений Рабоче-Крестьянского Правительства” („Työläis- ja Talonpoikaishallituksen Asetus- ja Määräyskokoelma”) № 1—2 vuodelta 1920.— 501.

- ⁶¹⁰ *Puolustusneuvosto* (Työläisten ja Talonpoikien Puolustusneuvosto) muodostettiin Yleisvenäläisen ТрКК:n päätöksellä marraskuun 30 p:nä 1918 johtamaan Neuvostotasavallan puolustusta. Tällä päätöksellä Puolustusneuvoston tehtäväksi annettiin toteuttaa elämässä Yleisvenäläisen ТрКК:n syyskuun 2 p:nä 1918 antama dekreetti, jolla Neuvostotasavalta julistettiin sotaleiriksi, ja saattaa voimaan sotatilaan vastaava järjestys elintarvikevarustelussa ja kulkulaitoksessa sekä myös sotateollisuudessa. Puolustusneuvostolla oli kaikki valtuudet maan voimien ja varojen liikekannalle panemiseksi maanpuolustuksen etuja silmälläpitäen. Puolustusneuvosto johti täydennysjoukkojen lähettämistä rintamalle, aseistus-, muonitus- ja varustehuoltoa.

Puolustusneuvoston johdossa oli V. I. Lenin.

Puolustusneuvostoon kuului edustajia Yleisvenäläisestä ТрКК:sta, Tasavallan vallankumouksellisesta sotaneuvostosta, Huoltoasiain erikoiskomissiosta, Kulkulaitosten kansankomissariaatista, Elintarvikeasiain kansankomissariaatista, Yleisvenäläisestä ammattiliitosten keskusneuvostosta.

Sen jälkeen kun tärkeimmät rintamat oli likvidoitu, Puolustusneuvosto reorganisoitiin huhtikuun alussa 1920 Työ- ja Puolustusneuvostoksi. Kansalaissodan päätyttyä Työ- ja Puolustusneuvosto toimi Neuvostojen VIII yleisvenäläisen edustajakokouksen joulukuun 29 p:nä 1920 tekemän päätöksen mukaisesti Kansankomissaarien Neuvoston valiokunnan oikeuksin vuoden 1936 loppuun asti.— 501.

- ⁶¹¹ V. I. Lenin kirjoitti tämän kirjelapun aikaisemmin Kurskille lähettämänsä kirjelapun lisäksi (ks. tätä osaa, s. 501). Siinä annetaan neuvoja „Bednota” („Köyhälistö”) lehteen tarkoitetun kirjoituksen sisältöön nähden; kirjoitus taistelusta virastokankeutta vastaan ei „Bednotassa” kuitenkaan ilmestynyt.— 502.

⁶¹² Yleisvenäläisen ammattiliittojen keskusneuvoston kommunistiryhmän istunto kutsuttiin koolle maaliskuun 15 p:nä 1920 käsittelemään ammattiliittojen tehtäviä koskevia M. P. Tomskin laatimia teesejä, jotka julkaistiin „*Ekonomitsheskaja Zhizn*” („*Talouselämä*”) lehdessä 54. numerossa maaliskuun 10 p:nä 1920. Tomskin teesejä käsiteltiin ennakolta Yleisvenäläisen ammattiliittojen keskusneuvoston puolue-ryhmän muodostamassa toimikunnassa, joka kuitenkin jätti ennalleen kaikki teesien periaatteelliset väittämät. Teesien laatija oli teollisuuslaitosten kollegisen hallinnon kannalla ja esitti tuon kantansa myös teeseissä, joita Yleisvenäläisen ammattiliittojen keskusneuvoston puolue-ryhmän enemmistö kannatti. V. I. Lenin käytti usean kerran puheenvuoroja puolue-ryhmän istunnossa esittäen korjauksia tai arvostellen Tomskin teesien erinäisiä kohtia ja puolustaan yksilöjohtoon periaatetta talousalan laitosten johtamisessa.

V. I. Lenin piti välttämättömänä kollegisuutta työläisten ja talonpoikain valtion asioita ratkaistaessa. Mutta mitä tahansa kollegisuuden paisuttamista, vääristelemistä, joka johtaa virastokankeuteen ja vastuuttomuuteen, sen kaikkinaista muuttamista jaaritteluksi V. I. Lenin piti suurimpana pahana, josta kehotti tekemään mitä päättävimmän lopun. „Joka tapauksessa ja poikkeuksetta kaikissa olosuhteissa”, Lenin sanoi, „kollegiaalisuuden ohella on määriteltävä mahdollisimman tarkasti *jokaisen* henkilön persoonallinen vastuu *tarkoin* määrätystä tehtävästä” (ks. Teokset, 29. osa, s. 415).— 504.

⁶¹³ Koska eittämätön neuvostolaitosten hallintomuoto ei ollut vielä kehittynyt, täydelliseen yksilöjohtoon vievällä tiellä sallittiin teollisuuden johtamisessa erilaisia yhdistelmiä, nimittäin: 1. Laitoksen johdossa on toimitusjohtaja työläisten keskuudesta ja hänen apulaisenaan tekniikan alalla on erikoisalan tuntija, insinööri. 2. Laitoksen johdossa on asiantuntija-insinööri, joka on laitoksen tosiasiallinen johtaja, ja hänen rinnallaan on joku työläinen kommissarina, jolla on laajat oikeudet ja joka on velvollinen huolehtimaan työstä kaikin puolin. 3. Laitoksen johdossa on asiantuntija-johtaja apulaisenaan yksi tai kaksi kommunistia, joiden oikeutena ja velvollisuutena on ulottaa toimintansa kaikille tehdashallinnon aloille, kuitenkin ilman oikeutta estää johtajan määräyksiä täytäntöönpanoa. 4. Johdossa ovat pienet, sopuisasti työskentelevät kollegiot puheenjohtajineen, jotka ovat vastuussa koko kollegion työstä. Tällainen teollisuuden hallinnon järjestämisumuoto hyväksyttiin VKP(b):n IX edustajakokouksessa. Ks. „КПСС в резолюциях и решениях съездов, конференций и пленумов ЦК”, ч. I, 1954, стр. 483 („NKP edustajakokousten, konferenssien ja Keskuskomitean täysistuntojen päätöslauselmia ja päätöksiä”, I osa, 1954, s. 483).— 506.

⁶¹⁴ Koska saksalaisilta työläisiltä, tekniikoilta ja insinööreiltä oli saatu runsaasti tarjouksia muuttamisesta työhön Neuvosto-Venäjälle, maaliskuun 16 p:nä 1920 Neuvostohallitus ilmoitti radioitse, että on välttämättä lähetettävä ennakolta Neuvosto-Venäjälle erityisiä valtuuskuntia, jotka ottaisivat itse paikalla tarkasti selvää elinoloista, joihin muuttavat joutuvat. Toukokuun 6 p:nä 1920 radioitse lähetetyssä lisätiedotuksessa tähdennettiin uudemman kerran, että oli

välttämättä tutustuttava ennakolta taloudellisiin elämänoihin Neuvosto-Venäjällä, sillä muuttavat ulkomaiset työläiset eivät voineet saada sen enempää kuin venäläisetkään työläiset.

Korkeimman kansantalousneuvoston varapuheenjohtaja Miljutin lähetti näiden radiotiedotusten jäljennökset V. I. Leninin huomautuksin Työasiain kansankomissariaattiin, Ulkoasiain kansankomissariaattiin, Ulkomaankaupan kansankomissariaattiin ja Korkeimman kansantalousneuvoston puhemiehistön jäsenille ohjeeksi neuvotteluja käytäessä; tehdyt sopimukset olivat voimassa vain siinä tapauksessa, jos oli V. I. Leninin mainitsema todistus.

Koska kuitenkin neuvottelut saksalaisten työläisten muuttamisesta Neuvosto-Venäjälle sujuivat ylempänä mainituissa elimissä äärettömän hitaasti, V. I. Leninin oli pakko kirjoittaa toinen kirje-lappu V. P. Miljutinille. Ks. tätä osaa, s. 509.—508.

- ⁶¹⁵ Puhuessaan specialistista V. I. Lenin tarkoittaa tunnettua radioalan specialistia, huomattua keksijää, Nizhni Novgorodin radiolaboratorion johtajaa professori M. A. Bontsh-Brujevitshia.

Vuonna 1920 Nizhni Novgorodin radiolaboratorio koki vaikeaa aikaa; monet suhtautuivat epäileväisesti tuohon hankkeeseen. Ja vain V. I. Leninin omakohtaisen asiaan puuttumisen ja tuen ansiosta laboratorio säilyi ja esitti huomattavaa osaa radion kehittämisessä Neuvostoliitossa. Kirjeessä puhutaan ensimmäisistä radiolähetyskokeista. Siitä, miten V. I. Lenin huolehti Nizhni Novgorodin laboratorion johtajaa ja omisti sille huomiota, kertoo P. A. Ostrjakov kirjoituksessaan „Lehti ilman paperia ja ilman välimatkoja” (ks. „Muistelmia V. I. Leninistä”, 2. osa, Petroskoi 1958, ss. 715—724).—510.

- ⁶¹⁶ Tarkoitetaan amerikkalaisen vallankumouksellisen sosialistin Daniel De Leonin kirjaa „Two pages from roman history. I. Plebs Leaders and Labor Leaders. II. The Warning of the Gracchi”. Published by the National Executive Committee Socialist Labor Party, New York, 1915, P. 89 („Kaksi sivua roomalaisesta historiasta. I. Alhaisen johtajat ja työtätekevien johtajat. II. Gracchusten varoitus”. Sosialistisen työväenpuolueen kansallisen toimeenpanevan komitean julkaisu, New York, 1915, s. 89). De Leonin kirjaa ei venäjän kielellä julkaistu.—512.

- ⁶¹⁷ A. I. Jelizarova kertoo seuraavasti tämän V. I. Leninin kirjelapun kirjoittamisvaiheista: „Se tapahtui syksyllä 1920. Saman vuoden tammikuussa johtamani osasto siirrettiin Kansankomissaarien Neuvoston päätöksellä Sosiaalihuollon kansankomissariaatista Valistusasiain kansankomissariaattiin. En rohjennut heti siirtyä osastoineni; pelkäsin, etten pääse työssä yhteisymmärrykseen Valistusasiain kansankomissariaatin kanssa, sillä minun näkökantani ei lyönyt kaikkensa yhteen tämän kansankomissariaatin kannanottojen kanssa; erikoisesti vaikutti se, kun sijaisekseni nimitettiin työtoverini asemesta aivan tuntematon henkilö Valistusasiain kansankomissariaatista. Vladimir Iljitsh kehotti minua yrittämään, mutta ellei yritykseni onnistuisi enkä pääsisi työssä yhteisymmärrykseen tämän sijaisen kanssa, silloin olisi syytä toimia tuon sijaisen vaihtamiseksi. Työstä ei todellakaan tullut mitään...” A. I. Jelizarova kertoi tästä

V. I. Leninille, joka Kansankomissaarien Neuvoston istunnossa antoi A. I. Jelizarovalle tämän kirjelman. (A. I. Jelizarova, „Vladimir Iljitsh Kansankomissaarien Neuvostossa. (Muistelmasivu)”. „Muistelmia V. I. Leninistä”, 2. osa, Petroskoi 1958, s. 361.)— 513.

⁶¹⁸ M. N. Pokrovskin kirjan „Русская история в самом сжатом очерке. Части I и II. (От древнейших времен до второй половины 19-го столетия)” („Venäjän historia lyhyesti esitettynä. I ja II osa. (Muinaisajoista 19. vuosisadan jälkipuoliskolle)”) julkaisi Valtion kustantamo joulukuussa 1920.— 514.

⁶¹⁹ Tämä sähkö lähetettiin Pietarin kansantalousneuvostolle, Pietarissa sijainneiden Baltian tehtaan, Metallitehtaan, Obuhovon tehtaan, „Siemens-Schuckertin” tehtaan, „Dumont” tehtaan, Pohjoisen kaapelitehtaan ja Arsenal-tehtaan tehdashallinnolle ja ammattiliittokomitealle, Korkeimman kansantalousneuvoston sähköosastolle ja sen metalliosastolle sekä moskovalaisille „Dinamo”, „Izoljator” ja Koltshuginon tehtaille.— 515.

⁶²⁰ V. I. Lenin kirjoitti huomautuksensa niiden N. K. Krupskajan „Polyteknillistä opetusta” koskevien teesien johdosta, jotka tämä oli laatinut kansanopetusta käsittelevässä puolueneuvottelussa pidettävää selostusta varten. VKP(b):n KK järjesti tuon neuvottelun heti Neuvostojen VIII edustajakokouksen päätyttyä joulukuun 31 p:nä 1920. Neuvottelu asetti tehtäväkseen valmistella aineistoa VKP(b):n X edustajakokoukselle „valistustyön järjestämisestä tasavallassa”. V. I. Lenin seurasi suurella huomiolla neuvottelun kulkua. Siinä oli aiottu kuulla N. K. Krupskajan selostus polyteknillisestä opetuksesta; selostus jäi kuitenkin pitämättä hänen sairastumisensa takia.— 516.

⁶²¹ G. F. Grinko — Ukrainan valistusasiain kansankomissaari — esitti oman kansanopetuskaavansa. Tekijän omien sanojen mukaan tuon kaavan perusasettamukset päättyivät kahteen seuraavaan pääkohtaan: 1) 15 ikävuoteen saakka perustetaan „yhtenäinen yhteiskunnallisen kasvatuksen järjestelmä, ja tällöin kaikki sen järjestelymuodot (lastentarhat, -talot, seitsenvuotiset koulut j.n.e.) rakennetaan työperiaatteen mukaan” ja 2) 15 ikävuoden jälkeen „alkaa erikoisvalmennus jollakin tuotannonalalla tai jossakin järjestöryhmässä (teollisessa, maataloudellisessa, teollis-taloudellisessa j.n.e.)”.

Tuo kaava ei käynyt yhteen VKP(b):n ohjelman kanssa, jossa julistettiin kansanvalistuksen alalla: „1) Maksuttoman ja pakollisen yleisen ja polyteknillisen (teoriassa ja käytännössä kaikkiin tuotannon perusaloihin tutustuvan) opetuksen toteuttaminen kaikkien kumpanakin sukupuoleen kuuluvien lasten osalta 17 ikävuoteen saakka... 8) Ammattiopetuksen laaja kehittäminen 17 ikävuodesta alkaen ja polyteknillisen yleistietouden yhdistäminen siihen.” Ks. „КПСС в резолюциях и решениях съездов, конференций и пленумов ЦК”, ч. I. 1954, стр. 419—420 („NKP edustajakokousten, konferenssien ja Keskuskomitean täysistuntojen päätöslauselmina ja päätöksinä”, I osa, ss. 419—420).

O. J. Schmidt, joka toimi silloin Ammattiopetuksen päähallinnon varapuheenjohtajana, piti samoin kuin Grinkokin välttämättömänä

- nuorison ammatti- ja teknillistä opetusta „varhaisiässä, ...toisin sanoen 15 ikävuodesta alkaen”. Hän todisteli, että „tuotannon edut, taloudellisen rakennustyön edut vaativat tiukasti supistamaan niin sanottua yleissivistävää koulutusta, joka todellisuudessa on aivan ylimalkaista, ja siirtymään konkreettiseen, erikoisalan opetukseen mahdollisimman varhain”. Schmidt yritti muuttaa periaatteeksi sen tilapäisen toimenpiteen, joka johtui silloisista vaikeuksista, ja esiintyi lehdistössä monoteknillisen eikä polyteknillisen opetuksen puolesta, t.s. puolusti jonkin yhden tuotannonalan opettamista. Näiden katsomusten arvostelua ks. V. I. Lenin, Teokset, 32. osa, ss. 108—109.— 518.
- ⁶²² V. I. Leninin alustus elintarvikeyliäämien luovutusvelvollisuuden korvaamisesta luontoisverotuksella kuultiin VKP(b):n X edustajakokouksen neljännessätoista istunnossa maaliskuun 15 p:nä 1921 (ks. V. I. Lenin, Teokset, 32. osa, ss. 204—219). X edustajakokous teki Leninin alustuksen pohjalla päätöksen siirtymisestä luovutusvelvollisuudesta elintarvikeveroon, siirtymisestä sotakommunismipolitiikasta uuteen talouspolitiikkaan (nep). X edustajakokouksen päätös uudesta talouspolitiikasta turvasi työväenluokan ja talonpoikaiston lujan taloudellisen liiton sosialismin rakentamista varten.— 519.
- ⁶²³ Tarkoitetaan V. I. Leninin kirjaa „Proletaarinen vallankumous ja luopio Kautsky”, julk. v. 1918, s. 102 (ks. Teokset, 28. osa, ss. 217—315).— 519.
- ⁶²⁴ Tarkoitetaan neuvostovallanvastaista vastavallankumouksellista Kronstadin kapinaa, jonka valkokaartilaiset järjestivät helmikuun 28 p:nä 1921 liitossa eserrien, menshevikkien ja ulkovaltojen edustajien kanssa. Tuon kapinan puhkeamista helpotti sotalaivojen matruusien kokoonpanon huonontuminen ja Kronstadin bolshevikkijärjestön heikkous. Uudet täydennysjoukot, jotka olivat tulleet laivastoon vanhojen matruusien tilalle, jotka kaikki olivat lähteneet rintamalle, olivat kehittymätöntä talonpoikaisjoukkoa, joka ilmensi talonpoikaiston tyytymättömyyttä elintarvikeyliäämien luovutusvelvollisuuden johdosta. Kronstadin puoluejärjestö oli heikentynyt sen johdosta, että oli suoritettu useita mobilisaatioita rintamalle. Nämä seikat tekivät vastavallankumouksellisille mahdolliseksi tunkeutua Kronstadiin ja ottaa se haltuunsa. Kronstadin kaappaus kapinoitsijain toimesta muodosti välittömän uhkan Pietarille. Neuvostojoukot lähetettiin tukahduttamaan Kronstadin kapinaa. Puolueen X edustajakokous lähetti 300 edustajaa kukistamaan kapinaa. Maaliskuun 18 p:nä kapina kukistettiin kokonaan.— 519.
- ⁶²⁵ Talonpoikain „vähäväkisten komiteat” yhdistivät Ukrainan pien-tilallisia ja maattomia talonpoikia; niiden järjestämisen tarkoituksena oli puolustaa köyhien ja keskivarakkaiden talonpoikien etuja; toimivat vuodesta 1920, laskettiin hajalle vuonna 1933.— 519.
- ⁶²⁶ V. I. Lenin teki X edustajakokouksessa ehdotuksen, että kumottaisiin VKP(b):n IX edustajakokouksen päätöslauselma suhtautumisesta osuustoimintaan, koska se rakentui luovutusvelvollisuuden periaatteen

- tunnustamisen pohjalle, kun taas X edustajakokous korvasi luovutusvelvollisuuden luontoisverotuksella. X edustajakokous hyväksyi V. I. Leninin ehdottaman päätöslauselman osuustoiminnasta. Ks. Teokset, 32. osa, ss. 220—222 ja „КПСС в резолюциях и решениях съездов, конференций и пленумов ЦК”, ч. I, 1954, стр. 564 („NKP edustajakokousten, konferenssien ja Keskuskomitean täysistuntojen päätöslauselmina ja päätöksinä”, I osa, 1954, s. 564).— 520.
- ⁶²⁷ V. I. Lenin tarkoittaa Työ- ja Puolustusneuvoston päätöstä helmi-kuun 28 pltä 1921 10 milj. kultaruplan myöntämisestä jokapäiväisten kulutustarvikkeiden ja elintarvikkeiden ostoon ulkomailta. V. I. Leninin ehdotuksesta VKP(b):n X edustajakokous hyväksyi päätöslauselman työläisten ja avun tarpeessa olevien talonpoikien aseman parantamisesta. Ks. „КПСС в резолюциях и решениях съездов, конференций и пленумов ЦК”, ч. I, 1954, стр. 565 („NKP edustajakokousten, konferenssien ja Keskuskomitean täysistuntojen päätöslauselmina ja päätöksinä”, I osa, 1954, s. 565).— 520.
- ⁶²⁸ V. I. Lenin tarkoittaa Yleisvenäläisen ТрКК:n dekreettiä lokakuun 30 pltä 1918 „Tilallisten verottamisesta osan maataloustuotteista käsittävällä luontoisverolla”, joka julkaistiin „Izvestija VTsIK” („Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean Tiedonantoja”) lehden 248. numerossa marraskuun 14 pntä 1918.— 520.
- ⁶²⁹ Tilastollisen keskushallinnon aineiston perusteella P. Popov kirjoitti ennen puolueen X edustajakokousta kirjasen veroja ja luovutustehtäviä koskevasta kysymyksestä otsikoin: „Производство хлеба в РСФСР и федерирующихся с нею республиках. (Хлебная продукция)” („Venäjän Sosialistisen Federatiivisen Neuvostotasavallan ja sen kanssa valtioliitossa olevien tasavaltojen viljantuotanto. (Viljatuotteet”). V. I. Lenin lainasi sitä alustuksessaan (ks. Teokset, 32. osa, s. 217).— 521.
- ⁶³⁰ Ensimmäisen sähkeen, joka oli samansisältöinen kuin tämäkin, V. I. Lenin lähetti samoilla osoitteilla toukokuun 27 pntä 1921. Ks. Ленинский сборник XX, 1932, стр. 205 (XX Lenin-kokoelma, 1932, s. 205).— 524.
- ⁶³¹ Tämä V. I. Leninin kirjelappu on vastaus Tatarian Autonomisen Sosialistisen Neuvostotasavallan Toimeenpanevan Keskuskomitean puheenjohtajan S. G. Said-Galijevin kirjeeseen, jossa oli esitetty seuraavat neljä kysymystä:
- „1. Onko tarpeellista Venäjän Neuvostofederaation pienten autonomisten tasavaltojen olemassaolo yleensä ja muun muassa Tatarian olemassaolo.
  2. Jos on, niin kuinka pitkän aikaa eli toisin sanoen millaisten tehtävien täyttämiseen saakka ja millaisten päämäärien saavuttamiseen saakka.”
  3. Onko oikea sellainen mielipide, että „ennen hallitsevana olleeseen kansakuntaan kuuluvien, kaikissa suhteissa korkeammalla

tasolla olevien kommunistien on esitettävä pedagogien ja kaitsijain osaa niihin aikaisemmin sorrettuihin kansallisuuksiin kuuluvien kommunistien ja kaikkien työtätekevien suhteen, joiden nimeä kyseinen autonominen tasavalta (alue, kommuuni) kantaa, ja että sitä mukaa kuin viimeksi mainitut kehittyvät on ensin mainittujen luovutettava paikkansa heille...

4. Kaikissa autonomisissa tasavalloissa, tässä tapauksessa Tata-riassa, on kantaväestöön kuuluvien kommunistien (tataarien) keskuudessa kaksi toisistaan selvästi erottuvaa virtausta (ryhmittymää): toinen niistä on luokkataistelun kannalla ja sen pyrkimykseenä on kantaväestöön kuuluvien kerrostumien jatkuva differentioituminen luokittain, toisessa on pikkuporvarillisen nationalismin vivahde...

Onko oikein, ...että ensin mainittujen on saatava osakseen koko VKP:n ja sen korkeimpien elinten täydellistä ja kaikkinaista tukea ja viimeksi mainittuja (sikäli, mikäli he ovat vilpittömiä ja palavat halusta tehdä työtä proletaarisen vallankumouksen hyväksi ja mikäli heidän työstään on hyötyä) on vain käytettävä hyväksi ja samalla kasvatettava puhtaasti kansainvälisyyden hengessä, mutta heitä ei saa pitää ensin mainittuja parempana, niin kuin viime aikoina on tehty muuallakin eikä vain Tatariassa." — 525.

⁶³² Tarkoitetaan töiden uudistamista toukokuun 27 p:nä 1921 suljetuissa tehtaissa, jotka täyttivät „Elektroplugin” tilauksia ja olivat yhteydessä siihen. Piti jaotella uudestaan työt noiden tehtaiden kesken ja määrittellä uudet sähkövintturien valmistusajat, sillä niiden valmistuksessa oli ollut suuria keskeytyksiä.— 526.

⁶³³ *Työ- ja Puolustusneuvoston Erityinen vientikomitea* muodostettiin elokuun 10 p:nä 1921 auttamaan Ulkomaankaupan kansankomissariaattia vientivarantojen muodostamisessa ja keskittämisessä sen käsiin. Komiteaan tuli Ulkomaankaupan kansankomissariaatin, Työläis- ja talonpoikaisinspektion, Yleisvenäläisen erikoiskomitean, Korkeimman kansantalouseluovoston ja Elintarvikeasiain kansankomissariaatin edustajia.— 527.

⁶³⁴ *R. E. Klasson* (1868—1926) — huomattu sähkötekniikko-insinööri, polttoturpeen nestepainepumppauksen erikoistuntija; sovelsi useita uusia keksintöjä polttoturpeen nostoon.— 528.

⁶³⁵ Lenin tarkoittaa kirjoitusta „Заказ водяных турбин в Швеции” („Vesiturbiinien tilaus Ruotsista”), joka julkaistiin „*Ekonomitsheskaja Zhiznin*” („Talouselämän”) 194. numerossa syyskuun 2 p:nä 1921; kirjoituksessa sanottiin, että Valtion suunnittelukomission voimatalousjaoston istunnossa käsiteltäessä mietintöä turbiinirakenteen luonnoksesta, joka oli laadittu Volhovin ja Syvärin rakennustyömaita varten, sanottiin, että vesiturbiinitalaus voitaisiin antaa ruotsalaiselle „Nydgvist och Holm” konepajalle, joka siirtyi heinäkuun 1 p:nä 1921 kokonaan Neuvostohallituksen hallintaan; tehtaan suuri turbiiniosasto oli tilausten puutteessa silloin seisauksissa. Istunnossa mainittiin, että koska Syvärin ja Volhovin rakennustyömaille tarkoitettujen vesiturbiinien tilausasiakirjojen laatiminen konepajaa varten sujui hitaasti, „Nydgvist och Holm” konepajan

turbiiniosastoa on pidettävä yllä tuottamattomasti. Voimatalousjaosto päätti, että on ryhdyttävä toimenpiteisiin tilausasiakirjojen saattamiseksi nopeasti kuntoon ja että tuo kysymys on asetettava Valtion suunnittelukomission puhemiehistön välityksellä Kansankomissaarien Neuvoston käsiteltäväksi lähimmässä istunnossa. Leninin puuttuminen asiaan joudutti tämän kysymyksen ratkeamista.— 528.

⁶³⁶ V. A. Michels — sanomalehtimies, kertoi kirjoituksessaan „Нищие миллиардеры” („Köyhiä miljardöörejä”) huutavista epäkohdista Moskovan—Kazanin rautatien Lizinon aseman varastoilla, joissa ei ollut viety kirjoihin 2½ miljoonaa puutaa metallia ja joissa kalliita koneita, kalustoa ja työvälineitä lojui taivasalla ja meni piloille.

Korkeimman kansantalousneuvoston puheenjohtaja P. A. Bogdanov esitti V. I. Leninille (vastaukseksi hänen kirjeeseensä syyskuun 15 pttä) Korkeimman kansantalousneuvoston Valtion varastojen hallinnon päällikön I. K. Jehzovin kirjelmän, jossa valitettiin varastotilojen puutetta ja sitä, että oli monivaltaisuutta ja taistelua varastotiloista eri hallintojen kesken. V. I. Leninin vastausta varastoja koskevaan I. K. Jehzovin kirjelmään ks. Teosten 35. osasta, ss. 479—480.— 530.

⁶³⁷ Tarkoitetaan Työ- ja Puolustusneuvoston vuoden 1921 lokakuun 14 päivän istuntoa, jossa käsiteltiin Työ- ja Puolustusneuvoston Kulkulaitosten pääkomission toimintaselostusta vuoden 1921 kesä—elokuun ajalta. Tuossa selostuksessa mainittiin, että rautatie- ja vesiliikennevälineiden korjauspajojen suorituskyky laski jyrkästi elintarvike- ja rahavaikeuksien takia ja siksi kun puuttui hyvin monia tarveaineita ja varaosia, joita Korkeimman kansantalousneuvoston liikennevälineitehtaiden piti toimittaa. Tuloksena oli käyttökelvottomien veturien prosenttimäärän kohoaminen 60,1 prosenttiin ja vaunujen vastaavasti 27,6 prosenttiin, mikä saattoi johtaa kaikkien liikenteen kuntoonpalauttamistöiden pysähtymiseen ja jopa muodostui uhka, että liikenne osittain keskeytyy lähikuukausien aikana. Työ- ja Puolustusneuvoston päätöksellä muodostettiin erikoinen komissio, jonka tehtäväksi annettiin: 1) suunnitella pikaisesti toimenpiteet ja suorittaa varta vasten tarkastus pitäen silmällä sitä, miten voidaan turvata ensi vuorossa elintarvikkeilla, raaka- ja polttoaineilla tärkeimmät tehtaat ja 2) ottaa selvää, mihin toimenpiteisiin on ryhdyttävä, että tulisi poistettua se tavattoman suuri eroavuus, joka on rautatieliikennevälineiden A ja B kategorioiden korjauspajojen ja Korkeimman kansantalousneuvoston tärkeimpien tehtaiden työtuloksissa.

Sanoessaan alempana, että „Te saatte vastata moisesta 'puheenjohtajasta'”, V. I. Lenin tarkoittaa A. A. Trojanovskia — Työ- ja Puolustusneuvoston varastoinnin järjestelystä huolehtivan komission puheenjohtajaa; komissio perustettiin lokakuun 14 pnä 1921.— 531.

⁶³⁸ Poliittisen valistustyön tekijän II yleisvenäläinen edustajakokous oli koolla 17.—22. lokakuuta 1921 Moskovassa. Kokouksessa oli läsnä 310 edustajaa. V. I. Lenin piti selostuksensa illtaistunnon lopussa lokakuun 17 pnä 1921 (ks. Teokset, 33. osa, ss. 41—60).— 532.

- 639 19. VII. 1920 — päivä, jolloin julkaistiin dekreetti Yleisvenäläisen lukutaidottomuuden likvidoinnin erikoiskomission muodostamisesta. Komissio perustettiin Valistusasiain kansankomissariaatin yhteyteen ja siihen kuului viisi henkilöä, jotka Kansankomissaarien Neuvosto vahvisti; komission yhteydessä toimi vakituinen neuvottelukunta, johon kuului edustajia VKP(b):n Keskuskomitean maaseututyöosastosta, VKP(b):n Keskuskomitean naistyöosastosta, Venäjän Kommunistisen Nuorisoliiton Keskuskomiteasta, Yleisvenäläisestä Ammattiliittojen Keskusneuvostosta, Tasavallan vallankumouksellisen sotaneuvoston poliittisesta hallinnosta ja Yleisestä sotilasopetuskeskuksesta. Ks. „Izvestija VTsIK” („Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean Tiedonantoja”) № 162, 24. heinäkuuta 1920. — 532.
- 640 D. I. Kurskille osoitettu kirje vuokraus- ja toimilupakysymyksestä maanviljelyn alalla on kirjoitettu aikana, jolloin valmisteltiin Neuvostojen IX edustajakokousta, jossa asetettiin kysymys toimenpiteistä maatalouden lujittamiseksi ja kehittämiseksi. Siihen saakka voimassa olleet lait (Neuvostojen II edustajakokouksen dekreetti maasta, laki maan sosialisoinnista) kielsivät tyystin maan vuokraamisen. Siirtyminen uuteen talouspolitiikkaan ja välttämättömiksi käyneet talonpoikaisen maanviljelyksen kehittämiseen ja lujittamiseen tähdätyt toimenpiteet johtivat siihen, että asetettiin kysymys osittaisesta maan vuokraamisen sallimisesta. Neuvostojen IX edustajakokous teki tuosta kysymyksestä asianomaisen päätöksen. Edustajakokous antoi niin ikään Maatalouden kansankomissariaatin tehtäväksi tarkistaa voimassa ollut agraarilainsäädäntö ja laatia uuden talouspolitiikan perusteita vastaava agraarilaki. Oikeusasiain kansankomissariaatin ja Maatalouden kansankomissariaatin laatima Venäjän Sosialistisen Federatiivisen Neuvostotasavallan agraarilaki hyväksyttiin Yleisvenäläisen TPKK:n IX vaalikauden IV kokouksessa lokakuussa 1922 (ks. V. I. Leninin puhetta tuon kokouksen loppuistunnossa. Teokset, 33. osa, s. 381). Tuon lain mukaan oli sallittua vain työperusteinen maan vuokraaminen („kukaan ei voi vuokrasopimuksella saada käyttöönsä maata enemmän kuin mitä hän pystyy maaosuutensa lisäksi muokkaamaan oman taloutensa voimin”) ja lyhyeksi ajaksi („enintään niin pitkäksi aikaa, mikä on tarpeen yhden viljelykierron suorittamiseen vuokratulla maa-alalla (kolmijakoviljelyssä — 3 vuodeksi, nelijakoviljelyssä — 4 vuodeksi j.n.e.), ja oikean viljelykierron puuttuessa — enintään 3 vuodeksi”), ja tällöin maata saivat antaa vuokralle vain työperusteiset taloudet, „jotka ovat tilapäisesti heikentyneet luonnononnettomuuksien takia... tahi työkalujen tai työvoiman puutteen tähden tai syystä, että työvoimaa on vähentynyt kuolemantapauksen takia, liikekannallepanon seurauksena, neuvosto- ja yhteiskunnalliseen toimeen valitsemisen yhteydessä, taloudesta väliaikaisesti ansiotöihin poistumisen takia y.m.”
- Toimilupien myöntämistä maanviljelyssä järjesteltiin erityisellä lainsäädännöllä. — 534.

- 641 Lenin kirjoitti huomautuksensa VKP(b):n historiasta käsiteltäessä kysymystä yhtenäisestä työläisrintama-taktiikasta. Joulukuun 1 pnä

1921 tuota kysymystä käsiteltiin alustavasti puolueen Keskuskomiteassa, joka hyväksyi II, II $\frac{1}{2}$ ja Amsterdamin Internationaleen kuuluvien työläisten kanssa harjoitettavan yhteistoiminnan linjan. Tuon kysymyksen valaisemiselle omistettiin erikoinen (19:s) pykälä teeseissä „Yhteisestä työläisrintamasta ja suhtautumisesta työläisiin, jotka kuuluvat II, II $\frac{1}{2}$ ja Amsterdamin Internationaleen, sekä niihin työläisiin, jotka kannattavat anarkosyndikalistisia järjestöjä”. Kominternin toimeenpaneva komitea hyväksyi nuo teesit ja niitä kannatti myös VKP(b):n yhdestoista yleisvenäläinen konferenssi, joka oli koolla 19.—22. joulukuuta 1921. Teesit käsiteltiin seikka-peräisemmin ja hyväksyttiin Kominternin toimeenpanevan komitean ensimmäisessä laajennetussa täysistunnossa (21. helmikuuta — 4. maaliskuuta) ja Kominternin IV kongressi vahvisti ne.

Ylempänä mainittua teesien 19. pykälää ks. „КПСС в резолюциях и решениях съездов, конференций и пленумов ЦК”, ч. I, 1954, стр. 585—586 („NKP edustajakokousten, konferenssien ja Keskuskomitean täysistuntojen päätöslauselmina ja päätöksinä”, I osa, 1954, ss. 585—586).— 535.

- ⁶⁴² Lenin tarkoittaa tässä bolshevikkien ja menshevikkien äänten suhdemäärää VSDTP:n II edustajakokouksessa, jossa 20 bolshevikkiedustajalla oli 24 ääntä ja menshevikeillä, sen jälkeen kun heidän kanssaan liittoutuneet „Rabotsheje Delon” („Työväen Asian”) 2 edustajaa ja 5 bundilaista olivat poistuneet, oli 20 ääntä, siis kaikkiaan 44 ääntä.— 536.
- ⁶⁴³ Sanoessaan „Kaksi edustajakokousta — kaksi puoluetta” V. I. Lenin tarkoittaa VSDTP:n bolshevistista III edustajakokousta, joka pidettiin huhti—toukokuussa 1905 Lontoossa, ja samanaikaisesti sen kanssa Geneveen kokoontunutta menshevikkien konferenssia.— 536.
- ⁶⁴⁴ Lenin tarkoittaa tässä äänten jakautumista puolueen IV:ssä (Tukholman, „Yhdistävässä”) ja V:ssä (Lontoon) edustajakokouksessa, t.s. aikana, jolloin bolshevikit ja menshevikit olivat muodollisesti yhtenäisen puolueen puitteissa, jolloin niillä oli yksi Keskuskomitea, jolloin pidettiin säännöllisesti koollekutsuttuja konferensseja y.m. IV edustajakokouksessa oli 112 päätösvaltaista edustajaa; bolshevikeilla oli 46 ääntä ja menshevikeillä 62 ääntä, loput äänet kuuluivat puolueryhmiensä ulkopuolella olleille sosialidemokraateille. Enemmistönä, vaikka enemmyyksi ei ollutkaan suuri, olivat menshevikit, joten edustajakokouksen päätöslauselmat eräistä kysymyksistä olivat menshevistisiä. „Vetoomuksessa” puolueelle tuon edustajakokouksen johdosta Lenin kirjoitti: „Meidän on taisteltava ja me tulemme taistelemaan aatteellisesti niitä edustajakokouksen päätöksiä vastaan, joita pidämme virheellisinä. Mutta samalla me lausumme julki koko puolueen edessä, että vastustamme kaikkinaista kahtiajakaantumista. Me kannatamme edustajakokouksen päätöksiin alistumista... Tällaiseen alistumiseen ja tällaiseen aatteelliseen taisteluun me kutummme kaikkia kanssamme samoin ajattelevia” (ks. Teokset, 10. osa, ss. 310—311). Tuossa edustajakokouksessa tapahtui pelkästään *muodollinen* puolueen yhdistyminen. Todellisuudessa bolshevikit ja menshevikit pitivät omat kantansa, molemmilla oli oma itsenäinen järjestönsä.

V edustajakokouksessa oli läsnä 336 edustajaa päätösvaltaisella ja neuvottelevalla äänioikeudella. Heistä: bolshevikkeja 105, menshevikkejä 97, bundilaisia 57, puolalaisia sosialidemokraatteja 44, latvialaisia sosialidemokraatteja 29, „puoluerhymien ulkopuolella olevia” 4. Puolalaiset ja latvialaiset seurasivat bolshevikkeja, joten bolshevikeilla oli vankka enemmistö edustajakokouksessa. Kaikissa periaatteellisissa kysymyksissä edustajakokous hyväksyi bolshevistiset päätöslauselmat. Edustajakokouksessa valittiin Keskuskomitea, johon tuli 5 bolshevikkia, 4 menshevikkiä, 2 puolalaista ja 1 latvialainen sosialidemokraatti. Keskuskomitean varajäseniksi valittiin 10 bolshevikkia, 7 menshevikkiä, 3 puolalaista ja 2 latvialaista sosialidemokraattia.

Edustajakokous merkitsi bolshevismin suurta voittoa puolueen opportunistisesta siivestä — menshevikeistä. VSDTP:n V edustajakokouksesta ks. V. I. Leninin kirjoitusta „Suhtautuminen porvarillisiin puolueisiin” (Teokset, 12. osa, ss. 478—499).— 536.

⁶⁴⁵ Vuonna 1914 julkaistussa kokoelmassa „Марксизм и ликвидаторство” („Marxilaisuus ja likvidaattoruus”), jota V. I. Lenin tarkoittaa, esitetään numerotiedot työläisten rahankeräyksistä, joita työläiset — bolshevikkien kannattajat ja likvidaattorien kannattajat — suorittivat eri tarkoituksiin ja jotka todistivat kumoamattomasti, että enemmistö työläisistä oli liittynyt bolshevikkien ympärille. Eri tehtaiden ja teollisuusalojen lakkolaisten auttamiseksi, vainottujen tukemiseksi ja erilaisiin muihin työväenliikkeen tarpeisiin suoritettut keräykset, jotka toimitettiin bolshevikkien ja likvidaattorien duumaryhmien välityksellä, antoivat seuraavia tuloksia vuoden 1913 loka-kuun ja vuoden 1914 kesäkuun 6 päivän välisenä aikana (bolshevikkien ja likvidaattorien sanomalehtien selostusten mukaan): bolshevistisen duumaryhmän välityksellä kerättiin 12.891 rpl. 24 kop. (työläisryhmien lukumäärä oli 1.295), likvidaattorien duumaryhmän välityksellä kerättiin 6.114 rpl. 87 kop. (työläisryhmien määrä oli 215), jota paitsi kerätystä rahamäärästä bolshevikit saivat työläisiin kuulumattomilta ainoastaan 6%, kun taas likvidaattorit saivat heiltä 46%. Työväenlehdistön hyväksi työläisryhmien suorittamien rahankeräysten määrä jakautui seuraavasti (vuoden 1914 toukokuuhun mennessä): bolshevistisia sanomalehtiä („Pravda” („Totuus”), „Rabotshi Putj” („Työväen Tie”)) kannatti (pyörein luvuin) 6.000 työläisryhmää ja likvidaattorien sanomalehteä („Lutsh” („Säde”)) vain 1½ tuhatta (ks. V. I. Lenin. Teokset, 20. osa, ss. 373—379).— 537.

⁶⁴⁶ Numerot 1½ ja 9 milj. viittaavat niiden äänten suhdemäärään, jotka menshevikit ja bolshevikit saivat Perustavan kokouksen vaaleissa marraskuussa 1917. Lenin selittää seikkaperäisemmin näitä numeroita kirjoituksessaan „Perustavan kokouksen vaalit ja proletariaatin diktatuuri” (Teokset, 30. osa, s. 241).— 537.

⁶⁴⁷ Vuoden 1921 loka- ja marraskuussa oli Työ- ja Puolustusneuvoston istuntojen päiväjärjestyksessä jatkuvasti kysymys Fowler-aurojen valmistamisessa ilmenneestä vitkastelusta. Korkeimman kansantalousneuvoston metalliosaston kollegio, jonka tehtäväksi Korkeimman

- kansantalousneuvoston puhemiehistö oli toukokuussa 1920 antanut Fowler-aurojen valmistamisen, suhtautui asiaan sallimattoman epätaloudellisesti ja kevytmielisesti, minkä seurauksena aurojen tuotantosuunnitelma oli jo alusta pitäen tuomittu epäonnistumaan. Koko tuotannon yhdistämiseksi perustettu kolmen hengen erikoistoimikunta suhtautui asiaan perin muodollisesti, se rajoittui selostusten kirjoitteluun ja erilaisten asiapaperien vaihtamiseen eri hallintojen kanssa, sillä ei ollut kansalaisrohkeutta sanoa korkeimmille elimille, että suunnitelman täyttäminen on mahdotonta ja että on lopetettava varojen tuhlaaminen tähän työhön, eikä se selostanut kertaakaan Työ- ja Puolustusneuvostolle eikä Kansankomissaarien Neuvostolle todellista asiointilaa. Vajaan kahden vuoden aikana oli työhön käytetty suuria summia, mutta valmiiksi saatiin vain viisi koeauraa tuotantosuunnitelman edellyttämistä kahdesta tuhannesta aurasta. Koko tuo vitkastelujuttu annettiin Moskovan sotatribunaaliin, joka käsitteli asian ja tammikuun alussa 1922 katsoi oikeiksi eräille Korkeimman kansantalousneuvoston ja Maatalouden kansankomissariaatin työntekijöille esitetyt syytteet, että he eivät suhtautuneet kyllin vakavasti velvollisuuksiinsa, mutta ottaen huomioon heidän ansionsa talouden jälleenrakentamisessa päätti olla rankaisematta heitä. Sen lisäksi saman tribunaalin ehdotuksesta Työ- ja Puolustusneuvosto antoi hallinnollista tietä muistutuksen Korkeimman kansantalousneuvoston puhemiehistölle ja Maatalouden kansankomissariaatin kollegiolle siksi, että ne eivät suhtautuneet kyllin vakavasti Fowler-aurojen tuotantoon (ks. 23. joulukuuta 1921 päivätyä V. I. Leninin kirjettä P. A. Bogdanoville tästä osasta, ss. 539—541).— 538.
- ⁶⁴⁸ *M. A. Lomov* ja *B. E. Stjunker* olivat Korkeimman kansantalousneuvoston metalliosaston kollegion jäseniä.— 541.
- ⁶⁴⁹ *M. I. Unksov* — insinööri, oli Maatalouden kansankomissariaatin koneellisen maanmuokkauksen osaston johtajana ja Fowler-aurojen valmistusta hoitaneen kolmihenkisen erikoistoimikunnan puheenjohtajana.— 541.
- ⁶⁵⁰ *P. P. Iljin* — Valtion 4. autotehtaan isännöitsijä, tuon tehtaan entinen omistaja. Tehdas sai osan Fowler-aurojen valmistustilauksesta, mutta jätti tehtävän täyttämättä.— 541.
- ⁶⁵¹ V. I. Lenin kirjoitti tämän kirjelapun G. I. Kruminille, „Ekonomitsheskaja Zhizn” („Talouselämä”) lehden toimittajalle, eräässä Työ- ja Puolustusneuvoston istunnossa. „Ekonomitsheskaja Zhizn” oli siihen mennessä jo muutettu Työ- ja Puolustusneuvoston äänenkannattajaksi, ja tässä kirjelapussaan Lenin antaa lyhyitä ohjeita siitä, miten lehteä tulee hoitaa vastaisuudessa; nuo ohjeet hän kehitti seikkaperäisemmin 1. syyskuuta 1921 päivätyssä „Kirjeessä 'Ekonomitsheskaja Zhizn' lehden toimitukselle” (ks. Teokset, 33. osa, ss. 16—19).— 542.
- ⁶⁵² Tarkoitetaan seuraavaa sähkettä, joka julkaistiin „Pravdassa” („Totuudessa”) ja „Izvestija VTsIK:ssa” („Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean Tiedonannoissa”) helmikuun 3 pnä

1922: „Hannover, 31. tammikuuta (Radio). Kansainvälinen metallimiesliitto esitti Kansainvälisen työväenkongressin koollekutsumista hoitavalle toimikunnalle (kongressin piti alkaa huhtikuun 21. pnä Roomassa) ehdotuksen järjestyneiden työväenjoukkojen yleislakon julistamisesta sodan sattuessa. Metallimiesliitto valitsi erikoisen toimikunnan tarmokkaan propagandan suorittamiseksi oman ehdotuksensa puolesta.” Tuo päätös tehtiin Amsterdamin ammattiyhdystysinternationaleen kuuluneen Kansainvälisen metallimiesliiton keskuskomitean Wienin konferenssissa.— 543.

- 653 Tämä kirjelappu on vastaus niihin A. D. Tsjurupan vastaväitteisiin, joita hän esitti V. I. Leninin ehdottamaan lisäykseen Pienelle Kansankomissaarien Neuvostolle annettavaan ohjekirjeluonnokseen (ks. Teokset, 35. osa, s. 494).— 545.
- 654 Vuoden 1922 alussa ilmeni kulutusosuuskuntien työntekijäin keskuudessa erimielisyyttä järjestörakenteesta. Esillä oli kysymys työväen osuuskuntien erottamisesta yleisistä osuuskunnista. Osuustoimintapiireissä ja itse hallinnossa oli kysymys jo melkein ratkaistu. Silloin tov. Tihomirov, eräs kulutusosuuskuntien työntekijöistä, tiedotti V. I. Leninille osuustoimintapiireissä vallinneista mielialoista. Tämä V. I. Leninin kirjelappu onkin vastaus tuohon tiedotukseen.— 548.
- 655 Tarkoitetaan I. I. Skvortsov-Stepanovin kirjaa „Электрификация РСФСР в связи с переходной фазой мирового хозяйства” („VSNFT:n sähköistäminen ja maailmantalouden välivaihe”), joka julkaistiin v. 1922 V. I. Leninin ja G. M. Krzhizhanovskin esipuhein varustettuna.— 549.
- 656 H. Cunowin kirja „Ursprung der Religion und des Gottesglaubens”, joka julkaistiin Saksassa v. 1913 ja jonka I. I. Skvortsov-Stepanov venäjäksi v. 1919, ilmestyi v. 1919 kirjankustannusliike „Коммунистичн” kustantamana otsikoin „Возникновение религии и веры в бора” („Uskonnon ja jumalauskon synty”).— 549.
- 657 Tarkoitetaan taulukkoa kirjasta: Dr. G. Respondek. „Weltwirtschaftlicher Stand und Aufgaben der Elektroindustrie”. Berlin, 1920; I. I. Skvortsov-Stepanov esitti tuon taulukon sivulla 97 ja se osoitti, missä määrin Yhdysvaltojen eräät tuotannonalat oli sähköistetty. Sarakkeessa „Sähkövoiman tarve hevosvoimissa” alaotsikkojen „puuvillateollisuus, sähköteknillinen teollisuus, valimot ja koneenrakennustehtaat” kohdalle oli merkitty samat luvut — 1.585.953, mikä pani V. I. Leninin epäilemään.
- Näiden lukujen yhtäläisyyden johdosta I. I. Skvortsov-Stepanov kirjoittaa huomautuksessaan tuohon taulukkoon: „Se että nämä numerot ovat aivan yhtä suuret, panee epäilemään. Tämä taulukko on otettu Respondekin kirjasta, s. 3. Tekijä itse on kyllin huoleellinen. Hän on nähtävästi lainannut nämä tiedot amerikkalaisista lähteistä, jotka eivät aina ole kyllin tarkkoja.”—549.

- ⁶⁵⁸ Kysymyksessä on V. I. Leninin kirjoittama esipuhe I. I. Skvortsov-Stepanovin kirjaan „Электрификация РСФСР в связи с переходной фазой мирового хозяйства” („VSNF:n sähköistäminen ja maailmantalouden välivaihe”), Valtion kustantamo, 1922 (ks. Teokset, 33. osa, ss. 230—232).— 549.
- ⁶⁵⁹ Vuoden 1922 maaliskuun 27 päivän puheen jäsenys on puolueen XI edustajakokouksessa esitetyn VKP(b):n Keskuskomitean poliittisen toimintaselostuksen jäsenys (ks. Teokset, 33. osa, ss. 249—294).— 550.
- ⁶⁶⁰ Tarkoitetaan V. I. Leninin puhetta Neuvostotasavallan ulko- ja sisäpoliittisesta tilanteesta, jonka hän piti Metallimiesten yleisvenäläisen edustajakokouksen kommunistiryhmän istunnossa maaliskuun 6 p:nä 1922 (ks. Teokset, 33. osa, ss. 196—211).— 550.
- ⁶⁶¹ „Smena Veh” („Tienviittojen Vaihdos”) — kokoelma vastavallankumouksellisia kirjoituksia, ilmestyi heinäkuussa 1921 Prahassa. Kirjoittajat (N. V. Ustrjalov, J. V. Kljutshnikov, J. N. Potehin, S. S. Lukjanov, A. V. Bobrishtshev-Pushkin, S. S. Tshahotin) olivat neuvostovastaisen valkoemigrantileirin sivistyneistöpiirien edustajia. Vakuuttauduttuaan siitä, että Neuvostovallan kukistaminen ulkomaisen intervention avulla oli aivan toivoton asia, he perustivat laskelmansa Neuvostovaltion sisäiseen rappeutumiseen.— 551.
- ⁶⁶² Tarkoitetaan A. Todorskin kirjaa „Год — с винтовкой и плугом” („Vuosi kiväärin ja auran parissa”), jonka Vesjegonskin ujestin toimeenpaneva komitea julkaisi v. 1918. V. I. Leninin teoksessa „Pieni kuva suurten kysymysten valaisemiseksi” on esitetty lainaus, jonka V. I. Lenin alleviivasi tuon kirjan 62. sivulla (ks. Teokset, 28. osa, ss. 379—380). Todorskin kirja, jossa on V. I. Leninin alleviivaukset, on tallella NKP:n KK:n marxismin-leninismin instituutin arkistossa.— 551.
- ⁶⁶³ Moskovan kulutusosuuskunnan taistelusta Ulkomaankaupan kansankomissariaatin byrokraattisuutta vastaan ks. V. I. Lenin, Teokset, 33. osa, ss. 278—284.— 551.
- ⁶⁶⁴ „Jäljennös valkoisesta lehmästä” — tarkoitetaan V. I. Leninille asianajajan tointa hoitaessaan sattunutta tapausta, jonka hän kertoi puolueen XI edustajakokouksessa esittämässään VKP(b):n KK:n poliittisessa toimintaselostuksessa (ks. Teokset, 33. osa, ss. 280—281).— 551.
- ⁶⁶⁵ A. D. Tsjurupa ei sairauden vuoksi voinut ottaa osaa Työläis- ja talonpoikaisinspektion työhön.— 559.
- ⁶⁶⁶ J. V. Stalin oli siihen aikaan VKP(b):n KK:n pääsihteerinä.— 559.
- ⁶⁶⁷ Tarkoitetaan O. A. Jermanskin kirjaa „Научная организация труда и производства и система Тэйлора” („Työn ja tuotannon tieteellinen järjestely ja Taylorin järjestelmä”), Valtion kustannusliike, 1922. V. I. Leninin arvostelua tästä kirjasta ks. Teokset, 33. osa, ss. 355—356.— 560.

- 668 N. N. Krestinski oli silloin VSFNT:n Saksan-lähettiläänä.— 560.
- 669 L. M. Hintshukin kirjan „Центросоюз в условиях новой экономической политики” („Keskusliitto uuden talouspolitiikan oloissa”), josta V. I. Lenin tässä puhuu, julkaisi Kulutusosuuskuntien yleisvenäläinen keskusliitto vuoden 1922 lopulla. Tekijä otti varteen V. I. Leninin huomautukset ja sisällytti ne osittaisesti kirjaseen sen lopullista asua muokatessaan.— 562.
- 670 Tämä jäsenitys on V. I. Leninin selostusta varten „Venäjän vallankumouksen viisivuotispäivä ja maailmanvallankumouksen näköalat”, jonka hän piti saksan kielellä marraskuun 13 p:nä 1922 Kominternin IV kongressin aamuistunnossa (ks. Teokset, 33. osa, ss. 407—421).— 563.
- 671 Kominternin IV kongressin puhujalistassa V. I. Lenin oli selostajana kysymyksestä „Venäjän vallankumouksen viisivuotispäivä ja maailmanvallankumouksen näköalat”, mutta oltuaan pitkän aikaa sairaana (toukokuun 26 päivästä lokakuun 2 päivään 1922) V. I. Lenin ei pystynyt tekemään laajaa selostusta koko aihepiiristä ja siksi suunnitelti esittävänsä vain lyhyen johdannon keskustelua varten aiheen yhdestä osasta, nimittäin uudesta talouspolitiikasta.— 563.
- 672 Lenin tarkoittaa tässä lainausta kirjoituksestaan „Vasemmistolaisesta” lapsellisuudesta ja pikkuporvarillisuudesta” (ks. Teokset, 27. osa, s. 325). Tuon lainauksen hän esitti nähtävästi kirjastaan „Главная задача наших дней”.— „О 'левом' ребячестве и о мелкобуржуазности” („Aikamme tärkein tehtävä”.— „Vasemmistolaisesta” lapsellisuudesta ja pikkuporvarillisuudesta”) (kust. Pietarin työläisten ja puna-armeijalaisten edustajain Neuvosto, 1918, s. 16). Kirjaseen se kappale, johon on merkitty ne kohdat, jotka Lenin mainitsi selostuksen jäsenyksessä ja Kominternin IV kongressissa pitämässään selostuksessa, on tallella NKП:n КК:n marxismin-leninisin instituutin arkistossa.— 563.
- 673 Ks. V. I. Lenin, Teokset, 27. osa, s. 326.— 563.
- 674 Tarkoitetaan päätöslauselmaa „Kommunististen puolueiden järjestö-rakenteesta sekä niiden työmenetelmistä ja toiminnan sisällöstä”, joka hyväksyttiin Kominternin III kongressissa v. 1921. V. I. Leninin seikkaperäisempää lausuntoa tuosta päätöslauselmasta ks. Teokset, 33. osa, ss. 419—421.— 564.
- 675 Konseptin puhetta varten, jonka V. I. Lenin aikoi pitää Neuvostojen X yleisvenäläisessä edustajakokouksessa, hän kirjoitti vuoden 1922 joulukuun alkupuoliskolla. Tuon puheen johdosta V. I. Lenin kirjoitti joulukuun 15 p:nä J. V. Stalinille kirjeen Keskuskomitean jäseniä varten (ks. Teokset, 33. osa, s. 449). Sairaus esti kuitenkin Leniniä puhumasta edustajakokouksessa.— 566.
- 676 Tässä mainitut numerot V. I. Lenin lainasi johdannosta kirjaan „На новых путях. Итоги новой экономической политики

1921—1922 гг.”. Вып. II. Финансы. Труды под редакцией Комиссии СТО. Изд. СТО, М., 1923 („Uusilla teillä. Uuden talouspolitiikan yhteenvetoja vuosilta 1921—1922”. II vihko. Raha-asiat. Työ- ja Puolustusneuvoston komission toimittamat tutkimukset. Työ- ja Puolustusneuvoston julkaisema, Moskova, 1923).

Mainitun johdannon XI sivulla on seuraava kappale:

„Hintojen nousu jäi vuonna 1922 kuitenkin huomattavasti jälkeen liikkeessä olleen paperirahan määrän kasvusta, siihen vaikutti tavaravaihdon lisääntyminen. Kesäkuusta marraskuuhun jäi hintojen nousu jälkeen liikkeessä olleen rahan määrän kasvusta:

vuonna 1920	16%
„ 1921	50 „
„ 1922	60 „ „

Nämä luvut, jotka viittaavat ruplan stabilisointiin, Lenin esitti nähtävästi vahvistukseksi konseptinsa edelliseen, 8. kohtaan: „Raha-asiat. Pieni askel eteenpäin”.— 566.

⁶⁷⁷ V. I. Lenin tarkoittaa tässä nähtävästi F. Kinin kirjoitusta „Спецъ. (Опыт статистического обследования)” („Asiantuntijat. (Tilastotutkimuskoe)”), joka julkaistiin „Pravdan” („Totuuden”) 197. numerossa syyskuun 3 pnä 1922.— 567.

⁶⁷⁸ Kirjeen edustajakokoukselle, joka tunnetaan „Jälkisäädöksen” nimellä, V. I. Lenin saneli joulukuun 23 ja 26 päivän välisenä aikana v. 1922 ja „Lisäyksen 24. joulukuuta 1922 päivättyyn kirjeeseen” hän saneli tammikuun 4 pnä 1923.

Tämä kirje samoin kuin sen jälkeen julkaistut kirjeet „Lainsäädännöllisten tehtävien antamisesta Valtion suunnittelukomissiolle” ja „Kansallisuksia eli 'autonomisointia' koskevasta kysymyksestä” liittyvät V. I. Leninin viimeisiin, merkitykseltään ohjelmallisiin tuotteisiin: „Päiväkirjan sivuja”, „Osuustoiminnasta”, „Vallankumouksestamme (N. Suhanovin kirjoitelmien johdosta)”, „Miten meidän olisi uudelleenjärjestettävä Työläis- ja talonpoikaisinspektio (Ehdotelma puolueen XII edustajakokoukselle)”, „Mieluummin vähemmän, mutta parempaa”, jotka hän saneli tammi- ja helmikuussa 1923 ja jotka julkaistiin silloin „Pravda” lehdessä (ks. Teokset, 33. osa).

V. I. Lenin piti tarpeellisena, että tämä kirje saatetaan hänen kuolemansa jälkeen puolueen seuraavan edustajakokouksen tietoon. V. I. Leninin toivomuksen mukaisesti kirje luettiin toukokuun 23 päivästä 31 päivään 1924 pidetyn puolueen XIII edustajakokouksen edustajistoille. Puolueen XIII edustajakokous päätti silloin yksimielisesti olla julkaisematta tätä kirjettä, koska se oli osoitettu edustajakokoukselle eikä ollut tarkoitettu lehdistössä julkaistavaksi.

Edellä mainitut V. I. Leninin kirjeet saatettiin NKP:n KK:n päätöksen mukaisesti NKP:n XX edustajakokouksen edustajain tietoon ja sen jälkeen lähetettiin puoluejärjestöille.

NKP:n KK:n ohjeiden mukaisesti nuo kirjeet julkaistiin v. 1956 „Kommunist” aikakauslehden 9. numerossa ja erillisenä kirjasena suurena painoksena.— 569.

⁶⁷⁹ Vuonna 1922 Prahassa ilmestyneen, Pjotr Struven valkokaartilaisen „Russkaja Myst” („Venäläinen Ajatus”) aikakauslehden poliittisena havainnoitsijana oli S. S. Oldenburg eikä S. F. Oldenburg (niin kuin kirjjeessä mainitaan).

S. F. Oldenburg — tunnettu venäläinen orientalisti-tiedemies, oli v. 1922 Tiedeakatemian vakinaisena sihteerinä.— 572.

⁶⁸⁰ Tarkoitetaan Zinovjevin ja Kamenevin antautumishenkistä menettelyä puolueen Keskuskomitean istunnoissa lokakuun 10 (23) ja 16 (29) pnä 1917, jolloin he esiintyivät ja äänestivät leniniläistä päätöslauselmaehdotusta vastaan aseellisen kapinan viipymättömästä valmistelemisestä. Saatuaan päättävän vastaiskun KK:n molemmissa istunnoissa Kamenev ja Zinovjev julkaisivat lokakuun 18 pnä menshevistisessä „Novaja Zhizn” („Uusi Elämä”) lehdessä lausunnon, että bolshevikit valmistelevat kapinaa ja että he, Zinovjev ja Kamenev, pitävät sitä seikkailuna. Täten he antoivat ilmi Rodzjankolle ja Kerenskille puolueen mitä suurimman salaisuuden — KK:n päätöksen kapinan toimeenpanemisesta lähiaikana. Samana päivänä „Kirjeessä bolshevikkipuolueen jäsenille” V. I. Lenin tuomitsi tuon menettelyn ja sanoi sen olevan ennenkuulumatonta rikkuruutta (ks. Teokset, 26. osa, ss. 198—201).— 573.

⁶⁸¹ „Autonomisointi” — aate neuvostotasavaltojen yhdistymisestä siten, että ne liittyvät Venäjän Sosialistiseen Federatiiviseen Neuvostotasavaltaan (VSFNT) autonomian pohjalla. Tähän aatteeeseen perustui „Päätöslauselmaluonnos VSFNT:n ja riippumattomien tasavaltojen keskinäisistä suhteista”, jonka J. V. Stalin esitti ja jonka syyskuussa 1922 hyväksyi Keskuskomitean komissio, joka oli asetettu valmistelemaan KK:n täysistuntoon kysymystä VSFNT:n, Ukrainan Sosialistisen Neuvostotasavallan, Valko-Venäjän Sosialistisen Neuvostotasavallan ja Taka-Kaukasian Federaation keskinäisistä suhteista tulevaisuudessa. Poliittisen byroon jäsenille osoittamassaan kirjjeessä syyskuun 27 pltä 1922 V. I. Lenin arvosteli ankarasti tuota luonnosta. Hän ehdotti kysymyksen periaatteellisesti toiseltaista ratkaisua — kaikkien neuvostotasavaltojen, myös VSFNT:n, vapaaehtoista yhtymistä uudeksi valtiomuodostumaksi — Neuvostotasavaltojen Liitoksi niiden täydellisen tasa-arvoisuuden pohjalla.

V. I. Lenin kirjoitti: „...Me tunnustamme olevamme tasa-arvoisia Ukrainan SNT:n y.m. kanssa sekä yhdessä ja tasavertaisina niiden kanssa liittymme uuteen liittoon, uuteen valtioliittoon...” V. I. Leninin antamien ohjeiden mukaisesti KK:n komissio muokkasi päätöslauselmaluonnoksen uuteen asuun. Puolueen KK:n täysistunto hyväksyi lokakuussa 1922 uuden luonnoksen, jonka lähtökohdaksi oli otettu V. I. Leninin antamat neuvot. KK:n päätöksen perusteella ryhdyttiin valmistelutöihin tasavaltojen yhdistämiseksi. Joulukuun 30 pnä 1922 SNTL:n Neuvostojen I edustajakokous teki historiallisen päätöksen Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton muodostamisesta.

Antaan poikkeuksellisen merkityksen kansallisuuspolitiikan toteuttamiselle oikein ja Neuvostojen edustajakokouksen hyväksymien Julkilausuman ja Sopimuksen täytäntöönpanolle käytännössä V. I. Lenin saneli joulukuun 30 ja 31 pnä 1922 kirjeen

„Kansallisuuksia eli 'autonomisointia' koskevasta kysymyksestä”. V. I. Leninin kirje luettiin huhtikuussa 1923 pidetyn VKP(b):n XII edustajakokouksen edustajistojen johtajien kokouksessa. Edustajakokous hyväksyi päätöslauselman „Kansallisuuskysymyksestä”, jonka pohjana olivat Leninin ohjeet.— 583.

⁶⁸² Puhe on VKP(b):n Keskuskomitean täysistunnoista, jotka pidettiin loka- ja joulukuussa 1922. Täysistuntojen päiväjärjestyksessä oli SNTL:n muodostamista koskevia kysymyksiä.— 583.

NIMIHAKEMISTO *

A

A. A., Aleksandr Aleksandro-
vitsh — *ks.* Bogdanov, A.
A. M. — *ks.* Gorki, A. M.
Abram — *ks.* Skovno, A.
Abramovitsh, A. J. — 400, 402.
Adler, F. — 31, 33.
Adler, V. — 60, 264.
Aleksandr — *ks.* Shljapnikov, A. G.
Aleksandra Mihailovna — *ks.* Kol-
lontai, A. M.
Aleksandrova, J. M. (Stein) — 89,
115.
Alekssei — *ks.* Martov, L.
Alekssein sisko — *ks.* Zeder-
baum, L. O.
Aleksinski, G. A. (Pjotr) — 131,
132, 133, 168, 185, 312.
Andrejeva, M. F. (M. F., Maria
Feodorovna) — 135, 151, 159.
Andropov, S. V. — 13, 14, 38, 60.
Antonov — 186.
Antonov-Ovsejenko, V. A. — 438,
443, 455, 456, 457, 460, 461, 466,
467, 492.
An. Vas. — *ks.* Lunatsharski, A. V.
Aristoteles — 342, 344.
Arkadi — *ks.* Radtshenko, I. I.
Arkomed, S. T. (Karadzhan, G.) —
161, 234.
Armand, I. F. (Inessa) — 327, 341,
390.

Arsenjev — *ks.* Potresov, A. N.
Artjom (Sergejev, F. A.) — 455.
Astrahantsev, J. P. — 190.
Avanesov, V. A. — 495, 530, 531,
538, 555, 559, 560, 561.
Avdejev — 524.
Avel — *ks.* Jenukidze, A. S.
Axelrod-Gurevitsh, V. P. (Vera
Pavlovna) — 15, 31.
Axelrod, L. I. (L. I. Ortodox) —
28, 59, 61, 63, 70—71, 77.
Axelrod, P. B. (P. B., P. B-tsh,
Pavel Borisovitsh) — 6—7,
8—9, 10—12, 15—16, 17—19,
21, 22, 25—26, 27—28, 29,
30—31, 32, 33, 43, 56—57,
59—60, 61, 63—64, 65—68, 74,
78, 80—81, 89—90, 292, 298,
300, 331, 367, 368.

B

B. N. — *ks.* Noskov, V. A.
Babushkin, I. V. — 57, 68.
Badajev, A. J. — 232.
Badenin prinssi — 479.
Baharev, V. — *ks.* Mahnovets, V. P.
Balabanova, A. I. — 310.
Basok (Melenevski, M. M.) — 236.
Bauman, N. E. (Poletajev) — 30.
Bazarov, V. (Rudnev, V. A.) —
137.
Bazhanov, V. M. — 494.

* Sulkeissa maintaan puollihavalla henkilöiden todelliset sukunimet erotuk-
seksi kirjailijanimistä ja puolueessa käytetyistä salanimistä, jotka on ladottu
lailialla.

- Bebel, A.—166, 198, 459.
 Bekzadian, A. A. (Juri) — 186,
 235, 238, 264.
 Bela Kun — *ks.* Kun, Bela.
 Belenin — *ks.* Shljapnikov, A. G.
 Belenki, G. J.—398.
 Belousov, T. O.—190.
 Berdjajev, N. A.—77.
 Berg — *ks.* Martov, L.
 Berkeley, G.—345.
 Bernstein, E.—66, 68, 287, 308.
 Berzin, J. A.—321.
 Bethmann-Hollweg, T.—309.
 Binstock, G. O.—433.
 Bismarck, O.—229, 275.
 Blagonravov, G. I.—472.
 Blumenfeld, I. S. (Tsvetov) — 22,
 29, 43, 78.
 Bogdanov, A. (Malinovski, A. A.,
 A. A., Aleksandr Aleksandro-
 vitsh. Rjadovoi) — 77, 82—83,
 108, 131, 137, 139, 362.
 Bogdanov, P. A.—530, 538, 539—
 541.
 Bogdanova, N. B. (Natalja Bog-
 danovna) — 135.
 Bogdatjan — 494.
 Bontsh-Brujevitsh, V. D.—106—
 107, 108—109, 110.
 Borchardt, J.—302, 312, 313, 335,
 337.
 Borgbjerg, F.—432.
 Boris — *ks.* Noskov, V. A.
 Bosh, J. B.—362, 376, 379—382,
 383—384, 385—389, 473, 474.
 Botin, S. I.—510.
 Bourderon, A.—371.
 Bourgeois, L.—228.
 Branting, K. H.—48—49, 285, 288,
 374, 428.
 Brizon, P.—376.
 Brok — *ks.* Jakubova, A. A.
 Bronski, M. G.—383—384, 387—
 389.
 Bronstein, P. A. (Juri) — 154.
 Brutus — *ks.* Krzhizhanovski,
 G. M.
 Buatshidze, S. G. (Noi) — 399.
 Buchholz, V. A.—9, 25—26.
 Buharin, N. I. (N. I., N. I-tsh,
 Nik. Ivanovitsh) — 185, 242,
 245, 336, 358, 360, 375, 377, 380,
 385, 388—389, 439, 504, 511,
 512, 523, 535—537, 543, 573.
 Bulgakov, S. N.—77, 90.
 Burjanov, A. F.—248—249.
 Bykov, A. I.—97.
 Byvalyi — *ks.* Jakovlev, V. J.
- C
- Clair — *ks.* Krzhizhanovski, G. M.
 Clemenceau, G. B.—228.
 Cornelissen, C.—303.
 Cunow, H.—549.
- D
- Dadonov, V.—68.
 Dan, F. I. (Gurvitsh, F. I., F. D.)—
 45, 102, 103, 140, 153, 243, 259,
 300.
 Danevitsh, V. — *ks.* Gurevitsh,
 E. L.
 Debogori-Mokrijevitsh, V. K.
 (Deb.) — 56.
 Deborin, A. M. (Joffe, A. M.) —
 252.
 Debs, E.—373.
 De Leon, D.—512.
 Delevski, J. (Judelevski, J. L.) —
 390.
 Demokritos — 345.
 De Montet — 253.
 Denikin, A. I.—506, 566.
 Descartes, R.—345.
 Destrée, J.—61.
 Deutsch, L. G. (Jevgeni, L. G.) —
 80, 89, 90, 116.
 Dietz, J. H. W.—6, 22, 29, 30, 31,
 43, 48, 49, 67.
 Dietzgen, J.—346.
 Dimka — *ks.* Smidovitsh, I. G.
 Domov — *ks.* Pokrovski, M. N.
 Dontsov, D.—236.
 Dubrovinski, I. F. (Innokenti) —
 134.
 Dumont, Ch.—228.
 Dunker, K.—314.
 Dufov, A. I.—438.
 Dybenko, P. J.—506.
 Dzierżyński, F. E.—442, 583, 584—
 585, 588.

E

- Ebert, F.—479.
 Ellert, J.—*ks.* Nakorjakov, N. N.
 Engels, F.—119, 145, 277, 342,
 406, 437.
 Essad-pašša — 201.
 Essen, M. M. (Zver, Nina Lvov-
 na) — 106, 112.
 Essen, E. E. (Paroni) — 113.
 Ettlinger-Davidson, J. S.— 25.

F

- F. D.—*ks.* Dan, F. I.
 Felix, Felix Aleksandrovitsh — *ks.*
 Vorovski, V. V.
 Feodor Nikititsh — *ks.* Samoilov,
 F. N.
 Feuerbach, L.— 305, 345.
 Filatov, V. V.— 122.
 Filippov, M. M.— 70—71.
 Filon — 342.
 Finn-Jenotajevski, A. J.— 65, 72.
 Fischer — *ks.* Galberstadt, R. S.
 Fitzgerald, C. W.— 339.
 Fotijeva, L. A. (Kiska) — 118, 122.
 Fowler — 538, 539.
 Frank — 283.
 Frank, L.— 230—231.
 Frank, S. L.— 50.
 Frayne — 512.
 Fürstenberg, J. S.— *ks.* Hanecki,
 J. S.

G

- G.— *ks.* Kopelsohn, Ts. M.
 G. V., G. V-tsh — *ks.* Plehanov,
 G. V.
 Galberstadt, R. S. (Kostja, Fis-
 cher) — 101, 115.
 Galjorka — *ks.* Olminski, M. S.
 Galperin, L. J. (Konjaga) — 101.
 Gapon, G. A.— 391.
 Gassendi, P.— 345.
 Gatti, G.— 62.
 Gegetshkori, J. P.— 190.
 Getsov, S. A.— 494.
 Glebov — *ks.* Noskov, V. A.
 Goberman, M. L.— 411.
 Golay, P.— 324.

- Goldendach, D. B.— *ks.* Rjazanov,
 D. B.
 Goldmann, L. I.— 76.
 Golubeva, M. P.— 112.
 Gompers, S.— 187.
 Gorbunov, N. P.— 515, 527—529.
 Gorin, V. F.— 161, 166.
 Gorki, A. M. (Peshkov, A. M.,
 A. M.) — 134, 135, 151—152,
 158—159, 173, 240, 241, 332,
 351, 407.
 Gorn, V.— *ks.* Groman, V. G.
 Graber, E. P.— 413.
 Granat, A. N.— 295—296.
 Granat, I. N.— 295—296.
 Grave, J.— 303.
 Greulich, H.— 64, 264, 400.
 Grey, E.— 279, 309.
 Grigori — *ks.* Zinovjev, G. J.
 Grigorjev — 53.
 Grimm, R.— 297, 307—308, 310,
 324, 330, 334, 335, 337, 393, 400,
 401, 410.
 Grinko, G. F.— 518.
 Groman, V. G. (Gorn, V.) — 399.
 Guesde, J.— 269, 302, 303, 368,
 426.
 Guilbeaux, H.— 340, 390, 399, 401,
 402, 413.
 Gulov, G.— 484.
 Gurevitsh, A. G.— 27, 31, 33, 34.
 Gurevitsh, E. L. (Danevitsh, V.,
 Smirnov, J.) — 7, 22, 27, 60,
 66, 67, 68, 69, 150.
 Gurvitsh, F. I.— *ks.* Dan, F. I.
 Gurvitsh, I. A.— 246—247.
 Gusev, S. I. (Lebedev) — 102.
 Gutshkov, A. I.— 162, 419, 422.

H

- Haase, H.— 269, 367, 368.
 Hanecki, J. S. (Fürstenberg,
 J. S.) — 144, 238, 260, 404, 408,
 409, 412, 427—428.
 Hardie, J. K.— 279.
 Haritonov, M. M.— 331, 349, 350.
 Hayes, M.— 187.
 Hegel, G. W. F.— 342, 344—345.
 Herakleitos — 342, 345.
 Hervé, G.— 227.
 Herwegh, G.— 198.

Hintshuk, L. M.—102, 562, 568.
 Holbach, P. H. D.—345.
 Hume, D.—345.
 Huysmans, C.—149, 150, 185—
 186, 239, 365, 375, 376, 393.
 Hyndman, H. M.—36, 303, 368,
 393.
 Höglund, Z.—319, 322, 358, 375,
 391.

I

Ibragimov, H.—470.
 Ignat — *ks.* Krasikov, P. A.
 Ilja — *ks.* Vilenski, I. S.
 Iljin, I.—431.
 Iljin, P. P.—541.
 Iljin, V.—*ks.* Lenin, V. I.
 Inessa — *ks.* Armand, I. F.
 Innokenti — *ks.* Dubrovinski, I. F.
 Ishtshenko, A. G.—504.
 Isov, I. A. (Mihail) —154.
 Ivanov —472.

J

Jagiello, J. J.—192—193, 194.
 Jagow, T.—230.
 Jakovlev, V. J. (Byvalyi) —20—
 21.
 Jakobova, A. A. (Brock, Vetrin-
 skaja) —23, 96.
 Jaures, J.—283.
 Jefimov —31.
 Jegorov, A.—208.
 Jegorov, N. M.—190.
 Jelena Feodorovna — *ks.* Rozmiro-
 vitsh, J. F.
 Jelizarov, M. T.—427.
 Jelizarova-Uljanova, A. I.—6, 11,
 15, 62, 67, 513.
 Jemeljanov, N. A.—491.
 Jenukidze, A. S. (Avel)—234, 500.
 Jeramasov, A. I.—114.
 Jerjoma — *ks.* Schneerson, A. A.
 Jermakov, V. S.—527.
 Jermanski, O. A. (Kogan, O. A.)—
 560.
 Jermolajev, K. M. (Roman) —154.
 Jevgeni — *ks.* Deutsch, L. G.
 Jordania, N. N. (Kostrov) —234.
 Jordanski, N. I.—150.
 Joffe, A. A.—492.

Judenitsh, N. N.—499.
 Judovski, V. G.—461.
 Juri — *ks.* Bekzadian, A. A.
 Juri — *ks.* Bronstein, P. A.
 Jurjev — *ks.* Vetsheslov, M. G.
 Jurkevitch, L. (Rybalka, L.)—391.
 Juudas — *ks.* Struve, P. B.

K

Kagan, A.—246.
 2a 36 — *ks.* Lepeshinski, P. N.
 Kaledin, A. M.—457.
 Kalmykova, A. M.—95—96.
 Kamenev, L. B. (Rosenfeld,
 L. B.)—138, 158, 166, 175, 176,
 184, 241, 437, 439—440, 492,
 494, 500, 551, 573.
 Kammerer —354, 358.
 Kamski — *ks.* Vladimirski, M. F.
 Kant, I.—345.
 Karp — *ks.* Ljubimov, A. I.
 Karpinski, V. A. (V. K., Vjatshes-
 lav Aleksejevitch) —135, 166,
 259, 269, 270, 281—282, 283,
 290, 291, 294, 315, 316, 329,
 338, 340, 352, 353, 354, 378,
 390, 399, 401, 402, 403, 411,
 427.
 Karski — *ks.* Marchlewski, J. J.
 Kasparov, V. M.—234, 320.
 Kautsky, K.—18, 21, 35, 37, 60,
 146, 147, 151, 154, 158—159,
 175, 271, 277, 289, 293, 298—
 299, 303, 308, 309, 365, 366,
 367, 368, 422, 425, 437, 519.
 Kedrov, M. S.—130, 475.
 Keir Hardie — *ks.* Hardie, J. K.
 Kerenski, A. F.—332, 406, 435,
 469.
 Kerr, Ch.—325, 358.
 Kiknadze, N. D. (Stepko)—399.
 Kin, F.—567.
 Kinckel, I.—320.
 Kiseljov, A. S.—530.
 Kiska — *ks.* Fotijeva, L. A.
 Klasson, P. E.—528.
 Klevlejev, A. S.—470.
 Knunjants, B. M. (Ruben)—102.
 Kobezky, M. V.—263, 292.
 Kobozev, P. A.—472.
 Kogan —483.

- Kollontai, A. M.** (Aleksandra Mihailovna)—286, 288, 289, 292, 293, 319, 322—323, 325—326, 328, 336, 339, 357—359, 360—361, 374, 375, 377, 391—392, 393—394.
Koltshak, A. V.—506, 564.
Koltsov, D. (Ginsburg, B. A.)—7, 20, 56.
Konjaga—*ks.* Galperin, L. J.
Kopelsohn, Ts. M. (G.)—4.
Korenevski, M.—89.
Korostel'ov, A. A.—526.
Kostja—*ks.* Galberstadt, R. S.
Kostrov—*ks.* Jordania, N. N.
Kozhevnikova-Gurvitsh, V. V. (V. V.)—89—90.
Krasikov, P. A. (Ignat, —p—, Sergei Petrovitch)—54—55, 101, 106, 110, 111, 118.
Krasin, L. B. (Winter, Nikititch)—115, 125, 551.
Krestinski, N. N.—560.
Kritshevski, B. N.—74.
Kritzmann, L. N.—566.
Kropotkin, P. A.—303.
Krumin, G. I.—542.
Krupskaja, N. K. (N. K., Nadezhda Konstantinovna, Nadja, Uljanova, N. K.)—89—90, 131, 200, 235, 253, 286, 292, 294, 295—296, 333, 349, 351, 352, 374, 377, 385, 390, 393, 394, 410, 516.
Krylenko, N. V.—451, 455, 506, 555—556.
Krzhizhanovski, G. M. (Brutus, Clair, Travinski)—93, 101—102, 109, 577, 578.
Kuklin, G. A.—135.
Kulisher, A.—381.
Kun, Bela—493, 496.
Kurski, D. I.—501, 502, 530, 534, 538, 540, 544, 555—556.
Kurz—*ks.* Lengnik, F. V.
Kuzma—*ks.* Ljahotski, K.
Kuzmiha—*ks.* Ljahotskaja.
Kuznetsov, G. S.—190.
- L**
- L. Gr.**—*ks.* Deutsch, L. G.
L. I.—*ks.* Axelrod, L. I.
Lalajants, I. H.—98.
Landau—253.
Lapot—*ks.* Lepeshinski, P. N.
Larin, J. (Lurje, M. A.)—356, 428, 433.
Lassalle, F.—198, 342.
Laufenberg, H.—313.
Lazzari, C.—480.
Lebedev—*ks.* Gusev, S. I.
Ledebour, G.—337.
Leder, Z. (Fainstein, V)—140—142, 239.
Legien, K.—393.
Lehmann, C.—6, 22, 30—31, 45, 61, 63—64.
Leiteisen, G. D.—60, 111.
Lekert, G. J.—87.
Lengnik, F. V. (Kurz, Zarin)—84, 99, 101, 102.
Lenin, V. I. (Uljanov, V. I., V. I., V. Iljin, K. O., Karitsh, M. P., Meyer, N., N. L., N. Lenin, N. N., Petroff, Petrov, Richter, J., Starik, T. F., Frey)—6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 40, 43, 44, 45, 47, 48, 49, 50, 51, 53, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 70, 71, 72, 73, 75, 77, 78, 79, 80, 81, 84, 85, 87, 88, 89, 90, 91, 93, 95, 96, 98, 101, 103, 104, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 115, 116, 117, 118, 121, 123, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 156, 158, 159, 160, 161, 166, 169, 171, 173, 175, 176, 177, 183, 185, 191, 195, 197, 199, 200, 204, 208, 210, 221, 229, 231, 233, 234, 235, 237, 238, 239, 240, 241, 243, 245, 246, 247, 249, 250, 252, 253, 258, 259, 261, 262, 263, 264, 269, 270, 282, 283, 285, 286, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 307, 309, 310, 312, 313, 315, 316, 317, 319, 320, 321, 323, 324, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 347, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357,

- 358, 360, 361, 362, 363, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 389, 390, 391, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 401, 402, 404, 409, 410, 411, 412, 413, 427, 428, 438, 442, 443, 454, 455, 456, 457, 459, 460, 461, 466, 467, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 487, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 500, 501, 503, 504, 508, 510, 511, 512, 514, 515, 524, 526, 527, 529, 530, 531, 534, 535, 538, 541, 542, 543, 545, 547, 548, 549, 555—556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 568, 571, 573, 574, 575, 577, 578, 579, 580, 582, 583, 585, 587, 589.
- Lepeshinski, P. N.** (2a 36, Lapot)—53, 54—55, 89, 90.
- Leshtshenko, D. I.**—158.
- Lev**—98.
- Levitski, V.** (Zederbaum, V. O., Martovin veli)—150, 245.
- Liebknecht, K.**—291, 372, 420, 426.
- Liebknecht, W.**—6, 11, 15—16, 30, 61—62, 63.
- Lilina, Z. I.** (Zina)—385, 397.
- Litvinov, M. M.** (Maksimovitsh, M.)—261, 289, 292, 307, 308, 321.
- Ljadov, M. N.** (Martyn Nikolajevitch)—106, 108, 111.
- Ljahotskaja** (Kuzmija)—315, 317, 338.
- Ljahotski, K.** (Kuzma)—315, 338.
- Ljalin, N.**—*ks.* Pjatakov, G. L.
- Ljova**—*ks.* Vladimirov, M. K.
- Ljuba**—*ks.* Radtshenko, L. N.
- Ljubimov, A. I.** (Karp, Mark)—115, 251.
- Ljuda** (Shklovskaja, L. G.)—395.
- Lloyd George, D.**—446.
- Lomov, M. A.**—541.
- Longuet, Ch.**—367.
- Longuet, J.**—425.
- Lositski, A. J.**—150.
- Lozinski, J. I.**—77.
- Lozovski, S. A.** (Dridzo, S. A.)—504, 506.
- Lunatsharski, A. V.** (An. Vas., Voinov)—115, 134, 517.
- Luxemburg, R.** (Rosa)—60, 140, 142, 144, 239.
- Luzzati, L.**—278.
- Lvov, G. J.**—417, 419, 435.

M

M.—182.

M. F.—*ks.* Andrejeva, M. F.

MacDonald, R.—117, 120, 425.

Mahno, N. I.—492.

Mahnovets, V. P. (Baharev, V.)—21.

Maksimovitsh, M.—*ks.* Litvinov, M. M.

Malinovski, R. V.—185.

Malyshev—476.

Mandelberg, V. J.—133.

Mankov, I. N.—185.

Marchlewski, J. J. (Karski)—142, 147.

Maria Feodorovna—*ks.* Andrejeva, M. F.

Mark—*ks.* Ljubimov, A. I.

Markov, N. J.—215.

Martov, L. (Zederbaum, J. O., Aleksei, Berg, Veli, Martushka)—6, 9, 13, 18, 22, 23, 30, 32, 33, 37, 38, 43, 47, 50, 59, 60, 65, 66, 67, 68, 71, 74, 87, 89—90, 103, 115, 146, 147, 149, 153, 155, 158, 159, 186, 190, 249, 259, 278, 292, 298, 300, 367, 377, 403, 428, 433.

Martovin velli—*ks.* Levitski, V.

Martyn Nikolajevitch—*ks.* Ljadov, M. N.

Martynov, A. (Piker, A. S.)—298.

Marx, K.—119, 145, 171, 272, 274, 276, 295, 343, 344, 345, 406, 424, 437, 516.

Maslov, P. P.—152, 399.

Masse, A.—228.

Mehanoshin, K. A.—472.

Mehring, F.—119, 154, 238.

Menkus, M.—35.

Menshikov, M. O.—203—204.

Merrheim, A.—302, 324.

Metsh, V.—399.

Meyer — *ks.* Lenin, V. I.
 Michels, V. A.— 530.
 Mihail — *ks.* Isuv, I. A.
 Mihail — *ks.* Vilonov, N. J.
 Mihailov, G. J.— 97.
 Mihailov, L. M.— 524.
 Miljukov, P. N.— 409.
 Miljutin, V. P.— 439—440, 508,
 509.

Millerand, A. E.— 20.
 Molotov — *ks.* Parvus.
 Molotov, V. M.— 543, 548.
 Montet, de — *ks.* De Montet
 Moor, K.— 395.
 Morgari, O.— 367.
 Muralov, N. I.— 476.
 Muravjov, M. A.— 460, 461, 472,
 482.
 Mushenko, I. N.— 132.
 Münzenberg, W.— 400.

N

N. I., N. I-tsh, Nik. Ivanovitsh —
ks. Buharin, N. I.
 N. K., Nadezhda Konstantinovna,
 Nadja — *ks.* Krupskaja, N. K.
 Nadezhdin, L. (Zelenski, J. O.)—
 100.
 Nahamkis, J. M., Nevzorov — *ks.*
 Steklov, J. M.
 Naine, Ch.— 324, 400, 413.
 Nakorjakov, N. N. (Ellert, J.)—
 246, 247.
 Natalja Bogdanovna — *ks.* Bog-
 danova, N. B.
 Nemec, A.— 186.
 Nicolet, E.— 283.
 Nikititsh — *ks.* Krasin, L. B.
 Nikolai II (Romanov) — 405.
 Nina Lvovna — *ks.* Essen, M. M.
 Nobs, E.— 400, 402.
 Nognin, V. P. (Novosjolov) —
 13—14, 35—36, 37—38, 47, 60,
 439—440.
 Noi — *ks.* Buatshidze, S. G.
 Noskov, V. A. (B. N., Boris,
 Vadim, Glebov) — 89—90,
 101—102, 106, 109, 110, 125.
 Novosjolov — *ks.* Nognin, V. P.

O

Ohrimenko, P. F.— 500.
 Oldenburg, S. S.— 572.
 Olga — *ks.* Ravitsh, S. N.
 Olminski, M. S. (Aleksandrov,
 M. S., Galjorka)— 108, 177.
 Ordzhonikidze, G. K.— 583, 584—
 585, 588.
 Orlovski, P.— *ks.* Vorovski, V. V.
 Ortodox — *ks.* Axelrod, L. I.
 Osinski, N.— 538, 539, 557—558.

P

— p — — *ks.* Krasikov, P. A.
 P. B., P. B-tsh, Pavel Boriso-
 vitsh — *ks.* Axelrod, P. B.
 Pannekoek, A.— 238, 347, 388—389,
 437.
 Paroni — *ks.* Essen, E. E.
 Parvus (Helphand, A. L., Molo-
 tov)— 43, 60, 62, 63—64.
 Peary, R. E.— 152.
 Pesheonov, A. V.— 444.
 Peshkov, Z. A. (Zinovi Alekse-
 jevitsh)— 135.
 Petroff, Petrov — *ks.* Lenin, V. I.
 Petrovski, G. I.— 286.
 Pjatakov, G. L. (Ljalín, N.)— 317,
 362, 376, 377, 379—382, 383—
 384, 385—389, 447, 577, 578.
 Pjatigorski, J. V.— 527.
 Pjatnitski, K. P.— 151, 152.
 Pjotr — *ks.* Aleksinski, G. A.
 Platon — 345.
 Platten, F.— 337, 347, 387, 402,
 413.
 Plehanov, G. V. (Veteran, G. V.,
 G. V-tsh) — 3, 12, 17, 18,
 20—24, 25, 28, 29, 33, 50, 56,
 59—60, 61—62, 63, 66, 68,
 72—73, 74—75, 78, 80, 87—88,
 90, 98, 107, 118, 125, 139, 149,
 150, 154, 156, 158, 166, 168,
 175—176, 186, 194, 239, 251,
 259, 271—273, 278, 292, 298,
 300, 303, 312, 342, 345, 368, 393,
 426, 427, 437, 445.
 Podvoiski, N. I.— 438, 455, 494,
 506.
 Pokrovski, I. P.— 170—171, 190.

- Pokrovski, M. N. (Domov)—258, 398, 514.
 Poletajev — *ks.* Bauman, N. E.
 Poletajev, N. G.—150, 190.
 Popov, P. I.—521, 549.
 Popova, O. N.—70.
 Portnoi, K.—84, 85.
 Potresov, A. N. (Arsenjev, Veli, Vikont, Ystävä, Puttman, Starover)—6, 8—9, 18, 20, 22, 25, 30, 32, 33, 56, 59, 61, 65, 66, 68, 80, 95—96, 103, 154, 399, 428.
 Pottier, E.—196—197, 199.
 Póvar — *ks.* Shtshekoldin, F. I.
 Prelog — 352.
 Preobrazhenski, J. A.—511.
 Pressemanne, A.—367.
 Priedkain, A. I.—170, 190.
 Proshjan, P. P.—481—482.
 Purishkevitch, V. M.—215.
 Puttman — *ks.* Potresov, A. N.

R

- R. N. S.—*ks.* Struve, P. B.
 Radek, K. B.—145—146, 147—148, 307—309, 310—311, 312—314, 320, 327, 328, 330, 334, 335, 337, 347, 362, 377, 380, 381, 383—384, 385—389, 392, 427—428.
 Radomyski, G. J.—*ks.* Zinovjev, G. J.
 Radtshenko, I. I. (Arkadi)—85—86, 89, 91—94.
 Radtshenko, L. N. (Ljuba)—101.
 Radtshenko, S. I.—53.
 Rakovski, H. G.—20, 314, 460, 492.
 Rappoport, S.—362.
 Rasputin, G.—405.
 Ravitsh, S. N. (Olga)—166, 269, 315, 317, 340, 341, 352, 353, 355, 390, 400, 402, 411.
 Reed, J.—503.
 Reisner, M. A.—128.
 Renaudel, P.—308, 368.
 Reske, N. A.—559.
 Respondek, G.—549.
 Richter, J.—*ks.* Lenin, V. I.
 Rittinghausen, M.—64.
 Rittmeyer, G.—38, 45, 63.
 Rivlin, L. S.—253, 324.
 Rivlina, J. I.—324.
 Rjadovoi — *ks.* Bogdanov, A.
 Rjazanov, D. B. (Goldendach, D. B.)—22, 39, 67, 69.
 Roegner, P.—4—5, 85.
 Roland-Holst, H.—337, 341, 347—348, 358, 381.
 Rolau, E. H.—27—28.
 Rolland, R.—329, 413.
 Roman — *ks.* Jermolajev, K. M.
 Roosevelt, T.—178, 179.
 Rosa — *ks.* Luxemburg, R.
 Rosenfeld, L. B.—*ks.* Kame-nev, L. B.
 Rothstein, Th. A.—136.
 Rozmirovitsh, J. F. (Jelena Feodorovna)—245, 559.
 Rubakin, N. A.—200, 259.
 Rubanovitsh, I. A.—175, 176, 186.
 Ruben — *ks.* Knunjants, B. M.
 Rusanov, A. N.—185.
 Rusanov, N. S. (Tarasov, K.)—98.
 Ruzer, L. I.—559.
 Rühle, O.—372.
 Rybalka, L.—*ks.* Jurkevitch, L.
 Rykov, A. I.—439—440, 506, 545, 554, 557—558.
 Rykunov, M. V.—527.

S

- Safarov, G. I.—235, 389.
 Said-Galijev, S. G.—525.
 Sahli, G.—253.
 Samoilov, F. N. (Feodor Nikitsh)—253, 261.
 Samoilova, K. N.—243.
 Samsonov — 110.
 Samylin, M. I.—97.
 Scheidemann, P.—426.
 Scheinman, A. L.—546—547.
 Schlüter, H.—358.
 Schmidt, O. J.—518.
 Schneerson, A. A. (Jerjoma)—101.
 Schneider — 338.
 Schwegler, A.—344.
 Sembat, M.—302, 393.
 Semkov, S. M. (Sjoma)—282, 290.
 Semkovski, S. J.—298, 354.
 Sergei Petrovitsh — *ks.* Krasikov, P. A.

Serebrovski, A. P.—494.
 Serrati, G. M.—480.
 Shingarjov, A. I.—435.
 Shklovski, G. L.—160, 161, 184—
 186, 253, 261—262, 269, 328,
 337, 395, 396.
 Shljapnikov, A. G. (Aleksandr,
 Belenin)—285—287, 288, 292—
 293, 297, 298—299, 300, 319,
 323, 332—333, 336, 360, 361,
 362—363, 374, 376—377, 379—
 382, 383—384, 385—389, 393,
 412, 442.
 Shtshekoldin, F. I. (Póvar) —
 89—90, 115.
 Shurkanov, V. J.—190.
 Sigg, J.—270.
 Sinadino, P. V.—211—212.
 Singer, P.—150.
 Sjoma — *ks.* Semkov, S. M.
 Skljanski, E. M.—490, 498.
 Skovno, A. (Abram)—411.
 Skubiks, E.—27—28, 34.
 Skvortsov-Stepanov, I. I.—549.
 Smidovitsh, I. G. (Dimka, Za-
 gorskaja)—8, 9, 11, 17, 27, 89.
 Smirnov, I. N.—498.
 Smirnov, J.—*ks.* Gurevitsh, E. L.
 Smoljaninov, V. A.—526, 527, 528.
 Sobolev — 476.
 Sokolnikov, G. J. (Viktorjonok)—
 362, 439.
 Solovjov, V. S.—22.
 Sosnovski, L. S.—555, 556.
 Spinoza, B.—345.
 Stalin, J. V. (Dzhugashvili, J. V.,
 Stalin, K.)—194, 439, 452, 463,
 464, 467, 470, 559, 572—573,
 584, 588.
 Stankevitsh, V. B.—250, 259.
 Starik — *ks.* Lenin, V. I.
 Starover — *ks.* Potresov, A. N.
 Stasova, J. D.—100, 500.
 Stein — *ks.* Aleksandrova, J. M.
 Steinberg — 427.
 Steklov, J. M. (Nahamkis, J. M.,
 Nevzorov) — 1—3, 7, 22, 39,
 59, 65, 66, 68, 137, 152, 418,
 420, 421, 557—558.
 Stepanjuk, V. (Lola, O. N.)—235,
 236.

Stepanov, V. A.—172.
 Stepko — *ks.* Kiknadze, N. D.
 Stjopka (Radomyslski, S. G.)—
 397.
 Stjunkel, B. E.—547.
 Struve, P. B. (Juudas, R. N. S.,
 Teljonok)—33, 43, 59, 61, 66,
 70, 77, 122, 242.
 Surkov, P. I.—190.
 Sverdlov, J. M.—464.
 Sviderski, A. I.—471, 559, 560.
 Südekum, A.—278, 292, 298, 309,
 368.

T

Tarasov, K.—*ks.* Rusanov, N. S.
 Taratuta, V. K. (Viktor)—135.
 Teljonok — *ks.* Struve, P. B.
 Ter-Arutjunjants, M. K.—454.
 Tereshshenko, M. I.—434.
 Thalheimer, A.—313—314.
 Tihomirov, V. A.—548.
 Todorski, A. I.—551.
 Tomski, M. P.—506.
 Travinski — *ks.* Krzhizhanovski,
 G. M.
 Trepov, D. F.—128.
 Treves, K.—366—367, 368.
 Trojanovski, A. A.—245, 258, 531.
 Trotski, L. D. (Bronstein, L. D.)—
 146, 147, 154, 155, 156, 157, 245,
 292, 310, 347, 377, 380, 384, 399,
 433, 439, 452, 468, 484, 494, 506,
 571, 572—574, 576, 577.
 Ts.—395.
 Tsereteli, I. G.—421, 469.
 Tshheidze, N. S.—190, 312, 367,
 368, 377, 384, 386, 388, 389, 406,
 412, 418, 420, 421, 425, 428.
 Tsherevanin, N. (Lipkin, F. A.)—
 150, 399.
 Tshernov, V. M.—61, 62, 64, 77,
 445, 469.
 Tshernyshevski, N. G.—23, 152.
 Tshernyshev, I. V.—150.
 Tshitsherin, G. V.—479, 496.
 Tshlenov, B. A.—253.
 Tsjurupa, A. D.—471, 538, 545,
 548, 557—558, 559, 561.
 Tsvetov — *ks.* Blumenfeld, I. S.

Turati, F.—425.
 Tyszka, L. (Joguiches, L.) —
 140—142, 144, 238, 239, 260,
 386, 387.

U

Ugjanov, N. A.—524.
 Uljanova, N. K.—*ks.* Krupskaja,
 N. K.
 Unksov, M. I.—541.
 Unschlicht, I. S.—530.
 Ustrjalov, N. V.—551.

V

V. I., V. Iv., V. I-na — *ks.* Zasu-
 litsh, V. I.
 V. K.—*ks.* Karpinski, V. A.
 V. V. — *ks.* Kozhevnikova-Gur-
 vitsh, V. V.
 Vadim — *ks.* Noskov, V. A.
 Vakar, V. V.—99.
 Valajev, A. A.—527.
 Vanderveelde, E.—61, 269, 271, 288,
 309, 315, 368.
 Varin (Fridolin, V. J.)—377, 389,
 398.
 Warski (Warshavski, A. S.) —
 140—142, 144, 145.
 Vasiljev, N. V.—33.
 Webb, S.—70.
 Veli — *ks.* Martov, L.
 Veli — *ks.* Potresov, A. N.
 Velika Dm., Velika Dmitrijevna —
ks. Zasilitsh, V. I.
 Velitshkina, V. M. (Vera Mihai-
 lovna)—107.
 Vera Ivanovna — *ks.* Zasilitsh,
 V. I.
 Vera Mihailovna — *ks.* Velitsh-
 kina, V. M.
 Vera Pavlovna — *ks.* Axelrod-
 Gurevitsh, V. P.
 Veselovski, B. B.—150, 209, 232,
 233.
 Veteran — *ks.* Plehanov, G. V.
 Vetrinskaja — *ks.* Jakubova, A. A.
 Vetsheslov, M. G. (Jurjev)—45,
 51—52, 58.
 Vikont — *ks.* Potresov, A. N.

Viktor — *ks.* Taratuta, V. K.
 Viktorjonok — *ks.* Sokolnikov, G. J.
 Vilenski, I. S. (Ilja)—108, 109.
 Vilhelm II (Hohenzollern) — 266,
 427, 479, 554.
 Williams, T. R.—373.
 Vilonov, N. J. (Mihail)—143.
 Vinnitshenko, V. K.—469.
 Winter — *ks.* Krasin, L. B.
 Witte, S. J.—59, 128.
 Vjatsheslav Aleksejevitsh — *ks.*
 Karpinski, V. A.
 Vladimirov, M. K. (Scheinffinkel,
 M. K., Ljova)—98, 251, 362.
 Vladimirski, M. F. (Kamski)—261,
 478.
 Vodovozova, M. I.—70.
 Voiloshnikov, A. A.—190.
 Voinov — *ks.* Lunatsharski, A. V.
 Voitinski, V. S.—240.
 Volin, B. M.—527, 528.
 Volkmann, P.—345.
 Vorobjov, V.—442.
 Voronin, S. A.—190.
 Vorovski, V. V. (Orlovski, P., Fe-
 lix, Felix Aleksandrovitsh)—
 128, 129.
 Wurm, E.—147.
 Wynkoop, D.—310, 312, 314, 334.

Y

Ystävä — *ks.* Potresov, A. N.

Z

Zagorskaja — *ks.* Smidovitsh, I. G.
 Zaharov, M. V.—190.
 Zaitsev, M. I.—173.
 Zalomov, P. A.—97.
 Zarin — *ks.* Lengnik, F. V.
 Zasilitsh, V. I. (V. I., V. I-na,
 V. Iv., Velika Dm., Velika
 Dmitrijevna, Vera Ivanovna)—
 8, 15, 18, 20, 21, 22, 29, 32, 43,
 50, 59, 65, 66, 68, 70, 78, 87, 90,
 98.
 Zatonski, V. P.—455.
 Zederbaum, L. O. (Aleksin sis-
 ko)—60.

-
- Zetkin, K.** — 154, 158—159, 289, 260, 269, 307, 314, 317, 327, 334, 312, 313. 335, 347, 358, 374, 376, 377, 379.
Zina — *ks.* Lilina, Z. I. 380, 381, 385, 389, 395, 410, 411,
Zinovi Aleksejevitsh — *ks.* Pesh- 416, 452, 471, 491, 497, 543, 573,
kov, Z. A. 583.
Zinovjev, G. J. (Radomyslski, G. J., **Zolina-Vilonova, M. M.** — 143.
Grigori) — 138, 139, 149, 245, **Zver** — *ks.* Essen, M. M.
-

SISÄLTÖ

Esipuhe	IX
1900	
J. M. STEKLOVILLE. <i>Syyskuun alku</i>	1—3
***. <i>Syyskuun 5 ja 15 päivän välillä</i>	4—5
P. B. AXELRODILLE. <i>Lokakuun 10 pnä</i>	6—7
P. B. AXELRODILLE. <i>Lokakuun 18 pnä</i>	8—9
P. B. AXELRODILLE. <i>Lokakuun 19 pnä</i>	10
P. B. AXELRODILLE. <i>Lokakuun 21 pnä</i>	11—12
V. P. NOGINILLE. <i>Marraskuun 2 pnä</i>	13—14
P. B. AXELRODILLE. <i>Marraskuun 3 pnä</i>	15—16
P. B. AXELRODILLE. <i>Marraskuun 8 pnä</i>	17—19
*G. V. PLEHANOVILLE. <i>Marraskuun 9 pnä</i>	20—24
P. B. AXELRODILLE. <i>Marraskuun 16 pnä</i>	25—26
P. B. AXELRODILLE. <i>Marraskuun 19 pnä</i>	27—28
P. B. AXELRODILLE. <i>Marraskuun 26 pnä</i>	29
P. B. AXELRODILLE. <i>Joulukuun 11 pnä</i>	30—31
P. B. AXELRODILLE. <i>Joulukuun 14 pnä</i>	32
P. B. AXELRODILLE. <i>Joulukuun 24 pnä</i>	33—34

1901

V. P. NOGINILLE. <i>Tammikuun 3 pnä</i>	35—36
V. P. NOGINILLE. <i>Tammikuun 24 pnä</i>	37—38
„BORBA” RYHMALLE. <i>Helmikuun 3 pnä</i>	39—40
„BORBA” RYHMALLE. <i>Helmikuun 21 pnä</i>	41—42
P. B. AXELRODILLE. <i>Helmikuun 27 pnä</i>	43—44
F. I. DANILLE. <i>Maaliskuun 22 pnä</i>	45—46
V. P. NOGINILLE. <i>Huhtikuun 6 pnä</i>	47
*K. H. BRANTINGILLE. <i>Huhtikuun 19 pnä</i>	48—49
G. V. PLEHANOVILLE. <i>Huhtikuun 21 pnä</i>	50
M. G. VETSHESLOVILLE. <i>Huhtikuun 25 pnä</i>	51—52
S. I. RADTSHENKOLLE. <i>Huhtikuun lopulla</i>	53
P. N. LEPESHINSKILLE JA P. A. KRASIKOVILLE. <i>Kesäkuun 1 pnä</i>	54—55
P. B. AXELRODILLE. <i>Kesäkuun 1 pnä</i>	56—57
M. G. VETSHESLOVILLE. <i>Kesäkuun 17 pnä</i>	58
P. B. AXELRODILLE. <i>Heinäkuun 9 pnä</i>	59—60
*G. V. PLEHANOVILLE. <i>Heinäkuun 13 pnä</i>	61—62
P. B. AXELRODILLE. <i>Heinäkuun 21 pnä</i>	63—64
P. B. AXELRODILLE. <i>Elokuun 24 pnä</i>	65—66
P. B. AXELRODILLE. <i>Elokuun 30 pnä</i>	67—68
E. L. GUREVITSH-DANEVITSHILLE. <i>Marraskuun 3 pnä</i>	69
L. I. AXELROD-ORTODOXILLE. <i>Marraskuun 27 pnä</i>	70—71
G. V. PLEHANOVILLE. <i>Joulukuun 1 pnä</i>	72—73
G. V. PLEHANOVILLE. <i>Joulukuun 19 pnä</i>	74—75
L. I. GOLDMANNILLE. <i>Joulukuun</i>	76

1902

L. I. AXELROD-ORTODOXILLE. <i>Helmikuun 18 pnä</i>	77
P. B. AXELRODILLE. <i>Maaliskuun 22 pnä</i>	78—79
P. B. AXELRODILLE. <i>Maaliskuun 27 pnä</i>	80—81
A. A. BOGDANOVILLE. <i>Maaliskuun loppu (28 päivän jälkeen)— huhtikuun alku</i>	82—83
F. V. LENGNIKILLE. <i>Toukokuun 23 pnä</i>	84
I. I. RADTSHENKOLLE. <i>Kesäkuun 22 pnä</i>	85—86
G. V. PLEHANOVILLE. <i>Heinäkuun 2 pnä</i>	87—88
N. K. KRUPSKAJALLE. <i>Heinäkuun 16 pnä</i>	89—90
I. I. RADTSHENKOLLE. <i>Heinäkuun 16 pnä</i>	91—94
A. M. KALMYKOVALLE. <i>Syyskuun 27 pnä</i>	95—96
*ALKULAUSE NIZHNI NOVGORODIN TYÖLAISTEN OIKEUDESSA PITÄMIIN PUHEISIIN	97
*G. V. PLEHANOVILLE. <i>Joulukuun 1 pnä</i>	98

1903

F. V. LENGNIKILLE. <i>Tammikuun 17 pnä</i>	99
J. D. STASOVALLE. <i>Tammikuun 28 pnä</i>	100
G. M. KRZHIZHANOVSKILLE JA V. A. NOSKOVILLE. <i>Lokakuun 5 pnä</i>	101—102
F. I. DANILLE. <i>Joulukuun 2 pnä</i>	103

1904

KESKUSKOMITEAN ETELÄN-BYROOLLE. <i>Toukokuun lopulla</i>	104—105
V. D. BONTSH-BRUJEVITSHILLE. <i>Heinäkuun 26 pnä</i>	106—107
V. D. BONTSH-BRUJEVITSHILLE. <i>Elokuun 18 ja 31 päivän välillä</i>	108—109
V. D. BONTSH-BRUJEVITSHILLE. <i>Syyskuun 13 pnä</i>	110
G. D. LEITEISENILLE. <i>Syyskuun 29 pnä</i>	111

M. P. GOLUBEVALLE. Lokakuun 5 päivän jälkeen	112
E. E. ESSENILLE. Marraskuun 4 pñä	113
A. I. JERAMASOVILLE. Joulukuun alkupuolisko	114

1905

***. Maaliskuun 9 pñä	115—116
*ENGLANNIN „TYÖVÄENEDUSTUSKOMITEAN” SIHTEERILLE. Maaliskuun 23 pñä	117
P. A. KRASIKOVILLE. Huhtikuun 5 pñä	118
***. Huhti- — toukokuu	119
*ENGLANNIN „TYÖVÄENEDUSTUSKOMITEAN” SIHTEERILLE. Toukokuun 20 pñä	120—121
*L. A. FOTIJEVALLE. Kesäkuun 1 tai 2 pñä	122
VSDTP:n KESKUSKOMITEALLE. Syyskuun 15 pñä	123—127
M. A. REISNERILLE. Lokakuun 4 pñä	128
VSDTP:n KESKUSKOMITEALLE. Lokakuun 25 pñä	129

1907

M. S. KEDROVILLE. Joulukuun alku	130
--	-----

1908

G. A. ALEKSINSKILLE. Tammikuun 7 pñä	131
G. A. ALEKSINSKILLE. Tammikuun 7 ja helmikuun 2 päivän välillä	132
G. A. ALEKSINSKILLE. Helmikuun 3 pñä	133
A. M. GORKILLE. Maaliskuun alkupuolisko	134
M. F. ANDREJEVALLE. Huhtikuun lopulla	135
TH. A. ROTHSTEINILLE. Heinäkuun 8 pñä	136
KIRJELAPPU A. A. BOGDANOVILLE. Lokakuun 27 tai 28 pñä	137

1909

G. J. ZINOVJEVILLE. <i>Kesä</i>	138
G. J. ZINOVJEVILLE. <i>Syyskuun 7 tai 14 pnä</i>	139

1910

L. TYSZKALLE. <i>Maaliskuun 28 pnä</i>	140—142
M. M. ZOLINALLE. <i>Huhtikuun 30 pnä</i>	143
L. TYSZKALLE. <i>Heinäkuun 20 pnä</i>	144
K. RADEKILLE. <i>Syyskuun 30 pnä</i>	145—146
K. RADEKILLE. <i>Lokakuun 9 pnä</i>	147—148
G. V. PLEHANOVILLE. <i>Marraskuun 22 pnä</i>	149

1911

G. V. PLEHANOVILLE. <i>Helmikuun 3 pnä</i>	150
A. M. GORKILLE. <i>Huhtikuun lopulla</i>	151—152
*ASIAINTILA PUOLUEESSA.....	153—157
A. M. GORKILLE. <i>Syyskuun 15 pnä</i>	158—159
G. L. SHKLOVSKILLE. <i>Syyskuun 25 pnä</i>	160
G. L. SHKLOVSKILLE. <i>Syyskuun 26 ja 28 päivän välillä</i>	161

1912

*MITÄ SANOTTAVAA KADETEILLA ON VAALEISSA?.....	162—163
*TYÖVÄEN YHTENÄISYYS JA VAALIT.....	164—165
V. A. KARPINSKILLE. <i>Lokakuun 8 pnä</i>	166
*KIRJE TOIMITUKSELLE. <i>Lokakuun alkupuolisko</i>	167—169
*„PRAVDA” LEHDEN TOIMITUKSEEN. <i>Lokakuu</i>	170—171
*„PRAVDA” LEHDEN TOIMITUKSEEN. <i>Marraskuun 2 pnä</i>	172
*„PRAVDA” LEHDEN TOIMITUKSEEN. <i>Marraskuun alkupuolisko</i>	173—174

G. V. PLEHANOVILLE. <i>Marraskuun 17 pnä</i>	175—176
*„PRAVDA” LEHDEN TOIMITUKSEEN. <i>Ennen marraskuun 26 päivää</i>	177
*AMERIKAN VAALIEN JÄLKEEN	178—179
*YLETONTA AHKEROINTIA	180—181
*KYSYMYS PUOLUEKANTAISUUDESTA DEMOKRAATTISTEN YLI- OPPILAIEN KESKUUDESSA	182—183
G. L. SHKLOVSKILLE. <i>Ennen joulukuun 20 päivää</i>	184—186
*AMERIKASSA	187—188
*TYÖVÄENLUOKKA JA SEN „PARLAMENTTI”-EDUSTUSTO. <i>III kir- joitus</i>	189—191
*TYÖVÄENLUOKKA JA SEN „PARLAMENTTI”-EDUSTUSTO. <i>V kir- joitus</i>	192—195

1913

*EUGENE POTTIER. (<i>Hänen kuolemansa 25-vuotispäiväksi</i>).....	196—197
*TYÖVÄENKUOROJEN KEHITYS SAKSASSA	198—199
N. A. RUBAKINILLE. <i>Helmikuun 13 pnä</i>	200
*PORVARISTON KANSAINVALISTA POLITIIKKAA	201—202
*TILANHERRAIN ÄÄNITORVI MAASEUDUN „RAUHOITTAMISESTA”	203—204
*KAPITALISMI JA NAISTEN TYÖ	205—206
*BELGIAN LAKON OPETUKSIA	207—208
*RAKENNUSTEOLLISUUS JA RAKENNUSTYÖLÄISET	209—210
*IV DUUMAN ARVIOINTI	211—212
*KORKEAT ELINKUSTANNUKSET JA KAPITALISTIEN RASKAS ELÄMÄ	213—214
*SAKSAN SOSIALIDEMOKRATIA JA ASEVARUSTELU	215—216
*SAKSAN KATOLILAISET JOUKKOJA JÄRJESTÄMÄSSÄ	217—219
*TYÖLÄISTEN LOMISTA	220—221
*„HISTORIALLISEN” LAUSUMAN MERKITYS	222—223

*KUKA ANTAA TUKENSA?	224—226
RANSKASTA (<i>Kirjeenvaihtajaltamme</i>)	227—229
*KANSANEDUSTAJA FRANK KANNATTAJOUKKOLAKKOA	230—231
*MIELENKIINTOINEN EDUSTAJAKOKOUS	232—233
V. M. KASPAROVILLE. <i>Kesäkuun jälkipuolisko</i>	234
G. I. SAFAROVILLE. <i>Heinäkuun 20 pnä</i>	235
UKRAINALAISELLE SOSIALIDEMOKRAATILLE (V. STEPANJUKILLE). <i>Heinäkuun 20 pnä</i>	236—237
J. S. HANECKILLE. <i>Syyskuun 12 pnä</i>	238
Z. LEDERILLE. <i>Lokakuun 28 pnä</i>	239
A. M. GORKILLE. <i>Marraskuun alku</i>	240
A. M. GORKILLE. <i>Marraskuun puolivälissä</i>	241
N. I. BUHARINILLE. <i>Marras- — joulukuu</i>	242

1914

*„PUTJ PRAVDY“ LEHDEN TOIMITUKSEEN. <i>Helmikuun 9 pnä</i>	243—244
A. A. TROJANOVSKILLE. <i>Aikaisintaan helmikuun 11 pnä</i>	245
I. A. GURVITSHILLE. <i>Helmikuun 27 pnä</i>	246—247
*„PUTJ PRAVDY“ LEHDEN TOIMITUKSEEN. <i>Ennen maaliskuun 23 päivää</i>	248—249
V. B. STANKEVITSHILLE. <i>Maaliskuun 24 pnä</i>	250
*IRLANTIA KOSKEVISTA ARTIKKELEISTA. <i>Huhtikuun 7 ja 23 päivän välillä</i>	251—252
G. L. SHKLOVSKILLE. <i>Huhtikuun lopulla</i>	253
*TEHTÄVÄMME	254—257
A. A. TROJANOVSKILLE. <i>Toukokuun 20 pnä</i>	258
V. A. KARPINSKILLE. <i>Toukokuun 22 päivän jälkeen</i>	259
G. J. ZINOVJEVILLE. <i>Ennen heinäkuun 16 päivää</i>	260
G. L. SHKLOVSKILLE. <i>Heinäkuun 31 pnä</i>	261—262

M. V. KOBEZKYILLE. <i>Elokuun alussa</i>	263
VIKTOR ADLERILLE. <i>Syyskuun 5 pñä</i>	264
SOTAA KOSKEVAT TEESIT	265—268
V. A. KARPINSKILLE. <i>Syyskuun 6 pñä</i>	269
V. A. KARPINSKILLE. <i>Ennen lokakuun 11 päivää</i>	270
PUHE TILAISUUDESSA, JOSSA G. V. PLEHANOV ESITELMÖI AIHEESTA „SOSIALISTIEN SUHTAUTUMISESTA SOTAAN”, SYYS- KUUN 28 (LOKAKUUN 11) pñä 1914. <i>Lyhyt lehtiselostus</i>	271—273
ESITELMÄ AIHEESTA „PROLETARIAATTI JA SOTA” LOKAKUUN 1 (14) pñä 1914. <i>Lehtiselostus</i>	274—280
V. A. KARPINSKILLE. <i>Lokakuun 17 tai 18 pñä</i>	281—282
V. A. KARPINSKILLE. <i>Lokakuun 23 pñä</i>	283—284
A. G. SHLJAPNIKOVILLE. <i>Marraskuun 14 pñä</i>	285—287
A. G. SHLJAPNIKOVILLE. <i>Marraskuun 25 pñä</i>	288
A. M. KOLLONTAILLE. <i>Marraskuun 28 ja joulukuun 8 päivän välillä</i>	289
V. A. KARPINSKILLE. <i>Joulukuun 5 ja 12 päivän välillä</i>	290
V. A. KARPINSKILLE. <i>Joulukuun 9 pñä</i>	291
A. G. SHLJAPNIKOVILLE. <i>Joulukuun lopulla</i>	292—293

1915

V. A. KARPINSKILLE. <i>Tammikuun 3 pñä</i>	294
GRANATIN JULKAISUJEN TOIMITUSSIHTEERILLE. <i>Tammikuun 4 pñä</i>	295—296
A. G. SHLJAPNIKOVILLE. <i>Tammikuun alkupuolisko</i>	297
A. G. SHLJAPNIKOVILLE. <i>Tammikuun jälkipuolisko</i>	298—299
A. G. SHLJAPNIKOVILLE. <i>Tammikuun 30 tai 31 pñä</i>	300
VAPPU JA SOTA	301—306
KARL RADEKILLE. <i>Heinäkuu</i>	307—309
KARL RADEKILLE. <i>Heinäkuu</i>	310—311

KARL RADEKILLE. <i>Ennen elokuun 4 päivää</i>	312—314
S. N. RAVITSHILLE. <i>Elokuun 16 pnä</i>	315
V. A. KARPINSKILLE. <i>Elokuun 16 tai 17 pnä</i>	316
S. N. RAVITSHILLE. <i>Elokuun 16 päivän jälkeen</i>	317—318
A. M. KOLLONTAILLE. <i>Ennen elokuun 19 päivää</i>	319
V. M. KASPAROVILLE. <i>Elokuun 19 pnä</i>	320
J. A. BERZINILLE. <i>Elokuun 20 pnä</i>	321
A. M. KOLLONTAILLE. <i>Elokuun lopulla</i>	322—323
J. I. RIVLINALLE. <i>Elo- ja syyskuun vaihteessa</i>	324
A. M. KOLLONTAILLE. <i>Syyskuun 8 ja 13 päivän välillä</i>	325—326
G. J. ZINOVJEVILLE. <i>Syyskuun 11 ja 17 päivän välillä</i>	327
G. L. SHKLOVSKILLE. <i>Syyskuun 13 pnä</i>	328
V. A. KARPINSKILLE. <i>Syyskuun 13 pnä</i>	329
KARL RADEKILLE. <i>Syyskuun 19 pnä</i>	330
M. M. HARITONOVILLE. <i>Syyskuun 19 pnä</i>	331
A. G. SHLJAPNIKOVILLE. <i>Syyskuun 19 pnä</i>	332—333
KARL RADEKILLE. <i>Syyskuun 20 pnä</i>	334
KARL RADEKILLE. <i>Syyskuun lopulla</i>	335
A. G. SHLJAPNIKOVILLE. <i>Syys- ja lokakuun vaihteessa</i>	336
G. L. SHKLOVSKILLE. <i>Syys- ja lokakuun vaihteessa</i>	337
V. A. KARPINSKILLE. <i>Lokakuun 6 pnä</i>	338
A. M. KOLLONTAILLE. <i>Marraskuun 22 pnä</i>	339
V. A. KARPINSKILLE JA S. N. RAVITSHILLE. <i>Marras- ja joulukuun vaihteessa</i>	340
S. N. RAVITSHILLE. <i>Ennen joulukuun 16 päivää</i>	341
DIALEKTIIKASTA.	342—346

1916

HENRIETTE ROLAND-HOLSTILLE. <i>Ennen tammikuun 21 päivää</i>	347—348
M. M. HARITONOVILLE. <i>Tammikuun 27 pñä</i>	349
M. M. HARITONOVILLE. <i>Tammikuun 29 pñä</i>	350
A. M. GORKILLE. <i>Ennen helmikuun 8 päivää</i>	351
S. N. RAVITSHILLE. <i>Helmikuun 13 pñä</i>	352
S. N. RAVITSHILLE. <i>Helmikuun 17 pñä</i>	353
V. A. KARPINSKILLE. <i>Helmikuun 24 pñä</i>	354
S. N. RAVITSHILLE. <i>Helmikuun 27 pñä</i>	355
J. LARINILLE. <i>Maaliskuun 13 pñä</i>	356
A. M. KOLLONTAILLE. <i>Maaliskuun 19 pñä</i>	357—359
A. M. KOLLONTAILLE. <i>Maaliskuu</i>	360—361
A. G. SHLJAPNIKOVILLE. <i>Maalis- — huhtikuu</i>	362—363
VSDTP:n KESKUSKOMITEAN EHDOTUS ISK:n (BERNIN) TOI- MESTA KOKOONTUVALLE TOISELLE SOSIALISTIKONFERENSSILLE. (<i>Teesit päiväjärjestyksen kohdista 5, 6, 7a, 7b ja 8.</i>)	364—373
A. M. KOLLONTAILLE. <i>Huhtikuun 4 pñä</i>	374
A. M. KOLLONTAILLE. <i>Huhtikuun 19 ja toukokuun 7 päivän välillä</i>	375
A. G. SHLJAPNIKOVILLE. <i>Toukokuun alkupuolisko</i>	376—377
V. A. KARPINSKILLE. <i>Toukokuun 17 pñä</i>	378
A. G. SHLJAPNIKOVILLE. <i>Toukokuun 23 pñä</i>	379—382
A. G. SHLJAPNIKOVILLE. <i>Toukokuu</i>	383—384
A. G. SHLJAPNIKOVILLE. <i>Kesäkuun 17 pñä</i>	385—389
S. N. RAVITSHILLE. <i>Kesäkuun 27 pñä</i>	390
A. M. KOLLONTAILLE. <i>Kesäkuu</i>	391—392
A. M. KOLLONTAILLE. <i>Heinäkuun 25 pñä</i>	393—394
G. L. SHKLOVSKILLE. <i>Elokuun 4 tai 5 pñä</i>	395

G. L. SHKLOVSKILLE. <i>Elokuun lopulla</i>	396
Z. I. LILINALLE. <i>Syyskuu</i>	397
G. J. BELENKILLE. <i>Lokakuun 26 pnä</i>	398
V. A. KARPINSKILLE. <i>Joulukuun 20 pnä</i>	399
1917	
TUNTEMATTOMALLE. <i>Tammikuun 11 tai 12 pnä</i>	400
V. A. KARPINSKILLE. <i>Tammikuun 19 pnä</i>	401
S. N. RAVITSHILLE. <i>Helmikuun 12 päivän jälkeen</i>	402
V. A. KARPINSKILLE. <i>Maaliskuun 21 ja 23 päivän välillä</i>	403
SÄHKE J. S. HANECKILLE. <i>Maaliskuun 23 pnä</i>	404
*ZORICHISSÄ PIDETYN ESITELMÄN „VENÄJÄN VALLANKUMOUS. SEN MERKITYS JA SEN TEHTÄVÄT” JÄSENNYS	405—407
SÄHKE J. S. HANECKILLE. <i>Maaliskuun 28 pnä</i>	408
SÄHKE J. S. HANECKILLE. <i>Maaliskuun 30 pnä</i>	409
SÄHKE R. GRIMMILLE. <i>Maaliskuun 31 pnä</i>	410
ZORICHIN BOLSHEVIKKIJAOSTOLLE. <i>Huhtikuun 3 pnä</i>	411
SÄHKE J. S. HANECKILLE. <i>Huhtikuun 5 pnä</i>	412
SÄHKE HENRI GUILBEAUX'LLE. <i>Huhtikuun 6 pnä</i>	413
HUHTIKUUN TEESIEN KUSTAVA HAHMOTELMA. <i>Teesit</i>	414—415
PUHE SAKSAN KAUTTA TAPAHTUVAA MATKAA KOSKEVASTA KYSYMYKSESTÄ PIETARIN NEUVOSTON TOIMEENPANEVAN KO- MITEAN ISTUNNOSSA HUHTIKUUN 4 (17) pnä 1917. <i>Pöytäkirja- merkinnöt</i>	416
PUHE TYÖLÄISTEN JA SOTILAIDEN EDUSTAJAIN NEUVOSTOJEN YLEISVENÄLÄISEN NEUVOTTELUN BOLSHEVIKKIEDUSTAJAIN KOKOUKSESSA HUHTIKUUN 4 (17) pnä 1917	417—426
J. S. HANECKILLE JA K. B. RADEKILLE. <i>Huhtikuun 12 pnä</i>	427—428
VALIAIKAISEN HALLITUKSEN JULKILAUSUMAA KOSKEVAT TEE- SIT. <i>Teesit</i>	429—430

HUHTIKUUN KONFERENSSIA KÄSITTELEVÄN SELOSTUKSEN JÄSENNYS	431—434
NEUVOSTOJEN EDUSTAJAKOKOUKSELLE	435—436
KIRJELAPPU L. B. KAMENEVILLE. <i>Ennen heinäkuun 5 (18) päivää</i>	437
KIRJELAPPU N. I. PODVOISKILLE JA V. A. ANTONOV-OVSEJEN- KOLLE. <i>Marraskuun 26 pnä</i>	438
PUHEENVUOROJA VSDTP(b):n KESKUSKOMITEAN ISTUNNOSSA MARRASKUUN 29 (JOULUKUUN 12) pnä 1917. <i>Pöytäkirjamerkinnot</i>	439—440
YLEISVENÄLÄISEN TPKK:n ISTUNTO JOULUKUUN 1 (14) pnä 1917	441
I. Puheenvuoro Korkeimman kansantalouselvoston perustamiskysymyksestä. <i>Lehtiselustus</i>	441
KIRJELAPPU A. G. SHLJAPNIKOVILLE JA F. E. DZIERŻYŃSKILLE. <i>Joulukuun alussa</i>	442
SÄHKKE V. A. ANTONOV-OVSEJENKOLLE. <i>Joulukuun 21 ja 28 päi- vän välillä 1917 (tammikuun 3 ja 10 päivän välillä 1918)</i>	443
PUBLISISTIN PÄIVÄKIRJASTA. <i>(Aiheita kehiteltäväksi)</i>	444—447
EHDOTUS DEKREETIKSI KULUTUSKOMMUNEISTA	448—449
I. Alustavat teesit	448

1918

PUHEET SODASTA JA RAUHASTA VSDTP(b):n KK:n ISTUNNOSSA TAMMIKUUN 11 (24) pnä 1918. <i>Pöytäkirjamerkinnot</i>	450—453
MERIVÄEN VALLANKUMOUSKOMITEALLE. <i>Tammikuun 15 pnä</i>	454
SÄHKKE V. A. ANTONOV-OVSEJENKOLLE. <i>Tammikuun 17 (30) pnä</i>	455
SÄHKKE V. A. ANTONOV-OVSEJENKOLLE. <i>Ennen tammikuun 21 päivää</i>	456
SÄHKKE V. A. ANTONOV-OVSEJENKOLLE. <i>Tammikuun 21 pnä</i>	457
PUHEENVUOROJA VSDTP(b):n KK:n ISTUNNOSSA TAMMIKUUN 24 (HELMIKUUN 6) pnä 1918. <i>Pöytäkirjamerkinnot</i>	458
KORJAUksesta BEBELIN EHDOTTAMAAN STUTTGARTIN KON- GRESSIN PÄÄTÖSLAUSELMAAN	459

SÄHKE M. A. MURAVJOVILLE. <i>Helmikuun 14 pnä</i>	460.
YLIKOMENTAJA M. A. MURAVJOVILLE, ROMANIAN KORKEIM- MALLE KOLLEGIOLLE, UKRAINAN TASAVALLAN KANSANSIHTEE- RISTÖÖN V. A. ANTONOVILLE. <i>Helmikuun 17 pnä</i>	461
PUHEENVUOROJA VSDTP(b):n KK:n ISTUNNOSSA HELMIKUUN 18 pnä 1918. <i>Pöytäkirjamerkinnot</i>	462.
PUHEENVUOROJA VSDTP(b):n KK:n ISTUNNOSSA HELMIKUUN 23 pnä 1918. <i>Pöytäkirjamerkinnot</i>	463—465
SÄHKE V. A. ANTONOV-OVSEJENKOLLE. <i>Helmikuun 23 pnä</i>	466
SÄHKE V. A. ANTONOV-OVSEJENKOLLE. <i>Helmikuun 28 pnä</i>	467
NEUVOSTOJEN YLIMÄÄRÄISEN, IV YLEISVENÄLÄISEN EDUSTAJA- KOKOUKSEN PUOLUERYHMÄLLE PIDETYN PUHEEN JÄSENNYS	468
BRESTIN RAUHAN RATIFIOINNISTA. <i>Neuvostojen edustajako- kouksessa pidetyn puheen jäsenitys</i>	469
TURKESTANIN ALUEPIIRIN NEUVOSTOJEN TASHKENTIN EDUS- TAJAKOKOUKSELLE, TURKESTANIN ALUEPIIRIN KANSANKOMIS- SAARIEN NEUVOSTOLLE. IBRAGIMOVILLE JA KLEVLEJEVILLE. <i>Huhtikuun 22 (toukokuun 5) pnä</i>	470
G. J. ZINOVJEVILLE. <i>Kesäkuun 14 pnä</i>	471
SÄHKE KOMISSAARI IVANOVILLE. <i>Heinäkuun 11 pnä</i>	472
SÄHKE J. B. BOSHILLE. <i>Elokuun 9 pnä</i>	473
SÄHKE J. B. BOSHILLE. <i>Elokuun 12 pnä</i>	474
SÄHKE M. S. KEDROVILLE. <i>Elokuun 12 pnä</i>	475
N. I. MURALOVILLE. <i>Elokuun 29 pnä</i>	476
KANSANKOMISSAARIEN NEUVOSTON PÄÄTÖS KANSANKOMIS- SARIAATTIEN TOIMINTASELOSTUKSISTA	477
KIRJELAPPU M. F. VLADIMIRSKILLE. <i>Lokakuun 27 pnä</i>	478
RADIOSANOMA MOSKOVASTA KAIKILLE, KAIKILLE, KAIKILLE! <i>Marraskuun 10 pnä</i>	479
*G. M. SERRATILLE. <i>Joulukuun 4 pnä</i>	480
TOV. PROSHJANIN MUISTOLLE	481—482

1919

SAHKE KURSKIN ERIKOISKOMISSIOLLE. <i>Tammikuun 6 pnä</i>	483
VASTAUS TALONPOJAN KYSELYYN	484—487
MERKINNÖT VALTIONVALVONNAN UUELLEENJÄRJESTÄMISKYSY- MYKSESTÄ	488
*OHJELMAN YLEISPOLIITTISEN OSAN KOLMANNEN KOHDAN EHDOTELMA (PUOLUEEN VIII EDUSTAJAKOKOUKSEN OHJELMA- VALIOKUNNALLE)	489
KIRJELAPPU E. M. SKLJANSKILLE. <i>Huhtikuun 24 pnä</i>	490
G. J. ZINOVJEVILLE. <i>Huhtikuun 30 pnä</i>	491
SAHKE L. B. KAMENEVILLE. <i>Toukokuun 7 pnä</i>	492
*SAHKE BELA KUNILLE. <i>Toukokuun 13 pnä</i>	493
L. B. KAMENEVILLE. <i>Toukokuun 16 pnä</i>	494
*KIRJELAPPU V. A. AVANESOVILLE. <i>Toukokuun 20 pnä</i>	495
*BELA KUNILLE. <i>Kesäkuun 18 pnä</i>	496
KIRJELAPPU E. M. SKLJANSKILLE. <i>Syyskuun 4 pnä</i>	497
ESIPUHE G. ZINOVJEVIN KIRJOITUKSEEN „PUOLUEEMME JÄSEN- MÄÄRÄSTÄ”	498
SAHKE PIETARIN NEUVOSTON TOIMEENPANEVALLE KOMITEALLE JUDENITSHIN HYÖKKÄYKSEN JOHDOSTA LOKAKUUN 14 pnä 1919	499
*KIRJELAPPU A. S. JENUKIDZELLE, L. B. KAMENEVILLE JA J. D. STASOVALLE. <i>Marraskuun 12 pnä</i>	500
KIRJELAPPU D. I. KURSKILLE. <i>Joulukuun 17 ja 23 päivän välillä</i>	501
KIRJELAPPU D. I. KURSKILLE. <i>Joulukuun 17 ja 23 päivän välillä</i>	502
ESIPUHE JOHN REEDIN KIRJAAN „10 PÄIVÄÄ JOTKA JÄRISY- TIVÄT MAAILMAA”	503

1920

PUHE YLEISVENÄLÄISEN AMMATTILIITTOJEN KESKUSNEUVOS- TON KOMMUNISTIRYHMÄN ISTUNNOSSA MAALISKUUN 15 pnä 1920. <i>Pöytäkirjamerkinnot</i>	504—507
--	---------

LISÄYS VUODEN 1920 TOUKOKUUN 6 p:n RADIODIETOTUKSEEN	508
KIRJELAPPU V. P. MILJUTINILLE. <i>Toukokuu</i>	509
S. I. BOTINILLE. <i>Kesäkuun 4 p:nä</i>	510
VALTION KUSTANTAMOLLE SEKÄ J. A. PREOBRAZHENSILLE JA N. I. BUHARINILLE. <i>Elokuun 8 p:nä</i>	511
N. I. BUHARINILLE. <i>Loppukesällä</i>	512
KIRJELAPPU A. I. JELIZAROVALLE. <i>Syksy</i>	513
M. N. POKROVSKILLE. <i>Joulukuun 5 p:nä</i>	514
*SÄHKE SÄHKÖAUROJA VALMISTANEILLE LAITOKSILLE. <i>Joulukuun 31 p:nä</i>	515
POLYTEKNILLISESTÄ OPETUKSESTA. <i>Huomautuksia Nadezhda Konstantinovan teeseihin</i>	516—518

1921

VKP(b):n X EDUSTAJAKOKOUKSESSA PIDETYN PUHEEN JÄSENNYS, AIHEENA LUOVUTUSVELVOLLISUUDEN KORVAAMINEN VEROTUKSELLE. <i>Luovutusvelvollisuuden verotuksella-korvaamista koskevan puheen jäsenitys</i>	519—521
KRONSTADTIN KAPINASTA	522
KIRJELAPPU N. I. BUHARINILLE. <i>Maalis- — huhtikuu</i>	523
*SÄHKE PIETARIIN ELINTARVIKEPALKINTOJEN MYÖNTÄMISESTÄ SÄHKÖAUROJA VALMISTANEILLE TYÖLÄISILLE. <i>Toukokuun 31 p:nä</i>	524
S. G. SAID-GALIJEVILLE. <i>Heinäkuun 18 ja 20 päivän välillä</i>	525
*KIRJELAPPU V. A. SMOLJANINOVILLE. <i>Elokuun 5 p:nä</i>	526
N. P. GORBUNOVILLE. <i>Syyskuun 3 p:nä</i>	527—529
A. S. KISELJOVILLE. <i>Syyskuun 15 p:nä</i>	530
V. A. AVANESOVILLE. <i>Lokakuun 15 p:nä</i>	531
POLIITTISEN VALISTUSTYÖN TEKIJÄIN II YLEISVENÄLAISESSA EDUSTAJAKOKOUKSESSA PIDETYN PUHEEN JÄSENNYS. <i>Uusi talouspolitiikka ja poliittisen valistustyön laitosten tehtävät</i>	532—533

D. I. KURSKILLE VUOKRAUS- JA TOIMILUPAKYSYMYKSESTÄ MAANVILJELYN ALALLA. <i>Lokakuun 25 pnä</i>	534
HUOMAUTUKSIA VKP:n HISTORIASTA	535—537
Erimielisyyttä aiheuttaneiden asioiden luettelo (aika-järjestyksessä)	535
Bolshevikkien ja menshevikkien taistelu (määräsuhteiden muuttuminen)	536
PUHELINSANOMA V. A. AVANESOVILLE, D. I. KURSKILLE JA A. D. TSJURUPALLE. <i>Joulukuun 13 pnä</i>	538
P. A. BOGDANOVILLE. <i>Joulukuun 23 pnä</i>	539—541
KIRJELAPPU G. I. KRUMINILLE. <i>Vuoden 1921 lopulla</i>	542
1922	
SODANVASTAISTA TAISTELUA KOSKEVASTA KYSYMYKSESTÄ.....	543
KIRJELAPPU D. I. KURSKILLE. <i>Helmikuun 20 pnä</i>	544
A. D. TSJURUPALLE. <i>Pienelle kansankomissaarien neuvostolle annettavan ohjeen luonnoksesta</i>	545
*VALTIONPANKIN JOHTAJALLE. <i>Helmikuun 28 pnä</i>	546—547
V. A. TIHOMIROVILLE. <i>Maaliskuun 1 pnä</i>	548
I. I. SKVORTSOV-STEPANOVILLE. <i>Maaliskuun 19 pnä</i>	549
27. III. 1922 PIDETTÄVÄN PUHEEN JÄSENNYS	550—554
D. I. KURSKILLE. <i>Maaliskuun 31 pnä</i>	555—556
*N. OSINSKILLE. <i>Huhtikuun 12 pnä</i>	557—558
TYÖLÄIS- JA TALONPOIKAISINSPEKTION KANSANKOMISSARIAATIN KOLLEGION JÄSENILLE. <i>Elokuun 21 pnä</i>	559
V. A. AVANESOVILLE. <i>Syyskuun 1 pnä</i>	560—561
L. M. HINTSHUKILLE. <i>Ennen syyskuun 12 päivää</i>	562
KOMINTERNIN IV KONGRESSISSA PIDETYN PUHEEN JÄSENNYS	563—565
NEUVOSTOJEN X YLEISVENÄLÄISESSÄ EDUSTAJAKOUKSESSA PITÄMÄTTÄ JAANEEN PUHEEN KONSEPTI	566—567
I. M. HINTSHUKILLE. <i>Vuoden 1922 lopulla</i>	568

1922—1923

* I. KIRJE EDUSTAJAKOKOUKSELLE	569—575
II.	572
* Lisäys 24. joulukuuta 1922 päivättyyn kirjeeseen	574
III.	574
* IV. LAINSAADANNOLLISTEN TEHTAVIEN ANTAMISESTA VALTION SUUNNITTELUKOMISSIOLLE	576—580
V.	578
VI.	579
*VII. (KESKUSKOMITEAN JASENMAÄRÄN LISÄÄMISTÄ KOSKEVAAN OSAAN)	581—582
*KANSALLISUUKSIA ELI „AUTONOMISOINTIA” KOSKEVASTA KYSYMYKSESTÄ	583—589
*KANSALLISUUKSIA ELI „AUTONOMISOINTIA” KOSKEVASTA KYSYMYKSESTÄ. <i>Jatkoa</i>	585
<i>Huomautuksia</i>	591
<i>Nimihakemisto</i>	707

LUKIJALLE

Vieraskielisen kirjallisuuden kustannusliike pyytää lukijoita esittämään mielipiteensä tämän kirjan suomennoksen laadusta ja kirjan asusta. Kustannusliike on kiitollinen myös muista ehdotuksista ja toivomuksista.

Osoitteemme:

*Zubovski bulvar, 21
Moskova, Neuvostoliitto.*